CENTRO DE EDUCACION ABIERTA

EDUCAȚIE DESCHISĂ

REVISTA PROFESORULUI INOVATIV

Simpozion Internațional Educațional

Educația pentru Toți: Strategii de Incluziune a Elevilor cu CES

ARTICOLELE FAC PARTE DIN PROIECTUL EDUCAȚIONAL INTERNAȚIONAL „EDUCAȚIE DESCHISĂ” -ETAPA 2-

București
Nr. 9 / Decembrie 2024

REVISTA „EDUCAȚIE DESCHISĂ”
ISSN 3008-3516 ISSN-L 3008-3516

Colectivul de redacție

Editor șef:
Prof. Ana-Maria Sasu

Coordonatori:
Prof. Ana-Maria Sasu
Prof. Cecilia Stan-Tomescu
Prof. Mihaela Manciulea
Prof. Livia Topor
Prof. Nicoleta Nagy
Prof. Ionela Văduva

AUTORII ÎȘI ASUMĂ ÎNTREAGA RESPONSABILITATE PENTRU CONȚINUTUL MATERIALELOR PUBLICATE!

Adresa redacției
Aleea Barajul Bicaz, nr. 5
Sector 3, București

București
Nr. 9 / Decembrie 2024

PROFESORI COLABORATORI

1. **Ceucă-Diaconescu Monica** 9
2. **Gherle Amalia Nicoleta** 12
3. **Tudurache-Nistor Diana** 17
4. **Roman Violeta Elena** 26
5. **Stroescu Daniela-Iulia** 29
6. **Bruda Anca** 34
7. **Grama Mariela** 38
8. **Cățănaș Sorina – Victoria** 42
9. **Nițescu Gabriela Laura** 46
10. **Popovici Maria Angela** 48
11. **Lorena Atomei** 49
12. **Ghinea Andreea** 52
13. **Mariș Ioana Cristina** 56
14. **Bucur Dorina** 59
15. **Susa Viorica** 61
16. **Podumneacă Daniela** 65
17. **Neag Patricia Cornelia** 68
18. **Alina Bica** 70
19. **Mădălina Marinescu** 73
20. **Prodea Denisa – Ionela** 75
21. **Suzana Giura** 77
22. **Zenobia Albici** 77
23. **Cristina Lăzărescu** 77
24. **Sanda Vasiu** 80
25. **Vlasici Ivana-Ana** 81
26. **Iuliana Vuia** 84
27. **Ioana Almagatish** 84
28. **Badescu Daniela** 86
29. **Raluca Chirțan** 87
30. **Laura Bodea** 87
31. **Georgeta Novacovici** 89
32. **Mihaela Simona Panduru** 91

33. Popa Ancuța-Maria 95
34. Prodea Elena – Lelia 97
35. Schuhmann Monica-Elisabeta 99
36. Natalia Ana Silaș 101
37. Tămaș Ramona 103
38. Dicu-Şerban Alexandra 105
39. Roș Mihaela 108
40. Einholcz Monica Corina 112
41. Ardelean Ana Adela 114
42. Vaslavic Edit Laura 114
43. Kibedi Adalbert 119
44. Neichi Sergiu Cosmin 122
45. Fedorca Paula Manuela 125
46. Fabian Viorica 129
47. Puskas Aneta 136
48. Ghiriti Dorel Gheorghe 139
49. Pop Simona Maria 144
50. Cerdac Ștefania-Cosmina 146
51. Cerdac Simona-Valentina 147
52. Dobre Magdalena 148
53. Rodica Berbec 151
54. Lazăr Mariana-Alina 154
55. Tocariuc Mariana 161
56. Zăbrăuțanu Alina 166
57. Bireș Rozalia 173
58. Rosenauer Petronela 175
59. Raduca Magdalena 179
60. Deac Mariana 182
61. Szász Réka 185
62. Șipoș Zsófia 187
63. Rusu Veronica-Alexandrina 191
64. Ionescu Anca Iulia 193
65. Ciobanu Lucia 195
66. Vlad Mihaela 198

67. Irimie Nicoleta 201
68. Asproiu Diana 204
69. Stoienescu Liliana 207
70. Frîncu Tănțica-Dorela 207
71. Gabriela Limbianu 209
72. Camelia Filimonescu 212
73. Domnica Daniela 215
74. Milicenco Larisa 219
75. Cicu Naomi 222
76. Maria Mădălina Șetran 225
77. Dinu Georgeta 227
78. Pascale Evdochia 230
79. Cimpoieșu Cristina 232
80. Vasile Georgeta 235
81. Cimpoi Mihaela Tatiana 237
82. Pîrvu Simina 240
83. Tăleanu Roxana 242
84. Muntean Adriana 244
85. Victoria Anghel 248
86. Panc Marioara 250
87. Dragă Valentina Violeta 253
88. Dumitrache Claudia Oana 257
89. Predea Mihaela 260
90. Szilagyi Agota 262
91. Horvath Adriana 266
92. Preda Alincuța Voichița 268
93. David Camelia 270
94. Cobelli Mihaela Irina 272
95. Serediuc Paraschiva 276
96. Ghenț Ioana Florina 282
97. Peștean Nicoleta 287
98. Drăgoi Doina 289
99. Badea Isabela 292
100. Vișinică Daniela 294

101. **Florea Gabriela** 296
102. **Dobre Cătălin** 298
103. **Iaurum Cristina** 301
104. **Lespezanu Margareta** 303
105. **Neciu Ileana** 305
106. **Iordache Ana Maria Carmen** 309
107. **Bădăuță Camelia Corina** 311
108. **Ilie Florentina** 313
109. **Lipoczi Ana** 316
110. **Filimon Erica** 321
111. **Moise Elena Corina** 325
112. **Păun Diana Evelin** 328
113. **Ispas Camelia** 331
114. **Preda Clementina** 331
115. **Ștefan Mădălina Loredana** 340
116. **Ștefan Lucian Mureșanu** 342
117. **Alecușan Elena Gabriela** 350
118. **Anghelescu Georgiana-Alina** 354
119. **Pricope Delia Loredana** 357
120. **Popa Mura Grațiela** 359
121. **Simonescu Aida** 361
122. **Zbegan Angela Paula** 361
123. **Stănoiu Nicoleta-Giorgiana** 364
124. **Puha Crina-Rafila** 367
125. **Stroie Elena Mihaela** 372
126. **Han Geta** 374
127. **Ștefan Corina** 377
128. **Ștefan Florin** 380
129. **Ivășcioiu Nicoleta** 383
130. **Moisa Raluca** 386
131. **Gabrus Andrea** 386
132. **Nachiu Andreea** 390
133. **Chiș Mihaela** 392
134. **Couți Maria Nicoleta** 392

135. **Ilie Mihaela** 397
136. **Anton Dumitra** 399
137. **Ispas Gabriela Loredana** 409
138. **Alexe Vasilica** 411
139. **Pop Florea Lăcrămioara** 414
140. **Bogdan Mariana Dorina** 418
141. **Luca Marius-Iulian** 420
142. **Popi Adrian** 422
143. **Roman Maria** 424
144. **Ciobanu Mugurel-Alin** 426
145. **Bogdan Ionel** 428
146. **Eugenia Turcu** 431
147. **Fleacă Simona** 434
148. **Georgescu Luminița-Filofteia** 438
149. **Andrea Maria Amelia** 441
150. **Maria Căpîlna** 448
151. **Balica Claudia Corina** 450
152. **Caizer Daniela** 450
153. **Bogdan Cristina-Ana** 451
154. **Dreghiciu Andreea Elena** 453
155. **Nemeș Rozalia** 456
156. **Uilăcan Roxana Viorica** 459
157. **Vârteiu Daniel Petru** 462
158. **Hoceanu Carmen Liliana** 466
159. **Horga Cristina- Diana** 470
160. **Ranga Mariana** 484
161. **Lungu Elena Corina** 487
162. **Bunduc Liliana** 491
163. **Smadici Andrea – Erzsebet** 494
164. **Barbir Emilia Daniela** 502
165. **Oboroceanu Carmen** 506
166. **Cîrstea Ionelia** 507
167. **Petrescu Domnica** 509
168. **Benchea Mirela** 512

169. **Biro Judith Maria** 512

170. **Popa Rialda-Maria** 517

171. **Gabriela Căluțoiu** 521

172. **Daniela Lungu** 524

173. **Buta Otilia Cristina** 524

174. **Nicoleta Cramaruc** 526

175. **Prună Ioana** 531

176. **Șișu Lenuța** 534

177. **Chirica Sorina-Elena** 538

178. **Veronica Sandu** 545

179. **Șerban Angela Liliana** 550

180. **Angela Lupu** 552

181. **Filipoiu Mădălina-Ramona** 557

182. **Carmen-Daniela Olariu** 560

183. **Vlădescu Mirela-Felicia** 566

184. **Adriana Slusar** 569

185. **Voloh Tatiana** 572

186. **Cozma Adrian** 574

187. **Perșinaru Sorina** 574

188. **Ionescu Corina** 574

189. **Cupșa Cristina-Dana** 576

190. **Todor -Constantinescu Ioana** 581

191. **Florentina Caloian** 586

192. **Cecilia Stan-Tomescu** 588

193. **Băicoianu Elena** 590

194. **Cătrună Maria-Magdalena** 593

195. **Răducea Mihaela** 598

196. **Zgleajă Elena-Carmen** 601

197. **Dobîrtă Ioana Aura** 603

198. **Leuștean Mihaela** 608

199. **Ciubotaru Natalia** 612

200. **Coșniță Mihaela-Irina** 615

201. **Borgovan Anamaria** 618

METODE DE PROIECTARE A ACTIVITĂȚII DIDACTICE PENTRU INTEGRAREA COPIILOR CU C.E.S.

CEUCĂ-DIACONESCU MONICA
COLEGIUL „ȘTEFAN ODOBLEJA”, CRAIOVA

Motto:

"Sunt doar unul. Sunt totuşi cineva. Nu pot face totul de unul singur,dar pot face ceva. Şi chiar dacă nu pot face totul, nu voi refuza să fac ceea ce-mi stă în putinţă."(E.E. Hale)

Şcoala, ca instituţie publică de formare şi socializare umană, trebuie să răspundă cerinţelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învăţare şi un potenţial intelectual şi aptitudinal peste medie, dar şi celor care manifestă deficienţe de învăţare. Ambele categorii necesită un program individualizat de învăţare.

Având în vedere că existența copiilor cu CES este o realitate permanentă, școala trebuie să se adapteze și să ofere un mediu de învățare incluziv în care toți copiii să aibă posibilitatea să se dezvolte.

Este necesar ca școala să creeze parteneriate educaționale cu personal specializat, cu centrele de resurse și asistență educațională, ca profesorii din școli să devină ei înșiși agenți ai educației incluzive și, în același timp, să aibă o colaborare mai strânsă cu părinții.

Adaptarea curriculum-ului realizat de cadrul didactic la clasă pentru predarea, învăţarea, evaluarea diferenţiată se poate realiza prin:

- adaptarea conţinuturilor, având în vedere atât aspectul cantitativ, cât şi aspectul calitativ, planurile şi programele şcolare fiind adaptate la potenţialul de învăţare al elevului prin extindere;
- selectarea obiectivelor şi derularea unor programe de recuperare şi remediere şcolară;
- adaptarea proceselor didactice având în vederea mărimea şi gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învăţare prin cooperare, metode active-participative, jocul didactic), materialul didactic (intuitiv), timpul de lucru alocat, nivelul de sprijin (sprijin suplimentar prin cadre didactice de sprijin);
- adaptarea mediului de învăţare fizic, psihologic şi social;
- adaptarea procesului de evaluare, având ca finalitate dezvoltarea unor capacitaţi individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte şi produse (scrise, orale, vizuale, kinestezice).

Pedagogia modernă a schimbat perspectiva generală asupra şcolii şi a funcţiei şi a finalităţilor acesteia, copiii fiind valorizaţi mai mult, educaţia fiind centrată pe elev. Învăţământul special este o parte componentă a sistemului de învăţământ românesc şi oferă tuturor programe educaţionale potrivite nevoilor lor de dezvoltare.

În ţara noastră, copiii cu dizabilităţi pot fi înscrişi în învăţământul special sau în învaţământul de masă. În şcolile de masă pot fi integraţi copii cu deficienţe medii, dificultăţi de învăţare şi tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament.

Aceşti copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizaţi sau excluşi. În Legea învăţământului se prevede dreptul la educaţie, la toate nivelurile şi toate formele, indiferent de gen, naţionalitate, religie sau afiliere politică şi indiferent de statutul social sau economic pentru toţi cetăţenii României.

Copiii cu cerinţe educative speciale integraţi în şcolile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri şcolari, medici. Grupurile de lucru pot fi între 3-7 copii, coordonate de un profesor de sprijin care păstrează o legătură strânsă cu profesorii de la clasă, cu dirigintele clasei şi chiar cu părinţii copiilor.

Profesorul de sprijin, împreună cu psihologul şcolii şi profesorii care predau la clasă, alcătuieşte programul de intervenţie personalizat, în funcţie de preferinţele şi de dificultăţile copilului, precizează modalităţile de lucru pentru anumite capitole, lecţii, propune modalităţi de lucru pe anumite secvenţe de învăţare în care copiii au dificultăţi, caută să dezvolte copiilor motivaţia pentru învăţare.

Ghidul metodologic este un instrument de lucru pentru acest profesor, care detaliază conţinutul programei şcolare, pe care o adaptează conform nevoilor.

Curriculumul general este simplificat pentru a putea fi parcurs de elevii cu C.E.S., iar strategiile didactice utilizate pentru integrarea acestor copii sunt şi ele modificate. Profesorul trebuie să cunoască şi să utilizeze strategii didactice care să identifice şi să sprijine rezolvarea dificultăţilor de învăţare în clasă, dar să-l şi implice pe elev în procesul de învăţare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii şi stimularea creativităţii şi a interesului pentru învăţare.

În proiectarea activităţilor educative, metodele active de grup stimulează şi dezvoltă foarte mult învăţarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea şi relaţionarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniilor şi înţelegerea corectă a realităţii. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învăţare mai activă şi cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situaţii neobişnuite.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învăţarea şi evaluarea noţiunilor şcolare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, metoda mozaic, metoda KWL: „Ştiu – Vreau să ştiu – Am învăţat”, instruirea programată, metoda Starbursting şi altele.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învăţarea care implică jocul devine plăcută şi atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziţie şi destindere.

Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerinţe:

- Să aibă precizate obiectivele pedagogice;
- Să fie raţional integrat în sistemul muncii educative;
- Să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcţie de particularităţile de vârstă şi intelectuale ale copiilor);
- Să fie dozate din punct de vedere calitativ.

Activităţile ludice cu valenţe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învăţare şi pot fi îmbinate cu alte metode, în funcţie de particularităţile intelectuale şi de vârstă ale elevilor şi de tipul de lecţie.

Metoda KWL(*Know, Want to Know, Learn* /Știu – Vreau să știu – Am învățat) – este metodă ce activează elevii şi îi face conştienţi de procesul învăţării şi oferă elevilor

posibilitatea de a-şi verifica nivelul cunoştinţelor. Prin acest exerciţiu se încurajează participarea fiecărui elev, prin conştientizarea eventualelor lacune şi prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenţia şi gândirea. Etapele metodei:

- Anunţarea temei de către profesor.
- Inventarierea ideilor pe care consideră că le deţine fiecare elev, cu privire la subiectul ce va urma. Aceste idei vor fi notate în rubrica *„ Ştiu”* a tabelului;
- Elevii vor nota ideile despre care au îndoieli sau ceea ce ar dori să ştie în legătură cu tema respectivă. Aceste idei sunt notate în rubrica *„Vreau să ştiu”.*
- Profesorul va propune apoi studierea unui text şi fixarea unor cunoştinţe, iar ideile nou-asimilate le notează în rubrica *„ Am învăţat”.*
- După rezolvarea sarcinii de lucru elevii vor folosi noţiunile înscrise în fiecare coloană pentru a demonstra nivelul actual al cunoştinţelor.

Instruirea programată se realizează cu ajutorul calculatorului, prin lecţii, teste interactive şi softuri educaţionale.

Softurile educaţionale trebuie să fie compatibile cu nevoile şi preferinţele ludice ale copiilor cu C.E.S. şi să fie centrate pe elev.

Metoda Starbursting (engl. „star” = stea; engl. „ burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativităţii.

Scopul metodei este de a obţine cât mai multe întrebări şi astfel să se realizeze cât mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativităţii individuale şi de grup. Organizată în grup, metoda Starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări.

Procedura este simplă.

Se scrie problema a cărei soluţie trebuie „descoperită” pe o foaie, apoi se înşiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea.

Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: Ce?, Când?, Cum?, Cum?, De ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

Metodele activ-participative contribuie nu numai la educaţia elevului ci şi la socializarea sa, ducând la o învăţare mai activă, cu rezultate pozitive. Procesul de integrare a copiilor cu C.E.S. în învăţământul de masă poate fi uşurat prin utilizarea de către profesor a unor strategii didactice care să-i dezvolte elevului abilităţi, deprinderi şi priceperi care să-i modifice comportamentul.

Bibliografie

1. Ungureanu, Dorel, -Educaţia integrată şi Şcoala inclusivă, Editura de Vest, Timişoara,2000.
2. Verza, Emil,- Psihopedagogia integrării şi normalizării, în Revista de educaţie specială, nr. 1 /1992.
3. Anucuţa, Partenie,- Pedagogie pentru studenţi şi cadre didactice, Editura Eurostampa, Timişoara, 1999.

CURRICULUM ADAPTAT

GHERLE AMALIA NICOLETA

CLASA: a IV-a; DISCIPLINA: Limba și literatura română

Matematică

PERIOADA DE IMPLEMENTARE: anul școlar 2024-2025

COMPETENȚE GENERALE:

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute;
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare;
3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare;
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare;
5. Utilizarea numerelor în calcule elementare;
6. Explorarea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în mediul apropiat;
7. Rezolvarea de probleme în situații familiare.

Competența generală 1: 1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute;			
Competențe specifice	**Conținuturi/Exemple de activități de învățare**	**Metode și mijloace adaptate**	**Criterii minime de evaluare**
1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral, pe teme accesibile, rostit cu claritate	-exerciții de delimitare a cuvintelor în enunțuri; -exerciții de stabilire a poziției unui cuvânt într-o propoziție; -jocuri de identificare a poziției silabelor în cuvânt;	-încurajări stimulative; -conversația încurajatoare; -învățare interactivă; -povestirea; -exercițiul de relaxare; -relație empatică dascăl-elev	-evaluare cu ajutor și reveniri;

1.2. - Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate	-exerciții de distingere a sunetului inițial, final sau din interiorul unei silabe sau al unui cuvânt; -identificarea cuvintelor ce conțin sunetul învățat și despărțirea lor in silabe;	-încurajări stimulative; -conversația încurajatoare; -învățare interactivă; -exerciții pentru cresterea stimei de sine și a încrederii în fortele proprii; -relație empatică dascăl-elev	-evaluare cu ajutor și reveniri;
Competența generală 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare			
Competențe specifice	**Conținuturi/Exemple de activități de învățare**	**Metode și mijloace adaptate**	**Criterii minime de evaluare**
2.1. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute	-jocuri de punere în corespondență a unui cuvânt auzit cu imaginea corespunzătoare; -exerciții de despărțire a cuvintelor în silabe; - exerciții de trasare a elementelor grafice; -exerciții de adoptare a poziției corecte și comode pentru scris;	-jocul didactic; -conversația încurajatoare; -demonstrația; -exerciții pentru cresterea stimei de sine și a încrederii în fortele proprii;	-evaluări orale; -autoevaluarea
2.2. Participarea cu interes la dialoguri simple, în diferite contexte de comunicare	-jocuri care se bazează pe întrebări reciproce; -jocuri în care elevul va prezenta un eveniment din familie; -jocuri de tipul: „La cumpărături”, „Ghicește obiectul?”	-jocul didactic; -cartonașe; -conversația încurajatoare	-autoevaluare; -evaluare orală; -încurajări orale
Competența generală 3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare;			
Competențe specifice	**Conținuturi/Exemple de activități de învățare**	**Metode și mijloace adaptate**	**Criterii minime de evaluare**
3.1. Asocierea elementelor	-jocuri de imaginație în urma audiției unui text literar;	-jocul didactic;	-evaluări orale;

descoperite dintr-un text cu experiențele proprii	-exerciții pentru cresterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii;	-conversația încurajatoare; -demonstrația; -povestirea	-autoevaluarea; -încurajări orale
3.2. Identificarea mesajului unui scurt text care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare	-audiția unui text literar; -exerciții de apreciere corectă a spațiului dintre cuvinte; -jocuri de asociere a unei situații familiare cu experiența personală.	-jocul didactic; -conversația încurajatoare; -problematizarea; -exerciții încurajatoare	-evaluare cu reveniri; -autoevaluarea; -încurajări orale
Competența generală 4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare;			
Competențe specifice	**Conținuturi/Exemple de activități de învățare**	**Metode și mijloace adaptate**	**Criterii minime de evaluare**
4.1. Scrierea literelor de tipar și de mână	-scrierea literelor de tipar și de mână; -redactarea unor mesaje scurte, formate din cuvinte scrise cu litere de mână, folosind materiale diverse; -exprimarea unor idei și sentimente prin intermediul limbajelor; - exerciţii de încadrare corectă în pagină a textului (data, alineat);	-litere din carton; -conversația încurajatoare; -exercițiu de asociere pe wordwall;	-evaluări orale; -autoevaluarea; -încurajări orale
4.2. Exprimarea interesului pentru lectura unor texte simple, susținute de suport imagistic	-„lectura” unui text literar pe baza imaginilor -exerciții de recunoaștere a unor întâmplări prezentate în diverse imagini; -exerciții de intuire a conținutului unui text pe baza imaginilor.	-jocul didactic; -conversația încurajatoare; -explozia stelară	-evaluare cu reveniri; -autoevaluarea; -încurajări orale

Competența generală 5. Utilizarea numerelor în calcule elementare;			
Competențe specifice	**Conținuturi/Exemple de activități de învățare**	**Metode și mijloace adaptate**	**Criterii minime de evaluare**
5.1. Recunoașterea numerelor naturale în concentrul 0-100	-exerciții de recunoaștere a numerelor formate doar din unități, zeci și sute; -exerciții de citire și scriere a numerelor de la 0 la 100; -jocuri de rol: „La cumpărături”	-numere din carton; -conversația încurajatoare; -exercițiu de asociere pe wordwall	-evaluări orale; -autoevaluarea; -încurajări orale
5.2. Compararea numerelor naturale în concentrul 0-100	-exerciții de comparare a numerelor naturale în concentrul 0-100; -utilizarea semnelor: <, >, = în compararea unor numere în concentrul 0-100; -jocuri de tipul: „Eu sunt numărul...”	-jocul didactic; -conversația încurajatoare; - work-shopuri cu ajutorul celorlalți copii din clasă.	-evaluare cu reveniri; -autoevaluarea; -fișe de lucru.
Competența generală 6. Explorarea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte localizate în mediul apropiat;			
Competențe specifice	**Conținuturi/Exemple de activități de învățare**	**Metode și mijloace adaptate**	**Criterii minime de evaluare**
6.1. Localizarea unor obiecte	-exerciții de descriere a poziției unor obiecte; -jocuri de construcție; -Exerciții de asociere.	-numere din carton; -conversația încurajatoare; -exercițiu de asociere pe wordwall	-evaluări orale; -autoevaluarea; -acordarea unor stimulente; -încurajări orale
6.2. Explorarea caracteristicilor unor figuri geometrice	-identificarea figurilor geometrice; -jocuri de recunoaștere a figurilor geometrice; -trasarea pe contur a unei figuri geometrice.	-jocul didactic; -conversația încurajatoare; - work-shopuri cu ajutorul celorlalți copii din clasă.	-evaluare cu reveniri; -autoevaluarea; -fișe de lucru.

Competența generală 7. Rezolvarea de probleme în situații familiare.			
Competențe specifice	**Conținuturi/Exemple de activități de învățare**	**Metode și mijloace adaptate**	**Criterii minime de evaluare**
7.1. Formarea capacității de a comunica folosind limbajul matematic în rezolvarea de probleme	-exerciții de formare oral/scris a unei probleme; -jocuri de rezolvare a unei probleme simple folosind cifrele din concentrul 0-10; -exerciții de rezolvare a unei probleme ilustrate.	-numere din carton; -conversația încurajatoare; -exercițiu de asociere pe wordwall	-evaluări orale; -autoevaluarea; -acordarea unor stimulente; -încurajări orale
7.2. Rezolvarea de probleme cu operații matematice în concentrul 0-10.	-identificarea părților unei probleme; -jocuri de compunere a unei probleme; -exerciții de rezolvare a unei probleme cu ajutor.	-flip-chart; -conversația încurajatoare; - work-shopuri cu ajutorul celorlalți copii din clasă.	-evaluare cu reveniri; -autoevaluarea; -fișe de lucru.

ACCEPTAREA ȘI RESPECTAREA DIVERSITĂȚII LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

TUDURACHE-NISTOR DIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ BOSIA
STRUCTURA MÂNZĂTEȘTI, JUD. IAȘI

În ultimele două decenii politicile educaționale promovează o nouă viziune, implicit, o nouă abordare privind modul în care sunt integrați în școală copiii cu cerințe educative speciale. Astfel, se dorește implementarea unui proces instructiv - educativ bazat pe egalizarea de șanse și eliminarea discriminărilor de orice tip.

Această nouă direcție presupune acceptarea și respectarea diversității, introducerea copilului cu C.E.S. într-o grupă obișnuită, alături de ceilalți copii în învățământul de masă. În mediul educațional, în prim plan se află poziționat copilul.

Rolul profesorului educator este unul extrem de important, deoarece el nu va ajuta doar la dezvoltarea intelectuală a acestui copil, adaptând curriculumul în funcție de necesitățile sale speciale, ci va ajuta și la dezvoltarea socio-emoțională, pentru ca acesta să se simtă acceptat, înțeles și apreciat.

Caracteristicile diversității

În decursul istoriei oamenii au dezvoltat diverse percepții și atitudini sociale față de persoanele „diferite” sau „anormale”: erau respinse, neglijate, excluse, ignorate, abandonate, marginalizate, folosite la muncile cele mai grele, tratate cu indiferență și dispreț, am putea vorbi chiar de excludere socială și educațională doar pentru motivul că erau diferiți de ceilalți.

După anul 1970 s-au observat schimbări în ceea ce privește abordarea categoriilor de persoane dezavantajate social sau cu dizabilități, tinzându-se spre o normalizare a vieții acestora, de exemplu, comunitatea a fost responsabilizată, copiilor cu nevoi speciale li s-au asigurat servicii de asistență, ocrotire și protecție, oferindu-li-se chiar posibilitatea de educație în instituții specializate. Astfel, treptat, ajungându-se astăzi la respectarea demnității și unicității copilului și integrarea în școlile de masă, indiferent de necesitățile sale educaționale, fiind ajutat de persoane calificate. Mai mult decât atât, se fac demersuri spre o educație integrată și incluzivă încă din perioada antepreșcolarității. Este important de precizat faptul că, atât creșele cât și grădinițele, caută soluții pentru a se adapta cerințelor copiilor, indiferent de originea, natura sau particularitățile „bio-psiho-socio-culturale” (Anghelache, Baroni, Gherguț, *et al*., 2022, p. 407).

În ultimii ani se vorbește tot mai des despre diversitate umană, despre unitate în diversitate, despre modalitățile de valorizare a diversității, oportunitățile oferite educației și culturii universale privind diversitatea experiențelor, a tradițiilor și modelelor apărute în decursul timpurilor, fără a ierarhiza și judeca (Gherguț, Frumos, 2018, p. 11). Pe acest fond

este posibilă conturarea ideii de educație pentru diversitate, care are drept scop o nouă abordare a activităților de învățare în unitățile de învățământ, scoțând în prim plan potențialul intelectual și aptitudinal al fiecărui copil inclus în programul educațional, dar și principiile din cadrul „*Declarației Drepturilor Copilului*": nondiscriminare, interesul superior al copilului, asigurarea supraviețuirii și dezvoltării și exprimarea opiniei copilului (Anghelache, Baroni, Gherguț, *et al.*, 2022, p. 408).

În cadrul dezbaterilor organizate de Congresul European cu privire la persoanele cu dizabilități, putem observa cum au fost create premisele unei educații incluzive:

„[...] Este necesar să se realizeze o educație pentru toți pe baza principiilor de participare și egalitate deplină: educația – joacă un rol cheie în definirea viitorului fiecăruia, atât din punct de vedere personal cât și din punct de vedere social și profesional. De aceea sistemul de învățământ trebuie să dețină locul cheie pentru asigurarea dezvoltării individuale și a incluziunii sociale, care să permită copiilor și tinerilor cu dizabilități să fie cât se poate de independenți." (Congresul European cu privire la persoanele cu dizabilități, 2002).

Diversitatea presupune acceptarea faptului că oamenii sunt diferiți: că nu se aseamănă ca înfățișare, că personalitatea fiecăruia este individuală, formată prin expunere la religii diferite, tradiții, obiceiuri și chiar limbi diferite. Pentru a putea trăi „uniți în diversitate", conform scopului declarat al Uniunii Europene, este necesar să respectăm aceste diferențe, fiecare om contribuie prin unicitatea sa la ceea ce definim ca fiind *umanitate* în întregul său.

În ultimele două decenii politicile educaționale promovează o nouă viziune și abordare privind modul în care sunt integrați în școală copii cu cerințe educative speciale, astfel, se dorește un proces instructiv educativ bazat pe egalizarea de șanse și eliminarea discriminărilor de orice tip. În noul context format se poate afirma apariția și înrădăcinarea teoriilor și practicilor referitoare la integrarea și incluziunea școlară a tuturor categoriilor de elevi din comunitate și conturarea ideii de școală pentru diversitate. Aceasta din urmă, tinde să revoluționeze o nouă abordare a activităților de învățare în școală, fapt determinat și de necesitatea asigurării șanselor egale la educație pentru toți membrii unei comunități și satisfacerea cerințelor de educație în funcție de capacitățile intelectuale și aptitudinale al fiecărui copil. Cu alte cuvinte, este pus în practică unul dintre principiile didactice fundamentale și anume „adaptarea structurii și conținutului învățământului la particularitățile psihofizice, de vârstă și individuale ale elevilor în vederea dezvoltării cât mai echilibrate și armonioase ale personalității lor" (Gherguț A., 2013, p. 317).

La Conferința Mondială a Educației Speciale de la Salamanca din anul 1994 (atunci când s-a impus nevoia de reformare a domeniului educației considerat și denumit special), s-a stabilit faptul că fiecare copil este considerat un participant activ la învățare și predare deoarece fiecare aduce cu sine o experiență diversă, un stil de învățare diferit, un anumit model social, o interacțiune specifică, un ritm divers, un alt mod de abordare și un context cultural căruia îi aparține. Astfel a luat amploare ideea integrării copiilor cu dizabilități, o reacție necesară și firească a societății în vederea normalizării și reformării condițiilor de educație pentru persoanele cu cerințe educative speciale, permițându-le totodată, dezvoltarea

aptitudinilor și capacităților și făcându-le mai ușor procesul de integrare socială (*Ibidem*, p. 318).

Mai mult ca în oricare perioadă din viață, copiii la vârste mici sunt foarte diferiți din perspectiva particularităților de dezvoltare și învățare, având un ritm rapid al schimbărilor. Tot acum se pot observa foarte bine și diferențele de dezvoltare dintre copii, fie ele fizice, psihice, sociale sau culturale, iar aceștia pot fi considerați/ catalogați ca fiind obișnuiți, excepționali, supradotați sau cu probleme serioase ale dezvoltării. Din această ultimă categorie amintim următoarele probleme:

- deficiențe mintale, fizice sau psihomotorii
- tulburări de limbaj, de comunicare sau relaționare (autismul)
- tulburări de atenție și hiperactivitate (sindromul atenției deficitare și hiperactivitate ADHD)
- tulburări senzoriale: de auz, de vedere
- tulburări emoționale și de comportament
- deficiențe de învățare sau, cazurile copiilor care au înregistrat un eșec școlar din diferite motive: copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate (Mâță, 2010, p. 182).

Evaluarea complexă a dizabilităților și a cerințelor speciale le revine specialiștilor (medici, psihologi etc.) și nu educatorului. Responsabilitatea pe care o are însă cadrul didactic, este să nu manifeste o atitudine de respingere, etichetare sau marginalizare și să găsească metoda prin care fiecare preșcolar poate participa în procesul educațional (Vrăjmaș E. 2014, p. 272).

În *Curriculum pentru educația timpurie,* în Anexa la Ordinul Ministrului Educației Naționale numărul 4.694/2.08.2019, unul dintre principiile enumerate este cel al echității și nondiscriminării, care se referă la asigurarea, în egală măsură, a oportunităților de dezvoltare a tuturor copiilor, indiferent de gen, etnie, religie, statut socio-economic (*Curriculum pentru educația timpurie*. Anexa la Ordinul Ministrului Educației Naționale numărul 4.694/2.08.2019 p. 4, 5).

Dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere și până la vârsta de șapte ani, are în vedere dezvoltarea socioemoțională care vizează primele interacțiuni sociale ale individului atât cu adulții, cât și cu ceilalți copii. Prin dezvoltarea acestui domeniu se urmărește în special, acceptarea și respectarea diversității. (Ionescu, Anghelescu, Boca, 2010, p.10). Aceeași autori sunt de părere că până la această vârstă de șapte ani, copilul ar trebui să reușească să identifice, să aprecieze și să respecte asemănările și deosebirile dintre oameni (*Ibidem*, pag. 35).

Aceste obiective pot fi atinse cu ajutorul mai multor practici de sprijin precum:

- ❖ prezența oglinzilor în sala de grupă pentru ca copilul să se poată vedea;

❖ prezența obiectelor de artă și a cântecelor care stimulează învățarea interculturală;

❖ folosirea jocului între copiii diferiți din punct de vedere etnic, al genului, al graiului sau copii cu cerințe educative speciale;

❖ organizarea de activități care să includă imagini cu indivizi de culturi diferite, atlase, porturi populare, tradiții, folosirea etichetelor în diferite limbi, discuții despre personaje care reflectă diversitate, cultivarea aspectului pentru diversitate lingvistică;

❖ vizite la diverse instituții pentru a se familiariza cu diferite profesii și a realiza faptul că o persoană poate avea mai multe roluri (Ionescu, Anghelescu, Boca, 2010, p. 35).

Rolul profesorului este esențial pentru punerea în practică a acestor aspecte, fiind nevoie ca acesta să fie sociabil, empatic și să manifeste afecțiune față de copil. De asemenea, el trebuie să fie deschis spre respectarea diversității de orice tip, să promoveze pluralismul cultural și interculturalitatea, adică schimburile active și reciproce dintre culturi (Păun, 2017 p. 118). Tot cadrul didactic este cel care îndrumă pașii preșcolarului spre a se descoperi, a se analiza, a se cunoaște pe sine (Cucoș C., 2017, p. 158) și a-i accepta pe ceilalți, chiar dacă observă diferențe privind comportamentul, portul sau canalul de comunicare.

Atunci când vorbim de integrarea socială a copilului, părinții sunt cei care dețin cel mai important rol. Dezvoltarea socială a copilul începe din copilăria timpurie și continuă până în perioada școlară mică, iar dacă părinții sunt restrictivi, dar calzi, clari, au un control echilibrat și sunt atenți față de autonomia copilului, acesta va deveni ordonat și pretențios în relațiile cu colegii săi (Albu, 2007, p. 62). Începând cu vârsta de cinci ani, preșcolarii încep să aibă un comportament de inter-relaționare și încep să se formeze unele trăsături caracteriale care conduc la apariția contradicțiilor în contextul jocului și al activităților (relațiile interpersonale și cele de grup fiind principalele modalități de relaționare la această vârstă) (Briceag, 2014, p. 177).

Se știe că procesul de învățare începe odată cu venirea pe lume a copilului, ceea ce înseamnă noi preocupări pentru proaspeții părinți. Pentru a le veni în ajutor acestora au fost dezvoltate programele de educație timpurie. Obiectivele programelor sunt acelea de instruire a copilului de creșă și grădiniță și mobilizarea resurselor umane și materiale pentru a răspunde nevoilor fiecărui copil, cu scopul de a pregăti viitorii școlari pentru învățământul primar.

Sunt preșcolari care au anumite limitări sau probleme în dezvoltare, întâlnite mai mult cu denumiri precum: deficiență, tulburare, handicap, incapacitate, dizabilitate sau cerințe educative speciale (C.E.S.).

În zilele noastre se tinde spre o schimbare a mentalității privind etichetarea copiilor pentru a oferi șanse egale tuturor, ba mai mult, se încearcă valorizarea diferențelor între nivelurile, ritmurile și particularitățile de creștere, învățare și dezvoltare ale copiilor. Se promovează o nouă viziune și abordare pentru o schimbare cât mai rapidă în bine, spre o educație egală pentru toți. Găsirea unui răspuns la nevoile speciale ale copiilor se bazează pe parteneriatul educațional școală – familie – comunitate (Vrăjmaș. E., 2014, p. 270).

Sintagma ”copii cu cerințe educative speciale”, se referă la o abordare diferențială și personalizată a fiecărui copil, în funcție de dificultățile pe care le prezintă (Mâță, 2010, p. 181). Această abordare implică alocarea de resurse suplimentare, publice și private, ce trebuie asigurate atunci când:

- unii elevi au „anumite dificultăți de acces la curriculumul obișnuit”;

- au în vedere un grup mai mare de copii și adulți, nu doar pe cei cu dizabilități, deoarece nu toți indivizii cu dizabilități au dificultăți de acces la curriculum;

- reprezintă acele necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și o intervenție specifică în scopul unei recuperări corespunzătoare (Mâță, 2010, *cit. în/apud*, Vrăjmaș T., 2001, p.27).

Diferențele de dezvoltare se observă cel mai clar la vârstele mici, fiecare copil fiind cunoscut prin trăsăturile sale personale, privit din perspectivă holistică și neținând cont de particularitățile de vârstă cronologică (Vrăjmaș E. 2014, p. 271).

Cerințele educative speciale sunt acele nevoi întâlnite la copil pe parcursul dezvoltării sale, nevoi care iau naștere din cauza dizabilităților sau a oricărui alt tip de bariere de învățare fie ele geografice, culturale, economice sau sociale. Pentru a depăși aceste bariere sunt necesare luarea de măsuri și folosirea unor metode și mijloace suplimentare.

Totuși, aceste nevoi pot apărea și ca urmare a unor traume neprevăzute (accidente), a modului în care acești copii au crescut, s-au dezvoltat și au fost sprijiniți pe durata micii copilării, în familie și societate (Albulescu, Catalano, 2019, p. 565).

Nu trebuie neglijat faptul că orice copil are nevoie, într-o anumită perioadă a dezvoltării sale, de atenție specială și sprijin deosebit. Dacă nu beneficiază de ele la timpul potrivit, există riscul ca acel copil considerat „normal” să ajungă să facă parte din categoria celor cu necesități speciale (*Idem*, p. 567).

Importanța educației pentru diversitate în educația timpurie

Interacțiunea socială este importantă pentru toți copiii încă din perioada preșcolarității. Socializarea cu cei de aceeași vârstă fiind indispensabilă în dezvoltarea personalității, deoarece interacțiunea le dă copiilor posibilitatea să-și formeze prietenii importante care-i ajută și în dezvoltarea eului social și stimei de sine. Prin interacțiune, preșcolarii învață să privească o situație socială din perspective diferite, să negocieze, să comunice, să rezolve conflicte provocate de multe ori din dorința de a avea aceeași jucărie, deprinzând astfel abilități ce vor fi de folos în viața de adulți.

Experiențele pozitive a copiilor cu cerințe educative speciale în sala de grupă, reprezintă o componentă necesară în dezvoltarea globală a copiilor. Interacțiunea cu ceilalți include:

→ comunicarea lingvistică și non-lingvistică

→ comportamentul pozitiv și negativ

→ activități ludice ce le oferă sentimentul de apartenență la grup, excluzând în acest fel sentimentul de marginalizare.

De asemenea, în cazul acestor copii, interacțiunea cu educatorul este mai frecventă deoarece au nevoie de o atenție sporită atunci când sunt implicați într-o activitate, beneficiind astfel de un impuls educațional accentuat (Stan, 2016, p. 248).

Incluziunea educațională și socială este o condiție și un rezultat al educației timpurii. În contextul în care copilul beneficiază de acces la educație încă din perioada preșcolară, șansele ca dezvoltarea armonioasă a personalității să se manifeste de la o vârstă foarte mică, sunt foarte crescute. Educația școlarilor mici cu deficiențe se realizează având în perspectivă scopul incluziunii socio-profesionale, pentru a-i pregăti să devină adulți autonomi, independenți și capabili de autodeterminare în viața de zi cu zi. Trebuie avută în vedere dezvoltarea tuturor copiilor, însă pentru cei aflați în situație de risc, ajutorul nu vine doar de la specialiști ci și de la persoanele din grupa din care fac parte (colegi, educatori) și din parteneriatele de colaborare. De la acestea din urmă se dorește dezvoltarea unor strategii de lucru care să valorizeze toți copiii, deoarece toți au capacitatea de a învăța, indiferent de particularitățile lor și de modul de dezvoltare (senzorială, afectivă, comportamentală, psihomotorie sau intelectuală).

Cei mici au tendința de a copia comportamente de la modelele umane cu care vin în contact, sau din experiențele trăite în mediul social pe care îl frecventează (Albulescu, Catalano, 2019, p. 568), de aceea este necesar ca toți indivizii acestei societăți să se simtă parte integrantă, să aibă fiecare rolul lui, nimeni nu trebuie să se simtă exclus. Lumea în care trăim este asemeni unui puzzle, fiecare piesă își are locul ei, dacă una lipsește lucrarea nu se îmbină perfect, dacă D. (preșcolarul din grupa noastră, diagnosticat cu autism) lipsește de la serbare nu va mai fi un moment reușit deoarece el folosește cel mai bine instrumentele de percuție.

Interacțiunea și incluziunea socială sunt componente de bază ale succesului adaptării sociale care dau naștere în mod natural programelor de intervenție – educație timpurie, ca element ce stă la baza dezvoltării psiho-socială a copilului.

Prin integrarea în învățământul de masă a copiilor „*născuți fără stele norocoase*”, (Gîfei, 2010, p. 8) dar cu aceleași drepturi ca oricare alt copil de pe acest pământ, se dorește recuperarea și valorificarea individului în vederea formării de competențe care îi vor asigura autonomia în viața cotidiană. Dacă nu se cultivă independența, nu se respectă unicitatea și identitatea și se consideră încălcarea drepturilor persoanei (Albulescu, Catalano, 2019, p.568).

Printre efectele pozitive ale respectării diversității în grădiniță putem enumera:

- regândirea profundă a învățământului de masă;
- incluziunea copiilor care ar putea fi excluși sau marginalizați;
- creșterea prezenței copiilor care au acces la educație;
- creșterea gradului de acceptare a tuturor copiilor din partea cadrelor didactice și a colegilor;

- se maximizează participarea tuturor copiilor în diferite domenii de activitate și crește nivelul performanțelor școlare a tuturor copiilor; (Stan, 2016, p. 254).

Convietuind împreună de la vârste mici, copiii învață că există oameni diferiți și că asta nu trebuie să îi împiedice să se joace cu ei sau să lege prietenii de durată.

Efecte pozitive ale respectării diversității asupra premiselor personalității

În cadrul învățământului preșcolar, educația pentru diversitate este o direcție nouă care oferă o serie de avantaje copiilor, instituției școlare, cadrelor didactice și nu în ultimul rând întregii comunități. Realizarea educației pentru diversitate este sprijinită de două tipuri de argumente:

a) la nivelul dezvoltării personale, ca urmare a impactului educației pentru diversitate asupra preșcolarilor;

b) din perspectiva unității școlare, în vederea descoperirii aspectelor pozitive ale introducerii acestei noi direcții în educație la nivelul organizației școlare.

Cele mai relevante beneficii ale integrării educației pentru diversitate la nivel preșcolar, din punct de vedere al dezvoltării personale, sunt următoarele:

- legarea prieteniilor
- creșterea inițierii în viața socială
- relațiile care se formează între copii
- formarea deprinderilor și comportamentelor
- acces crescut la curriculum general
- oportunități mai bune de interacțiune
- așteptări mai înalte
- se dezvoltă colaborarea dintre personalul din școală și părinți, lucru care conduce la un grad de implicare mai mare al părinților în educație
- familiile sunt mai ușor de integrat în comunitate, se simt parte a comunității
- copiii fără dizabilități beneficiază de diversitatea prieteniilor, sunt încurajați să ofere mai mult, să fie mai creativi, învață să aprecieze și să accepte diferențele dintre indivizi, dezvoltă înțelegere și acceptarea diversității, învață despre respectul pentru orice persoană și se pregătesc pentru viața de adult, urmând direcția noii societăți, care este mai incluzivă (Albulescu, Catalano, 2019, p. 557).

Rolul școlii în această direcție, este acela de a sprijini capacitățile individuale ale fiecărui elev și de a-l ajuta să-și crească încrederea în forțele proprii. „Educația pentru diversitate răspunde cerințelor principiului respectării particularităților de vârstă conform căruia educația este deplin centrată pe elev, se face referire la principiul respectării

particularităților de vârstă și individuale, precum și la principiul accesibilității cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor" (Cucoș, 2002, p. 375).

Educația incluzivă presupune sprijin atât pentru copii, cât și pentru educatori, sprijin care să egalizeze șansele tuturor și să se adreseze fiecăruia, „sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare". Le oferă cadrelor didactice posibilitatea de a deveni profesioniști și practicieni mai buni pentru a ușura eficient învățarea fiecărui elev în parte, indiferent de asemănările sau deosebirile dintre beneficiari. Educatorul pregătit reușește un bun management al grupei și al relațiilor dintre preșcolari și părinți, evitând neînțelegerile interculturale. El antrenează preșcolarii în diferite jocuri care să-i includă pe toți, folosește vorbe de încurajare și acceptare și se adaptează mai ușor nevoilor și particularităților copiilor. Curriculumul este unul flexibil și dă posibilitatea adaptării succesive pentru a sprijini dezvoltarea preșcolarului, învățarea fiind centrată pe elev (Albulescu, Catalano, 2019, p. 558).

Prin intermediul copiilor și cadrelor didactice, părinții vor învăța că acceptarea diversității culturale reprezintă un ajutor pentru dezvoltarea personală a copilului. Educatorul este cel care își asumă cel mai important rol în adaptarea practicilor educaționale și a modului în care acestea influențează învățarea tuturor copiilor. Asta înseamnă că toți elevii au de câștigat, nu doar cei cu cerințe speciale.

Acceptarea și respectarea diversității la nivel preșcolar presupune o adaptare a curriculumurilor școlare și o nouă modalitate de relaționare între cadrele didactice, copii și părinți. Astfel, se deschid noi orizonturi ale diversității și diferențelor ce prevăd cultivarea unor atitudini de respect și se dezvoltă și competențe multi-culturale.

Instituția educațională promovează școala pentru diversitate și are în prim plan „școala pentru toți", aceasta reprezentând nivelul maxim al toleranței, nu doar din punct de vedere sociocultural sau lingvistic, ci și psihologic și fizic.

Preocuparea principală a școlii pentru diversitate este omul ca ființă originală, unică și irepetabilă, acceptând faptul că în fiecare societate persoanele sunt diferite, au rațiuni și puncte de vedere diferite, fac parte din grupuri diferite și au motivații care nu se aseamănă.

Rolul școlii în viața copilului este acela de a le oferi tuturor accesul la educație în funcție de ritmul, capacitățile și nevoile proprii, dar și puterea de a-și exprima opiniile și aptitudinile potrivit trăsăturilor individuale de personalitate. Unitatea școlară va promova politici educaționale care oferă egalitatea șanselor în educație și strategii de valorificare a diferențelor, indiferent de tipul lor, pentru a le transforma în resurse pedagogice (Romanschi, 2017, p. 376).

În urma cercetărilor organizate de Uniunea Europeană privind sprijinirea educației incluzive, ateliere la care au participat reprezentanți din 21 de țări, a fost lansat un videoclip de animație și infografice care transmit mesaje privind educația favorabilă incluziunii, modul în care politica poate contribui la această schimbare și rolul specialiștilor în sălile de clasă. Concluziile privesc beneficiile care se extind asupra profesorilor, copiilor și familiilor:

→ „interacțiuni eficiente" - se leagă prietenii strânse între cei care învață împreună;

→ „participare activă” - se folosesc mijloace prin care se promovează implicarea tuturor elevilor (prin acceptare, valorizare, colaborare);

→ „performanțe” – copiii cu dizabilități care beneficiază de educație incluzivă au mai multe șanse să facă performanță în mediul academic și social decât cei educați individual sau în școli speciale;

→ „motivare pentru studii” - suportul științific și emoțional acordat în mediile incluzive crește motivația de a urma studii superioare (EASNIE, 2018).

Suntem martorii unui proces de schimbare a școlii românești, proces de integrare eficientă a tuturor copiilor. Încă din perioada preșcolarității, acestora le sunt călăuziți pașii spre a interacționa pozitiv și să nu facă diferență între colegi. Cei care reușesc să facă acest lucru, vor deveni adulți care vor ști să trăiască în această lume diversă.

Fiind obișnuiți de mici cu principiul normalizării, asigurarea accesului pentru toate categoriile de persoane la condițiile de viață cotidiană, vor permite tinerilor de mâine să trăiască diferențele dintre persoane ca pe ceva natural, vor fi mai solidari, vor înțelege procesul de predare învățare simultan ca pe o normalitate, nu vor mai face competiții și ierarhii și va triumfa respectul și toleranța față de ceilalți.

Misiunea școlii este aceea de a forma atitudini și comportamente pozitive față de integrare, într-o perspectivă cât mai apropiată față de incluziune. Acest lucru presupune o serie de calități și competențe din partea personalului didactic și de specialitate, cum ar fi „dorința de perfecționare a capacităților de lucru în condițiile educației integrate și ale școlii pentru diversitate, să manifeste o atitudine critică și constructivă, prin propuneri concrete și realiste, în sprijinul includerii copiilor cu cerințe educative speciale în grupele unde își desfășoară activitatea” (Romanschi, 2017, p. 377).

UNICEF vine cu o propunere prin care, pentru toți copiii cu dizabilități „ se recomandă un curriculum comun, cel accesibil pentru toți elevii, bazat pe o instruire diferențiată și/sau individualizată, mai degrabă decât un curriculum alternativ, pentru cei cu rezultate mai scăzute” (UNICEF, 2012, p. 13).

Acceptarea și respectarea diversității, de orice tip, este posibilă doar dacă activitățile educaționale propuse de către cadrele didactice au obiective care conduc spre aprecierea diversității și implică atât copiii, cât și părinții și personalul non didactic din cadrul instituțiilor de învățământ.

INVESTIGAREA PSIHOSOCIOLOGICĂ A MODALITĂŢILOR ÎN CARE DIVORŢUL PĂRINŢILOR INFLUENŢEAZĂ INTELIGENŢA EMOŢIONALĂ ŞI STIMA DE SINE ALE COPIILOR CU CES- STUDIU DE SPECIALITATE INTERJUDEŢEAN

ROMAN VIOLETA ELENA
CENTRUL MUNICIPIULUI BUCUREŞTI DE RESURSE ŞI ASISTENŢĂ EDUCAŢIONALĂ

Desfacerea căsătoriei părinților afectează în mod negativ fiecare copil implicat. Divorțul părinților este o sursă de frustrare care provoacă furie, anxietate, agresivitate, comportamente indezirabile în plan social, depresie sau cel mai grav, în unele situații, tentative de suicid. Daca vom considera că orice copil, la un moment dat, poate avea o provocare în sens negativ din punct de vedere emoțional, atunci și dezvoltarea unui plan sănătos de abordare și management al acestor emoții va veni de la sine.

Copiii cu CES (cerințe educative speciale) trec prin aceleași etape ale suferinței ca și părinții lor: negarea, furia, negocierea, depresia, acceptarea. Pentru a nu le crea o stare de tensiune emoțională copiilor, părinții care au divorțat trebuie să se ocupe în continuare de următoarele aspecte: situația de la școală, starea de sănătate, relațiile interpersonale ale copiilor la școală, cu prietenii, cu restul familiei sau chiar cu viitorii parteneri ai părinților.

Reacțiile copiilor la separare sau divorț vor fi diferite, fiecare copil având o anumită personalitate, un anumit temperament, un istoric al familiei, prieteni și mediu social diferite față de ale altor copii. La nivelul învățământului primar sau gimnazial, în situația de divorț a părinților, copiii pot simți următoarele emoții: furie, tristețe, depresie, lipsa încrederii în sine, rușine, vinovăție, anxietate, frică de viitor, de pierderea unuia sau a ambilor părinți. Totodată, pot întâmpina dificultăți de integrare și socializare în grupurile școlare și de prieteni. În această etapă, părinții trebuie să îi asigure pe copii de grija și devotamentul lor și de faptul că nu trebuie să se simtă vinovați pentru separarea lor. Unii dintre aceștia vor încerca să se izoleze de vechii prieteni și vor încerca să se asocieze cu persoane sau grupuri de persoane care au un comportament indezirabil.

Scopul și obiectivele investigării psihosociologice

Am propus ca scopul acestui studiu să fie investigarea factorilor care determină gradul inteligenței emoționale și imaginea sau stima de sine a copiilor aflați în situația separării părinților prin procedura de divorț cu consimțământ mutual.

Unul dintre obiectivele acestui studiu l-a constituit identificarea elementelor care determină evoluția imaginii, încrederii și stimei de sine a copiilor.

Am analizat ponderea acestor elemente, care este unică pentru fiecare copil: aspectul fizic, rezultatele școlare, practicarea cu succes a unor hobby-uri, sistemul de valori, abilități, nivelul de aspirație sau relația cu familia, prietenii și colegii.

Un alt obiectiv a fost identificarea gradului de inteligență emoțională al acestor copii.

Obiectivul al treilea a constat în depistarea factorilor care influențează relația dintre părinți și copii în contextul divorțului cu consimțământ mutual.

Ipoteza de lucru și lotul de subiecți

Investigarea psiho-sociologică a modalităților prin care divorțul prin consimțământ mutual influențează inteligența emoțională și stima de sine a copiilor cu CES s-a realizat prin diferite metode și tehnici precum: studii de caz, chestionare, fișe de lucru – Analiza SWOT, observația sistematică, interviul nestructurat, fișe de evaluare psihologică, fișe psiho-pedagogice, anamneza (istoricul familiei).

Studiile de caz s-au realizat pe un lot de subiecți: 64 elevi cu CES (cerințe educative speciale),dintre care 32 elevi de nivel primar, cu vârsta cuprinsă între 6 și 11 ani, 16 băieți și 16 fete (16 elevi din Şcoala Gimnazială nr. 82 şi din Şcoala Gimnazială nr. 67 , sector 3, București și 16 elevi din Şcoala Gimnazială nr. 12 şi din Şcoala Gimnazială nr. 2, Pitești) și 32 elevi de nivel gimnazial, cu vârsta cuprinsă între 12 și 14 ani, 16 băieți și 16 fete (16 elevi din Şcoala Gimnazială nr. 82 şi din Şcoala Gimnazială nr. 67 , sector 3, București și 16 elevi din Şcoala Gimnazială nr. 12 şi din Şcoala Gimnazială nr. 2, Pitești). Studiul s-a derulat pe o perioadă de 3 ani-octombrie 2021-octombrie 2024.

S-a presupus că divorțul prin consimțământ mutual afectează manifestarea inteligenței emoționale și gradul stimei de sine al copiilor cu CES. Desigur că influența relațiilor familiale și a evenimentelor negative produse în cadrul acestora au un rol decisiv în manifestarea emoțională a copiilor implicați. Cercetarea a avut un caracter preponderent constatativ, deoarece nivelul stimei de sine este fluctuant, atât la fete cât și la băieți, în funcție de etapele traumei.

Formularea soluțiilor

Pentru a menține legătura cu copiii după divorț, ambii părinți trebuie să contribuie la stimularea pozitivă a climatului socio-afectiv în momentul întâlnirii cu copiii. Timpul petrecut de fiecare părinte cu copiii este vital, deoarece ei sunt stâlpii de susținere în dezvoltarea psiho-afectivă și comportamentală a acestora.

În cazul în care apar părinți vitregi, aceștia vor deveni persoane de referință în viața copiilor, dar nu vor substitui niciodată părinții naturali. Este necesar un timp pentru cunoaștere, răbdare, empatie, pentru a dezvolta o relație nouă bazată pe respect reciproc. Atât părinții naturali, cât și cei vitregi, trebuie să conlucreze în stabilirea normelor și regulilor din mediul nou creat, dar să țină cont și de nevoile și sentimentele copiilor, deciziile importante luându-se întotdeauna prin colaborare cu ei.

Stabilitatea în cadrul noilor relații din familie poate fi greu de obținut la început, dar pe parcurs intervine obișnuința și schimbarea se realizează. Copiii vor fi cei care vor analiza cel mai mult un alt partener al mamei sau o altă relație a tatălui. Îngrijorarea sau chiar starea de tensiune inițiale vor fi înlocuite în timp, numai dacă noul partener va asigura integrarea normelor de comportament ale copilului în viața lui.

Părinții sau alte persoane care în mod legal reprezintă copilul trebuie să aibă în vedere nevoia acestuia de apartenență la o familie, nevoia de securitate, stabilitate într-un mediu armonios, nevoia de dezvoltare fizică și mintală, de sănătate și educație. Adulții care urmează să se ocupe de creșterea copilului trebuie să aibă capacitatea de a răspunde acestor nevoi.

Având în vedere Principiul interesului superior al copilului, recunoscut în cuprinsul Legii nr. 272/2004 şi descris în Noul C. Civ, este recomandat ca soluționare a conflictelor în legătură cu copiii şi să fie aplicat, astfel încât aceștia să beneficieze în continuare de un mediu familial, în care se pot dezvolta corespunzător fizic, psihic și emoțional.

Întrucât în majoritatea cazurilor prezentate în această lucrare, copiii au avut reacții afective de furie sau crize de anxietate, intervenția unui psiholog a fost absolut necesară. Acesta îi poate învață pe părinți ce strategii de comunicare să adopte astfel încât să faciliteze identificarea, exprimarea și gestionarea emoțiilor negative ale copiilor. În niciun caz părinții nu trebuie să își pericliteze reciproc demnitatea în fața copilului. Acesta nu trebuie să știe toate

detaliile și cauzele care au stat la baza despărțirii dintre părinți. Este bine ca fiecare adult să adopte un comportament neutru, pe cât posibil.

În cazul violenței domestice se poate cere ajutorul unui avocat, consilier, asistent social sau grup de suport parental. Violența în familie se referă și la violența asupra copiilor înfăptuită de părinți. Aceste rele tratamente produse de către părinți sunt vătămătoare privind sănătatea copilului, dezvoltarea acestuia sau chiar îi pot pune în pericol viața.

Factorii de risc se referă la diferite caracteristici ale copiilor (tulburări de atașament, de comportament, dizabilități, copil din afara căsătoriei sau adoptat), la caracteristici ale adultului victimă (traume în copilărie, consum de alcool, droguri, probleme de sănătate mintală, nivel educațional scăzut, toleranță scăzută la stres) sau la caracteristici socio-culturale (șomaj, venituri mici).

Factorii de protecție îi conferă copilului un mediu socio-afectiv prin care se previn consecințele abuzului. Exemple: atașamentul securizant, stimă de sine crescută, un grad de dezvoltare emoțională crescut sau implicarea familiei lărgite în sprijinul creșterii și educării copiilor. Alți factori protectivi se referă la gradul de informare, valorizarea personală sau la rețeaua de sprijin și suport social al diferitelor ONG-uri, cabinete medicale, psihologice și DGASPC (Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului).

Un alt demers important în soluționarea consecințelor negative apărute după divorțul părinților îl constituie consilierea școlară în cabinetul de consiliere psihopedagogică. Cu acordul părinților, copilul va fi consiliat astfel încât să reușească să identifice, să exprime și să gestioneze emoțiile, să-și descopere modul de interacțiune socială în cadrul clasei de elevi, să se autocunoască, dar și să își mărească potențialul încrederii în sine. Orice efort depus la atingerea obiectivelor și la obținerea unui succes în activitate, va determina creșterea nivelului stimei de sine. În această perioadă de criză marcată de divorțul părinților, copilul va fi susținut de către consilierul școlar să își consolideze relația de iubire față de ambii părinți, dar și relații de prietenie și cooperare cu ceilalți copii, atât în mediul școlar, cât și extrașcolar.

Concluzii

Scopul studiului „Investigarea factorilor care determină gradul inteligenței emoționale și imaginea sau stima de sine ale copiilor aflați în situația separării părinților prin procedura de divorț cu consimțământ mutual" a fost atins.

Studiul constatativ pe un lot de 64 subiecți (elevi cu CES) poate fi extins pe un lot mai larg de subiecți aflați în aceeași situație – divorțul cu consimțământ mutual. Studiul poate reprezenta un punct de plecare pentru noi cercetări având importanță atât în depistarea factorilor de risc cât și în formularea soluțiilor cunoscând factorii de protecție sociali, personali și de context.

În concluzie, ipoteza de lucru „divorțul prin consimțământ mutual al părinților afectează manifestarea inteligenței emoționale și gradul stimei de sine al copiilor cu CES " s-a confirmat prin analiza rezultatelor și interpretarea acestora în urma aplicării metodelor de lucru.

Bibliografie

1. Aniţei N.C., *Dreptul familiei*, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2012;
2. Bodoaşcă T., *Dreptul familiei ed. aIII-a,* Ed. Unversul Juridic, Bucureşti, 2015;
3. Dănileţ C., trad. Saulea M, *Ghid de parenting dupa divorţ,* Ed. Atelier Didactic, Bucureşti, 2017.

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI: STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

DOCTORAND STROESCU DANIELA-IULIA
DIRECȚIA GENERALĂ DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ
ȘI PROTECȚIA COPILULUI CONSTANȚA, ROMÂNIA

Sintagma ,,Educația pentru toți" nu poate avea rezultatele așteptate dacă nu conștientizăm că este nevoie de adoptarea unor strategii de incluziune a elevilor cu cerințe educaționale speciale care să se desfășoare pe termen mediu și lung și să aibă înțelegerea necesară a tuturor factorilor decizionali și a părinților. În caz contrar, această sintagmă va rămâne doar la stadiul unui slogan mediatizat intens la început, și care va rămâne fără efect, pierzându-se în negura timpului.

Doar cu titlu informativ privind strategiile referitoare la incluziunea acestor elevi, vom aminti că, întâi de toate, este nevoie de:

- **Adaptarea Curriculumului național** la nevoile și necesitățile fiecărui copil, fiind vorba despre:

- ***personalizarea învățării*** adică, adaptarea curriculumului național pentru a răspunde în mod eficient la nevoile și interesele fiecărui copil, ținând cont de capacitățile cognitive, aspect care se poate realiza prin:

a) modificarea conținutului inclus în Curriculum național;

b) modificarea metodologiei de predare a conținutului;

c) diversificarea și adaptarea materialelor didactice astfel încât, să corespundă cel mai bine nevoilor individuale;

- stabilirea unor ***Programe Educaționale Individualizate*** (PEI), adaptate la nevoile specifice ale fiecărui beneficiar și care să includă: obiective clare de urmărit pentru a putea fi îndeplinite, ce strategii vor fi adoptate pentru a obține rezultatele așteptate, utilizarea acelor metode de predare care au eficiență pentru fiecare copil și utilizarea unor metode de evaluare care să fie adaptate la nevoile specifice fiecăruia dintre copiii cu nevoi educaționale speciale.

- **Includerea Tehnologiilor Asistive** care să beneficieze de:

- ***software și dispozitive specializate*** care să vină în ajutorul copiilor cu nevoi specifice de educație să poată învăța, accesul la educație fiind realizat prin intermediul noilor tehnologii asistive: PC-uri, tablete, telefoane mobile, dispozitive de comunicare augmentativă, care dispun de aplicații educaționale.

- **Parteneriate de colaborare** între cadre didactice și specialiști din domenii de referință:

- ***echipe interdisciplinare*** și ***multidisciplinare*** de colaborare între cadre didactice, terapeuți specializați în terapie ocupațională, psihologi, logopezi și alți specialiști în domeniu care să contribuie la asigurarea unui suport educațional, corespunzător nevoilor individuale ale beneficiarilor.

- ***programe de formare continuă*** pentru cadre didactice, necesare pentru învățarea noilor strategii eficiente și care, să contribuie la îmbunătățirea competențelor necesare incluziunii elevilor cu CES.

- Crearea unui **mediu educațional incluziv** privind:

- cultivarea unui ***climat de acceptare*** a elevilor cu CES în cadrul unor proiecte educaționale și activități de grup care să permită elevilor să se simtă respectați și valorizați de ceilalți colegi.

- ***activități de socializare*** realizate prin jocuri și activități tematice care să pună accentul pe dezvoltarea abilităților sociale și integrarea acestor copii în cadrul grupului de elevi al clasei.

- Realizarea unui **mediu fizic și psihologic adecvat** prin:

- asigurarea ***consilierii*** școlare și a ***suportului emoțional*** necesar astfel încât să poată depăși orice provocare venită din partea colegilor și a societății;

- spații accesibile pentru toți copiii, indiferent de necesități: mobilier adecvat, rampe și lifturi de acces precum și alte facilități care să permită accesul neîngrădit în spațiile de învățământ a tuturor copiilor.

- **Implicarea părinților** și stabilirea unor parteneriate viabile cu specialiștii și cadrele didactice care se ocupă de copil.
- **Comunicare eficientă** între reprezentanții școlii și părinte cu scopul de:

- a ***monitoriza*** în mod eficient progresul copilului într-o anumită perioadă;

- a proceda la eventuale modificări privind strategiile educaționale utilizate cu acești copii;

- identificarea altor soluții care pot avea efecte pozitive asupra copilului.

Putem afirma fără rezerve că, dacă toate aceste strategii de incluziune a elevilor cu CES vor beneficia de o abordare colaborativă și holistică atunci, sunt asigurate premisele unei educații de calitate.

Desigur, cadrele didactice pot apela și la alte strategii care să vină în sprijinul incluziunii sociale, suplimentând strategiile enumerate mai sus. De exemplu:

A) Strategii didactice, dintre care:

1) ***Învățarea prin jocuri educative*** (pentru ca învățarea să devină mai accesibilă și atractivă la nivelul întregii clase de elevi);

- ***activități interacțive*** (pentru dezvoltarea abilităților sociale);

- ***jocuri de rol*** (pentru dezvoltarea abilităților cognitive și sociale).

2) *Învățarea diferențiată* prin:

- ***adaptarea eficientă a metodelor utilizate*** astfel încât să reprezinte un pilon real care poate sprijini diversele stiluri de învățare și nivele de abilitate;

- atribuirea de sarcini variate și aflate în concordanță cu capabilitățile de realizare ale fiecărui copil;

- adaptarea ritmului și a stilului de predare la nevoile și capabilitățile fiecăruia.

3) *Învățarea prin intermediul materialelor didactice vizuale*

- pentru ***ajutarea înțelegerii*** conținutului cadrul didactic va ilustra cele prezentate copiilor prin diferite imagini, diagrame, fotografii, videoclipuri care vor fi păstrate de elevi ca repere pentru mai mult timp;

- generarea unor afișe, pliante și alte materiale vizuale care să ofere copiilor anumite repere vizuale, benefice pentru sprijinirea învățării.

B) Strategii de management eficient al clasei de elevi

1) Asigurarea unei ***structuri coerente și clare*** a activităților școlare:

- care să permită stabilirea și îndeplinirea unor rutine zilnice, anticipative și previzibile copilului deficient, astfel încât să înțeleagă ceea ce urmează să se întâmple și să se simtă permanent protejat și în siguranță;

- care să faciliteze utilizarea *orarelor vizuale* concepute pentru organizarea zilei școlare precum și a *programelor vizuale* disponibile.

2) Asigurarea unui ***mediu educativ pozitiv*** prin:

- laude, recompense și alte elemente încurajatoare pentru a stimula apariția/menținerea comportamentelor pozitive;

-utilizarea unor strategii consecvente de gestionare echitabilă a comportamentelor.

C) Strategii pentru asigurarea suportului individualizat

1) ***Tutoriale și mentorat*** utile pentru:

- acordarea de ajutor elevilor cu cerințe educative speciale cu scopul de a sprijini învățarea, organizate individual sau în grupuri mici;

- elevii pot fi implicați în diferite acțiuni în care să îndeplinească rolul de mentor astfel încât să devină un real suport care ajută la integrarea socială a copiilor în dificultate.

2) Implementarea unor ***Planuri de intervenție comportamentală*** prin:

- solicitarea specialiștilor să colaboreze pentru a adopta anumite strategii care pot avea eficiență mai mare în ceea ce privește dezvoltarea comportamentelor pozitive;

- implementarea unor planuri personalizate prin care să fie analizate comportamentele indezirabile, necesitatea eliminării acestora și promovarea unor comportamente adecvate.

D) Strategii de colaborare în grup

1) ***Învățarea prin colaborare*** cu scopul:

- ca elevii să poată învăța unii de la alții, să-și rezolve problemele și să aibă inițiativă privind implicarea în activitățile grupului;

- facilitarea unor oportunități pentru elevii cu cerințe educative speciale astfel încât să poată participa împreună cu colegii lor la diferite activități și proiecte.

2) ***Comunitatea și implicarea acesteia în viața școlii***

- organizațiile locale, guvernamentale și neguvernamentale au datoria instituțională să colaboreze cu unitățile de învățământ cu scopul de a furniza copiilor cu CES și familiilor acestora un suport material și financiar suplimentar astfel încât să vadă că nu sunt singuri cu problemele lor și să se simtă valorizați;

- organizarea de evenimente distractive, de ajutorare, strângere de fonduri și caritate în care să se implice întreaga comunitate.

Aceste strategii suplimentare vin să ajute comunitatea școlară la dezvoltarea unui mediu educațional mai incluziv și mult mai eficient.

Oricare dintre noi dorește să identifice surse și idei valoroase privind necesitatea și importanța incluziunii elevilor cu cerințe educaționale speciale, poate beneficia de:

- **Resurse Online**, dintre care amintim:

1) ***R.E.I.-Resurse Educație Incluzivă***. Aceasta este o platformă informatică în care aveți posibilitatea să descoperiți resurse necesare pentru educația incluzivă: studii și ghiduri pentru cadre didactice și specialiști, materiale didactice și informații utile.

2) ***UNICEF România*** care pune la dispoziția celor interesați un pachet consistent cu resurse tip ghiduri, necesare pentru oricine dorește să vină în sprijinul incluziunii educaționale a copiilor, (https://www.unicef.org/romania/rapoarte/set-de-instrumente)

3) **Didactic.ro**, o platformă educațională care cuprinde o gamă consistentă de materiale necesare în activitatea de formare continuă a cadrelor didactice, precum și însemnate resurse necesare educației incluzive a elevilor în învățământul de masă și special, (https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/stra).

- **Manuale și ghiduri**, ca de exemplu:

  -Integrarea copiilor cu CES- Ghid detaliat privind strategii care pot fi adoptate în cazul copiilor cu CES, (https://edu.freepedia.ro/int);

  - Incluziunea copiilor cu CES-obiective, scopuri și principii este un articol care oferă o perspectivă comprehensivă asupra educației incluzive, (https://edict.ro/incluziunea...).

- **APTOR- Asociația Profesională a Terapeuților Ocupaționali din România** care pune la dispoziție cursuri, resurse, evenimente din sfera terapiei ocupaționale și a educației incluzive, (https://revistaeducatie.ro/...).

- **WFOT- World Federation of Occupational Therapists** care promovează standardele la care trebuie să se ridice activitățile practice și de educație în cadrul terapiei ocupaționale.

Nota specifică educației incluzive o reprezintă preocuparea permanentă a unităților de învățământ privind procesul de îmbunătățire a tuturor resurselor existente (inclusiv a celor umane) cu scopul de a sprijini fără discriminare întreaga comunitate școlară în procesul educațional. Acest fapt necesită recunoașterea fără ezitare a necesității instituirii unor reforme educaționale necesare pentru sprijinul tuturor copiilor. Pentru includerea tuturor copiilor cu CES în amplul proces educațional, este necesară îndeplinirea unui set de condiții care include:

- respectarea copilăriei pentru valorile de care se bucură;
- desfășurarea vieții copilului într-un mediu familial și apropiat de cei dragi;
- asigurarea dreptului la educație fără discriminare și marginalizare pentru toți copiii;
- respectarea încrederii reciproce între părinți, copii și alte persoane;
- oferirea unui mediu adecvat de viață și educație.

Următoarele principii stau baza incluziunii copiilor cu CES în școlile de masă:

a) **Principiul egalității de drepturi** (acces neîngrădit al tuturor copiilor cu CES în orice instituție de învățământ, sănătate, asistență socială, loc de muncă, servicii);

b) **Principiul egalității de șanse la educație** fără discriminare și marginalizare;

c) **Principiul acordării serviciilor de sprijin** incluzând mai multe categorii de resurse financiare, umane, materiale;

d) **Principiul intervenției timpurii** care stă la baza eficienței intervențiilor din sfera educare/reeducare/integrare școlară/integrare socială/integrare familială;

e) **Principiul de parteneriat și cooperare** pe termen mediu și lung realizat între familie, ONG-uri, instituție școlară, instituție de asistență socială și protecție a copilului.

Toate aceste principii trebuie să asigure:

1) toleranță, acceptare și valorificarea diferențelor existente între copii;

2) perfecționare instituțională și parteneriat în acțiuni care vizează dezvoltarea copiilor;

3) flexibilitate și acceptarea neurodiversității;

4) management educațional participativ al tuturor celor care au în grijă, educare și tratament copilul cu CES.

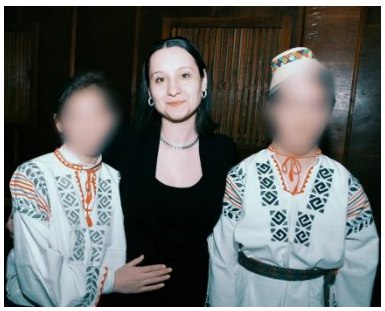

Prin acceptarea, respectarea și susținerea acestor principii, societatea poate stabili o anumită ordine socială, o poate menține la parametri optimi și poate dezvolta o funcționare optimă prin integrarea armonioasă a acestor persoane în toate domeniile și sferele sociale. Este important ca prin demersurile factorilor decidenți să fie asigurat sentimentul de apartenență socială, să întrezărească solidaritatea semenilor cu promovarea calității vieții și a valorile umane, să promoveze accesul educațional la toate nivelurile și să acorde șanse egale de dezvoltare oricărui copil.

În această ordine de idei, obiectivele derivate din scopul educației incluzive se traduc prin:

- dezvoltarea tuturor capacităților instituționale de a satisface nevoile educaționale ale fiecărui copil cu nevoi speciale într-un mediu consolidat pe acceptare și toleranță pentru diversitate;

-asigurarea unui acces real la toate formele și nivelurile de pregătire profesională;

-valorificarea întregului potențial instituțional în scopul promovării incluziunii în învățământul de masă a tuturor copiilor cu nevoi educaționale speciale;

-promovarea instituțională a drepturilor egale pentru fiecare copil cu nevoi speciale;

-pregătirea continuă a personalului implicat în educație, asistență și protecția copilului, psihologie, logopedie astfel încât să se asigure o pregătire educativă eficientă.

În concluzie, educația incluzivă pentru toți copiii poate să devină modalitatea cea mai eficientă prin care se poate asigura premizele privind „**Educația pentru Toți**”, deoarece:

a) apropie mult mai mult copilul cu cerințe educaționale speciale de mediul de proveniență;

b) contribuie la creșterea gradului de conștientizare a societății privind necesitatea implicării lor, tot mai mult în amplul proces de sprijinire a integrării sociale;

c) motivează copiii să identifice soluții pentru rezolvarea propriilor nevoi;

d) presupune comunicare eficientă, cooperare, studiu și colaborare instituțională și interinstituțională;

e) oferă multiple oportunități de identificare a noi experiențe de viață trăite de alte persoane și, din care au de învățat.

Rațiunile pentru care este necesară incluziunea socială sunt de natură: ***educațională*** (pentru ca toți copiii să beneficieze de educație, indiferent de nivelul diferențelor existente între ei); ***socială*** (pentru a pune bazele și a menține o societate permisivă, echitabilă și nediscriminatorie); ***economică*** (deorece costurile incluziunii sunt cu mult reduse prin educarea copiilor cu nevoi speciale în cadrul unei structuri educaționale de masă). Politicile incluzive sunt eficiente și de aceea este necesară îndreptarea atenției către toate strategiile care pot fi aplicate astfel încât incluziunea școlară să cuprindă un număr cât mai mare de copii, părinții să-și învingă reticența și cadrele didactice împreună cu elevii să-i accepte pe toți ceilalți cu multă căldură în grupul lor.

Surse Web:

1. https://www.unicef.org/romania/rapoarte/set-de-instrumente.
2. https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/stra.
. 3. https://edu.freepedia.ro/int.
4. https://edict.ro/incluziunea....
5. https://revistaeducatie.ro/....

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

BRUDA ANCA

CSEI NR. 1, SIBIU

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) reprezintă o provocare și o necesitate în contextul educațional modern, fiind parte a eforturilor de a asigura drepturi egale pentru toți copiii. Procesul de incluziune implică adaptarea mediului educațional astfel încât toți elevii, indiferent de particularitățile lor, să poată beneficia de o educație de calitate. Integrarea elevilor cu CES într-un sistem educațional incluziv promovează valorile de toleranță, empatie și solidaritate, contribuind astfel la formarea unei societăți echitabile și unitare.

Acest referat analizează principalele strategii de incluziune a elevilor cu CES, abordând metodele de adaptare a curriculumului, diferențierea predării, evaluarea personalizată, crearea unui mediu educațional incluziv și implicarea familiei și a comunității.

I. Definirea și Importanța Incluziunii Elevilor cu CES

Cerințele educaționale speciale se referă la nevoile educaționale specifice ale unor elevi care pot avea dizabilități fizice, dificultăți de învățare, tulburări comportamentale sau emoționale. Fiecare dintre acești elevi poate avea nevoie de sprijin suplimentar pentru a putea atinge obiectivele academice. Incluziunea lor în școala de masă promovează accesul egal la educație și contribuie la dezvoltarea unei comunități școlare bazate pe acceptare și diversitate.

II. Principiile Incluziunii în Educație

Pentru a realiza o incluziune de succes, trebuie să se respecte câteva principii de bază:

1. **Egalitatea de Șanse** - Fiecare elev trebuie să aibă acces la oportunități egale de învățare și de dezvoltare.
2. **Adaptabilitate și Flexibilitate** - Curriculumul și metodele de predare trebuie să fie suficient de flexibile pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor.
3. **Respectarea Diversității** - Diversitatea este apreciată ca o valoare, iar elevii sunt încurajați să accepte diferențele dintre colegi.
4. **Sprijinul Comunității și al Familiei** - Implicarea familiei și a comunității este esențială pentru o incluziune eficientă.

III. Strategii Educaționale pentru Incluziunea Elevilor cu CES

Strategiile de incluziune se concentrează pe adaptări ale curriculumului, diferențierea metodelor de predare, evaluări adaptate și un mediu educațional deschis și accesibil.

1. **Adaptarea Curriculumului**

Pentru a satisface cerințele specifice ale elevilor cu CES, curriculumul trebuie să fie flexibil și adaptat nevoilor individuale. Aceasta poate implica schimbarea obiectivelor de

învățare, reducerea volumului de informație, și adăugarea de activități care să faciliteze înțelegerea conceptelor.

Exemple de adaptări ale curriculumului:

- **Reducerea complexității conținutului** – Elevii pot avea dificultăți în a asimila o cantitate mare de informații, de aceea materialul poate fi împărțit în pași mai mici.
- **Concentrarea pe obiectivele de bază** – Pentru elevii cu CES, se pune accentul pe dobândirea unor cunoștințe fundamentale și abilități de bază, care să le permită o dezvoltare individuală adecvată.
- **Organizarea activităților de învățare practică** – Acestea ajută elevii cu CES să înțeleagă mai ușor conceptele teoretice prin experiență directă.

2. **Diferențierea Metodelor de Predare**

Diferențierea metodelor de predare presupune adaptarea procesului educațional la stilurile de învățare ale fiecărui elev. Aceasta înseamnă că profesorii trebuie să utilizeze tehnici variate pentru a facilita accesul la învățare al tuturor elevilor.

Exemple de metode de predare diferențiate:

- **Învățarea prin joc și activități interactive** – Activitățile interactive sunt eficiente pentru elevii mai mici, ajutându-i să învețe prin joc, într-un mediu relaxat și stimulant.
- **Tehnologia asistențială** – Incluziunea poate fi facilitată prin utilizarea tehnologiilor educaționale adaptative, cum ar fi aplicațiile sau platformele de învățare online, care ajută elevii să învețe într-un mod mai ușor.
- **Grupuri de învățare** – Organizarea elevilor în grupuri mici sau perechi permite colaborarea și sprijinul reciproc, elevii cu CES beneficiind de ajutorul colegilor într-un mod natural și constructiv.

3. **Strategii de Evaluare Adaptate**

Evaluarea elevilor cu CES necesită o abordare flexibilă, centrată pe procesul de învățare și progresul realizat, nu doar pe performanța finală. Acest tip de evaluare sprijină dezvoltarea personală a elevilor și le oferă motivație.

Exemple de evaluare adaptată:

- **Evaluarea continuă** – Profesorii pot utiliza evaluarea continuă pentru a monitoriza progresul elevului și a ajusta metodele de predare în funcție de nevoile sale.
- **Proiecte și portofolii** – Acestea permit elevului să își arate cunoștințele și abilitățile într-un mod creativ, adaptat la propriul ritm de învățare.
- **Feedback constructiv** – Evaluarea constructivă îi ajută pe elevi să înțeleagă ce au realizat și unde pot îmbunătăți, fără să fie descurajați de posibile greșeli.

4. **Crearea unui Mediu Educațional Incluziv**

Mediul educațional trebuie să fie adaptat pentru a permite fiecărui elev să se simtă acceptat și valorizat. Acesta include atât aspecte fizice, cât și emoționale, care contribuie la un mediu de învățare sigur și stimulant.

Exemple de măsuri incluzive pentru mediu:

- **Adaptarea sălii de clasă** – Aranjamentul spațiului trebuie să fie accesibil, mai ales pentru elevii cu dizabilități fizice, și să asigure un confort optim pentru toți elevii.
- **Activități de grup și de colaborare** – Aceste activități îi ajută pe elevi să interacționeze și să învețe unii de la alții, consolidându-se astfel spiritul de echipă și acceptarea diferențelor.
- **Promovarea unei atitudini pozitive** – Profesorii trebuie să încurajeze interacțiunile pozitive și să descurajeze comportamentele de discriminare sau excludere.

5. **Implicarea Familiei și a Specialiștilor**

Colaborarea cu părinții și specialiștii (psihologi, logopezi, consilieri) este esențială în sprijinirea educației elevilor cu CES. Parteneriatul între școală și familie ajută la implementarea unor strategii unitare și la susținerea progresului elevului și în afara școlii.

Exemple de colaborare:

- **Reuniuni regulate cu părinții** – Acestea permit comunicarea continuă cu părinții, pentru a asigura o dezvoltare armonioasă a elevului.
- **Lucrul cu specialiștii** – Colaborarea cu specialiștii ajută la identificarea nevoilor educaționale și terapeutice ale elevilor și la elaborarea unui plan educațional individualizat.
- **Consilierea familiei** – Aceasta ajută părinții să înțeleagă dificultățile educaționale și emoționale ale copilului și să își ajusteze așteptările și abordările.

IV. Provocări și Soluții pentru Incluziunea Elevilor cu CES

Deși incluzivitatea este un obiectiv important, aceasta aduce și provocări, precum lipsa de resurse, suprasolicitarea profesorilor și prejudecățile sociale. Pentru a depăși aceste provocări, este necesar:

- **Instruirea cadrelor didactice** – Profesorii trebuie să fie formați în tehnici și strategii de adaptare a predării pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor.
- **Accesul la resurse suplimentare** – Fonduri alocate pentru tehnologii și materiale educaționale adaptative care să sprijine învățarea

Numele şi prenumele elevului :..... Data: .....

FIŞĂ DE LUCRU

BRUDA ANCA

1. Alege forma corectă:

Mihai este dintr-un neam / ne-am cu noi.
Nu ne-am / neam mai văzut de mult.
Ei sunt dintr- un ne-am / neam de oameni harnici.
Sâmbătă neam / ne-am vizitat bunicii.
Neam / ne-am dus și noi la munte săptămâna aceasta.

2. Completează spaţiile punctate cu „**neam**” şi „ne-am”:

a)..... de seamă
.....simțit bine
..... . cu Mihai
.... oprit la magazin
..... înțeles bine

b)..... cunoscut când am fost la mare.
Vine la noi un ..... din Brașov.
Nu ..... împrietenit cu Alina.
Sunt ..... cu mine.
..... folosit de cunoştinţele dobândite la geografie.

3. Descoperă greșeala și corectează:

Noi suntem un ne-am de viteji.
Mihai e ne-am cu tine.
Neam dus la munte în vacanța de vară.
Neam hotărât să mergem la cursuri de canto.
Neam uitat caietele acasă.

4. Formulează câte o propoziţie cu **neamși ne-am:**

.....
.....
.....

STRATEGII ŞI EXEMPLE DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINŢE EDUCAŢIONALE SPECIALE

GRAMA MARIELA

COLEGIUL TEHNIC „EDMOND NICOLAU", FOCŞANI

- **Generalităţi**

Adesea privită ca o formă de predare centrată pe echitate şi egalitate, predarea incluzivă este o metodă prin intermediul căreia profesorii creează un mediu de învăţare în care toţi elevii – indiferent de etnie, dizabilităţi, gen, orientare sexuală şi mediu social – au oportunităţi egale de a reuşi.

Toţi elevii trebuie să primească tratament şi respect egal. Trebuie, de asemenea, să li se permită fiece oportunitate de a-şi atinge potenţialul maxim. În acest sens, profesorii au sarcina de a identifica blocajele, barierele sau diversele limitări care îi împiedică pe elevi în procesul de realizare a sarcinilor de lucru în special şi în procesul învăţării în general.

Mai mult decât atât, este nevoie ca profesorii să se autoevalueze constant în vederea îndepărtării oricăror prejudecăţi din interiorul metodei de predare şi să asigure în acelaşi timp un grad de diversitate ridicat prin materialele de prezentare folosite. Toate acestea înseamnă că profesorii trebuie să aibă în atenţie modul în care interacţionează cu elevii lor, modul în cvare textele sau materialele oferite elevilor spre citire şi consum intelectual provin de la autori şi surse cu opinii cât mai variate, din medii cât mai diverse, de etnii cât mai diferite etc.

Întrucât predarea incluzivă reprezintă o metodă cu valenţe multiple şi aspecte diverse ce au impact semnificativ atât asupra modului în care profesorii îşi structurează lecţiile, cât şi asupra modului în care elevii învaţă, se impune să examinăm căile prin care putem adopta metodologia predării incluzive în sala de curs.

- **Caracteristici principale ale predării şi învăţării incluzive**

La o analiză mai profundă a acestui subiect sensibil, putem observa cum clasele incluzive împărtăşesc câteva caracteristici comune:

- oferă elevilor sentimentul de apartenenţă la grup;

- oferă un mediu de lucru deschis şi binevoitor;

- din punct de vedere psihologic, elevii se simt în siguranţă;

- promovează ascultarea activă;

- încurajează participarea;

- combat prejudecăţile;

- se concentrează pe creşterea şi menţinerea motivaţiei elevilor.

- **Crearea unei clase incluzive: strategii şi exemple**

Câteva dintre strategiile şi exemplele prin care profesorii pot să îşi transforme clasa într-un spaţiu sau mediu mai incluziv pentru toţi elevii merită examinate atât din perspectiva caracteristicilor predării incluzive, cât şi a numeroaselor beneficii observate de către profesorii care îmbrăţişează cu răbdare şi vocaţie această abordare:

1. Crearea unui mediu de învăţare care oferă elevilor siguranţă
2. Diversificarea resurselor/materialelor de învăţare
3. Manifestarea interesului pentru nevoile elevilor
4. Facilitarea participării tuturor elevilor în procesul de învăţare
5. Stabilirea unei relaţii apropiate şi armonioase cu fiecare elev

1. Crearea unui mediu de învăţare care oferă elevilor siguranţă

Siguranţa în contextul predării incluzive implică crearea unui spaţiu sigur din punct de vedere psihologic, un mediu în interiorul căruia elevii să îşi poată exprima opiniile fără teama unor judecăţi ulterioare, fără teama unor potenţiale tachinări, pedepse sau reacţii negative ulterioare.

Pentru a crea acest spaţiu sigur, este nevoie ca profesorii să le menţioneze elevilor în mod constant şi cât mai clar faptul că toată lumea trebuie să respecte opiniile celorlalţi, să arate empatie, sprijin şi înţelegere faţă de neclarităţile, eforturile sau greşelile celorlalţi.

Respectul reciproc exersat între elevi este un element cheie în cadrul oricărei clase interactive, iar pentru a integra acest element, profesorii trebuie să stabilească reguli ferme în acest sens pe care să le reamintească elevilor înainte de începerea oricărei lecţii, activităţi sau sarcini de lucru.

Exemplu: în timpul unei ore de matematică, unii elevi s-ar putea confrunta cu greutăţi în înţelegerea unei teoreme sau a unui tip de ecuaţie, caz în care ar simţi nevoia de a-l ruga pe profesor să repete în detaliu explicaţiile. Într-un spaţiu sigur din punct de vedere psihologic, niciun elev nu ar trebui să ezite să îşi exprime starea de confuzie şi nu s-ar îngrijora că poate va fi mustrat sau agresat de răutăţile celorlalţi.

2. Divesificarea resurselor/materialelor de învăţare

În cazul multor elevi, studierea unui autor sau a unei figuri istorice sau a unei personalităţi marcante având acelaşi mediu social sau situaţie de natură emoţională ca a lor îi poate ajuta să se conecteze mai uşor şi mai profund la conţinutul învăţării.

De asemenea, expunerea la opinii şi puncte de vedere cât mai diverse îi poate ajuta pe elevi să îşi dezvolte abilităţile de gândire critică şi le poate oferi o viziune de ansamblu asupra unui anumit

subiect. Cu cât aceştia identifică mai des subiectivismul sau tendinţele sau prejudecăţile unor autori, cu cât le compară mai des operele sau scrierile şi descoperă singuri cu ce anume relaţionează mai mult, cu atât experienţa cunoaşterii devine mai bogată şi mai satisfăcătoare prin comparaţie cu utilizarea constantă a aceloraşi manuale sau cărţi.

Exemplu: în timpul unei ore de istorie despre războiul dintre două părţi, în loc să abordeze subiectul din perspectiva unei singure părţi implicate, folosind materiale care susţin legitimitatea acelei părţi, profesorul poate combina studii, abordări, perspective şi date oferite de istorici sau chiar militari ai ambelor părţi cu scopul de a-şi expune elevii la perspective cât mai variate.

3. Manifestarea interesului pentru nevoile elevilor

Una dintre priorităţile oricărui profesor este buna cunoaştere a elevilor săi şi adaptarea metodelor de predare la nevoile acestora. Este posibil ca unii elevi să nu deţină tehnologia necesară sau să aibă un acces limitat la Internet, astfel că temele lor nu ar trebui să presupună neapărat crearea de documente sau căutarea de răspunsuri cu ajutorul Internetului.

Alţi elevi ar putea prezenta diverse dizabilităţi care fac din citit o activitate dificilă, astfel că aceştia ar putea avea nevoie mai degrabă de resurse materiale video sau audio pentru a reuşi să ţină pasul cu ceilalţi colegi. Scopul suprem este acela de ne asigura că niciun elev nu rămâne în urmă doar pentru că are nevoi diferite faţă de alţii.

Exemplu: doi elevi dintr-o clasă cu dificultăţi de scriere medii către severe şi un altul cu dificultăţi de citire acumulează un dezavantaj major în ceea ce priveşte evaluarea scrisă, astfel că profesorul de limba Engleză se poate decide asupra unei evaluări orale pentru ca aceşti elevi să poată face mai uşor dovada cunoştinţelor şi a înţelegerii limbii engleze.

4. Facilitarea participării tuturor elevilor în procesul de învăţare

Pentru unii elevi, ridicatul mâinii pentru a da cu entuziasm un răspuns la o întrebare este cel mai uşor lucru de făcut. Pentru alţii, însă, este o experienţă caracterizată de intimidare şi oarecare teamă, astfel că, în ciuda faptului că deţin informaţiile sau cunoştinţele necesare pentru a demonstra acest lucru, mulţi nu au de multe ori curajul să ridice mâna. Îndepărtând această barieră prin încrederea pe care le-o oferă acestor elevi, profesorii vor putea crea un mediu mai deschis, mai incluziv.

Exemplu: în timpul secţiunii de feedback, profesorul observă că, deşi unor elevi nu le lipsesc cunoştinţele necesare acordării unor răspunsuri corecte, aceştia ezită atunci când sunt solicitaţi. În acest caz, profesorul ar putea apela la o serie de platforme educaţionale bine echipate cu secţiuni de evaluare formativă şi cu diverse opţiuni de lucru printre care şi posibilitatea ca elevii să răspundă anonim. În acest mod, acurateţea răspunsurilor la nivel de clasă, implicarea şi participarea tuturor elevilor ar creşte considerabil.

5. Stabilirea unei relaţii apropiate şi armonioase cu fiecare elev

Indiferent că recunoaştem sau nu, chiar şi cei mai raţionali dintre noi suntem supuşi momentelor/ situaţiilor de părtinire sau altor prejudecăţi. Deşi acest lucru poate fi dificil de admis, cu toţii putem îmbunătăţi sau media în mod activ astfel de situaţii. Este ideal şi esenţial ca profesorii să nu manifeste favoritism faţă de anumiţi elevi şi nici comportament negativ faţă de alţii. În acelaşi timp, dintr-o serie lungă de motive, nici elevii nu reuşesc să se apropie din punct de vedere emoţional de profesorii lor.

Prin crearea unei relaţii armonioase de prietenie cu elevii lor, profesorii deprind abilitatea de a-i înţelege mai bine, de a surprinde mai uşor ce îi face să cedeze sau ce îi face să vibreze. Astfel, şi elevii vor vedea în profesor mai mult decât o persoană care se află în faţa sălii furnizând cunoştinţe şi dând teme – vor fi mai dispuşi să aibă încredere în acesta şi mai dispuşi să îşi comunice impasurile, temerile sau nevoile.

Exemplu: profesorul simte dezamăgire atât faţă de comportamentul inoportun, cât şi faţă de rezultatele slabe ale unui elev. După eforturi considerabile de reglare a comportamentului, profesorul decide să aibă o discuţie mai extinsă cu elevul şi află că acesta a fost tot timpul convins că este scos în evidenţă în mod intenţionat şi că tocmai acest lucru îl determină să se răzvrătească şi, drept urmare, să recidiveze cu acest tip de comportament. Profesorul devine conştient de faptul că se impune să abordeze situaţia într-un mod diferit, astfel încât elevul să se bucure mai mult de timpul petrecut la şcoală şi să se asigure că nu manifestă părtinire sau favoritism în relaţia cu elevii săi.

O educaţie deschisă, în care toţi beneficiarii se simt incluşi şi acceptaţi, aduce cu sine o serie întreagă de beneficii pentru toţi actorii implicaţi în desăvârşirea ei - îmbunătăţeşte încrederea de sine a elevilor, creşte nivelul de participare la realizarea actului educaţional, creşte nivelul de implicare şi, în consecinţă, nivelul cunoştinţelor şi abilităţilor dobândite de elevi şi optimizează atitudinea faţă de şcoală şi educaţie în general.

PLAN DE INTERVENŢIE PERSONALIZAT
pentru preșcolar cu CES

CĂȚĂNAȘ SORINA – VICTORIA
GRĂDINIȚA CU PP. PRICHINDEL, JIBOU

Numele şi prenumele preşcolarului: S. M.
Domiciliul: Jibou, Sălaj
Educatoare: Căţănaş Sorina-Victoria

Informaţii educaţionale:

În urma evaluării iniţiale de către educatoarele de la grupă, s-a observat că preşcolarul S. M. prezintă tulburări de limbaj (dislalie polimorfă) şi necesită activităţi suplimentare de corectare a vorbirii.

Profesorul logoped, N. M., prin activitatea de intervenţie logopedică pe care o desfăşoară în unitatea noastră, în urma testării logopedice, a depistat şi identificat tulburări de limbaj şi comunicare la preşcolarul amintit şi a propus părinţilor terapie logopedică, precum şi consiliere logopedică în cadrul cabinetului din grădiniţă, spre corectare, recuperare, adaptare şi integrare şcolară şi socială.

Comportament cognitiv:
- copilul are reprezentari despre mediul înconjurator corespunzătoare vârstei şi capacitatea de a observa sistematic;
- volumul limbajului este sărac, cu tulburări de limbaj, pronunţă doar puţine sunete;
- operaţiile gândirii dezvoltate;
- atenţia este bine dezvoltată.

Comportament psihomotric:
- dezvoltare fizică corespunzătoare vârstei;
- cunoaşte schema corporală;
- are deprinderi de igienă personală şi colectivă bine formate.

Relaţii sociale:
- este politicos cu educatoarele şi personalul grădiniţei;
- este sociabil, colaborează cu colegii de grupă.

Domenii de intervenţie: Activităţi specifice învăţământului preşcolar

1. **ECHIPA DE INTERVENŢIE:**

Profesor psihopedagog :
Profesor logoped:
Prof. pt înv. preșcolar: Cățănaș Sorina
Data elaborării P.I.P.: 1 octombrie 2022 – 15 iunie 2023

2. **INSTRUMENTE UTILIZATE ÎN EVALUARE:**
   - chestionare orale;
   - observaţii curente;

- aplicaţii practice;
- fişe de lucru utilizate la diferite activităţi;
- proba de evaluare;
- convorbire individuală şi în grup;
- observaţia spontană şi dirijată.

3. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

Pe termen lung:

- Descoperirea şi folosirea potenţialului psihic de învăţare ale subiectului, a ritmului propriu de achiziţie, prin observarea zilnică şi prin concentrarea tuturor informaţiilor din cadrul familiei;
- Dezvoltarea exprimării orale, înţelegerea şi utilizarea corectă a semnificaţiilor structurilor gramaticale;
- Dezvoltarea expresivităţii şi creativităţii;
- Dezvoltarea motricităţii mâinilor, dar şi a altor părţi ale corpului;

Pe termen scurt:

- Formarea abilităţilor de comunicare;
- Formarea abilităţilor de participare la actvități;
- Participarea la activităţi de grup;

PLANIFICAREA ACTIVITĂŢILOR

Educarea limbajului

OBIECTIVE	TEMA ACTIVITĂŢII	MIJLOC DE REALIZARE
- Să emită sunete din natură, onomatopeele: „ham, ham, miau, piu, piu, cotcodac, clonc, groh, groh”;	*„Cine face aşa?”*	Joc-exerciţiu
- Să emită diferite onomatopee: cum face gâsca, raţa, şarpele, vântul, cucul, albina, ceasul deşteptător, locomotiva, ploaia;	*„Cum face?”*	Joc-exerciţiu
- Exersarea pronunţiei prin redarea de onomatopee;	„ *Cum cântă?”* (vioara, toba, trompeta) Cântec: „Noi suntem muzicanţi voioşi”	Joc-exerciţiu cântec
- Exersarea pronunţiei prin utilizarea onomatopeelor: „pu-pu-pu, cri-cri-cri, cirip-cirip, behehe, cot-cot-dac, cioc-cioc, mor-mor, ţup-ţup, bâz-bâz”	*„ Repetă după mine!”*	Joc-exerciţiu
- Emiterea unor cuvinte prin	*„Spune cum spun eu!”*	Joc-exerciţiu

demonstraţie şi imitaţie: capră, ţânţar, şarpe, răţuşcă, rămurică, veveriţă.		
- Exersarea sunetului vibrant ”r”: rândunică, rămurică, rama, Rică, râu;	*„ Să rostim cuvinte cu sunetul R!”* Poezia: *„ Rică nu ştia să zică…”*	Joc-exerciţiu Poezie
- Exersarea sunetului vibrant ”r”, sesizarea greşelilor în vorbire: laţă sau raţă, cleion sau creion, iepulaş sau iepuraş, male sau mare, gădiniţă sau grădiniţă;	*„ Am spus bine, n-am spus bine*”	Joc-exerciţiu
- Exersarea prin imitaţie	*„ Zboară, zboară!”*	Joc distractiv
- Exersarea diminutivelor, singularul / pluralul substantivelor.	*„ Şi cuvintelor le place să se joace!”, „ Şi cuvintelor le place să fie alintate”*	Joc-exerciţiu
- Exersarea antonimelor	*„ Dacă este …, înseamnă că nu este…!”*	Joc-exerciţiu
- Construirea de propoziţii folosind denumirea obiectelor	*„ Ce este şi cum face?”*-	Joc-exerciţiu
- Descrierea unei imagini, unui obiect cunoscut sau necunoscut de copii	*„Spune ce vezi!”*	Joc-exerciţiu
- Pronunţarea unor construcţii monosilabice: ba-be-bi-bo-bu, ma-me-mi-mo-mu, za-ze-zi-zo-zu, ţa-ţe-ţi-ţo-ţu, ram-tam-tim, dim-don-dum	*„Rosteşte după mine!”*	Joc-exerciţiu
- Dezlegarea de ghicitori pe diferite teme;	*„ Cine-i atent şi gândeşte, repede ghiceşte!”*-	Joc-exerciţiu
- Despărţirea unor cuvinte în silabe, apoi reunirea silabelor, refăcând cuvântul.	*„ Joaca silabelor”*	Joc-exerciţiu
- Descrierea în lanţ a diferitelor obiecte	*„ Mai spune ceva!”*	Joc-exerciţiu
- Transformarea propoziţiilor enunţiative în interogative.	*„ Pune o întrebare despre…”*	Joc-exerciţiu
- Realizarea acordului intre subiect si predicat.	*„ Cine ţi-a dat jucăria?”*	Joc-exerciţiu
- Utilizarea corectă a cazului Genitiv.	*„ Cui dai jucăria?”*	Joc-exerciţiu

Dezvoltare socio-afectivă

Obiective	Activitate	Metode si mijloace didactice
- Să reacţioneze la expresia feţei celuilalt; - Să îşi exprime emoţiile; - Să îşi manifeste interesul faţă de o persoană prin observarea mişcărilor acesteia; - Să desfaşoare o activitate în compania celorlalţi copii; - Să ceară ajutorul la nevoie; - Să împartă anumite obiecte/ mâncare/ jucării cu alţi copii.	Executarea comenzilor atunci când este asistat şi sprijinit fizic şi verbal.	- exerciţii; - jocuri de rol; - ilustraţii; - diverse obiecte.

Întocmit, prof. Cățănaș Sorina Victoria

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI: STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

NIȚESCU GABRIELA LAURA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ CĂTEASCA, JUDEȚUL ARGEȘ

Numărul copiilor care sunt diagnosticați cu ADHD, Autism și alte forme ale acestora este în continuă creștere, din păcate. Dar știți de ce? Deoarece este mult mai simplu să punem diagnostice decât să venim cu soluții.

De fapt, numărul acestora este în creștere deoarece nivelul de iubire al oamenilor este în descreștere. Sunt invers proporționale.

Lipsa de iubire față de aproapele nostru ne face să punem etichete (diagnostice). Chiar și când mergem pe stradă facem acest lucru....deoarece observăm diferențele.

Câtă vreme atenția noastră este focusată pe diferențe și nu pe ceea ce avem în comun, intervine separarea de celălalt.

Lipsa de iubire față de celălalt ne face să nu mai avem empatie, să nu mai avem compasiune. Asta ne face să-i respingem pe cei considerați ”speciali” și să nu mai vedem omul din ei, sufletul lor.

Și cui i-ar plăcea să fie respins de către ceilalți?

Să ne gândim puțin la ceea ce se întâmplă în sufletele copiilor atunci când sunt respinși, ridiculizați, neiubiți și neacceptați!

Fiecare om își dorește să fie iubit și acceptat, indiferent de vârsta și condiția lui.

Din punct de vedere psihologic, fiecare are niște răni profunde în interiorul său, răni care ”ies la suprafață” prin intermediul reacțiilor noastre.

Cu alte cuvinte, fiecare om este ” special” în felul său. Important este să găsim o punte comună între sufletele noastre. Atunci când mergem către un alt om să nu mergem cu frica de a ne respinge sau de a ne judeca, ci cu iubire și cu încredere că va permite omului din el să relaționeze cu omul din noi. La fel trebuie să fie încurajați și copiii, să meargă către ceilalți fără frică și cu deschidere.

Această punte se poate crea și prin diverse exerciții care vor fi realizate împreună cu copiii.

Pornind de la exerciții simple de interpretare a unor cântecele, a unor jocuri muzicale, care să-i relaxeze și să îi deschidă pe copii, continuând cu exerciții practice de grup de sădire și îngrijire a unor plante, realizarea de sortări de obiecte (frunze, pietricele, scoici, etc.) și clasificarea lor. De asemenea, excursiile pot crea un ambient foarte bun de conexiune cu copiii speciali, în timpul procesului de învățare activă.

Jocurile senzoriale dezvoltă mult încrederea și atenția copiilor, dezvoltându-le foarte mult, simțurile.

Exerciții de manifestare a emoțiilor prin mimică sau prin diverse gesturi sugestive pot ajuta copiii speciali în exprimarea stărilor lor și în eliberarea emoțiilor. De asemenea, prin joc

de rol pot învăța să-și controleze impulsurile și emoțiile mai puțin pozitive, dar fără a le reprima.

Exercițiile de respirație conștientă pot ajuta copilul să-ți îmbunătățească reacțiile în timpul crizelor de furie.

Pot fi organizate cursuri de adaptare socială, în care copiii să fie ghidați printr-un proces de autocunoaștere și de autocontrol, dar și de comunicare în diverse moduri cu cei cu care interacționează.

Cu cât vor fi certați mai mult cu atât se vor inhiba mai mult și eventual vor deveni mai agresivi. Tocmai de aceea, este recomandabil ca modul de învățare a corectării greșelilor să fie însoțit de multă iubire, compasiune și răbdare, indiferent că este vorba de părinți sau de ceilalți oameni cu care interacționează.

De asemenea, încurajarea în realizarea diferitelor acțiuni cu grad variabil de dificultate este foarte importantă în procesul de incluziune a copiilor speciali.

Copiii speciali fac parte din viața noastră și depinde de fiecare dintre noi să ne mărim doza de iubire, de implicare și de răbdare pentru a le face viața mai ușoară și mai bună.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI
PROIECT LA NIVEL DE UNITATE „TOATE DUNGILE MELE”
EXPRIMAREA EMOŢIILOR
EDUCAŢIE INCLUZIVĂ

POPOVICI MARIA ANGELA
ŞCOALA GIMNAZIALĂ NR.144 BUCUREȘTI

În urmă implementării programului “Dezvoltăm profesori dezvoltăm viitorul” în parteneriat cu Primăria Sectorului 5,am derulat în luna septembrie 2021,o activitate de lectură pentru incluziunea copiilor cu CES.

În cadrul acestei activități am colaborat cu Grădinița Nr 168, pentru a realiza activitatea integrată “Toate dungile mele” ,în care am lectorat o poveste terapeutică numită “Toate dungile mele” de Shaina Rudolph și Danielle Royer,unde preșcolarii grupei mijlocii cu program normal(creată pentru a combate abandonul școlar) au învățat despre trăirile copiilor cu autism și despre tolerantă.

Înainte de această activitate aceștia și-au exprimat emoțiile la emometru ,spunând cum se simt,simultan cu ceilalți copii de la Grădinița Nr 168,care s-au conectat prin intermediul platformei ZOOM și cu ajutorul unui laptop și videoproiector primite tot în cadrul acestui proiect.

La final aceștia au putut realizat activitatea de lipire a girafei din poveste și am evaluat împreună activitatea ca fiind una cu impact pozitiv asupra copiilor ,cadrelor didactice,cumunității dar și a părinților ,în special a acelora care sunt și însoțitori ai copiilor cu CES de la grupa noastră,în număr de patru.

Menționez că această activitate am realizat-o prima dată în parteneriat cu Asociația Help Autism în anul școlar anterior în luna iunie și a fost primită cu mare interes și aprecieri.

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI: STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

PROF.DR. LORENA ATOMEI
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DE ARTE „IOSIF SAVA" BUCUREȘTI

Într-o societate modernă, educația reprezintă un drept fundamental, garantat fiecărei persoane, indiferent de particularitățile sale individuale. În contextul actual, conceptul de „Educație pentru Toți" a devenit mai mult decât o aspirație. Acesta se concretizează prin dezvoltarea de strategii care să asigure incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în sistemul educațional general. Incluziunea nu presupune doar integrarea fizică a acestor elevi în școli obișnuite, ci și asigurarea unei educații adaptate nevoilor lor, astfel încât să beneficieze de șanse egale la dezvoltare.

Incluziunea elevilor cu CES în sistemul educațional general este esențială pentru a respecta drepturile fundamentale ale fiecărui copil, așa cum sunt prevăzute de Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități. De asemenea, promovarea unei educații incluzive contribuie la construirea unei societăți mai tolerante, care valorizează diversitatea și reduce stigmatizarea. Educația incluzivă nu oferă beneficii doar elevilor cu CES, ci și colegilor lor, care învață să accepte și să colaboreze cu persoane diferite.

Deși idealurile educației incluzive sunt clare, implementarea acesteia întâmpină numeroase provocări. Printre acestea se numără lipsa de resurse materiale și umane, insuficienta pregătire a profesorilor pentru a lucra cu elevi cu CES și atitudinile discriminatorii sau preconcepute din partea comunității școlare. În plus, curriculumul standardizat este deseori rigid și dificil de adaptat nevoilor individuale ale elevilor.

Strategii pentru incluziunea elevilor cu CES

Pentru a depăși aceste provocări, este necesară implementarea unor strategii bine planificate, care să implice toate părțile implicate în procesul educațional.

1. Formarea profesorilor

Profesorii reprezintă o verigă esențială în procesul educațional, iar succesul incluziunii depinde în mare măsură de competențele și atitudinea acestora. Este important să se

organizeze cursuri de formare continuă care să includă teme precum: metode de predare adaptative, gestionarea comportamentului și utilizarea tehnologiilor asistive. Prin dezvoltarea acestor competențe, cadrele didactice vor fi mai bine pregătite să creeze un mediu educațional accesibil tuturor elevilor.

2. Adaptarea curriculumului

Un curriculum flexibil este esențial pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor. Adaptările pot include reducerea volumului de informații, utilizarea unor materiale alternative sau adoptarea unui stil de predare diferențiat. De exemplu, un elev cu dificultăți de învățare poate beneficia de activități practice care să faciliteze înțelegerea conceptelor abstracte.

3. Tehnologii asistive

Tehnologia modernă joacă un rol crucial în sprijinirea elevilor cu CES. De exemplu, elevii cu deficiențe de vedere pot folosi software-uri care transformă textul în voce, iar cei cu deficiențe motorii pot utiliza dispozitive speciale pentru scriere. Investiția în astfel de tehnologii este esențială pentru a elimina barierele de acces la educație.

4. Suport personalizat

Elevii cu CES pot necesita sprijin suplimentar sub formă de profesori de sprijin, consilieri școlari sau terapeuți. Acești specialiști pot colabora cu profesorii pentru a dezvolta planuri educaționale individualizate (PEI), care să includă obiective clare și adaptate fiecărui copil.

5. Implicarea părinților

Părinții joacă un rol crucial în susținerea procesului educațional. Este important ca școlile să îi implice activ în dezvoltarea și implementarea planurilor educaționale. Comunicarea regulată și transparentă între profesori și părinți poate asigura continuitatea învățării și în afara școlii.

6. Promovarea unei culturi incluzive

Incluziunea nu înseamnă doar adaptări tehnice și pedagogice, ci și schimbarea mentalității întregii comunități școlare. Organizarea de activități care să promoveze acceptarea diversității, cum ar fi proiectele de grup sau evenimentele de conștientizare, poate ajuta la reducerea stigmatizării și la crearea unui mediu școlar mai prietenos.

Implementarea cu succes a strategiilor de incluziune aduce numeroase beneficii. În primul rând, elevii cu CES vor avea acces la oportunități educaționale egale, ceea ce le va permite să își atingă potențialul maxim. În al doilea rând, incluziunea contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale tuturor elevilor, care vor învăța să colaboreze și să respecte diferențele.

De asemenea, o școală incluzivă reflectă valorile unei societăți democratice, în care fiecare individ este apreciat pentru unicitatea sa. În acest context, educația incluzivă devine un motor al schimbării sociale, contribuind la reducerea inegalităților și la construirea unei comunități mai coezive.

Educația pentru Toți este mai mult decât un ideal – este o necesitate morală, legală și socială. Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale nu trebuie privită ca o provocare, ci ca o oportunitate de a construi un sistem educațional mai echitabil și mai eficient. Prin formarea profesorilor, adaptarea curriculumului, utilizarea tehnologiilor asistive și promovarea unei culturi incluzive, se pot depăși barierele existente. Astfel, fiecare copil, indiferent de dificultățile întâmpinate, poate beneficia de dreptul său fundamental la educație, contribuind, în cele din urmă, la o societate mai justă și mai empatică.

TOȚI SUNTEM PRIETENI

GHINEA ANDREEA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „TUDOR MUȘATESCU”, PITEȘTI, ARGEȘ

Educația incluzivă este cea mai eficientă modalitate de a oferi tuturor copiilor o șansă echitabilă de a merge la școală, de a învăța și de a-și dezvolta competențele de care au nevoie pentru a se dezvolta. Școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învăţării și cadrul didactic trebuie sa aplice cateva stategii care sa ajute la formarea climatului incluziv din sala de clasa:

- Crearea unui climat pozitiv in clasă și a unei legaturi afective cu elevii;
- Stimularea încrederii în sine;
- Crearea unul spațiu în care elevii să coopereze și sa-și împărtășească valorile unii la alții;
- Încurajarea eforturilor, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, încurajarea celui mai mic progres;
- Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare etc.

Un exemplu de activitate extracurriculară care implică și elevii cu CES este proiectul educational judeţean innovator **„TOȚI SUNTEM PRIETENI”.**

Perioada de implementare: aprilie 2022- august 2024

Locul de desfăşurare: cele 2 școli partenere

ARGUMENT: Ideea proiectului a apărut ca urmare a faptului că observăm atitudini discriminatorii la elevi în legătură cu diferite probleme ale colegilor. De asemenea, dorim să dezvoltăm abilități de viață în rândul elevilor, transformându-i pe aceștia în agenți ai schimbării, prin implicarea lor activă în diferite acțiuni educative.

SCOPUL PROIECTULUI:

-contribuţia la reducerea marginalizării copiilor cu CES/cu dificultăţi de învăţare, copiilor aparținând grupurilor vulnerabile ;

-schimbarea mentalităţilor şi atitudinii elevilor, cadrelor didactice faţă de aceştia;

-buna integrare socială a elevilor cu CES/cu dificultăţi de învăţare, copiilor aparținând grupurilor vulnerabile; reducerea abandonului școlar.

OBIECTIVE :

1. Stimularea mentală, antrenarea fizică, integrarea socială şi dezvoltarea mai amplă a abilităţilor copiilor cu nevoi speciale prin activităţi creative de imaginaţie, sportive, cultural-artistice şi de abilitate practică;
2. Realizarea educaţiei pentu toleranţă, promovarea înţelegerii şi a receptivităţii faţă de calităţile şi defectele celorlalţi, formarea calităţilor de cooperare, filantropie, etc;
3. Includerea, în mod direct, a copiilor cu nevoi speciale în comunitatea locală;
4. Realizarea incluziunii şi implicării prin angajarea tuturor factorilor interesaţi în programul educaţional de activităţi ce promovează intens, printre altele, integrarea socială;
5. Stabilirea unor raporturi afective, pozitive între membrii grupurilor de elevi proveniţi de la şcoala de masă cu programe şcolare diferite şi cei din învăţământul special, pentru ai ajuta pe cei din urmă în procesul de formare a autonomiei personale;
6. Încurajarea elevilor din învăţământul de masă şi a cadrelor didactice de a se dedica activităţilor de voluntariat desfăşurate cu copii cu nevoi speciale şi în afara prezentului program partenerial, în scopul susţinerii procesului de integrare socială şi dezvoltare educaţională.

GRUP ŢINTĂ:

- elevi , inclusiv elevii cu CES integraţi în învăţământul de masă din cadrul școlilor participante

RESURSE UMANE: elevi, cadre didactice, profesorii psihologi din cele două scoli,; părinţi/asociații de părinți : reprezentanți ai comunităţii locale; voluntari.

RESURSE FINANCIARE : Asociația ”Adulții ,Sprijinul Copiilor”; Asociațiile de Părinți

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR:

	ETAPELE PROIECTULUI	DATA	RESPONSABIL
1	intalnirea echipei de proiect inițierea proiectului educational	aprilie 2022	coordonatorii proiectului
2	realizarea bazei de date, a situației elevilor ce vor fi implicați în proiect(tabelul nominal va fi anexa la proiect)	aprilie 2022	coordonatorii proiectului

3	elaborarea calendarului activităţiilor	se elaborează pentru fiecare an şcolar	coordonatorii proiectului
4	desfăsurarea activităților din cadrul proiectului educațional	2-3 activități pe an școlar(de crăciun, de paste de 1 iunie etc) organizarea de ateliere de confecționare de obiecte/expoziții de lucrări etc.	cadre didactice implicate
5	pregatirea premiilor, diplomelor.	ori de câte ori e nevoie	cadre didactice implicate -asociatia asc
6	premierea tuturor participanților	ori de câte ori e nevoie	cadre didactice implicate -asociatia asc

CALENDAR DE ACTIVITĂȚI: An școlar 2021-2022

- 9 05. 2022 ,, Uniți în diversitate-UE''- Activități în cadrul școlilor cu ocazia Zilei Uniunii Europene (saluturi in limbi diferite, steaguri diferite, poezii în limbi diferite, etc)
- 1 iunie 2022 " E ziua noastră"- Expoziție -"Autoportret"

CALENDAR DE ACTIVITĂȚI: An școlar 2022-2023

- Decembrie 2022 ,, Motive tradiționale românești'' – album
- Aprilie 2023 Jocuri ce promovează incluziunea(https://www.cid.org.ro/wp-content/uploads /Culegere-de-jocuri-ce-promoveaza-inclusivitatea-.pdf)

CALENDAR DE ACTIVITĂȚI: An școlar 2023-2024

- Decembrie 2023 Jocuri de dezvoltare cognitivă
- martie 2024 „Te iubesc mămica mea" moment literar -artistic

Notă: pot fi derulate activități comune, sau pot fi făcute activități de fiecare școală(individual) și apoi diseminate rezultatele între unități (fotografii, portofolii, filmulețe etc)

REZULTATELE AŞTEPTATE: creșterea gradului de implicare a elevilor în activități; dezvoltarea spiritului de toleranță, de întrajutorare

EVALUARE:realizarea de portofolii cu lucrările efectuate de elevi; întocmirea de albume cu fotografii însoţite de impresii ale copiilor; crearea unor CD-uri cu aspecte din activităţile desfăşurate; analiza fiecărei activităţi şi a rezultatelor obţinute.

TEST PAPER

GHINEA ANDREEA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „TUDOR MUȘATESCU”

CLASA A VI-A(CES)

Order the words and make a sentence!
tomato,eat, cucumber, lettuce, I, ...
You, football, play.....
reads, Anne, a book.

Write a correct form of the present continuous !
You.....(drink) a tea.
They .....(sleep) in the bedroom.
She .....(go) to school.

Write six fruit!

1	**2**	**3**
4	**5**	**6**

Circle the correct answer:
Mary.....to the cinema
a) go
b)going
c)goes

John .....the piano.
a)play
b)playing
c)plays

My mother .....
a)working
b)works
c)work

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

PROF. MARIȘ IOANA CRISTINA

INSTITUȚIA : COLEGIUL NAȚIONAL IANCU DE HUNEDOARA

În ultimii ani se vorbește din ce în ce mai mult despre «educația integrată», despre faptul că fiecare copil are dreptul la educație. Acest concept de educație integrată a apărut ca o reacție firească a societății la obligația acesteia de a asigura cadrul necesar şi condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu CES (cerințe educative speciale).

O primă strategie pe care o valorificã şcoala incluzivă este cea de a cultiva interdependenţa, dar şi independenţa copiilor. Astfel ea vine în întâmpinarea nevoilor fiecărui copil/ elev din şcoală pentru ca acesta să se simtă binevenit şi în siguranţă. O altă strategie adoptatã de către profesori la clasă este cea de a se concentra pe unul sau două subiecte în timpul lecţiei, deoarece, dacă ar fi mai multe activităţi, atenţia profesorului s-ar diviza, iar acesta s-ar implica mai mult în organizarea clasei decât în activitatea în sine. În timpul lecţiilor, profesorii pot crea posibilitatea de «învățare elev-elev», astfel elevii buni îi pot ajuta pe elevii mai slabi. De asemenea, profesorul trebuie să se asigure că fiecare elev cu cerinţe speciale are partea lui de contribuţie în munca şcolară pentru a evita ca aceştia să devină dependenți de ceilalţi sau «obiecte» care au nevoie obligatoriu de ajutor.

Abordarea diferitor jocuri în care să fie implicaţi toţi elevii din clasă pot ajuta la consolidarea deprinderilor de a citi şi de a socoti, de a comunica- fie şi cu ajutorul gesturilor (indicare de mimare), expresii ale feţei (pentru a exprima mulţumirea/ nemulţumirea, uimirea, fericirea, indignarea, etc), imagini şi simboluri, cântece, dansuri.

Până în prezent s-a ajuns la concluzia că cele mai eficiente metode şi strategii de învătare în cazul elevilor cu CES sunt:

- observarea- strângerea informaţiilor şi notarea lor; organizarea- ordonarea faptelor; ciorna-compunerea primei redactări; editarea-corectarea ciornei; redactare- forma finală;
- metodă ce permite revizuirea sistematică a unei ciorne sau eliminarea greşelilor din domenii precum: majuscule, organizare-sens, continuitate, structură, ortografie, punctuaţie;
- Tehnica parcurgerilor repetate- permite strângerea de informaţii din mai multe surse. Textul este parcurs de mai multe ori, dar de fiecare dată se urmăreşte un alt scop (de exemplu: extragerea titlului, autorului, motivelor, temelor, reducerea unui paragraf la o idee

Formele de integrare a copiilor cu CES pot fi reprezentate de clase diferenţiate, integrate în structurile şcolii obişnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienţi incluşi în clasele obişnuite,

integrarea individuală a acestor copii în aceleaşi clase obişnuite. Integrarea acestor copii în colectivul unei clase obişnuite exprimă atitudinea favorabilă a acestora faţă de unitatea de învăţământ şi faţă de cadrul didactic, ajută la consolidarea unei motivaţii puternice, care susţine efortul copilului în activitatea de învăţare, duce la realizarea unor progrese la învăţătură şi în plan comportamental.

Copiii cu CES au nevoie de un curriculum planificat diferenţiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învăţare şi evaluare specializate, adaptate abilităţilor lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea, vor beneficia de consiliere şcolară şi vocaţională personală şi a familiei. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învăţare pentru ca un volum mai mare de informaţii să fie acumulat în aceeaşi perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învăţare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să ştim cum învaţă copilul, dar şi ce si cum este necesar să fie învăţat.

Şcoala este un mediu important de socializare. Integrarea şcolară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului faţă de şcoala pe care o urmează; condiţia psihică în care acţiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivaţii puternice care susţine efortul copilului în munca de învăţare; situaţie în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acţiunile desfăşurate pentru educaţia sa; corespondenţă totală între solicitările formulate de şcoală si posibilităţile copilului de a le rezolva; existenta unor randamente la învăţătură şi în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilităţile copilului sau la cerinţele şcolare.

Adepţii învăţământului segregaţionist vehiculează unele argumente :

- învăţământul special oferă posibilitatea aplicării unor programe specializate în funcţie de categoria deficienţei, de nivelul vârstei cronologice şi mintale, fapt ce deschide o perspectivă mai bună pentru integrarea în mediul socio-profesional ;

- în învăţământul special omogenizarea grupelor de lucru se poate realiza mai bine decât în învăţământul obişnuit deoarece la diversitatea copiilor du deficienţe se adaugă diversitatea celor normali şi diferenţele majore dintre cele două grupuri ;

- învăţământul special funcţionează cu un efectiv restrans de elevi, fapt ce permite organizarea activităţilor în funcţie de particularităţile psiho-individuale ale copiilor ;

- învăţământul special dispune de cadre didactice specializate atât prin profilul pregatirii universitare, cât şi prin dobândirea de experienţă în activitatea practică desfăşurată în timp cu copiii cu CES;

- în învăţământul obişnuit, izolarea şi autoizolarea copiilor cu CES sporeşte pentru că se menţin atitudini negative din partea colegilor normali sau acceptarea primilor cu rezerve serioase

- în clasele din învăţământul obişnuit, unde sunt prezenti doi- trei copii cu CES, aceştia sunt neglijaţi de către cadrele didactice, întrucât ele nu au la dispoziţie timpul necesar de a se ocupa de ei în mod diferenţiat şi nici nu dispun de pregătirea necesară pentru a putea contribui la recuperarea lor ;

- în ţările mai dezvoltate copiii cu CES frecventează şcoala de masă şi în completarea unor activităţi suplimentare efectuate de un specialist de sprijin sau unul itinerant, astfel încât un copil cu deficienţe beneficiază de constituţia mai multor specialişti.

Câteva strategii şi intervenţii utile din partea cadrului didactic ar fi următoarele:

- crearea unui climat afectiv-pozitiv, stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare,
- încurajarea sprijinului din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor, folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat și cel mai mic progress,
- centrarea învăţării pe activitatea practică, sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile. Şcoala incluzivă reprezintă un pas mai departe în procesul de permeabilizare şi eliminare treptată a barierelor educaţionale dintre copiii obişnuiţi şi cei cu diverse dizabilităţi.

Predispoziţia biologică nu este o sentinţă, iar mediul social este o şansă. Sentinţa produsă de societate este mai periculoasă pentru un copil în dezvoltare decât predispoziţia biologică. Pornind de aici, trebuie să înţelegem faptul că trăim într-o lume a diversităţii umane, că şcoala nu se poate eschiva de la rolul de promotor al progresului uman şi că doar ea poate facilita schimbarea, întrevăzută ca posibilă, a mentalităţii şi atitudinii faţă de cerinţele educative ale tuturor copiilor.

,,Fiecăruia-i dată de natură măsura de minte, pe care a fost silit s-o aibă. Educaţia poate să dezvolte puterile minţii existente, nu poate pune însă ceea ce nu-i.”

Mihai Eminescu

BIBLIOGRAFIE:

Gheruţ,A., Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale.Strategii de educaţie integrată, Ed.Polirom. Iaşi, 2001;

Verza, E., Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a XIII-a, şcoli normale, E.D.P., Bucureşti, 1994;

https://www.asociația-supra.ro/ce-înseamna https://iubimbrașovul.tv/incluziunea

Strategii de incluziune a elevilor cu cerințe educaționale speciale: Construind un mediu școlar echitabil și incluziv

Profesor învățământ primar Bucur Dorina

Școala Gimnazială„Gheorghe Banea„ Măcin, Tulcea

Într-o societate în continuă schimbare, unde diversitatea devine tot mai vizibilă, școala are datoria de a se adapta și de a crea medii incluzive pentru toți elevii. Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) reprezintă un segment important al populației școlare, iar abordarea educației lor necesită strategii bine gândite și resurse adecvate, deschidere în abordare și tratare a tuturor copiilor. Dar ce înseamnă, mai exact, incluziunea educațională și cum poate fi aceasta implementată cu succes în școli?

Ce este incluziunea educațională?

Incluziunea educațională înseamnă mai mult decât integrarea fizică a elevilor cu CES în școlile de masă. Este vorba despre crearea unui mediu în care fiecare copil să se simtă acceptat, respectat și sprijinit în procesul de învățare. În acest sens, școala devine un spațiu al diversității, unde nevoile fiecărui elev sunt recunoscute și abordate cu grijă. Rolul cadrului didactic în realizarea climatului pozitiv, adaptat, dar și primitor , este covârșitor. Elevii și ei au o importanță majoră în a accepta, a include, a integra.

Un prim pas în procesul de incluziune este evaluarea corectă a nevoilor fiecărui elev. Acest proces implică colaborarea între profesori, consilieri școlari, părinți și specialiști (psihologi, terapeuți). Planurile de intervenție personalizate (PIP) sau planurile educaționale individualizate (PEI) trebuie să reflecte nevoile specifice ale elevului și să stabilească obiective clare. Acestea trebuie respectate, aplicate pentru a putea avea un raspuns pozitiv, aplicabilitate.

Curriculumul școlar trebuie să fie flexibil și adaptat la diversele stiluri de învățare și abilități ale elevilor. Materialele didactice personalizate, utilizarea tehnologiei asistive sau activitățile diferențiate pot contribui la succesul elevilor cu CES. De exemplu, un elev cu dislexie poate beneficia de materiale audio sau texte scrise cu fonturi speciale, în timp ce un elev cu tulburări de spectru autist ar putea avea nevoie de structurarea clară a activităților. Pentru toate acestea dorința cadrului didactic de a depăși barierele unor lecții banale, obișnuite , este foarte importantă. Timpul necesar pregătirii scenariului didactic este important, prețios.

Formarea cadrelor didactice este esențială pentru implementarea strategiilor de incluziune. Profesorii trebuie să fie pregătiți să gestioneze diversitatea din clasă, să utilizeze metode interactive și să creeze un climat pozitiv. Cursurile de formare continuă și sprijinul din partea echipelor interdisciplinare îi pot ajuta pe profesori să înțeleagă mai bine nevoile elevilor cu CES.

Un mediu incluziv nu poate fi creat de un singur actor. Colaborarea dintre profesori, părinți, colegii de clasă și comunitate este cheia succesului. Organizarea unor activități de tipul „școala părinților” sau a workshop-urilor pentru elevi poate ajuta la dezvoltarea empatiei și la reducerea stereotipurilor. Activitățile de tip ateliere, sau șezătorile, sunt la fel de importante, cu un impact major asupra tuturor părinților , dar și a elevilor.

Un climat pozitiv în clasă presupune o atitudine de acceptare, respect reciproc și sprijin. Este important ca elevii să înțeleagă și să respecte diferențele. Activitățile care promovează cooperarea, cum ar fi proiectele de grup sau jocurile, pot contribui la integrarea elevilor cu CES. Elevii fără probleme, dar care manifestă empatie, ajută mult la integrarea copiilor cu cerințe speciale. Dorința de a ajuta se manifestă prin sprijinul acordat, prin colaborare și ajutor oferite necondiționat. Prin exersare, puterea exemplului se pot obține rezultate minunate.

Tehnologia poate fi un aliat valoros în sprijinirea elevilor cu CES. Există numeroase aplicații și dispozitive care ajută la depășirea barierelor de învățare. De exemplu, tabletele cu programe educaționale interactive pot facilita învățarea pentru copiii cu dificultăți motorii sau cognitive. Cadrele didactice, consilierul școlar, profesorul itinerant , au un rol important în utilizarea tehnologiei, adaptarea jocurilor și a informațiilor prezentate cu ajutorul tehnologiei. Trebuie chiar achiziționate, cu eforturi financiare, astfel de materiale care ajută foarte mult.

Incluziunea este un proces continuu, care necesită monitorizare și ajustare. Profesorii trebuie să evalueze constant eficiența strategiilor utilizate și să facă schimbări atunci când este necesar. Colaborarea cu specialiști poate oferi perspective utile pentru adaptarea intervențiilor.

Pe lângă faptul că sprijină dezvoltarea elevilor cu CES, incluziunea educațională aduce beneficii întregii comunități școlare. Colegii de clasă învață să fie empatici, să colaboreze și să aprecieze diversitatea, iar profesorii își îmbogățesc abilitățile pedagogice.

Educația incluzivă nu este doar un ideal, ci o necesitate pentru o societate modernă și echitabilă. Implementarea strategiilor de incluziune presupune implicare, resurse și o schimbare de mentalitate. Doar astfel putem construi un sistem educațional în care fiecare copil să aibă șansa de a-și atinge potențialul maxim.

Împreună, putem transforma școala într-un loc unde fiecare elev se simte „acasă”.

BIBLIOGRAFIE:

- **UNESCO** (2009). Policy Guidelines on Inclusion in Education. Paris: UNESCO.

Un ghid global pentru politici și strategii în educația incluzivă.

- **Vygotsky, L. S.** (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.

Abordarea sa asupra învățării sociale este fundamentul multor strategii educaționale incluzive.

- **European Agency for Special Needs and Inclusive Education** (2018). Rethinking Special Education: Practices and Policies.

O analiză a sistemelor educaționale din Europa și recomandări pentru incluziune.

- **Tomlinson, C. A.** (2001). How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms. ASCD.

Un ghid practic pentru diferențierea instruirii în clase eterogene.

PROIECT EDUCATIONAL

ȘI EI SUNT AI NOȘTRI, SĂ LE DĂM O ȘANSĂ

An școlar 2024-2025

SUSA VIORICA

PĂRȚILE IMPLICATE:

1. **GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.27 BAIA MARE**

Adresa: Str. Vasile Alecsandri 58, Baia Mare

Director, Prof. Brîndușan Alina Adriana

2. **CENTRUL DE ZI PENTRU COPII ȘI TINERI CU NEVOI SPECIALE „LUCHIAN”**

Adresa: Str. Ștefan Luchian 29, Baia Mare

Director general, Hîrb Elena Diana

Șef serviciu „Centru de Zi Luchian”, Sava Crina Andreea

Motto:

„Fiecare copil este o poveste unică ce merită să fie ascultată”

(Autor necunscut)

„Și ei sunt ai noștri, să le dăm o șansă.”

Argument:

Copiii cu dizabilități nu sunt diferiți de ceilalți. Au aceleași drepturi și merită aceleași oportunități. Acceptarea este importantă pentru construirea unei societăți mai juste și mai tolerante. Copiii cu dizabilități au nevoie să învețe și să se joace alături de ceilalți copii pentru a se forma ca personalități și pentru a-și descoperi potențialu.

Necesitatea derulării acestui proiect răspunde nevoii de integrare continuă a copiilor cu CES și acceptarea lor de către ceilalți copii, dar și la depășirea și rezolvarea anumitor bariere deoarece comunitatea nu este suficient informată, cu privire la copiii cu dizabilități și există în continuare destule prejudecăți. Astfel copii care dezvoltă comportamente conform așteptărilor standard de dezvoltare, vor învăța în cadrul acestui proiect despre diversitate, iar înțelegerea diferențelor îi vor face mai deschiși și mai toleranți.

COORDONATORII PROIECTULUI:

Prof. înv. preșcolar: Buteanu Mariana

Prof. înv. preșcolar: Pop Cosmina

Prof. înv. preșcolar: Susa Viorica

Educatoare: Popdan Anamaria

Educatoare: Fedorca Daniela

BENEFICIARII PROIECTULUI:

- Copiii grupei mici Step by Step ,,A"
- Copiii grupei mici Step by Step ,,B"
- Copiii grupei mijlocii tradițional
- Copiii și tinerii cu nevoi speciale de la centrul de zi Luchian

RESURSE:

- **Umane:**
  - Copiii grădiniței nr. 27 Baia Mare;
  - Copiii cu dizabilități de la Centrul ,,Luchian";
  - Copiii care înregistrează absențe nemotivate;
  - Educatoarele grupelor de la grădinița nr. 27
  - Educatoarele de la Centrul de Zi ,,Luchian"
- **Materiale:**
  - Creioane colorate
  - Cretă colorată
  - Acuarele
  - Hârtie

ECHIPA DE IMPLEMENTARE:

Prof. înv. preșcolar: Buteanu Mariana

Prof. înv. preșcolar: Pop Cosmina

Prof. înv. preșcolar: Susa Viorica

Prof. înv. preșcolar: Tămășan Andrea

Educatoare: Popdan Anamaria

Educatoare: Fedorca Daniela

SCOPUL PROIECTULUI:

✓ Contribuția la reducerea abandonului școlar în rândul copiilor cu CES, precum și stabilirea unor raporturi afetive, pozitive între membrii grupurilor de copii proveniți de la instituții diferite;

OBIECTIVELE PROIECTULUI:

- ✓ Stimularea mentală, antrenarea fizică, integrarea socială și dezvoltarea mai amplă a abilității copiilor cu nevoi speciale;
- ✓ Promvarea înțelegerii și a recptivității față de calitățile și defectele celorlalți;
- ✓ Includerea în mod direct, a copiilor cu nevoi speciale în comunitatea locală reducând riscul de abadon școlar al acestor copii;

- ✓ Încurajarea preșcolarilor din învățământul de masă, a părinților și a cadrelor didactice de a se dedica activităților de voluntariat desfășurate cu copii și tinerii cu CES și în afara prezentului parteneriat în scopul susținerii procesului de integrare socială;

DURATA PROIECTULUI:

Anul școlar 2024-2025

MODALITĂȚI DE DESFĂȘURARE:

- ➢ În cadrul activităților de educație plastică și a activităților practice, preșcolarii și copiii cu dizabilități , îndrumați de cadrele didactice, vor confecționa felicitări de Crăciun și de paște, dar și mărțișoare;
- ➢ Echipa de proiect comună va stabili activitățile care se vor desfășura e durata proiectului;
- ➢ Preșcolarii, vor pregăti un program de colinde pentru copiii și tinerii cu dizabilități.

Nr.crt	Denumirea activității	Perioada	Loc de desfășurare
1.	Informarea tuturor celor implicați asupra necesității derulării acestui proiect; Stabilirea acţiunilor şi a modului de desfăşurare a acestora;	Noiembrie 2024	Grădinița cu program prelungit nr.27 Baia Mare Centrul de zipentru copii și tineri cu nevoi speciale „Luchian”

2.	În jurul bradului	Decembrie 2024	Centrul de zipentru copii și tineri cu nevoi speciale „Luchian”
3.	Mărțișoare pentru toți copii	Martie 2025	Grădinița cu program prelungit nr.27 Baia Mare Centrul de zipentru copii și tineri cu nevoi speciale „Luchian”
4.	E ziua ta copile drag!	Iunie 2025	Grădinița cu program prelungit nr.27 Baia Mare

REZULTATE AȘTEPTATE:

- Participarea părinților la activitățile preșcolarilor;
- Acceptarea tuturor copiilor;
- Scăderea riscului de abandon școlar prin acceptarea unora față de ceilalți;

EVALUAREA PROIECTULUI:

- Colectarea feedback-ului de la copii și educatori după fiecare activitate prin dicuții de grup;
- Monitorizarea comportamentului copiilor, notând interacțiunile, cooperarea și implicarea în sarcicini

ȘCOALA INCLUZIVĂ – EDUCAȚIE PENTRU TOȚI

PODUMNEACĂ DANIELA
LICEUL TEHNOLOGIC AGROMONTAN „ROMEO CONSTANTINESCU”,
VĂLENII DE MUNTE, PRAHOVA

Educația incluzivă este o necesitate și în același timp o provocare. Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă este un proces complex. Toți copiii au dreptul la educație și fiecare copil este capabil să învețe în ritm propriu. Școala și politicile școlare trebuie să se schimbe în funcție de nevoile fiecărui copil. Tipul dizabilității, atitudinea cadrelor didactice, a copiilor, implicarea familiei sunt factori care influențează educația incluzivă.

Educația incluzivă se bazează pe drepturile umane. Potrivit principiilor drepturilor omului, orice copil are dreptul la o educație bună, de calitate indiferent de nivelul capacităților de dezvoltare sau de apartenența lui. O educație bună, de calitate trebuie să conducă la dezvoltarea capacităților cognitive și de integrare socială. Diferențele școlare în funcție de apartenența la o anumită categorie socială sau în funcție de nivelul de dezvoltare intelectuală nu sunt justificate.

Există copii care ar vrea „să zboare”, dar, pur și simplu nu pot, pentru că nu știu cum să o facă. Aceștia sunt copiii cu cerințe educative speciale, sau copiii cu dificultăți de învățare. Toți copiii au dreptul la educație, iar școala și noi dascălii, în principal, suntem datori să le-o oferim. Fiecare copil are nevoie de școală și chiar și școala are nevoie de fiecare dintre ei. Astăzi, nu ni se mai pare ciudat ca un elev să aibă dificultăți de învățare și pentru că ne pasă, ne punem întrebarea Cum îi putem ajuta? Cel mai greu e să găsim metodele potrivite pentru a-i sprijini pe acești elevi să învețe, să progreseze, să se adapteze, să răspundem nevoilor lor atât de diferite. De ce? Pentru că fiecare este unic și chiar și atunci când crezi că ai descoperit o metodă potrivită, poate deveni imediat mai puțin eficientă.

Școala de masă este cea care asigură mediul, nivelul de calitate al învățământului și însușirii aptitudinilor cognitive. Copiilor cu dificultăți, pentru a le ușura intrarea în școlile de masă, acestea trebuie să asigure o atmosferă primitoare și de acceptare. Conceptul de incluziune merge dincolo de conceptul de integrare. Când vorbim de integrare se sugerează un individ care este în afara grupului și, pentru care, se face un efort pentru a-l primi în grup. Totodată, incluziunea pornește și de la principiul că individul, oricât ar fi de diferit, el face parte din grupul social.

S-a dovedit că metodele utilizate în cadrul claselor incluzive pot îmbunătăţi semnificativ performanţa tuturor elevilor. In comparaţie cu educaţia în centre sau şcoli speciale, care are riscul de a-i menţine pe copii şi adolescenţi în afara societăţii, şcoala incluzivă constituie un teren de pregătire ideal pentru viitoarea lor integrare în societate. In loc să-i izolăm şi să spunem că sunt „dificili”, „turbulenţi” sau chiar „handicapaţi”, am putea să admitem faptul că aceşti copii ar putea progresa mai mult într-o clasă obişnuită, dacă noi, profesorii, am accepta că educaţia este pentru toţi. Egalitatea șanselor, în domeniul educației, sprijină școlarizarea copiilor cu deficiențe în sistemul general de învățământ.

Școlile trebuie să fie dotate material, să asigure personal calificat și să cuprindă în sistemul obligatoriu de învățământ toți copii cu CES indiferent de tipul de deficiență, incluzând aici și deficiențele grave inclusiv cele multiple, asociate.

Copiii cu CES nu se pot adapta ritmului și cerințelor școlii, ei pot participa conform abilităților și propriului nivel de dezvoltare. De aceea, școala, în general, a început să se transforme pentru a răspunde nevoilor de învățare și dezvoltare ale copilului. Câți pași a făcut spre incluziune…? Cred că depinde de fiecare școală și nu numai. Incluziunea școlară este o treaptă spre incluziunea la nivelul societății.

Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversităţii implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ţinând cont de interesele fiecărui elev, de experienţele şi ţelurile sale facem, de fapt, un pas important în educaţia elevilor şi integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferenţele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă faţă un profesor este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităţilor fiecărui elev în parte.

Toți copiii, cu sau fără dizabilități, trebuie să învețe împreună, indiferent de mediul social sau cultural din care provin, de religie, etnie, limbă. Este foarte important să reducem, ba chiar să eliminăm excluziunea și discriminarea, indiferent ce formă ar avea ele, să oferim copiilor cu tipuri și niveluri diferite de handicap șanse egale să participe la educație în cadrul sistemului general de învățământ.

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învăţământului românesc este aceea de democratizare şi egalizare a şanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înfiinţată şi şcoala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educaţiei. Scopul acestei şcoli este de a crea pentru toţi copiii un cadru prielnic învăţării, pornind de la premiza că diferenţele dintre oameni sunt normale şi ele trebuie acceptate. Un rol important în cadrul şcolii incluzive îl are pedagogia şi învăţarea centrată pe elev. Acest lucru implică automat adaptarea curriculumului şi metodelor de predare la capacitatea şi nevoia fiecărui elev în parte.

Beneficiind de servicii de sprijin corespunzătoare în cadrul școlii unde sunt integrați, persoanele deficiente au posibilitatea de a ajunge la niveluri funcționale fizice, psihice și sociale care le pot schimba viața, le pot da un mai mare grad de independență. Totodată, copiii tipici vor învăța ce înseamnă toleranța, acceptarea, întrajutorarea, vor deveni mai buni.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleaşi strategii şi practici ca şi predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare şi pentru elevii cu nevoi speciale. Toţi elevii au dreptul să aştepte de la învăţământ cele mai bune şi eficiente metode, iar elevii cu CES nu fac diferenţă.

Școala incluzivă reprezintă o provocare pentru şcolile obişnuite, însă ea nu trebuie privită ca o ameninţare pentru performanţa acestor şcoli. Multe dintre aceste instituţii găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obişnuite. Însă această teamă poate fi depăşită prin educaţie, resurse didactice adecvate, sprijin şi nu în ultimul rând credinţa că incluziunea este un drept moral şi social ce nu poate fi negat nimănui.

Educația incluzivă este un proces permanent care presupune școlarizarea copiilor cu cerințe educative speciale, adaptarea școlii la nevoile acestora, participarea lor la activități educative formale și nonformale, care să le asigure învățarea și dezvoltarea. Incluziunea

presupune identificarea și eliminarea barierelor, bariere care pot avea legătură cu modul de organizare a școlilor, cu modalitățile de predare și evaluare a progresului elevilor.

Există anumite etape ce trebuie urmate în cadrul şcolarizării copiilor cu CES, printre care, în primă fază, este acceptarea ideii că există astfel de copii, recunoaşterea dreptului lor la educaţie, integrarea lor treptată în cadrul şcolilor obişnuite. Astfel pe măsură ce aceşti copii vor creşte, vor deveni adulţi şi vor avea probabil proprii copii, incluziunea va fi deja un fapt acceptat şi o măsură firească în cadrul educaţiei. Copiii educaţi în cadrul şcolii incluzive vor fi mai bine pregătiţi să interacţioneze cu diverşi indivizi precum şi cu diverse situaţii din lumea reală.

În cadrul şcolii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiţi specialişti în domeniul educaţiei, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuţi şi alţi specialişti pentru că doar împreună vor reuşi să obţină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru CES este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind şi cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs.

Şcoala incluzivă presupune îmbunătăţirea sistemului educaţional pentru toţi elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învăţare al elevilor, precum şi schimbări în modul cum interacţionează copiii cu CES cu colegii lor şi viceversa.

Transformarea școlii și a politicilor școlare astfel încât să răspundă nevoilor educative și de dezvoltare ale fiecărui copil duce la incluziune școlară, dar mai ales la incluziune socială, unde oricine, indiferent de deficiență să poată fi tratat ca un membru al comunității din care face parte.

Şcoala are datoria de a asigura şanse egale tuturor elevilor. A asigura şanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilităţi maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcţie de aptitudinile şi interesele sale.

Bibliografie:

1. Ungureanu, D., Educaţia integrată şi şcoala incluzivă, Editura de Vest, Timişoara, 2000.
2. Vrăşmaş, T., Învăţământul integrat şi/sau inclusiv, Ed. Aramis, Bucureşti, 2001.
3. Vrăşmaş, T., Şcoala şi educaţia pentru toţi, Ed. Miniped, Bucureşti, 2004.
4. Vrăjmaş, Traian, *Învăţământul integrat şi/sau incluziv, Editura Aramis, Bucureşti, 2001*
5. Gherguţ, Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale-strategii diferenţiate şi incluzive în educaţie, editura Polirom , Bucureşti,2006*

BENEFICIILE DIVERSITĂȚII ȘI INCLUZIUNII ELEVILOR ÎN ȘCOALĂ

NEAG PATRICIA CORNELIA
LICEUL TEORETIC SPECIAL "IRIS" - TIMIȘOARA

Diversitatea reprezintă ansamblul societății în care trăim. Aceasta are o dinamică continuă influențată de factori culturali, sociali, politici și nu în ultimul rând religioși.

Școala și implicit clasa de elevi trebuie să reprezinte o perspectivă a integrării tuturor elevilor, a diversității, deci, o educație pentru toți.

Diversitatea ca și concept semnifică pluralitate, varietate și multiculturalitate. O școală cu abordare centrată pe nevoile fiecărui elev este aceea a diversității și complexității mijloacelor de predare-învățare. Fiecare elev trebuie să se simtă acceptat și valorizat intrinsec. Un colectiv de elevi este divers sub aspect etnic, cultural, religios dar, totodată și sub aspect al varietății stiurilor de învățare, abilități de viață, aspirații de viitor.

O clasă de elevi în care diversitatea este expresia normală a unei societăți, va avea posibilitatea de progres, autocunoaștere prin intermediul complexității și varietății activităților ce se pot desfășura din punct de vedere educațional.

Diveristatea elevilor dintr-o școală contribuie la formarea unor abilități și competențe în următoarele domenii:

- *Achiziții academice* (cunoștințe, conținuturi de învățare asimilate optim);
- *Formarea caracterului elevului cu norme și valori democratice*;

Beneficii ale coeziunii unei clase de elevi în care diversitatea este acceptată ca normă de democrație:

- *Diversitatea contribuie la dezvoltarea empatiei și toleranței în colectivul de elevi*

Empatia devine o calitate esențială facilitând cumonicarea, colaborarea în grupul clasei. Astfel, diversitatea creează un cadru armonios de învățare, mediu în care elevii își pot dezvolta armonios personalitatea. Când elevii au o interacțiune dinamică și interculturală devin mai deschiși, viitori adulți toleranți și fără prejudecăți sociale necative.

- *Îmbunătățirea performanțelor academice și a creativității elevilor*

Elevii au diferite moduri de învățare, acest fapt conduce la soluții inovatoare, creative. Când au o perspectivă diversă de soluții, aceștia vor avea o gândire flexibilă, dornică să găsească noi soluții.

- *Integrarea socială optimă, cu o abordare interculturală echilibrată și fără prejudecăți*

Adaptarea socială presupune ca elevul, respectiv viitorul adult să dețină abilități de comunicare cu oameni din diverse culturi sau medii de proveniență socială sau statut medical. Astfel, educația într-un *mediu caracterizat de diversitate* îi ajută pe elevi să-și clădească o gândire cosmopolită.

- *Dezvoltarea stimei de sine și a identității personale*

Managementul unei clase de elevi facilitează ca în diversitatea existentă, fiecare elev să fie valorizat intrinsec, să se simtă securizat în a-și dezvolta personalitatea. Elevii observă încă din primele clase acele diferențe dintre ei, reușita acceptării acestora vine din stilul de management al

cadrelor didactice de la clasă. Elevii simt imediat acceptarea lor și valorizarea, acest fapt conducând la echilibru emoțional, reducând stresul, prevenind anxietatea.

- *Crearea în colectivul clasei a unei atmosfere de respect și incluziune*

Diversitatea contribuie la clădirea motivației elevilor de a se implica în proiecte de grup, de-a lega prietenii cu ai lor colegi, indiferent de persormanță școlară sau statut social. Diversitatea contribuie la coeziunea grupului, acesta trebuie percepută de către cadrul didactic ca un aspect pozitiv, de progres.

Așadar, beneficiile diversității colectivului de elevi sunt multe. Elevii au oportunitatea de a-și forma abilități de viață care trec pragul celor cognitive sau strict achiziții școlare din programă. Dacă un elev are doar performanțe academice și nu și-a dezvoltat armonios personalitatea, caracterul valoric se situează într-o zonă de risc. Riscul acestor elevi este să nu se adapteze social, să nu-și construiască valoric propria identitate.

Incluziunea în școală este un principiu educațional care promovează accesul egal la educație pentru toți elevii, indiferent de diferențele lor fizice, cognitive, emoționale sau sociale. Acest model aduce beneficii semnificative atât pentru elevii cu nevoi speciale, cât și pentru colegii lor și întreaga comunitate școlară.

În primul rând, incluziunea contribuie la dezvoltarea empatiei și a respectului reciproc. Elevii învață să accepte diversitatea, să înțeleagă provocările celorlalți și să coopereze pentru a crea un mediu de învățare pozitiv. Această interacțiune reduce stigmatizarea și stereotipurile, promovând o societate mai deschisă și tolerantă.

În al doilea rând, elevii cu dizabilități sau dificultăți de învățare beneficiază de sprijin personalizat, având ocazia să participe activ la activitățile educaționale alături de colegii lor. Aceasta le crește stima de sine și le dezvoltă abilități sociale esențiale

incluziunea înseamnă adoptarea unor metode de predare inovatoare și flexibile, care îmbunătățesc calitatea educației pentru toți elevii.

În concluzie, incluziunea școlară reprezintă un pas crucial spre o educație echitabilă, oferind fiecărui copil șansa de a-și atinge potențialul într-un mediu sigur și prietenos.

Incluziunea și diversitatea în grupul de elevi al clasei este cheia către înțelegere, empatie- fiecare diferență asigurând o lecție de viață, ne îmbogățește ca oameni.

CARNAVALUL PERSONAJELOR
PROIECT ACTIVITATE EXTRACURRICULARĂ

ALINA BICA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DUMBRĂVIȚA

TITLUL PROIECTULUI: Carnavalul personajelor
TIP: local
DOMENIU: educațional
PERIOADA: Școala Altfel, 21-25 Octombrie 2024
NUMELE UNITĂȚII ȘCOLARE: Școala Gimnazială Dumbrăvița, Județul Timiș
CLASA: a III-a
COORDONATOR ACTIVITATE: Prof. Înv. Primar Alina Bica
GRUP ȚINTĂ/ BENEFICIARI: 30 de elevi din clasa a III-a
SCOP: Îmbunătățirea și valorificarea competențelor de lectură ale elevilor, inclusiv a celor cu dificultăți de învățare
OBIECTIVE:
O1 Revizuirea în perioada 14-30 mai 2024 a lecturilor cuprinse în „Lista cu lecturi suplimentare" (Anexa 1) primită la începutul anului școlar de către elevii clasei a III-a, în scopul realizării prezentării personajului ales și a costumației specifice, într-un mod cât mai corect;
O2 Prezentarea în 31 mai 2024 de către fiecare elev al clasei a III-a a personajului ales prin tragere la sorți (Anexa 2), respectând condițiile impuse (dimensiunea prezentării – 80-100 cuvinte, costumație specifică, fără menționarea numelui sau a poveștii din care face parte personajul) astfel încât să poată fi identificat cu ușurință de ceilalți colegi;
O3 Împărțirea în 5 grupe a colectivului de elevi ai clasei a III-a, prin tragere la sorți, și pregătirea unor scenete improvizate de către fiecare grupă, în decursul a 20 de minute, având ca punct de plecare niște cuvinte/ expresii cheie (Anexa 3) și folosindu-se de personajele pe care le întruchipează fiecare;
O4 Alegerea și premierea de către întregul colectiv al clasei a III-a, la sfârșitul activității pentru:

- Cel mai bun actor;
- Cea mai bună actriță;
- Cea mai bună prezentare a personajului;
- Cel mai reușit costum;
- Cea mai frumoasă scenetă;

ARGUMENT:

Prin desfășurarea acestei activități mi-am propus valorificarea lecturilor suplimentare citite de elevi pe parcursul întregului an școlar. Astfel, am urmărit ca elevii să-şi formeze deprinderi corecte de citire, conform celor patru procese ce definesc o lectură de calitate (focalizarea şi identificarea de informaţii explicit formulate, realizarea de deducţii simple, interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor, studierea și evaluarea conținutului, a limbajului și a elementelor

textuale), să-și dezvolte interesul pentru activitatea de lectură. De asemenea, prin interpretarea anumitor roluri și, chiar prin crearea lor, am încercat să-i încurajez pe copii să-și folosească imaginația și să-și dezvolte abilitățile de comunicare.

RESURSE:

- **Umane**: 30 de elevi din clasa a III-a ai Școlii Gimnaziale Dumbrăvița, din care 1 elev cu CES;
- **Materiale**: costumații specifice fiecărui personaj, diplome, bilețele pentru tragerile la sorți;
- **Temporale**: 18 zile calendaristice, dintre care 17 zile vor fi folosite pentru pregătirea fiecărui personaj (prezentare și costumație), iar 1 zi pentru desfășurarea activității propriu-zise, în sala de clasă.

DESCRIEREA DETALIATĂ A ACTIVITĂȚII:

În data de 7 Octombrie 2024 fiecare elev din clasă va trage la sorți un personaj din poveștile citite în cursul anului școlar (Anexa 1). Rolurile vor fi împărțite separat, pentru băieți și fete (Anexa 2) și nu vor fi divulgate celorlați colegi.

În decurs de două săptămâni fiecare elev va putea să își pregătească o prezentare și o costumație specifică. Prezentarea va avea între 80 – 100 cuvinte și poate conține replici sau informații specifice, fără a indica însă numele personajului și povestea din care face parte, aceste lucruri urmând să fie ghicite de colegi.

În 21 Octombrie 2024, prima zi din Școala Altfel, an școlar 2025-2025, marcând astfel și acest eveniment, vom desfășura în sala de clasă „Carnavalul personajelor”, timp de 2,5 – 3 ore, cu începere de la ora 9. În ordine alfabetică, fiecare elev își va prezenta personajul, iar colegii vor încerca să-l recunoască, eventual adresându-i diverse întrebări.

În continuare, fiecare elev va trage dintr-un bol un bilețel, neștiind de la început ce repezintă acest lucru. Vor afla că fiecare va face parte dintr-o grupă (total 5 grupe), fiecare grupă formată din 6 copii primind o expresie cheie (Anexa 3), în jurul căreia vor construi împreună o mică scenetă, folosindu-se și de personajele pe care deja le întruchipează. Vor avea la dispoziție 20-25 de minute pentru a-și crea scenariul și a-și distribui rolurile în cadrul grupelor.

La expirarea timpului, pe rând, grupele își vor prezenta timp de 5 minute sceneta iar ceilalți colegi vor fi atenți dacă au respectat tema primită, la sfârșit făcând apecierile sau criticile potrivite.

După ce toate grupele își prezintă scenetele, se vor face nominalizări pentru: cel mai bun/ bună actor/ actriță, cea mai bună prezentare a personajului, cel mai reușit costum, cea mai frumoasă scenetă și, cu ajutorul voturilor vor fi aleși câștigătorii, care vor fi recompensați cu diplome. Restul elevilor vor primi și ei diplome de participare la întreaga activitate și felicitări pentru implicarea de care au dat dovadă.

REZULTATE:

- Recitirea cu mai multă atenție a poveștii din care face parte personajul ales pentru a extrage informații de detaliu, necesare în realizarea prezentării și a costumației;
- Respectarea pașilor învățați în cadrul orelor de limba și literatura română prvind descrierea unei persoane, cu inserarea unor replici din poveștile citite pentru a fi cât mai veridic personajul întruchipat;
- Depășirea barierelor emoționale și interpretarea cât mai originală a rolurilor din scenete;
- Munca în echipă prin distribuirea și asumarea rolurilor în cadrul scenetei;
- Construirea unei scenete (întâmplări) în jurul temei date care să respecte, chiar și parțial, momentele acțiunii.

EVALUAREA ACTIVITĂȚII:

Această etapă a proiectului este atinsă în momentul aprecierilor colective făcute la final, când voi înmâna diplomele elevilor și voi sublinia importanța cititul, a lecturii privind dezvoltarea limbajului, a imaginației, a creativității fiecărui copil. De asemenea, voi sublinia importanta depășirii barierelor emoționale astfel încât interpretarea unor roluri să fie cât mai bună și mai realistă.

DOVEZI: Fotografii din timpul desfășurării activității

SĂNĂTATE ÎNAINTE DE TOATE

MĂDĂLINA MARINESCU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DUMBRĂVIȚA

MOTTO

"Ai nevoie de trei lucruri în viață – sănătatea ta, un scop și oamenii pe care să-i iubești. Asta e tot." – Naval Ravikant

ARGUMENT

Role pentru copii nu reprezintă doar o activitate distractivă, ci și un instrument valoros pentru dezvoltarea fizică și motorie a celor mici. Această formă de activitate contribuie la dezvoltarea abilităților de echilibru, coordonare a mișcărilor și întărirea mușchilor. Oferind copiilor oportunitatea de a petrece timp în mod activ în aer liber sau în interior, role pentru copii aduc numeroase beneficii pentru dezvoltarea lor fizică și psihologică.

Activitate fizică: Rolele stimulează copiii să facă mișcări active. Acest lucru ajută la menținerea formei fizice și la întărirea mușchilor, contribuind la dezvoltarea generală a copilului.

Dezvoltarea coordonării și echilibrului: În timpul mersului pe role pentru copii, copiii trebuie să lucreze intens la menținerea echilibrului și la coordonarea mișcărilor. Acest lucru contribuie la dezvoltarea abilităților de control al corpului și la întărirea mușchilor trunchiului.

Îmbunătățirea flexibilității: Mișcările constante pe role pentru copii contribuie la îmbunătățirea flexibilității articulațiilor și mușchilor, lucru important pentru dezvoltarea fizică sănătoasă.

Beneficii pentru sistemul cardio-vascular: Role pentru copii contribuie la un regim intens de încărcare cardiovasculară, îmbunătățind circulația sângelui și, în general, menținând sănătatea inimii.

Îmbunătățirea sistemului respirator: În timpul jocurilor active pe role pentru copii, copiii învață să-și controleze respirația, ceea ce contribuie la întărirea sistemului respirator.

Reducerea riscului de obezitate: Role pentru copii sunt o modalitate excelentă de a-i învăța pe copii să aprecieze activitatea fizică și de a preveni problemele legate de greutatea în exces în viitor.

Creșterea stimei de sine: Succesul în conducerea rolelor ajută copiii să-și crească încrederea în ei înșiși și să dezvolte un sentiment de realizare.

Socializare: Această activitate oferă copiilor posibilitatea de a petrece timp diferit cu colegii.. Comunicarea și activitățile comune în aer liber contribuie la dezvoltarea abilităților sociale.

Reducerea stresului și îmbunătățirea dispoziției: Activitatea fizică stimulează eliberarea de endorfine, hormonii fericirii, care contribuie la îmbunătățirea dispoziției și la reducerea stresului.

Aspecte educaționale: Role pentru copii îi ajută pe aceștia să înțeleagă legile naturii și principiile mișcării, contribuind la educația lor.

Sprijinirea unui stil de viață sănătos: Inițierea în lumea rolelor încă de la o vârstă fragedă creează obișnuința unui stil de viață activ, care poate persista mulți ani.

Distracție plăcută și captivantă: Principalul avantaj al rolelor este bucuria și distracția pe care le aduc copiilor. Aventurile amuzante pe roți vor face ca această activitate să fie interesantă și pozitivă.

SCOPUL ACTIVITĂȚII

Role pentru copii oferă o gamă întreagă de beneficii fizice, psihologice și sociale. Ele permit copiilor să-și petreacă timpul într-un mod activ și sănătos, să dezvolte abilități diverse și să se bucure de fiecare moment. Alegerea rolelor pentru copil reprezintă o investiție în sănătate și dezvoltare.

OBIECTIVE

- menținerea unei condiții fizice optime;
- relaxare;
- favorizarea relațiilor de grup;
- petrecerea plăcută a timpului liber prin sport;
- combaterea sedentarismului.

GRUP ȚINTĂ: Clasa a III-a H, Şcoala Gimnazială Comuna Dumbrăvița
PERIOADA DESFĂȘURĂRII: Școala ALtfel, 21-25 Octombrie 2024
DURATA ACTIVITĂȚII: 2 ORE
RESURSE MATERIALE: Role pe 4 roți puse la dispoziție de RollerDreams Dumbrăvița

METODE:
tradiționale: explicația, demonstrația
moderne: învățarea prin cooperare
LOCUL ACTIVITĂȚII: ROLLERSDREAMS - DUMBRĂVIȚA
REZULTATE AŞTEPTATE:

- încurajarea colaborării, comunicării și sprijinul reciproc într-un mod distractiv și neconvențional
- petrecerea timpului într-un mod activ, distractic şi sănătoss
- socializare şi distracția cu colegii într-un mod inedit.

EVALUAREA ACTIVITĂȚII: Înmânarea de diplome și medalii pentru toți participanți, “Campionii rolelor”.

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE ÎN CLASA DE ELEVI

PRODEA DENISA – IONELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ COMUNA DUMBRĂVIȚA

Promovarea egalității, a diversității și a incluziunii în sala de clasă reprezintă o piatră de temelie a procesului instructiv-educativ eficient. Toții copiii au dreptul la educație într-un mediu favorabil și incluziv, în care toți educabilii pot face progrese.

Conceptul incluziunii, promovat încă din anul 1948, prin Declarația Universală a Drepturilor Omului (O.N.U. 1948) lansează ideea valorii ființei umane, născute libere și egale în demnitate și drepturi, încurajând umanitatea, de la acel moment istoric, fără rezultate plauzibile ce-i drept, la reflecții legate de acceptarea tuturor semenilor, indiferent de diferențele existente. După anii 2000 apare tendința, din ce în ce mai evidentă, de realizare a unei educații integrate, privită ca un ansamblu de măsuri aplicate tuturor categoriilor sociale, educație care urmărește înlăturarea oricăror forme de segregare, societățile, inclusiv societatea românească, fiind mai atente în conturarea politicilor sociale și educative.

Educația incluzivă presupune asigurarea accesului la o educație de calitate pentru toți elevii, răspunzând eficient cerințelor lor diverse, cu sensibilitate, acceptare, respect și susținere. Elevii participă la un program de educație în cadrul unui mediu comun de învățare, în care există sprijin pentru diminuarea și îndepărtarea barierelor și a obstacolelor care pot duce la excludere. Profesorul ar trebui să accepte, în primul rând, diversitatea dintr-o clasă, faptul că fiecare elev are propriile sale capacităţi intelectuale, diferite de cele ale altor colegi, că fiecare are stilul său propriu de a învăţa şi fiecare are nevoile sale în privinţa asimilării de informaţii. Aşadar, unul dintre cele mai importante aspecte a le învăţământului actual este nevoia sa de adaptare la necesităţile copiilor, oricare ar fi acele necesităţi şi oricare ar fi copiii – fie că sunt copiii cu CES, fie că sunt copii cu un ritm mult mai încet de învăţare.

În cadrul şcolii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiţi specialişti în domeniul educaţiei, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuţi şi alţi specialişti, astfel vor reuşi să obţină cele mai bune rezultate. Şcoala incluzivă presupune îmbunătăţirea sistemului educaţional pentru toţi elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învăţare al elevilor, precum şi schimbări în modul cum interacţionează copiii cu CES cu colegii lor.

Şcoala incluzivă este o şcoală deschisă tuturor, o şcoală prietenoasă, flexibilă, o şcoală care abordează procesul de predare – învăţare – evaluare într-un mod dinamic şi atractiv, o şcoală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăţilor legate de apartenenţa la un anumit mediu şi la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunităţi.

Vom prezenta în continuare o activitate ce poate fi susținută la o grupă de copii în care există un copil cu CES și exemplific pe baza acesteia, comparativ, abordări ale următoarelor strategii: strategie unică – excluziune; strategii diferite – majoritatea/unii; strategie flexibilă pentru toți copiii – incluziune.

CLASA: Clasa a II-a

ARIA CURRICULARĂ: Matematică şi ştiinţe ale naturii

DISCIPLINA: Matematică şi explorarea mediului

FORMA DE REALIZARE: Activitate integrată

SUBIECTUL LECȚIEI: Adunarea și scăderea numerelor naturale cu sau fără trecere peste ordin în concentrul 0 - 1000

TIPUL LECȚIEI: lecție de consolidare și de sistematizare a cunoștințelor

OC_1 – să efectueze, în scris sau prin descompunere, adunări și scăderi cu sau fără trecere peste ordin în concentrul 0 – 1000;

OC_2 – să rezolve corect probleme cu două operații;

OC_3 – să recunoască numerele pare, asociindu-le literele corespunzătoare;

OC_4 – să asocieze corec răspunsurile cu operațiile matematice.

Mijloace și materiale didactice: marcker, tabla, fișa de lucru, coșulețul, plicul, videoproiectorul, jocul „Literele, prietenele numerelor”, „Bingo” și jocul din aplicația wordwall „Adunarea și scăderea”.Forma de organizare: frontală, individuală

Activitate unică pentru elevii grupei și activitate diferită doar pentru elevul cu CES

Elevilor li se cere să rezolve următoarea sarcină sub forma unui joc, numit „Literele, prietenele numerelor”:

Asociază fiecărei operații matematice rezultatul corespunzător, însoțit de litera sa prietenă. Citește cuvântul obținut pe verticală!

800 + 10 = 200+ 800 =

200 + 9 = 550 - 50 =

600 + 300=

B= 810; A= 209; F=900; T=1000; Ă=500.

Elevii sunt atenți la explicații. Vor ieși pe rând la tablă pentru a rezolva adunările și scăderile, ceilalți fiind atenți. La sfârșitul jocului vor descoperi pe verticală cuvântul „BAFTĂ”.

Activitate diferită pentru elevul cu CES: fiindcă nu preferă activitățile controlate, este agitat, întrerupe răspunsurile copiilor în timpul activității, nu are răbdare să-și aștepte rândul, va primi o fisă pe care se află operațiile matematice. Cu ajutorul doamnei învățătoare va asocia rezultatele din coloana din dreapta cu operațiile matematice din coloana din stânga.

Activități variate și strategii flexibile cu oportunități de învățare adecvate pentru toți elevii grupei, inclusiv pentru elevul cu CES

Elevii sunt împărțiți în șase grupe, fiecare grupă primind câte un exercițiu corespunzător fiecărei fețe ale cubului: compară, descrie, asociază, argumentează, aplică, analizează. Deoarece elevului cu cerințe educaționale speciale îi place să arunce zarul, el a fost cel care l-a aruncat, alegând sarcina de lucru a grupului său:

Argumemteză

Calculează, apoi scrie în casete A, dacă rezultatul este corect sau F, dacă este greșit.

283 + 45 = 328 ☐

1000 – 78 = 924 ☐

416 + 162 = 578 ☐

(234 + 324) – 129 = 429 ☐

Elevii din grup l-au implicat în rezolvarea acesteia, explicându-i cerința, cu ajutorul lor reușind să rezolve una din operațiile propuse în exercițiu.

PROIECT DE ACTIVITATE EXTRACURRICULARĂ
„SĂ CRESC MARE ȘI VOINIC”

SUZANA GIURA –GRADINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT –DUMBRĂVIȚA
ZENOBIA ALBICI – ȘCOALA GIMNAZIALĂ DUMBRĂVIȚA
CRISTINA LĂZĂRESCU – ȘCOALA GIMNAZIALĂ DUMBRĂVIȚA

Argument

DESCRIEREA PROIECTULUI:

Sănătatea este cel mai de preţ bun pe care îl poate avea un om. Având în vedere faptul că sănătatea unui adult depinde în mare măsură de stilul de viață pe care l-a avut încă din perioada copilăriei, considerăm că este absolut necesar ca educația pentru sănătate să înceapă de la cele mai fragede vârste.

Prin varietatea activităților desfășurate, grădinița are un rol important în formarea și dezvoltarea copilului în spiritul unui stil de viață sănătos. În colaborare cu toți factorii educaționali- părinți, doctori, comunitatea locală, putem deprinde copilul cu obiceiuri menite să-i asigure o dezvoltare fizică și psihică armonioasă: alegerea alimentelor sănătoase și evitarea celor nesănătoase de tip junk food, dulciuri, băuturi carbogazoase, practicarea unui sport sau a mișcării în aer liber și nu numai.

Activitatea „Să cresc mare și voinic" vizează promovarea unui stil de viață sănătos și conștientizarea părinților, a comunității asupra rolului pe care îl au în educarea copilului, prin exemplul propriu. La vârsta școlară, adulții sunt cei care oferă copilului un model care poate fi demn de urmat sau de evitat în ceea ce privește alimentația sănătoasă, stilul de viață. Activitățile propuse în cadrul proiectului sprijină atât părinții, cât și școlarii în alegerea celor mai potrivite decizii pentru o viață sănătoasă.

SCOPUL PROIECTULUI:

Formarea unei atitudini pozitive și responsabile față de sănătatea sa și a celor din jur, a unui stil de viață sănătos, dezvoltarea armonioasă sub aspect psiho-fizic a preșcolarilor prin cunoașterea conținutului de educație pentru societate prin derularea unor activități referitoare la igienă, sănătate precum și a normelor necesare integrării în viața socială si reguli de securitate personală și de grup .

OBIECTIVELE PROIECTULUI:

- apărarea şi întărirea sănătăţii personale şi colective a preşcolarilor;
- însuşirea de cunoştinţe cu privire la igiena individuală şi de grup;
- însuşirea de cunoştinţe cu privire la mediul ambiant în care trăiesc;
- formarea unor deprinderi de alimentaţie raţională şi sănătoasă;
- formarea unor deprinderi elementare cu privire la prevenirea bolilor;
- aplicarea corectă a normelor de igienă a cavităţii bucale;
- conştientizarea importanţei autocunoaşterii în adoptarea unui stil de viaţă responsabil;
- dezvoltarea abilităţilor necesare lucrului în echipă.

GRUPUL ȚINTĂ: preșcolari și elevi de clasa pregătitoare

LOCUL DESFĂȘURĂRII: sala de grupă/clasă și terenul de sport
PERIOADA DE DESFĂȘURARE: septembrie 2024

METODE:

- Tradiționale: conversația euristică, explicația, demonstrația, observația, exercițiul, problematizare.
- Moderne: învățarea prin cooperare, brainstorming
- Tehnici de lucru: colorarea, pictura, decupatul, lipirea.

RESURSE:

- Umane: preșcolarii/școalrii mici și asistenta
- Temporale: o zi
- Materiale: laptop, boxă, ppt, film documentar, boluri, fructe, pastă de dinți, periuță de dinți , planşe corespunzătoare temei, creioane colorate, acuarele, pensoane și recompense (ecusoane).

Rezultate aşteptate:

- Formarea de atitudini și deprinderi indispensabile unui comportament responsabil şi sănătos;
- Dezvoltarea unor comportamente de protejare a sănătăţii personale;
- Educarea copiilor şi sensibilizarea părinţilor pentru a susţine şi promova comportamentele sănătoase.
- Valorificarea activităţilor se poate face prin realizarea de portofolii şi a unui album cu fotografii, precum și organizarea unei expoziţii cu lucrările copiilor.

Activităţi propuse:

1. ABC – ul sănătăţii ! – vizionare film didactic sanitar
2. Alimentele şi sănătatea – activitate gospodărească-de vorbă cu bucătăreasa și educatoare/învățătoarea
3. “Zâna Măseluţă și caria”- convorbire educatoare/învățătoare; invitat – asistenta medicală
4. Voinicei în acţiune!- realizarea de picturi, desene, colaje
5. Să cresc mare şi voinic! – jocuri în aer liber

Activităţile vin în întâmpinarea nevoilor fundamentale de educaţie ale oricărui copil iar formarea unui stil de viaţă sănătos devine o condiţie esenţială pentru dezvoltarea armonioasă a personalităţii copilului.

Modalități de evaluare:

- aprecieri verbale
- turul galeriei.

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A BUNĂTĂȚII

SANDA VASIU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DUMBRĂVIȚA

ARGUMENT:

Bunătatea este o trăsătură esențială a umanității, reflectând capacitatea noastră de a ne conecta emoțional și de a ne sprijini unii pe alții într-o lume adesea complicată și agitată. Activitățile de conștientizare sunt vitale deoarece ne ajută să cultivăm și să încurajăm această calitate în comunități și societăți. Prin intermediul acestor activități, oamenii devin mai conștienți de impactul acțiunilor lor asupra celor din jur și sunt motivați să adopte gesturi de bunătate, fie ele mici sau mari. Aceste inițiative pot include ateliere de dezvoltare personală, campanii de voluntariat sau simple acțiuni zilnice care promovează respectul și empatia. Într-o lume în care individualismul și competiția sunt adesea în prim-plan, reamintirea importanței bunătății poate aduce o schimbare pozitivă și poate întări legăturile dintre oameni.

SCOP:

Ziua Internațională a Bunătății este un moment important de conștientizare a bunătății din viața noastră. Pachetul Roșu este o activitate despre puterea bunătății, grija și apropierea față de ceilalți.

OBIECTIVE:

- să descopere puterea bunătății față de ceilalți;
- să exerseze zilnic puterea descoperirii sinelui pentru a conștientiza și ancora, în realitate, eul prezent;
- să aplice exercițiul pentru o mai bună relaționare cu cei din jurul său.

GRUP ȚINTĂ:

- elevi de clasa a III-a, beneficiari direcți;
- părinții elevilor, comunitatea, beneficiari indirecți.

DESFĂȘURARE: Ziua Internațională a Bunăvoinței, 13 Noiembrie

COLABORATORI: profesorul consilier

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII:

Elevilor le este citită povestea Pachetul Roșu de autor Linda Wolfgruber şi ilustrator Gino Alberti.

Prin brainstorming, am colectat mesajele pe care povestea le transmite, apoi elevii s-au conecta cu fișa de lucru.

Doamna profesor consilier a cântat la chitară, iar elevii cu vocea Un altfel de colind, îndrumându-i pe elevi să realizeze conexiunea dintre poveste și cântec.

REZULTATE AȘTEPTATE:

- echilibrul mental și socio-emoțional al elevilor de clasa a III-a;
- combaterea fenomenului de bullying, în spațiul educațional, atât cel fizic, cât și cel virtual.

CULORI DE TOAMNĂ: DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE FESTIVALUL TOAMNEI

VLASICI IVANA-ANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ COMUNA DUMBRĂVIȚA

Activitățile extracurriculare au un rol important în dezvoltarea echilibrată a tuturor copiilor, dar în special celor din clasa pregătitoare care fac cunoștință cu viața de școlar, oferindu-le șansa de a descoperi și explora lumea dincolo de sala de clasă, de a se cunoaște într-un mod relaxat si prietenos cu colegii. Aceste activități ajută la stimularea creativității, dezvoltarea spiritului de echipă și formarea unor abilități sociale esențiale, într-un mediu plin de joacă și descoperire.

Sărbătorirea Festivalului Toamnei adaugă un plus acestor activități, oferindu-le copiilor ocazia de a aprecia frumusețea și varietatea naturii printr-o experiență comună plină de culoare și entuziasm. Prin participarea activă la astfel de evenimente, cei mici își construiesc legături emoționale pozitive cu școala și comunitatea, învățând să prețuiască tradițiile și colaborarea.

Luna octombrie, considerată din punctul meu de vedere „inima anotimpului toamna”, oferă cadrul perfect pentru a explora minunile naturii și tradițiile legate de această perioadă a anului.

Prin intermediul festivalului, copiii au ocazia să descopere și să înțeleagă mai bine ciclurile naturii, învățând despre recolta bogată de fructe și legume, despre munca plină de dedicare a țăranilor și despre importanța recunoștinței pentru darurile naturii. Toamna devine astfel mai mult decât un anotimp al frunzelor ruginii, este o lecție vie despre comunitate, respect față de natură și bucuria de a împărtăși.

Evenimentul îmbină învățarea cu distracția experiență memorabilă prin activități diverse: explorarea recoltelor, ateliere creative, jocuri și concursuri pline de veselie, povești despre tradiții și momente de reflecție. În special la această vârstă, jocul și implicarea activă reprezintă cele mai eficiente metode prin care copiii învață să lucreze în echipă, să comunice și să descopere bucuria colaborării.

Ziua a început pe holul școlii, unde toate clasele s-au întâlnit pentru a da startul sărbătorii, într-o atmosferă plină de entuziasm și energie. Copiii, îmbrăcați în cele mai originale și creative ținute, inspirate din roadele toamnei și din tradițiile acestui sezon, au defilat cu mândrie în fața colegilor. Fiecare dintre ei a avut ocazia să își prezinte cu zâmbetul pe buze ținuta, iar aplauzele și încurajările venite din partea celorlalți au făcut momentul cu atât mai special.

Atmosfera a devenit și mai animată atunci când toți s-au alăturat într-un ritm de dans, lăsându-se purtați de muzica veselă și de ritmurile specifice toamnei. Melodiile, pline de veselie și energie, au învăluit întreaga școală, iar copiii s-au mișcat cu bucurie, îmbinând tradiția cu distracția. Această deschidere a sărbătorii a reunit elevii claselor pregătitoare, a doua și a patra într-o atmosferă veselă, colectivă și de recunoștință pentru frumusețea sezonului în care ne aflăm.

Activitățile au continuat în clasă, unde am ascultat cu toții câteva povești interesante despre toamnă, care le-au stimulat imaginația copiilor și le-au deschis ochii către frumusețea și magia acestui sezon. Povestirile, pline de personaje și întâmplări inspirate din tradițiile toamnei, au adus un plus de farmec momentului, iar micii ascultători au fost fericiți să participe la discuții și să își împărtășească propriile idei și imaginații. Această activitate auditivă a fost o oportunitate pentru copii de a înțelege mai bine semnificația toamnei și de a învăța despre roadele și darurile naturii.

În continuare, copiii au fost provocați să participe la „căutarea comorii de toamnă” în curtea școlii. Cu indicii ascunse și un aer de mister, acest joc le-a oferit o experiență de învățare activă, în care fiecare pas în căutarea comorii adăuga puțin suspans și bucurie. Împărțiți în echipe, copiii au colaborat, au rezolvat enigme și au descoperit comori simbolice ale toamnei, învățând în același timp să aprecieze importanța lucrului în echipă și a gândirii critice.
Ziua a fost îndulcită de delicatesele de sezon pregătite cu drag de părinți. Fructele și prăjiturelele aromate au adus un plus de savoare, iar copiii au savurat fiecare moment, învățând să aprecieze tradițiile culinare și gusturile toamnei. Acest moment de socializare și învățare a transformat întreaga zi într-o adevărată sărbătoare a gusturilor, culorilor și tradițiilor, lăsând o amintire frumoasă în inimile celor mici. În cadrul activităților creative, copiii au realizat un tabloul de toamnă folosind frunze naturale culese chiar de ei, învățând astfel să aprecieze natura și să creeze ceva frumos împreună. Jocul didactic „culegerea recoltei” a adus distracția și învățarea, copiii extrăgând bilete pentru a "culege" fructe sau legume, consolidându-și astfel cunoștințele despre numere și categorii alimentare. În completare, machetele pomilor cu mere, pere sau nuci ori mini grădini de morcovi, salată, conopidă ș.a. au oferit o activitate practică, ajutând la dezvoltarea coordonării și gândirii logice.

Activitățile desfășurate au fost mai mult decât simple jocuri sau creații, ele au fost o ocazie de a celebra diferențele și de a construi legături între copii, indiferent de originea sau personalitatea fiecăruia. Culori de Toamnă: Diversitate și Incluziune s-a regăsit în ziua dedicată acestui anotimp minunat; a fost un adevărat festival al împărtășirii și al colaborării, în care toți au avut o contribuție importantă. Această zi a rămas o amintire vie în inimile copiilor, marcându-le nu doar cunoașterea anotimpului, ci și înțelegerea valorii respectului și a solidarității în comunitate, iar pentru a încheia memorabil ziua elevii clasei pregătitoare au primit o diplomă de participare la festivalul și bogățiile toamnei.

CLASA
PREGATITOARE
K

MONSTRUL CULORILOR-DEZVOLTARE EMOȚIONALĂ

IULIANA VUIA
IOANA ALMAGATISH
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DUMBRĂVIȚA

ARGUMENT:

Recunoașterea și gestionarea emoțiilor în spațiul școlar sunt esențiale pentru a crea un mediu de învățare sigur și productiv pentru elevi. Emoțiile joacă un rol semnificativ în dezvoltarea cognitivă și socială a copiilor, iar abilitatea de a le identifica și gestiona corect poate influența pozitiv atât performanțele academice, cât și relațiile interumane. Profesorii și personalul școlar trebuie să fie echipați cu instrumentele necesare pentru a recunoaște semnele emoțiilor intense și să implementeze strategii eficiente de reglare emoțională. Astfel, se poate preveni apariția conflictelor și se poate promova un climat de respect și empatie. Implementarea unor programe de educație emoțională și socială poate facilita dezvoltarea acestor abilități, sprijinind elevii să devină indivizi mai echilibrați și mai reziliențI.

SCOP:

Monstrul Culorilor este o poveste blândă despre importanța recunoașterii emoțiilor pentru că “așa, toate încâlcite, nu funcționează”.

OBIECTIVE:

- să sorteze emoțiile în “borcane”
- să atribuie o culoare fiecărei emoții descoperite din poveste
- să identifice momentele care declanșează emoțiile negative
- să aplice tehnici de managementul emoției: numărat până la zece, inspirat/expirat

GRUP ȚINTĂ:

- elevi de clasa pregătitoare, beneficiari direcți
- părinții elevilor, beneficiari indirecți

PERIOADA DE DERULARE:

- Școala Altfel, 21-25 Octombrie 2024

COLABORATORI:

- profesorul consilier

ACTIVITATE PROPUSĂ:

Elevilor le-a fost citită povestea Monstrul Culorilor de Anne Llenas. După finalizarea poveștii, elevii au fost îndrumați să exprime emoțiile descoperite în poveste și să umple borcanele de pe fișa de lucru cu diferite culori: galben-veselie, albastru-tristețe, roșu-furie, maro-frică, verde-calm, roz-iubire.

Un alt moment important este identificarea situațiilor care declanșează emoțiile negative, atît la școală, cât și acasă.

Activitatea se finalizează cu cântecelul Nu te supăra…, cânta la chitară de doamna profesor consilier. Nu te supăra… este înlocuit cu: Nu te întrista…, Nu te-nfuria…, Nu te-nfrica…

REZULTATE AȘTEPTATE:

- echilibrul emoțional în spațiul școlar
- diminuarea agresivității în sala de clasă
- reducerea anxietății sociale

ANEXĂ:

Fișa de lucru

O INCURSIUNE ÎN ISTORIE: CASTELUL CORVINILOR, O FEREASTRĂ SPRE EVUL MEDIU

BADESCU DANIELA
LICEUL TEORETIC „GRIGORE MOISIL" TIMIȘOARA

Excursiile școlare sunt activități extracurriculare care îmbină învățarea cu distracția și explorarea. Ele joacă un rol esențial în educația elevilor, oferindu-le oportunitatea de a descoperi lumea din afara sălii de clasă.

Prin vizitarea obiectivelor culturale, istorice sau științifice, elevii acumulează cunoștințe noi într-un mod interactiv. Excursiile încurajează colaborarea, comunicarea și spiritul de echipă. Experiențe trăite în excursii, întăresc legăturile dintre colegi și profesori, contribuind la o atmosferă de prietenie și încredere.

În Săptămna Altfel, 21-25 Septembrie 2024, împreună cu elevii mei am organizat o excursie de o zi. Castelul Corvinilor din Hunedoara, a fost destinația noastră, fiind una dintre cele mai spectaculoase și bine conservate fortificații medievale din Europa, oferă o incursiune fascinantă în istoria medievală a Transilvaniei. Este un loc plin de legende, arhitectură gotică impresionantă și povești captivante. Ajunși acolo, după un drum de 3 ore, am fost impresionați de podul lung, din lemn, susținut de piloni masivi. Atmosferă de poveste te cuprinde odată cu intrarea în curtea interioară. Castelul a fost ridicat în secolul al XV-lea de Iancu de Hunedoara pe locul unei vechi întărituri, pe o stâncă la picioarele căreia curge pârâul Zlești. Este o construcție impunătoare, prevăzută cu turnuri, bastioane și un donjon. Castelul a fost restaurat și transformat în muzeu.

În aripa castelului numită *Matia* se mai vede vag, o pictură referitoare la legenda cu corbul de la care se zice că își trag numele urmașii lui Ioan de Hunedoara. În curtea castelului, alături de capela zidită tot în timpul lui Ioan de Hunedoara, se află o fântână adâncă de 30 de metri. Copiii au aflat legenda acestei fântâni, cum că ar fi fost săpată de trei prizonieri turci, cărora li s-a promis libertatea dacă vor ajunge la stratul de apă. Dar după 15 ani de trudă, când au terminat fântâna, stăpânii nu s-au ținut de cuvânt. Se spunea că inscripția de pe zidul fântânii înseamnă „Apă ai, inimă n-ai!"

După ce au făcut un tur complet al castelului în care au aflat detalii fascinante despre istoria, arhitectura și legendele castelului., elevii au avut parte de un atelier de scris cu pana. Activitatea a fost captivantă, educativă și interactivă, perfectă pentru a introduce participanții în atmosfera epocii medievale. Prin acest atelier, copiii au învățat cum să folosească o pană și cerneală pentru a scrie litere sau simboluri, experimentând direct o parte esențială a vieții medievale. Un astfel de atelier este mai mult decât o lecție de scris – este o întoarcere în timp, o conectare cu istoria și o celebrare a artei pierdute, a caligrafiei medievale!

Castelul Corvinilor este mai mult decât un simplu monument istoric – este o călătorie captivantă în inima Evului Mediu, și ne-a oferit o experiență educativă și distractivă!

NU TE SUPĂRA - EMOȚII ÎN RITM DE CHITARĂ

PROFESOR CONSILIER RALUCA CHIRȚAN
CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ TIMIȘ
PROFESOR DE SPRIJIN LAURA BODEA
CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ CONSTANTIN PUFAN TIMIȘOARA

SCOP:

"Nu te supăra" este o activitate de grup care încurajează colaborarea și creativitatea printre elevi prin intermediul unei sesiuni de jam, adică o întâlnire informală unde participanții își împărtășesc ideile și contribuie la un proiect comun, fie el muzical, artistic sau de altă natură. Această activitate nu doar că le dezvoltă abilitățile de comunicare și colaborare, dar le și stimulează imaginația și capacitatea de a rezolva probleme într-un mod colectiv. Prin participarea la astfel de sesiuni, elevii pot învăța să asculte activ, să ofere feedback constructiv și să integreze perspective diverse, toate acestea într-un mediu relaxat și distractiv. Astfel de experiențe contribuie la dezvoltarea unor competențe esențiale pentru munca în echipă, care le vor fi utile pe parcursul întregii vieți.

OBIECTIVE:

- Să colaboreze cu colegii de clasă prin intermediul unei sesiuni de jam poate fi o experiență extrem de benefică și captivantă. Acest tip de activitate permite elevilor să își împărtășească ideile, să lucreze împreună la proiecte și să învețe unii de la alții într-un mod creativ și interactiv. Sesiunile de jam încurajează comunicarea deschisă și construirea de relații, creând un mediu în care toată lumea se simte încurajată să contribuie. Pe lângă dezvoltarea abilităților de colaborare, aceste sesiuni pot stimula gândirea critică și inovativă, oferind participanților ocazia de a descoperi soluții noi și eficiente la diverse probleme. Pentru a avea succes, este important ca participanții să respecte opiniile celorlalți și să rămână flexibili în abordările lor. În cele din urmă, o sesiune de jam bine organizată poate duce la rezultate impresionante și la îmbunătățirea semnificativă a comunicării.
- Să comunicarea prin intermediul instrumentelor muzicale poate fi o experiență captivantă și plină de creativitate pentru elevi. În loc să folosească cuvinte, elevii își pot exprima gândurile și emoțiile prin sunetele și ritmurile generate de instrumentele muzicale. Această abordare poate dezvolta abilități esențiale precum ascultarea activă, colaborarea și empatia.
- Exprimarea emoțiilor într-un spațiu sigur, cum ar fi sala de clasă, este esențială pentru dezvoltarea emoțională și socială a elevilor. Acest mediu trebuie să fie unul în care toți participanții se simt respectați și încurajați să își împărtășească gândurile și sentimentele fără teama de a fi judecați sau criticați. Profesorii joacă un rol crucial în crearea unui astfel de spațiu, promovând empatia și ascultarea activă, și încurajând discuțiile deschise. Activități precum cercurile de discuții, jurnalul emoțional sau chiar arta și muzica pot fi instrumente valoroase pentru a facilita exprimarea emoțională. În acest fel, elevii învață să își gestioneze emoțiile și să dezvolte relații interpersonale sănătoase, ceea ce contribuie la un climat școlar pozitiv și la succesul lor pe termen lung.

GRUP ŢINTĂ:

- elevi de clasa a II-a şi a III-a de la Şcoala Gimnazială Dumbrăviţa

COLABORATORI:

- cadrele didactice de la clasă

PERIOADA DESFĂŞURĂRII:

- Şcoala Altfel, 21-25 Octombrie, an şcolar 2024-2025

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

La această activitate, elevii au nevoie de recuzită: chitară, ukulele, instrumente de percuție (tamburină, maracas, triunghi, clopoțel), orgă mică, fluier.

Înainte de începerea sesiunii, elevii au descoperit de la noi, profesoarele despre chitara și restul instrumentelor.

Sesiunea a fost creată pentru melodia "Nu te supăra", iar timp de două ore, elevii s-au conectat, colaborat și comunicat împreună.

REZULTATE AŞTEPTATE:

- O sesiune de jocuri de rol sau activități interactive în cadrul școlii poate avea multiple beneficii, contribuind semnificativ la dezvoltarea personală și socială a elevilor. În primul rând, astfel de sesiuni pot îmbunătăți comunicarea între elevi, ajutându-i să se exprime mai clar și să asculte activ. De asemenea, prin învățarea exprimării emoțiilor în mod asertiv, elevii pot dezvolta abilități de gestionare a conflictelor și pot construi relații mai sănătoase cu colegii lor. În plus, prin promovarea unui mediu școlar sigur și incluziv, elevii se pot simți mai confortabil să participe și să își împărtășească ideile, contribuind la un climat educațional pozitiv și colaborativ. Astfel, școala devine nu doar un loc de învățare academică, ci și un spațiu de creștere emoțională și socială.

ANEXĂ:

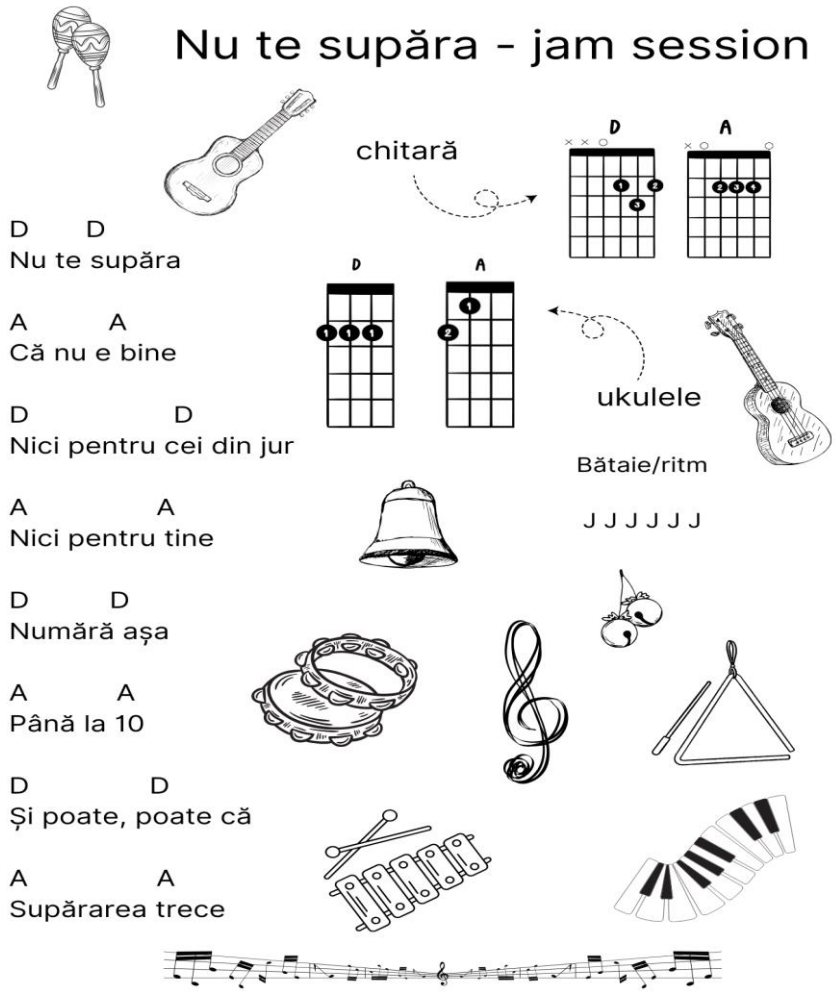

UNITATE ÎN DIVERSITATE

GEORGETA NOVACOVICI
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DUMBRĂVIȚA

Unitate în diversitate este un material pe care l-am creat în vederea aplicării la clasă a cunoștințelor însușite și a competențelor formate în urma participării la cursul Non formal for inclusion din cadrul mobilității Erasmus+ din Tenerife, Spania la finalul anului trecut școlar.

Întregul scenariu a fost conceput ca o metodă RED complexă https://sites.google.com/scoaladumbravitatm.ro/copie--unitate-n-diversitate/pagina-de-pornire care conține subteme care sunt, la rândul lor, resurse RED, fiind create atât de învățătorul clasei cât și de către elevi. Această resursă a primit avizul I.S.J. Timiș în sesiunea de evaluare a resurselor educaționale deschise la nivelul județului nostru, derulată în acest an școlar.

Activitatea s-a desfășurat de-a lungul a unei zile întregi în timpul Săptămânii Altfel și a avut ca scop conștientizarea de către copii a unicității în diversitate. Competențele urmărite a fi formate au fost:

1.2. Identificarea unor elemente relevante pentru apartenența la diferite comunități (locală, națională, europeană)
1.3. Explorarea unor norme morale care reglementează relațiile cu ceilalți oameni
2.1. Explorarea unor valori morale care stau la baza relațiilor cu ceilalți oameni
2.2. Recunoașterea unor comportamente moral-civice în viața cotidiană
3.3. Participarea la proiecte cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale
* Competențe digitale - capacitatea de a utiliza și crea conținuturi digitale prin utilizarea de aplicații, site-uri, programe

Lecția de a avut următoarele obiective:

- să identifice caracteristicile unei comunități/societăți multiculturale;
- să dea exemple de elemente ale patrimoniului cultural românesc și/sau de moștenire culturală;
- să-și însușească principiile și atitudinile specifice unei societăți multiculturale;
- să descopere soluții și oportunități pentru rezolvarea de conflicte determinate de diferențele dintre oameni;
- să numească aspecte de diversitate și multiculturalitate în colectivul clasei din care fac parte;
- să utilizeze aplicația ChatterPix Kids pentru a crea scurte video-uri despre ei înșiși (calități, defecte, hobby-uri etc.);

și a fost structurată astfel:

1. ***Joc de spargere a gheții*** – Elevilor li s-a cerut să își rostească prenumele și, totodată, o calitate definitorie pentru ei care să aibă aceeași literă inițială ca și a prenumelui lor.
2. ***Vizionarea unui scurt video de pe canalul youtube – Povestea ariciului***

Filmul ilustrează modul în care personajele găsesc o soluție de rezolvare al unui conflict determinat de personajul principal, ariciul, care le rănește, fără voie, datorită anumitor caracteristici ale corpului său fizic. Deși diferențele par a fi un motiv major care duce la excludere, igenioasa soluție descoperită și toleranța celorlalți a condus la acceptarea diversității și la integrarea în grup a ariciului.

3. ***Disctuție colectivă***

Se propun elevilor câteva întrebări legate de conținutul videoului, care conduc spre concluzia că fiecare dintre noi e unic în felul său, iar această unicitate o manifestăm într-un spațiu multicultural în care primează diversitatea. Acceptarea și integrarea sunt cuvintele cheie pentru o bună conviețuire.

4. ***Diversitatea și multiculturalitatea - noțiuni teoretice***

Le-am prezentat elevilor un powerpoint în care am inclus principalele noțiuni teoretice legate de tematica lecției: multiculturalitate, societate interculturală, patrimoniu și moștenire culturală, tradiții și obiceiuri, egalitate de șanse, acceptare, toleranță și solidaritate.

5. ***Diversitate și multiculturalitate în clasa noastră*** – Elevii au răspuns la întrebările din cadrul unei Roți aleatorii concepută pe platforma Wordwall.

1. Care sunt personajele din acest video?
2. De ce credeți că era respins Ariciul?
3. Ce emoții și sentimente experimentate de arici ați putut identifica în filmuleț?
4. Ce își dorea Ariciul?
5. Ce soluție au găsit colegii lui de clasă?
6. Credeți că Ariciul și-a rănit colegii cu intenție?

6. ***Tur virtual prin țările Europei*** – vizionarea unui video pe pe canalul youtube despre țările de pe continentul nostru și capitalele lor, în care au fost prezentate, succint, curiozități și informații interesante despre relieful, cultura și/sau istoria acestora.

7. ***Diversitate culinară în țările Europei și în lume***
8. ***Cine sunt eu? – autoportret în aplicația ChatterPix*** - Realizarea de fotografii vorbitoare în care elevii se prezintă pe ei înșiși (calități/defecte, hobby-uri).

Copiii au fost foarte receptivi și implicați în toate secvențele pe care le cuprinde această resursă RED, integrând astfel, cu succes, la nivelul clasei informații, metode, tehnici deprinse în cadrul cursului de formare din timpul mobilității din Puerto de la Cruz - Tenerife, Spania.

De aceea, consider că acest material poate îmbunătăți performanțele elevilor raportate la conținuturile acestei unități de învățare din cadrul disciplinei educație civică și forma în rândul acestora valori valori precum integritate, respect, responsabilitate, demnitate, egalitate, civism, toleranță, dezvoltare durabilă.

Să fie spre folosul cât mai multor dascăli și a cât mai multor elevi!

ACTIVITĂȚI NONFORMALE DE PREVENIRE A ABANDONULUI ȘCOLAR

MIHAELA SIMONA PANDURU
CJRAE TIMIȘ - LICEUL BAPTIST TIMIȘOARA,
ȘCOALA GIMNAZIALĂ 19 AVRAM IANCU TIMIȘOARA

Activitățile nonformale sunt percepute ca o poartă, de tip soluție, în prevenirea absenteismului și atragerea elevilor spre școală, fiind considerate fără presiune, având o miză echilibrată, dezvoltatoare a motivației intrinseci și a încrederii în propriului potențial de învățare.

Educaţia nonformală pune la dispoziția educabilului un instrumentar de abilități sociale necesare, adăugând un plus de valoare la celelalte forme ale educaţiei prin:

- valorificarea timpului liber al elevilor, din punct de vedere educaţional;
- oportunităţi pentru valorificarea experienţelor de viaţă ale elevilor, prin cadrul mai flexibil, mai deschis şi prin diversificarea mediilor de învăţare cotidiene;
- participare voluntară, individuală sau colectivă;
- modalităţi flexibile de a răspunde intereselor elevilor prin gama largă de activităţi pe care le propune şi posibilitatea fiecărui elev de a decide la ce activităţi să participe;
- dezvoltarea competenţelor pentru viaţă şi pregătirea tinerilor pentru a deveni cetăţeni activi;
- formarea capacităţii organizatorice, de autogospodărire, de management al timpului, de gândire critică, de adoptare a unor decizii sau rezolvare de probleme;
- un cadru de exersare şi de cultivare a diferitelor înclinaţii, aptitudini şi capacităţi, de manifestare a talentelor în artă, cultură, muzică, sport, pictură, IT etc.

Ce este special la acest tip de educație este faptul că indivizii, participanții sunt actorii activ implicați în procesul de învățământ / învățare.

Metodele care sunt utilizate oferă elevilor instrumentele necesare pentru a dezvolta în continuare abilități și atitudini (învățare prin practică).

Eșecul asumat este necesar ca fiind o treaptă de responsabilizare în învățare și mobilizarea resurselor intelectuale, emoționale și sociale spre autodepășire.

Așadar, una din activitățile nonformale realizate și desfășurate în cadrul săptămânii altfel este concursul *Bucuria de a crea,* inclus în proiectul interjudețean Hai la școală!, de prevenire a abandonului școlar.

Concursul adresat atât elevilor de gimnaziu, cât și liceenilor cuprinde câteva secțiuni:

- ❖ Creații literare (poezie, poveste, eseu, compunere)
- ❖ Creații artistice (pictură, desen, afiș, fotografie)
- ❖ Creații decorative (ornamente, obiecte confecționate)

Elevii au fost interesați și încântați să participe la faza pe școală a concursului, unii dintre ei fiind calificați la faza județeană.

Lucrările au fost jurizate de către profesori de Limba română, desen, engleză și consilierul școlii.

Câteva din lucrările concursului au fost realizate de elevi cu CES.

EXERCIȚIU DE AUTOCUNOAȘTERE

Poezia se numeste „ Eu sunt". Fiecare trebuie s-o finalizam prin completarea versurilor. Nu trebuie să aibă rimă!

Eu sunt...

Eu sunt cuminte şi liniştit
Mă întreb ce voi reuşi
Aud vântul
Vreau o bicicletă
Eu sunt cuminte şi liniştit

Mă prefac trist
Simt că sunt abătut
Ating frunzele
Sunt îngrijorat pentru familia mea
Plâng că am greşit
Eu sunt cuminte şi liniştit

Înţeleg bunătatea
Spun ajută-mă
Încerc să progresez
Nădăjduiesc să realizez ceva
Eu sunt cuminte şi liniştit.

Elev Brocoş Denis
Clasa a VII-a G
Curriculum Adaptat

EXERCIȚIU DE AUTOCUNOAȘTERE

EU SUNT....

Eu sunt....sunt chipul din mulţime
Aş vrea să ştiu... de-ţi este bine
Aud ...un zumzet de albine
Văd... norul alb şi mic cum vine
Vreau... prietenie de la tine
Eu sunt... sunt chipul din mulţime.

Mă prefac ...mai rece decât sunt
Simt ...spaimă, gândul negru îl alung
Aţing... un umăr şi aştept
Mă îngrijorează... ce am cuibărit la piept
Plâng... căci lacrimile îmi fac bine
Eu sunt ...sunt chipul din mulţime.

Ştiu... clar că soarta singur tu ţi-o faci
Spun..."Doamne ajută" pentru toţi cei dragi
Visez... o casă, mâţă, câine şi găini
Mă străduiesc... să nu uit că am rădăcini
Sper...pur şi simplu, că aşa e bine
Eu sunt... sunt chipul din mulţime.

Elev: Vasian Rareş

Clasa a VII-a G

Valoarea experienţelor de învăţare, pentru elevi, în contexte de educație nonformală este în primul rând motivaţională.

Ei se simt valorizaţi, capătă încredere în ei, învaţă să comunice mai bine cu ceilalţi, despre o temă oarecare, dacă constată că există un interes din partea profesorului sau a clasei faţă de experiențele lor, au astfel oportunitatea de a învăţa din mai multe perspective.

Rolul experienţelor de învăţare din activitățile nonformale este asociat unor aspecte deosebit de importante care dinamizează procesul de învăţare:

- motivaţia pentru învăţare;
- stimularea curiozităţii faţă de anumite subiecte
- stimularea spiritului competitiv;
- asumarea unui comportament responsabil şi capacitatea de autocunoaştere;
- dezvotarea capacităţii de interpretare a unor realităţi;

Activitățile interactive, cu focus pe individualitatea elevului au succes în dezvoltarea acestuia, pe măsură ce înțelegem contextul socio-cultural din care provine și reușim să aducem în prim plan ceea ce știe, poate și vrea să devină în viața de adult.

Bibliografie

Adina, Băran-Pescaru - „Parteneriat în educaţie", Editura Aramis Print, Bucureşti, 2004

Andrei Cosmovici, Luminița Iacob – Psihologie școlară, Polirom, 1999

Ștefan Boncu și Ciprian Ceobanu - Psihosociologie școlară, Polirom, 2013

Cucoş, C. - Pedagogie. Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită. Iaşi: Editura Polirom, 2002

Maurice, Steven E. Tobias, Brian S. Friedlander – Inteligența emoțională în educația copiilor, edit. Curtea Veche, București, 2007

Karyn, Henley - Predarea adaptată copilului, edit. ACSI Europe, 2010

Meg F., Schneider – Educația copilului meu în 25 de tehnici (care nu dau greș),Edit. Humanitas 2007

Paul, David Tripp - Vârsta oportunităților, Edit. Scriptum, Oradea, 2001

Theodora, Vild, Adriana, Dumitru – Educația ninformală. Ghid pentru cadrele didactice

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE LA CLASĂ

POPA ANCUȚA-MARIA
COLEGIUL TEHNIC „HENRI CCOANDĂ" TIMIȘOARA

În trecutul nu prea îndepărtat, segregarea elevilor cu dizabilități în cadrul unei educații speciale, însemna ca acești elevi să fie izolați sau separați, privându-i pe aceștia de socializare și accesul la o educație deplină și performantă.

Educația incluzivă vine cu o nouă optică și asigură reușita fiecărui elev care poate învăța, iar rezultatele vin în urma unui efort colectiv.

Incluziunea nu se adresează doar elevilor cu dizabilități, ci societății contemporane, care de multe ori rămâne agățată într-o buclă destul de profundă.

Canevaro spunea că "Educația incluzivă face ca școala obișnuită să fie mai bună: o școală unde toți copiii sunt bineveniți, unde pot învăța în propriul ritm și, cel mai important, unde pot participa, o școală unde copiii pot învăța să înțeleagă toate diferențele și că aceste diferențe sunt îmbogățite. Deci, diversitatea devine normală. "(1)

Cu siguranță, cuvântul „incluziune" include și elevii din mediile sociale sărace sau elevii aflați în prag de abandon sau elevii cu probleme emoționale pronunțate, astfel că, profesorii se confruntă zilnic la clasă cu o diversitate comportamentală mare, ceea ce face dificl actul educațional de realizat. De aceea, este indicat ca profesorii, să țină constant legătura cu consilierii școlari, consilieri care nu de puține ori îi pot îndruma pe aceștia spre o rezolvare a situației și o adaptabilitate firească, atât a adulților cât și a elevilor din toate mediile sociale, astfel încât elevii din clasă în eterogenitatea lor să devină totuși omogeni din punct de vedere comportamental. Diferențele dintre elevi, chiar dacă sunt de o diversitate foarte mare, pot fi considerate adevărate oportunități de dezvoltare a societății contemporane și nicidecum „probleme de rezolvat„.

În 1992, Grant Wiggins a scris următoarele despre valoarea diversității :

« Nu vom putea restructura școli până nu vom înceta să privim diversitatea studenților ca pe o problemă. Provocarea noastră nu este de a face studenții "specialiști" să se adapteze mai bine la școala obișnuită. Provocarea de predare rămâne aceeași de la începutul epocii moderne două secole în urmă: pentru a se asigura tuturor studenților garantarea drepturilor lor. Ei au dreptul să

încheie școala, să-și stimuleze spiritul și să descopere bucuria de a merge mai departe. Ei au dreptul la educație care obligă profesorul, ca și doctorul, să schimbe tactica atunci când nu are loc succesul. Ei au dreptul la evaluare, care oferă studenților și profesorilor cu cunoștințe de standarde reale, feedback util, oportunități de auto-evaluare și oportunități de dialog, sau chiar să conteste evaluatorului , care este un drept în cultura democratică. Până atunci, nu vom avea nici o idee despre potențialul uman. Până când este îndeplinită provocarea, școlile vor continua să recompenseze pe cei care sunt norocoși sau sunt deja –echipate- și va exclude pe cei care fac mai puțin bine. » (2)

Deci, omogenitatea este cuvântul care ne va conduce spre viitor, o societate care acceptă și integrează diversitatea.

Bibliografie

1.Canevaro A., “L'integrazione scolastica degli alunni con disabilità", Erickson,Trento, 2007

2.Wiggins G. Foreward, (1992), In R. A. Villa, J. S. Thousand, W. Stainback, & S. Stainback (Eds.), Restructuring for caring and effective education: An administrative guide to creating heterogeneous schools (pp. xv–xvi). Baltimore: Paul H. Brookes.

3.http://www.ecoleinclusiveeurope.eu/pdf-roumanie-bp/diversitatea-si-incluziunea-in-scoala.pdf

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL ROMÂNESC

PRODEA ELENA – LELIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ ȚÂNȚĂRENI

Şcoala incluzivă reprezintă o provocare pentru şcolile obişnuite, însă ea nu trebuie privită ca o ameninţare pentru performanţa acestor şcoli. Multe dintre aceste instituţii găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obişnuite. Însă această teamă poate fi depăşită prin educaţie, resurse didactice adecvate, sprijin şi nu în ultimul rând credinţa că incluziunea este un drept moral şi social ce nu poate fi negat nimănui. Şcoala incluzivă presupune îmbunătăţirea sistemului educaţional pentru toţi elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învăţare al elevilor, precum şi schimbări în modul cum interacţionează copiii cu CES cu colegii lor.

Printre avantajele şcolii incluzive se numără faptul că elevii cu CES sunt trataţi ca parte integrantă a societăţii, au ca model restul colegilor care nu au probleme, atât copiii cu CES cât şi colegii lor îşi dezvoltă abilităţile comunicative, devin mai creativi, acceptă diversitatea. Profesorii adoptă metode diverse de predare-învăţare, de care beneficiază toţi elevii, nu numai cei cu CES. Socializarea între elevii şi dezvoltarea prieteniilor între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învăţare, datorită schimbului de informaţii permanent.

Incluziunea în educaţie presupune: valorizarea egală a tuturor elevilor şi a personalului, creşterea participării tuturor elevilor la educaţie şi reducerea numărului celor excluşi din cultura şi valorile comunităţii promovate prin şcoala de masă, restructurarea culturii, a politicilor şi a practicilor din şcoli, astfel încât ele să răspundă diversităţii elevilor din localitate, reducerea barierelor în învăţare şi participare pentru toţi elevii, nu doar pentru cei cu dizabilităţi sau cei etichetaţi ca având „nevoi educaţionale speciale, recunoaşterea dreptului elevilor la educaţie în propria lor localitate, evoluţia gradului de incluziune în şcoli, atât în privinţa personalului, cât şi în privinţa elevilor, cultivarea unor relaţii de susţinere reciprocă între şcoli şi comunităţi.

În grădinița de copii, o etapă importantă a traseului parcurs spre incluziune a fost cea de evoluție de la integrare la incluziune. Cei doi termeni „integrare” și „incluziune” au semnificații diferite. Integrarea presupune asimilarea unui copil în educația generală, unde acesta se adaptează sau nu politicilor, practicilor și curriculumului existent, în timp ce instituția în sine rămâne în mare parte neschimbată, dar cu adăugarea unor elemente care să corespundă copiilor cu nevoi diferite. Incluziunea pune accentul pe necesitatea ca sistemul educațional și grădinița să se schimbe și să se adapteze pentru a răspunde nevoilor copiilor. Pedagogia incluzivă este centrată pe elev și orientată spre echitate, creând un mediu de învățare în care copiii se simt incluși în egală măsură. Rezultatele învățării sunt îmbunătățite pentru toată lumea atunci când educatorii țin cont de diferențele dintre copii și iau măsuri deliberate pentru a se asigura că toți preșcolarii se simt bine veniți în sala de grupă, apreciați, provocați și susținuți constant în activitatea lor. În grădiniță, este important ca educatorul să nu se raporteze la două grupuri de copii: majoritatea copiilor (cei cu dezvoltare tipică) și unii dintre copii (cei cu cerințe educaționale speciale), ci să își structureze în permanență demersul instructiv-educativ pentru a fi accesibil tuturor copiilor cu care lucrează, oferind opțiuni și variante care să fie disponibile tuturor.

Vom prezenta în continuare o activitate ce poate fi susținută la o grupă de copii în care există un copil cu CES și exemplific pe baza acesteia, comparativ, abordări ale următoarelor

strategii: strategie unică – excluziune; strategii diferite – majoritatea/unii; strategie flexibilă pentru toți copiii – incluziune.

TEMA ANUALĂ DE STUDIU: „Când, cum şi de ce se întâmplă?"

TEMA SĂPTĂMANII: „Darurile toamnei"

TEMA ZILEI: „Toamna cea bogată"

TIPUL ACTIVITĂŢII: consolidarea cunoştinţelor, priceperilor şi deprinderilor

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1: Să denumească imaginea aflată pe jetonul extras din plic;

O2: Să descrie caracteristicile fiecărui element de toamnă;

O3: Să plaseze imaginea aleasă în categoria din care face parte(fructe, legume, flori, aspecte de toamnă);

Materiale didactice: Plicuri colorate, jetoane, imagini-centrale de toamnă, pălaria misterioasă, acuarele, pensule, frunze, coli de hârtie, beţişoare de urechi, carioci, fişe de lucru, coşuleț, jetoane magnetice cu elemente de toamnă (fenomene, fructe, legume, flori de toamnă).

Forma de organizare: frontală, individuală

Activitate unică pentru preșcolarii grupei și activitate diferită doar pentru preșcolarul cu CES

Preșcolarilor li se cere să rezolve următoarea sarcină:

Denumirea imaginii aflate pe jetonul extras si identificarea categoriei din care face parte (fructe, legume, flori, aspecte de toamnă)

Elemente de joc:

- surpriza, mânuirea materialului, jetoanele, aplauzele, recompense.

Regula jocului:

Educatoarea prezintă copiilor cele 4 imagini centrale de toamnă(FRUCTE, LEGUME, FLORI si ASPECTE) și cele 4 plicuri conținând jetoane.

„Pălăria Zânei Toamna va călători din mână în mână, iar la semnalul STOP!, copilul în dreptul căruia se va opri pălăria, o va aşeza pe cap şi va extrage un jeton din plic."

Preşcolarul va denumi imaginea aflată pe jetonul extras, o va descrie în câteva cuvinte, iar apoi o va aşeza în dreptul categoriei din care face parte.

Educatoarea va executa jocul demonstrativ, insistând asupra etapelor de acţiune.

Executarea jocului de probă

Se va desfăşura de către un preşcolar pentru a asigura înţelegerea regulilor şi a sarcinilor.

Activitate diferită pentru preșcolarul cu CES: fiindcă nu preferă activitățile controlate, este agitat, întrerupe răspunsurile copiilor în timpul activității, nu are răbdare să-și aștepte rândul și prezintă întârzieri în dezvoltarea abilităților de vorbire și cognitive, va primi ca sarcină să îmbine piesele unui joc - puzzle (la alegere – fenomene/fructe/legume/flori de toamnă), apoi va descrie imaginea obținută.

Activități variate și strategii flexibile cu oportunități de învățare adecvate pentru toți preșcolarii grupei, inclusiv pentru preșcolarul cu CES

Preșcolarilor li se cere să rezolve următoarea sarcină:

În timpul plimbării prin curtea amenajată a grădiniței, fiecare copil trebuie să identifice și să descrie acele elemente specifice anotimpului de toamnă (păsări călătoare care pleacă, frunze care se usucă, culorile specifice toamnei, norii care anunță ploaia, ceața, fructele, legumele și florile din grădina amenajată a unității, gâzele care se ascund de frig, oamenii care sunt îmbrăcați mai gros), apoi să adune materiale din natură pentru realizarea unei machete și să le ducă copilului cu CES pentru a le așeza în buzunarele gecii pe care o poartă. Ca și ceilalți copii din grupă, preferă activitatea în aer liber. Implicarea lui în sarcina care a fost explicată clar, pe larg, a presupus: să identifice elemente specifice anotimpului de toamnă, să adune materiale din natură pentru a le folosi cu întreaga grupă la realizarea unei machete (frunze uscate, castane, pietre, fructe, legume și flori).

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA CLASĂ – O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

SCHUHMANN MONICA-ELISABETA

COLEGIUL NATIONAL BĂNĂȚEAN TIMIȘOARA

Diversitatea și incluziunea în educație reprezintă fundamentele unei societăți moderne, bazate pe respect, egalitate și oportunități pentru toți. Aceste concepte devin cu atât mai relevante în cazul elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES), care necesită o abordare educațională adaptată nevoilor lor individuale. Incluziunea elevilor cu CES în școlile de masă, într-un context care valorizează diversitatea, este o oportunitate atât pentru aceștia, cât și pentru întreaga comunitate școlară, promovând empatia, colaborarea și acceptarea.

Diversitatea dintr-o clasă reflectă complexitatea societății în care trăim, incluzând diferențe legate de abilități, interese, stiluri de învățare, dar și aspecte culturale, sociale și emoționale. Elevii cu CES aduc o contribuție valoroasă la această diversitate, oferind colegilor lor oportunitatea de a învăța despre acceptare și adaptare.

Într-o clasă diversă, elevii sunt expuși la perspective și experiențe variate, ceea ce contribuie la dezvoltarea lor emoțională și socială. Incluziunea elevilor cu CES în acest context nu doar că le oferă oportunitatea de a învăța într-un mediu natural, ci și de a contribui activ la viața școlară. Aceasta încurajează dezvoltarea empatiei, a cooperării și a unei înțelegeri mai profunde a diversității umane.

Pentru elevii cu CES, incluziunea la clasă reprezintă o șansă esențială de a beneficia de o educație de calitate, alături de colegii lor. Integrarea acestora în învățământul de masă le oferă acces la un curriculum diversificat și la un mediu social care stimulează dezvoltarea abilităților lor cognitive, sociale și emoționale.

Elevii cu CES care sunt incluși în clase obișnuite își pot dezvolta stima de sine și sentimentul de apartenență. Într-un mediu în care se simt acceptați și sprijiniți, aceștia pot atinge performanțe mai mari decât în contextul izolat al claselor speciale. De asemenea, interacțiunea constantă cu colegii lor îi pregătește mai bine pentru viața de adult, oferindu-le oportunitatea de a învăța să colaboreze și să gestioneze relațiile interpersonale.

Incluziunea elevilor cu CES nu aduce beneficii doar acestora, ci și colegilor lor și cadrelor didactice. Elevii fără CES învață, într-un mod practic, ce înseamnă diversitatea și cum să lucreze cu persoane cu abilități și perspective diferite. Acest lucru îi ajută să dezvolte abilități sociale esențiale, cum ar fi empatia, toleranța și colaborarea.

Profesorii, la rândul lor, beneficiază de oportunitatea de a-și extinde competențele profesionale. Gestionarea unei clase diverse le permite să exploreze metode de predare diferențiate și să dezvolte o înțelegere mai profundă a nevoilor fiecărui elev. Astfel, procesul educațional devine mai dinamic, iar rezultatele academice ale întregii clase pot fi îmbunătățite.

Implementarea incluziunii la clasă vine cu provocări semnificative, cum ar fi lipsa resurselor, a materialelor adaptate sau a personalului specializat. Profesorii pot întâmpina dificultăți în a răspunde nevoilor diverse ale elevilor, iar părinții pot manifesta reticență față de ideea de incluziune.

Pentru a depăși aceste obstacole, este esențială crearea unui mediu educațional sprijinitor. Formarea continuă a profesorilor, colaborarea cu specialiști (consilieri școlari, psihologi, terapeuți) și implicarea activă a părinților sunt soluții-cheie. Adaptarea curriculului și utilizarea tehnologiilor asistive pot facilita participarea activă a elevilor cu CES. De asemenea, promovarea unui climat pozitiv în clasă, bazat pe acceptare și respect, este esențială pentru succesul incluziunii.

Diversitatea și incluziunea la clasă sunt mai mult decât principii educaționale – ele reprezintă o investiție în viitorul societății. O clasă care valorizează diversitatea și promovează incluziunea oferă o șansă egală pentru fiecare elev de a-și dezvolta potențialul. În același timp, contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, empatici și pregătiți să trăiască într-o lume diversă. Deși există provocări în implementarea incluziunii, beneficiile sunt incomensurabile, atât pentru elevii cu CES, cât și pentru întreaga comunitate școlară.

Bibliografie

1. Chiriac, H. (2017). Educația incluzivă: Ghid pentru profesori. Editura Universitară.
2. Florian, L. (2014). The SAGE Handbook of Special Education. SAGE Publications.
3. Mitroi, A. (2019). Managementul educației incluzive. Editura Polirom.
4. UNESCO (2020). Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO Publishing.
5. Pânișoară, I.-O. (2021). Psihopedagogia succesului școlar. București: Editura Trei.

ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE PENTRU CICLUL PRIMAR MODELE DE BUNĂ PRACTICA

PROFESOR CONSILIER NATALIA ANA SILAȘ
CJRAE TIMIȘ

Activitățile extracurriculare sunt esențiale în educația primară, deoarece oferă elevilor oportunități de a-și dezvolta abilități sociale, emoționale și cognitive într-un mediu non-formal. Iată câteva idei de activități pe care le putem propune în activitatea cu copiii:

1. **Beneficiile activităților extracurriculare** : Această temă poate explora importanța activităților externe pentru dezvoltarea personală a elevilor. Poți discuta despre cum aceste activități ajută la creșterea încrederii în sine, dezvoltarea abilităților de lucru în echipă și îmbunătățirea creativității.
2. **Tipuri de activități extracurriculare** : Oferă o listă cu diferite tipuri de activități, cum ar fi sporturi, arte, cluburi de lectură, activități de voluntariat etc. Detaliază cum fiecare dintre acestea contribuie la dezvoltarea abilităților diferite.
3. **Planificarea și organizarea unei activități extracurriculare** : Include pașii necesari pentru a planifica o activitate extracurriculară, inclusiv stabilirea obiectivelor, resurselor necesare, promovarea și evaluarea rezultatelor.
4. **Implicația părinților și comunității** : Discută despre cum părinții și comunitatea pot fi implicați în activitățile extracurriculare și importanța colaborării pentru succesul acestora.
5. **Studii de caz sau exemple de succes** : Prezentarea unor activități extracurriculare care au avut un impact pozitiv asupra elevilor din diverse școli. Acestea pot include testimoniale ale elevilor sau părinților.

Iată câteva exemple de activități extracurriculare pentru clasele primare, împreună cu modele de implementare:

1. Clubul de lectură

Activitate: Elevii se adună să citească cărți și să discute despre ele. Fiecare săptămână, un elev poate prezenta o carte preferată.

Model: Stabilește un program cu teme specifice (ex. "Săptămâna poveștilor de aventură") și o sesiune de feedback pentru a încuraja discuțiile.

2. Atelier de artă

Activitate: Elevii pot explora diferite tehnici de artă, cum ar fi pictura, sculptura, sau colajul. La final, pot organiza o expoziție cu lucrările lor.

Model: Organizează ședințe săptămânale, fiecare concentrându-se pe o tehnică diferită. Încurajează elevii să expună lucrările în școală sau în comunitate.

3. Jocuri sportive

Activitate: Crearea unor competiții sportive între clase sau la nivel de școală. Sporturile pot include fotbal, baschet sau alergare.

Model: Organizează o „Zi Sportivă” anuală și implică părinții și comunitatea pentru a încuraja participarea.

4. Clubul de științe

Activitate: Explorați experimente științifice simple sau proiecte de știință. Elevii pot prezenta rezultatele cercetărilor lor.

Model: Planifică întâlniri lunare unde elevii pot lucra în grupuri mici pentru a-și dezvolta proiectele, culminând cu o expoziție de știință.

5. Activități de voluntariat

Activitate: Elevii pot participa la acțiuni de voluntariat, cum ar fi strângerea de alimente sau ajutarea la adăposturi pentru animale.

Model: Colaborează cu organizații locale pentru a stabili oportunități de voluntariat și încurajează elevii să împărtășească experiențele lor prin prezentări în fața clasei.

6. Cerc de dramă

Activitate: Elevii pot învăța despre arta teatrală, interpretând piese scurte sau fiecare elev putând scrie o scurtă scenetă.

Model: Organizează un spectacol anual de teatru în care părinții sunt invitați, iar elevii pot colabora la toate aspectele producției, inclusiv costume și decoruri.

7. Grădinărit

Activitate: Crearea unei grădini școlii, unde elevii pot învăța despre plante, ecosisteme și sustenabilitate.

Model: Stabilește un program de grădinărit, activ fata de sezon, unde elevii se pot responsabiliza de îngrijirea plantelor și pot discuta despre importanța protejării mediului.

Aceste activități nu numai că promovează învățarea activă, dar ajută și la dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale elevilor. Este important să implici elevii în procesul de planificare pentru a se asigura că activitățile sunt atractive și relevante pentru ei:

1. Dezvoltarea abilităților sociale
2. Îmbunătățirea creativității și gândirii critice
3. Creșterea încrederii în sine
4. Promovarea sănătății fizice și emoționale
5. Învățare continuă și aplicarea practică a cunoștințelor
6. Implicarea în comunitate și responsabilitate socială

Activitățile extracurriculare sunt un complement esențial al educației formale, deoarece îmbogățesc experiența de învățare și răspund nevoilor variate ale elevilor. Ele contribuie la formarea unei personalități echilibrate, pregătind copiii nu doar pentru a excela academic, ci și pentru a naviga cu succes provocările vieții. Prin urmare, când cadrele didactice integrează aceste activități în programul educațional, ele nu doar că facilitează învățarea, ci și ajută la formarea unor tineri responsabili, creativi și bine adaptați.

Bibliografie:

https://edu.freepedia.ro/activitati-extracurriculare-vs-activitati-extrascolare
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/203-208_4.pdf
https://ro.scribd.com/document/672241159/activitati-extracurriculare
Cerghit, I., *Sisteme de instruire alternative şi complementare. Structuri, stiluri şi strategii*, Editura Polirom, Iaşi, 2008
Cosmovici, A., Iacob, L., *Psihologie şcolară,* Editura Polirom, Iaşi, 1997

INCLUZIUNEA LA CLASĂ A ELEVILOR CU CES

TĂMAȘ RAMONA
COLEGIUL NATIONAL BĂNĂȚEAN TIMIȘOARA

Incluziunea educațională a elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) este un principiu fundamental al educației moderne, reflectând angajamentul societății de a asigura egalitate de șanse și respect pentru diversitate. Prin integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă, nu doar că se promovează dreptul acestora la o educație de calitate, ci și se construiește un mediu școlar mai empatic și mai cooperant. Cu toate acestea, implementarea incluziunii implică atât beneficii evidente, cât și provocări semnificative.

Incluziunea presupune integrarea elevilor cu CES în clasele obișnuite, oferindu-le sprijin personalizat pentru a-și dezvolta abilitățile și pentru a participa activ la procesul educațional. Acest concept pornește de la premisa că fiecare copil are dreptul la educație, indiferent de dificultățile sau dizabilitățile sale. Incluziunea nu înseamnă doar prezența fizică a elevilor cu CES în clasele obișnuite, ci și participarea efectivă la activități, implicarea în comunitatea școlară și dezvoltarea la potențialul lor maxim.

Importanța incluziunii este evidentă nu doar pentru elevii cu CES, ci și pentru întreaga comunitate școlară. Aceasta contribuie la reducerea discriminării, la creșterea empatiei între elevi și la dezvoltarea unui mediu școlar mai deschis și mai colaborativ. Elevii învață să accepte și să valorizeze diferențele, pregătindu-se pentru o societate diversă și incluzivă.

Incluziunea oferă elevilor cu CES oportunitatea de a beneficia de o educație într-un mediu obișnuit, alături de colegii lor. Aceasta le permite să-și dezvolte abilități sociale, să-și crească stima de sine și să depășească sentimentul de izolare. Integrarea în clasele de masă le oferă și acces la o varietate de experiențe și perspective care le pot îmbogăți procesul de învățare.

Pe lângă beneficiile personale, incluziunea are și un impact pozitiv asupra pregătirii pentru viața de adult. Prin interacțiunea constantă cu colegii și profesorii, elevii cu CES învață să-și gestioneze dificultățile, să-și dezvolte independența și să devină membri activi ai comunității.

Implementarea incluziunii nu este lipsită de dificultăți. Una dintre cele mai mari provocări este lipsa resurselor adecvate. Școlile au nevoie de materiale adaptate, tehnologii asistive și personal specializat pentru a răspunde nevoilor variate ale elevilor cu CES. De asemenea, formarea profesorilor este esențială, dar adesea insuficientă, ceea ce face ca aceștia să se simtă nepregătiți pentru a lucra cu o clasă eterogenă.

O altă provocare importantă este legată de atitudinile și percepțiile față de incluziune. Uneori, părinții elevilor fără CES pot manifesta reticență față de această abordare, considerând că performanțele generale ale clasei pot fi afectate. De asemenea, profesorii pot întâmpina dificultăți în gestionarea timpului și a atenției pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor.

Pentru a depăși aceste provocări, este esențial să se implementeze strategii bine planificate. În primul rând, profesorii trebuie să fie formați continuu pentru a înțelege cerințele elevilor cu CES

și pentru a adapta metodele de predare. Crearea unui plan educațional individualizat (PEI) pentru fiecare elev cu CES poate contribui la o mai bună personalizare a procesului educațional.

Adaptarea mediului de învățare este, de asemenea, crucială. Clasele trebuie să fie accesibile și să ofere materiale vizuale, activități practice sau tehnologii asistive care să faciliteze învățarea. Colaborarea între profesori, părinți, consilieri școlari și asistenți educaționali este esențială pentru succesul acestui demers.

Nu în ultimul rând, promovarea unui climat pozitiv în clasă este vitală. Profesorii pot organiza activități care să încurajeze acceptarea și cooperarea între elevi, reducând stereotipurile și prejudecățile. De asemenea, este important ca elevii fără CES să fie educați cu privire la diversitate și la beneficiile colaborării într-un mediu incluziv.

Incluziunea elevilor cu CES în învățământul de masă reprezintă un pas înainte către o societate mai echitabilă și mai empatică. Deși procesul poate fi dificil și necesită resurse considerabile, beneficiile sunt semnificative, atât pentru elevii cu CES, cât și pentru colegii lor și pentru comunitatea școlară în ansamblu. Prin formare, colaborare și adaptare, se poate crea un mediu educațional în care toți elevii să aibă șansa de a învăța, de a se dezvolta și de a contribui la societate.

Bibliografie

1. Chiriac, H. (2017). Educația incluzivă: Ghid pentru profesori. Editura Universitară.
2. Mitroi, A. (2019). Managementul educației incluzive. Editura Polirom.
3. UNESCO (2020). Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO Publishing.
4. Pânișoară, I.-O. (2021). Psihopedagogia succesului școlar. București: Editura Trei.

DIVERSITATE ŞI INCLUZIUNE – INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂŢI

DICU-ŞERBAN ALEXANDRA
ŞCOALA GIMNAZIALĂ „DUILIU ZAMFIRESCU” FOCŞANI

Particularităţile fiecărui copil cu cerinţe educaţionale speciale impun abordări personalizate pentru a crea un mediu de învățare incluziv în vederea integrării acestora în școala de masă.

Acronimul CES (cerințe educative speciale) a fost lansat în U.K. în anul 1978 și adoptat în anii ’90 de UNESCO pentru a desemna "necesitățile complementare obiectivelor generale ale educației școlare" care constau într-o "școlarizare adaptată particularităților individuale, caracteristice unei deficiențe, precum și printr-o intervenție specifică, prin reabilitare sau recuperare corespunzătoare."(Mara, 2009, p.79) Practic, este o expresie-umbrelă care încadrează elevii într-o categorie specială - aceea a copiilor care au nevoie de sprijin diferit față de restul colegilor pentru a învăța.

În context psihopedagogic, expresia presupune individualizarea evaluării și a demersului educațional în funcție de particularitățile fiecărui copil și în relație directă cu mediul în care acesta trăieşte, pentru a asigura necesitățile de bază în creșterea și dezvoltarea copiilor.

Termenul acoperă întreaga paletă de situații în care un copil întâmpină dificultăți de învățare, de la dizabilitate fizică sau cognitivă la tulburări de personalitate și comportament. Atunci când vorbim despre elevi cu cerințe educative speciale ne referim în esenţă la toți acei copii care au nevoie de asistență pentru a putea fi integraţi în învățământul de masă:

- elevi cu deficiențe senzoriale sau fizice – deficiențe de auz, de vedere, locomotorii etc.;

- elevi cu deficiențe de intelect;

- elevi cu tulburări de spectru autist;

- elevi cu tulburări emoționale sau comportamentale;

- elevi cu dificultăți de învățare – dislexie, disgrafie, discalculie;

- elevi supradotați.

Fiecare dizabilitate are specificul ei; prin urmare, este imperios necesar să elaborăm un plan de acțiune pentru crearea unui mediu de învățare incluziv dacă ne dorim integrarea copiilor cu CES în școala de masă.

Exemplul propus vizează un elev hiperactiv cu deficit de atenție. Acesta a fost remarcat de profesor în primele ore și după o serie de interacțiuni și o primă evaluare, profesorul propune o serie de măsuri astfel încât elevul să nu piardă ritmul învățării, să nu devină factor perturbator și să nu fie marginalizat.

Tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție presupune incapacitatea de de a fi atent la detalii, comiterea de erori prin neglijență în efectuarea temelor ori a altor activități, dificultăți în menținerea atenției asupra sarcinilor sau activităților de joc, nerespectarea instrucțiunilor și evitarea implicării în sarcini care solicită efort mental susținut.

Nevoia de adaptare a mediului educaţional este mai mult sau mai puţin evidentă. Unui **elev** cu deficit de atenție îi este greu să se concentreze la o sarcină mai complexă și are, totdată, nevoie mai mare de validare și apreciere; prin urmare, profesorul propune un joc de la simplu la complex. Pornind de la vizual - spre exemplu o carte de căutare precum Caută şi găseşte (mai jos, o pagină din Caută şi găseşte – Jocuri - În pădure, Ed. Univers Enciclopedic - arhivă personală) - elevul are ca primă sarcină găsirea celor 3 iepuri care au eşarfe la gât. A doua sarcină este de identificare a unui iepuraş alb și numirea culorii în limba engleză. Apoi identificarea altor animale şi numirea lor în limba engleză, identificarea tuturor elementelor de culoare mov / galben / maro etc şi numirea lor în limba engleză și așa mai departe, în funcție de cât de mult este dispus elevul să colaboreze.

Elevul este asistat de profesor, ghidat, validându-i-se fiecare răspuns, pentru a răspunde nevoii de feedback pozitiv.

Totodată, acest joc se poate face și în echipă pentru a încuraja colaborarea cu alți colegi. Elevul ar putea manifesta o mai mare deschidere și receptivitate la un coleg de clasă care îl ghidează decât în cazul unui profesor.

În interacțiunea cu **părinții**, profesorul își exprimă suportul și propune o colaborare în beneficiul copilului. Astfel, încurajează repetarea de activități similare acasă, validarea fiecărei mici reușite și încurajarea în cazul unor eventuale eșecuri, odată cu stabilirea unui ritm adecvat (dacă la a doua sarcină elevul greșește de 2 ori consecutiv, poate este momentul unei pauze).

Odată stabilite reguli și metode care funcționează în cazul elevului cu CES, profesorul va impărtăși aceste aspecte și celorlalte **cadre didactice** de la clasă. Devenind conștienți de dificultățile pe care copilul le întâmpină, de metodele care au dat rezultate, identificând soluții adaptate fiecărei discipline, cadrele didactice pot avea un impact semnificativ în succesul integrării acestor elevi în școlile de masă.

Bibliografie:

Mara, D. (2009). Strategii didactice în educaţia incluzivă. București: Editura Didactică și Pegagogică.

Ordin Nr. 3124/2017 privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburări de învățare. https://edu.ro/ordinul-ministrului-educa%C8%9Biei-na%C8%9Bionale-nr-134220012017-privind-aprobarea-metodologiei-pentru

Ordin Nr.1985/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu CES, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau CES. https://lege5.ro/Gratuit/geztqmrygqza/ordinul-nr-1985-1305-5805-2016-privind-aprobarea-metodologiei-pentru-evaluarea-si-interventia-integrata-in-vederea-incadrarii-copiilor-cu-dizabilitati-in-grad-de-handicap-a-orientarii-scolare-si-profe/1

INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE ÎNTRE TEORIE ȘI PRACTICĂ

ROȘ MIHAELA
CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ CLUJ

Educația este un drept fundamental, iar educația incluzivă, în mod particular, reprezintă modalitatea optimă de combatere a discriminării, a excluziunii și a marginalizării.

Termenul *incluziune* vizează promovarea acceptării și a participării depline a tuturor persoanelor la activitățile existente într-un anumit mediu, precum și înlăturarea barierelor sociale, educa-ționale, personale sau de orice natură.

Incluziunea socială se referă la respectarea statutului și drepturilor tuturor oamenilor dintr-o societate, care trebuie să aibă oportunitatea de a participa în mod relevant la viața acesteia și de a se bucura de un tratament egal cu ceilalți pe când *incluziunea educațională* reprezintă un proces de învățare, la care participă toți participanții.

Incluziunea și apartenența reprezintă valori operaționale și practice ce devin indicatori-cheie ai reușitei educaționale.

Cele cinci componente ale implementării de succes a educației incluzive vizează:

- politici incluzive care promovează rezultate crescute pentru toți elevii;
- curriculum flexibil și adaptat;
- leadership instituțional puternic și suportiv;
- distribuirea echitabilă a resurselor;
- profesori care sunt formați în educație incluzivă și își asumă rolul de a educa toți copiii.

În conturarea termenilor, caracteristicilor și implicațiilor educației incluzive, un rol deosebit de important revine recunoașterii dizabilității ca aspect al diversității umane alături de variabile precum etnia, identitatea de gen, statutul marital, credința și multe altele. Astfel, devine relevant ca dizabilitatea să nu fie exclusă sau superficial prezentată în dialogul multicultural, ca specialiștii să promoveze cultura dizabilității, iar instituțiile acreditate să ofere cât mai multe programe de formare pe tema diversității și a multiculturalității, respectiv pe subiectul dizabilității sau al altor terapii specifice.

Educaţia incluzivă se referă la ridicarea tuturor barierelor în învăţare şi la asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere şi marginalizare. Educaţia incluzivă, înainte de orice, este o abordare strategică desemnată pentru a facilita succesul învăţării pentru toţi copiii. Prima cerinţă pe care o adresează educaţia incluzivă este descreşterea până la eliminare a *excluderii în educaţie*, cel puţin la nivelul pregătirii şcolare elementare. Aceasta presupune asigurarea accesului, participării şi succesului învăţării în educaţia de bază de calitate, pentru toţi copiii.

Educaţia incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătăţire a instituţiei şcolare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susţine participarea la procesul de învăţământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunităţi. Acest lucru înseamnă că şi o *şcoală specială* poate fi incluzivă sau poate dezvolta practici incluzive în abordarea copiilor.

Școlile deschise, prietenoase, în care se urmărește flexibilitate, calitatea predării-învățării, evaluarea permanentă și parteneriatul educațional sunt școli incluzive.

Incluziunea apare astfel ca o mişcare spre extinderea scopului şi rolului şcolii obişnuite, un proces de transformare a acesteia pentru a putea răspunde cerinţelor unei mai mari diversităţi de copii. Educaţia incluzivă, ca deziderat educativ, promovează o pedagogie centrată pe copil, în condiţiile în care învăţământul trebuie să se adapteze diferenţelor dintre oameni, la cerinţele

specifice de educaţie care derivă din acestea. Elementele ce ţin de educaţie trebuie să fie accesibile, deschise, tolerante şi flexibile tuturor participanţilor.

Principiile de bază ale incluziunii elevilor cu cerințe educaționale speciale sunt:

- *Principiul egalității în drepturi* - acces reglementat persoanelor cu cerințe educaționale speciale în învățământ și în alte domenii muncă în folosul comunității.
- *Principiul egalității de șanse în domeniul educației* - înseamnă că, ori de câte ori este posibil, copiii cu nevoi educaționale speciale ar trebui educați în cadrul sistemului de învățământ general prin eliminarea oricăror practici discriminatorii.
- *Principiul acordării serviciilor de sprijin* - luând în considerare copiii cu nevoi educaționale speciale și cei care lucrează cu aceștia, inclusiv servicii de consiliere și implicând existența mai multor categorii de resurse (umane, instituționale, materiale, financiare, servicii guvernamentale).
- *Principiul intervenției timpurii* - este demonstrată eficacitatea intervenției timpurii în reabilitarea/reeducarea și integrarea copiilor cu nevoi educaționale speciale, din cauza diferențelor, copiii cu oportunități de învățare au șanse mult mai mari de integrare în continuare în viața școlară.
- *Principiul cooperării și parteneriatului* - vizând experiența anterioară, s-a observat că integrarea și normalizarea pot fi realizate doar printr-o cooperare pe termen lung între partenerii relevanți: profesori, părinți, ONG-uri, consilieri școlari, prin cooperarea dintre copii și profesori și alți experți.

Scopul oricărei societăți este de a-și menține echilibrul, ordinea socială și normativă. Acest scop poate fi atins prin funcționarea optimă a elementelor structurale sociale ale grupurilor, comunităților și instituțiilor, prin integrarea armonioasă a indivizilor în toate sferele societății. Pentru atingerea acestor obiective funcționale, se propune asigurarea că fiecare copil are șanse egale de dezvoltare și integrare socială prin promovarea și creșterea sentimentului de comunitate, încurajând toleranța, nediscriminarea și solidaritatea cu semenii ca valori ale societății actuale, și prin promovarea calității procesului educațional și a optimizării sistemului educațional, cu accent pe formarea inițială și continuă a cadrelor didactice și a personalului suport, pregătirea adecvată în educația incluzivă din perspectivă psihoeducațională.

Factorii principali ai incluziunii sunt:

1. *Cadrele didactice*, atitudinea lor faţă de copilul cu nevoi speciale, resursele disponibile (metode de predare, materiale, timp disponibil, competenţe profesionale personale/de grup).
2. *Şcoala*, ce asigură copilului cu nevoi speciale un program de lucru într-o clasă obişnuită, cu alţi copii. Aceasta poate şi trebuie să stimuleze prezenţa la şcoală a copiilor, pentru ca procesul de integrare să ajungă la rezultatul scontat.
3. *Familia*, care asigură (sau ar trebui să asigure) climatul securizant şi cadrul optim necesar dezvoltării unei personalităţi echilibrate a copilului.

Prin modalităţile de abordare a educaţiei copilului în şcoală, conceptul de educaţie incluzivă a devenit o strategie de educaţie a copiilor cu cerințe educative speciale, care acordă valoare egală fiecărui copil în corespundere cu particularităţile sale de învăţare şi dezvoltare. Educaţia incluzivă vine să răspundă cerinţelor educative speciale ale copiilor prin individualizarea educaţiei, prin asigurarea accesului la educaţie pentru toţi din perspectiva drepturilor copilului.

Din punctul meu de vedere, un cadru didactic poate aplica mai multe strategii şi intervenţii pentru incluziunea pozitivă a elevilor cu cerințe educative speciale, şi anume:

- Crearea unui climat afectiv pozitiv, confortabil.
- Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare.

- Încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor.
- Încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale.
- Încurajarea eforturilor.
- Sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă.
- Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres.
- Centrarea învăţării pe activitatea practică.
- Sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile.
- Folosirea învăţării afective.
- Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare.

Abordarea incluzivă susţine că şcolile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depăşească barierele din calea învăţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Putem stabili de asemenea relaţii de colaborare cu autorităţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii.

Procesul de incluziune al elevilor cu cerințe educaționale speciale este unul complex, care se desfășoară pe o perioadă îndelungată de timp, care presupune unele provocări și implică abordarea procesului instructiv-educativ, alături de cel terapeutic-compensator și recuperator, al elevilor cu cerințe educaționale speciale integrați în instituțiile din învățământul de masă, sub diferite aspecte, atât la nivelul școlii, a personalului acesteia, în general, cât și în particular, la nivelul clasei, implicit a învățătorului, în colaborare strânsă cu toți actorii implicați în acest demers.

Noţiunea de educaţie incluzivă impune recunoaşterea necesităţii de reformare a şcolii, în sensul de a oferi asistenţă educaţională tuturor copiilor, inclusiv celor cu deficienţe, supradotaţi sau cu talente deosebite, în mediul şcolar comun; permite rămânerea în familiea copilului cu handicap, asigurându-se astfel premisele integrării sale socioprofesionale în comunitatea de apartenenţă. Nu exclude însă alternativele organizaţionale speciale pentru cazurile ce nu pot fi rezolvate în interiorul învăţământului integrat.

Şcoala incluzivă este denumirea instituţiei şcolare din învăţământul public de masă la care au acces toţi copiii unei comunităţi, indiferent de mediul de provenienţă al acestora, şcoală în care sunt integraţi într-o formă sau alta şi copii cu cerinţe speciale în educaţie, loc unde programul activităţilor didactice are la bază un curriculum specific (individualizat şi adaptat) şi unde participarea personalului didactic la activităţile educative din clasă se bazează pe un parteneriat activ între profesori, profesori de sprijin, alţi specialişti în educaţie specială şi părinţi.

De aceea, educaţia incluzivă nu înseamnă desfiinţarea şcolilor speciale (deşi anumite viziuni, orientări exclusiviste declară oportun acest fapt), ci asigurarea unor şcoli cât mai adecvate şi apropiate de mediul de dezvoltare al copiilor cu care lucrează. Şi o şcoală specială poate fi incluzivă dacă îşi propune să dezvolte o politică de acces pentru toţi copiii, dacă este flexibilă, oferă servicii comunităţii şi creează copiilor un mediu şi situaţii de viaţă cât mai normale, nu speciale.

Cadrele didactice implicate în educaţia incluzivă pun accentul pe utilizarea de activităţi care comportă lucrul în echipă şi cooperarea, pe respectarea identităţii culturale a fiecărui copil în parte şi pe monitorizarea constantă a eficacităţii activităţilor de predare-învăţare-evaluare la nivelul fiecărui copil. Imaginaţia creativă a cadrului didactic este unul dintre factorii care asigură dezvoltarea potenţialului creativ al elevilor, având un rol important în educaţia

incluzivă. Astfel, se afirmă că „educatorii sunt solicitaţi astăzi, în mod continuu, să promoveze învăţarea eficientă”. Şi nu orice învăţare eficientă, ci una participativă, activă şi creativă.

În incluziunea socială şi şcolară a elevilor cu cerințe educative speciale se foloseşte curriculumul diferenţiat - ca noţiune are sens doar în raport cu curriculumul care desemnează baza comună a oricărei diferenţieri şi limita raţională a acesteia. Curriculumul incluziv are drept caracteristică esenţială flexibilitatea, pentru a permite nu doar adaptări şi modificări la nivel de şcoală, dar care să răspundă necesităţilor individuale ale elevului şi să se potrivească cu stilul de lucru al profesorului.

Educația de tip outdoor îi ajută pe elevii cu cerințe educaționale speciale să se înțeleagă mai bine pe sine, autopercepția Eului, să sesizeze mai corect lumea înconjurătoare și în special să fie capabili să cunoască mai bine pe oamenii din jurul lor. Aceste tipuri de activități sunt considerate atractive și interactive, fiind o strategie modernă de învățare cu un impact pozitiv major asupra elevilor cu cerințe educaționale speciale, care generează și efecte favorabile în plan educațional, în privința performanțelor școlare, având ca avantaje dezvoltarea abilităților de comunicare, a spiritului inovativ și leadership.

Un rol important îl au profesorul de sprijin în unitățile din învățământul de masă, mediatorul școlar și psihologul școlii, care asigură elevilor cu cerințe educaționale speciale activități de terapie recuperatorie atât individuală, cât și de grup sau părinte-copil, în spațiile special amenajate pentru astfel de activități.

Bibliografie:

1. Felfer, F, (2019), *Inclusive education, the dilemma of identity and the common good. Theory and Research in Education.* https://doi.org/10.1177/1477878519871429.
2. Alois Gherguț, Adrian Roșan (coordonatori), (2024), *Terapii și intervenții psihopedagogice la persoane cu cerințe speciale*, Editura Polirom, București.
3. Gherguţ, A., (2001), *Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale. Strategii de educaţie integrată,* Editura Polirom, Iaşi.
4. Gherguț, A., (2016), *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, Iași.
5. Schuelka, M.J., (2018), *Implementing inclusive education. K4D Helpdesk Report.* Institute of Development Studies.
6. UNESCO, (2007), *Guidelines for Inclusion Ensuring Access to Education forAll,* Paris. https://www.unesco.org/en/inclusion-education
7. UNESCO, (2009), *Incluziunea în educaţie. Ghid de politici,* Paris. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377713_rum
8. Verza, F., (2002), *Introducerea în psihopedagogia specială şi asistenţa socială,* Editura Fundației Humanitas, București.
9. Vrăşmaş, T., (2003), *Şcoala şi educaţia pentru toţi,* Editura Miniped, Bucureşti.
10. Vrăşmaş, T., (2004), *Învăţământul integrat şi/sau incluziv*, Editura Aramis, Bucureşti.
11. Vrăşmaş, E., (2006), *Introducere în educaţia cerinţelor speciale,* Editura CREDIS, Bucureşti.

COPII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

EINHOLCZ MONICA CORINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 NEGREȘTI-OAȘ

Conceptul „CES” a fost lansat în anul 1978, în Marea Britanie, dezbătut ulterior în 1990, de către Congresul Internaţional al Educaţiei Speciale şi de Conferinţa Internaţională de la Jomtien, Thailanda (1990). Expresia a fost preluată ulterior de UNESCO (1995).

Stabilirea unei legături cu acești elevi necesită timp, dar putem începe chiar cu primele zile de școală. Elevii au nevoie, de asemenea, de timp explicit pentru a stabili conexiuni cu colegii lor. Consolidarea abilităților socio-emoționale, cum ar fi empatia, recunoștința și compasiunea, în sala de clasă încurajează interacțiunile pozitive între elevi.

Un conținut de învățare variat, care face apel la diferite interese ale elevilor, la diferite metode și strategii este la fel de esențial ca și stilul de instruire. Elevii trebuie să aibă șansa de a învăța despre provocările societății, istorie, echitate și egalitate, dar și despre evenimente actuale prin diferite mijloace.

Şcoala este un mediu important de socializare. Integrarea şcolară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului faţă de şcoala pe care o urmează; condiţia psihică în care acţiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivaţii puternice care susţine efortul copilului în munca de învăţare; situaţie în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acţiunile desfăşurate pentru educaţia sa; corespondenţa totală între solicitările formulate de şcoală şi posibilităţile copilului de a le rezolva; existenta unor randamente la învăţătură şi în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilităţile copilului sau la cerinţele şcolare. Asistentul social joacă din nou, un rol important, prin alegerea instituţiei de învăţământ, putând astfel modela evoluţia ulterioară a copilului .

Problematica integrării copiilor cu CES în învăţământul de masă aduce în discuţie conceptul de egalitate a şanselor. Prin egalitatea şanselor se înţelege acel proces prin care diversele sisteme ale societăţii şi mediului sunt puse la dispoziţia tuturor, în particular a persoanelor cu handicap.

Existenţa copiilor cu CES a pus în faţa învăţământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activităţii, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învăţare, modalităţi de diferenţiere a activităţii şi/sau a conţinuturilor învăţării, etc până la complexa problemă a segregării sau/şi integrării acestor copii în învăţământul de masă.

Integrarea educativă vizează reabilitarea şi formarea persoanelor cu nevoi speciale aflate în dificultate psiho-motorie, cu dizabilităţi senzoriale, intelectuale, de limbaj, psiho-comportamentale, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială şi pedagogică. Principiul de bază al acestei tendinţe este acela de a adapta şcoala şi educaţia la diversitatea tipurilor şi a posibilităţilor de învăţare, la interesele şi abilităţile de care aceştia dispun. Această nouă orientare în realitatea educaţională presupune adoptarea unor reforme atât la nivel social cât şi la nivelul sistemului de învăţământ. În sens mai larg, integrarea educativă presupune schimbarea mentalităţilor cu privire la rolul social al şcolii, schimbarea mentalităţilor în plan

individual, al cadrelor didactice, al părinţilor, etc. Reformele cele mai accentuate sunt cele la nivelul modului de desfăşurare a activităţii didactice.„Statutul persoanelor cu dificultăţi de învăţare sau al celor cu dizabilităţi decurge din atitudinea societăţii faţă de deficienţă şi deficienţi, deoarece ea este cea care construieşte o anumită imagine socială a omului şi care este investită cu valoare deplină în societate.” (C.Enăchescu, p.188)

Şcoala incluzivă reprezintă un pas mai departe în procesul de permeabilizare şi eliminare treptată a barierelor educaţionale dintre copiii obişnuiţi şi cei cu diverse dizabilităţi.

Intervenţia recuperatorie trebuie întotdeauna să respecte personalitatea şi nivelul de deficienţă al copilului. Criteriul de alegere a programului de dezvoltare, a etapelor programului intră în resortul unei persoane competente : psiholog, psihopedagog, profesor consilier. Ceea ce revine învăţătorului va fi aplicarea programului stabilit împreună cu psihologul, sub forma unor activităţi suplimentare (aditive la programa şcolară) în sălile de clasă.

Nu există „reţete” pentru integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educaţie şi merită să i se acorde o şansă. Învăţând împreună, copiii învaţă să trăiască împreună, să se accepte şi să se ajute la nevoie.

Integrarea copiilor cu CES conferă instituţiei şcolare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluţiei din societatea contemporană şi să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/valorizare socială a fiecărui individ şi la capacitatea acestuia de a se adapta şi integra într-o societate aflată în continuă transformare.

Bibliografie:

- Blândul, V.,Introducere în problematica psihopedagogiei speciale, Ed.Univ. din Oradea, 2005;
- Gheruţ,A., Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale.Strategii de educaţie integrată, Ed.Polirom. Iaşi, 2001;
- Sursa: Modalități de integrare a copiilor cu CES - Freepedia Edu.

DIVERSITATE ȘI INCLUZIUNE –EDUCAȚIE INCLUZIVĂ- O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

ARDELEAN ANA ADELA

VASLAVIC EDIT LAURA

LICEUL TEHNOLOGIC TĂȘNAD,STRUCTURA GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT TĂȘNAD

MOTTO:

„a fi divers înseamnă a fi altfel. Diversitatea înseamnă, întâi de toate, capacitatea de a trăi în armonie cu ceilalţi pentru că, în esenţă, suntem cu toţii diferiţi, atipici şi prin aceasta lumea este de mii de ori mai frumoasă. Diversitatea înseamnă unicitate şi multiplicitate, parte şi întreg, echilibru şi spirit de independenţă. Acceptarea diversităţii e înţelegere. Diversitatea suntem toţi”

(Mihaela Dumitraşcu – DIVERS)

Promovarea educaţiei incluzive şi interculturale este o direcţie importantă a reformei educaţiei în România, inclusiv a educaţiei timpurii, înscriindu-se într-o tendinţă generală la nivel internaţional

Această recunoaştere explicită a diversităţii, în societate ca şi în instituţiile de educaţie generează nevoia de reflecţie asupra misiunii sistemului de educaţie timpurie(şi nu numai) dar şi o clarificare de concepte pentru a înţelege cum, aceste servicii de educaţie timpurie, gestionează problematica diversităţii culturale. Educaţia incluzivă este un mod de educaţie adaptat la şi individualizat în funcţie de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor şi claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacităţi şi nivele de competenţă foarte diferite.

Educaţia incluzivă (integrată) a apărut şi s-a extins în ultimele decenii ca un principiu funcţional existent atât la nivelul politicilor şcolare, cât şi al practicilor educaţionale desfăşurate la nivel şcolar, familial, societal. Integrarea educativă, ca principiu este sugerată de mult timp în pedagogie şi s-a dezvoltat în contrast cu ideea segregării în educaţie, purtată explicit sau implicit de mai multe platforme educative. Acest concept dobândeşte o nouă semnificaţie în raport cu realitatea educaţiei speciale. Incluziunea nu este un simplu concept care să poată fi redus la plasarea, respectiv la integrarea copilului cu cerinţe educative speciale în unitatea de învăţământ. Definiţia are în vedere atât noţiunea de acces educaţional cât şi recunoaşterea importanţei acoperirii adecvate a nevoilor individuale ale copiilor.

Educaţia incluzivă este o mişcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenenţa sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităţilor sale, are dreptul la o educaţie de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităţilor sale cognitive şi de integrare socială. Diferenţierea şcolară pe baza apartenenţei la o anumita categorie socială sau a

nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă şi nu justifică excluderea din şcoala de masă.

Copilul cu deficienţe se adaptează greu la relaţiile interpersonale, de aceea părinţii trebuie să joace rolul de mediator între copil şi persoanele străine. Uneori părinţii pot dramatiza excesiv reacţiile inadecvate venite din partea unei persoane străine, identificând o falsă rea intenţie întrun gest oricât de neutru. Pe de altă parte, unii părinţi refuză să ţină cont de dificultăţile sociale determinate de deficienţă. În acest fel, ei îi împiedică pe copii să înţeleagă şi să accepte toate aspectele legate de propria deficienţă. Datorită acestui rol suplimentar de mediator, reacţiile părinţilor în faţa unui copil cu deficienţă capătă o importanţă majoră. Părinţii reacţionează prin supraprotecţie, acceptare, negare sau respingere. Copiii, majoritatea timpului lor liber şi nu numai, si-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-şi exprima propriile capacităţi. Prin joc, copilul capătă informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu oamenii şi cu obiectele din mediul înconjurător şi învaţă să se orienteze în spaţiu şi timp. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alţi copii sau cu adultul, astfel că jocul are un caracter social.

Educaţia incluzivă este legată de o societate incluzivă, acea societate care promovează valorile democratice şi ascultă vocile tuturor membrilor ei. Societatea pluralistă, multiculturală şi democratică este baza de dezvoltare a educaţiei incluzive. Educaţia incluzivă este un proces nu o stare sau o etichetă, deorece este o educaţie bazată pe şcoală/ grădiniţă ca partener al familiilor şi comunităţii şi pe înţelegerea comunităţii ca principalul susţinător şi partener al acesteia.

Educaţia este un drept fundamental al omului (toţi copiii trebuie să aibă dreptul la o educaţie gratuită şi de calitate) ce permite fiecăruia să dobândească cunoştinţele necesare pentru a înţelege lumea de astăzi şi pentru a putea participa în mod activ la aceasta. Ea contribuie la păstrarea valorilor, stă la baza învăţării de-a lungul vieţii, creează încredere, te face mai independent şi totodată conştient de drepturile şi posibilităţile proprii. Ea îl învaţă pe individ cum să se comporte în calitate de cetăţean responsabil şi informat. Educaţia incluzivă are ca principiu fundamental - un învăţământ pentru toţi, împreună cu toţi - care constituie un deziderat şi o realitate ce câştigă adepţi şi se concretizează în experienţe şi bune practici de integrare/incluziune.

Toţi copiii trebuie să înţeleagă că educaţia tuturor este o ieşire din sărăcie, dependenţă şi exploatare. O persoană care ştie să citească, să scrie, are o şansă în plus la o viată mai bună, are acces la oportunităţile educaţionale şi este în situaţia de a lua propriile decizii, de a-şi deschide singură drumul în viaţă. Diminuarea prejudecăţilor se poate face prin identificarea şi caracterizarea atitudinilor entice şi rasiale ale copiilor şi descoperirea modului în care ele pot fi modificate în procesul de instruire. Educaţia ajută la eliminarea prejudecăţilor la adresa unor grupuri deoarece învăţăm să trăim împreună întâlnindu-ne unii cu alţii, vorbind, mâncând, jucându-ne împreună, promovând astfel, alegerea, toleranţa şi respectul reciproc. Cel mai important rol este al educaţiei care dezvoltă conştiinţa individului pentru ca de mic să fie pregătit să accepte drepturile şi valoarea individului cu nevoi diferite, indiferent de ce natură sunt acestea.

Oportunitatea luării în considerare a dimensiunii culturale de la vârsta timpurie este motivată prin rezultatele mai multor cercetări (Lynch şi Hanson, 1998) care demonstrează că până în jurul vârstei de cinci ani se conturează elementele esenţiale care îi permit copilului situarea în mediul cultural al grupului de apartenenţă şi tot în jurul vârstei de cinci ani copilul poate asimila din mediul social prejudecăţi şi atitudini negative faţă de anumite grupuri. De asemenea, în această perioadă a vieţii, copilul învaţă prin interacţiunile cu co-vârstnicii şi adulţii ce înseamnă să trăim împreună, cât de asemănători şi totuşi diferiţi suntem, ce comportamente sunt acceptate social şi cultural şi care sunt respinse, învaţă reguli sociale şi asimilează modele culturale. În abordările practice din grădiniţă, privind educaţia incluzivă sunt avute în vedere, cel mai frecvent, două aspecte: copiii cu cerinţe educative speciale asociate unor caracteristici individuale şi copiii proveniţi din medii sociale defavorizate, dar nu este neglijată nici dimensiunea culturală ca un reper-cheie ce trebuie luat în considerare în promovarea unei abordări incluzive în educaţia timpurie

Educaţia înseamnă mai mult decât cunoştinţele acumulate, înseamnă să învăţăm pentru viaţă.

“Există un singur fel de a înţelege oamenii, anume de a nu ne grăbi să-i judecăm, ci de a trăi în preajma lor, de a-i lăsa să se explice, să se dezvăluie zi de zi, să se zugrăvească ei înşişi în ei.. ” (C.A.Saine – Beune)

Interculturalitatea este o componentă a realităţii zilnice din grădiniţă şi din şcoală.Totul este privit, planificat, organizat din perspectivă interculturală, permiţând învăţarea prin colaborare, comunicare şi cooperare, încredere şi respect reciproc. În grădiniţă, copiii percep diferenţele dintre ei ca fireşti şi nu au prejudecăţi în relaţiile reciproce, nu manifestă stereotipuri, în măsura în care nu intervin adulţii în preajma lor, comportamentul lor poate şi este influenţat de convingerile personale şi, mai ales, de circumstanţele exterioare. La această vârstă nu putem vorbi despre o experienţă de viaţă care să ducă la diferenţieri de rasă sau etnie. Copiii trebuie ajutaţi să-i perceapă pe toţi ceilalţi copii din grădiniţă ca fiind la fel ca ei şi având aceleaşi preocupări şi interese, să socializeze şi să relaţioneze necondiţionat cu aceştia pentru şi că sperăm că : „în viitor, când vor fi mari, vor şti cum să se adreseze cuiva pe care nu îl cunosc, vor şti să aprecieze ce ştie altcineva şi vor şti cum să folosească toate resursele pe care ni le dă diversitatea mare atât etnică, cât şi de alte tipuri care există în România” (Maria Koreck, director de programe în cadrul Centrului Regional Project on Ethnic Relations (PER) pentru Europa Centrală, de Est şi de Sud-Est din Bucureşti.)

Scopul incluziunii şcolare este implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conştiintei şi a comportamentelor copiilor în spiritul toleranţei şi nediscriminarii, a acceptării de şanse egale pentru toţi copiii. Crearea unui sistem coerent şi coordonat de incluziune al copiilor preşcolari cu diferite dizabilităţi sau de alte etnii şi pregătirea celorlalţi copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferenţe de manifestare comportamentală sau verbală.

Educaţia incluzivă promovează :

- dreptul la nondiscriminare;
- dreptul la a frecventa şcoala şi comunitatea;
- dreptul la o educaţie centrată pe dezvoltarea personalităţii copilului;

- dreptul la o viaţă adultă activă.

Şcoala incluzivă:
- unitate de învăţământ în care se asigură o educaţie pentru toţi copiii;
- reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare.

Jocurile sociale sunt esenţiale pentru copiii cu deficienţe, întrucât le oferă şansa de a se juca cu alţi copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă şi comentează situaţiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărţi de joc etc.). În perioada de preşcolar se desfăşoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, copiii cu deficienţe trebuie să fie înscrişi la grădiniţă, alături de copiii sănătoşi. Copiii sunt curioşi, dar practici, astfel că ei vor accepta uşor un copil cu deficienţă fizică, care se deplasează în scaun cu rotile sau în cârje. Ei sunt suficient de simpli şi deschişi pentru a accepta uşor un coleg cu probleme de sănătate.

Perioada de preşcolar este cea mai indicată pentru începerea socializării copiilor cu deficienţe. La această vârstă, socializarea se realizează uşor prin intermediul jucăriilor şi al echipamentelor de joc. Totuşi, trebuie să fim atenţi la unele probleme deosebite. Unii copii cu deficienţe au avut experienţa neplăcută a spitalizării şi a separării de părinţi. De aceea, pot apărea reacţii intense, mai ales în primele zile de grădiniţă. În alte cazuri, copilul are probleme legate de utilizarea toaletei şi de deplasare. În aceste situaţii, este de preferat să se solicite prezenţa mamei până la acomodarea copilului în colectivitate şi acomodarea personalului cu problemele copilului. Jocurile trebuie să fie adaptate în funcţie de deficienţa copilului. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observaţie.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-şi exprime propriile capacităţi. Astfel copilul capătă prin joc informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu oamenii şi cu obiectele din mediul înconjurător şi învaţă să se orienteze în spaţiu şi timp. Datorită faptului că se desfăşoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă şansa de a juca cu alţi copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfăşura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcţie de deficienţa copilului. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observaţie, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferenţiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învăţare şi evaluare specializate, adaptate abilităţilor lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere şcolară şi vocaţională personală şi a familiei.

Strategii şi intervenţii utile din partea cadrului didactic:

Crearea unui climat afectiv-pozitiv;

Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare;

Încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;

Încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale;

Încurajarea eforturilor;

Sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă;

Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres;

Crearea unui climat afectiv, confortabil;

Centrarea învăţării pe activitatea practică

Sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile;

Folosirea învăţării afective;

Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare.

Abordarea incluzivă susţine că şcolile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depăşească barierele din calea învăţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Putem stabili de asemenea relaţii de colaborare cu autorităţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii.

Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situaţia de a căuta mereu noi soluţii la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluţiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puşi în dificultate de complexitatea problemelor. Una dintre aceste probleme o reprezintă copiii cu cerinţe educative speciale. Aceşti copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce priveşte demersurile pe care le întreprindem în educaţia lor.

Şcoala va reuşi să răspundă cerinţelor speciale de educaţie ale copiilor aflaţi în dificultate şi nevoilor de educaţie ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne şi cu sprijinul tuturor.

BIBLIOGRAFIE:

Weihs T J “Copilul cu nevoi speciale”, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998

Arcan P, Ciumageanu D “Copilul deficient mintal”, Ed Facla

Verza F “Introducerea în psihopedagogia specială şi asistenţa socială”, Ed Fundatiei Humanitas, 2002

Vrăşmaş Ecaterina Adina, Educaţia copilului preşcolar, Bucureşti, Editura Pro Humanitate, 1999

Cucoş, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iaşi, 2006

Ungureanu, Dorel, Educaţia integrată şi şcoala inclusivă, Editura de Vest, Timişoara, 2000

Alois Gherguţ, Sinteze de psihopedagogie specială, Ed. Polirom, 2007.

CE SOLUȚII IDENTIFICAȚI ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU A DEPĂȘI BARIERELE ȘI A DEVENI TOT MAI INCLUZIV

KIBEDI ADALBERT
LICEUL CU PROGRAM SPORTIV SATU MARE

Integrarea școlară și socială a copiilor cu CES nu a fost mereu o preocupare a sistemelor educaționale. Identificarea problemelor cu care se confruntă dezvoltarea unor copii a cunoscut o istorie legată de dezvoltarea practicilor de diagnosticare și evaluare psihologică și medicală. În același timp, educația nu a fost pregătită de la început să răspundă acestor cerințe.

Drumul a fost extrem de complex și plin de obstacole: de la respingere, neglijare la milă, apoi la educarea segregate și în ultimile decenii la integrare și incluziune.

Dacă, istoric vorbind, prima reacție a societății față de copiii cu CES a fost respingerea, pe măsură ce s-a dezvoltat înțelegerea naturii sociale și individuale a fiecărui copil, s-a început intervenția, prin dezvoltarea unui nou domeniu educational: educația specială. Educația special a copiilor cu dizabilități și/ sau CES a constituit astfel primul pas in tratarea adecvată a problemelor pe care le pot avea aceștia în dezvoltarea lor. Pas cu pas, această evoluție a instituțiilor și școlilor specializate a fost orientată, cu precădere după anii 70, spre dezvoltarea serviciilor de educație special în mediile nesegregate și au fost initiate modele de integrare și incluziune educațională.

Soluțiile practicilor inclusive de educație se referă la adaptarea curricumului și la predare motivantă și stimulant pentru toți copiii. Barierele cu care se confruntă copiii în procesul de învățare sunt legate și de ambientul și cultura locală, de mediul familial și de stereotipiile sociale. De aceea educația incluzivă propune dezvoltarea unor culture bazate pe valori autentice, care să se refere la cooperare, colaborare, parteneriat, respect, demnitate, negociere, acceptare etc. Valorile sunt asumate ca principii de viață, practice care urmează sistemul valoric în favoarea tuturor și a fiecăruia.

Educaţia incluzivă pentru toţi solicită **schimbări trasformaţionale** în sistemele publice de educaţie, în aşa fel încât incluziunea să devină o trăsătură a politicior, culturii şi practicilor, atât din clasa de elevi cât şi in educaţia ministerelor şi miezul ei să fie o sinteză a aşteptărilor comunităţii în care funcţionează şcolile. (Porter, Gordon, Towell, David, 2017)

Sistemul educațional din România – deși se schimbă și evoluează - mai prezintă încă elemente de discriminare, în sensul că nu toți copiii ajung la școală sau, atunci când ajung, nu se

bucură de toate oportunitățile posibile de dezvoltare maximală a potențialului lor. Sunt vizați, în mod deosebit, copiii și tinerii cu CES (dizabilități, dificultăți și/sau tulburări). În situații de dezavantaj se pot afla și copii romi sau din familii foarte sărace, din localități izolate și alții.

Deși au fost inițiate programe și proiecte pentru a deschide mai mult ușa școlilor pentru copiii cu cerințe educative speciale iar rezultatele sunt, de cele mai multe ori, îmbucurătoare, diseminarea rezultatelor și a bunelor practici nu constituie însă un exercițiu permanent.

Câteva direcții care să ducă la îmbunatățirea incluziunii școlare în viitor:

1. Necesitatea continuării procesului de schimbare a atitudinilor individuale și sociale ale profesorilor, copiilor, părinților, actorilor locali și factorilor decidenți cu privire la educația incluzivă prin continuarea acțiunilor care să ducă la schimbarea de mentalitate și acceptarea diversității copiilor, adică acceptarea incluziunii celor vulnerabili în gradiniță, școală, etc;

2. Necesitatea recunoașterii dreptului copiilor la o educație incluzivă în propria lor comunitate și intreprinderea tuturor măsurilor pentru a face posibil acest lucru;

3. Promovarea unui învățământ favorabil incluziunii și a învățării de-a lungul vieții pentru toți copiii și tinerii;

4. Găsirea unor soluții pentru escaladarea barierelor din școală:

- Schimbarea de orientare a învățământului din centrare pe profesori/ discipline / orar pe nevoile copilului;
- Acceptarea (nu doar declarativă) a copiilor cu dizabilități în școală și crearea unei atmosfere care să ajute toți elevii să beneficieze de serviciile educaționale;
- Oferirea în școală a serviciilor de care au nevoie elevii cu CES, astfel încât fiecare dintre ei să poată avea un traseu individualizat de învățare și dezvoltare centrat pe nevoile sale;
- Un curriculum national flexibil, creativ și adaptat nevoilor copiilor.
- Formarea cadrelor didactice și a specialiștilor din serviciile educaționale în perspectiva incluziunii.
- Implicarea și participarea familiilor la viața școlii.

5. Tratarea cu demnitate a părinților care au copii cu dizabilități înscriși la școala de masă;

6. Necesitatea unor schimbări în legislație și anume elaborarea unor metodologii de implementare coerente și complete privind incluziunea școlară și socială, a căror aplicare să devină o obligație legislativă pentru toate școlile, pentru a oferi astfel educație incluzivă;

7. Universitățile să ofere informații actualizate și să includă în curriculă incluziunea socială și cea educațională. De asemenea, universitățile ar trebui să fie implicate prin specialiștii lor în stabilirea programelor de formare moderne și creative, care să ofere șanse tuturor copiilor, la toate nivelele de învățământ.

Integrarea şcolară a copiilor cu CES necesită transformări la nivel de instituţie educaţională. Acestea sînt cu adevărat eficiente doar atunci cînd au loc la nivelul întregii şcoli; de la strategia de dezvoltare instituţională la proiectul de lecţie; de la formarea directorilor la pregătirea profesorilor şi a personalului administrativ, de la implicarea activă a elevilor la implicarea părinţilor; de la reutilarea curţii la adaptarea şi reamenajarea fi ecărei săli de clasă.

Pentru cei angajaţi în incluziunea copiilor cu dizabilităţi este important a înţelege că ***părinţii, pedagogii, colegii nu sînt medici – ei nu pot trata dizabilitatea, dar pot reduce dificultăţile cu care se confruntă aceştia,*** prin conştientizarea faptului că această categorie de copii, ajutaţi de cei din jurul lor, vor putea depăşi, într-un timp mai scurt sau mai lung, o parte din greutăţile pe care le au în prezent din cauza unor greşeli făcute cu ani în urmă.

Fiecare copil are un potențial educativ înnăscut care trebuie doar descoperit și activizat. Aceasta este misiunea sfântă a școlii, a educatorilor, deoarece, după cum spunea Comenius : "E îndoielnic să existe o oglindă atât de murdarită, încât să nu reflecte totuși imagini intr-un fel oarecare; e îndoielnic să existe o tablă atât de zgrunțuroasă încât să nu putem scrie totuși ceva pe ea. Dacă se întamplă însă ca oglinda să fie plină de praf sau pete, înainte de a ne folosi de ea trebuie să o ștergem, iar o tablă prea zgrunțuroasă trebuie s-o dăm la rindea. "

Bibliografie

1. Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar, Didactica Publiching House, București 2019

2. Conferinta nationala "Incluziunea scolara intre deziderate si realitate" organizata de Asociatia RENINCO Romania in colaborare cu Fundatia World Vision Romania si Scoala Gimnaziala "Sf. Voievozi" - https://www.stiri.ong/ong/social-1/solutii-pentru-imbunatirea-incluziunii-s

3. Vrăsmaş . E., Introducere in educaţia cerinţelor speciale, Buc, Credis, 2004;

4. Vrăşmaş, E.; Vrăşmaş, T.; Nicolae, S.; Oprea, V., *Ghid pentru cadre didactice de sprijin,* Editura Vanemonde, Bucureşti, 2005.)

ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE: ABORDĂRI. NEVOI. ATITUDINI

NEICHI SERGIU COSMIN
SCOALA GIMNAZIALA DR.VASILE LUCACIU SATU MARE

În contextul educațional românesc, învățământul special şi cel de masă în care sunt integrați, sau mai bine zis incluși elevii cu cerințe educaționale speciale, are nevoie de suport pentru a funcționa eficient. Se ştie că experienţa şcolară a oricărui elev, dar mai ales a unui elev cu CES, poate fi influenţată pozitiv sau negativ de atitudinea şi comportamentele celor care alcătuiesc comunitatea şcolară. Astfel, o pregătire adecvată, continuă, a personalului din şcoli care să asigure cunoştinţele, competenţele necesare şi atitudinea adecvată pentru a răspunde nevoilor elevilor cu CES este esenţială.

Implementarea cu succes a oricărui tip de program educaţional depinde de întregul personal din instituţia şcolară: cadre didactice, alţi specialişti, personalul de sprijin şi personalul administrativ. Eforturile şi implicarea profesorilor şi a specialiștilor pentru a-l ajuta pe elevul cu cerințe educaționale speciale să beneficieze de o experienţă şcolară relevantă, chiar să îşi atingă potenţialul maxim, trebuie obligatoriu dublate de cele ale personalului de sprijin şi cel administrativ.

Cadrele didactice şi toţi cei implicaţi în procesul educațional al elevilor cu CES ar trebui „să dovedească un nivel ridicat de implicare profesională şi personală, speranţă şi optimism", astfel încât să nu limiteze aspirațiile elevilor lor. De asemenea, ar trebuie să conștientizeze că „Toți copiii, indiferent de nevoile educaționale speciale, trebuie primiți adecvat în şcoală, resursele trebuie alocate în mod echitabil în conformitate cu nevoile educaționale ale elevilor stabilite conform unui plan individualizat privit ca un proces continuu și ciclic de evaluare, intervenție și revizuirea rezultatelor; …. resursele disponibile trebuie utilizate pentru a maximiza rezultatele elevilor şi a face învățarea relevantă." (Attfield & Williams, 2003)

Primul pas în acest sens îl reprezintă dezvoltarea unei relații de colaborare și cooperare în echipa multidisciplinară – cadre didactice, personal de specialitate (psiholog, logoped, profesor de sprjin), personal administrativ, părinții/ susținătorii legali și însuși elevul. Principiile la care aderă o astfel de echipă funcțională, orientată spre nevoile elevului și oferirea unei experiențe educaționale relevante, implică: crezuri, valori dar mai ales atitudini, felul în care ne poziţionăm faţă de un om, un grup sau un lucru.

„Atitudinea este un lucru mic, care face o mare diferență." – Winston Churchill.

Fiecare om este unic în ceea ce priveşte nevoile sale sau stilul propriu de învăţare – un aspect bine-cunoscut de altfel, dar uitat de cele mai multe ori în majoritatea contextelor educaționale.

Din experiență personală (sunt mama unei tinere cu autism) dar și profesională (lucrez cu elevi cu cerințe educaționale în învățământul de masă) am constatat că atunci când ne adresăm elevilor cu cerințe educaționale speciale ar fi de reținut și internalizat următoarele:

Comunicarea între membrii echipei este fundamentală. Împărtășiți în echipă ceea ce funcționează și rezolvați împreună lucrurile care nu merg. Folosite în situații şi în medii diferite, repetiția și întăritorii sau recompensele sunt utile pentru a generaliza abilitățile însușite și pentru a dezvolta competențele mult mai rapid, ceea ce reprezintă o măsură a succesului, atât pentru profesional, dar mai ales pentru elev. Re-evaluați periodic eficiența activităților, strângând și analizând date relevante în cadrul echipei.

Fiecare elev este o individualitate – pentru a reuși să-i oferim sprijinul și dezvoltarea adecvată nevoilor lui, trebuie să ne raportăm la el ca individ. Înțelegerea caracteristicilor generale ale anumitor categorii de elevi cu cerințe educaționale speciale și a strategiilor care s-au dovedit eficiente este esențială pentru a adopta principiile și cadrul de lucru potrivit în echipa multidisciplinară, însă în practică este nevoie de o abordare individualizată, în funcție de elev și de context.

De exemplu, în timp ce un copil mic cu CES ar putea fi sprijinit de unii colegi, din empatie, să-și dezvolte abilitatea de comunicare, în cazul unui elev mai în vârstă cu autism înalt funcțional și cu aptitudini excepționale de vorbire, colegii și profesorii nu vor ajuta la fel de mult, fiindcă nu sunt familiari cu faptul că dificultățile lui specifice sunt legate de alte zone: încadrare în termene prestabilite și organizare. De asemenea, să nu uităm că ceea ce ar putea constitui un model perfect de sprijin pentru un elev din ciclul primar, poate fi total neadecvat pentru un elev de liceu, așa că e important să urmărim dezvoltarea unor preocupări potrivite vârstei și să formăm pe cât de mult posibil așteptări legate de autonomie personală și comportament specific vârstei.

Echipa stabilește împreună obiective potrivite în ceea ce privește progresul școlar și dobândirea de competențe. Toţi membrii echipei sunt responsabili de sprijinirea elevului în procesul de învățare, în dezvoltarea abilităților și dobândirea independenței. Există adesea o tendință bine intenționată a personalului de sprijin să își asume sarcinile de zi cu zi ale unui elev cu CES – să vorbească pentru elev, să îi lege șireturile, să-l ducă în sala de clasă, să-i predea lucrarea. Deși acest lucru îl ajută pe elev să țină ritmul cu activitățile clasei sau comunității școlare și pare a fi de ajutor în momentul respectiv, pe termen lung reprezintă un deserviciu, deoarece elevul nu învață să facă activitățile de zi cu zi de unul singur.

Acest lucru necesită răbdare, trasarea priorităților și stabilirea unor obiective mici care trebuie urmărite constant pentru a atinge rezultatul dorit, dar, cu această filosofie de predare, spre

deosebire de cea care încurajează oferirea de ajutor, așteptați-vă să fiți surprinși, impresionați și mulțumiți de ceea ce un elev va dovedi că poate face.

Adaptarea intervenției echipei la nivelul elevului. Pentru fiecare dintre categoriile de abilități pentru care un elev cu CES trebuie asistat, este de preferat să reușim să înțelegem la ce nivel de funcționalitate se află elevul cu fiecare abilitate în parte și să dezvoltăm fiecare aspect pornind din acel punct. Această abordare se aplică problemelor sociale și de comunicare ale elevului, precum și situației sale școlare. Dacă aflăm nivelul la care se află un elev și găsim soluțiile potrivite la blocajul care îi împiedică progresul dincolo de acel punct, putem apoi, în pași graduali, să-l ajutăm să progreseze.

Motivarea este foarte importantă pentru atenție și învățare. Este benefic pentru toată echipa să aflăm ce îl motivează pe elevul cu CES, fiind conștienti că ar putea să fie ceva foarte diferit de ceea ce îl motivează pe un un alt elev. Folosindu-ne de lucrurile care îi plac, putem să îi atragem atenția către o activitate mai puțin interesantă sau care nu e preferată (de exemplu, pentru un elev căruia nu-i plac exerciţiile cu cuvinte, dar care iubește maşinuțele, putem crea exerciții cu cuvântul „maşinuţă” sau cerințe de tipul „identifică câte maşini sunt pe fiecare parte a străzii”). Daca inserăm în procesul de învăţare activitățile preferate de elevul cu CES, într-un mod cât mai firesc posibil, motivaţia învăţării va fi mai mare.

De asemenea, este important de reţinut că pe măsură ce elevul devine mai familiar cu informația și dezvoltă competențele, încrederea în sine și interesul pentru învățare cresc, așa că sprijinirea sa în mod corespunzător și formarea unor aptitudini noi în toate mediile în care elevul se mișcă, constituie perspective pentru mai multă implicare și motivare.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL DE MASĂ

FEDORCA PAULA MANUELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 NEGREȘTI-OAȘ

Frumusețea omenirii constă în diversitatea etniilor de pe pământ, fiecare dintre acestea contribuind la patrimonial cultural mondial, cu specificul ei.

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

În Declarația Mondială asupra ,,Educației pentru toți", la articolul 3, se afirmă: ,,Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/ cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de personae deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ".

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective positive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Rolul nostru al tuturor este de a participa efectiv la schimbarea mentalității societății, oferind informații și practici ancorate în realitate. Trebuie să găsim diverse modalități de integrare socială a copiilor cu CES, pentru a diminua factorii care duc la o instabilitate emoțională, la un limbaj insuficient dezvoltat, la un comportament dificil.

Progresele înregistrate de psihologia şi pedagogia diferenţiată, perfecţionarea tehnicilor de cunoaştere a dezvoltării psihice a copiilor au permis să se distingă categorii mai nuanţate de copii în raport cu capacitatea lor de răspundere la exigenţele şcolare. În rândul acestora, alături de elevii cu CES integraţi individual, există şi elevi cu dificultăţi de învăţare, cu ritm lent de acumulare de achiziţii dar cu intelect normal. Confundaţi adesea cu elevii din prima categorie sunt nestimulaţi sau categorizaţi ca atare. Alternativă a învăţământului special, educaţia integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copiii cu posibilităţi reale de recuperare şi reintegrare, care altădată ar fi fost orientaţi către şcoala specială. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acţionăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalităţii lor, şi anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social.

Scopurile principale ale relaţiei dintre şcoală, familie şi comunitate, în vederea integrării copiilor cu nevoi speciale sunt:

- informarea şi sensibilizarea comunităţii locale cu privire la posibilitatea recuperării educaţiei chiar şi pentru copiii ce au abandonat şcoala;
- sporirea conştientizării din partea comunităţii şcolare a necesităţii implicării în transformarea şcolii într-o şcoală integrativă;
- schimbarea mentalităţii şi atitudinii opiniei publice faţă de copiii cu nevoi speciale;
- dezvoltarea unei reţele de cooperare în domeniul educaţiei, implicată în procesul de integrare (ex.: poliţia, serviciile sociale, spitale, etc.);
- implicarea părinţilor copiilor din clasă în vederea reacţionării mai rapide la probleme şi acordarea sprijinului suplimentar copiilor cu nevoi speciale;
- implicarea comunităţii în sprijinul acordat copiilor cu nevoi speciale;

- elaborarea programelor şcolare de informare şi pregătire a comunităţii locale pentru educaţia incluzivă, prin aceasta înţelegând adaptarea şcolii la cerinţele speciale ale fiecărui copil, indiferent de problemele acestuia, şi nu a copilului la cerinţele şcolii, găsirea unor strategii didactice adecvate, a unor metode şi tehnici de lucru specifice: planificare, instruire, evaluare.

Integrarea şcolară a copiilor cu cerinţe speciale în învatamântul de masă presupune:

- ✓ a educa copiii cu cerinţe speciale în şcoli obişnuite, alături de copiii normali;
- ✓ a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educaţională, consiliere şcolară, asistenţă medicală şi socială etc.) în şcoala respectivă;
- ✓ a acorda sprijinul necesar personalului didactic şi managerilor şcolii în procesul de proiectare şi aplicare a programelor de integrare;
- ✓ a permite accesul efectiv al copiilor cu cerinţe speciale la programul şi resursele şcolii obişnuite (biblioteca, terenuri de sport etc);
- ✓ a încuraja relaţiile de prietenie şi comunicarea între toţi copiii din clasă/şcoală;
- ✓ a educa şi ajuta toţi copiii pentru înţelegerea şi acceptarea diferenţelor dintre ei;
- ✓ a ţine cont de problemele şi opiniile părinţilor, încurajându-i să se implice în viaţa şcolii;
- ✓ a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerinţe speciale;
- ✓ a accepta schimbări în organizarea şi dezvoltarea activităţilor instructiv-educative din şcoală.

Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură. Guvernul și autoritățile locale sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru educația tuturor copiilor. Reformele în educație iau în considerare și copiii cu dizabilități și/sau aflați în situații de risc.

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale:

- Pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există ,,centre logopedice interșcolare" care au specialist care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți copiii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj.
- Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există ,,centrele de asistență psihopedagogică" care dispun de consilieri psihopedagogi care oferă servicii

atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticați în comisiile pentru protecția copilului există serviciile profesorului de sprijin/intinerant.

Copiii cu deficiențe integrați în învățământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialiști în domeniu, în funcție de dizabilitatea lor și, în plus, profesorul de sprijin realizează un plan de intervenție personalizat și adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, în grupele obișnuite de copii sunt necesare:

- ✓ Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;
- ✓ Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în problematica CES;
- ✓ Adaptarea și flexibilitatea curriculum-lui (pre)școlar;
- ✓ Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în grădinițele obișnuite;
- ✓ Implicarea, încurajarea participării părinților, schimbul de informații, consilierea părinților în măsura solicitărilor și a necesităților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competente.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

- Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație,* Editura Polirom, București, 2006
- ***_Dezvoltarea practicilor inclusive în școli_, Ghid managerial, UNICEF, 1999
- ***_Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale_ – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002

INTEGRAREA ȘI INCLUZIUNEA ÎN ȘCOLILE DE MASĂ A COPIILOR CU TULBURĂRI DE LIMBAJ

FABIAN VIORICA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 NEGREȘTI -OAȘ

Conceptul de educație incluzivă a luat naștere ca răspuns la abordările tradiționale și perimate, conform cărora anumite categorii de copii au fost excluși din școlile de masă din motivul dizabilității, dificultăților/problemelor de învățare, vulnerabilității familiei sau din alte motive.

Conceptul incluziunii își are originile în Declarația Universală a Drepturilor Omului (ONU, 1948), care recunoaște că toate ființele umane se nasc libere şi egale în demnitate şi drepturi. Această declarație induce ideea că incluziunea este acceptarea tuturor oamenilor, independent de diferențele dintre ei.

Conceptul EI s-a dezvoltat din cel al integrării, aplicat în perioada de tranziție la noile viziuni asupra educației copiilor cu cerințe speciale. Identificarea/constatarea diferenţelor specifice ambelor concepte oferă posibilitatea evidenţierii unor aspecte principial importante. Astfel, integrarea constă în asimilarea copilului în cadrul învățământului general, proces prin care se adaptează şcolii, în timp ce aceasta rămâne, în cea mai mare parte, neschimbată, iar incluziunea presupune ca instituţiile şi sistemul educaţional, în general, să se schimbe şi să se adapteze continuu necesităţilor copiilor.

Recunoscând faptul că toți copiii pot să învețe, educația incluzivă de calitate se centrează pe cei ce învață și se asigură că:

- Toate acțiunile desfășurate în mediul educațional sunt ghidate de interesul superior al copilului.
- Toți copiii sunt respectați ca indivizi. Punctele forte, abilitățile și diversitatea necesităților educaționale sunt recunoscute ca bază pentru proiectarea procesului educațional. Provocările în învățare sunt identificate, înțelese și adaptate.
- Toți copiii au dreptul să învețe într-un mediu pozitiv, prietenos.
- Mediul comun de învățare, inclusiv curriculumul și instruirea, este structurat și adaptat astfel încât toți copiii să își valorifice întregul potențial.
- Evaluarea învățării copiilor se realizează prin diverse modalități, este autentică, adecvată, relevantă și suficient de frecventă pentru a furniza informații privind evoluția copiilor.

- Personalul care lucrează cu copiii deține abilitățile, atitudinile și cunoștințele necesare pentru a asigura performanțe în învățarea copiilor, se dezvoltă profesional și respectă standardele profesionale stabilite.
- Toți copiii beneficiază de un spectru larg de programe, servicii, resurse, care respectă obiectivele individuale și cerințele lor educaționale, contribuie la dezvoltarea cognitivă, socială, psihologică, culturală.
- Sunt construite parteneriate cu părinții și grupurile comunitare; expertiza acestor grupuri este valorificată.
- Sunt puse în aplicare măsuri sistematice ce au ca scop prevenirea, evaluarea și identificarea timpurie a cerințelor speciale, precum și intervenția bazată pe dovezi.
- Agențiile de stat colaborează pentru a oferi servicii responsive, integrate la toate nivelurile de educație.

Pentru o incluziune reuşită este necesar ca:

- Comunitatea să identifice incluziunea ca pe un program care să ajute copiii.
- Managerii instituţiei de învăţământ să vadă incluziunea ca pe o cale de a oferi o educaţie mai bună copiilor.
- Părinţii să identifice incluziunea ca pe o oportunitate pentru copilul lor.
- Învăţătorul să distingă incluziunea ca pe o provocare şi o ocazie de a promova creşterea.
- Colegii de clasă să vadă incluziunea ca pe o posibilitate de dezvoltare personală.
- Elevul să vadă incluziunea ca pe o cale de acces la viaţa normală.

Odată cu venirea copilului cu tulburări de limbaj la şcoală, profesorul va avea un rol important în dezvoltarea şi exersarea abilităţilor lui de comunicare, asigurând condiţiile necesare pentru reuşita comunicării, respectiv atenţie, consideraţie şi afecţiune. Prezenţa în colectivul clasei a copiilor cu tulburări de limbaj solicită efort crescut din partea profesorului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecţii, pentru activităţi extraşcolare; atitudinea faţă de toţi elevii clasei, comunicarea cu ei. Problemele de limbaj pot fi întâlnite atât la elevi cu probleme de înţelegere la orice materie, cât şi la cei cu probleme de dezvoltare socio-afectivă, de aceea, evident, nu putem crea programe fără a ţine cont de aceasta.

Ce trebuie să cunoaştem despre copiii cu tulburări de limbaj:

- Abilitatea de a comunica eficient este, probabil, cea mai importantă deprindere însuşită de către om.
- Copiii cu tulburări de limbaj, continuă să înveţe în clasa obişnuită, beneficiind de serviciile speciale ale unui logoped, care vizitează şcoala.
- Elevii care întâmpină dificultăţi de exprimare din cauza unei tulburări de limbaj se vor exprima în anumite zile mai bine şi în altele mai rău.

- Tulburările de limbaj constituie sursa de anxietate.
- Un elev care optează să nu vorbească cu o anumită persoană sau anumite persoane, dar înţelege ce spun acestea, nu are o problemă de comunicare, ci o problemă emoţională, numită mutism electiv.

Comportamentul caracteristic elevilor cu tulburări de limbaj:

- Manifestă caracteristici vocale ce deranjează auzul (de exemplu, voce prea puternică, prea slabă, prea subţire, prea nazonată).
- Foloseşte gesturi şi semne pentru a înlocui cuvintele.
- Utilizează un vocabular sub nivelul adecvat vârstei.
- Prezintă o variaţie pronunţată în vorbire.
- Omite primul sau ultimul sunet al cuvintelor.
- Continuă să pronunţe greşit cuvintele, după ce au fost corectaţi.
- Deseori confundă pronumele.
- Întâmpină dificultăţi în formarea propoziţiilor.
- Scapă cuvinte din propoziţii.
- Încurcă ordinea corectă a cuvintelor într-o propoziţie.
- Pronunţă cuvintele în ordine nefirească cu pauze îndelungate.
- Prezintă dificultăţi similare la citire şi scriere.
- Percepe eronat indicaţiile şi poate să nu ceară explicaţii.
- Deseori nu este înţeles corect de către profesori şi restul elevilor.
- Rareori vorbesc în clasă

Ori de câte ori vorbim despre comunicare şi, în mod special de comunicare la copiii cu tulburări de limbaj, trebuie să avem în vedere următoarele 6 elemente, esenţiale în procesul comunicării, şi anume:

I. Forma comunicării
II. Funcţia comunicării sau de ce comunicăm
III. Conţinutul comunicării sau despre ce vorbim
IV. Contextul sau mediul în care are loc comunicarea
V. Parteneri de conversaţie
VI. Sisteme şi modalităţi de comunicare la copiii cu tulburări de limbaj de diferte grade.

În procesul comunicării cu copiii, înclusiv cu cei cu tulburări de limbaj, profesorul trebuie să ţină cont de un şir de caracteristici ce alcătuiesc profesiograma comunicativă a pedagogului:

→ cunoaşterea şi respectarea etichetei comunicative;
→ formularea corectă a întrebărilor şi utilizarea tipurilor adecvat;

→ capacităţi de a iniţia, menţine, încheia comunicarea;

→ abilităţi de a soluţiona conflicte;

→ abilităţi de a organiza o prezentare publică;

→ abilităţi de ascultare activă şi reflexive.

Potrivit viziunii lui H. Friedrich (1997), o bună comunicare partenerială necesită din partea profesorilor:

- ✓ ascultarea cu atenţie şi răbdare a părerilor, sentimentelor, trebuinţelor şi problemelor copiilor;
- ✓ empatie, de a putea comunica afectiv cu ei;
- ✓ exprimarea directă a sentimentelor proprii, fără să acuze, să jignească sau să învinovăţească;
- ✓ adresare faţă de copii aşa cum ar vrea ca aceştia să se adreseze faţă de ei;
- ✓ argumentarea realistă şi explicarea verificabilă, corespunzătoare orizontului de cunoaştere şi experienţei copilului;
- ✓ propunerea de idei noi, în loc de comenzi şi ordine;
- ✓ învăţarea să facă deosebire între nevoile şi problemele proprii şi cele ale copiilor

În interacţiunea zilnică cu profesorul lor, aceşti copiii pot învăţa:

- ✓ să cunoască motivele acţiunilor proprii şi să-şi asume răspunderea pentru reacţiile şi comportamentul lor;
- ✓ să afle cum sunt văzuţi de alţi adulţi decât de părinţi;
- ✓ să vadă realitatea şi din alte puncte de vedere, să înveţe că o problemă poate fi analizată din mai multe puncte de vedere;
- ✓ să vorbească despre situaţiile prin care trec.

Nu mai puţin esenţială este neutralizarea aşa-zişilor "ucigaşi" ai comunicării (T. G. Grigorieva):

- Ameninţări (provoacă teamă, supunere);
- Ordine (folosirea puterii asupra altuia);
- Critica (nu criticăm personalitatea ci acţiunea, fapta);
- Tăinuirea informaţiei-cheie;
- Insulta;
- Refuzul de a accepta problema;
- Interogarea;
- Lauda în scopul manipulării;
- Sfat necerut când persoana vrea să fie ascultată ;
- Schimbarea subiectului (neascultarea interlocutorului);

- Punerea pe prim plan a propriei persoane;
- Încurajarea prin negarea problemei

Unul dintre secretele comunicării profesorului cu copiii cu tulburări de limbaj este că, odată scos din mediul familial, copilului cu tulburări de limbaj să i se ofere afecţiune din partea unei persoane adulte, astfel încât el să se simtă în siguranţă şi să se poată dezvolta.

Tot ce se vorbeşte şi cum se vorbeşte în şcoală îi influenţează abilităţile de comunicare. Copilul învaţă când să vorbească şi când să asculte. Ascultând, el percepe şi îşi însuşeşte cuvinte, idei, dar şi stările afective ale profesorului. Dialogul cu profesorul îl ajută să-şi prelucreze experienţele şi să-şi însuşească noi deprinderi. Profesorul va căuta să asculte, să observe şi să afle ce se petrece în sufletul fiecărui copil cu tulburări de limbaj. Ascultându-l cu atenţie, profesorul îi arată consideraţie şi faptul că îl ia în serios, prin aceasta obligându-l pe copil să-şi folosească vocabularul şi să spună cât mai clar ce are de spus.

Totodată, în comunicarea cu copiii cu tulburări de limbaj, tonul vocii, gesturile şi expresia feţei profesorilor, părinţilor, a adulţilor în general este necesar să fie determinabile. În funcţie de semnificaţia lor, aceştia se vor simţi acceptaţi, respectaţi, remarcaţi sau, dimpotrivă, respinşi, înjosiţi, lezaţi. Pe temeiul acestor simţăminte, copiii îşi vor forma o părere despre sine şi despre cei ce îi înconjoară.

(Psihologia educaţiei. Comunicarea — modalitate de integrare a copilului cu tulburări de limbaj în mediul şcolar, 2011)

Recomandări pentru profesori în lucrul cu elevii cu tulburări de vorbire

- ✓ Fiţi răbdători.
- ✓ Acceptaţi.
- ✓ Spuneţi-i elevului că îi înţelegeţi problemele.
- ✓ Nu admiteţi ca ceilalţi elevi să necăjească un elev cu probleme de limbaj; menţineţi un mediu sigur pentru ca toţi elevii să-şi poată dezvolta abilităţile.
- ✓ Fiţi un exemplu de utilizare corectă a limbii române. Nu recurgeţi la argou (vocabular special).
- ✓ Lucraţi cu toţi elevii asupra formării vocabularului. Dacă folosiţi un caiet de vocabular, repetaţi cuvintele învăţate la ore, în redarea altor subiecte şi în conversaţia obişnuită de zi cu zi. Nu ezitaţi să folosiţi cuvinte noi, chiar dacă acestea par dificile. Copiii, îndeosebi cei mici, au o capacitate mare de a învăţa cuvinte noi.
- ✓ Rostiţi enunţurile în aşa fel, încât copiii să poată auzi pronunţia corectă a cuvintelor. Nu atrageţi atenţia asupra unei probleme de vorbire, în faţa restului clasei.
- ✓ Dacă simţiţi că o problema de vorbire poate fi corectată cu puţin efort, reţineţi-l puţin la recreaţie sau în pauza de prânz, pentru a lucra cu el. Daca observaţi că un elev a comis o

greşeală din simplul motiv că nu a învăţat, nu este o problemă să corectaţi vorbitorul. Dacă un elev se exprimă incorect, repetaţi fraza în formă corectă (de exemplu, în cazul în care elevul spune: „Eu vreau să merg mai „răbdi", îl puteţi întreba: „Vrei să mergi mai repede?").

- ✓ Nu întrerupeţi elevii cu dificultăţi de vorbire şi nu rostiţi în locul lor sfârşitul cuvintelor sau al frazei.
- ✓ Nu imitaţi un elev, pentru a-i arăta cum sună vorbele acestuia.
- ✓ Nu înregistraţi un elev la dictafon, fără permisiunea acestuia şi a părinţilor săi.
- ✓ Încurajaţi elevii care nu vorbesc bine să vorbească. Determinaţi situaţiile în care aceştia trebuie să vă vorbească; daţi-le suficiente rechizite, pentru ca să fie nevoiţi să mai ceară; sau aranjaţi-le încălţămintea invers, astfel încât să simtă nevoia de a vă corecta. Implicaţii în conversaţii, cât de mult posibil. Ajutaţi elevii să comunice între ei, lucrând în grupuri din trei sau patru colegi.
- ✓ Rugaţi ocazional clasa să citească în cor.
- ✓ Planificaţi exerciţii în care elevii pregătesc discursuri, cât de scurte, chiar şi de un minut, pentru a le prezenta în faţa clasei. În cazul în care elevul se simte incomod să ţină un discurs, nu insistaţi să o facă.
- ✓ Nu impuneţi elevii să citească cu voce tare sau să recite în faţa clasei, dacă se opun vehement.
- ✓ Nu faceţi un elev să se simtă incomod când trebuie să vorbească în faţa celorlalţi.
- ✓ Întrebaţi elevul dacă ar vrea să fie chemat la tablă. Încurajaţi un răspuns pozitiv, dar nu-l cereţi cu insistenţă.
- ✓ Dacă elevul primeşte o sarcină sau o problemă care necesită răspuns verbal, întrebaţi-l dacă ar dori ca problema verbală să-i fie schimbată. Dacă va răspunde afirmativ, practicaţi cu elevul vorbirea orală corectă. Stabiliţi un semnal prin care să atenţionaţi elevul despre repetarea modelului de vorbire nedorit.
- ✓ Nu arătaţi lipsă de respect pentru modul în care vorbeşte un elev. Dacă nu doreşte să răspundă oral, puteţi propune răspuns în scris.
- ✓ Nu-i spuneţi unui elev care se bâlbâie, să înceteze bâlbâitul, să o ia mai încet şi să se gândească sau să in spire adânc înainte de a răspunde. Nu cereţi elevului să o ia de la început, dacă îi este dificil să vorbească. Nu terminaţi fraza sau cuvântul în locul elevului. Nu afişaţi iritarea, frustrarea sau nerăbdarea în timp ce elevul încearcă să vorbească. Nu ameninţaţi cu pedeapsa elevul pentru bâlbâit. Elevul este conştient de această problemă, fără ca profesorul să-i mai atragă atenţia asupra acestui fapt.

- ✓ Dacă un elev cu bâlbâială sau altă problemă de limbaj are o zi în care îi reuşeşte să vorbească mai bine, chemaţi-l să răspundă cât de des aveţi posibilitatea.

(Tintiuc T., Educația incluziva în clasă. Ghid pentru profesori, Chișinău 2011)

BIBLIOGRAFIE:

1. *Guţu M., Logopedia I, 1975, Universitatea Babeş-Bolay, Cluj-Napoca*
2. *Nastas A. N., Banari I. M., Carpenco I. G., Dereglări de vorbire la copii şi corectarea lor, 1984, Chişinău*
3. *Psihologia educaţiei Comunicarea — modalitate de integrare a copilului cu tulburări de limbaj în mediul şcolar https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Comunicarea%20modalitate%20de%20integrare%20a%20copilului%20cu%20tulburaru%20de%20limbaj%20in%20mediul%20scolar.pdf (accesat 08.05.2020)*
4. *Psihopedagogiespecială file:///C:/Users/adi/Desktop/Pedagogia%20invatamantului%20primar%20si%20prescolar%202019-2022/AN%201.%20SEM%202/Integrare%20si%20incluziune%20la%20varstele%20mici.%20Prof.%20Florentina%20AVRAM/Psihopedagogie%20speciala.%20%20www.forum.portal.edu.ro.pdf (accesat 08.05.2020)*
5. *Tintiuc T., Educația incluziva în clasă. Ghid pentru profesori, Chișinău 2011 file:///C:/Users/adi/Downloads/Educatia_incluziva_in_clasa.pdf (accesat 08.05.2020)*
6. *Verza E., Ce este logopedia, 1982, Editura Științifică și Enciclopedică, București*
7. *Verza E., Disgrafia si terapia ei, 1983, Editura didactica și pedagogica, București*
8. *https://mecc.gov.md/sites/default/files/educatie_incluziva_final.pdf (accesat 08.05.2020)*

INTEGRARE ȘI INCLUZIUNE

PUSKAS ANETA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ LIVIU REBREANU PĂULEȘTI

Învățământ incluziv nu înseamnă doar să plasez un copil cu CES într-un colectiv de copii tipici, așteptând să se producă, de la sine, integrarea. Rezultatul va fi tocmai stigmatizarea și excluderea celui diferit. Este nevoie de legislație care să se aplice ferm, de sprijin de specialitate, de echipă interdisciplinară, de mijloacele materiale și umane. Este nevoie de timp în care lucrurile se fac bine, profesionist și este nevoie de constanță.

Deși, în România integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă este reglementată printr-o serie de acte normative, iar problematicile integrării şi incluziunii au fost abordate încă de la începutul anilor '90, rolul de profesor itinerant și de sprijin (rol ce apare încă din Legea privind Statutul Cadrului Didactic din 1997), a fost pus în aplicare concret, abia după anul 2000. În anul 2001 se aprobă metodologia de organizare şi funcţionare a serviciilor educaţionale pentru copiii/ elevii cu deficienţe integraţi în şcoala publică, prin cadre didactice de sprijin/ itinerante: „În România copiii cu dizabilităţi au acces la diferite forme de educaţie şi pot fi înscrişi, în funcţie de gradul de dizabilitate, în sistemul de învăţământ special sau în învăţământul de masă.

Copiii cu deficienţe medii, cu dificultăţi de învăţare şi tulburări de limbaj, cu tulburări socio-afective sau comportament sunt integraţi în şcolile de masă unde pot beneficia de servicii educaţionale de sprijin.” (OMEC nr. 4653/ 2001). Profesorul itinerant și de sprijin este persoana specializată în activităţile educative şi recuperatorii adresate copiilor integraţi în învăţământul de masă. El poate fi angajatul unei şcoli speciale, al unui centru şcolar sau chiar angajatul unei şcoli de masă.

Atribuţiile cadrului didactic de sprijin sunt multiple și adesea covârșitoare: colaborează cu comisia internă de evaluare continuă din şcoală/ centrul de resurse; colaborează cu întregul corp profesoral al unităţii de învăţământ în care este înscris copilul/ elevul; elaborează şi realizează planul de intervenţie personalizat şi adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/ clasă; colaborează cu cadrele didactice de la grupa/ clasa în care sunt elevi cu cerinţe educative speciale; realizează evaluarea periodică a elevilor cu CES; consiliază

familiile copiilor/ elevilor care beneficiază de serviciile de sprijin si colaborează cu acestea – lucruri enorme ca solicitare fizică și psihică a unui singur om!

Din punct de vedere legal normarea şi încadrarea cadrelor didactice de sprijin și itinerante se realizează în funcţie de numărul de copii cu CES şi de gravitatea afecţiunilor acestora: o normă de 16 ore pentru 8-12 copii/ elevi cu cerinţe educative speciale în grupe de grădiniţe/ clase din unităţi de învăţământ obişnuit o normă de 16 ore pentru 4-6 copii/ elevi cu deficienţe severe/ asociate, integraţi în grupe/ clase din şcoala obişnuită.

În realitate, în norma de 16 ore, profesorul itinerant ar trebui să lucreze cu un număr mult mai mare de copii, adesea dublu! mai mult decât atât,vorbim despre categorii diferite de CES, fiecare cu particularitățile sale,copiii nefiind repartizați unui cadru didactic pe criteriul aceluiași diagnostic. Continuitatea pe post reprezintă o altă problemă. Este foarte important ca profesorii de sprijin să aibă continuitate pe post după ce copiii cu CES s-au ataşat de ei și după ce s-au pus bazele unei relații de colaborare cu eficiență pentru ambele părți. Astfel, din cauza multiplelor atribuţii care revin profesorilor de sprijin, aceştia - din lipsa timpului fizic necesar - nu pot realiza cu succes toate aceste activităţi.

De aceea, credem că principala problemă este insuficienţa numărului de profesori de sprijin în raport cu numărul de copii cu CES din cadrul şcolilor unde îşi desfăşoară activitatea, sau chiar lipsa totală a profesorilor de sprijin din anumite unităţi de învăţământ. În anii 2004-2005 s-au stabilit măsuri de ameliorare a metodologiei de organizare şi funcţionare a Serviciilor educaţionale de sprijin pentru copiii cu CES: OMEC nr. 5379/ 2004, HG nr. 1251/ 2005. Aceste reglementări abordează diferite aspecte specifice integrării copiilor cu CES în învăţământul de masă: resurse umane, curriculum şi resurse educaţionale, resurse materiale şi financiare.

Pe lângă activităţile de intervenţie recuperatorie realizate de profesorii de sprijin, copiii cu CES ar trebui să beneficieze teoretic, și de alte servicii speciale: activităţi de recuperare fizică, consiliere şcolară, terapia tulburărilor de limbaj organizate de alţi specialişti: kinetoterapeuţi, medici, consilieri şcolari, psihologi, logopezi etc. Aceşti specialişti ar trebui să lucreze în echipă cu profesorul de sprijin, și să își acorde suport reciproc profesional şi uman, consultare, luare împreună a deciziilor în abordarea fiecărui caz. Primul pas pentru integrare este realizarea compensării. Procesul compensării poate contribui la medierea, la suplinirea unor funcţii psihice dereglate sau absente şi astfel la o dezvoltare aproximativ normală şi corespunzătoare vârstei.

A doua formă de intervenţie este recuperarea: folosirea sistematică şi eficientă a restanţelor funcţionale ale copilului. Integrarea este optimizată ,în cele mai fericite cazuri şi prin recuperarea prin psihoterapie: diminuarea trăirilor afective negative, a frustraţiei,a complexelor, a sentimentului de inferioritate şi inutilitate; prin stimularea încrederii în sine, prin conştientizarea cauzelor ce conduc sub o formă sau alta spre eşec, dar şi prin asumarea deficienţei.

Optimizarea integrării în grupul de covârstnici se face prin terapie educaţională – integrată; se face o corelare a formelor de terapie prin joc, terapie prin învăţare, terapie cognitivă, art-terapie, meloterapie, terapie ocupaţională. Așadar, în vederea realizării incluziunii, ar trebui să existe pe lângă profesorul de sprijin şi alte resurse umane alocate serviciilor educative specializate: consilier şcolar, logoped care colaborează cu profesorul de sprijin, contribuind la recuperarea diferitelor tipuri de deficienţe, psihologul, kinetoterapeutul, psihoterapeutul etc.

Bibliografie

Ion Radu -„Psihologia educației și dezvoltării’’, Editura Academiei, București, 1983

Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale, Ionel Mușu, Unicef, 2000

Alois Gherguț Psihopedagogia persoanelor cu cerințe special. Strategii diferențiate ți inclusive în educație, Editura Polirom, Iași, 2005

ŞCOALA INCLUZIVĂ SAU ŞCOALA PENTRU DIVERSITATE - ALTERNATIVA ÎNVAŢĂMÂNTULUI INTEGRAT

GHIRITI DOREL GHEORGHE
ŞCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 NEGREȘTI-OAȘ

Realitatea şi dinamica vieţii sociale, economice, culturale, precum şi noile provocări ale lumii contemporane au impus ample schimbări în proiectare şi implementarea politicilor şi strategiilor educaţionale din majoritatea statelor lumii. Pe fondul acestor schimbări, problematica incluziunii/integrării şcolare a copiilor cu cerinţe speciale sau provenind din medii socioculturale precare a devenit un domeniu prioritar de acţiune şi pentru specialiştii din sistemul nostru de învăţământ, în contextul promovării principiilor educaţiei pentru toţi şi al nominalizării vieţii persoanelor cu cerinţe speciale.

În Declaraţia Conferinţei UNESCO de la Salamanca din 1994 se spune că: "Şcolile obişnuite cu o orientare incuzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, care crează comunităţi prioritoare, construiesc o societate incluzivă şi oferă forme de educaţie pentru toţi; mai mult, ele asigură o educaţie eficientă pentru majoritatea copiilor şi îmbunătăţesc eficienţa şi rentabilitatea întregului sistem de învăţământ".Altfel spus, şcolile incluzive sunt acele şcoli deschise, prietenoase în care se urmăreşte flexibilizarea curriculumului, ameliorarea calităţii procesului de predare – învăţare, evaluarea permanentă şi formativă a elevilor, precum şi parteneriatul educaţional, iar educaţia incuzivă se referă în esenţă la înlăturarea tuturor barierelor în învăţare şi la asigurarea participării tuturor celor aflaţi în situaţii de risc sau vulnerabili la excludere şi marginalizare (UNESCO, 2000).

Sintagma *şcoala pentru diversitate* este echivalentă sintagmei *şcoala pentru toţi* şi reprezintă dezideratul maximei flexibilităţi şi toleranţe în ceea ce priveşte diferenţele fizice, socioculturale, lingvistice şi psihologice existente între copii/elevi, misiunea şcolii fiind aceea de a le oferi tuturor posibilitatea de a învăţa în funcţie de ritmul capacităţile şi nevoile proprii şi de a se exprima conform trăsăturilor individuale de personalitate.

Educaţia pentru toţi a fost definită ca *acces la educaţie şi la calitatea acesteia pentru toţi copiii*, fiind identificate două obiective generale:

- asigurarea *posibilităţilor participării* la educaţie a tuturor copiilor, indiferent de cât de diferiti sunt ei şi cât se abat, prin modelul personal de dezvoltare, de la ceea ce societatea devenind normal.Participarea presupune în primul rând *accesul* şi apoi identificarea modalităţilor prin care fiecare să fie *integrat* în structurile ce facilitează învăţarea socială şi individuală, să contribuie şi să se simtă parte activă a procesului. *Accesul* are în vedere posibilitatea copiilor de ajunge fizic la influenţele educative ale unei societăţi (familie, şcoală, comunitate), de a se integra în şcoală şi de a răspunde favorabil solicitărilor acesteia;

- *calitatea educaţiei* se referă atât la identificarea acelor dimensiuni ale procesului didactic, ale conţinuturilor învăţării, cât şi calităţi ale agenţilor educaţionali, care să sprijine învăţarea tuturor categoriilor de elevi, să asigure succesul, să facă sistemul deschis, flexibil, eficient şi efectiv.

Şcolile incluzive trebuie, pe de altă parte, să înţeleagă foarte clar că incluziunea nu înseamnă doar acceptarea, tolerarea copiilor cu CES într-o clasă din învăţământul de masă. Înseamnă adaptare la cerinţele copiilor cu CES, cuprinderea acestora în programele lor, alături de copii normali, dar şi de a le asigura în acelaşi timp servicii de specialitate, programe de sprijin individualizate. Înseamnă asumarea responsabilă a unor schimbări radicale în organizarea şi dezvoltarea activităţilor instructiv – educative derulate în şcoală.

Pe lângă faptul că integrând copii cu nevoi speciale de educaţie în şcoala de masă le respectăm un drept fundamental, acest lucru aduce beneficii pentru toţi cei implicaţi.

Părinţii acelor copii îşi văd realizată cumva dorinţa firească de a avea un copil acceptat de cei de-o vârstă cu el, de a avea prieteni, preocupări comune cu aceştia, de a duce o viaţă normală.

Copiii implicaţi, indiferent că sunt copii cu dizabilităţi sau nu, capătă mai multă înţelegere faţă de ceilalţi, dar şi faţă de ei, devin mai responsabili, mai empatici şi astfel devin practic mai pregătiţi pentru integrarea socială activă într-o lume caracterizată de multă diversitate. Află de timpuriu că diferenţa există, dar că ea nu dăunează nimănui, iar copiii normali pot aprecia mult mai bine potenţialul real al copiilor cu CES.

Termenul de integrare poate fi înţeles în diferite moduri. Şi este foarte important ca integrarea să nu însemne plasarea unui copil cu nevoi speciale în acelaşi loc şi în acelaşi timp cu alţi copii ce nu au această problemă. De aceea specialiştii în domeniu vorbesc de mai multe tipuri de integrare. Dacă integrarea se referă la o relaţie stabilită între individ şi societate putem vorbi de o integrare fizică, de una funcţională/pedagogică, una socială sau societală.

Cea fizică se referă la prezenţa unor copii cu dizabilităţi în clase din învăţământul obişnuit. Acest nivel reduce bineînţeles reducerea distanţei fizice, fiind primul nivel al integrării, un nivel necesar într-adevăr, dar niciodată suficient.

Integrarea funcţională sau pedagogică este orientată pe participarea efectivă a copiilor cu CES la procesul educaţional. Idealul spre care tinde acest gen de integrare este obţinerea unui nivel relativ egal de participare la activităţi şcolare, pe perioade de timp şi conţinuturi comparabile, chiar dacă nivelul de cerinţe este relativ diferit.

Integrarea socială înseamnă includerea copiilor cu CES şi în acele activităţi ce au loc în afară orelor. Integrarea socială înseamnă acceptarea şi cuprinderea elevului cu deficienţe în relaţiile ce se stabilesc în pauze, în curtea şcolii, în timpul jocului între elevii unităţii şcolare.

Integrarea societală este nivelul superior pe care îl poate atinge un copil cu dizabilităţi atunci când el se simte acceptat, are sentimentul de apartenenţă şi participare deplină, fiind în măsură să-şi asume roluri şi responsabilităţi sociale.

Din perspectiva timpului petrecut în clasa de învăţământ de masă, integrarea copilul poate fi una totală, în care elevul să-şi petreacă tot timpul la şcoala obişnuită, poate fi parţială ce presupune ca elevul cu cerinţe speciale să-şi desfăşoare în şcoala de masă doar o parte a programului, participând doar la activităţile cărora le poate face faţă şi poate fi integrare ocazională.

Pentru a se transforma într-o şcoala incluzivă, orice şcoală de masă ar trebui să respecte nişte paşi. Acest proces major de transformare ar trebui să înceapă cu sensibilizarea celor ce lucrează în unitate, a elevilor şi a părinţilor. Toţi aceştia trebuie informaţi încercându-se diminuarea adversităţii, dărâmarea prejudecăţilor ce pot apărea numai datorită dezinformării sau a informării unilaterale legate de copiii cu cerinţe speciale.

Incluziunea mai depinde foarte mult de atitudinea profesorului faţă de elevii aflaţi în dificultate, de capacitatea şi de disponibilitatea acestuia de a-şi modifica strategiile de predare. Orice cadru didactic dispus să lucreze şi cu elevii cu nevoi speciale trebuie să posede un repertoriu de cunoştinţe şi de abilităţi, trebuie să cunoască principii şi metode specifice educaţiei speciale; tehnici versatile ce pot fi adaptate pentru fiecare categorie de elev în parte. La fel de adevărat este că el trebuie să posede şi timpul necesar şi mijloacele, materialele utile în adaptarea conţinutului şi pentru transmiterea acestuia. La fel de important este ca profesorul ce are în clasă copii cu CES sa fie capabil de empatie şi de căldură. Să aibă un comportament profesionist pentru

că atitudinea şi aşteptările sale fată de elevi sunt fundamentale în ceea ce priveşte succesul acestora. Un profesor ce se ocupă de copiii cu CES trebuie să ştie să-şi redefinească noţiunea de succes apreciind cu entuziasm orice pas înainte, ţinând cont în permanenţă de ceea ce poate copilul şi nu neapărat de cerinţele curriculare pentru că atitudinea pozitivă a cadrelor didactice faţă de copiii integraţi este esenţială.

De aceea ei au nevoie de susţinere, de sprijin atât intern, din partea conducerii unităţii , a colegilor, dar şi extern, din partea comunităţilor. Şi de asemenea trebuie să ţinem cont că nu doar copilul are nevoie de sprijin pentru că de multe ori şi familiile acestor copii au nevoie de sprijin, iar acesta trebuie să înceapă cu implicarea şi informarea familiei.

In opinia mai multor autori educaţia integrată şi promovarea acesteia trebuie să ţină seama şi să respecte următoarele principii-cadru:

1. Toţi elevii au dreptul să participe la toate activităţile incluse în programa şcolilor de masă.
2. În timpul programului şcolar, personalul didactic şi de specialitate se va implica direct în susţinerea pe toate căile a integrării maximale a elevilor cu cerinţe speciale.
3. Şcoala va trebui, printr-o serie de măsuri radicale în privinţa curriculumului, să vină în întâmpinarea tuturor cerinţelor educaţionale ale elevilor, fără a leza demnitatea şi personalitatea acestora.
4. În condiţiile educaţiei integrate, clasele/grupele de elevi vor include copii apropiaţi ca vârstă şi nivel de experienţă socio-culturală.

În plus o educaţie integrată presupune cu necesitate un management adaptat al clasei, un curriculum individualizat ale cărui conţinuturi să fie raportate la cerinţele educaţionale individuale ale fiecărui elev. Formele de evaluare trebuie să fie astfel concepute încât să înregistreze orice progres al elevului şi astfel să fie utile în administrarea ulterioară eficientă a timpului şi conţinuturilor .

De asemenea, oricât de mult ne-ar încânta ideea unei educaţii integrate, trebuie să fim conştienţi că decizia de integrare trebuie să se ia pentru fiecare copil în parte, în urma unei examinări responsabile şi de abia după ce s-au evaluat situaţiile de risc.

O şcoală incluzivă, deschisă tuturor copiilor trebuie să fie centrată pe copil, pe unicitatea sa, prietenoasă, flexibilă dispusă să înveţe şi să schimbe. O astfel de şcoală are răspunsuri la situaţii educaţionale diverse, dovedeşte înţelegere, acceptând diferenţele dintre copii.

Diversitatea copiilor, unicitatea fiecăruia dintre ei, cu atât mai mult cu cât e vorba de copii cu cerinţe speciale vor constitui întotdeauna o provocare atât profesională cât şi umană, iar cei implicaţi trebuie să simtă întotdeauna gata să facă faţă acestei provocări .

Un argument în plus în favoarea promovării educaţiei inclusive şi a integrării elevilor cu cerinţe speciale în şcolile obişnuite este oferit de rezultatele experienţelor practice care susţin că absolvenţii şcolilor speciale prezintă mai multă lipsă de încredere în forţele proprii, diminuarea nivelului motivaţional, dezorientarea, absenţa intereselor şi a expectanţelor pozitive în activităţilor cotidiene, obişnuinţa de a fi ajutaţi în permanenţă, imposibilitatea de a identifica alternative, de a opta şi de a lua decizii, toate acestea conducând la ideea unei pseudoalienări în plan social-acţional (în raport cu posibilităţile reale), pe fondul unei resemnări sau al unei răzvrătiri, văzută ca o constantă a conduitei şi personalităţii acestora.

Bibliogafie:

- http//articole_famouswhy.ro/alternativa_învăţământului_integrat_ ;
- Gherguţ, A., (2002), *Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale. Strategii diferenţiate şi incluzive în educaţie*, (Ediţia a II a), Editura Polirom, Bucureşti;
- Vrăşmaş, T., (2004), *Şcoala şi educaţia pentru toţi*, Editura Miniped, Bucureşti;
- Radu, Gh., (1999), Psihopedagogia dezvoltării şcolarului cu handicap, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti .

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

POP SIMONA MARIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NUMĂRUL 1, NEGREȘTI OAȘ

Incluziunea educațională reprezintă un concept central în educația modernă, punând accent pe oferirea de oportunități egale pentru toți elevii, indiferent de abilități, nevoi sau provocări. Elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) sunt o categorie vulnerabilă, care necesită sprijin suplimentar pentru a-și dezvolta potențialul. Sistemul educațional are responsabilitatea de a integra acești elevi în școli obișnuite prin strategii care să promoveze acceptarea, înțelegerea și susținerea diversității. În acest eseu, voi explora principalele strategii care pot fi aplicate pentru a îmbunătăți procesul de incluziune, având ca scop crearea unui mediu educațional incluziv și echitabil.

1. Adaptarea curriculumului și a metodologiei didactice

Una dintre cele mai importante strategii de incluziune este adaptarea curriculumului la nevoile elevilor cu CES. Acest lucru presupune personalizarea obiectivelor de învățare, astfel încât acestea să fie realizabile pentru fiecare elev, în funcție de capacitățile sale. Profesorii pot utiliza metode interactive, cum ar fi jocurile educaționale, proiectele practice și materialele vizuale, pentru a stimula învățarea activă. De asemenea, utilizarea tehnologiilor asistive, precum software-ul de citire sau tabletele, poate facilita accesul la informație pentru elevii cu dificultăți de învățare.

2. Sprijin individualizat

Un alt aspect esențial al incluziunii îl reprezintă oferirea unui sprijin personalizat. Acesta poate include prezența unui profesor de sprijin sau a unui asistent educațional, care să colaboreze cu profesorul de la clasă. Este important să se elaboreze planuri educaționale individualizate (PEI), care să definească obiectivele specifice și modalitățile de atingere a acestora pentru fiecare elev cu CES. Monitorizarea progresului și ajustarea constantă a strategiilor contribuie la creșterea performanțelor și a încrederii în sine a elevilor.

3. Crearea unui mediu educațional incluziv

Un mediu incluziv se bazează pe atitudinea pozitivă a întregii comunități școlare. Profesorii, elevii și părinții trebuie să fie implicați în promovarea valorilor precum respectul, empatia și cooperarea. Organizarea activităților de grup, în care elevii cu CES să fie implicați alături de colegii lor, ajută la reducerea stigmatizării și creșterea sentimentului de apartenență. Totodată, școlile ar trebui să asigure accesibilitatea fizică a spațiilor, prin adaptarea infrastructurii pentru elevii cu dizabilități fizice.

4. Formarea continuă a cadrelor didactice

Un rol crucial în succesul incluziunii îl au profesorii, care trebuie să fie pregătiți să răspundă nevoilor diverse ale elevilor. Formarea continuă în domeniul educației incluzive, psihopedagogiei și utilizării tehnologiilor asistive este esențială. Programele de training ar trebui să includă atât aspecte teoretice, cât și exemple practice, pentru a-i ajuta pe profesori să aplice cele mai bune metode.

5. Implicarea familiei și a comunității

Incluziunea elevilor cu CES nu poate fi realizată fără sprijinul familiei și al comunității. Părinții ar trebui să fie parteneri activi în procesul educațional, participând la stabilirea obiectivelor și la evaluarea progresului. De asemenea, colaborarea cu specialiști, cum ar fi psihologi, logopezi sau terapeuți ocupaționali, poate aduce beneficii suplimentare. Campaniile de conștientizare în comunitate pot contribui la schimbarea percepției generale asupra elevilor cu CES și la încurajarea unei atitudini deschise și acceptante.

Incluziunea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale este un proces complex, care necesită implicarea tuturor actorilor din sistemul educațional. Adaptarea curriculumului, sprijinul personalizat, crearea unui mediu pozitiv, formarea cadrelor didactice și colaborarea cu familia sunt strategii esențiale pentru succesul acestui demers. Prin aplicarea acestor măsuri, nu doar că se asigură dreptul la educație pentru toți elevii, dar se construiește și o societate mai incluzivă și mai empatică. Investiția în educația incluzivă nu este doar o datorie morală, ci și o oportunitate de a valorifica diversitatea și de a crea un viitor mai echitabil pentru toți.

FORMEAZA PERECHI

Educatoare Cerdac Ștefania-Cosmina
Școala Gimnazială Nr.1 Polovragi

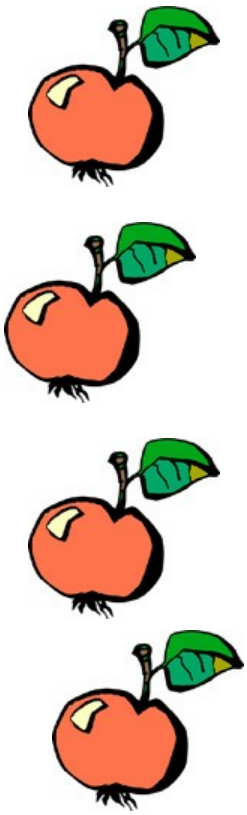

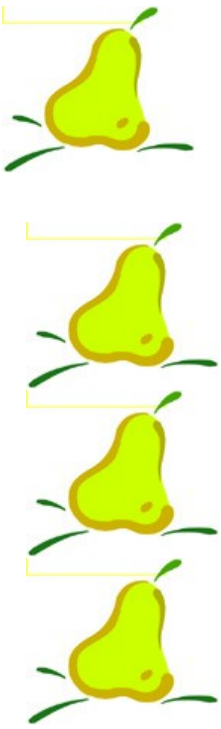

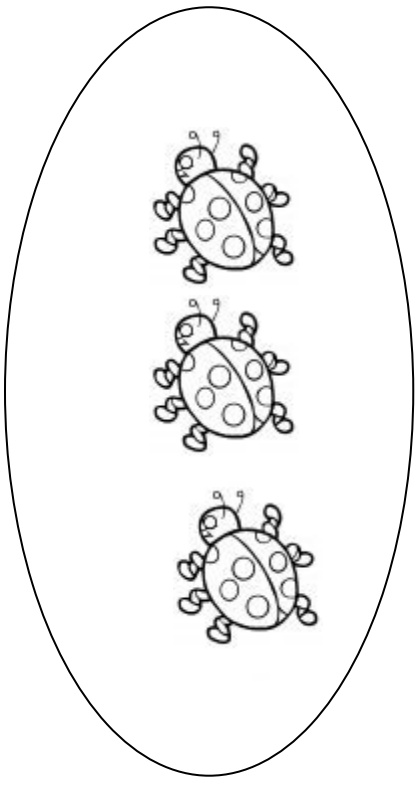

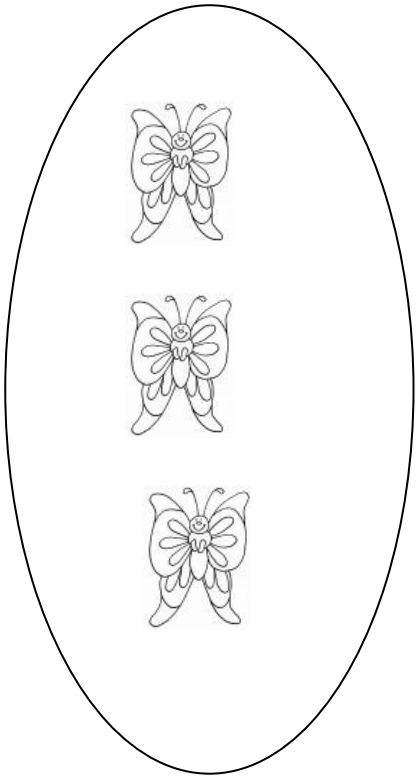

SCĂDEREA NUMĂRULUI NATURAL 2

Prof.înv.primar Cerdac Simona-Valentina
Școala Gimnazială Nr.1 Polovragi

1. Priveşte şi scrie în casete:

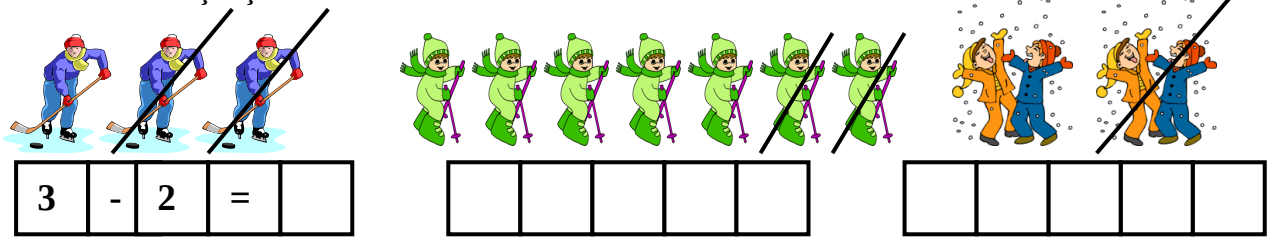

3	-	2	=	

2. Scrie pe steluţe rezultatele scăderilor. Poţi colora steluţele:

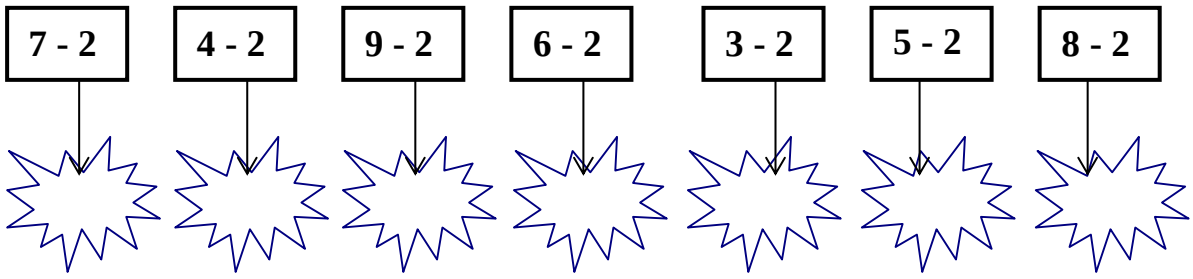

3. Colorează caseta cu rezultatul corect:

6 – 2 =	3	4	5	10 – 2 =	8	2	7	3 – 2 =	2	1	5
9 – 2 =	4	7	8	4 – 2 =	1	3	2	8 – 2 =	3	9	6

4. Rezolvă exercițiile:

		4	-	2	=				5	+	2	=				4	-	1	=			
		7	-	2	=				8	+	2	=				1	+	2	=			
		8	-	2	=				2	+	1	=				6	-	2	=			
	1	0	-	2	=				9	-	2	=			1	0	-	1	=			
		3	-	2	=				1	+	9	=				5	-	1	=			

INTEGRAREA ELEVILOR CU CES LA ORELE DE MATEMATICĂ

DOBRE MAGDALENA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 2
PICIOR DE MUNTE BOBOCI

Primul lucru pe care noi, profesorii trebuie să îl facem în fiecare clasă, este să identificăm acei copii cu cerințe educaționale speciale. Există două criterii principale pentru depistarea dificultăţilor de învăţare. Primul este criteriul excluziunii. Cu ajutorul lui se determină dacă un elev are o anumită dificultate de învăţare sau dacă dificultăţile sunt asociate altor afecţiuni (de exemplu, deficienţă mintală, fizică, vizuală, auditivă sau afectivă, o înţelegere greoaie sau un handicap cultural). Va trebui deci să studiem continuu toate aspectele dezvoltării elevului, inclusiv acuitatea vizuală şi auditivă, precum şi diverşi factori afectivi. Unul dintre inconvenientele acestui demers este acela că dificultăţile de învăţare nu au întotdeauna cauze bine determinate. O caracteristică comună a elevilor cu dificultăţi de învăţare este prăpastia ce există între aptitudini şi realizările lor. De exemplu, un elev poate avea aptitudini superioare la nivelul limbajului vorbit, dar să prezinte grave deficienţe în limbajul scris. Majoritatea elevilor întâmpinã dificultăţi de învăţare şi dezvoltare (memorie, atenţie, deprinderi perceptuale, gândire, limbaj) şi dificultăţi de învăţare academicã (exprimare, scriere matematicã).

Procesul de predare-învăţare-evaluare trebuie adecvat nevoilor actuale de învățare ale elevilor. Diferenţierea dă tuturor elevilor posibilitatea de a arăta ce ştiu, ce înţeleg şi ce pot face. Procesul de diferenţiere trebuie să cuprindă: diferenţierea obiectivelor de învăţare, a activităţilor de învățare şi a evaluării. Materialele, metodele de predare şi modalităţile de lucru în grup sunt planificate diferenţiat, ţinând seama de nevoile de învăţare ale fiecărui elev, de aptitudinile şi performanţele lui. Climatul afectiv adecvat, stârnirea curiozității şi interesului pentru cunoaştere, relaţionarea corespunzătoare, adaptarea stilului de lucru la stilul de învăţare a elevilor, conduc la alegerea unor strategii care facilitează înțelegerea matematicii.

Pe acești copii cu CES trebuie, în primul rând, să-i integrăm în colectivul clasei. Pentru a integra un copil cu CES trebuie să avem în vedere urmatoarele:

- prevenirea discriminării în rândul cadrelor didactice și a copiilor;
- oferirea de servicii educaționale de calitate, adaptate și individualizate;
- accesibilizarea curriculumului naţional în raport cu nevoile speciale ale elevului ;
- responsabilizarea cadrelor didactice din unitatea de învățământ privind educația copiilor cu cerințe speciale;
- sprijinirea elevului pentru a participa la activități educative formale și nonformale;
- cooperarea și comunicarea permanentă cu familia elevului.
- crearea unui mediu educațional incluziv care să garanteze o bună integrare a elevului și atingerea finalităților educaționale propuse.

Majoritatea specialiștilor recomandă ca, în abordarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, profesorii să respecte anumite condiții generale:

- să identifice (să recunoască și să accepte!) corect problema elevului;
- să evalueze punctele tari și slăbiciunile elevului;
- să elaboreze un plan (plan de învățare individual) cu obiectivele, orarul şi strategiile stabilite pentru acel elev, valorificând punctele tari ale elevului;
- să monitorizeze progresul făcut de elev, iar apoi să plănuiască pasul următor.

În continuare voi enumera câteva sugestii pentru adaptarea activităților de învățare derulate cu elevii cu CES (utilizate în funcție de specificul diagnosticului și particularitățile fiecăruia).

- Exemple de resurse adaptate:

- selectarea atentă a materialului didactic
- înlocuirea textelor utilizate la clasă cu mijloace media (audio-video)
- fișe de lucru individualizate și specifice
- resurse și materiale digitale, atractive
- înregistrarea unor secvențe didactice cu conținut important/complex pentru asigurarea accesului ulterior la acestea (acasă) și pentru dezvoltarea oportunității de implicare a familiei ca resursă activă în procesul de învățare a elevului

- Exemple de sarcini de lucru adaptate (caracteristici)

Sarcinile de lucru adaptate pot să fie:

- individualizate (reducerea complexității, a volumului de exerciții, în conformitate cu activitățile de învățare adaptate)
- cu caracter practic aplicativ (presupun legătura directă cu anumite aspecte/repere din viața cotidiană)
- selective (cuprind conținutul principal de noțiuni/concepte/deprinderi) - repetitive (exersate anterior)
- cu timp de lucru adaptat (creșterea sau scăderea acestuia prin asociere cu creșterea sau scăderea gradului de dificultate, a volumului de muncă)
- divizarea sarcinilor complexe în cerințe mai mici;
- prezentarea unor algoritmi/instrucțiuni etapizate pentru realizarea sarcinilor didactice;
- asocierea unor simboluri/culori distincte pentru fiecare etapă;
- utilizarea stimulentelor (pentru elev) în procesul executării progresive a algoritmului
- utilizarea sarcinilor de lucru/resurselor în cadrul orei după o anumită rutină

- Exemple de măsuri suplimentare în vederea adaptării strategiilor de evaluare:

- asigurarea unor forme de evaluare (orale, scrise, practice) care pot fi alese în funcție de criteriile de performanță adaptate individual pentru elevul cu CES, diferite, dacă e cazul, față de ceilalți colegi
- evaluări orale ca alternativă la cele scrise , notarea în cazul testării orale va lua în calcul abilitățile lexicale și expresive ale elevului

- oferirea pentru elev a oportunității de a dicta profesorului/profesorului de sprijin/facilitatorului conținutul lucrării scrise
- conceperea, unde este posibil, a unor modalități de evaluare care să limiteze scrisul (exemple: exerciții de umplere a unor spații goale, exerciții unde trebuie bifat răspunsul corect grile tip checkbox, etc.)
- evaluarea cu ajutorul metodelor alternative: portofoliu, proiect etc.
- oferirea de resurse suplimentare pentru finalizarea sarcinilor de lucru
- anunțarea testelor în avans, cu cel puțin 24 de ore
- acordarea de timp suplimentar (30-60 minute) pentru realizarea unor sarcini/pentru rezolvarea unor teste sau asigurarea unor sarcini/teste cu dificultate mai scăzută
- introducerea de probe/teste digitale/informatizate, acolo unde există capacități de utilizare a tehnologiei/ posibilități de acces la T.I.C.

Adaptarea curriculară trebuie să se bazeze pe o bună cunoaștere a profilului psihopedagogic al copilului pentru a putea proiecta, implementa și evalua activități didactice cu impact asupra elevului. Procesul de adaptare curriculară este mult mai complex decât pare la o primă vedere și presupune acțiuni sincronizate pe multiple planuri: didactic, social, psihologic. Este important de subliniat faptul că, în cazul elevilor cu CES, accentul trebuie pus nu atât pe dezvoltarea cognitivă, cât mai ales pe dimensiunea socio-relațională, care poate deveni bază pentru dezvoltarea globală a copilului/elevului și îi poate asigura acea stare de bine necesară menținerii echilibrului psihic.

Bibliografie:

Weihs TJ, Copilul cu nevoi speciale, Editura Triade, Cluj Napoca, 1998
Alois Gherguț, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație, Editura Polirom, 2006

EDUCAȚIA INCUZIVĂ- SPRIJIN INDIVIDULIZAT PENTRU ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

RODICA BERBEC
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MAREȘAL CONSTANTIN PREZAN”, BUTIMANU

Educația incluzivă este o educație focalizată pe nevoile individuale ale fiecărui copil, pe valorizarea diversității, pe acordarea de șanse egale tuturor copiilor, pe dreptul fiecărui copil de a fi respectat, dar și pe demnitatea ființei umane.

Acest tip de educație pornește de la ideea că fiecare copil este diferit, în funcție de particularitățile de dezvoltare și de apartenența la diferite medii socio-culturale. Fiecare copil reprezintă, în sistemul educațional, o resursă de învățare și dezvoltare, astfel, el devine capabil să învețe, este important pentru societate și pentru familia lui, are dreptul la educație și la sprijin pentru a învăța.

Pentru o integrare eficientă în școala de masă a copiilor cu cerințe speciale, este nevoie de o atmosferă primitoare, de acceptare a diversității, de stimularea încrederii în forțele proprii, de creșterea motivației față de învățare, de încurajare a independenței, autonomie personală, de împărțire a sarcinilor de lucru în etape mici, astfel încât acestea să poată fi realizabile, de aprecieri pozitive în rezolvarea sarcinilor școlare, de laude, încurajări, evidențeire a celui mai mic progres și de învățare afectivă.

Abordarea incluzivă trebuie să ajute elevii să depășească barierele învățării, fiind necesar ca profesorul să adopte strategii care să faciliteze accesul copilului la educație. De aceea este importantă existența unui parteneriat funcțional școală-părinți, autoritate locală și reprezentanți ai comunității. Cu scopul de a elimina dificultățile de învățare cu care se confruntă elevii cu sau fară ,,tulburări de învățare”, ,, deficit de atenție”, ,,dislexie” sau ,,disgrafie”, profesorul trebuie să adapteze modul de predare la modul în care elevii învață. Este nevoie de o îndrumare constructivă, accentul trebuie să cadă pe ,,ceeea ce a făcut bine elevul”, pentru ca acesta să știe ,,ce trebuie să facă mai bine pentru mai departe”. Astfel, elevii se raportează la ceea ,,ce pot face” și nu la ,,ceea ce nu pot face”.

Cu ajutorul educației incluzive, școala urmărește nu numai dezvoltarea capacităților intelectuale și fizice ale copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), ci și dezvoltarea relațiilor de comunicare între copii. În urma folosirii diferitelor jocuri în care sunt implicați toți elevii clasei, profesorul consolidează deprinderile de comunicare (prin cuvinte, gesturi, expresia feței, imagini, simboluri), de scris, citit sau socotit, astfel încât copiii cu CES să se apropie mai mult de cei fără aceste probleme.

Pentru copiii cu CES profesorii trebuie să adapteze programele școlare, să selecteze anumite conținuturi din curriculumul general pentru ceilalți elevi și să renunțe la conținuturile complexe, să accesibilizeze, prin simplificare, conținutul învățării, ca acesta să poată fi înțeles și

învățat de copilul cu CES, să completeze curriculumul general cu activități compensatorii-terapeutice, individuale, utile recuperării elevului cu cerințe speciale.

Dintre cele mai eficiente metode și strategii de învățare aplicate elevilor cu CES, precizăm:

1. Metoda MOPO- ajută la eliminarea greșelilor de ortografie, punctuație, majuscule, organizare-sens, structură, continuitate.

2. Metoda ROBER- are la bază observarea (culegerea informațiilor), organizarea faptelor, compunerea ciornei, corectarea ciornei-editare, recapitulare-forma finală pentru redactare.

3. Metoda OMOLAR- cuprinde următoarele etape: organizarea eficientă a timpului, identificarea cuvintelor-cheie, evitarea problemelor dificile, lectura atentă, găsirea răspunsurilor, recapitularea.

4. Metoda LAF- prin această metodă copilul citește și analizează conținutul unui paragraf, reușește să facă un rezumat al conținutului cu propriile cuvintele.

5. Schematizarea- este o tehnică de lucru care îmbunătățește studiul individual și capacitatea de a organiza materia, de a rezuma și planifica o temă.

6. Tehnica parcurgerii repetate- elevul citește de mai multe ori textul, urmărind de fiecare dată un alt scop. Este esențial ca profesorul să adapteze această metodă la cerințele individuale ale elevului.

7. Autochestionarea- îmbunătățește aptitudinile pentru citit. În timp ce citesc, elevii își pun întrebări și găsesc răspunsuri la a doua lectură.

8. Descoperirea cuvintelor- este o metodă de îmbunătățire a sunetelor cuvintelor prin eliminarea sufixului/prefixului, găsirea unui cuvânt asemănător, despărțirea în silabe.

9. Întrebări reciproce- prin această metodă elevii își pun numeroase întrebări care îi ajută la înțelegerea textului citit.

10. Redactarea unui paragraf- cuprinde trei etape: redactarea propoziției de început, a trei fraze în care să descrie conținutul și fraza de încheiere.

Pentru integrarea copiilor cu CES au fost aplicate mai multe modele, dintre care:

- **modelul colaborării școlii speciale cu școala de masă** pe baza unui parteneriat între cele două instituții, care are ca scop pregătirea lecțiilor, adaptarea materialelor și a mijloacelor de învățare la particularitățile elevilor.

- **modelul organizării în școala de masă a unei clase speciale**, prin intermediul căruia se urmărește o mai bună intercunoaștere și colaborare între elevii cu CES și elevii fără această problemă.

- **modelul itinerant**- favorizează integrarea în școala de masă a unui număr mic de copii cu CES, care locuiesc aproape de școală. Cu sprijinul unui profesor itinerant elevii participă la activitățile școlii.

- **modelul comun-** se deosebește de modelul itinerant prin faptul că profesorul itinerant oferă sprijin atât copilului, cât și familiei acestuia în alcătuirea programelor de învățare, colaborează cu profesorii din școala de masă în care este integrat copilul, urmărește evoluția școlară a acestuia și intervine în cazul unor probleme de neadaptare la anumite cerințe școlare.

Pentru alegerea unui model eficient elevului cu CES și pentru a stabili tipul de strategie necesară recuperării, nevoile acestuia trebuie corect identificate.

Deoarece copiii cu CES se adaptează în mod diferit (unora le este mai ușor în învățământul de masă, în timp ce alții lucrează mai bine în școlile speciale), nu există un model care să facă față tuturor nevoilor acestor copii.

Școala de masă urmărește integrarea, precum și accesul egal la educație al tuturor copiilor, fie că au sau nu cerințe educaționale speciale. Aceasta trebuie să ofere un climat adecvat dezvoltării armonioase și echilibrate și să se adapteze nevoilor fiecărui copil, pentru ca acesta să se simtă în siguranță și valorificat.

Bibliografie:

Enache, Roxana, Ilie, Anne-Marie, *Managemntul situațiilor educaționale speciale*, București, Editura Universitară, 2019.

Senge, Peter, McCabe, Nelda Cambron, Lucas, Timothy, Smith, Bryan, Dutton, Janis, Kleine, Art, *Școli care învață. A cincea disciplină aplicată în educație*, trad. de Zinaida Mahu, Editura Trei, 2016.

Mendler, Allen, *Motivarea elevilor nepăsători: strategii dovedite pentru a captiva elevii*, trad. de Maria Cristina Mocanu, Editura Art Klett, 2023.

https://edict.ro/metode-si-strategii-educationale-de-succes-pentru-incluziunea-elevilor-cu-ces/ (Data accesării: 28 noiembrie 2024)

https://eduacces.ro/ro/resources/strategii-de-lucru-eficiente-n-integrarea-colar-a-copiilor-cu-ces-metode-i-tehnici-n-obinerea-progresului-colar-al-copiilor-cu-ces/document/1831/preview (Data accesării: 28 noiembrie 2024)

http://www.isjarad.ro/RED/Metode%20de%20consiliere%20a%20elevilor%20cu%20CES%20%C8%99i%20a%20elevilor%20capabili%20de%20performanta%20.pdf (Data accesării: 28 noiembrie 2024)

PARTICULARITĂȚI ALE PROCESELOR PSIHICE ȘI PERSONALITĂȚII COPILULUI CU ADHD

LAZĂR MARIANA-ALINA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL GLODENII GÂNDULUI

ADHD (prescurtare acceptată internaţional de la Attention Deficit Hyperactivity Disorder- Deficit de Atenţie şi Tulburare Hiperkinetică) nu este ceva nou: termenul a fost descris pentru prima dată acum aproape 100 de ani, iar efectele benefice ale medicației stimulante sunt cunoscute de peste jumătate de secol.

Primele lucrări legate de această afecțiune au fost relizate de un cunoscut medic pediatru din Anglia, George Still (Popenici, Ș., Fartușnic, C., Târnoveanu, N., 2008, p. 19).

Și alți cercetători descoperiseră comportamentele specifice ADHD cu câțiva ani în urmă, dar *Still* a fost, *în 1902, primul care a recunoscut şi a descris afecţiunea*. El a remarcat că un grup de pacienți ai săi, mai ales băieți, aveau un comportament dificil încă înainte de vârsta de 8 ani. Majoritatea erau neatenți, hiperactivi și ieșeau în evidență față de alți copii prin rezistența la metodele disciplinare.

Still i-a descris pe acești copii ca având un control minim de inhibare, ca fiind plini de agresivitate și, folosind limbajul vremii, suferind de *„lipsa controlului moral''*. Medicul pediatru a văzut în aceasta o *boală cronică, de natură biologică (înnăscută)* și care nu era cauzată de alți factori, cum ar fi purtarea greșită a părinților, mediul nefavorabil**.**

Interesul în ADHD a urmat marii epidemii de gripă din 1918-1919. Epidemia a ucis peste 20 de milioane de oameni la nivel mondial și encefalita (o inflamare a creierului), boală asociată gripei, a lăsat foarte mulți oameni afectați din punct de vedere neurologic. Unii dintre aceștia au suferit ulterior de boala Parkinson, în timp ce alții au început să manifeste imediat un comportament dezinhibat și disfuncții care aveau anumite similarități cu problemele descrise de Still. Datorită acestei experiențe, *ADHD a ajuns să fie privită ca o afecțiune a creierului*.

Cercetătorii din anii 1950 și 1960 au început să conștientizeze faptul că cei mai mulți dintre copiii cu ADHD nu suferiseră nicicând vreo vătămare a creierului. Ei au îmblânzit numele bolii, transformând-o din „minimă afecțiune a creierului'' în *„minimă disfuncție a creierului''* (dr. Green, C., dr.Chee, K., 2009, p.16). Acest lucru lăsa să se înțeleagă clar că, practic, creierul era normal, dar existau anumite dezechilibre ușoare care stăteau la baza comportamentelor respective.

Medicii pediatri au devenit apoi obsedați cu „vânarea'' unor mici diferențe neurologice. Până cu puțin timp în urmă, multe dintre părereile asupra ADHD proveneau din analiza mișcărilor degetelor, dominanța ochiului, piciorului sau mâinii și dintr-o multitudine de alte teste neânsemnate.

Termenul de ,,minimă disfuncție a creierului'' nu a fost niciodată satisfăcător, dar cel puțin el implica ideea că ADHD este alcătuit dintr-o sumă de comportamente și indica faptul că sursa acestora ține de creierul copiilor, și nu de părinții lor.

În perioada în care termenul de ,,minimă disfuncție a creierului''era folosit, alți oameni de știință din domeniul medical au început să analizeze comportamentele specifice. La începutul anilor '60 a fost descris pentru prima dată *,,sindromul copilului hiperactiv''*(dr. Green, C., dr.Chee, K., 2009, p.17). Simptomele erau oarecum neclare, dar afecțiunea era văzută ca făcând parte din dezvoltarea individuală a copilului și se considera că nu era cauzată de vreo problemă a creierului. De-a lungul anilor 1960 și 1970 termenii de *hiperactivitate și deficit de atenție* erau utilizați în paralel, dar cel de hiperactivitate este cel care a atras atenția publicului și a presei.

La începutul anilor '70, Virginia Douglas, din Canada, a promovat idea că deficitul de atenție reprezintă un simptom mai important decât hiperactivitatea. Până la sfârșitul deceniului, scrierile ei au avut un impact atât de puternic, încât Asociația Psihiatrică Americană a folosit termenul de *,,tulburarea deficitului de atenție''(ADD)* în manualul său de diagnosticare și statistică din 1980 (DSM –III).

În 1987 Asociația a editat DSM-III -Revizuit, care acum vorbea *de ,,tulburarea cu deficit de atenție, însoțit de hiperactivitate/ impulsivitate''.*

O altă clasificare din Manualul DSM-IV (Manualul de Statistică și Diagnostic a Tulburărilor Mentale, 1994) utiliza abrevierea ADHD pentru toate tipurile acestui sindrom:

- *ADHD fără comportamente activ- impulsive*- tipul predominant neatent (care nu manifestă hiperactivitate)- se regăsește în procent de 10%;
- *ADHD însoțit de comportamente activ- impulsive*- tipul predominant hiperactiv sau impulsiv (în care se încadrează cei care nu manifestă pregnant lipsa atenției)- 25%;
- *ADHD cu o combinație din amândouă*- tipul combinat (cel mai comun tip al acestui sindrom, care manifestă toate simptomele ce definesc ADHD: lipsa atenției și a puterii de concentrare, hiperactivitatea și impulsivitatea)- 65% (Popenici, Ș., Fartușnic, C., Târnoveanu, N., 2008, p. 17).

S-a pus adesea întrebarea: *ADHD este o afecțiune medicală* care necesită tratament, *sau e doar un termen utilizat de oamenii de știință pentru a evita responsabilitatea?* Pentru a răspunde acestei întrebări, Institutul de Sănătate American a organizat o conferință în 1998 în cadrul căreia sute de specialiști în ADHD s-au întâlnit pentru a parcurge dovezile științifice în privința cauzelor și tratamentului ADHD. Pentru că ADHD este una dintre ,,tulburările''cele mai intens cercetate în societatea noastră, s-au putut examina rezultatele a peste 1000 de studii științifice. Pe baza acestei examinări s-a conchis că ADHD este într-adevăr o deteriorare a sănătății care, atunci când nu este tratată, crește riscul de abandon școlar, de implicare în acțiuni delincvente, precum și de dezvoltare a unei varietăți de probleme la serviciu și în relațiile sociale (psih. clinician Monastra, V., 2011, p.14).

Conform Institutului American de Sănătate Mentală (2006), *ADHD este o condiție neurologică* ce implică probleme privind lipsa atenției și hiperactivitatea- impulsivitatea, care sunt inconsistente cu nivelul de dezvoltare specific vârstei copilului.

Mulți părinți, cadre didactice și legislatori folosesc termenul popular de ,,tulburarea deficitului de atenție''(ADD), dar pentru a descrie corect această afecțiune trebuie să apelăm la denumirea de ADHD.

Astăzi, când vorbim despre ADHD, ne referim așadar la o diferențiere ușoară, dar importantă în funcționarea normală a creierului, care îl determină chiar și pe un copil inteligent să aibă insuccese în plan școlar și să se comporte inadecvat, în ciuda educației excelente primite acasă. Netratată, această afecțiune poate avea consecințe negative pe termen lung (psihologice, sociale, economice).

Interesul major investit în tulburările de tip ADHD din ultima vreme ne-ar putea face să credem că ne aflăm în mijlocul unei adevărate epidemii. Dar *ADHD nu este astăzi mai frecvent decât era în trecut*, ci doar am ajuns să recunoaștem mai ușor problema reală pe care în trecut n-o remarcam sau era diagnosticată greșit.

În ciuda unei mai bune cunoașteri a afecțiunii, *mulți copii rămân încă nediagnosticați*. Părinții dezorientați privesc neputincioși nereușitele școlare ale copiilor lor sau imensa tensiune pe care aceștia o creează acasă.

Profesioniștii și noi, cadrele didactice, suntem adesea la fel de nepregătiți, continuând să credem uneori că ADHD este o ,,problemă la modă''sau o scuză a unor părinți incompetenți. Din fericire, acuzarea părinților cunoaște un declin semnificativ, preconcepțiile înrădăcinate fiind înlocuite de rezultatele studiilor științifice.

S-au făcut progrese, dar ADHD rămâne o tulburare extrem de variabilă, complexă și imprecis definită. Progresele în domeniul medicinei sau psihologiei s-au limitat la descrierea varietății formelor de manifestare și evaluarea efectului cumulat al unor diferiți factori de influență.

Deși riscăm uneori să ne rătăcim în incertitudine, ar fi bine să ne concentrăm pe ceea ce știm că este adevărat și să utilizăm aceste informații în folosul copiilor.

Am văzut că ADHD este o problemă reală de sănătate, care afectează într-o măsură mai mică sau mai mare aproximativ 17 % dintre copii.

Mijloacele de comunicare în masă care prezintă comportamente dezastruoase sau activități criminale ca fiind rezultatul direct al tulburărilor de tip ADHD distorsionează adevărul. ADHD în sine nu determină un copil să fie răutăcios sau antisocial în mod deliberat. Problemele prezentate sunt cazuri severe de *tulburări de tip opoziție- sfidare sau de conduită***,** care pot fi asociate cu ADHD, dar nu fac realmente parte din afecțiunea descrisă de noi. Tulburarea de tip opoziție- sfidare se regăsește la 40 până la 60 % dintre copiii cu ADHD (dr. Green, C., dr.Chee, K., 2009, p.11) .

Profesioniștii sunt învățați că părinții nepricepuți pot face ca un copil să învețe deprinderi greșite. În cazul ADHD, copilul dificil este cel care face ca *niște părinți buni și competenți să pară incapabili* (Centrul Național de Sănătate Mentală și Luptă Antidrog, 2010, p.8)**.** Tații reușesc de obicei să fie mai eficienți în educația copilului cu ADHD decât mamele. Nu pentru că ar fi părinți mai buni, ci pentru că au o voce mai puternică și nu sunt ușor de ,,exploatat''datorită faptului că petrec, în general, mai puțin timp acasă.

Copilul cu ADHD *nu este dificil în mod deliberat*, ci el acționează pur și simplu fără să analizeze. Părinții care au succes sunt cei care se arată toleranți, dar în același timp se asigură că cei mici știu că sunt responsabili de faptele lor.

În jur de *60- 70%* dintre acești copii nu vor reuși să-și depășească complet afecțiunea până *la vârsta adultă* (Eli Lilly România, 2010, p.9). Odată cu vârsta, ADHD tinde să nu se mai manifeste atât de mult printr-un comportament neliniștit și impulsiv, ci prin lipsă de atenție, incapacitate de muncă susținută.

Majoritatea copiilor cu ADHD prezintă caracteristici combinate ale comportamentului hiperactiv-impulsiv și ale deficitului de atenție, asociate cu problemele de învățare.

Un număr surprinzător de mare de copii sunt diagnosticați cu *ADHD- predominant neatenți* (având mai ales probleme de învățare). Aceștia au dificultăţi în a-şi menţine atenţia şi concentrarea; li se pare dificil să îşi organizeze sau să îşi ducă sacinile la bun sfârşit; evită efortul mental susţinut; pierd lucruri cu uşurinţă; nu par a asculta când li se vorbeşte; sunt uşor distrași de stimuli externi; adesea nu respectă instrucţiunile şi nu reuşesc să-şi termine temele.Problemele apărute variază de la o zi la alta: în unele zile, copiii sunt în toane bune, în timp ce în zilele următoare parcă sunt total diferiți. Aceste schimbări bruște fac ca problemele de neatenție să fie adesea trecute cu vederea de persoane neexperimentate.

Unii copii cu ADHD par să se concentreze bine când sunt introduși în mediul nou și interesant al cabinetelor noastre. Alți copii pot să aibă rezultate bune când participă la un test față în față cu profesorul de sprijin sau cu psihologul, dar să își piardă complet concentrarea atunci când se întorc într-o clasă aglomerată, alături de 30 de colegi.

Problemele de neatenţie care caracterizează tulburarea pot fi un *rezultat al procesării deficitare la nivelul funcţiilor executive* (cf. psih. clinician Petrovai, D. și psihopedagog Petrică, S., 2010, curs 2, dezvoltat în cadrul CNSMLA), în special a componentei numită *memorie de lucru* (reprezentări mentale ale evenimentelor care sunt activate temporar în minte pentru a putea ghida comportamentul corect). Memoria de lucru:

- Permite *stabilirea unor conexiuni între elemente* care, aparent, nu prezintă nici o legătură unele cu altele;
- Permite *stabilirea corelaţiilor între idei* (de exemplu, pentru înţelegerea unei poveşti, copilul are nevoie să-şi amintească simultan toate piesele constitutive);

- *Ţine activă o cantitate de informaţie, în timp ce copilul lucrează cu altceva* (ţine minte un gând sau informaţie, în timp ce simultan face altceva) (Barkley, 1997, cf. psih. clinician Petrovai, D. și psihopedagog Petrică, S., 2010, curs 2);

Problemele legate de memoria pe termen scurt transformă învățarea lecției în ceva extrem de dificil. Informația este reținută cu o zi înainte, dar e uitată până în momentul testului. Învățarea tablei înmulțirii prezintă mari dificultăți. Problemele de memorie pot afecta capacitatea de a citi și înțelege, în momentul în care copiii cu ADHD uită ce scria la începutul paragrafului până când ajung să îl termine de citit. *Citirea pasivă* apare atunci când copilul urmărește cu privirea cuvintele din text, le recunoaște, dar nu reușește să înțeleagă sensul frazei citite.

Neatenția față de comenzile verbale și o slabă memorie pe termen scurt sunt probleme reale. Părinții trimit copilul să aducă două lucruri, el reapare după un minut și spune: ,,Care era cel de-al doilea?''

Există și un subgrup interesant de copii neatenți (*ADHD doar cu probleme de neatenție*) care sunt rătăciți în propriile lor gânduri. Acești copii sunt tăcuți, visători, se mișcă agale, sunt dezorganizați și cu rezultate școlare slabe. *Copiii neatenți se plictisesc dacă sarcinile școlare nu se schimbă permanent,* nu sunt variate *și nu sunt supravegheate îndeaproape*. Le vine extrem de greu să facă eforturi susținute atunci când îndeplinesc sarcini monotone, de rutină.

Copiii cu ADHD *nu-și propun să facă probleme*, ei doar acționează fără să se gândească la consecințe (American Psychiatric Association, 2003). Sunt conștienți de ceea ce e bine sau e rău, dar nu realizează decât în secunda după ce au reacționat și atunci este deja prea târziu. Ei sunt sincer supărați de ceea ce au făcut, dar vor proceda la fel data viitoare.

Mulți dintre acești copii sunt predispuși la accidente; ei se cațără pe acoperișuri, sar de pe geamuri, își conduc bicicletele fără să se asigure, etc.

Copiii impulsivi întrerup și vorbesc în timp ce alții discută, sâcâie, presează și cer cu insistență informații de dimineața până seara, comportamentul lor generând tensiuni puternice. Ei sunt frustrați cu ușurință și extrem de nerăbdători, având dificultăți în a-și aștepta rândul în jocurile sau în activitățile de grup, deranjând jocurile altor copii.

La școală, răspunsurile incorecte sunt date înainte ca întrebarea să fi fost complet formulată. Exercițiile sunt rezolvate în grabă și presărate cu numeroase greșeli.

Acești copii explozivi sunt greu de disciplinat, întrucât reacțiile lor apar din reflex. Ei învață cu greu din experiență și, până să reușească, le provoacă multă supărare părinților, cadrelor didactice și lor înșiși.

Astfel, copiii cu ADHD pot fi întârziați cu aproape 30 % față de vârsta cronologică în capacitatea de a fi atenți și de a ține minte (Buhai, A., 2010, p.7). Acest lucru înseamnă că un copil de 9 ani poate să se comporte ca unul de 6 ani în ceea ce privește capacitatea de concentrare și control. De aceea, este foarte greu pentru copilul cu ADHD să se integreze în

grupuri de aceeași vârstă cu el. Aceasta nu pentru că este mai puțin inteligent, ci îi este afectată doar abilitatea de control al impulsurilor.

Specialiștii în domeniu consideră că hiperactivitatea în sine nu este o conduită supărătoare, dar, atunci când se suprapune impulsivității, devine o problemă majoră. În cazul copiilor hiperactiv- impulsivi, dificultatea provine din faptul că *nu reușesc* să-și controleze impulsurile și *să reziste în fața solicitărilor permanente* (American Psychiatric Association, 2003).

Copiii care suferă de ADHD sunt o țintă sigură a bătăușilor școlii, pentru că reacționează violent la tachinări. Deși nu ei au început incidentul, sunt învinovățiți pentru altercația care a avut loc.

Unii dintre acești copii neastâmpărați au fost neobișnuit de activi chiar înainte de a se naște. Însă, o proporție surprinzător de mare erau copii normali, chiar deosebiți de cuminți ca bebeluși.

Majoritatea sunt agitați în perioada preșcolară. Odată cu începutul școlii, hiperactivitatea se prezintă de obicei în moduri mai subtile. Se poate observa o creștere a numărului mișcărilor corporale, care se agravează pe zi ce trece: îşi agită mâinile şi picioarele sau se foiesc pe scaun; aleargă sau se caţără excesiv în situaţii nepotrivite (la adolescenţi sau adulţi poate fi limitat la sentimental subiectiv de nelinişte); au dificultăţi în a se juca sau în a se angaja în activităţi de relaxare; vorbesc excesiv; sunt adesea „pe picior de plecare” sau acţionează ca şi cum „ar fi împinși de un motor”.

Acestor copii le vine greu să stea jos multă vreme. Cei care par că stau liniștiți își leagănă picioarele, bat ritmul cu degetele sau se joacă cu orice lucru îl au în preajmă. Această activitate neâncetată este descrisă ca „hiperactivitate șezândă’’(dr. Green, C., dr.Chee, K., 2009, p. 39).

Majoritatea copiilor cu ADHD au dificultăți cu sarcinile care presupun *activități motrice fine*, subtile (colorat, manevrat obiecte, scris de mână, legarea șireturilor) sau *de ansamblu* (fugit, urcat, prinsul mingii, mersul pe bicicletă).

La scris, spre finalul paginii, sunt din ce în ce mai dezordonați și fac mai multe greșeli. Puțini copii cu ADHD par să fie cu adevărat neândemânatici, dar un număr mai mare dintre ei este așa datorită controlului slab al impulsurilor. Ei merg, fug, se cațără cu abilitate, dar nu fac aceste acțiuni într-un mod armonios.

Copiii cu ADHD prezintă *variații extreme în ceea ce privește schimbările de performanță școlară* și ale dispoziției. Aceste transformări îi derutează pe părinți, care încearcă să pună comportamentul din zilele „proaste’’pe seama stresului, a lipsei de somn sau a unor alimente. Dar, chiar dacă acești factori sunt controlați cu grijă, fluctuațiile continuă să se manifeste.

Cadrele didactice sunt conștiente de aceste variații. Într-o zi „bună’’, care apare ocazional, pot fi surprinse cât de mult pot să lucreze copiii. În altă zi, situația se prezintă cu totul altfel.

Trebuie să înțelegem că aceste schimbări vor continua să apară și să recompensăm copilul în zilele când are rezultate bune. *Zilele „proaste’’trebuie acceptate ca pe un simptom al ADHD, și nu al lenei* (dr. Green, C., dr.Chee, K., 2009, pp. 43-44)**.**

Copiii cu ADHD sunt predispuși la reacții emoționale mult mai intense în raport cu ceea ce li se întâmplă- *reactivitate emoțională ridicată față de un eveniment obișnuit de viață, dificultăți în anticiparea reacțiilor emoționale viitoare, asociate unor contexte similare, probleme de autoreglare motivațională* (psih. clinician Petrovai, D. și psihopedagog Petrică, S., 2010, curs 2).

În situațiile în care elevul cu ADHD trăiește emoții negative poate fi copleșit de intensitatea emoției, ceea ce determină o centrare, pentru câteva momente, exclusiv pe emoția pe care o simte, ignorând alte gânduri sau emoții relevante. Adesea, centrarea pe emoția intensă resimțită îi influențează modul de a vorbi sau de a se comporta, ceea ce explică comportamentul lui inadecvat, care nu ține cont de modul în care se simt ceilalți sau de alte informații importante.

Cei mai mulți dintre copiii cu ADHD au maturitatea socială și emoțională a unui copil care are două treimi din vârsta lor.Ei vor să fie populari printre copii, dar par că nu știu cum să realizeze acest lucru. Copiii cu ADHD înțeleg greșit normele sociale acceptate, spunând sau făcând lucruri destul de nepotrivite. În cadrul grupului, aceștia încearcă să se impună forțat, ceea ce-i determină pe prietenii lor să se îndepărteze. Cu cât încearcă să fie mai prietenoși, cu atât devin mai izolați.

Majoritatea copiilor cu ADHD sunt extrem de sensibili și iubitori. De aceea, este foarte important să vedem dincolo de toată agitația și impulsivitatea, pentru a descoperi latura lor delicată.Încrederea în sine este întotdeauna un punct slab al copiilor cu această afecțiune, deoarece au parte de multe nereușite. La școală, ei depun foarte mult efort, dar au rezultate nesatisfăcătoare. Vor să fie iubiți, dar sunt tratați ca niște intruși iritanți.

Aproximativ 50% dintre copiii cu ADHD vor avea o problemă serioasă la cel puțin o disciplină de învățământ. Cele mai frecvente discrepanțe se manifestă în cazul cititului (dislexie), al scrisului (disgrafie), ortografiei și matematicii (discalculie).

Desigur, toți copiii pot avea unele dintre aceste comportamente în mod sporadic, însă acest lucru nu înseamnă că suferă de ADHD. Copiii cu ADHD prezintă unele dintre aceste comportamente cu o frecvență și severitate mai mari decât la copiii de vârstă similară.

EDUCAȚIA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

TOCARIUC MARIANA
GRĂDINIȚA CU P.N. GLODENII GÂNDULUI

Educația specială are in vedere un anumit tip de educație adaptată și destinată copiilor care nu reușesc să atingă în cadrul învățământului obișnuit nivele educative și sociale corespunzătoare vârstei.

Acești copii sunt copii cu *cerințe/nevoi educative speciale*

Cerințe/nevoi educative speciale – CES- cerințele în plan educativ ale unor categorii de persoane, ca urmare a unor disfuncții sau deficiențe de natură intelectuală, senzorială, psihomotrice, fiziologică sau ca urmare a unor condiții psihoafective, socioeconomice sau de altă natură.

Aceste cerințe educative speciale solicită abordarea actului educațional de pe poziția capacității elevului deficient sau aflat în dificultate de a înțelege și valorifica conținutul învățării, și nu de pe poziția profesorului sau educatorului care desfășoară activitatea instructiv-educativă în condițiile unei clase omogene sau pseudo-omogene de elevi.

Normalizarea - asigurarea unor condiții de viață, corespunzătoare pentru persoanele cu cerințe speciale, acceptarea acestora în cadrul societății sau comunității din care fac parte, fiindu-le asigurate aceleași drepturi, responsabilități și posibilități de acces la serviciile comunitare ca și celorlalți membri ai societății, în scopul dezvoltării și valorificării optime a potențialului de care aceste persoane dispun. Altfel spus, normalizarea se referă la sprijinul oferit persoanelor cu cerințe speciale de către componentele sistemului social pentru a permite acestora un mod de viață similar sau apropiat cu al celorlalți membrii ai societății; consecințele practice ale normalizării sunt programele și acțiunile bazate pe incluziune și integrare.

- presupune de fapt ***integrarea*** copiilor cu dizabilități (nevoi speciale) în școala publică.

Educația integrată - presupune ca relațiile dintre indivizi să se bazaze pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă.

- are drept **obiective**, urmatoarele:

- a educa acei copii cu cerințe speciale în școli obișnuite alături de ceilalți copii normali;

- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială) în școala respectivă;

- a acorda sprijin personalului didactic a1 managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;

- a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (săli de clasă, cabinete, laboratoare, bibliotecă, terenuri de sport etc.);

- a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;

- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;

- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;

- a accepta schimbări radicale în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Formele integrării copiilor cu CES existente în școala **românească** se bazează pe urmatoarele modele:

a. Modelul cooperării școlii obișnuite cu școala specială - în acest caz, școala obișnuită coordonează procesul integrării și stabilește un parteneriat activ între cadrele didactice din cele două școli care vor experimenta și susține un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul activităților școlare, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor și oferind un cadru confortabil tuturor elevilor din clasă.

- există alternativa inființării unor centre de zi sau centre de recuperare pentru copiii deficienți (prin reorganizarea școlilor speciale actuale) care să includă un număr mic de copii și în care programul de activitate sa fie destinat activităților recuperatorii, compensatorii și de consolidare a cunoștințelor primite la școală, iar regimul de viață să fie unul cât mai aproape de normalitate.

b. *Modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită* - acest model presupune integrarea copiilor deficienți în școli de masă unde să intre în relație cu elevii normali, facilitându-se, cu sprijinul cadrelor didactice și specialiștilor din școală, o mai bună intercunoaștere și relaționare între cele două categorii de copii.

- modelul este criticat de unii specialiști care nu consideră o integrare reală constituirea unei clase speciale într-o școală obișnuită, practica demonstrând dificultatea aplicării unui program de integrare dupa acest model; discrepanța dintre clasele obișnuite și clasa specială se accentuează, timpul efectiv în care elevii normali și cei cu cerințe speciale relaționează

direct este destul de redus (în cele mai multe cazuri acest timp se reduce la durata pauzelor dintre activitățile școlare), iar în condițiile unui colectiv școlar de acest tip se constituie cu ușurință grupuri de elevi între care apar conflicte sau atitudini ce pot accentua discriminarea față de elevii deficienți din clasa specială (adică efectul opus integrării).

c. *Modelul bazat pe amenajarea în școala obișnuită a unui spațiu sau a unei săli de instruire și resurse pentru copiii deficienți, integrați individual în clase obișnuite din școala respectivă* - în acest caz, profesorul care se ocupă cu elevii deficienți este și profesorul de sprijin care desfășoară activități cu acești copii, atât în spațiul special amenajat în școală, cât și la orele de clasă, atunci când condițiile solicită/permit acest lucru, colaborând direct cu educatorii din clasele unde sunt integrați copiii.

d. Modelul itinerant- acest model favorizeaza integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de copii cu cerințe speciale, domiciliați la mica distanță de școală (se evită astfel dezavantajul deplasărilor pe distanțe mari ale copilului) și sprijiniți de un profesor itinerant (specializat în munca la domiciliul copiilor cu un anumit tip de deficiență); ei pot astfel participa la activitățile școlii respective.

e.Modelul comun - este relativ asemănător cu modelul precedent, cu deosebirea că în acest caz profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit areal și oferă servicii de sprijinire a copilului și familiei, ajută părinții la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare a copiilor la anumite cerințe școlare.

Procesul de integrare a copiilor în dificultate presupune din partea profesioniștilor antrenați nu doar interes, cunoștințe și competențe – ci și o capacitate reală de a lucra în echipă. O echipă constituită atât în cadrul școlii, dar și o echipă la nivel interinstituțional, care să-i includă pe toți profesioniștii care răspund de copil: educator sau asistent maternal, asistent social, profesor diriginte, director de scoală și alții.

Școala publică devenită școală incluzivă va dispune de:

• dotări tehnico-materiale: săli specializate (de kinetoterapie, logopedie), aparate pentru diferite tipuri de deficiențe, mijloace de învățământ adaptate;

• asigurarea cu resurse umane corespunzatoare (specialiști în domeniu psihopedagogic și cadre didactice itinerante);

• adaptări funcționale la nivelul clădirilor (modificări ale clădirilor, rampe de acces, scări rulante).

Profesorul din școală integrativă va avea o serie de obiective de perfecționare și autoperfecționare profesională, cum ar fi:

- Să fie capabil să remarce punctele forte și interesele fiecărui copil şi să le utilizeze pentru motivarea interioară în procesul de educație.
- Să știe să stabilească obiective ambiţioase dar diferenţiate, adecvate elevului respectiv, ceea ce impune evaluare diferenţiată.
- Să formuleze aşteptări adecvate pentru fiecare elev, oricare ar fi capacităţile acestuia. Această abilitate a cadrului didactic permite tuturor elevilor să devină membri ai clasei şi ai şcolii.
- Să știe să utilizeze un stil de predare bazat mai mult pe activităţi decât pe intervenţia de la catedră.
- Să știe să ofere zilnic condiţii pentru ca fiecare elev să aibă un succes.

Competențele utile profesorului din școala integrativă sunt:

- Să realizeze că răspunde de fiecare copil din clasă.
- Să cunoască diferite strategii de instruire şi să ştie să le folosească eficient.
- Să lucreze în echipă cu părinţii şi cu alți profesioniști care se ocupă de copil.
- Să perceapă lucrul cu fiecare membru al clasei ca pe o oportunitate de perfecţionare profesională şi nu ca problemă pe care el sau alţii o au de rezolvat.
- Să fie flexibil şi să demonstreze un grad ridicat de toleranţă.

Strategii de integrare:

- strategii individuale
- strategii colective
- strategii totale

Strategii individuale

Această categorie privește mai mult posibilitățile pe care individul, luat ca entitate, le utilizează să se integreze. Orice sistem educațional trebuie să aibă în vedere să inzestreze individul cu o gamă de strategii individuale pe care acesta să le poată folosi în împrejurările diferite ale vieții sale. Toate abilitățile, începând cu abilitățile intelectuale și terminând cu abilitățile sociale comportamentale, fac parte din strategiile individuale. Dar nu trebuie neglijat faptul că strategiile individuale sunt rezultatul unor strategii colective de integrare la care individul este supus în permanent. Ceea ce este important, este ca aceste strategii individuale nu constituie mecanismele de eludare, ci forma de fluența și creativitate cu care individul este înarmat.

Strategii colective

Această strategie începe de la microgrupul familial, microgrupul de stradă, strategiile socioprofesionale, deci școlare și culturale.

Strategii totale

Societatea ca atare cunoaște și ea o gamă variată de strategii prin care facilitează integrarea individului în societate și a valorilor în conștiința individului. Gândirea social-culturală, modelul personalității, institutiile sociale etc. sunt tot atatea strategii care deservesc procesul de integrare.

Educaţia integrată, pornind de la intervenţia timpurie, urmăreşte, deci, să ajute familia şi copilul cu nevoi speciale în vederea valorizării tuturor potenţialităţilor latente, pentru a trăi din plin, cu posibilităţile pe care le are şi le dezvoltă, într-o ambianţă constructivă, echilibrată. Educaţia integrată îi va permite copilului cu CES să trăiască alături de ceilalţi copii valizi, să desfăşoare activităţi comune, dobândind abilităţi indispensabile pentru o viaţă cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserţie socială.

Bibliografie:

Casantra Abrudan, Psihopedagogie specialã, Ed Imprimeriei de Vest, Oradea,2003

Maria Anca, Metode si tehnici de evaluare a copiilor cu ces, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2007

Mihaela Claudia Cherengi, Managementul școlar și integrarea copiilor cu ces, Ed. Sf. Ierarh Nicolae, 2013

Andrei Doina, Anghel Luminița, Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale

CE ESTE O CLASĂ FLIPPED?

ZĂBRĂUȚANU ALINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „AL. I. CUZA” BACĂU

Lumea noastră este în continuă evoluție, iar schimbările corespunzătoare afectează fiecare aspect al vieții. Odată cu apariția tehnologiei și a informațiilor, metodele tradiționale de operare sunt mai puțin utilizate, iar metodele convenabile și eficiente devin normă. Conceptul de predare elevilor prin sălile de clasă răsturnate devine rapid foarte utilizat și există o mulțime de exemple de clasă răsturnate pentru a dovedi acest lucru.

Să luăm, de exemplu, educația; a fost o perioadă în care profesorii nu puteau face predare decât în sălile de clasă cu tablă. Cu toate acestea, internetul, tutorialele video și cursurile online au făcut ca acest mod de predare să fie depășit.

Multe școli acceptă acum această nouă metodă de predare, deoarece este centrată pe elev și produce rezultate mai bune. Utilizarea activităților flipped classroom este unul dintre numeroasele moduri în care ne adaptăm la această eră digitală. În acest referat, voi prezenta exemple de clasă răsturnate și cum se schimbă sistemul educațional.

Ce este o clasă flipped?

Expresia "clasă răsturnată" provine din reversul taxonomiei lui Bloom. Inversarea ierarhiei sale de modele de învățare educațională vă oferă o clasă răsturnată. O clasă răsturnată este reversul clasei convenționale. Este o metodă pedagogică de educare a elevilor prin utilizarea de ajutoare tehnologice.

Profesorul oferă elevilor tutoriale video și materiale online pe care să le urmărească mai întâi acasă, în loc să introducă subiectul în clasă. Elevii vin apoi la clasă și au discuții și exerciții de clasă pe tutorialul video.

Un exemplu de clasă răsturnat ar fi un profesor de matematică care oferă elevilor săi videoclipuri pentru a le urmări acasă cu privire la liniile importante din triunghi, definiții, reprezentare, puncte de intersecție în diferite tipuri de triunghiuri. Când vin la clasă, elevii sunt împărțiți în grupuri pentru a discuta despre o anumită linie importantă din triunghi. Fiecare grup își împărtășește apoi punctele de vedere cu întreaga clasă, iar profesorul oferă explicații și clarificări cu privire la aspectele importante. Potrivit industriei de eLearning, profesorii care au folosit acest model au

asistat la o reducere semnificativă a ratelor de eșec ale elevilor lor. În plus, această învățare centrată pe sine îi ajută pe elevi să-și dezvolte abilități utile în viață, cum ar fi gândirea critică și rezolvarea problemelor.

Instrumente relevante

O clasă răsturnată implică utilizarea de materiale audio, video sau legate de slideshow pentru a-i învăța pe elevi. Profesorii ar trebui să utilizeze instrumente de editare video și de înregistrare a ecranului pentru a crea conținut relevant pentru elevii lor. Există mai multe instrumente software pentru screencasting și creație audio / video, dintre care unele includ;

- Screencastify: Acest instrument de screencasting vă permite să faceți înregistrări video ale ecranului computerului și să le partajați cu elevii. De asemenea, vine cu o caracteristică de microfon pentru lecții audio.
- Nearpod: Nearpod este o aplicație video care vă ajută să creați prezentări de diapozitive și prezentări pentru elevii dvs. Este foarte interactiv și vă permite să faceți sondaje, să dați exerciții de testare și să obțineți răspunsuri în timp real de la elevii dvs.
- Khan Academy: Această aplicație de instrumente video oferă peste 3000 de videoclipuri de lecții pe diverse teme. În calitate de profesor, puteți crea o sală de clasă pentru elevii dumneavoastră în aplicație și le puteți partaja videoclipuri relevante.
- Camtasia: Camtasia este un instrument screencast care vă permite să adăugați note și efecte la videoclipul înregistrat. O face mult mai interactivă.
- EdPuzzle: Această aplicație video oferă mai multe caracteristici interactive, cum ar fi note audio și comentarii. Profesorii pot ști videoclipurile pe care elevii le-au vizionat și cât timp petrec elevii la fiecare secțiune. Acest lucru oferă o idee despre cât de mult din subiect elevul înțelege.

Modele ale clasei flipped

Un lucru remarcabil despre sălile de clasă răsturnate este că acestea pot lua diferite stiluri și forme. Nu este rigid, deoarece profesorul poate folosi diferite modele pentru a răsturna clasa. Există mai multe exemple de clasă răsturnate în care profesorii folosesc unele dintre aceste modele și au un rezultat pozitiv pentru a arăta că este foarte eficient. Iată câteva dintre cele mai populare modele de clasă răsturnate:

Clasă răsturnată orientată spre discuții

Pentru acest model, profesorul oferă elevilor un videoclip de curs, fie creat de profesor, fie dintr-o sursă externă, pentru a viziona. În timpul orelor de curs, elevii au apoi discuții cu privire la conceptele și subiectele din videoclip. Acest model de clasă este cel mai bun pentru subiecte precum Arta, Istoria sau Engleza.

Clasă flipped bazată pe grup

Accentul acestui model este învățarea peer-to-peer. După ce cursanții au revăzut materialul dat mai devreme, ei vin la clasă și lucrează împreună la exercițiul clasei în grupuri. Acest lucru ajută la promovarea învățării și la îmbunătățirea retenției de memorie.

Săli de clasă standard flipped

Acesta este modelul ideal de clasă răsturnat. Aici, elevii au acces la materialele și videoclipurile de curs înainte de următoarea oră, pe care urmează să o studieze înainte. Perioadele de curs vor fi dedicate reviziei, rezolvării exercițiilor și practicării a ceea ce s-a învățat acasă. Acest model permite elevilor să înțeleagă mai bine și permite interacțiunea individuală cu profesorul.

Sala de clasă flipped bazată pe demonstrații

Acesta este modelul ideal pentru discipline experimentale precum Fizică, Geometrie, Chimie, Matematică și așa mai departe. Este deosebit de benefic pentru subiectele care utilizează formule sau acțiuni repetitive. Videoclipurile sunt de obicei demonstrative și instructive pentru ca elevii să înțeleagă mai bine. În unele cazuri, profesorii folosesc instrumente de screencasting pentru a le permite să-și înregistreze ecranele și să creeze videoclipuri pentru elevi. Elevii au acces la videoclipuri înainte de oră. Acest lucru le oferă timp să privească și să înțeleagă în ritmul lor.

Virtual Flipped Sala de clasă

În acest model, perioadele de clasă sunt inexistente. Totul este virtual. Lectorii universitari și profesorii care predau studenților absolvenți folosesc adesea acest model pentru studenții lor. Elevii au acces la note de curs , videoclipuri și teme, pe care urmează să le trimită online prin diverse sisteme de management al învățării. Cu toate acestea, elevii ar trebui să programeze întâlniri cu lectorul pentru interacțiune unu-la-unu. Acesta este mijlocul prin care lectorul ține file cu privire la progresul lor.

Faux-Flipped Sala de clasă

Acest model este cel mai potrivit pentru elevii mai mici. Aceasta implică furnizarea de prelegeri și videoclipuri de instruire în loc de sarcini. Ei vor viziona videoclipurile din clasă, în timp ce elevii vor revizui și vor înțelege în timpul lor. Profesorii sunt disponibili în această perioadă pentru a oferi orice asistență are nevoie fiecare elev.

Răsturnarea profesorului

Sălile de clasă răsturnate nu trebuie neapărat să implice schimbarea de către profesor a metodelor de predare. În acest model, elevii devin profesori prin crearea unui videoclip care să demonstreze ceea ce au învățat. Acest lucru se poate face ca proiecte individuale sau atribuiri de grup. Elevii se filmează explicând anumite concepte și încearcă să fie "învățătorii".

Beneficiile unei săli de clasă flipped

Deși metoda tradițională de predare este încă valabilă, există multe lucruri pe care sistemul educațional le poate câștiga din adaptarea la modelul de predare la clasă răsturnat. Oferă multe beneficii atât elevilor, cât și profesorilor. Unele dintre avantajele acestui model includ:

- Îmbunătățirea relațiilor elev-profesor: Modelul de clasă răsturnat face legătura între decalajul elev-profesor și le oferă posibilitatea de a relaționa cu ușurință. Permite interacțiunea unu-la-unu.
- Elevii învață în ritmul lor: Cu modelul de predare flipped clasă, elevii pot învăța în ritmul lor. Ei pot derula o prelegere sau o pot urmări de mai multe ori pentru a o înțelege. Acest lucru nu este posibil cu predarea convențională.
- Promovează interacțiunea de grup a elevilor: Multe dintre activitățile din clasă din clasă răsturnate ajută la încurajarea interacțiunii elevilor în grupuri și încurajează munca în echipă.
- Îmbunătățește înțelegerea subiectului de către elevi: activitățile din clasă răsturnate oferă spațiu pentru o analiză aprofundată și o înțelegere mai profundă a subiectului. Creează o atmosferă pentru învățarea activă și practică.
- Îmbunătățește experiența de învățare: Modelul de predare flipped în clasă oferă elevilor o experiență de învățare mai bună, care este mai interactivă și mai captivantă.

- Dezvoltarea abilităților din viața reală: Activitățile flipped classroom îi ajută pe elevi să-și cultive abilitățile necesare în situații din viața reală, cum ar fi gândirea critică, abilitățile orale și de ascultare.

Activități flipped în clasă cu exemple de clasă răsturnate

Există mai multe activități care se pot face într-un model de predare în clasă răsturnat. Profesorul creează o prelegere video pe care elevii să o asculte și să o asimileze acasă. Când vin la clasă, profesorul îi implică în diverse activități menite să le promoveze înțelegerea subiectului.

Diferite tipuri de activități flipped clasă sunt unice pentru subiect, tipul de student, și durata de timp. Aceste activități ar putea fi sub formă de exerciții de clasă, muncă de laborator sau simulări. Responsabilitatea profesorului este de a selecta o activitate adecvată în clasă, care îi va ajuta pe elevi să înțeleagă și să-și păstreze atenția. Iată o listă cu cele mai bune activități dintr-o sală de clasă răsturnată.

10 Cele mai bune activități de clasă răsturnate

Discuție

Acest lucru implică separarea elevilor în grupuri și atribuirea conceptelor din material sau tutorial video împărtășit mai devreme pentru a face brainstorming și a discuta. După care, profesorul are o discuție generală cu clasa cu privire la fiecare dintre conceptele date.

Întrebare și răspuns

Această strategie are ca scop clarificarea oricărui aspect confuz al materialelor online împărtășite cu elevii. Elevii trimit întrebări, iar profesorul le răspunde. În unele cazuri, profesorul îi poate împărți pe cursanți în grupuri și le-ar putea atribui unele dintre întrebări.

Rezolvarea problemelor

Elevii sunt împărțiți în grupuri și li se oferă probleme complexe care necesită soluții pas cu pas. Fiecare pereche încearcă apoi să rezolve problema folosind informațiile din materialul online partajat înainte de oră.

Dezbatere

Această tehnică este cea mai potrivită pentru subiecte controversate. Profesorul îi informează deja pe elevi cu privire la laturile disponibile ale argumentului, astfel încât elevii trebuie să se pregătească înainte de oră. Profesorul

împarte apoi elevii în diferite grupuri în funcție de partea argumentului pe care l-au ales. Grupurile adverse au apoi șansa de a-și prezenta punctele.

Studii de caz

Profesorul împarte apoi elevii în diferite grupuri și oferă fiecărui grup o problemă de scenariu din viața reală. Ei trebuie să rezolve problema și să ofere o soluție folosind materialul din afara clasei pe care profesorul le-a dat-o.

Fishbowl discuție

Aceasta este una dintre tehnicile grupurilor mai mici. Profesorul alege un grup de 4-6 elevi pentru a se angaja într-o discuție, în timp ce restul clasei urmăresc, analizează și critică interacțiunea care are loc.

Think-Pair-Share

Aceasta este o activitate în trei părți pentru a explica în continuare conceptele din materialul pre-clasă. Etapa de gândire implică fiecare elev care lucrează individual și își scrie gândurile pe această temă. Elevii sunt apoi împerecheați între ei pentru a discuta opiniile lor. Ultima etapă implică o discuție completă a clasei cu profesorul.

Robin rotund

Elevilor din grupuri li se oferă un concept special din materialul de dinaintea clasei, pe care ar trebui să-l gândească. După sesiunea de brainstorming, fiecare elev va spune un singur cuvânt sau o singură frază care surprinde cu precizie subiectul în cauză. Se întâmplă în jurul până când toată lumea din grup a participat.

Dyadic Eseu

După studierea materialului pre-clasă, elevii vin la clasă cu un set de întrebări eseu și răspunsuri pe material. În clasă, cursanții își împărtășesc întrebările cu alți cursanți care încearcă să răspundă la întrebări. În cele din urmă, toate răspunsurile sunt comparate și discutate în legătură cu subiectul.

Gruparea afinității

Elevii își scriu ideile în mod individual pe baza materialului pre-clasă dat. Ei sunt apoi puși în grupuri și rugați să clasifice ideile pe baza asemănării. Această activitate este adesea un precursor pentru alte activități complexe.

Exemple de clasă flipped din viața reală

1. Clintondale High School, Michigan, este unul dintre exemplele flipped clasă a unei școli care a adoptat modelul de predare flipped clasă. Profesorii lor creează prelegeri video cu ajutorul instrumentelor de screencasting . De atunci, acestea au înregistrat o scădere cu 33% a ratelor de eșec și au crescut exponențial interacțiunea elev-profesor.
2. O clasă de studenți de programare de la o universitate au fost predate folosind modelul de clasă flipped. Elevii au urmărit prelegeri video acasă și au rezolvat problemele de programare în timpul orei. Elevii au oferit recenzii pozitive cu privire la metoda de predare, deoarece aceasta a făcut învățarea mai accesibilă.
3. O clasă de drept de la USC angajează flipping modelul profesor pentru elevii săi. Elevii au fost împărțiți în grupuri și fiecare grup are un subiect atribuit. Apoi, ei au creat o prezentare video pentru a preda clasei.

Concluzie

Ajută la îmbunătățirea învățării auto-dirijate și crește interacțiunea elev-profesor. În această eră tehnologică, astfel de idei sunt necesare pentru a păstra atenția elevilor și pentru a ajuta la construirea abilităților de viață

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES

BIREȘ ROZALIA

ȘCOALA PRIMARĂ NR 2 FĂGETU

LOC. PLOPIȘ, JUD. SĂLAJ

Cerinţele educative speciale (CES) reprezintă necesităţile educaţionale care solicită o şcolarizare adaptată particularităţilor individuale şi o intervenţie specifică, prin recuperare şi compensare corespunzătoare. Fără acestea nu se poate vorbi de egalizarea şanselor, de acces şi participare educa ţională şi socială.

Din categoria copiilor cu C.E.S fac parte copiii cu deficienţe propriu-zise, cu deficienţe senzoriale şi fizice, mintale, comportamentale; copii cu tulburări afective, emoţionale; copii cu handicap asociat; copii cu dificultăţi de cunoaştere şi învăţare; copii cu deficienţe de comunicare şi interacţiune.

Societatea modernă are ca scop să integreze, în structurile sale, toate categoriile de persoane și să promoveze drepturi egale pentru toţi, aplicând principiul nondiscriminării. În această direcţie s-au adoptat politci sociale și educaţionale care să le permită participarea totală și activă în viaţa comunităţii, să faciliteze accesul la o educaţie și o profesionalizare corespunzătoare, în acord cu propriile disponibilităţi. Sistemul de învăţământ românesc s-a aliniat tendinţelor și cerinţelor internaţionale, susţinând integrarea și incluziunea școlară. Elevii pot fi incluși în școlile de masă unde li se asigură o adaptare a curriculumului, iar resursele umane și materiale existente la nivelul instituţiei școlare sunt valorificate și îmbunătăţite pentru a răspunde nevoilor de formare ale acestor copii.

Nu există reţete pentru integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite, deoarece există forme de integrare diferite.

- Integrare parțială -elevii cu CES petrec doar o parte din timp în școala obișuita sau la anumite discipline, scolare unde pot face față;

- Integrare totală - elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuita cu excepția programelor terapeutice care se pot desfășura în spații speciale, destinate acestui scop;
- Integrare ocazională – participare în comun la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole etc.

Copiii cu cerinţe educative speciale pot fi integraţi în mediul şcolar/preşcolar în mai multe feluri:
-prin integrarea individuală a acestora în clasele obişnuite;

-prin integrarea grupului de doi-trei copii cu deficienţe în clasele obişnuite;
-prin clase diferenţiate, incluse în structura şcolii/grădiniţei obişnuite.

Relatia dintre părinți, cadre didactice și copii cu CES are nevoie de respectarea unor reguli, iar fiecare cadru didactic, pus in ipostaza de a avea in colectivitatea sa un copil cu CES, acționează în urma unui plan elaborat de strategii şi intervenţii utile:
- Crearea unui climat afectiv-pozitiv;

- Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare;

- Încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive colegilor;
- Încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale;

-Încurajarea eforturilor;

- Sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă;
- Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres;

- Crearea unui climat afectiv, confortabil;

- Centrarea învăţării pe activitatea practică;

- Sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile;

- Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare.

- Folosirea învăţării afective.

În concluzie, strategiile incluzive au un impact mai profund în comparație cu cele tradiționale care își propun cultivarea relațiilor de prietenie si înțelegere între copii, Ele pun acent pe acceptare și colaborare în vederea realizării obiectivelor de interes comun.

Bibliografie :

1. Verza, Emil, Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității, București, 2011
2. http://www.gonzaloanaya.com/es/2018/05/22/curso-como-fomentar-inclusion-los-centros/

Strategii de incluziune- copii cu cerințe educaționale speciale

Prof. Rosenauer Petronela

Grădinița cu PP și PN „Iulia Hasdeu” Câmpina

„Lumea redevine nouă cu fiecare copil care intră în viața noastră.”

Robert Brault

Cerințele educative speciale (C.E.S.)-" desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației școlare, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/sau caracteristice unei deficiențe (ori tulburari de învățare), precum și o intervenție, prin reabilitare/ recuperare corespunzătoare". (Traian Vrașmaș).

Din categoria copiilor cu C.E.S (cerinţe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficienţe propriu zise, cât şi copiii fără deficienţe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigenţele şcolii. Întâlnim astfel:

- copiii care prezintă deficienţe senzoriale şi fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilităţi mintale, paralizia cerebrală);

- copiii cu deficienţe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenţie-ADHD, tulburări de opoziţie şi rezistenţă);

- copiii care au tulburări afective, emoţionale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentaţie: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);

- copiii cu handicap asociat;

- copiii cu dificultăţi de cunoaştere şi învăţare (dificultăţi de învăţare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);

- copiii cu deficienţe de comunicare şi interacţiune, tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului.

Abordarea incluzivă susţine că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depaşească barierele din calea învaţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Putem stabili de asemenea relaţii de colaborare cu autoritaţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii.

Iată câteva strategii de incluziune care pot fi utile în mod special pentru părinții cu copii cu cerințe educaționale speciale.

Gestionați-vă așteptările, chiar dacă copilul are un diagnostic specific, el este totuși un individ și nu te poți aștepta ca el sau comportamentul său să se potrivească perfect într-un tipar. Ține cont de rapoartele pe care le primești de la profesorul copilului tău și fă-ți partea de activități care-i vor permite copilului tău sa reușească, dar nu-l împinge prea tare de la spate, nu-l forța peste limitele lui.

Sărbătoriți împreună micile realizări ale copilului**:** pentru unii elevi cu nevoi speciale, fiecare zi este o luptă și îmbunătățirile nu pot apărea cu ușurință. Cu cât înveți mai multe despre provocările individuale ale copilului, cu atât mai bine vei putea identifica mici succese și, atunci când se întâmplă asta, ele merită sărbătorite!

Fiți parteneri cu profesorul copilului dumneavoastră. Pentru ca copilul cu nevoi speciale să obțină educația de care are nevoie, trebuie să existe o colaborare optimă cu profesorul său pentru a reduce decalajul dintre viața de acasă și viața școlară.

Amintiți-vă că fiecare copil este un individ. Fiecare elev cu nevoi speciale este unic, așa că încercați să vă cunoașteți elevii ca indivizi în loc să-i identificați doar prin diagnosticul pus de medic. Ca profesor de educație specială ați putea fi responsabil pentru dezvoltarea planurilor

individualizate – nu numai că acestea sunt o cerință obligatorie, dar ele pot fi un instrument util pentru tine și părinții copilului, pentru a conlucra împreună pentru a crea și pune în practică un plan de educație care funcționează pentru toată lumea.

Pentru o educaţie incluzivă de succes, părinţii trebuie să participe direct încă de la grădiniță şi pot influenţa anumite decizii care privesc procesul educaţional. Dedicarea unei perioade de timp extinse pentru sprijinirea copilului în timpul activităţilor la clasă este o condiţie esenţială reuşitei integrării. Neimplicarea sau indiferenţa părinţilor în ceea ce priveşte problemele educaţionale ale copilului, prin plasarea responsabilităţii în sarcina şcolii, vine în opoziţie cu ideea de incluziune.

Bibliografie :

Albu A., Albu C. “Asistenţa psihopedagogică şi medicală a copilului deficient fizic”, Iasi, Poliron, 2006;

Verza E, Paun E “Educaţia integrată a copiilor cu handicap”, Unicef, 1998;

https://creeracord.com/2022/04/18/cinci-sfaturi-pentru-a-i-ajuta-pe-elevii-cu-nevoi-

INTEGRARE ȘI INCLUZIUNE

RADUCA MAGDALENA
GRADINITA NOVACI

Învățământ incluziv nu înseamnă doar să plasez un copil cu CES într-un colectiv de copii tipici, așteptând să se producă, de la sine, integrarea. Rezultatul va fi tocmai stigmatizarea și excluderea celui diferit. Este nevoie de legislație care să se aplice ferm, de sprijin de specialitate, de echipă interdisciplinară, de mijloacele materiale și umane. Este nevoie de timp în care lucrurile se fac bine, profesionist și este nevoie de constanță.

Deși, în România integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă este reglementată printr-o serie de acte normative, iar problematicile integrării şi incluziunii au fost abordate încă de la începutul anilor '90, rolul de profesor itinerant și de sprijin (rol ce apare încă din Legea privind Statutul Cadrului Didactic din 1997), a fost pus în aplicare concret, abia după anul 2000. În anul 2001 se aprobă metodologia de organizare şi funcţionare a serviciilor educaţionale pentru copiii/ elevii cu deficienţe integraţi în şcoala publică, prin cadre didactice de sprijin/ itinerante: „În România copiii cu dizabilităţi au acces la diferite forme de educaţie şi pot fi înscrişi, în funcţie de gradul de dizabilitate, în sistemul de învăţământ special sau în învăţământul de masă.

Copiii cu deficienţe medii, cu dificultăţi de învăţare şi tulburări de limbaj, cu tulburări socio-afective sau comportament sunt integraţi în şcolile de masă unde pot beneficia de servicii educaţionale de sprijin.” (OMEC nr. 4653/ 2001). Profesorul itinerant și de sprijin este persoana specializată în activităţile educative şi recuperatorii adresate copiilor integraţi în învăţământul de masă. El poate fi angajatul unei şcoli speciale, al unui centru şcolar sau chiar angajatul unei şcoli de masă.

Atribuţiile cadrului didactic de sprijin sunt multiple și adesea covârșitoare: colaborează cu comisia internă de evaluare continuă din şcoală/ centrul de resurse; colaborează cu întregul corp profesoral al unităţii de învăţământ în care este înscris copilul/ elevul; elaborează şi realizează planul de intervenţie personalizat şi adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/ clasă; colaborează cu cadrele didactice de la grupa/ clasa în care sunt elevi cu cerinţe educative speciale; realizează evaluarea periodică a elevilor cu CES; consiliază

familiile copiilor/ elevilor care beneficiază de serviciile de sprijin si colaborează cu acestea – lucruri enorme ca solicitare fizică și psihică a unui singur om!

Din punct de vedere legal normarea şi încadrarea cadrelor didactice de sprijin și itinerante se realizează în funcţie de numărul de copii cu CES şi de gravitatea afecţiunilor acestora: o normă de 16 ore pentru 8-12 copii/ elevi cu cerinţe educative speciale în grupe de grădiniţe/ clase din unităţi de învăţământ obişnuit o normă de 16 ore pentru 4-6 copii/ elevi cu deficienţe severe/ asociate, integraţi în grupe/ clase din şcoala obişnuită.

În realitate, în norma de 16 ore, profesorul itinerant ar trebui să lucreze cu un număr mult mai mare de copii, adesea dublu! mai mult decât atât,vorbim despre categorii diferite de CES, fiecare cu particularitățile sale,copiii nefiind repartizați unui cadru didactic pe criteriul aceluiași diagnostic. Continuitatea pe post reprezintă o altă problemă. Este foarte important ca profesorii de sprijin să aibă continuitate pe post după ce copiii cu CES s-au ataşat de ei și după ce s-au pus bazele unei relații de colaborare cu eficiență pentru ambele părți. Astfel, din cauza multiplelor atribuţii care revin profesorilor de sprijin, aceştia - din lipsa timpului fizic necesar - nu pot realiza cu succes toate aceste activităţi.

De aceea, credem că principala problemă este insuficienţa numărului de profesori de sprijin în raport cu numărul de copii cu CES din cadrul şcolilor unde îşi desfăşoară activitatea, sau chiar lipsa totală a profesorilor de sprijin din anumite unităţi de învăţământ. În anii 2004-2005 s-au stabilit măsuri de ameliorare a metodologiei de organizare şi funcţionare a Serviciilor educaţionale de sprijin pentru copiii cu CES: OMEC nr. 5379/ 2004, HG nr. 1251/ 2005. Aceste reglementări abordează diferite aspecte specifice integrării copiilor cu CES în învăţământul de masă: resurse umane, curriculum şi resurse educaţionale, resurse materiale şi financiare.

Pe lângă activităţile de intervenţie recuperatorie realizate de profesorii de sprijin, copiii cu CES ar trebui să beneficieze teoretic, și de alte servicii speciale: activităţi de recuperare fizică, consiliere şcolară, terapia tulburărilor de limbaj organizate de alţi specialişti: kinetoterapeuţi, medici, consilieri şcolari, psihologi, logopezi etc. Aceşti specialişti ar trebui să lucreze în echipă cu profesorul de sprijin, și să își acorde suport reciproc profesional şi uman, consultare, luare împreună a deciziilor în abordarea fiecărui caz. Primul pas pentru integrare este realizarea compensării. Procesul compensării poate contribui la medierea, la suplinirea unor funcţii psihice dereglate sau absente şi astfel la o dezvoltare aproximativ normală şi corespunzătoare vârstei.

A doua formă de intervenţie este recuperarea: folosirea sistematică şi eficientă a restanţelor funcţionale ale copilului. Integrarea este optimizată ,în cele mai fericite cazuri şi prin recuperarea prin psihoterapie: diminuarea trăirilor afective negative, a frustraţiei,a complexelor, a sentimentului de inferioritate şi inutilitate; prin stimularea încrederii în sine, prin conştientizarea cauzelor ce conduc sub o formă sau alta spre eşec, dar şi prin asumarea deficienţei.

Optimizarea integrării în grupul de covârstnici se face prin terapie educaţională – integrată; se face o corelare a formelor de terapie prin joc, terapie prin învăţare, terapie cognitivă, art-terapie, meloterapie, terapie ocupaţională. Așadar, în vederea realizării incluziunii, ar trebui să existe pe lângă profesorul de sprijin şi alte resurse umane alocate serviciilor educative specializate: consilier şcolar, logoped care colaborează cu profesorul de sprijin, contribuind la recuperarea diferitelor tipuri de deficienţe, psihologul, kinetoterapeutul, psihoterapeutul etc.

Bibliografie

Ion Radu -„Psihologia educației și dezvoltării’’, Editura Academiei, București, 1983

Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale, Ionel Mușu, Unicef, 2000

Alois Gherguț Psihopedagogia persoanelor cu cerințe special. Strategii diferențiate ți inclusive în educație, Editura Polirom, Iași, 2005

INTEGRAREA ȘCOLARĂ A COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ȘCOLILE DE MASĂ

DEAC MARIANA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1, NEGREȘTI-OAȘ

Motto:

”Copiii, aceste flori pe care pământul le naşte spre frumusețe şi candoare, au nevoie de lumina şi căldura sufletelor noastre, pentru a creşte şi a se împlini purtând cu ei visuri şi speranţe.”

(Henri Wallon)

Suntem diferiţi, unici şi irepetabili, dar totodată valoroşi chiar dacă purtăm cu noi probleme de natură diferită. La fel sunt şi copiii cu diferite deficienţe. Ei trebuie evaluaţi, **NU** respinşi, apreciaţi şi ajutaţi în funcţie de nevoile lor personale. Aceşti copii au pe lângă trebuinţele de bază, necesităţi speciale, particulare, individualizate. Pot prezenta acelaşi tip de deficienţă, însă sunt diferiţi prin temperament, motivaţii, capacități şi în relaţionarea cu mediul.

Instituţiile integratoare vor avea în vedere să ofere şi asigure acestor copii un mediu prietenos, primitor, să pregătească atât cadrele didactice cât şi elevii pentru perceperea, înţelegerea şi adaptarea unei atitudini cât mai corecte care să vizeze interesul suprem al copilului cu dizabilităţi.

„Școlile trebuie să primească toți copiii indiferent de starea lor fizică, intelectuală, socială, emoțională, lingvistică sau oricare alta. Aici trebuie cuprinși și copiii cu dizabilități, și copiii talentați, și copiii din zonele rurale izolate și cei din populațiile nomade, și copiii minorităților lingvistice, etnice sau culturale, precum și copiii din alte grupuri sau zone marginale.” (Cadrul de acțiune privind cerințele educative speciale, UNESCO / Conferința de la Salamanca, 1994, p. 6)

La Conferința Mondială asupra educației speciale, desfășurată sub egida UNESCO la Salamanca, Spania, între 7 și 10 iunie 1994, s-a adoptat o declarație comună care conține următoarele puncte:

- fiecare copil are dreptul fundamental la educație și trebuie să i se ofere șansa de a ajunge și a se putea menține la un nivel acceptabil de învățare;

- fiecare copil posedă particularități, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii;
- sistemele educaționale și programele educaționale trebuie proiectate și aplicate să se țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor copiilor incluși în procesul educațional;
- persoanele cu cerințe speciale trebuie să aibă acces în școlile de masă, iar aceste școli trebuie să-i accepte și să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte;
- școlile de masă, care au adoptat această orientare, sunt cele mai utile mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și acceptare și oferind șanse egale la educație pentru toți: mai mult, ele asigură o educație utilă pentru majoritatea copiilor, îmbunătățind eficiența și gradul de utilitate social a întregului sistem educațional" (Declarația Conferinței de la Salamanca).

Cadrele didactice trebuie să fie în cunoștință de cauză că acești elevi se confruntă cu dificultăți atât la învățare cât şi în viața de zi cu zi, datorită acestui "minus" cu care ei pornesc în viață vor progresa mai lent și cu mai multe greutăți, decât elevii de aceeași vârstă. O nevoie de bază pentru ei este adaptarea curriculară, realizată de fiecare profesor care lucrează cu astfel de elevi.

Colaborarea, conlucrarea echipei multidisciplinare (învățător, profesor, profesor de sprijin, logoped, consilier școlar, terapeut și părinte) oferă suportul de bază în educarea și progresul copilului, asigurând un mediu ambiental pentru dezvoltarea optimă a acestuia.

Unii copii pot prezenta probleme și dificultăți de înțelegere în anumite domenii ale învățării, iar la alte discipline vor obține rezultate remarcabile (un elev cu dizabilități care întâmpină dificultăți de înțelegere la matematică poate obține rezultate bune la istorie sau la limba română).

Acesta este unul din motivele de bază pentru care trebuie asigurat o flexibilitate cât mai mare în adaptarea curriculumului școlar, după o analiză aprofundată a nevoilor și competențelor fiecărui elev, astfel oferind un sprijin esențial în avansarea și dezvoltarea personală într-un ritm raportat la capacitățile și particularitățile, nevoile copilului.

Integrarea școlară pornește de la oferirea de șanse egale la învățătură, dezvoltare personală, formarea competențelor și abilităților, prezentate de dascăli drept modele de urmat pentru elevi, fără comportamente discriminative.

Bibliografie:

1. Cucoş, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iaşi, 2006

2. Gherguţ, Alois, Sinteze de psihopedagogie specială, Ed. Polirom, 2007

3. Ungureanu, Dorel, Educaţia integrată şi şcoala inclusivă, Editura de Vest, Timişoara 2000

4. Vrăşmaş Ecaterina (1998), Strategiile educaţiei inclusive, în volumul "Educaţia integrată a copiilor cu handicap", coord. Verza, E. şi Păun, E., UNICEF, RENINCO, Editura Multiprint, Iaşi

5. Vrăşmaş, Traian, Învăţământul integrat şi /sau incluziv, Editura Aramis, Bucureşti, 2001

CELE MAI EFICIENTE METODE ȘI STRATEGII DE ÎNVĂȚARE ÎN CAZUL ELEVILOR CU CES

SZÁSZ RÉKA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „LIVIU REBREANU”, TÂRGU MUREȘ

„Educația este cea mai puternică armă pe care o putem folosi pentru a schimba lumea.”
Nelson Mandela

Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) au nevoie de o abordare personalizată și adaptată nevoilor lor pentru a-și atinge potențialul maxim. Această categorie de elevi include copii cu dificultăți de învățare, dizabilități fizice, tulburări de comportament, autism sau alte nevoi specifice. În acest eseu, voi explora cele mai eficiente metode și strategii de învățare care pot fi aplicate pentru a sprijini progresul acestor elevi.

Individualizarea procesului educațional

Unul dintre principiile fundamentale în lucrul cu elevii cu CES este individualizarea. Fiecare copil este unic, iar planurile educaționale trebuie să fie adaptate pentru a răspunde nevoilor și ritmului său de învățare. Programele de intervenție individualizată (PII) sunt esențiale, deoarece stabilesc obiective clare și măsurabile, ținând cont de punctele forte și dificultățile elevului.

Metode multisenzoriale

Elevii cu CES răspund foarte bine la metodele de învățare care implică mai multe simțuri. Spre exemplu, utilizarea materialelor tactile, vizuale și auditive simultan ajută la consolidarea informațiilor. De exemplu, un copil cu dislexie poate beneficia de lecții însoțite de imagini, sunete și exerciții practice.

Tehnologia asistivă

Tehnologia modernă oferă numeroase resurse pentru a sprijini elevii cu CES. Tabletele, aplicațiile educaționale și dispozitivele de citire audio pot facilita procesul de învățare, mai ales pentru copiii cu dizabilități motorii sau tulburări de comunicare. Aceste instrumente oferă și o mai mare independență elevilor.

Învățarea prin joc

Jocurile educative sunt o metodă eficientă de a atrage atenția și de a motiva elevii. Prin activități ludice, elevii pot învăța concepte noi într-un mod relaxat și interactiv. De exemplu, jocurile de rol sau puzzle-urile ajută la dezvoltarea abilităților cognitive și sociale.

Colaborarea între profesori, părinți și specialiști

Un aspect esențial în sprijinirea elevilor cu CES este colaborarea dintre toate persoanele implicate în educația acestora. Profesorii, părinții, psihologii și terapeuții trebuie să lucreze împreună pentru a asigura coerența și continuitatea procesului educațional. Această cooperare contribuie la crearea unui mediu propice învățării și dezvoltării.

Învățarea în grupuri mici

Elevii cu CES beneficiază adesea de învățarea în grupuri mici, unde pot primi atenție individuală și pot interacționa mai ușor cu colegii. Acest tip de activitate favorizează dezvoltarea abilităților sociale și reduce anxietatea care poate apărea în contexte mai mari.

Managementul comportamental

Pentru elevii care prezintă tulburări de comportament, este important să se implementeze strategii de gestionare a acestora. Tehnicile de întărire pozitivă, utilizarea rutinei și stabilirea unor așteptări clare pot ajuta elevii să se simtă mai în siguranță și să își îmbunătățească comportamentul.

Crearea unui mediu de învățare incluziv

Un mediu prietenos și sigur este crucial pentru succesul elevilor cu CES. Clasele trebuie să fie adaptate fizic și emoțional, astfel încât să încurajeze participarea activă și să elimine orice bariere de învățare.

Educația elevilor cu cerințe educaționale speciale este o responsabilitate care necesită empatie, creativitate și colaborare. Implementarea unor metode și strategii eficiente poate transforma experiența de învățare a acestor elevi, contribuind la dezvoltarea lor armonioasă și la integrarea în societate. Scopul final este de a le oferi șanse egale și de a le permite să devină membri activi și valoroși ai comunității.

Bibliografie:

Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Diversificare și inovare. Editura Polirom.

Gherguț, A. (2007). Managementul și strategia educației speciale. Editura Polirom.

Păun, E. (2017). Școala – o abordare sociopedagogică. Editura Polirom.

Ministerul Educației Naționale (2021). Ghid pentru integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă.

DEZVOLTAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE PRIN PICTURĂ

ȘIPOȘ ZSÓFIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ TĂȘNAD

Arta este limbajul accesibil tuturor copiilor indiferent de potenţial intelectual, cultură, experienţă sau cunoştinţe. Prin artă, orice conţinut devine abordabil și apreciabil, iar conţinuturile abstracte se pot transforma cu uşurinţă în realităţi concrete.

În experiența mea de cadru didactic cu studii în domeniul psihologiei, care a avut în clasă mereu copii cu cerințe educaționale speciale, am observat, că dintre toate, artele vizuale le oferă copiilor cea mai eficientă modalitate de dezvoltare chiar din prima fază a intervenției, reprezentând de fapt în cazul acestora un instrument simplu pentru a se exprima liber, fără cuvinte.

Monitorizând picturile și desenele copiilor am ajuns la concluzia că astfel le pot cunoaște cu ușurință caracterul, personalitatea, problemele cu care se confruntă, aspirațiile, aspectele vieții care le fac fericiți. Studiile de specialitate arată că procesul creativ poate avea rol de exteriorizare a conflictelor, a tensiunilor interioare, facilitând surmontarea cu uşurinţă a experienţelor traumatice, adaparea la stres, exprimarea fără constrângeri prin intermediul culorilor, formelor și simbolurilor. Datorită unor tehnici proprii sau tehnici dirijate de pictură, desen, modelaj, fiecare copil poate să îşi activeze potenţialul creativ cu scopul de a explora şi de a-şi înţelege mai bine emoţiile şi sentimentele. Utilizarea artei în cazul copiilor cu probleme poate fi văzută atât ca o metodă de psihoterapie cât și o modalitate de relaxare.

Oricare ar fi scopul nostru, arta este o metodă activă de stimulare multisenzorială, folosită ca şi modalitate, dar şi ca instrument în procesul instructiv-educativ, datorită impactului pe care îl are asupra personalității. Educația artistică facilitează stimularea inteligenţei emoţionale, fundamentală pentru învăţare şi adaptare la mediul social şi profesional. Howard Gardner, tatăl teoriei inteligențelor multiple, sugerează încorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei a activităţilor dedicate autocunoaşterii, comunicării şi învăţării prin cooperare. Pentru ca intervenția de incluziune prin pictură să fie eficientă este necesară identificarea şi luarea în

considerare a „zonei proximei dezvoltări”, termen introdus de L. S. Vîgotski, pentru a sublinia relaţia dintre învăţare şi dezvoltare, concept foarte necesar educaţiei specializate.

Multe studii au arătat cum că copiii care pictează înainte de a merge la școală sunt mult mai creativi decât cei care învață matematica sau citesc cărți. Prin urmare, importanța picturii în dezvoltarea copilului nu trebuie subestimată. Pictura poate că nu prezintă interes pentru toți copiii, însă îi ajută enorm să se dezvolte, este mai mult decât o activitate distractivă,

H.Gardner a identificat inițial 7 tipuri de inteligență, ulterior descriind încă alte două tipuri. Astfel: inteligența logico-matematică (rațională), inteligența vizual-spațială, inteligența lingvistică (verbală și auditivă) , inteligența muzicală și ritmică, inteligența kinestezică (fizică), inteligența intrapersonală, inteligența interpersonală. În ultimii ani, un număr tot mai mare de psihologi au ajuns la concluzii similare cu Gardner, și anume că vechiul concept de IQ care se concentrează pe lingvistică și matematică și care reprezenta un factor predictiv al succesului la școală sau ca profesor, în cazul în care testul IQ era trecut cu bine, s-a dovedit că este din ce în ce mai ineficient, pe măsură ce viața își urmează cursul dincolo de școală. Printre acești psihologi se numără și Sternberg și Salovey, care au încercat să-și formeze o imagine mai largă asupra inteligenței.

În cazul intervențiilor de dezvoltare și de incluziune a copiilor cu cerințe educaționale speciale, inteligența tratată dintr-o perspectivă tradițională, pur rațională, nu duce la rezultate. Aceștia au nevoie de o dezvoltare holistică a personalității, pe toate ariile de inteligență. Activitățile de pictură și desen ne pot fi de mare ajutor. De exemplu dacă ne concepem un bloc de intervenție artistică de câteva ore, bazată pe operarea cu forme repetitive, vom putea dezvolta spontan inteligența logico-matematică (rațională), inteligența vizual-spațială, inteligența ritmică, inteligența kinestezică (fizică). Printr-un desen la alegere, pe lângă alte tipuri de inteligență vom avea ocazia să intervenim planificat asupra inteligenței intrapersonală, iar în cazul sarcinilor de pictură în grup se va dezvolta cu eficiență inteligența interpersonală.

În continuare să analizăm puțin mai detaliat posibilitățile psihologice ale picturii, aplicate în activitățile incluzive și compensatorii.

Dezvoltare cognitivă și motrică prin pictură și desen:

Când pictează, copiii trebuie să ia decizii cu privire la culori, texturi si forme. Acest proces îi ajută să-și dezvolte abilitățile de rezolvare a problemelor, de luare a deciziilor și de gândire critică. Studiile au arătat că cei mici care se angajează în activități artistice au rezultate mai bune la școala și abilități cognitive mult mai dezvoltate. În plus, pictura oferă copiilor ocazia de a-și exersa abilitățile motorii fine. A ține o pensulă în mână și a controla mișcările acesteia necesită coordonare ochi-mână și dexteritate. Aceste abilități sunt esențiale pentru alte activități, cum ar fi scrisul.

Dezvoltare emoțională prin pictură și desen:

Prin pictură, copiii pot învăța să-și regleze emoțiile, să-și dezvolte stima de sine și să dezvolte conștiința de sine. În plus, pictura poate fi un instrument terapeutic pentru copiii care au suferit traume sau au dificultăți în exprimarea emoțiilor. Crearea de artă îi ajută pe aceștia să-și proceseze sentimentele și emoțiile într-un mediu sigur și fără judecăți.

Reducerea stresului prin pictură și desen:

Copiii cu cerințe educaționale speciale de regulă se confruntă cu stres și anxietate. Pictura este un eliberator de stres, deoarece ajunși în zona creativă, copiii uită momentan de grijile lor și participă la o mini-ședință de terapie unde nu este nevoie să vorbești.

Încurajarea socializării prin pictură și desen:

Pictura este o activitate socială atunci când este organizată ca o activitate de grup. Acest lucru ajută la îmbunătățirea abilităților de socializare, cooperare și lucru în echipă. De asemenea, le permite copiilor să-și împărtășească ideile și să lucreze împreună pentru a crea o capodoperă. Eforturile artistice trebuiesc diseminate cu mândrie prin afișare, astfel copilul cu probleme comportamentale sau educaționale se va transforma într-o persoană încrezatoare, creativă și expresivă.

Dezvoltarea răbdării și a concentrării prin pictură și desen:

Răbdarea este o trăsătură rară a copiilor care prezintă tulburări de învățare și de comportament. Desenul și pictura îi învață pe copii valoarea răbdării și concentrării. Finalizarea unei lucrări necesită adesea o atenție susținută la detalii și capacitatea de a rămâne atent până când este gata. Aceste abilități le vor servi bine în învățare și în viață. Desenul și pictura reușesc întotdeauna să mențină atenția și concentrarea copiilor pentru perioade medii și lungi de timp.

Descoperirea lumii, învățarea prin pictură și desen:

Pictura nu este doar despre pete aleatorii; este o modalitate prin care copiii învață să exploreze și să înțeleagă lumea din jurul lor. Când pictează sau desenează un copac, îî observă forma și culoarea. Când pictează un curcubeu, învață despre ordinea culorilor. Arta îi ajută să dea instinctual sens lumii, chiar dacă pare o activitate haotică si banală.

Dezvoltarea creativității prin pictură și desen:

Pictura oferă copiilor o oportunitate de a-și spori creativitatea și imaginația. Atunci când pictează, copiii își asumă riscuri, își pot imagina rezultate diferite și pot crea ceva complet nou. Culorile de pictură ajută copiii să experimenteze idei și concepte noi, care pot duce la gândire inovatoare și abilități de rezolvare a problemelor în alte domenii ale vieții lor. Ajung să gândească out of the box și să abordeze problemele în moduri noi și neconvenționale. Orice produs de creație vizuală este o modalitate prin care cel ce modelează îşi spune lumii povestea.

Începând din anul 2018 am utilizat strategic activitățile de desen și pictură în dezvoltarea copiilor cu cerințe educaționale speciale din clasa mea și nu numai. Programul de intervenție de tipul ,,art-terapie" concepută și aplicată personalizat de mine şi-a dovedit eficienţa în incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale prin creșterea stimei de sine, prin ridicarea nivelului atenției și concentrării, prin eliberarea tensiunilor intrapersonale și eliminarea conflictelor interpersonale și de grup.

Bibliografie:

Dikann Alain, Art-terapie pentru copilul interior, Traducere din limba franceză de Ana Maria Grigoraș, Editura Philobia, București, 2023
Gardner , Perspective ale minții-Teoria inteligențelor multipe, Editura Curtea Veche Publishing, București, 2022
Ilie Gina, Art-terapia și dezvoltarea personală la adolescenți, Editura Sper, București, 2024
https://secs.ro/cerinte-educationale-speciale-ces/
https://psihoped.psiedu.ubbcluj.ro/caPPS/16%20-%20Anca%20(ILIES)%20MERCEA.pdf
https://www.pictorshop.ro/blog/avantajele-picturii-asupra-copiilor/
https://www.terapie-prin-arta.ro/2021/01/terapia-prin-arta-si-dezvoltarea.html

STRATEGII DE ÎNVĂȚARE PENTRU COPILUL CU CES LA GRĂDINIȚĂ

RUSU VERONICA-ALEXANDRINA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT ZÂNA ZORILOR, CLUJ-NAPOCA

Copiii cu cerințe educative speciale (CES) necesită o abordare educațională personalizată, bazată pe nevoile și potențialul lor. La nivel preșcolar, strategiile de învățare joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și emoționale. Grădinița reprezintă un mediu propice pentru stimularea învățării prin joc, activități practice și interacțiuni sociale.

Caracteristicile copilului cu CES

Un copil cu CES poate prezenta: dificultăți cognitive (ex: întârziere în dezvoltarea limbajului sau a gândirii logice); deficiențe fizice sau motorii; tulburări de comportament (ex: hiperactivitate, anxietate); deficiențe senzoriale (ex: auz sau văz); dificultăți de integrare socială. Strategiile de învățare trebuie să fie adaptate tipului de dizabilitate sau dificultate specifică fiecărui copil.

Principii de bază în intervenție:

Planificarea activităților conform potențialului și nevoilor fiecărui copil, încurajarea copilului prin activități plăcute și recompense adecvate, crearea unui parteneriat cu părinții pentru continuitatea educației acasă, utilizarea jocului: jocul este esențial pentru învățare la vârsta preșcolară. Crearea unui mediu securizant: Copilul trebuie să se simtă acceptat și valorizat.

Strategii specifice de învățare

Strategii pentru dezvoltarea limbajului, jocuri interactive: folosirea jocurilor de rol pentru a stimula comunicarea; limbaj multisenzorial: asocierea cuvintelelor cu imagini, sunete sau gesturi, citirea poveștilor scurte: adaptate nivelului de înțelegere al copilului.

Strategii pentru dezvoltarea cognitivă: activități de sortare și clasificare: folosirea obiectelor colorate pentru identificarea culorilor sau a formelor; exerciții de memorie: jocuri

precum „Găsește perechea”; învățarea prin experiment. Activități practice, cum ar fi plantarea unei flori.

Strategii pentru dezvoltarea motorie: activități fizice, jocuri care implică alergarea, săritul, aruncarea mingii. Exerciții de coordonare fină: pictură cu degetele, modelaj cu plastilină. Terapie ocupațională: activități pentru creșterea independenței (ex: îmbrăcatul). Strategii pentru integrarea socială: jocuri de grup, încurajarea cooperării cu ceilalți copii. Activități în perechi: parteneriate între copilul cu CES și colegii săi. Tehnici de modelare a comportamentului: învățarea regulilor sociale prin exemple și recompense.

Educatorii trebuie să elaboreze un plan educațional individualizat (PEI); să folosească materiale și resurse adaptate; să observe progresul copilului și să ajusteze strategiile în funcție de rezultate; să promoveze empatia în rândul celorlalți copii pentru a încuraja incluziunea. Integrarea copilului cu CES în grădiniță necesită un efort comun din partea educatorilor, familiei și specialiștilor. Strategiile de învățare adaptate permit copilului să-și dezvolte potențialul și să participe activ în comunitatea educațională. Prin implicare și răbdare, fiecare copil poate face progrese semnificative.

Bibliografie:

Stan, E. (2017). Educația incluzivă: Teorie și practică. Editura Didactică și Pedagogică. Gherguț, A. (2019). Managementul educației

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

IONESCU ANCA IULIA

Incluziunea educațională reprezintă un principiu esențial în promovarea egalității de șanse și în asigurarea accesului tuturor elevilor la un mediu educațional de calitate. Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) întâmpină diverse provocări, iar sistemul educațional trebuie să răspundă prin strategii eficiente pentru a le facilita integrarea și dezvoltarea. Acest referat analizează strategii esențiale pentru incluziunea elevilor cu CES, având în vedere cadrul legal, pedagogia diferențiată și colaborarea dintre profesori, părinți și specialiști.

Strategii de incluziune educațională

Adaptarea curriculumului și a metodelor de predare

1. **Curriculum diferențiat**: Personalizarea obiectivelor de învățare și a conținuturilor pentru a corespunde nivelului de dezvoltare și capacităților fiecărui elev.
2. **Materiale educaționale adaptate**: Utilizarea materialelor vizuale, tactile sau digitale care să faciliteze învățarea pentru elevii cu dizabilități.
3. **Evaluare flexibilă**: Proiectarea testelor și a modalităților de evaluare care să țină cont de nevoile speciale ale elevilor.

Integrarea tehnologiei

1. Tehnologia asistivă, cum ar fi software-ul educațional, cititoarele de ecran și tabletele interactive, joacă un rol semnificativ în sprijinirea elevilor cu CES.
2. Platformele de învățare online pot fi folosite pentru a oferi suport suplimentar în procesul de învățare.

Pregătirea și formarea cadrelor didactice

1. Profesorii trebuie să participe la cursuri de formare continuă pentru a învăța tehnici de gestionare a claselor incluzive.
2. Dezvoltarea abilităților de a lucra cu copii care au diverse tipuri de dizabilități, cum ar fi cele senzoriale, cognitive sau comportamentale.

Crearea unui mediu incluziv în școală

1. Promovarea unei culturi a toleranței și respectului prin activități care implică toți elevii.
2. Amenajarea spațiilor pentru a facilita accesul elevilor cu mobilitate redusă.

Colaborarea multidisciplinară

1. Implicarea echipelor multidisciplinare formate din profesori, consilieri școlari, psihologi, terapeuți și părinți pentru a dezvolta planuri educaționale individualizate (PEI).
2. Organizarea de întâlniri regulate pentru a evalua progresul elevilor.

Sprijin emoțional și social

1. Organizarea de activități care să încurajeze interacțiunea între elevii cu CES și colegii lor.
2. Dezvoltarea programelor de consiliere pentru a sprijini sănătatea emoțională a elevilor cu CES.

Exemple de bune practici

- **Programul "Alege să te implici"**: Un proiect național axat pe incluziunea elevilor cu CES prin activități extracurriculare.
- **Clase pilot incluzive**: Școli care au implementat cu succes strategii de adaptare a **curriculumului și a infrastructurii.**

Bibliografie

1. Legea Educației Naționale nr. 1/2011.
2. Ordinul nr. 5573/2011 privind aprobarea Metodologiei pentru integrarea copiilor cu CES în școlile de masă.
3. Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). *Exploring Inclusive Pedagogy*. Cambridge Journal of Education.
4. UNESCO. (2005). *Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All*.
5. Savickiene, I. (2020). *Inclusive Education: Principles and Practices*. Education Journal.
6. Proiectul "Alege să te implici", disponibil pe site-ul Ministerului Educației.

INCLUZIUNEA EDUCAȚIONALĂ - UN UNIVERS AL DIVERSITĂȚII

CIOBANU LUCIA

LICEUL TEORETIC „GEORGE CĂLINESCU”, MUNICIPIUL CHIȘINĂU, REPUBLICA MOLDOVA

„ Incluziunea nu este un lux, ci o necesitate. Este un act de umanitate. Este o investiție în viitorul nostru.”

Incluziunea educațională reprezintă un univers al diversității care ne invită să ne reconsiderăm perspectivele asupra educației și a valorii fiecărui elev. Într-o lume în care diversitatea este norma, nu putem ignora responsabilitatea de a crea un mediu în care fiecare copil, indiferent de abilitățile sau nevoile sale, se simte valorizat și are șansa de a-și atinge potențialul maxim.

Imaginați-vă o clasă în care copiii cu dizabilități învață alături de cei fără, unde fiecare contribuie cu unicitatea sa la un întreg mai mare. Aici, profesorii sunt adevărați ghizi care adaptează învățarea la nevoile individuale ale fiecărui elev. Este un spațiu în care colaborarea, empatia și respectul reciproc devin valori fundamentale.Pentru a realiza acest lucru, trebuie să depășim barierele fizice, atitudinale și curriculare. Oferirea de resurse adecvate și crearea unui climat de acceptare și încurajare sunt pași esențiali.

Incluziunea este o responsabilitate comună – a profesorilor, părinților, elevilor și comunității. Este o investiție în viitorul nostru colectiv. Fiecare copil are dreptul la o educație de calitate, la o viață împlinită și la oportunitatea de a-și construi propriul viitor Este esențial să ne întrebăm dacă suntem pregătiți să îmbrățișăm diversitatea. Acceptarea diversității în școlile noastre nu este doar o provocare; este o oportunitate de a crea un mediu educațional mai echitabil. Fiecare copil merită șansa de a învăța și de a se dezvolta într-un mediu care îi valorizează unicitatea.

Profesorii trebuie să fie bine pregătiți pentru a gestiona diversitatea din clasă, având cunoștințe teoretice solide, dar și abilități practice. Crearea unui mediu în care fiecare copil se simte valorizat poate fi realizată prin promovarea unei culturi a respectului și acceptării. Activitățile

educaționale care încurajează colaborarea între elevi din medii diferite sunt esențiale pentru dezvoltarea empatiei.

Evaluările periodice ale progresului elevilor pot ajuta la identificarea barierelor în învățare și la adaptarea strategiilor educaționale. Utilizarea unor metode variate de predare este esențială pentru a răspunde diverselor nevoi ale elevilor.Colaborarea între cadrele didactice este binevenită pentru implementarea unui program eficient de incluziune. Profesorii pot împărtăși bune practici și strategii care au funcționat bine în clasele lor, contribuind la dezvoltarea profesională.

În calitate de profesor de limba și literatura română, am ocazia să contribui la formarea unei generații care nu doar că învață să citească și să scrie, dar și să înțeleagă și să aprecieze diversitatea.

Rolul meu devine cu atât mai important atunci când vine vorba de educarea elevilor cu cerințe educaționale speciale . Această responsabilitate nu este doar o provocare, ci și o oportunitate de a transforma sala de clasă într-un spațiu incluziv, unde fiecare elev se simte valoros și acceptat.

Literatura, prin natura sa, este un univers al diversității. Fiecare poveste, fiecare personaj aduce cu sine o experiență unică, care poate rezona diferit cu fiecare elev. Atunci când discutăm despre opere literare, am observat cum elevii cu CES pot oferi perspective valoroase și interpretări originale. Aceasta nu doar că îmbogățește discuțiile din clasă, dar le oferă și acestor elevi sentimentul că vocea lor contează. Încurajându-i să împărtășească gândurile și emoțiile pe care le trăiesc în raport cu textele studiate, le cultivăm încrederea în sine și abilitatea de a se exprima.

Pe lângă aspectul literar, gramatica joacă un rol esențial în dezvoltarea abilităților de comunicare ale elevilor. Este important să abordăm gramatica într-un mod care să fie accesibil și relevant pentru toți elevii. Utilizarea unor activități interactive sau a jocurilor educaționale poate transforma lecțiile de gramatică într-o experiență plăcută. ste important să se folosească metode de predare diverse pentru a răspunde stilurilor diferite de învățare. Elevii lucreaza în grupuri pentru a explora teme literare sau gramaticale, ceea ce le permite să colaboreze și să își împărtășească perspectivele. Jocurile educaționale pot ajuta la consolidarea conceptelor și la menținerea interesului elevilor. Utilizarea graficelor, diagramelor și altor materiale vizuale poate facilita înțelegerea conceptelor complexe. Platformele online și aplicațiile educaționale oferă instrumente personalizate care să răspundă nevoilor fiecărui elev.

Un alt aspect important al rolului meu este crearea unui mediu sigur și suportiv. Este esențial ca fiecare elev să simtă că este acceptat, indiferent de provocările cu care se confruntă. Promovarea unei culturi a respectului și empatiei este fundamentală pentru a asigura că toți elevii se simt confortabil să participe activ la lecții. Activitățile de grup care îi implică pe toți elevii în colaborare pot ajuta la construirea unor relații pozitive între colegi.

Reflectând asupra implicării mele, îmi dau seama că fiecare zi în sala de clasă este o oportunitate de a face o diferență reală în viața elevilor mei. Incluziunea educațională nu este doar o responsabilitate profesională; este o chemare personală de a susține fiecare copil în drumul său spre succes. Fiecare progres mic pe care îl facem împreună este un pas înainte spre construirea unei societăți mai echitabile.

În concluzie, rolul meu în educarea elevilor cu cerințe educaționale speciale este complex și plin de satisfacții. Prin abordări inovatoare în predare, prin promovarea diversității literare și prin crearea unui mediu incluziv, pot contribui la dezvoltarea unor tineri capabili să navigheze printr-o lume diversificată. Este o misiune nobilă care merită toate eforturile noastre colective pentru a asigura un viitor mai bun pentru toți copiii noștri.

JOCUL DIDACTIC – METODĂ EFICIENTĂ ÎN DEZVOLTAREA ELEVILOR CU CES

VLAD MIHAELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICU ALBU'' PIATRA-NEAMȚ

„Cel mai bun mod în care poți face copiii să asculte este să-i faci fericiți.''
Oscar Wilde

Una din formele de manifestare a copilului este jocul. În mod obișnuit o asemenea activitate izvorăște din nevoia de acțiune, de mișcare a copilului, o modalitate de a-și consuma energia sau de a se distra într-un mod plăcut.

Atunci când jocul este utilizat în procesul de învățământ dobândește funcții psihopedagogice speciale, asigurând participarea activă a elevului la lecții, sporind interesul de cunoaștere față de conținutul leției. Știm că jocul didactic prezintă o metodă de învățare în care predomină acțiunea didactică stimulativă.

Declaraţia adoptată de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite, din 10 mai 2002 cuprinde mai multe principii iar unul dintre acestea spune că: „O lume mai bună pentru copii este o lume in care toţi copiii se vor putea bucura de anii copilăriei – un timp al jocului şi al învăţării, când copiii sunt iubiţi, respectaţi şi alintaţi, când drepturile le sunt promovate şi protejate, fără niciun fel de discriminare, când siguranţa şi bunăstarea lor sunt considerate primordiale şi când se pot dezvolta în sănătate, pace şi demnitate''. Intâlnim peste tot în jurul nostru copii care sunt percepuţi diferit, aceştia sunt copiii cu cerinţe educative speciale.

Școala, ca instituţie publică de formare şi socializare umană, trebuie să răspundă cerinţelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învăţare şi un potenţial intelectual şi aptitudinal normal, dar şi celor care manifestă deficienţe de învăţare. Educaţia integrată va permite copiilor cu CES să trăiască alături de ceilalţi copii, să desfăşoare activităţi comune, dobândind abilităţi în vederea adaptării, integrării şi devenirii lor ca şi ceilalţi.

Dacă un copil normal învață din proprie inițiativă, spontan, simte nevoia de a învață și se descurcă în mare parte singur, copilul deficient nu are curiozitatea și nici tendința de a învață. Totuși trebuie să învețe, dar va reuși numai dacă va beneficia de mult ajutor din partea cadrelor didactice. Acest ajutor trebuie să înceapă cu descoperirea și exploatarea a ceea ce a rămas normal, în găsirea posibilităților de învățare și compensarea lor cu deprinderi practice, unde șansele deficientului mental sunt mai mari. Jocurile vor trebui alese în acord cu tipul deficienței copiilor și vor avea caracter recreațional, astfel încât elevii să poată realiza succese, contribuind la redarea încrederii în propriile capacități și obținerea de performanțe superioare.

Fiecare joc didactic cuprinde următoarele laturi constitutive: conţinuturi, sarcina didactică, regulile jocului, acţiune de joc.

- Prima latura – conținuturi - este constituită din cunoştinţele anterioare ale copiilor însuşite în cadrul lecţiilor anterioare cu întreaga clasă.
- Cea de-a doua componenetă a jocului - sarcina didactică - poate să apară sub forma unei probleme de gândire, de recunoaştere, denumire, ghicire, comparaţie.
- A treia latură - regulile jocului - decurge din însăşi denumire ei. Regulile sunt menite să arate copiilor cum să joace, cum să rezolve problema respectivă.

- Ultima latură - acţiunea de joc - cuprinde momente de aşteptare, surprindere, ghicire, întrecere şi fac ca rezolvarea sarcinii didactice să fie plăcută şi atractivă pentru elevi.

Fiecare copil cu CES prezintă particularităţi individuale şi de relaţie cu mediul, trăsături care necesită o evaluare şi o abordare personalizată. Lipsa concentrării la copiii cu nevoi speciale, nemotivare pentru activitatea de învăţare, memoria de scurtă durată şi alte caracteristici ale acestora, impun folosirea cât mai frecventă a jocului didactic sub toate formele sale, pentru obţinerea unor rezultate cât mai bune atât în procesul didactic, cât şi în activităţile de terapie logopedică,.

Orice cadru didactic care are în clasă un copil cu cerințe educaționale speciale are nevoie de cât mai multe idei de activități pentru integrarea elevilor cu CES. Printre marile provocări ale unui dascăl, integrarea unui elev cu cerințe educaționale speciale într-o clasă obișnuită este, de departe, cea mai mare dintre toate! Cea mai bună cale rămâne, ca de fiecare dată, jocul didactic perfect adaptat dezvoltării elevului cu CES pe cele patru mari arii: socializare, autonomie personală, dezvoltare cognitivă și adaptare senzorială.

Jocurile de socializare

- „Deschide urechea bine!”- probabil toată lumea cunoaște regulile simple ale acestui joc. Un elev stă pe un scaun, în fața clasei și, după ce ascultă cântecelul („Deschide urechea bine să vedem ghicești ori ba, cine te-o striga pe nume, hai ghicește, nu mai sta!”) trebuie să spună numele colegului care l-a strigat. Jocul este extrem de util pentru toți copiii care formează un nou colectiv, dar este o modalitate facilă pentru elevul cu CES de a învăța numele colegilor.

Jocurile de stimulare senzorială

Orele de muzică și mișcare, arte vizuale și abilități practice, precum și cele de joc și mișcare sunt cele mai generoase pentru includerea în programă a jocurilor senzoriale distractive pentru elevii cu CES. Iată câteva exemple care vor cuceri întregul colectiv:

- Modelaj din aluat – copiii amestecă făină cu apă și din aluatul rezultat pot modela animăluțe, figuri geometrice, oameni de zăpadă, etc. După uscare, își pot picta figurinele cu acuarele de apă. Similare sunt și activitățile de modelaj cu plastilină sau lut.

Jocuri de autonomie personală

- „Astăzi ne ordonăm lucrurile!” Fiecare copil trebuie să își deseneze propriul simbol ori să-și scrie numele complet pe dulapul sau pe portofoliul personal, pe care să-l recunoască cu ușurință. O dată pe săptămână, profesorul îi îndrumă pe copii să-și ordoneze lucrările, proiectele, testele. Elevii cu CES pot învăța, prin această acțiune repetată, că toate lucrurile au locul lor la școală, că trebuie să aibă grijă de obiectele personale.

Exemple de jocuri care pot fi folosite în procesul de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă sunt nenumărate; ele pot fi folosite la absolut orice materie, în pauze, în cadrul activităților extrașcolare. „Toate au ca scop o incluziune făcută pas cu pas și…cu zâmbetul pe buze!”

Învăţarea prin joc este metoda cea mai indicată a fi folosită în educaţia elevilor cu CES. Prin joc, elevul ia cunoştinţă cel mai bine de lumea înconjurătoare, învaţă diferite senzaţii, îşi

dezvoltă aptitudinile fizice şi intelectuale, descoperă prietenii şi reguli de adaptare socială. În joc, fiecare are un rol important, are anumite responsabilităţi, este nevoie de încredere în parteneri, curaj. Implicarea lor cât mai directă în situaţii de viaţă simulate, trezesc motivaţia şi implică participarea activă, emoţională a elevilor, constituind şi un mijloc de socializare şi interrelaţionare cu cei din jur.

Pentru integrarea și recuperarea elevilor cu cerinţe educative speciale este necesară tratarea demersului educativ într-o manieră interactivă astfel încât aceștia să cunoască, să înţeleagă lumea în care trăiesc și să aplice ceea ce au învăţat în diferite situaţii de viaţă. Această activitate dinamizează acţiunea didactică prin intermediul motivaţiilor ludice care sunt subordonate scopului activităţii de predare-învăţare dar şi de evaluare.

Folosirea jocului didactic ca activitate de completare cu întreaga clasă aduce variaţie în procesul de instruire a copiilor cu CES, făcându-l mai activ. Elementele de joc: gândirea, mişcarea, întrecerea, surpriza, etc. crează stări emoţionale care întreţin interesul şi dinamism lecţiei. Prin joc, copiii cu CES pot ajunge la descoperire de adevăruri, îşi pot antrena capacitatea lor de a acţiona creativ, pentru că strategiile jocului, sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă isteţimea, spontaneitatea, inventivitatea, răbdarea, îndrăzneala.

Prin joc, copii cu CES pot ajunge să descopere adevăruri ştiinţifice, îşi pot antrena capacitatea lor de a acţiona creativ, pentru că strategiile jocului sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă isteţimea, spontaneitatea, inventivitatea, răbdarea, îndrăzneala.

Jocurile copiilor devin metoda de instruire în cazul în care ele capătă o organizare şi se succed în ordinea implicată de logica conoaşterii şi învăţăturii. In acest caz, intenţia principală a jocului nu este divertismentul, rezultat din încercarea puterilor, ci învăţătura care pregăteşte copilul pentru muncă şi viaţă.

Un climat cald, înţelegător, creat de familie şi şcoală, împreună cu o terapie şi educaţie personalizată, îi creează copilului cu CES o bază solidă de dezvoltare, putându-se preveni, în acest mod tulburările emoţionale şi de comportament.

Elevii cu CES au nevoie de profesori care înţeleg modul lor de învăţare, se pot adapta ritmului acestora şi îi pot orienta să-şi depăşească dificultăţile fără a-i desconsidera. Dezvoltarea acestor elevi nu poate să aibă loc decât într-un context de resurse ce se impun a fi abordate nediscriminativ, iar climatul în care acești elevi se dezvoltă trebuie să fie dominat de motivare, încredere în sine, cooperare și acceptare

Este o provocare să lucrezi cu copiii cu CES, având în vedere caracteristicile și manifestările tulburărilor cu care se confruntă, dar nu este imposibil deoarece și ei au potential pentru dezvoltare, doar că este necesar să se descopere cele mai potrivite moduri prin care să fie activat.

Bibliografie:

1. Gherguţ, A., (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale. Stategii diferenţiate şi incluzive în educaţie, Editura Polirom, Iaşi.

2. Musu, I., (2000). Ghid de predare învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale, Editura Marlink., București

3. Vrăşmaş, E., (2004), Introducere în educaţia cerinţelor speciale, Editura Credis, București.

METODE DE ABORDARE LA CLASĂ A COPIILOR CU CES

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

IRIMIE NICOLETA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „AXENTE SEVER” AIUD

Fiecare copil care păşeşte pentru prima dată pragul şcolii devine elev. Dar asta nu înseamnă căîşi pierde proprietatea de a fi unic. E începutul unui drum lung, parcursul său şcolar, a cărui primă etapă se desfăşoară sub îndrumarea noastră, a învăţătorilor.

În activitatea noastră avem mereau de-a face cu alte şi alte personalităţi în formare, dar cunoştinţele, priceperile, deprinderile, capacităţile pe care dorim să le formăm sunt aceleaşi pentru toţi elevii.

În context psihologic, termenul CES surprinde necesitatea de a individualiza evaluarea şi demersul educaţional în funcţie de particularităţile fiecărui copil şi în relaţie directă cu mediul. Este vorba aşadar, de o abordare personalizată pentru a asigura necesităţile de bază în creşterea şi dezvoltarea copiilor.

Fiecare elev are individualitatea lui definită de o serie de aspecte directe, dintre care menţionez:
- un anumit specific psihologic reprezentat de anumite particularităţi ale proceselor sale psihice; unele însuşiri psihice (aptitudini, temperament) şi structuri afectiv-emoţionale distincte (interese, aspiraţii, convingeri, trebuinţe etc);

- un anumit nivel de dezvoltare intelectuală;

- un anumit volum de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi;

- o anumită experienţă de viaţă şi un anumit stil de învăţare.

A fi conştienţi de faptul că toţi elevii noştri sunt personalităţi distincte, unice, este esenţial. Interacţiunea cadrului didactic cu o clasă de elevi înseamnă a intra în contact cu categorii foarte diverse de elevi în funcţie de sex, etnie, apartenenţă religioasă, temperament, abilităţi, competenţe, motivaţie pentru învăţare, rezultate şcolare etc.

Elevii trebuie să se bucure de atenţie, energia şi sprijinul cadrului didactic, de la cei cu performanţe slabe la cei cu performanţe ridicate, de la cei care au probleme de comportament la cei care sunt liniştiţi, de la cei care învaţă de plăcere la cei care au o motivaţie mai scăzută pentru învăţare.

CE ÎNSEAMNĂ DIFERENŢIERE DE ÎNVĂŢARE?

Prin diferenţierea activităţii se înţelege cunoaşterea şi folosirea particularităţilor individuale cu scopul de a-l ajuta pe elev să se dezvolte la nivelul la care îi permit posibilităţile sale prin eforturi progresive.

CE DIFERENŢIEM?

- conținutul (curriculumul scris);
- modul efectiv în care predăm (curriculumul predat);
- strategiile didactice;
- intervențiile specifice managementului clasei;
- activitățile didactice;
- sarcinile de învățare;
- instrumentele de evaluare.

REALIZAREA DIFERENȚIERII

Formele concrete de realizare a diferențierii presupun:

- activități individuale sau individualizarea unor secvențe de instruire;
- activități în grupuri mici, de 2-5 membri, grupuri omonegizate cu stabilitate relativă, cu durata de lucru variabilă, pentru a se evita astfel „stigmatizarea" unora, sau dimpotrivă, supraaprecierea altora.

Diferențierea se poate realiza la toate nivelele acțiunii didactice.

Conținutul învățării poate fi și el diferențiat:

- se poate adapta la nivelul unor grupuri de elevi, conform posibilităților și nivelului lor intelectual;
- unele teme se pot simplifica și restrânge, altele pot fi extinse, astfel încât conținutul programei de învățământ să fie prezentat nuanțat, adecvat caracteristicilor individuale ale elevilor.

Ce putem face la clasă?

Exemple de bune practici: Activitate senzorial-kinestezică pentru dezvoltarea abilităților social-emoționale ale elevilor cu deficiență mintală.

Durata: 10-15 minute	Activitatea – predarea literelor a, A, m, M (clasa I)
Materiale și resurse: - jetoane cu literele a, A, m, M - plastilină - o tavă cu făină/mălai - planșe sau obiecte model: mărul, pom	
Obiective: - să realizeze corespondența dintre literele de mână și cele de tipar - să modeleze din plastilină literele învățate (a, A, m, M) - să execute conturul literelor învățate cu degetul în aer, pe bancă, pe spatele colegului/colegei din fața sa - să realizeze din plastilină obiecte: măr, pom, masă, arici.	Pe masă/bancă copilul va avea jetoane cu literele pe care trebuie să le identifice, să răspundă la întrebările puse de către profesor. Apoi, să asocieze litera de tipar cu litera de mână. Va realiza conturul acestor litere în aer, după modelul/exemplul dat de mine. Va confecționa obiecte simple din plastilină, pentru identificarea sunetului m.

ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE-STRATEGIE DE ATINGERE COMPETENȚELOR DE CĂTRE TOȚI

ASPROIU DIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”MIRCEA ELIADE” CRAIOVA

MOTTO:

”Ca și bulgărele de zăpadă, copilul poartă cu sine și din pulberea drumului pe care îl străbate. De aceea este necesar să veghem asupra influențelor ce se exercită asupra lui, dar și să-l învățăm curajul și responsabilitatea de a zbura într-o zi. Pentru aceasta, este nevoie de știință, răbdare și optimism. Dar, mai presus de toate, este nevoie de iubire. Căci, indiferent de calitățile și defectele sale, un copil este întotdeauna ... o perspectivă pe care nu avem voie să o ratăm.”

Procesul de construire a modelului de educaţie în şi pentru democraţie e complex şi trebuie să angajeze nu numai grupul de educatori din sistemul naţional de învăţământ, ci şi părinţii, instituţiile culturale, mijloacele de comunicare în masă, într-un cuvânt, societatea în ansamblul său. Scopul final al educaţiei îl constituie dezvoltarea copilului pentru a se putea manifesta ca subiect social activ. Acest lucru este posibil doar dacă familia în care trăieşte şi se formează copilul, şcoala la care învaţă şi comunitatea, prin acţiunile sale, îl fac să se simtă protejat şi să-şi dezvolte personalitatea.

În condiţiile în care societatea românească se confruntă cu o serie de probleme greu rezolvabile (venituri insuficiente, șomaj, delicvenţă, droguri, trafic de carne vie, etc.), familia a devenit tot mai fragilă şi vulnerabilă. Prin urmare, şcolii îi revine tot mai mult rolul de a întări educaţia copiilor şi tinerilor, de a susţine familia şi implicit de a contribui la îmbunătăţirea climatului social al comunităţii. Ca principal factor de cultură şi civilizaţie, şcoala îşi centrează învăţarea pe elev, care devine subiect activ al propriei deveniri.

Teoretic, fiecare copil tebuie să aibă şanse egale la educaţie. Considerând şcoala ca principala instanţă de socializare a copilului, integrarea şcolară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a copiilor prin formarea unor conduite şi atitudini, a unor aptitudini şi calităţi favorabile acestui proces. Cadrele didactice sunt garanţii ale acestor rigori, ale spiritului care veghează asupra diferenţelor, pentru a învăţa, a cunoaşte şi a înţelege ceea ce ne leagă, ceea ce ne face asemănători, ceea ce ne apropie. Deseori ne punem întrebarea cum îi putem stimula pe copii, cum îi putem motiva pentru a deveni cetăţeni

responsabili şi creativi dacă nu tocmai prin calitatea relaţiei pedgogice a cărei bogăţie este dimensiunea ei interculturală.

Pentru cadrele didactice este esenţial să creeze relaţii pozitive în interacţiunea dintre semeni, să favorizeze dezvoltarea persoanei cât şi a relaţiilor constructive în grup, pentru a trăi sentimentul propriei identităţi.

Educaţia extracurrriculară (realizată dincolo de procesul de învăţământ) își are rolul şi locul bine stabilit în formarea personalităţii copiilor noştri. Educaţia prin activităţile extracurriculare urmareşte identificarea şi cultivarea corespondenţei optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viaţă civilizat, precum şi stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoştinţe punându-i în contact direct cu obiectele şi fenomenele din natură.

Activităţile extraşcolare au o tradiţie bogată în sistemul de învăţământ românesc, chiar dacă nu s-a pus accentul pe ele în programul şi curriculumul obligatoriu, aşa cum se întâmplă în prezent prin noua „Lege a Educaţiei Naţionale” (intrată în vigoare la începutul anului 2011).

În ideea de a obişnui copiii să trăiască în relaţie cu cei din jur, să-și dezvolte stări afective pozitive, să manifeste interes, să-şi formeze atitudini, să-şi completeze aria de preocupare, mi-am propus să lărgesc sfera noastră de activităţi prin proiecte educaţionale desfăşurate la nivelul comunităţii locale, cât şi prin implicarea în proiecte pe plan naţional şi internaţional.

Proiectul este un complex de activităţi specifice noi, programate în conformitate cu un plan de activităţi, în scopul realizării unor obiective, într-un interval de timp definit, cu ajutorul unor resurse umane, tehnice şi financiare, identificate ca atare la momentul elaborării propunerii de proiect.

Parteneriatul educaţional este o atitudine abordată în sprijinul dezvoltării societăţii prin prisma educativă şi presupune participare la o acţiune educativă comună, interacţiuni constructive acceptate de către toţi partenerii, comunicare eficientă între participanţi, acţiuni comune cu respectarea rolului fiecărui participant, interrelaţionare. Parteneriatul educaţional mai presupune, unitate de cerinţe, de opţiuni, decizii şi acţiuni educative, subordonate actului educativ propriu-zis care vine în sprijinul dezvoltării personalităţii copiilor, asigurându-le acestora realizarea autonomiei personale, prin valorizarea socială a fiecăruia dintre ei.

Proiectul de parteneriat, formă modernă şi complexă de învăţare-evaluare, se bazează pe toate formele de organizare a activităţilor – individual, pe perechi, pe grupe, frontal –

grupele participante devenind o comunitate de învăţare, în care fiecare contribuie atât la propria formare, cât şi la procesul de învăţare colectiv. Învăţarea bazată pe proiect este o abordare instrucţională care angajează elevii într-o investigaţie bazată pe cooperare-comunicare-colaborare.

Copiii află soluţiile problemelor prin: formularea şi rezolvarea întrebărilor; dezbateri de idei; proiectarea de planuri sau experimente; comunicarea ideilor şi a rezultatelor unii altora; adresarea de noi întrebări; crearea de produse noi; extragerea concluziilor; formularea de predicţii. Această abordare are o eficienţă crescută în creşterea motivaţiei copiilor şi în stimularea operaţiilor superioare ale gândirii. Învăţarea bazată pe proiect este o acţiune de cercetare şi acţiune practică în acelaşi timp.

BIBLIOGRAFIE:

- Adina Băran-Pescaru, *"Parteneriat în educaţie",* Ed. Aramis Print, Bucureşti, 2004, cap. 2. Management de proiect, CJRAE, Braşov
- Marcu, Vasile; Orţan, Florica; Deac, Adina Emilia, *"Managementul activităţilor extracurriculare"*, Ed. Universităţii Oradea, Oradea, 2003;
- Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, *"Şcoala la răscruce. Schimbare şi continuitate în curriculumul învăţământului obligatoriu. Studiu de impact"*, Editura Polirom, Bucureşti, 2002.
- Venera Cojocariu, Liliana Sacară, "*Managementul proiectelor pedagogice"*, E.D.P., București, 2005.

DE LA EGAL LA EGAL - ȘCOALA INCLUZIVĂ

STOIENESCU LILIANA
FRÎNCU TĂNȚICA-DORELA
LICEUL TEORETIC „TUDOR VIANU”, GIURGIU

Astăzi, predarea din perspectivă incluzivă necesită o viziune largă și competențe specifice pe care trebuie să le dețină fiecare cadru didactic în parte.

Dacă cu ceva timp în urmă aceste competențe vizau într-un mod eronat doar persoana care asista direct un copil cu cerințe educaționale speciale, astăzi toate cadrele didactice trebuie să cunoască faptul că diversitatea este prezentă în grupurile de copii la toate nivelurile de educație și că abordarea diferitelor cerințe ale copiilor este ceea ce marchează fundamental noile tendințe în educație.

Acest lucru ne determină să învățăm tehnici noi, să participăm la cursuri, workshopuri și simpozioane tematice, să avem o abordare flexibilă și sensibilă la cerințele speciale ale fiecărui elev.

Așadar, elevii cu cerințe educaționale speciale nu trebuie să se adapteze la o structură de învățământ fixă, ci structura trebuie șă fie modelată și ajustată astfel încât stilurile de învățare ale tuturor să poată fi îndeplinite cu succes.

Scopul primordial este de a dărma ,,zidurile” ce stau în calea învățării și de a permite fiecărui elev să participe pe deplin la curriculum, să se simtă apreciat și acceptat.

În desfășurarea actului educațional optăm pentru activităţi bazate pe lucrul în echipă, pe cooperare, pe monitorizarea constantă a eficacității activităților de predare – învățare – evaluare la nivelul fiecărui copil. De asemenea implicarea părinților în diverse activitati extracurriculare s-a dovedit a fi de bun augur.

Școala încearcă să-i implice pe toți elevii în egală măsură în toate activitățile, să-i determine să fie mai buni, mai empatici și mai cooperanți. În acest sens am debutat cu organizarea unei săli de clasă primitoare și frumos decorată, organizarea mobilierului în așa fel încât să faciliteze elevilor lucrul în echipă, nu am omis atunci când a fost nevoie- implicarea tuturor elevilor în identificarea și rezolvarea problemelor, în stabilirea unor reguli ale clasei, în utilizarea jocului didactic pentru a crea o comunitate strânsă și unită.

Dintre activitățile importante desfășurate în acest sens amintim: Ziua de comemorare a victimelor Holocaustului, Activități S.N.A.C., Ziua internațională a Copilului ș.a.m.d.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleaşi strategii şi practici ca şi predarea la orice alt tip de clasă.

Toţi elevii au dreptul să primească de la școală cele mai bune şi eficiente metode, iar elevii cu cerințe educaționale speciale nu fac excepție de la regulă.

De cele mai multe ori elevul cu cerințe educaționale speciale poate înțelege mai greu cerințele jocului, din cauza particularităților sale comportamentale, are tendința de a nu respecta regulile impuse de joc, însă cu dragoste, sprijin și răbdare din partea colegilor și a cadrelor didactice va reuși.

Să acceptăm, să tolerăm, să empatizăm, să tratăm de la egal, la egal orice persoană, deoarece „egalitatea este sufletul prieteniei”, iar expresia „egalitatea nu există decât în matematică” să rămână valabilă doar între cifre, nu și între oameni.

CENTRE, ȘCOLI SPECIALE SAU ȘCOLI NORMALE PENTRU COPIII CU C.E.S?

GABRIELA LIMBIANU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DOMINIC STANCA" ORĂȘTIE/ HUNEDOARA

1. Școlarizarea copiilor cu autism. Centre, școli speciale sau școli normale ?

Aceasta este una din întrebările aflate în centrul dezbaterilor actuale depre autism.

Copiii cu sindrom Asperger sau autism înalt funcțional sunt separați de copiii cu autism jos funcțional în ceea ce privește discuția școlarizării, pentru că discuția despre prima categorie se pune astfel: "Școli normale sau școli speciale ?". Deci, în momentul de față, se consideră necesară școlarizarea acestor copii, cu adaptarea stilului educațional potrivit particularităților acestor sindroame.

"În școlile normale, ei pot fi văzuți că excentrici sau singuratici, dar atât timp cât cerințele lor educative rămân în pragul normalității și comportamentul lor nu atrage prea mult atenția, atunci ei vor fi tolerați". Gillian Taylor, "Autism – Professional Perspectives and Practice", p 79.

Dr. Lovaas transformă întrebarea: "Școli normale sau școli speciale ?" în "Copii mai avansați sau copii cu capacități mai reduse decât copilul în cauză ?". Aceasta consideră dr. Lovaas că fiind reală problematica a integrării copilului cu autism într-un colectiv: "Încercați să includeți copilul într-o clasă în care sunt cât mai mulți copii normali sau o mixtură de copii, unii mai avansați alții nu". Ivăr Lovaas, "Teaching Developmentally Disabled Children". Ceea ce sugerează Lovaas este să oferim copilului cu autism un cadru "normal", normalitatea fiind privita din punct de vedere statistic, în care exista o diversitate de interacțiuni, fiecare conflict dintre colegi fiind o șansă de a-l învață pe copilul autist să facă față problemelor reale și să lege prietenii.

Integrarea în școală trebuie să aibă punctul de plecare coeficientul de inteligență / vârstă mentală a copilului și nu vârstă cronologică. Simptomele autiste nu se referă la ceea ce știe să facă copilul, ci coeficientul de inteligență / vârstă mentală sunt indicatoarele care reflectă acest lucru. Simptomele autiste se pot combina cu toate tipurile de coficient de inteligență. Vârstă mentală și severitatea simptomelor autiste sunt indicatori pe baza cărora se pot face prognoze asupra integrării în scoală. Cu cât vârstă mentala e prognoze asupra integrării în scoală. Cu cât vârstă mentala este mai mare și simptomele autiste mai ușoare, cu atât șansă integrării este mai mare. Pentru cei cu vârstă mentală mică se pune mai degrabă problema integrării în centre de reabilitare.

În cazul copiilor cu sindrom Asperger sau autism înalt funcțional școlarizarea este necesară și posibilă. Opțiunile: scoală normală sau scoală specială sunt analizate în funcție de fiecare copil, Importante sunt severitatea simptomelor autiste și vârstă mentală a copilului.

2. Curricula

În mod necesar, curricula copiilor autiști trebuie să cuprindă și alte discipline despre comunicare și învățarea expresiilor faciale ale emoțiilor. Sau, în paralel cu curricula obișnuită, copilul să participe la astfel de traininguri fie în centre fie acasă. De asemenea, orele de învățare individuală și de timp liber nu le aduc multe beneficii. Ei au nevoie de o definiție clară a ceea ce se cere de la ei.

Stilul educațional trebuie adaptat la nevoile de bază ale sindromului autist, iar aceasta adaptare se referă în primul rând la formularea clară a cerințelor (vezi principii pentru limbaj), structurarea cerințelor și structurarea spațiului și timpului.

3. Profesorul de sprijin

În mod necesar, primii pași în integrare se fac cu ajutorul unui profesor de sprijin sau a părintelui care asistă la ore. Acesta este liantul intre educator / învățător / profesor, colegi și copil. El este un purtător de cuvânt al copilului, el poate aduce la cunoștință învățătorului opțiuni cu privire la îmbunătățirea relaționării cu copilul.

Medierea relației coleg-copil în pauze trebuie să aducă beneficii de învățare relațională ambilor copii. De asemenea, pentru colegi pot fi folosite orele de dirigenție. În aceste ore se poate explica autismul și deficientele lui și cum pot avea o comunicare eficienta cu copilul autist. Unul dintre aceste beneficii pentru colegi este creșterea tolerantei la diversitate.

Strategiile de bază care pot fi utilizate în creșterea interacțiunilor sociale dintre copilul autist și colegi sunt:

- Profesorul recompensează copilul: profesorul recompensează orice inițiativă a copilului de a se juca, vorbi sau a se așeză lângă ceilalți colegi.
- Profesorul recompensează grupul de copii care inițiază interacțiunea cu copilul autist.
- Recompensarea unui coleg: profesorul alege un coleg care este capabil în interacțiunea cu ceilalți și îl motivează pentru a interveni că model, pentru a da indicații concrete copilului autist. La început este bine că profesorul să-i spună exact colegului ceea ce să facă.
- Un rol important al profesorului de sprijin revine în structurarea mediului de clasă. Locul în clasă, alegerea colegului de bancă, delimitarea orelor și pauzelor, formularea orarului, responsabilitățile copilului autist sunt câteva puncte în care profesorul de sprijin poate interveni pentru că acestea să răspundă nevoilor copilului.

Unele tehnici pentru interacțiunea eficientă sunt:

- Scopurile, obiectivele sunt specificate în termeni de comportament și indici de control (cât durează, ce criterii trebuie îndeplinite pentru succes).
- Utilizarea întăririlor, mâncare, jocuri
- Utilizarea indicatorilor.
- Evaluarea progresului copilului, uneori la fiecare ora dacă acest lucru este necesar.
- Timpul orei de clasa este bine structurat și centrat pe obiective de învățare și timp minim în joc liber și activități artistice.
- Profesorul de sprijin, părintele sunt în centrul procesului educațional.
- Profesorul își asumă responsabilitatea pentru progresul sau lipsa acestuia, ceea ce permite eliminarea procedurilor ineficiente.

Rolul de mediator și de sprijin nu se suprapune cu cel de “rezolvator de probleme”. Copilul autist ar trebui treptat să preia din sarcinile profesorului de sprijin și să devina din ce în ce mai independent. Astfel, unul din rolurile profesorului de sprijin este să-l învețe pe copil să fie propriul sau mediator. De exemplu, dacă la început, profesorul de sprijin stă în bancă cu copilul, treptat, el se poate depărta de locul copilului și să ocupe un loc în spatele clasei.

4. Transferarea comportamentului de acasă sau “Casa Faenza” în școală

În situația în care copilul se comporta adecvat acasă, nu înseamnă că el se comporta la fel și la școală. Un mediu nou (școală) presupune transferarea comprtamentelor de acasă la școală.

Primul pas pentru integrarea în școală este lucrul în colectivitate. Acest lucru poate fi făcut acasă cu ajutorul fraților sau a vecinilor. Nu se poate trece de la situația de învățare unu la unu direct la situația de învățare unu la grup.

Lovaas subliniază faptul că profesorii de-a lugul experienței lor cu copii fară autism au învățat multe tehnici și filosofii care nu se potrivesc educației copilului autist. De exemplu, un profesor știe că ieșirea din activitate a copilului presupune o stare de anxietate a copilului cu privire la situația de învățare. Astfel, obligarea lui să rămână în activitate înseamnă traumatizarea lui pentru profesori fară experiență în lucrul cu copilul autist. Din experiență lui Crighon Newsom, majoritatea profesorilor susțin în aceste situații că creierul copilului este afectat și că aceste ieșiri din activitate înseamnă că creierul copilului nu-i permite să desfășoare aceste activități. Ieșirea din activitate de cele mai multe ori are drept fundament lipsa motivației copilului de a desfășura acea activitate. Condiționarea (daca faci …primești…) este o atitudine educațională mult mai potrivita pentru ieșirea din activitate a copilului decât renunțarea la activitate. Dacă copilul nu desfășoară activitatea, copilul nu “își vă regăsi motivația” sau “anxietatea se diminuează” și o vă desfășură alta data.

Acting-out este un termen care exprimă ieșirea din activitate / rol. El se folosește pentru copii cu autism pentru a exprima ieșirea din sarcina solicitată de adult. Deși îi cerem să îndeplinească o anumită activitate, copilul reușește să iasă din aceasta prin diferite comportamente: cere consolare, devine agresiv (autoagresiv sau heteroagresiv), începe alta activitate. Important este să descoperim factorul care determina ieșirea din activitate (formularea cerinței, sarcina în sine, tonul vocii, distanta interpersonala, gălăgia, etc).

Sunt două tipuri de ieșire din activitate: unul este cel “manipulant” prin care copilul speră că vă va face să cedați și al doilea datorat cerințelor prea înalte. Pentru primul caz este bine să nu terminați niciodată prin a-i împlini dorința. Orice metodă folosiți pentru a-i reduce comportamentul disturbant, trebuie să se întoarcă să-și îndeplinească sarcina.

Al doilea caz presupune să modificăm ceva. Sarcina a durat prea mult, sarcina este prea grea, cerințele nu au fost definite clar, nu am oferit ajutor suficient. Trebuie să modificăm comportamentul nostru pentru că să evităm ieșirea din activitate. Este recomandabil că sarcina să fie cu puțin mai complexă decât sarcina pe care copilul o îndeplinește bine în momentul actual.

BIBLIOGRAFIE

1. Gillian Taylor – “Autism-Professional Perspectives and Practice”.
2. Ivăr Lovaas, Ph.D. – “Teaching Developmentally Disabled Children”

SĂ FII AUTIST NU ÎNSEAMNĂ SĂ FII NEUMAN!

CAMELIA FILIMONESCU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DOMINIC STANCA" ORĂȘTIE/ HUNEDOARA

Autismul este o tulburare pervazivă de dezvoltare caracterizată de scăderea capacității de a interacționa pe plan social și de a comunica, comportament stereotip și repetitiv, cu simptome ce se manifestă de obicei înaintea vârstei de 3 ani. Aproximativ 75 % din indivizii afectați manifestă și handicap mintal.

Cuvântul AUTISM – provine din grecescul "autos" – care înseamnă "însuși" sau "EUL propriu". […]

Părinții sunt de obicei, primii care observă comportamentul diferit al copilului lor.

De multe ori, copilului pare a fi diferit încă de la naștere: nu reacționează la persoane sau jucării își fixează privirea pe un obiect, o lungă perioada de timp. Dar, comportamentul diferit al copilului poate apărea și după o perioada de dezvoltare normală, când părinții realizează că ceva nu este în regulă, "ceva nu merge".

1.În primul rând se semnalează perturbarea comunicării interumane (singurătatea autistă). Aceasta se manifesta printr-o totală indiferență față de persoanele din jur. Deși, în general, autistul nu comunică verbal cu persoanele din jur, el își exprimă câte o dorință și nevoile, prin gesturi, dând dovadă în acest sens de o deosebită abilitate. Afectivitatea copilului cu autism este modificata: lipsit de atașament față de părinți, el este legat de un obiect ciudat; pericolele reale nu-i provoacă frica, în schimb se sperie de stimuli obișnuiți.

2. Alta trăsătură importanta și constantă a autismului infantil este tulburarea limbajului vorbit. Acesta poate lipsi uneori, copilul emițând sunete ciudate, fără semnificație. . Copilul vorbește despre el la persoana a II-a sau a III-a, nefolosind persoana I decât eventual după vârstă de 5-7 ani, sau chiar deloc (normal la 3 ani). Autistul spune "vrei apă" sau "băiatul vrea apă". Vorbirea este monotonă, stereotipă lipsită de intonație, iar melodia frazei neadecvată.

3. Stereotipiile – sunt alte elemente des întâlnite la copii cu autism. Ele pot fi gestuale că: repetiții ale mișcării mâinilor, degetelor, brațelor, rotirea corpului în jurul axei proprii, mersul pe vârful picioarelor. Uneori copilul cu autism prefera activități repetitive că: deschiderea și închiderea ușilor, stingerea sau aprinderea becului, lovirea sau zgârierea unei jucării, ritualizarea activităților alimentare, activități de îmbrăcat sau de joc. Jocul colectiv este evitat și lipsit de caracterul sau creativ și imaginativ.

4.Caracteristicile copilului cu autism:

1. Comunicare:

a. Nu are contact vizual
b. Pare a fi surd
c. Posturi neobișnuite ale corpului
d. Ecolalie
e. Începe să folosească unele cuvinte, apoi nu le mai folosește
f. Nu are joc simbolic

2. Relații sociale:

a. Nu arată că observă când intră sau pleacă persoanele din aceeași cameră

b. Nu își manifesta bucuria sau tristețea
c. Nu inițiază jocul

3. Explorarea mediului:
a. Rămâne fixat asupra unei singure activități sau obiect
b. Pare că nu-l doare atunci când se lovește; nu arată locul lovit.
c. Se sperie de anumite sunete, zgomote: aspirator, mixer.
d. Se autostimuleaza: legănatul, flutura mâinile, bate din palme.
e. Se joaca în același fel: învârte o rotiță, deplasează o mașinuță.
f. Insistă să meargă pe același drum.
g. Vrea ca lucrurile din încăpere să rămână în aceeași ordine.

În prezent, aproape toate centrele medicale și psihiatrice specializate pe problematica autismului sunt de acord că simptomele autismului – incluzând patologia sugarilor abandonați – reprezintă, în fapt, un "răspuns comportamental" la o suferință organică cerebrală.

Un aspect foarte important al sindromului autist este modul și momentul aflării diagnosticului de către părinți. Primul șoc și cel mai teribil pentru părinți este fară îndoială, diagnosticul și momentul aflării diagnosticului.

În momentul în care se hotareste anunțarea diagnosticului este recomandabil să știm dacă:

- Părinții presupun existenta unui handicap,
- Cum se vă face anunțarea diagnosticului,
- Cine vă anunță diagnosticul,
- Daca se vor anunța ambii părinți în același timp sau vor fi anunțați fiecare individual,
- Trebuie avută în vedere și atitudinea părinților în momentul în care vor fi anunțați (personalitatea și competențele părinților, personalitatea medicului, istoricul familiei)
- Și nu în ultimul rând conținutul anunțării.

În marea majoritate a cazurilor părinții manifestă următoarele dorințe:

- Specialistul (față de care ei manifestă încredere) să fie prezent de câte ori este posibil pentru a anunța diagnosticul.
- Să se respecte în mod absolut caracterul confidențial al anunțării diagnosticului.
- Empatia, înțelegerea și competenta sunt trei calități pe care specialistul care anunță handicapul trebuie să le dețină. Părinții au respins profesioniștii, care au prezentat într-o lumina negativă handicapul.
- Calitățile copilului trebuie evidențiate încă de la început, astfel activitățile copilului se vor desfășura bazandu-se pe ceea ce știe copilul, progresul fiind mai rapid. Ei au cerut să fie ajutați pentru a anunță, într-un mod mai puțin dramatic și ceilalți membri ai familiei, cunoștinte despre nașterea copilului lor cu sindrom autist.

O informare clară, simplă și concretă constituie cel mai bun garant în vederea reducerii sentimentelor de culpabilitate ale părinților. Acești părinți nu au nevoie de psihoterapie, ci doar de un ajutor specializat care să îi susțină în procesul continuu de creștere și educare a unui copil cu sindrom autist.

În situația familiilor cu doi sau mai mulți copii dintre care unul este autist, există riscul că părinții să fie foarte exigenți fata de copilul normal, să îi aloce anumite responsabilități neadecvate. Spre exemplu să urmeze o specializare, pe care el nu o dorește, pentru a-l ajuta pe fratele sau cu sindrom autist. Sau să îi pună în vedere că după moartea lor, fratele autsit vă rămâne în familie chiar daca, copilul normal se vă căsători și vă avea propria familie, trebuie să își asume toate responsabilitățile pentru fratele sau autist.

Destăinuiri

"Știu că trăiesc: respir, mă mișc, vorbesc, iar funcțiile mele biologice sunt la fel că a oricărei alte ființe vii. Înțeleg că oamenii mă percep ca pe cineva diferit de ei, expresiile mele diferentiindu-se în diferite moduri: egocentrism, excentricitate și imaturitate emoțională, dar în special în abilitatea cu care realizez deprinderile. Mi se pare că viață este asemănătoare unei casete video pe care o pot privi, dar în care nu pot să iau parte și în care nu pot interveni în nici un fel. Câteodată simt că trăiesc propria mea viață "în spatele geamurilor", dominată de o obsesie sau o percepție care este doar a mea"

"Nu puteam să organizez propriul meu timp, dar nici gândurile mele, și chiar atunci când încercam să vorbesc cu colegii mei îmi dădeam seama că vorbele mele nu aveau nici un sens pentru ei. Tatăl meu mi-a spus într-o zi: "Fă-ți prieteni Wendy"; Știam cum să fac o budinca de orez și chiar și cum să-l fac pe cățelul meu să dea lăbuța, dar nu aveam nici o idee despre cum să-mi fac prieteni". "Primul lucru pe care ar trebui să îl facă tinerii pedagogi este de a învață persoanele că și noi să accepte schimbarea și că este bine dacă lucrurile nu se întâmplă conform planului stabilit".

"Pot să stau într-o activitate ore în șir, dar numai dacă această activitate corespunde ariilor mele de interes".

"Deschizând geamurile" am văzut oameni temători da a nu fi înțeleși, și totuși cu dorință de apropiere față de semenii lor, chiar dacă aceasta este doar atunci când ei au nevoie fizică de noi. Să folosim acest prilej și să intrăm în lumea lor, să ne facem înțeleși și la rândul nostru să îi înțelegem.

Semnificația unui zâmbet, a unei lacrimi a unui țipăt înseamnă la acești oameni mult mai mult dacat pentru noi toți ceilalți. Dar de multe ori este atât de dificil de determinat cauza unor asemenea sentimente încât, de și mai multe ori, noi înșine trăim în suflet cu un sentiment de inutilitate.

Și totuși se poate…

BIBLIOGRAFIE

1. Ghidul copilului autist – Timișoara, 2003.

2. Manual de Diagnostic și Statistica a Tulburărilor Mentale – DSM IV. Asociația Psihiatrilor Liberi din Romania, București 2000.

3. Predescu V. (sub redacția) – Psihiatrie Vol I, Ed. Medicala, București, 1989

INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ PRIN INTERMEDIUL ACTIVITĂȚILOR ȘCOLARE

DOMNICA DANIELA
ŞCOALA GIMNAZIALĂ „NICU ALBU”
PIATRA NEAMȚ, NEAMȚ

Învăţământul special este parte componentă a sistemului de învăţământ românesc şi oferă tuturor copiilor programe educaţionale potrivite cu nevoile lor de dezvoltare. Educaţia specială este în răspunderea tuturor angajaţilor unei şcoli şi este flexibilă şi atotcuprinzătoare. În România, copiii cu dizabilităţi au acces la diferite forme de educaţie şi pot fi înscrişi, în funcţie de gradul de dizabilitate, în sistemul de învăţământ special sau în învăţământul de masă. Copiii cu deficienţe medii, cu dificultăţi de învăţare şi tulburări de limbaj, cu tulburări socioafective sau de comportament sunt integraţi în şcolile de masă unde pot beneficia de servicii educaţionale de sprijin. Învăţământul special este organizat în funcţie de tipul de deficienţă–mentală, de auz, de văz, motorie şi alte deficienţe asociate.

Copiii din învăţământul special pot urma curriculumul şcolii de masă, curriculumul şcolii de masă adaptat sau curriculumul şcolii speciale. De asemenea, durata şcolarizării poate să difere. De exemplu, pentru copiii cu deficienţe mentale severe, durata şcolarizării în învăţământul primar şi în gimnaziu poate fi de 9-10 ani, ceea ce înseamnă că este cu 1-2 ani mai mult decât cei 8 ani parcurşi în învăţământul de masă. Pe timpul şcolarizării copiii cu cerinţe educative speciale au acces la resurse psihopedagogice de reabilitare şi recuperare – medicalăşi socială şi la alte tipuri de servicii de intervenţie specifice disponibile în comunitate sau la instituţii specializate, inclusiv cele de învăţământ special.

Învăţământul special este organizat la toate nivelurile învăţământului preuniversitar, inclusiv în grădiniţe, şcoli generale (clasele I-VIII, nivel primar şi secundar inferior), şcoli de arte şi meserii, licee, şcoli postliceale, centre educaţionale, centre de zi şi centre de pedagogie curativă. În unele cazuri, şcolile acoperă câteva niveluri ale învăţământului în aceeaşi instituţie de învăţământ special. Educaţia copiilor cu nevoi speciale este organizată în grupe sau în clase speciale şi, în unele cazuri, individual. Grupele sau clasele din şcolile speciale sunt, de regulă, mai mici ca număr decât cele din şcolile de masă. Unele şcoli speciale oferă educaţie şi instrucţie în limba minorităţilor.

Cerinţele educative speciale diferă de la caz la caz. Educatorul trebuie să le cunoască, să le înţeleagă, să le satisfacă. Ele pot fi satisfăcute şi prin educaţia extracurriculară. Educaţia, sub toate formele ei, trebuie să le asigure copiilor cu deficienţe posibilitatea de a parcurge cu demnitate drumul vieţii şi de a se bucura de viaţă. Învăţământul *integrat* prezintă mari avantaje, primul constând în chiar faptul că micul deficient se formează în condiţiile obişnuite ale vieţii, învăţând să colaboreze cu *ceilalţi*. În perspectivă, cea mai mare parte a copiilor cu deficiențe se va integra în învățământul obișnuit.

Integrarea largă a copiilor cu deficienţe uşoare în învăţământul general ridică şi probleme asigurării unui contact de valoare educativă a acestor copii cu colegiilor. Este vorba de a accepta că, în pofida diferenţelor, toţi copiii au drepturi egale, de a fi învăţaţi să se cunoască, să se înţeleagă, să convieţuiască, să coopereze. Copilul integrat primeşte mult, dar

are şi el ceva de dat celorlalţi, din bogăţia lui lăuntrică. Integrarea este o îmbogăţire reciprocă. Această reciprocitate apare cu deosebire în activităţile extraşcolare. Şi pentru cei ce rămân în şcoala specială este necesar contactul cu colegii lor din învăţământul de masă. Şi aici pot interveni, cu mult folos, activităţile extraşcolare: ele pot pune pe copiii din şcoala specială într-o relaţie mai mult sau mai puţin frecventă cu lumea de dincolo de zidurile şcolii, asigurând întâlnirea cu *ceilalţi.* Elevii cu cerinţe educative speciale trebuie să se bucure de activităţile extraşcolare, care pentru ei au chiar o importanţă deosebită. Toţi elevii au nevoie de *loisir,* adică de o petrecere a timpului liber care să-i deconecteze de programul obişnuit şi să-i recreeze prin acţiuni de o altă natură decât cele solicitate de procesul de învăţământ. Şi copiii cu deficienţe au nevoie de o astfel de recreere, prin manifestări care să le aducă satisfacţii, plăcerea jocului, bucuria vieţii. În cazul deficienţelor senzoriale, ca şi al infirmităţilor motorii, chiar dacă elevii par cu totul normali, apar aproape totdeauna consecinţe pe planul cunoaşterii, manifestate uneori printr-o anumită rămânere în urmă în constituirea sferei cognitive. Cauza – lipsa unei instruiri adecvate deficienţei.

Şi funcţia vocaţională a educaţiei extarcurriculare creşte în importanţă. Depistarea înclinaţiilor şi aptitudinilor, satisfacerea lor, precum şi asigurarea posibilităţii afirmării lor serveşte dezvoltării integrale a fiecărui copil, cultivarea capacităţilor lor creatoare, poate şi deschiderii orizonturilor sale profesionale. Pentru copilul cu probleme manifestarea în direcţia vocaţiei (adică unde el poate reuşi mai bine) este şi un mod de a compensa incapacitatea în alte domenii, de a dovedi că nu este un „dezmoştenit", de a contrabalansa sentimentul inferiorităţii şi al eşecului, de a trăi bucuria succesului, de care are atâta nevoie. Foarte mulţi psihopedagogi contemporani au ajuns la concluzia că un astfel de copil nu-şi poate câştiga echilibrul psihic decât pornind de la o percepere lucidă a propriei situaţii. Altfel spus, este necesară acceptarea deficienţei, fără iluzii şi visuri fanteziste, fără dramatism, fără a pretinde imposibilul. Dar acceptarea nu înseamnă resemnare. Ea implică şi aprecierea, tot atât de lucidă a posibilităţilor proprii de realizare. O realizare nu de la sine, ci prin muncă perseverentă, prin pregătire solidă, prin comportare responsabilă.

Pentru copilul deficient, importanţa majoră a activităţilor extraşcolare stă în faptul că înlătură, cel puţin în parte, barierele dintre el şi *ceilalţi*: nu există două lumi, una a valizilor şi una a deficienţelor. Există numai o lume, una singură, în care vor trăi toţi cei care astăzi sunt copii şi ei trebuie să înveţe de pe acum să trăiască împreună, să muncească împreună, să dea fiecare celorlalţi tot ce are mai bun în conştiinţa lui. Numai prin acest contact, copilul îşi poate câştiga încrederea în sine, se poate exprima liber, se poate simţi un copil printre ceilalţi. Numai prin integrare incapacitatea este împiedicată să devină handicap.

Copiii cu cerințe speciale, în special cei din clasele mici, nu cunosc decât prea puţin activităţile extraşcolare posibile, oferta va trebui să vină, aşadar din partea noastră. Ţinând seama de conţinutul lor, distingem următoarele categorii mari de activităţi extraşcolare:

- activităţi cu conţinut cultural, artistic, spiritual;
- activităţi cu conţinut ştiinţific şi tehnico-aplicativ;
- activităţi sportive;
- jocuri distractive;
- activităţi cu caracter comunitar.

Aproape toate categoriile de activităţi menţionate sunt accesibile şi copiilor cu cerințe speciale, cu unele adaptări. Va trebui, înainte de toate, să selectăm activităţile extraşcolare

necesare şi posibile în raport cu timpul de deficienţă al elevilor noştri şi cu condiţiile şcolii şi ale localităţii. Vom chibzui asupra valenţelor lor educative şi asupra cerinţelor pe care le implică realizarea lor. Vom selecta acele activităţi care să pună în valoare posibilităţile copiilor, ajutându-i pe copii să înveţe să-şi dezvolte aptitudinile în domeniul în care sunt înzestraţi şi compensând în felul acesta deficienţele. În selectarea activităţii vom avea în vedere şi necesitatea ca ele săfie suficient de variate, pentru a-i antrena pe copii pe diferite dimensiuni ale personalităţii lor. Fără această varietate, activitatea extraşcolară, solicitând mereu acelaşi tip de acţiune, ar deveni plictisitoare. Activităţile nu trebuie să fie impuse, ci propuse, alegerea revenind copiilor. Ar fi o gravă greşeală să organizăm o activitate fără consimţământul lor, o activitate pe care ei nu o doresc, care îi plictiseşte, pe care o resping. Impusă, distracţia nu ar mai fi distracţie, ar deveni un chin. Majoritatea acţiunilor extraşcolare, la clasele mici, se desfăşoară la nivelul clasei, ajutându-i pe elevi să se cunoască şi să coopereze mai bine, să participe toţi la fiecare acţiune.

Pentru realizarea activităţilor alese, vom căuta să-i antrenăm pe elevi în pregătirea lor. A se pregăti este nu numai o chestiune de organizare, dar şi de stimulare motivaţională. Anticipând, elevii visează la lucrurile care-i aşteaptă, se apropie cu gândul de ele, doresc să le trăiască cu adevărat. Pregătirea unei activităţi este prilej de dezbatere în grup, de confruntare a diferitelor măsuri care trebuie luate, de stabilire a responsabilităţilor şi de asumare a lor.

Dincolo de responsabilităţile elevilor, noi, dascălii, răspundem de reuşita activităţii extradidactice. Faptul că ei proiectează nu ne scuteşte de propriul nostru proiect, care nu întotdeauna trebuie scris, dar cel puţin în mintea noastră trebuie să existe. Pe prim plan se află măsurile de protecţie a copiilor, ţinând seama de accidentele care s-ar putea produce din cauza dificultăţilor motorii sau a instabilităţii unor copii. Vom lua contact cu părinţii, cu unii factori locali care ne-ar putea ajuta. Prefigurăm un scenariu al desfăşurării acţiunii. În cazul organizării unor activităţi cu clase de la şcoala specială trebuie pregătiţi copiii de la şcoala specială pentru întâlnirea cu ceilalţi. Ei se tem şi noi trebuie să le insuflăm încredere, îndrăzneală. Copilul cu probleme poate fi stimulat, astfel să-şi depăşească limitele. El poate fi învăţat cum să se comporte, cum să se îmbrace, cum să se adreseze celorlalţi pentru a nu fi luat în râs sau compătimit. Miza jocului este mare pentru el: a fi acceptat.

Există o mare varietate de activităţi care pot fi desfăşurate în comun cu elevii unei şcoli de masă şi care ar putea contribui la înfrăţirea copiilor, la asimilarea în comun a valorilor morale şi spirituale. Pe parcursul vizitării unui muzeu sau a unei întreprinderi, ei pot să-şi împărtăşească şi să-şi îmbogăţească reciproc impresiile. Într-o excursie în aer liber ei vor admira împreună acea măreaţă creaţie divină care este natura. Important nu este cine ajunge primul în vârful muntelui, ci să ajungă toţi.

Subliniem şi importanţa activităţii menite să-i integreze pe copii în cadrul mai larg al comunităţii locale. Pe de o parte sunt activităţile de cunoaştere activă a mediului social înconjurător: facem cumpărături prin diferite magazine, vizităm diferite ateliere şi şcolile profesionale din localitate, participăm la o slujbă religioasă la biserică. Sunt moduri de a ieşi din cercul închis al şcolii speciale, de a cunoaşte oamenii şi de a fi cunoscuţi de ei. Copiii îşi pot aduce contribuţia cu ceilalţi locuitori mari şi mici la tot felul de acţiuni ecologice (îngrijirea unui parc, curăţarea unui râu), acţiuni culturale şi spirituale (un spectacol public, repararea unei biserici), acţiuni umanitare în sprijinul celor chinuiţi de boală, de singurătate. O categorie de activităţi, care ne cer multă prudenţă, sunt cele cu caracter de concurs, de

competiţie. Într-o întrecere a copiilor cu deficiențe cu cei de la o şcoală de masă, uneori apare pericolul unei confruntări fără şanse de succes, fie din cauza piedicilor create de deficienţă ca atare, fie din cauza consecinţelor secundare care frânează elanul competiţional.

Acest tip de activitate extraşcolară trebuie folosit cu prudenţă şi numai în domenii în care copilul cu deficiențe poate avea şanse egale cu ale celorlalţi. Uneori, când copiii cu speciali concurează cu ceilalţi, trebuie create condiţii speciale, care nu înseamnă „o favoare" făcută lor, ci o egalizare a şanselor, lucru pe care trebuie să-l înţeleagă toţi concurenţii. Toate acestea se referă la confruntările elevilor cu deficiențe cu cei de la şcolile de masă. Se pot organiza, însă, şi concursuri în cadrul şcolilor speciale, aşadar între copiii deficienţi. Rezultatele educative depăşesc, uneori, aşteptările. Se creează un climat de emoţie colectivă tonică, de încordare optimistă. Este de dorit ca o confruntare, care oricum are valoare compensatorie, să fie privită nu cu dramatism, ci ca un joc şi să fie jucată corect. Să examinăm şi situaţia unui elev integrat în şcolile de masă. Este cazul să participe şi el atunci când clasa lui se află într-o competiţie cu altă clasă sau echipă tot de la şcoala de masă? În principiu, da, lucrul acesta dându-i prilej să se afirme, să câştige respect şi să se integreze organic printre colegii lui. Participarea este condiţionată de posibilităţile lui reale de a contribui la reuşita echipei. Dacă există riscul ca el să nu facă faţă confruntării, este mai bine să se mărginească la a-şi ajuta echipa în buna ei pregătire şi la a fi un suporter pasionat, care trăieşte intens emoţia colectivă şi dacă este cazul, bucuria victoriei colegilor săi.

Rolul educatorului fie el cadru didactic al şcolii speciale, fie al şcolii de masă capătă aspecte noi în educaţia copiilor cu cerințe speciale. El apelează la resurse interioare ale copiilor cu nevoi speciale care nu ies la iveală în situaţiile obişnuite, ajutându-l să-și recunoască propriile posibilități nebănuite, fiind un revelator al universului lor lăuntric. Activitatea extraşcolară devine astfel o punte spre ceilalţi. Activităţile extraşcolare ale elevilor cu cerinţe speciale fie ei şcolarizaţi în învăţământul special sau în învăţământul de masă, trebuie selectate în raport cu posibilităţile lor reale, adaptate cerinţelor deficienţei, subordonate obiectivelor instructiv-educative şi recuperatorii specifice şi astfel organizate încât să ofere copilului posibilitatea de a-şi afirma capacităţile, de a se bucura de satisfacţia succesului dobândind încredere în forţele lui.

Bibliografie:

Mc Cracken W., Sutherland H., *Eficient - nu deficient. Un ghid pentru părinţii copiilor deficienţi de auz,* Semne, Bucureşti, 1996.

Radu, Gh.; Popovici, D- V, *Tulburările de dezvoltare la copii şi problematica integrării lor şcolare, în vol. "*Educaţia integrată a copiilor cu handicap" , RENICO, 1998.

Ştefan, M., *Educaţia extracurriculară,* Editura Pro Humanitate, Bucureşti, 2001.

Taflan A., I. Muşu I., *Terapia educaţională integrată,* Editura Pro Humanitate, Bucureşti,1997.

INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE CU FORME SEVERE PRIN IMPLICAREA ÎN PROIECTE ȘI PARTENERIATE EDUCAȚIONALE

MILICENCO LARISA

COMPLEXUL EDUCAȚIONAL CU ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIAL „ORFEU”

În Declarația de la Salamanca se spune că „ Școala obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care crează comunități primitoare, construiesc o societate incluzivă pentru toți: mai mult, ele asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența și, până la urmă, chiar și rentabilitatea întregului sistem de învățământ.”

Ideea de incluziune pleacă de la principiul ca orice individ , oricât ar fi de diferit, aparține de fapt și de drept grupului social. Există un loc de drept pentru el, și există o recunoaștere a acestui drept. Scopul incluziunii şcolare este implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conştiintei şi a comportamentelor copiilor în spiritul toleranţei şi nediscriminarii, a acceptării de şanse egale pentru toţi copiii. Crearea unui sistem coerent şi coordonat de incluziune al elevilor cu dizabilităţi mintale şi pregătirea celorlalţi copiii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferenţe de manifestare comportamentală sau verbală.

Complexul educațional cu învățământ special „Orfeu” este instituția care oferă o șansă la dezvoltare copiilor cu necesități educaționale speciale cu forme severe, or acești copii au nevoie de atenție și de grijă sporită. Scopul Complexului educațional cu învățământ special „Orfeu” este recuperarea și integrarea copiilor cu deficiențe de grad sever. Realizarea acestui scop ar fi dificilă fără a avea parteneri de nădejde: Familia și Comunitatea.

Rolul parteneriatelor educaționale este de a cunoaște reciproc nevoile, atât ale copiilor, cât și ale unității de învățământ, dar și implicarea ambelor părți de a satisface aceste nevoi, constituind „procesul de colaborare dintre două sau mai multe părți, care acționează împreună pentru realizarea unor interese sau scopuri comune”. Termenul de „parteneriat” este o asociere a doi sau mai mulți parteneri, iar în literatura de specialitate, parteneriatul reprezintă „modalitatea, formală sau informală, prin care două sau mai multe părți decid să acționeze împreună pentru atingerea unui scop comun” (Băran-Pescaru, 2004, pp. 21- 22). Parteneriatul educațional se pot organiza la nivel macro și microsocial prin derularea unor proiecte și prin necesitatea desfășurării unor programe de formare continuă specifice învățământului preuniversitar care includ reprezentanți din diferite categorii și instituții ale comunității, promovând valori comune partenerilor implicați (Ionescu, Negreanu, 2006, p. 302)

Familia reprezintă primul loc unde ar trebui să înceapă educația. În mod normal în familie copilul trebuie să înceapă să-și formeze vocabularul, modul de a se comporta cu cei din apropierea sa, aici învață acele expresii și moduri de manifestare care îi vor servi în

educația ulterioară sau, dimpotrivă, acelea de care va putea scăpa cu greu, sau chiar deloc. Mediul familial oferă primele ocazii de a stabili unele relații sociale, de comunicare afectivă și verbală.

Problema elevilor cu Cerințe Educaționale cu forme severe este una dintre cele mai dificile. Acești elevi sunt marginalizați, izolați, atât în societate, cât și în învățământ. Deseori familia care educă un copil cu Cerințe Educaționale cu forme severe este greu încercată, îndeosebi în cazul, în care nu beneficiază de suport, or de una singură face față situației cu greu. Membrii familiei elevului sunt acei care au rolul de a-i încuraja, a-i îndruma, a-i sprijini în recuperarea lor de lungă durată și anevoioasă. Lipsa de grijă și preocupare, necesară acestui copil influiențează negativ dezvoltarea lui fizică și psihică. Pedagogii, împreună cu familiile copiilor trebuie să găsească o cale comună în sprijinirea lor.

În parteneriat cu familia, școala și cadrele didactice au îndatorirea de a-i crea copilului cu Cerințe Educaționale cu forme severe condiții optime de dezvoltare. În mediul școlar are loc socializarea, care ajută elevul să-și cizeleze conduitele și achizițiile. Totodată, trebuie să existe un parteneriat strâns între familiile copiilor cu Cerințe Educaționale cu forme severe și cadrele didactice bine pregătite, informate în legătură cu modul în care pot interveni pentru consilierea accestora. Acest lucru va ajuta la reducerea stresului pe care îl resimt familiile și va micșora riscul ca părinții să-și manifeste frustrările asupra copiilor lor. În Complexul educațional cu învățământ special „Orfeu" se promovează abordarea pozitivă a creșterii și recuperării copiilor prin reducerea izolării părinților, punându-i în legătură cu alți părinți aflați în situații asemănătoare, prin comunicarea bilaterală clară și consistentă. Părinții elevilor s-au convins că și de dânșii deprind rezultatele recuperării, că și ei pot face parte din echipa terapeutică şi pot prelua sarcini ale acesteia, continuând actul recuperator acasă, în cursul activităţilor cotidiene. Împreună cu părinții elevilor am depus eforturi considerabile pentru adaptarea afectivă și socială la condițiile de viață în grup.

Parteneriatele educaționale facilitează realizarea unor proiecte prin care elevii cu Cerințe Educaționale Speciale au posibilitatea să participe la schimburi de experiențe, excursii, ateliere de creație, socializând și perfecționându-și competențele de comunicare. Proiectarea și realizarea unor activități extracurriculare și extrașcolare este o necesitate a activității didactice. Schimbul de bune practici contribuie la crearea unei comunități incluzive și a unei colaborări eficiente. Astfel, elevii din complexul educațional sunt implicați în parteneriate educaționale intra- și transfrontaliere:

- Programul Transfrontalier de instruire și schimb de bune practici instituționale Republica Moldova – România (1 iulie-31 septembrie, 2023) cu tematica „ Integrarea elevilor cu Cerințe educaționale Speciale – provocări și soluții";
- Programul Transfrontalier Educație online (februarie – mai, 2024) cu tematica „Povestea are fir bogat" cu parteneri din Republica Moldova și România;

Prin intermediul acestor proiecte elevii cu Cerințe Educaționale Speciale cu forme severe au participat la ședințe de comunicare online cu semenii din Republica Moldova și România, au mers în excursii (Stâna de oi, Ferma de struți, la Lacul Nuferilor, Conacul manuc Bei), au mers la Poșta Moldovei pentru a învăța cum pot să expedieze o scrisoare, un colet, au realizat fotoreportaje cu locuri pitorești din localitatea natală, au mers la o

bibliotecă publică, au confecționat jucării din lână pentru a le dona copiilor din ciclul preșcolar al Complexului educațional.

În parteneriat cu studioul Picasso, elevii Complexului educațional cu învățământ special „Orfeu", împreună cu părinții au participat la ateliere de modelarea în ceramică, olărit, vopsirea și pictarea vaselor de ceramică. Un aport deosebit în realizarea proiectelor educaționale îl aduc elevii-voluntari, promotori ai educației incluzive.

Scopul acestor proiecte de parteneriat educațional este pe de o parte sporirea potențialului recuperatoriu al copiilor Cerințe Educaționale Speciale și integrarea lor în societate, pe de altă parte familiarizarea cu concepte importante legate de toleranță și empatie, respect și responsabilizare față de semeni, bunătate și prietenie. Implicându-i pe acești copii în diferite programe de parteneriat, îi ajutăm să se simtă importanți și valoroși.

În concluzie pot spune că inițierea diferitelor proiecte de parteneriat sunt benefice atât pentru copiii cu Cerințe Educaționale Speciale, cât și pentru toți factorii implicați: școală, familie și comunitate. Pentru a exista șanse de reușită în recuperarea și întegrarea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale, factorii participanți în actul educațional trebuie să acționeze în concordanță cu obiectivele propuse, iar obiectivele urmărite de partenerii participanți la actul de educație să devină comune. Numai în acest mod putem îmbunătăți oportunitățile de participare a acestor copii în sistemul de educație și integrarea lor în societate.

BIBLIOGRAFIE:

1. Adina Baran-Pescaru „Partneriat în educație" , editura ARAMIS, anul 2004
2. Mihaela Ionescu, Elisabeta Negreanu. „Părinții și școala. Repere și practici actuale", Editura Cartea Universitară anul 2006
3. Ecaterina Vrasmaș. „Dimensiuni și particularități care definesc parteneriatul educațional", Revista „Didactica Pro..., Nr 2, anul 2008.

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE DEZVOLTATE ÎN CADRUL ORELOR DE PIAN

CICU NAOMI
LICEUL DE ARTE SIGISMUND TODUȚĂ, DEVA

În contextul educațional modern, conceptul de școală incluzivă ocupă un loc central, promovând integrarea și sprijinirea tuturor elevilor, indiferent de abilități, nevoi speciale sau background cultural. Educația incluzivă își propune să ofere fiecărui elev acces egal la oportunitățile de învățare, adaptând procesele educaționale pentru a răspunde diversității.

În cadrul orelor de pian, aceste principii pot fi aplicare cu succes, transformând experiența muzicală într-un mediu de dezvoltare personală, artistică și emoțională pentru fiecare elev.

Orele de pian oferă o flexibilitate didactică ce poate susține incluziunea prin adaptarea metodologiei de predare și a materialelor utilizate. Profesorul are oportunitatea de a personaliza repertoriul în funcție de nivelul de dezvoltare al fiecărui elev, dar și de preferințele acestuia. De exemplu, elevii cu dificultăți de citire a partiturii pot beneficia de predarea prin imitație sau de utilizarea tehnologiei, cum ar fi aplicații muzicale care facilitează învățarea pieselor. În acest fel, bariera tehnică este redusă, iar elevul poate experimenta bucuria cântatului fără presiuni inutile.

În cazul unei școli incluzive, profesorul de pian trebuie să creeze un mediu de învățare sigur și motivant, unde elevii să se simtă încurajați să își exprime liber creativitatea. Relația profesor – elev devine esențială, iar comunicarea empatică poate ajuta la diminuarea anxietății sau a sentimentului de inadecvare. Pentru elevii cu nevoi speciale, cum ar fi ADHD sau dificultăți senzoriale, este necesar ca profesorul să adopte strategii specifice. De exemplu, lecțiile pot fi structurate în segmente mai scurte, intercalate cu exerciții dinamice care să mențină atenția și interesul elevului.

Pe lângă individualizarea lecțiilor, colaborarea cu părinții și specialiștii poate fi un pilon important al educației incluzive. Părinții pot oferi informații valoroase despre nevoile specifice ale copilului, în timp ce consilierii școlari sau terapeuții pot susține profesorul în elaborarea unor strategii personalizate. O astfel de abordare colaborativă asigură o mai bună integrare a elevului în procesul educațional și contribuie la dezvoltarea acestuia pe mai multe planuri.

Practicile educaționale incluzive în cadrul orelor de pian pot stimula nu doar dezvoltarea tehnică, ci și expresivitatea artistică a elevilor. De exemplu, prin legarea pieselor studiate de imagini vizuale, povestiri sau experiențe personale, elevul este încurajat să își folosească imaginația și să dezvolte o conexiune emoțională cu muzica. Experimentarea dinamicii și a frazării muzicale ajută la dezvoltarea gândirii muzicale creative, oferind fiecărui elev posibilitatea de a-și exprima personalitatea prin intermediul pianului.

Un exemplu de succes al educației incluzive la pian este lucrul cu elevii cu deficiențe de vedere. Predarea prin atingere, utilizarea partiturilor în braille sau ascultarea activă sunt metode care pot facilita procesul de învățare și pot demonstra că barierele fizice nu sunt de netrecut în fața pasiunii pentru muzică. De asemenea, pentru elevii cu tulburări de spectru autist, muzica poate deveni un mijloc de exprimare și o cale de comunicare nonverbală.

Educația incluzivă în cadrul orelor de pian oferă o oportunitate deosebită pentru dezvoltarea gândirii muzicale și a expresivității artistice, într-un mod care să respecte unicitatea fiecărui elev. Prin natura sa individualizată, predarea pianului permite profesorului să se concentreze pe nevoile specifice ale elevului și să adapteze procesul de învățare pentru a maximiza potențialul acestuia. De exemplu, elevii care întâmpină dificultăți în învățarea repertoriului clasic pot beneficia de introducerea unui repertoriu variat, inclusiv piese moderne sau cu elemente ritmice mai atractive, care să le stimuleze interesul și motivația.

De asemenea, includerea exercițiilor creative, precum improvizația, poate avea un impact semnificativ asupra dezvoltării abilităților muzicale. Într-o școală incluzivă, improvizația poate fi folosită pentru a încuraja elevii să își exploreze propria voce artistică, oferindu-le libertatea de a experimenta fără teama de greșeală.

Acest proces poate fi deosebit de valoros pentru elevii care au dificultăți în urmărirea unor structuri stricte sau care se simt mai confortabil exprimându-se în mod spontan.

Un alt aspect esențial al educației incluzive în cadrul orelor de pian este utilizarea strategiilor multisenzoriale. În funcție de nevoile elevilor, profesorul poate integra metode care să stimuleze nu doar auzul și vederea, ci și simțul tactil sau kinestezic. Spre exemplu, pentru elevii care învață mai bine prin mișcare profesorul poate introduce exerciții de coordonare între mâini și corp sau poate încuraja bătutul ritmului înainte de începerea piesei. Aceste tehnici nu doar că susțin învățarea, dar și cresc gradul de implicare al elevilor.

Incluziunea culturală reprezintă un alt element cheie care poate fi integrat în orele de pian. Alegerea unui repertoriu divers, care să reflecte tradițiile culturale ale elevilor, poate stimula respectul pentru identitatea fiecăruia și poate încuraja dialogul intercultural. Spre exemplu, elevii din medii culturale diferite pot învăța să interpreteze piese tradiționale din

patrimoniul muzical al colegilor lor, ceea ce contribuie la dezvoltarea unei perspective globale asupra muzicii.

Un alt aspect ce poate fi aprofundat în predarea incluzivă este sprijinirea dezvoltării emoționale a elevilor prin intermediul muzicii. Lecțiile de pian pot deveni o formă de terapie, ajutând elevii să își exprime emoțiile într-un mod constructiv. Muzica are puterea de a crea o conexiune profundă între gândire și emoție, iar orele de pian pot oferi un spațiu sigur pentru elevi, unde aceștia să își dezvolte atât abilitățile muzicale, cât și inteligența emoțională.

Mai mult, profesorul de pian trebuie să își asume rolul de mentor și să fie un model de empatie și deschidere. Prin exemplul său, el poate încuraja elevii să își accepte și să își valorifice diferențele, atât pe plan personal, cât și muzical. Astfel, lecțiile devin nu doar o experiență artistică, ci și o lecție de viață, care contribuie la formarea unor indivizi mai toleranți și mai bine pregătiți să navigheze într-o lume diversă.

În concluzie, orele de pian în cadrul unei școli incluzive reprezintă o oportunitate de a transforma educația muzicală într-un proces holistic, centrat pe nevoile și potențialul fiecărui elev. Profesorul devine nu doar un ghid muzical, ci și un sprijin emoțional, contribuind la formarea unor indivizi armonioși, empatici și creativi.

Astfel, pianul devine mai mult decât un instrument muzical – el devine un mijloc de incluziune și dezvoltare personală pentru toți elevii, indiferent de provocările cu care se confruntă.

MODALITĂȚI DE INTEGRARE EDUCAȚIONALĂ A COPIILOR DIN MEDIILE SOCIALE DEFAVORIZATE, CU CES

MARIA MĂDĂLINA ȘETRAN
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 „GEORGE USCĂTESCU”
TG-CĂRBUNEȘTI

Problematica educaţiei copiiilor cu cerinţe speciale a devenit în ultimii ani o preocupare aparte în rândul specialiştilor. Apariţia conceptelor de educaţie integrată şi şcoală incluzivă a determinat modificări fundamentale în percepţia actului educativ. Abordarea incluzivă susţine că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învă,ţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşeasca acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Putem stabili de asemenea relaţii de colaborare cu autorităţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii.

Poate fi dezvoltat un mediu afectiv pozitiv în care elevii să poată discuta cu lejeritate despre dificultăţile pe care le pot întâlni şi să aiba curaj să ceară ajutor. Într-o abordare incluzivă toţi elevii trebuie consideraţi la fel de importanţi, fiecăruia să îi fie valorificate calităţile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.

Integrarea şcolară a copiilor cu CES este posibilă dacă este un curriculum planificat diferenţiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învăţare şi evaluare specializate , adaptate abilităţilor lor de citire, scriere, calcul.

Elaborarea unui curriculum flexibil şi uşor de adaptat cerinţelor educaţionale ale fiecărui elev are la bază mai multe argumente: respectarea dreptului fiecărui copil la instrucţie şi educaţie pe măsura potenţialului şi capacităţilor sale; formarea la copilul deficient a unui registru comportamental adecvat care să permită adaptarea şi integrarea sa socială printr-o experienţă comună de învăţare alături de copiii normali; asigurarea legăturii cu faptele reale de viaţă şi familiarizarea cu o serie de obişnuinţe privind activităţile de utilitate practică şi de timp liber; dezvoltarea capacităţilor necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul deficienţei) a problemelor de viaţă, autocontrol în situaţii dificile şi practicarea unor metode şi tehnici de muncă intelectuală care să asigure eficienţă în adaptarea şi integrarea şcolară şi socială.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-şi exprime propriile capacităţi ; jocul asigură socializarea datorită faptului că se desfăşoară mai ales în grup si orice joc are nevoie de minim două persoane. Astfel copilul capătă prin joc informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu oamenii şi cu obiectele din mediul înconjurator şi învaţă să se orienteze în spaţiu şi timp.
De asemenea jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă şansa de a juca cu alţi copii, pentru a se desfăşura jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcţie de deficienţa copilului. Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferenţiate, integrate în structurile şcolii obişnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienţi incluşi în clasele obişnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleaşi clase obişnuite.

Metodele şi procedeele de predare-învăţare trebuie să fie selectate în raport cu scopul şi obiectivele activităţii didactice, conţinutul lecţiei şi particularităţile elevilor (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul şi gradul deficienţelor/ tulburărilor, tipul de percepţie al elevilor – analitic sau sintetic), stilul de lucru al educatorului.

Metoda demonstraţiei ajută elevii cu dizabilităţi să înţeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces . Alături de metoda demonstraţiei, exerciţiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educaţia specială, mai ales în activităţile de consolidare a cunoştinţelor şi de antrenare a deprinderilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerinţe educative speciale se poate folosi cu maximă eficienţă învăţarea prin cooperare. Lecţiile bazate pe învăţarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanţei fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alţii, încurajându-se şi împărtăşindu-şi ideile, explică celorlalţi, discută ceea ce ştiu, se învaţă unii pe alţii, realizează că au nevoie unii de alţii pentru a duce la bun sfârşit o sarcină a grupului.

Educaţia integrată îi va permite copilului cu cerinţe educative speciale să trăiască alături de ceilalţi copii valizi, să desfăşoare activităţi comune, dobândind abilităţi, indispensabile pentru o viaţă cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserţie socială.

Cu certitudine, elevii cu dificultăţi de învăţare au nevoie de ajutor în vederea adaptării, integrării şi devenirii lor ca şi ceilalţi elevi – cu succese şi insuccese, cu realizări şi ratări dar şi cu rezultate încurajatoare.

Bibliografie

1. Ausubel D., Floyd R. Învăţarea în şcoală. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 1981.
2. Băban A. (coord.) Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere. Cluj-Napoca: BCU, 2001.
3. Bocoş M. Instruirea interactivă. Iaşi: Polirom, 2013.
4. Cucoş C. Pedagogie. Ediţia a II-a. Iaşi: Polirom, 2006.

TULBURĂRI SPECIFICE DE ÎNVĂȚARE

- manifestări problematice observabile -

DINU GEORGETA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.7 GALAȚI

Copilul dumneavoastră a întâmpinat dificultăți de învățare în anul școlar trecut? Este foarte probabil să prezinte o tulburare specifică de învăţare.

Când un copil are rezultate scăzute la școală, profesorii și părinții se îngrijorează. De cele mai multe ori, aceștia presupun că motivația copilului pentru învățare este scăzută sau că nu are abilitățile intelectuale necesare pentru a face față. Nu de puține ori, însă, rezultatele slabe sunt datorate unei tulburări specifice de învățare (TSI).

Tulburările specifice de învăţare au la bază o disfuncţie neurologică, ce apare în urma interacţiunii dintre factorii genetici şi de mediu, afectând abilitatea creierului de a percepe şi procesa informaţiile verbale şi nonverbale într-un mod eficient şi acurat.

Cele mai comune tulburări de învățare sunt dislexia (tulburarea cititului), disgrafia (tulburarea expresiei grafice/scrisului) şi discalculia (tulburarea de calcul). Unii copii pot prezenta toate aceste tulburări simultan, alţii pot avea dificultăţi în ceea ce priveşte scris-cititul, sau pot prezenta doar una dintre aceste tulburări.

Conform cercetărilor tot mai ample din ultima vreme, se constată faptul că tulburările de învățare afectează o arie tot mai largă a populației (de ex. 5% din populația Americii/peste 15 milioane de oameni); uneori aceste tulburări pot fi subtile, greu observabile, de aceea ramân nediagnosticate.

Rezultatele slabe la școală sunt primul semn al TSI, însă trebuie să ne asigurăm că acestea nu sunt datorate unei motivații reduse pentru învățare. Pentru a repera totuși TSI trebuie să urmărim cum citește, scrie sau calculează copilul prin raportare la performanțele celorlalți copii de o vârstă cu el și ținând cont de inteligența sa (spre exemplu, dacă nu reușește să citească cu aceeași corectitudine și viteză ca alți copii de aceeași vârstă). Atenție totuși a nu se confundă semnele tulburărilor specifice de învățare cu un nivel de inteligență (IQ) scăzut. Copiii cu TSI prezintă un IQ normal, dar diferă ca mod de gândire și învățare. Un alt indicator important pentru a face diferența între cele două este că un copil ce prezintă TSI nu va avea probleme în învățarea regulilor, informațiilor și comportamentelor noi dacă acestea nu necesită scrisul, cititul sau calculele.

Majoritatea copiilor care prezintă astfel de tulburări au o inteligență medie sau peste medie și uneori pot avea abilități excepționale în anumite domenii (de ex. știe aproape tot ce se poate despre dinozauri, dar nu cunoaște alfabetul, citește impecabil un paragraf, dar nu reține nimic din el, are deosebite abilități artistice, dar nu poate recunoaște și lucra cu noțiuni matematice etc).

Iată câteva manifestări problematice observabile:

– atenție scăzută, își pierde repede răbdarea, nu se poate concentra, trece de la o activitate la alta fără a finaliza sarcinile;

– urmărește cu dificultate instrucțiunile, solicită/are nevoie de repetarea indicațiilor;

– imaturitate în plan social, se comportă ca și cum ar fi mai mic față de vârsta sa cronologică, nu manifestă receptivitate față de limbajul nonverbal și față de sentimentele celorlalți;

– inflexibil în atitudini, vrea să facă doar așa cum știe el, încăpățânat, refuză ajutorul;

– dezorganizat, nu știe de unde să înceapă sau cum să-și etapizeze sarcinile;

– "distrat"/absent, pierde lucruri, uită aranjamente/ce are de făcut;

– pare că nu dispune de coordonare și se mișcă ciudat, răstoarnă lucruri frecvent, scapă obiecte, se bâlbâie, scrie "cumplit";

– îi poate fi dificil să-și controleze impulsurile, întrerupe, schimbă subiectul.

Ca factori determinanți pe care cercetările îi evocă se regăsesc cei **biologici:** *leziuni la nivelul creierului, anomalii în dezvoltarea creierului, dezechilibre de natură neurochimică* și *factorul ereditar*; alături de aceștia, deosebit de importanți sunt și factorii **sociali și de mediu**: *familia, școala, comunitatea*.

Chiar dacă factorul ereditar poate fi semnificativ în prezența manifestării tulburării de învățare, încurajator este faptul că s-a constatat un răspuns pozitiv la un mediu educațional stimulativ, majoritatea copiilor cu astfel de dificultăți de învățare obținând progrese. S-a putut observa că în situația în care se intervine de timpuriu și intensiv, creierul este "reconfigurat", creându-se noi căi neuronale ce facilitează o procesare mai eficientă a informației.

Trebuie știut faptul că:

– se întâmplă frecvent ca o tulburare de învățare să cauzeze copilului probleme în mai multe domenii (de ex. dificultățile legate de înțelegerea limbajului pot avea influențe asupra concentrării, a rămânerii în urmă, a disconfortului cauzat etc.);

– aceste tulburări se manifestă și dincolo de mediul școlar, având efect asupra modului în care copilul percepe lumea, și implicit asupra comportamentelor și relațiilor;

– consecințele tulburărilor de învățare se extind în plan emoțional; dacă nu se bucură de sprijin adecvat și înțelegere, acești copii pot experimenta stări de descurajare, de neîncredere, devin convinși că nu sunt capabili, astfel că pot renunța să mai încerce; complicațiile pot cauza probleme la vârsta adultă;

De aceea, este foarte importantă identificarea timpurie (*undeva spre sfârșitul clasei I*) și realizarea unui diagnostic diferențial corect; trebuie eliminate cauzele medical-somatice (consult oftalmologic amănunțit, ORL și neurologic pentru fiecare tip de analizator); evaluarea IQ-ului și asigurarea că există un climat educațional adecvat sunt, de asemeni, importante.

Dificultățile de învățare au de a face cu unul sau mai multe dintre cele patru domenii de bază care au legătură cu procesarea treptată a informațiilor:

– **atenția** (deficitul de atenție/tulburarea hiperkinetică – ADHD)
– **percepția vizualaă**
– **procesarea limbajului**
– **activitatea motorie**

Iată, vă recomand un film foarte bun ce ilustrează prezența la un copil a următoarelor tulburări de învățare:
dislexia, disgrafia și discalculia: Like Stars on Earth (2007)
http://www.youtube.com/watch?v=9bev–7zthI

Dislexia = tulburare de citire (citire lentă, cu greşeli, confundă literele cu aspect similar: b și d, m și n, dificultăţi în înţelegerea textului citit, în recunoașterea vizuală a cuvintelor, face inversiuni în cuvinte: cot/toc, nu/un, înțelege cu greutate ideile și temele principale, nu poate explica despre ce anume este vorba într-un paragraf/poveste).

Disgrafia = tulburare de scriere (scriere urâtă, încet și neglijent, greşeli de ortografie, îi este greu să recunoască forma literelor, lasă spații inegale între litere și cuvinte, omite, inversează frecvent litere și numere, uită regulile de scriere cu majusculă și pe cele de punctuație).

Discalculia = tulburare de calcul (are dificultăți în a reține date matematice, tabla înmulțirii, formule și ecuații, are dificultăți legate de concepte matematice mai elevate, nu poate interpreta grafice, scheme, diagrame)

"Aproximativ 25 de copii la 10.000 de familii, este numărul declarat al elevilor cu dislexie în România. Totuşi, învăţătorii spun că, în medie, o clasă de 22 de elevi are 3 copii dislexici. Acesta este rezultatul primului studiu naţional despre dislexie, realizat de Institutul de Cercetare GfK România, la solicitarea OMV. În 63% din cazuri, copiii dislexici aflaţi în evidenţa unui specialist prezintă şi tulburări de scriere (disgrafie), iar 45% şi tulburări de calcul (discalculie)."*

Este important să se înțeleagă în care dintre aceste domenii există deficiențe pentru a se putea crea un program de intervenție adecvat, individualizat, susținut de echipe interdisciplinare de specialiști (medici, psihologi, pedagogi, logopezi, terapeuţi ocupaţionali, kinetoterapeuţi, asistenţi sociali…) potrivit fiecărei situații în parte).

Este recomandat și ca părinţii să apeleze la serviciile unui specialist (psiholog clinician, logoped, psihoterapeut), atât pentru abordarea problemelor specifice tulburării, cât şi pentru evaluarea şi intervenţia asupra dificultăţilor emoţionale cu care copilul se confruntă.

Bibliografie:
Dr. Corinne Smith, Lisa Strick – Dizabilitățile legate de învățare explicate de la A la Z, Aramis Print, 2011
http://www.asociatia-profesorilor.ro/elevi-cu-tulburari-de-invatare.html
http://dislexic.ro/despre-dislexie/ce-este-dislexia/
*http://adevarul.ro/sanatate/minte-sanatoasa/Inmedie-3-elevi-romani-dintr-o-clasa-probleme-invatare-1_501f7a6a7045b4ba089cbdb8/index.html

COPILUL AUTIST IN GRUPA DE COPII

PASCALE EVDOCHIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ SARICHIOI

Ce este integrarea? Pornim de la definiția pe care ne-o prezinta dicționarul DEX, integrarea presupune acțiunea de a integra și de a se integra, dar și rezultatul acesteia.

Ce presupun copiii cu cerințe speciale? Ca urmare dezbatem problema integrării copilului cu cerințe speciale în învățământul de masa și rezultatul pe care îl vom obține. Strategia națională cu privire la egalizarea șanselor pentru copii cu deficiențe are la bază ideea educației pentru toți și pentru fiecare. O sală de grupă dotată cu materiale stimulative, folosite în mod creativ, face ca fiecare copil să-și inițieze un proces de învățare propriu, în ritm propriu. Părinții acestor copii ne abordează cu speranța că poate mâine se va întâmpla o minune, iar copilul lor va fi ca toți ceilalți copii, va reuși să vorbească și să comunice cu ceilalți. Nu le este ușor să accepte diagnosticul ,,autism,,, pe care îl percep ca pe un fel de a trăi într-un mod mai special: fără prieteni apropiați, fără vizite, fără a vorbi prea mult despre viața lor.

Dacă vom dori să înțelegem cu adevărat un copil autist și să îl ajutăm, mai întâi trebuie să ne acceptăm pe noi înșine ca o parte componentă a comunității în care el trebuie să trăiască și mai apoi pe el ca un copil imperfect în atingerea performanțelor sociale, dar perfect în „unicitatea lui".

Particularitățile copiilor cu tulburare din spectrul autist trebuie avute în vedere în momentul planificării metodelor de intervenție din punct de vedere al cadrului didactic, al asistentului social, al psihologului, al medicului, al kinetoterapeutului, dar cel mai important lucru în acest proces este începerea terapiei de la depistare și diagnosticare.

Copilul autist este izolat în lumea lui, la prima vedere este indiferent față de alți copii, incapabil să stabilească legături emoționale, sau să înțeleagă gândurile sau sentimentele altora. Primii care observă comportamentul diferit sau o problemă la copiii lor sunt părinții. Primele semne ale acestor copii ,,că ceva nu merge bine" ar fi din prisma comunicării. Aceștia nu au un contact vizual când se discută cu ei, par surzi, sau repeta ceea ce li se zice, au posturi neobișnuite ale corpului, nu participă la jocurile de rol. Comunicarea nu implică numai limbajul. Putem comunica și prin gesturi, mimică, comportamente. Important este să descoperim modul de comunicare al copilului, modul prin care el transmite că vrea ceva, că este bucuros sau că ceva nu îi place. Dificultățile de limbaj și comunicare se manifestă de timpuriu, prin lipsa unor relații adecvate în vorbire și prin slabul interes manifestat în achiziția limbajului. Un aspect important al acestor copii, este acela că ei nu răspund la comenzile verbale și pot prezenta o reacție întârziată în momentul în care este strigat. Vorbirea se însușește cu întârziere, iar pronunția este în general defectuoasă, ducând la dezvoltarea limbajului expresiv ulterior celui receptiv.

Sub aspectul relațiilor sociale aceștia nu observă când intră cineva în cameră sau iese, nu arată celor din jur bucurie , tristețe și nu inițiază jocuri. În legătură cu mediul ambiant pe care îl explorează copilul autist rămâne fixat asupra unei singure activități sau obiect, pare că nu-l doare când se lovește, se sperie de anumite zgomote puternice sau chiar unele sunete, se joacă în același fel și cu aceleași jucării, uneori vrea ca lucrurile să rămână în poziția în care le așează, își păstrează rutina.

Consider că nu există ,,rețete" pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

Ca recomandări, specialiștii sugerează folosirea materialelor intuitive lucioase, în mișcare(imagini, obiecte, filme, jocuri), să se folosească cântece prin care să se exerseze cuvinte și expresii verbale, să se prezinte imaginile în aceeași ordine, iar activitățile să-și păstreze rutina lor, să se desfășoare în aceleași condiții. La început copilul este ajutat primind chiar și răspunsurile la întrebările care i se pun, se evită întrebările ambigue, primind indicații la orice acțiune o intreprinde copilul(de exemplu: dacă el aruncă mingea, aruncăm mingea, dacă el trebuie să spele mâinile, spunem,, Rareș spală mâinile". Pentru a înțelege ceea ce dorim să facă copilul autist, trebuie să-i oferim suficient timp pentru a înțelege întrebarea, trebuie utilizate permanent gesturi și expresii mimico-gestuale.

În concluzie, integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă nu este o necesitate, ci un pas esențial pentru o societate inclusivă, tolerantă, echitabilă și mai diversă. Acest lucru necesită timp, resurse materiale și umane, dar beneficiile pentru toți elevii și pentru societate sunt cu adevărat semnificative.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ: SOLUȚII ȘI STRATEGII PENTRU INTEGRAREA PREȘCOLARILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

CIMPOIEȘU CRISTINA
GRADINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 35, MUNICIPIUL PLOIEȘTI

Educația incluzivă reprezintă un pilon fundamental al educației moderne, care promovează accesul echitabil la învățătura de calitate pentru toți copiii, indiferent de diferențele lor individuale. În acest context, integrarea preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale (CES) este o provocare, dar și o oportunitate de a construi un sistem educațional mai echitabil și mai diversificat. În mod special, învățământul preșcolar joacă un rol crucial în formarea fundamentului unei educații incluzive, având în vedere că perioada de vârstă timpurie este esențială pentru dezvoltarea abilităților cognitive, emoționale și sociale ale copiilor. Acest articol își propune să analizeze soluțiile și strategiile de integrare a preșcolarilor cu CES în învățământul preșcolar, punând accent pe importanța adaptării metodologiilor și resurselor educaționale pentru a sprijini dezvoltarea acestora.

1. Importanța educației incluzive în învățământul preșcolar

Educația preșcolară este perioada în care copiii își dezvoltă primele abilități fundamentale de învățare, interacțiune socială și adaptabilitate. Integrarea preșcolarilor cu CES în această etapă de învățare nu doar că ajută la construirea unor baze solide pentru învățătura ulterioară, dar contribuie și la formarea unui climat educațional caracterizat prin diversitate, empatie și respect reciproc. Integrarea preșcolarilor cu CES în învățământul preșcolar nu este doar o obligație educațională, ci și o responsabilitate socială, care ajută la eliminarea barierelor de excluziune și promovează înțelegerea și acceptarea diferențelor.

2. Soluții pentru integrarea preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul preșcolar

Pentru a asigura o integrare eficientă a preșcolarilor cu CES în învățământul preșcolar, este esențial să fie implementate soluții adaptate nevoilor lor specifice. Aceste soluții pot include:

- Curriculum flexibil și personalizat. Este esențial ca curriculumul să fie adaptat astfel încât să răspundă nevoilor fiecărui copil. De exemplu, preșcolarii cu dizabilități de învățare pot beneficia de activități care pun accent pe dezvoltarea abilităților motorii fine, a limbajului și a abilităților sociale. Aceste activități pot fi structurate în mod diferit față de cele ale preșcolarilor fără CES, având ca obiectiv consolidarea abilităților fundamentale într-un ritm accesibil fiecărui copil.
- Materiale educaționale adaptate. Materialele didactice, inclusiv cărțile, jocurile educative sau tehnologiile asistive, pot fi ajustate pentru a sprijini învățarea. De exemplu, pentru preșcolarii cu dificultăți de vedere, materialele pot fi transcrise în format Braille sau prezentate într-un format audio. Tehnologiile asistive, cum ar fi aplicațiile educaționale interactive sau software-ul specializat, pot ajuta la învățarea prin joc și stimularea abilităților cognitive.

- Formarea continuă a educatoarelor. Cadrele didactice din învățământul preșcolar trebuie să beneficieze de formare continuă în domeniul educației speciale, astfel încât să poată identifica și răspunde eficient nevoilor preșcolarilor cu CES. Acestea trebuie să învețe cum să aplice metode și tehnici de predare diferențiate, să utilizeze instrumente adaptative și să colaboreze cu alți specialiști pentru a dezvolta planuri educaționale individualizate.
- Crearea unui mediu fizic accesibil și sigur. Un alt aspect esențial pentru integrarea preșcolarilor cu CES este amenajarea unui mediu fizic prietenos, care să sprijine dezvoltarea lor. De exemplu, un spațiu de învățare adaptat poate include zone de joacă sigure, mobilier ergonomic și resurse educaționale accesibile. De asemenea, în acest mediu trebuie să existe un climat de acceptare și susținere emoțională, în care toți preșcolarii să se simtă valorizați și respectați.

3. Strategii pedagogice pentru integrarea preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul preșcolar

Pentru a sprijini integrarea preșcolarilor cu CES, educatorii pot adopta diverse strategii pedagogice, printre care:

- Învățarea prin joc. Activitățile ludice sunt esențiale în învățământul preșcolar și pot fi folosite eficient pentru a sprijini învățarea preșcolarilor cu CES. Jocurile educaționale pot fi adaptate pentru a stimula abilități cognitive, motorii și sociale, oferind un cadru nonformal, dar eficient pentru învățare.
- Învățarea diferențiată. Aceasta presupune adaptarea activităților și sarcinilor de învățare în funcție de nivelul și stilul de învățare al fiecărui preșcolar. Prin utilizarea unor strategii variate, educatoarele pot asigura că toți preșcolarii, inclusiv cei cu CES, participă activ la activitățile educaționale.
- Colaborarea interprofesională. Integrarea preșcolarilor cu CES nu poate fi realizată de educatorii din învățământul preșcolar singuri. Este esențială colaborarea cu alți profesioniști – psihologi, terapeuți, logopezi și specialiști în educație specială – pentru a asigura dezvoltarea unui plan educațional coerent și eficient, adaptat fiecărui preșcolar în parte.

4. Provocări și soluții pentru implementarea educației incluzive în învățământul preșcolar

Implementarea educației incluzive în învățământul preșcolar întâmpină diverse provocări, cum ar fi lipsa resurselor financiare, insuficiența personalului specializat sau rezistența unor cadre didactice. Aceste provocări pot fi depășite printr-o abordare colaborativă la nivel de autorități educaționale, formarea continuă a personalului și crearea unui cadru legislativ favorabil. Investițiile în formarea educatoarelor și în resursele educaționale sunt esențiale pentru a crea un sistem educațional incluziv și accesibil.

Concluzie

Educația incluzivă în învățământul preșcolar reprezintă o oportunitate majoră de a sprijini dezvoltarea preșcolarilor cu CES, de a promova un climat educațional divers și de a contribui la construirea unei societăți mai echitabile. Prin implementarea unor soluții și strategii adaptate, precum personalizarea curriculumului, utilizarea materialelor educaționale specifice și formarea continuă a cadrelor didactice, putem asigura o integrare eficientă a preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale, oferindu-le șansa de a se dezvolta în mod optim și de a-și atinge potențialul maxim.

RESURSĂ EDUCAȚIONALĂ DESCHISĂ

Mai multe, mai puține, tot atâtea cadouri de la Moș Nicolae

https://wordwall.net/resource/7892460/mai-multe-mai-pu%c8%9bine-tot-at%c3%a2tea-cadouri-de-la-mo%c8%99-nicolae

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR: PROVOCĂRI, SOLUȚII ȘI IMPORTANȚA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

VASILE GEORGETA
GRADINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 35, MUNICIPIUL PLOIEȘTI

Educația incluzivă, un concept profund umanitar, a devenit un ideal al sistemelor educaționale moderne, având ca scop integrarea tuturor copiilor, indiferent de abilitățile lor, într-un mediu comun de învățare. În particular, învățământul preșcolar reprezintă un teren fertil pentru implementarea acestui ideal, întrucât perioada timpurie a copilăriei este esențială pentru dezvoltarea intelectuală și socială a copiilor. Preșcolarii cu cerințe educaționale speciale (CES) trebuie să beneficieze de aceleași oportunități de învățare ca și ceilalți copii, iar acest proces necesită nu doar o adaptare a curriculumului, ci și o redefinire a modului în care educația este înțeleasă și pusă în practică.

Educația incluzivă: Concept și Necesitate

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor copiilor într-un singur sistem educațional, fără a face distincție între cei cu abilități tipice și cei cu cerințe educaționale speciale. Acest tip de educație promovează principiile egalității, accesibilității și diversității, oferind tuturor copiilor dreptul de a învăța și de a se dezvolta într-un mediu educațional care răspunde nevoilor lor individuale. În învățământul preșcolar, educația incluzivă este esențială pentru formarea unei fundamentale înțelegeri a diversității și a respectului față de ceilalți. Copiii învață, în această perioadă a vieții lor, nu doar abilități cognitive, dar și abilități socio-emoționale. Din acest motiv, integrarea preșcolarilor cu CES este extrem de importantă pentru ca aceștia să se dezvolte într-un mod armonios, alături de ceilalți copii, dar și pentru a încuraja înțelegerea și acceptarea diversității.

Provocările integrării preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale

În ciuda beneficiilor evidente ale educației incluzive, integrarea preșcolarilor cu CES într-un mediu educațional comun nu este lipsită de provocări. Una dintre cele mai mari dificultăți întâmpinate este diversitatea tipurilor de cerințe educaționale speciale. Fiecare copil cu CES are nevoi unice, iar educatorii trebuie să fie pregătiți să răspundă acestora prin strategii individualizate. De exemplu, unii preșcolari pot avea dificultăți de învățare, în timp ce alții pot avea dizabilități motorii sau probleme de vorbire. Acest lucru impune o flexibilitate ridicată în abordarea metodologică și în adaptarea materialelor didactice.

Un alt obstacol semnificativ îl reprezintă resursele insuficiente. În multe cazuri, instituțiile educaționale nu dispun de personal suficient specializat, cum ar fi psihologi, terapeuți sau profesori de educație specială, care să sprijine integritatea procesului educațional incluziv. Mai mult, dotările materiale și tehnologia necesară pentru a sprijini învățarea copiilor cu CES sunt, adesea, deficitare.

De asemenea, atitudinile educatorilor și ale părinților față de educația incluzivă pot influența în mod semnificativ succesul integrării. Uneori, există o rezistență la schimbare, iar educatorii pot simți că nu au suficiente cunoștințe sau abilități pentru a implementa practici incluzive eficiente. Aceste prejudecăți și lipsa de înțelegere pot împiedica progresul unui sistem educațional incluziv.

Soluții pentru integrarea eficientă a preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale

Pentru a face față provocărilor întâmpinate, există o serie de soluții și strategii care pot contribui la succesul educației incluzive. În primul rând, este esențial să se adopte un curriculum flexibil și diferențiat, care să permită fiecărui preșcolar să progreseze în ritmul său propriu. Educația preșcolară trebuie să fie centrată pe nevoile individuale ale fiecărui copil, iar activitățile educaționale trebuie să fie adaptate în funcție de stilul de învățare și de dificultățile fiecărui copil. De exemplu, pentru un copil cu deficiențe de auz, se pot utiliza mai multe stimuli vizuali, în timp ce un copil cu tulburări de motricitate poate beneficia de activități care încurajează dezvoltarea abilităților motorii fine.

Un alt element esențial este formarea continuă a cadrelor didactice. Educatorii trebuie să dobândească abilități și cunoștințe specifice pentru a putea sprijini preșcolarii cu CES. Astfel, aceștia trebuie să fie familiarizați cu tehnici de predare diferențiată și să învețe să utilizeze materiale didactice accesibile, dar și să colaboreze strâns cu specialiști în educație specială.

O soluție eficientă o reprezintă colaborarea între educatori, părinți și specialiști. Împreună, aceștia pot crea un plan educațional personalizat pentru fiecare preșcolar cu CES, asigurându-se că nevoile educaționale și emoționale ale fiecărui copil sunt îndeplinite. Colaborarea este esențială nu doar pentru succesul integrării, dar și pentru a construi un sistem educațional care să sprijine în mod constant dezvoltarea copiilor cu CES.

Mediul educațional incluziv: accesibil și suportiv

În plus față de curriculum și formarea cadrelor didactice, crearea unui mediu fizic și emoțional accesibil este un alt factor crucial pentru integrarea preșcolarilor cu CES. Spațiile de învățare trebuie să fie adaptate, astfel încât fiecare copil să aibă acces la activitățile educaționale, iar toate materialele didactice să fie accesibile și stimulante. De asemenea, mediul social trebuie să fie unul în care preșcolarii se simt în siguranță și încurajați să interacționeze și să colaboreze. Crearea unei atmosfere de respect, empatie și acceptare este esențială pentru a sprijini dezvoltarea armonioasă a tuturor copiilor.

Concluzie

Integrarea preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul preșcolar reprezintă o provocare, dar și o oportunitate extraordinară de a construi o societate mai echitabilă și mai diversă. Educația incluzivă nu doar că sprijină dezvoltarea fiecărui copil, dar promovează și valori fundamentale precum respectul, toleranța și solidaritatea. Prin implementarea unui curriculum flexibil, formarea continuă a educatorilor și colaborarea strânsă între părinți și specialiști, putem crea un mediu educațional accesibil și suportiv, în care fiecare preșcolar să poată învăța și să se dezvolte într-un mod armonios. Educația incluzivă este nu doar o necesitate educațională, dar și o valoare fundamentală a unei societăți care își dorește să evolueze în direcția diversității și acceptării.

RESURSĂ EDUCAȚIONALĂ DESCHISĂ

Câte cadouri ne aduce Moș Crăciun?

https://wordwall.net/resource/83852079/c%c3%a2te-cadouri-ne-aduce-mo%c8%99-cr%c4%83ciun

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

CIMPOI MIHAELA TATIANA

LICEUL „PROFESOR MIHAI DUMITRIU", VALEA LUPULUI, JUDEȚUL IAȘI

Educația pentru toți reprezintă un ideal fundamental al societăților moderne, bazat pe principiile echității, diversității și accesului egal la învățământ. Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) formează un grup vulnerabil, care necesită o atenție deosebită pentru a beneficia de oportunități educaționale egale. Integrarea acestora în școlile de masă implică adoptarea unor strategii de incluziune care să răspundă nevoilor lor individuale, promovând astfel o comunitate educațională incluzivă. Prin educație incluzivă, nu doar că se creează oportunități de învățare pentru toți, dar se promovează și valori sociale esențiale, precum solidaritatea, empatia și respectul reciproc.

Incluziunea în educație presupune integrarea tuturor elevilor într-un mediu comun de învățământ, indiferent de abilitățile, dizabilitățile sau cerințele lor specifice. Aceasta promovează acceptarea diversității și eliminarea barierelor fizice, emoționale sau sociale care pot limita accesul la educație. Elevii cu CES pot include copii cu dizabilități fizice, tulburări cognitive, dificultăți de învățare, probleme emoționale sau tulburări din spectrul autist. Integrarea lor în mediul școlar mainstream nu doar că facilitează dezvoltarea acestora, ci contribuie și la înțelesul reciproc și acceptarea diversității de către ceilalți elevi. De exemplu, un elev cu dificultăți de învățare poate beneficia de sprijin suplimentar pentru a depăși obstacolele educaționale, în timp ce colegii lui dezvoltă abilități de comunicare și colaborare.

Pentru a crea un mediu educațional favorabil pentru elevii cu CES, este esențială aplicarea unor strategii bine definite. Curriculumul trebuie personalizat și flexibil, permițând elevilor să învețe în ritmul propriu și adaptându-se la nevoile lor individuale. Planurile educaționale individualizate (PEI) reprezintă un instrument esențial în acest sens, deoarece ele permit o abordare personalizată, concentrată pe punctele forte și dificultățile fiecărui elev. De exemplu, un copil cu tulburări de vorbire poate beneficia de un program care să includă exerciții logopedice integrate în rutina zilnică a clasei. În plus, profesorii trebuie să fie instruiți în utilizarea unor metode de predare incluzive, cum ar fi învățarea diferențiată, utilizarea materialelor alternative și dezvoltarea abilităților de comunicare cu elevii cu CES.

Prezența specialiștilor, precum consilieri educaționali, logopezi sau terapeuți ocupaționali, în cadrul școlii este crucială pentru sprijinirea procesului de incluziune. Acești specialiști pot oferi intervenții directe pentru elevi și consiliere pentru profesori, ajutându-i să înțeleagă cum să adapteze predarea pentru a răspunde nevoilor specifice. De asemenea, colaborarea strânsă cu părinții este un factor decisiv. Familiile trebuie implicate activ în procesul educațional, nu doar prin participarea la întâlniri școlare, ci și prin oferirea unui mediu acasă care să sprijine învățarea și dezvoltarea copilului. De exemplu, părinții unui copil cu dificultăți de integrare socială pot colabora cu profesorii pentru a dezvolta activități care să-i crească încrederea în sine.

Adaptarea infrastructurii școlare este o altă componentă vitală. Clasele trebuie să fie accesibile pentru elevii cu dizabilități fizice, prin instalarea rampelor, lifturilor sau a mobilierului ajustabil. În același timp, atmosfera școlară trebuie să promoveze respectul reciproc, colaborarea și empatia. Activitățile extracurriculare comune, precum proiectele de grup sau concursurile sportive, pot contribui la consolidarea unei comunități școlare incluzive, unde toți elevii să se simtă apreciați.

Un alt aspect important îl reprezintă utilizarea tehnologiei. Dispozitivele asistive, precum tabletele cu aplicații educaționale special concepute, software-ul pentru recunoașterea vorbirii sau dispozitivele de amplificare a sunetului, pot facilita accesul elevilor cu CES la învățare. De exemplu, un elev cu dificultăți vizuale poate folosi un software care să transforme textul în vorbire, permițându-i să participe activ la lecții. Platformele digitale oferă, de asemenea, oportunități pentru învățare diferențiată, adaptând conținutul educațional la nivelul fiecărui elev.

Bunele practici în domeniul incluziunii elevilor cu CES includ organizarea unor activități comune în clasă, care să implice elevi cu și fără CES. Astfel de activități contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și la crearea unui mediu în care diversitatea este apreciată. De exemplu, proiectele artistice sau activitățile sportive în echipe mixte încurajează interacțiunea și construirea relațiilor bazate pe respect și cooperare. Crearea unei rețele de colaborare între profesori, specialiști și familii este un alt exemplu de bună practică. Aceasta permite schimbul de idei și dezvoltarea unor strategii eficiente pentru incluziune.

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale în sistemul educațional de masă este un pas esențial spre o societate echitabilă și armonioasă. Implementarea strategiilor adecvate, susținută de implicarea tuturor actorilor educaționali, poate transforma școala într-un spațiu unde toți elevii, indiferent de particularitățile lor, să se simtă acceptați, valorificați și motivați să se dezvolte. Este responsabilitatea noastră, ca societate, să asigurăm că nicio persoană nu este lăsată în urmă. O educație incluzivă este cheia unei societăți incluzive, unde fiecare individ este apreciat pentru unicitatea sa.

Bibliografie

1. UNESCO. *Inclusive Education: The Way of the Future*. Conferința Internațională pe Educație, Geneva, 2008.
2. Mitrofan, I. *Psihopedagogie specială*. Editura Polirom, Iași, 2016.
3. Florian, L., & Black-Hawkins, K. "Exploring Inclusive Pedagogy". *Cambridge Journal of Education*, vol. 41, nr. 4, 2011.
4. Ministerul Educației Naționale. *Ghid pentru integrarea și incluziunea copiilor cu CES în școlile de masă*. București, 2020.
5. Ainscow, M. *Understanding the Development of Inclusive Education*. Routledge, Londra, 2020.
6. Booth, T., & Ainscow, M. *The Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. Centre for Studies on Inclusive Education, 2011.

FIȘE DE LUCRU – VERBUL (CES)

PÎRVU SIMINA

LICEUL TEHNOLOGIC „DACIA” CARANSEBEȘ

Fișa 1: Identificarea verbelor

1. Subliniază verbele din propozițiile următoare:
   - *Maria cântă la pian.*
   - *Andrei aleargă în parc.*
   - *Păsările zboară pe cer*.
2. Scrie două propoziții folosind verbele *a sări* și *a citi*.
3. Conjugă verbul *a mânca* la prezent, persoana I singular.
4. Desenează o activitate pe care o faci zilnic și scrie verbul corespunzător.
5. Completează propoziția: *Eu ____ (a merge) la școală*.

Fișa 2: Timpurile verbale

1. Transformă propoziția, punând verbul la trecut:

   Ana mănâncă mere.
2. Transformă propoziția, punând verbul la viitor:

   Mihai citește o carte.
3. Completează propoziția, punând verbul la prezent:

   Noi ____ (a juca) fotbal.
4. Desenează o activitate pe care ai făcut-o ieri și scrie verbul corespunzător.
5. Scrie o propoziție la viitor folosind verbul *a desena*.

Fișa 3: Forme verbale

1. Identifică infinitivul verbului din propoziția:

   Copiii sar în piscină.

2. Transformă verbul la persoana a III-a plural:

   Eu merg la cinema.

3. Completează cu verbul corect:

   Ea ____ (a cânta) frumos.

4. Desenează o activitate pe care o vei face mâine și scrie verbul corespunzător.
5. Scrie trei verbe care descriu acțiuni pe care le faci zilnic.

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI:STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

ROLUL PĂRINȚILOR ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVA

TĂLEANU ROXANA

GRĂDINIȚA CU PN SI PP IULIA HAȘDEU CÂMPINA

Sintagma *cerințe educaționale speciale* a fost lansată în 1978, în Marea Britanie, la momentul publicării Raportului Warnock și se referea preponderent, la educația copiilor cu dizabilități. Odată cu preluarea conceptului de organizația UNESCO, s-au adăugat noi semnificații, astfel încât prin *educația cerințelor speciale* să se facă trimitere la „un învățământ puternic individualizat, bazat pe flexibilitate și adaptarea continuă a demersului educațional pentru a răspunde necesităților copiilor.”

Copiii cu cerințe educative speciale (CES) sunt toți acei copii care întâmpină dificultăți de dezvoltare și/sau de adaptare/integrare, cuprinși în sistemul de învățământ.Ei solicită o educație adaptată particularităților individuale și/sau caracteristicilor unei anumite deficiențe de învățare, precum și o intervenție specifică. Expresia desemnează acele cerințe sau nevoi specifice față de educație, care sunt suplimentare dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru copil. Fără abordarea adecvată a acestor cerințe speciale nu se poate vorbi in mod real de egalizarea șanselor de acces, participare și integrare școlară și socială.Educația incluziva este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază.

Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să ajute la dezvoltarea capacităților sale cognitive și la integrarea sa socială. Școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai favorabil învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. Pentru a asigura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesară asigurarea unei atmosfere mai primitoare si de acceptare. Din păcate, diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală, deși nedreaptă, este încă prezentă în instituțiile de învățământ din România și nu justifică excluderea din școala de masă.

Incluziunea reprezintă esența unui sistem educațional ce se caracterizează prin promovarea egalității în drepturi și responsabilități, flexibilitatea programelor școlare, implicarea activă a comunității în programele școlii, parteneriat cu familia. În reușita educației incluzive un rol important revine familiei. Relația familie-gradiniță/școală se bazează pe încredere reciprocă iar comunicarea are aici un rol fundamental. Pentru ca această comunicare să fie eficientă profesorii trebuie să apeleze la bune deprinderi de ascultare. Ascultând atent părintele se poate stabili o relație deschisă cu sprijin reciproc. A ști să asculți înseamnă a fi capabil să creezi premisele colaborării. Totodată, la începutul parteneriatului cu părinții, profesorii trebuie să se gândească ce pot învăța de la părinți despre copiii lor.

Pentru o mai eficientă susținere a școlii incluzive din partea familiilor, membri acestora trebuie să satisfacă anumite cerințe:

- să participe activ la activitățile școlii și să se implice in promovarea practicilor de integrare școlară a copiilor cu cerințe speciale la toate nivelurile vieții sociale;
- să fie modele de acțiune și comportament în acceptarea și susținerea integrării persoanelor cu cerințe speciale din comunitățile lor;
- Să sprijine profesorii în alegerea unor strategii realiste cu privire la evoluția și formarea copiilor în școală și în afara ei;
- să fie parteneri sinceri de dialog și să accepte fără rezerve colaborarea cu echipa de specialiști care se ocupă de educarea și recuperarea copiilor lor, urmărind împreună progresul înregistrat de copil în diverse situații de viață;
- să colaboreze cu alți părinti în grupurile de suport ale părinților și să împărtășească și altora experiențele personale cu proprii copii;
- să fie convinși de avantajele oferite de școala incluzivă copiilor cu cerințe speciale și să accepte fără resentimente limite impuse de gradul și complexitatea deficiențelor acestora.

Prin comunicarea bilaterală părinții creează un parteneriat strâns în sprijinul copiilor, se formează comunitatea și cultura școlii, cadru în care aceștia se simt ca ,,membri ai unei familii". Factorii care influențe azǎ părinții în implicarea în educația copiilor includ:

- nivelul educațional al părinților;
- grupurile din care ei fac parte;
- atitudinea conducerii școlii;
- influențele culturale;
- problemele familiei în îngrijirea copilului.

Prin comunicare eficientă cu familia, aceasta ajunge să conștientizeze rolul în educație, în integrarea cu succes a copilului său. Familia trebuie să exercite o influență pozitivă asupra copilului, rolul său fiind foarte important în dezvoltarea acestuia din punct de vedere fizic, intelectual, moral.

O primă treaptă ce ar trebui atinsă, pentru ca parteneriatul părinte grădiniță/școală să fie unul eficient ,durabil și cu rezultate, este aceea a conștientizării și acceptării problemelor propriului copil de către părinte. Copilul cu CES se adapteaza mai greu la relațiile interpersonale, de aceea părintelui îi revine rolul de mediator între copil si persoanele străine. Datorită acestui rol suplimentar de mediator, reacțiile părinților in fața unui copil cu deficiențe căpăta o importanță majoră.

Un parteneriat între familie și grădiniță /școală nu se poate construi repede, ci sunt necesare etape bine planificate. Această planificare duce la stabilirea unei relații de încredere și cooperare activă cu cadrele didactice și alți profesioniști, familia fiind unul dintre factorii a căror contribuție este foarte importantă în procesul de integrare școlară a copiilor. Atunci când se realizează cu adevărat un parteneriat, se poate vorbi de o construcție comună de relații din care educatoarele primesc informații, părinții câștigă experiență, iar copiii cresc și se dezvolta mai armonios și mai siguri pe ei.

Prezența părinților si profesorilor împreună în activități de dezvoltare și participare comunitară, influențează pozitiv rolul lor în educația incluzivă.

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CES

MUNTEAN ADRIANA

BIBLIOTECAR, SPECIALIZAREA PROFESOR DOCUMENTARIST

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.30 BRAȘOV

Educaţia incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătăţire a instituţiei şcolare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susţine participarea la procesul de învăţământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunităţi. Acesta înseamnă că şi o şcoală specială poate fi incluzivă sau poate dezvolta practici incluzive în abordarea copiilor. Principiile cheie ale incluziunii au în vedere următoarele concepte fundamentale: valorizarea diversităţii, dreptul de a fi respectat, demnitatea fiinţei umane, nevoile individuale înţelese ca cerinţe individuale, planificarea, responsabilitatea colectivă, dezvoltarea relaţiilor şi culturii profesionale, dezvoltarea profesională, şanse egale. Diversitatea elevilor este privită ca o resursă de valoare. La planificarea lecţiilor se au în vedere toţi elevii. Lecţiile dezvoltă înţelegerea şi sentimentul de respect pentru diferenţe. Elevii sunt încurajaţi să-şi asume răspunderea pentru propria lor învăţare. În timpul lecţiilor, elevii sunt încurajaţi să lucreze împreună şi să vorbească despre modul în care învaţă în timpul activităţilor din cadrul lecţiilor. Dificultăţile în învăţare sunt considerate ca prilejuri de dezvoltare a unor practici mai bune.

Abordarea incluzivă se regăseşte nu numai la nivelul sistemului de educaţie ci şi la nivelul procesului didactic. Principalele trăsături ale procesului didactic de tip incluziv sunt cele care ţin de adaptarea lui la diferenţele dintre copii. Profesorii care au o experienţă bogată în viaţa personală şi socială folosesc relaţia cu părinţii şi cu alţi membri ai comunităţii pentru a-şi îmbunătăţi metodele folosite în predarea-învăţarea la clasă. Învăţarea şcolară este un proces continuu care se desăvârşeşte în urma interacţiunilor din clasă şi pune în valoare acumulările fiecărui elev.

Pentru dezvoltarea personalităţii elevului şi construirea competenţelor lui psihosociale, procesul de învăţare este mai important ca produsul. Elevul nu poate fi considerat o problemă, dacă nu de adaptează ritmurilor propuse de învăţare şcolară. Toţi copiii sunt educabili şi au dreptul la o formă de educaţie pe măsură. Guvernul şi autorităţile locale sunt obligate să asigure condiţiile necesare pentru educaţia tuturor copiilor. Reformele în educaţie iau în considerare şi copiii cu dizabilităţi şi/sau aflaţi în situaţie de risc. Şcolile obişnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerinţe educative speciale. Pentru copiii cu tulburări de limbaj şi cu dificultăţi de învăţare există „centre logopedice interşcolare” care au specialişti care desfăşoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj şi pentru depăşirea dificultăţilor de învăţare. În aceste cabinete au acces toţi elevii care frecventează învăţământul obişnuit şi care au fost depistaţi de către profesorii logopezi care funcţionează aici ca având o tulburare de limbaj. Pentru copiii cu tulburări de

comportament şi dificultăţi de adaptare există „centrele de asistenţă psihopedagogică” care dispun de psihopedagogi care oferă servicii atât copiilor aflaţi în situaţie de risc şi criză cât şi familiilor acestora. Pentru copiii cu deficienţe diagnosticaţi în comisiile pentru protecţia copilului există serviciile educaţionale. Cadrul didactic de sprijin/itinerant acţionează în una sau mai multe şcoli de masă ori şcoli speciale unde sunt integraţi copii cu deficienţe severe, profunde sau asociate. Ei pot acţiona şi în centrele de resurse, dar cea mai mare parte a activităţii o desfăşoară în clase împreună cu învăţătorul/profesorul clasei. Cadrul didactic de sprijin/itinerant utilizează instrumente ca: testele psihologice, testele pedagogice, programe şcolare, programe de intervenţie personalizată, cărţi, reviste, broşuri (pentru consilierea familiei şi a personalului didactic din şcolile integratoare), materiale didactice şi metode didactice adaptate. Profesorul de sprijin/itinerant are responsabilităţi precum identificarea nevoii de sprijin în clasa de elevi, va evalua potenţialul de învăţare al grupului de copii şi va stabili inventarul de dizabilitati care pot fi cauze determinante ale dificultăţilor de învăţare. Acestea pot include: nivelul percepţiei vizuale şi auditive, limbajul oral, evocare grafie-lexie, motricitate, abilităţi simbolico-matematice, nivelul inteligenţei - (QI), ritmul de lucru. Profesorul de sprijin/itinerant poate oferi consiliere cadrelor didactice în vederea adoptării unei atitudini pozitive, încurajatoare, pentru evitarea marginalizării acestor copii, pentru descoperirea nevoilor, a intereselor, hobby-urilor care pot fi folosite ca pârghii în dezvoltarea motivaţiei pentru învăţare.

De asemenea, împreună cu învăţătorul/profesorul clasei, profesorul de sprijin/itinerant precizează modalităţile de lucru pentru anumite capitole, teme, lecţii sensibilizându-i cu privire la necesitatea recapitulărilor. Aceste activităţi de intervenţie educaţională recuperatorie se desfăşoară fie individual, fie cu grupul de copii, propunând gradual secvenţe de învăţare, sarcini pe care iniţial să le poată realiza cu succes pentru trezirea interesului pentru învăţare şi dezvoltarea sentimentului de siguranţă şi încredere în sine. De asemenea, profesorul de sprijin/itinerant poate acţiona ca asistent, sau observator al grupului de copii, asigurând evaluarea continuă şi readaptarea programului de intervenţie personalizat în raport de evoluţia copiilor. Profesorii de sprijin/itineranţi lucrează cu o varietate de grupuri inclusiv cu copiii cu cerinţe educative speciale şi profesorii anterior menţionaţi. În timpul întâlnirilor de lucru cu părinţii, ei responsabilizează familia în actul recuperării, făcând-o conştientă de dificultăţile copilului. Profesorul de sprijin acţionează în parteneriat cu familia prin acţiuni de consiliere şi oferire de programe educaţionale realizabile acasă. Dacă este necesar, el acţionează şi ca psihoterapeut al familiei pentru aplanarea conflictelor interfamiliale. Pentru copiii obişnuiţi din şcolile integratoare, profesorul de sprijin/itinerant oferă consiliere privind acceptarea şi integrarea copiilor cu cerinţe educative speciale şi sprijin pentru activităţile din şcoală atunci când este cazul. De asemenea, el oferă părinţilor copiilor obişnuiţi din şcolile integratoare informaţii privind particularităţile şi nevoile copiilor cu CES. Ei pot oferi consiliere şi în cazul în care sunt semnalate dificultăţi de acceptare a copiilor cu CES sau în cazul unor dificultăţi întâlnite în evoluţia şcolară a propriilor copii sau în cazul medierii relaţiei cu părinţii copiilor cu CES. Copiii cu deficienţe integraţi în învăţământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialişti în domeniu, în funcţie de dizabilitatea lor şi, în plus, profesorul de sprijin

realizează un plan de intervenţie personalizat şi adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Două tipuri de planuri sunt elaborate în acest sens: Planul de servicii personalizat (PSP) şi Planul de interventie personalizat (PIP). Planul de servicii personalizat (PSP) este un instrument de planificare si coordonare a serviciilor individuale, care vizează asigurarea continuităţii, complementarităţii şi a calităţii serviciilor ca răspuns la cerinţele multiple şi complexe ale copilului cu CES. Responsabilul de caz este ales din cadrul echipei multidisciplinare, în funcţie de dificultatea dominantă a copilului. Elaborarea PSP în cadrul echipei pluridisciplinare, coordonarea şi monitorizarea planului de servicii, operaţionalizarea şi actualizarea planului de servicii prin intermediul unor planuri de intervenţie personalizate (PIP). PSP trebuie sa specifice obiectivele privind dezvoltarea şi învăţarea, pe domenii de intervenţie, tipuri de servicii disponibile in comunitate pentru atingerea obiectivelor; stabilirea termenelor de realizare si actualizare a PSP. De asemenea, PSP coordonează activităţile partenerilor: copil, părinţi, specialişti şi comunitate. PSP trebuie să fie revizuit anual şi actualizat ori de câte ori este nevoie, la propunerea responsabilului de caz pentru a răspunde nevoilor speciale ale copilului în ceea ce priveşte dezvoltarea sa, autonomia personală şi incluziunea socială.

Dacă la început s-a realizat o analiză globală corectă a cerinţelor copilului, revizuirea anuală a PSP este suficientă. Evaluarea cerinţelor trebuie să ţină însă cont de vârsta şi de modificările majore ce au intervenit între timp, justificând anticiparea revizuirilor şi modificarea acţiunilor de intervenţie. Planul de intervenţie personalizat (PIP) este o componentă a PSP, reprezentând un instrument de planificare şi de coordonare. Acesta este un instrument de lucru permanent în direcţia realizării obiectivelor propuse în PSP pentru copilul respectiv, pe fiecare domeniu de intervenţie şi se elaborează de către specialiştii din domeniul educaţiei. PSP serveşte ca orientare pentru fiecare PIP. Acesta din urma detaliază modalităţile de intervenţie pe domenii. PIP trebuie să specifice: persoanele implicate în realizarea planului, obiectivele pe termen mediu şi scurt care trebuie atinse, mijloacele şi resursele necesare atingerii obiectivelor propuse, durata intervenţiilor, criteriile minimale de apreciere a progreselor copilului, modalităţile şi instrumentele de evaluare, revizuirea PIP în echipă, în vederea adaptării lui permanente la cerinţele globale ale copilului. În realizarea PIP sunt implicaţi: profesioniştii care realizează intervenţia, copilul, părinţi/reprezentanţi legali ai copilului, alţi colaboratori. Revizuirea PIP trebuie efectuată la intervale regulate cuprinse între trei şi şase luni, în funcţie de domeniul de intervenţie, vârsta, specificul dizabilităţii, evoluţia copilului etc. Procesul de revizuire include evaluarea gradului de realizare a obiectivelor stabilite şi a eficienţei intervenţiei, decizia cu privire la continuarea planului de intervenţie personalizat în funcţie de progresele realizate şi de dificultăţile întâmpinate. Programele de intervenţie personalizate presupun folosirea unor modalităţi eficiente de adaptare curriculară care variază în funcţie de tipul cerinţei educative speciale: dificultăţi de învăţare sau deficienţe specifice. Pentru copiii cu deficienţe, o parte din curriculumul general pentru elevii din învăţământul de masă poate fi parcurs de elevii cu CES fără adăugarea altor elemente complexe sau întregul curriculum poate fi simplificat. Curriculumul general poate fi completat cu elemente noi destinate recuperării copiilor cu CES şi a asigurării restabilirii

participării lor, în mod eficient, la procesul de învăţământ obişnuit. Până în prezent, integrarea realizată prin intermediul adaptării curriculare a dat rezultate, cu precădere pentru elevii cu deficienţe uşoare şi moderate. În cazul elevilor cu deficienţe fizice sau senzoriale, adaptarea curriculară se realizează, mai ales prin extensiune, vizând, în plus, aspecte legate de orientarea spaţială, demutizare, socializare, comunicare, însuşirea unor limbaje adiţionale sau activităţi practice, destinate pregătirii profesionale corespunzătoare.

BIBLIOGRAFIE:

1. Mara, D., - *Strategii didactice în educaţia incluzivă,* Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 2004
2. Ungureanu, D., - *Educaţia integrată şi şcoala incluzivă,* Editura de Vest, Timişoara, 2000;
3. Vrăşmaş T., - *Învăţământul integrat şi/sau incluziv,* Editura S.C. Aramis Print S.R.L., Bucureşti, 2001;
4. Popovici, D., - *Elemente de psihopedagogia integrării,* Editura PRO HUMANITATE, 1999. Vrasmas, T., (2001), Educația integrată și/sau incluzivă, Editura Aramis, Bucureşti.

EDUCAŢIE PENTRU TOŢI

VICTORIA ANGHEL

ȘCOALA GIMNAZIALĂ COMIȘANI

Educaţia incluzivă este un sistem educaţional în care şcolile năzuiesc să ofere ,,educaţie pentru toţi",un sistem care recunoaşte dreptul tuturor copiilor de a învăţa împreună şi care consideră că educaţia tuturor copiilor este la fel de importantă.

Un sistem care separă copiii şi care consideră că elevii capabili sunt importanţi şi demni de apreciere nu va fi considerat un sistem incluziv.

Ce putem face pentru „o educaţie pentru toţi"?

- în primul rând, trebuie să creăm un mediu şcolar primitor care transmite că toată lumea este valorizată,respectiv spaţii accesibile pentru copiii cu dizabilităţi;

-să punem accentul pe progresul individual şi mai puţin pe comparaţiile cu alţi elevi;

-să utilizăm metode de predare care încurajează învăţarea prin cooperare;

-să organizăm periodic expoziţii cu lucrările elevilor pentru a arăta că şcoala este mândră de performanţele obţinute ;

-să ne informăm cu privire la alte culturi şi stiluri de viaţă,în special cele ale minorităţilor naţionale din România, contactând asociaţii culturale,ONG-uri,ambasade;

-să dobândim abilităţi de a învăţa cum se lucrează cu copiii cu diverse nevoi;

-să organizăm în şcoală ateliere de lucru,la care să invităm persoane care activează în domeniul asistenţei persoanelor cu dizabilităţi;

-să ne revizuim metodele de predare;

-să oferim un curriculum diferenţiat pentru nevoi şi grupuri de vârste diferite;

- să elaborăm planuri individuale de învăţare pentru elevi;

-să colaborăm cu comunitatea şi să promovăm un sentiment de solidaritate printre elevi şi părinţii lor.

Crearea unor parteneriate între şcoală, familie şi comunitate ,dar şi între diverse instituţii şcolare, presupune succesul elevilor la şcoală şi ,mai târziu, în viaţă. Atunci când părinţii, elevii şi ceilalţi membri ai comunităţii se consideră unii pe alţii parteneri în educaţie, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcţioneze. „Unde-s mulţi, puterea creşte" -spune învăţătura populară- şi, numai prin unirea efortului părinţilor,a cadrelor didactice, a şcolii şi a comunităţii se poate face o mai bună integrare a copiilor cu CES. Asistenţa psihopedagogică specifică acordată acestor elevi este şi ea foarte importantă. Aceasta se realizează de către psihopedagog, profesor itinerant, consilier

şcolar, ca şi de alţi profesionişti (inclusiv medici) sau de echipe de intervenţie multidisciplinară. Există, în principal, două etape importante în modificarea comportamentelor: observarea sistematică a comportamentelor în cauză, inclusiv a faptelor care precedă şi a celor care urmează; ascultarea activă – angajarea într-o relaţie de parteneriat cu copilul – este foarte importantă, mai ales la vârsta preşcolară şi şcolară mică.

Cum promovăm o abordare incluzivă?

Din proprie experienţă pot spune că profesorul are un rol primordial în procesul de predare-învăţare-evaluare.În primul rând,trebuie să ţină cont de crearea unui climat afectiv-pozitiv.Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare,încurajarea sprijinului şi a cooperării din partea colegilor,încurajarea independenţei şi creşterea autonomiei personale sunt aspecte semnificative de care noi,cadrele didactice,trebuie să ţinem cont în vederea facilitării integrării acestor copii.Este important să le încurajăm eforturile,să îi sprijinim,să îi apreciem pozitiv în realizarea sarcinilor şcolare,fără a crea dependenţă.Încurajarea oricărei forme de comunicare, indiferent de natura ei ,este importantă.Profesorul trebuie sa fie ferm,consecvent,să folosească înţelegerea şi calmul ca modalitate de „stingere" a manifestării agresive a copilului. De asemenea,folosirea frecventă a sistemului de recompense,laude,încurajări,întărirea pozitivă,astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres,centrarea învăţării pe activitatea practică nu sunt de neglijat când vorbim despre copii cu CES.De cele mai multe ori,când lucrăm cu copii cu cerinte educaţionale speciale,ne gândim la sarcini împărţite în etape mai mici,realizabile,la folosirea învăţării afective,la adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare,evaluare, dar şi la sprijinirea elevului să devină membru al unui grup.Este bine să organizăm activităţi de grup care să stimuleze comunicarea şi relaţionarea interpersonală(jocuri,excursii,activităţi extraşcolare,activităţi sportive,de echipă)să îi sprijinim emoţional,să folosim un limbaj simplu,accesibil elevului şi nivelului lui de înţelegere.

Într-o abordare incluzivă toţi elevii trebuie consideraţi la fel de importanţi,fiecăruia să îi fie valorificate calităţile,pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.Consider că nu există „o reţetă" pentru integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă.Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite.Fiecare copil are dreptul la educaţie şi merită să i se acorde o şansă.Învăţând împreună ,copiii învaţă să trăiască împeună,să se accepte şi să se ajute la nevoie.Subtilele devieri de la normele firești constituie bariere puternice ,care împiedică derularea procesului de integrare în învăţământul de masă a copiilor cu deficienţe mintale şi/sau tulburări de comportament.Se impune, în această situaţie,renunţarea la inerţia instalată în activitatea educaţională,culturală şi socială în care sunt antrenaţi atât copiii cu deficienţe,cât şi familiile lor.

Bibliografie

1. Dumitru G.; Bucurei C.; Cărăbuţ C., „Integrarea elevilor cu cerinţe educative speciale", Timişoara, Editura Mirton, 2006.
2. Cucoş, C.,"Pedagogie",Iaşi, EdituraPolirom, 2006.. 3. Tomşa, G., Consiliere şcolară, Credis, Bucureşti, 2000.

COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE -STRATEGII DE INCLUZIUNE

PANC MARIOARA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NUMĂRUL 1 REMETEA

Fiecare copil are dreptul la educație, prin urmare putem discuta despre „educația integrată” care a apărut ca răspuns la necesitatea de a oferi o educație persoanelor cu CES. Acest tip de educație presupune integrarea copiilor cu CES, în structurile învățământului de masă, oferindu-le cadrul necesar și condițiile impuse de specificul acestul tip de educație.

Această sintagmă acoperă o întreagă varietate de situații în care un copil întâmpină anumite dificultăți de învățare, de ordin fizic sau cognitiv, până la tulburări de personalitate și comportament.

Dificultățile de învățare sunt clasificate în funcție de domeniile următoare:

1.Psihomotricitate;
2.Percepție vizuală;
3.Percepție auditivă;
4.Limbaj;
5.Dezvoltarea intelectuală;
6.Factori sociali și personali;

Semnele și manifestările posibile, care apar la acești copii sunt:

- Exprimarea este greoaie, amestecând cuvintele sau le pronunță greșit. El este înțeles doar în mediul familial.
- Se enervează foarte repede dacă nu reușește să facă un lucru sau îi este frică de lucrurile noi.
- Nu face legătură între informații, nu poate trage concluzii în urma unor constatări.
- Folosește stereotipii în exprimare, repetând aceleași lucruri de fiecare dată, asupra aceluiași obiect sau lucru.
- Folosește greșit creionul, nu îl ține corect în mână, ori prea apasă cu el sau din contră nu trasează vizibil .
- Uită foarte repede ce are de făcut.
- Este neîndemânatic în general, neatent, deconectat, face mișcări greșite, inconștiente.
- Nu face legătura între sunete și litere, sau face foarte greoi.

Sunt doar câteva exemple de manifestări, lista poate continua. Este recomandat când apar astfel de semne, să se facă o evaluare psihologică, pentru a putea interveni cât mai repede, ajutând copilul să progreseze.

Se urmărește astfel, dezvoltarea capacităților fizice și psihice la acești copii, ajutându-i să se apropie de normalitate, ei fiind de multe ori respinși de cei din jur. Așadar este nevoie de implementarea unui program cu caracter corectiv-recuperator.

Societatea modernă trebuie să promoveze drepturi egale pentru toți, facilitând accesul la o educație și o profesionalizare corespunzătoare. Nu există rețete standard de integrare a acestor copii, trebuiesc găsite metodele și strategiile potrivite .

O condiție importantă în integrarea copiilor cu CES este că trebuie ținut cont de tipologia CES. Prin urmare intervenția recuperatorie trebuie să se realizeze în funcție de nivelul de deficiență a copilului. Este nevoie de o persoană competentă: psiholog, psihopedagog, consilier școlar pentru a stabili un program și etapele de parcurgere al acestuia. Învățătorul va aplica programul stabilit împreună cu psihologul, în cadrul unor activități suplimentare.

Acești copii învățând alături de ceilalți, integrându-i în învățământul de masă , vor învăța să trăiască împreună și să se ajute recuproc.

Așadar școlii îi revine rolul important de a răspunde concret imperativelor de moment, ale evoluției societății și transformărilor continue.

În cadrul activităților desfășurate la clasă, învățătorul poate folosi metodele de învățare prin cooperare, fiind foarte utile și eficiente, stimulându-i și încurajându-i.

Exemplu de metode ce pot fi folosite: Știu/vreau să știu/ am învățat, Predicțiile în perechi, Brainstormingul, Turul galeriei, Explozia stelară, Cadranele etc.

În cadrul acestor metode ei vor lua decizii împreună, ascultându-se reciproc, vor colabora pentru realizarea obiectivelor de interes comun.

Strategii folosite de profesor la clasă:

-învățare elev-elev, în care elevii buni îi ajută pe cei mai slabi;

-abordarea diferitelor jocuri implicând pe toți elevii, ajută la consolidarea unor deprinderi de calcul sau de citire;

-crearea unui climat afectiv –pozitiv;

-încurajarea și stimularea încrederii în sine;

-aprecierea și recompensarea elevului pentru cel mai mic progres;

-sarcina de lucru să fie realizabilă;

-luarea unor decizii trebuie făcută împreună;

-învățarea prin activități practice;

Metode folosite în cadrul activităților de învățare:

Metoda OMOLAR- este foarte utilă pentru susținerea examenelor.

Etape:-buna organizare a timpului;

-aflarea cuvintelor cheie;

-omiterea problemelor dificile;

-lecturarea atentă;

-aflarea răspunsului la probleme;

-recapitulare;

Tehnica parcurgerilor repetate- elevul strânge informații din mai multe surse. El va parcurge de exemplu un text de mai multe ori urmărind alt scop.

Etape:-extragerea de titluti sau subtitluri

-citirea paragrafului introductiv;

-studierea și analizarea graficelor,a imaginilor,a diagramelor;

-*Metoda LAF*-pune accent pe interpretarea conținuturilor.

Etape:-citirea uni paragraf;

-analizarea conținutului;

-realizarea unei sinteze folosind cuvintele proprii;

Întrebări reciproce-îi ajută pe elevi să citească într-un mod critic.

Etape:-citirea unui pasaj în liniște, profesorul alături de elevi;

-elevii pun întrebări profesorului, apoi profesorul pune elevilor;
-se continuă cu citirea următorului paragraf tot în aceleași condiții. Această metodă ajută la înțelegerea cărților citite.
Schematizarea-îmbunătățește capacitatea elevului de a organiza informația și materia.

Exemplele pot continua, important este ca profesorul să le folosească pe cele potrivite, care vin în sprijinul elevului, ajutându-l să depășească anumite bariere și să progreseze.

Acești copii au nevoie de o abordare personalizată, punându-ne în situația de a căuta mereu soluții la problemele existente.

Bibliografie:

Cerghit, I., *Sisteme de instruire alternative și complementare.Structuri, strategii și stiluri*, Ed.Aramis, București, 2002
Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale.Strategii de educație integrată*, Ed.Polirom, Iași, 2001
Verza.,E., *Tratat de psihopedagogie specială*, Ed.Universității, București, 2011
Weihs, TJ., *Copilul cu nevoi speciale*, Ed.Triade, Cluj Napoca, 1998
Vrășmaș, E.A., *Introducere în Educația cerințelor speciale*, Universitatea din București, Editura Credis, 2004

INTEGRAREA ŞI REABILITAREA ÎN COMUNITATE A COPIILOR CU CERINŢE EDUCAŢIONALE SPECIALE

DRAGĂ VALENTINA VIOLETA
PROFESOR CONSILIER ŞCOLAR LA
CJRAE DOLJ - ŞCOALA
GIMNAZIALĂ ”SF. DUMITRU”
CRAIOVA

Integrarea presupune trecerea, transferul unei persoane dintr-un mediu mai mult sau mai puțin separat într-un mediu obișnuit. Integrarea se definește ca ansamblu de măsuri care se aplică diverselor categorii de populație și urmărește înlăturarea segregării sub toate formele.

Tipuri de integrare:

Integrarea școlară, ca situație particulară se poate defini de asemenea în două feluri:

- într-un sens larg, care se referă la adaptarea oricărui copil la cerințele școlare (și din păcate într-o mai mică măsura invers);

- în sens restrâns, legat de problematica unor copii cu cerințe speciale, sau modul de organizare cât mai apropiate de acestea.

Una dintre ideile care prind tot mai mult teren în lumea contemporană se leagă de combaterea distincției prea tranșante, false, dintre integrarea școlară și cea socială. Ele nu pot fi separate ci se construiesc treptat pe măsura devenirii copilului prin educație, ca adult - ”ființă socială”.

Integrarea profesională este o altă formă particulară a integrării, foarte importantă dacă există aspirație spre autonomie și independență socială.

Dacă în privința calificării diversitatea de abordări este foarte mare, în ceea ce privește integrarea profesională propriu-zisă se pot distinge, în principal două strategii:

- una caracterizată de obligativitatea prin lege a integrării;

- alta care pune accentul pe stimularea agenților economici integratori;

Integrarea socială și/sau societală - integrarea în comunitate presupune acceptarea și participarea copilului sau persoanei în cauză la diversele forme de viață comunitară cu asumarea de roluri în grupul social în care trăiește.

Definirea într-o accepție limitată a termenului de integrare se referă la:

- multitudinea de combinații posibile ca variante intermediare între instituția specială separată complet și serviciile integrate în comunitate, inclusiv a posibilității de complementaritate între instituția specială și cea obișnuită;

- integrarea limitată la anumite instituții,de tipul ”comprehensive schools” din sistemul scandinav sau anglo-saxon;

- dreptul de a beneficia de aceleași servicii, echipamente ori instituții ca și ceilalți;

Procesualitatea integrării (cu referire specială la educație)

Proces complex și de durată, integrarea cunoaște în literatura și practica de specialitate patru aspecte mai importante, precizate deseori sub denumirea de ”niveluri ale integrării”

Integrarea fizică - sau nivelul incipient al integrării - se referă la cuprinderea, prezența copiilor cu deficiențe alături de ceilalți, reducerea distanței fizice dintre copii. Aceasta formă de integrare este un punct de pornire foarte important care facilitează intercunoașterea și familiarizarea reciprocă în avantajul ambelor părți.

Integrarea funcțională semnifică participare la un proces comun de învățare, în condițiile în care și copilul cu handicap asimilează anumite cunoștințe, își formează abilități, alături de copiii obișnuiți. Integrarea funcțională nu cuprinde obligatoriu și interacțiunea socială, utilizarea ocaziilor și contextelor exterioare actului propriu-zis de învățare din viața școlii.

Integrarea socială are în vedere și aceste aspecte legate de includerea copilului cu deficiențe în toate activitățile comune din viața școlii, atât la cele propriu-zise cât și la activitățile comune din pauză, de joc, alte activități cotidiene din viața școlii.

Integrarea societală apare atunci când copilul sau persoana integrată capătă sentimentul de apartenență și participare deplină la comunitate, cu asumarea de roluri, dacă integrarea fizică este cel mai ușor realizabilă, cea funcțională se realizează într-o măsură mai mică în practică, în timp ce integrarea socială și cea societală se ating destul de greu.

Raportul integrare – inserție

Cele două concepte sunt tratate uneori ca sinonime, în măsura în care ambele evocă o situație anterioară de non-incluziune, fiecare dintre ele constituind un proces finalizat.

Integrare – reinserție - reintegrare

Reinserția și reintegrarea se aplică în cazul handicapului dobândit mai târziu - ca de exemplu situații de deficiențe fizice survenite în urma unor traumatisme, accidente sau a

handicapului social/comportamental, situații în care persoana in cauza poate urma ruta: școala obișnuită - școala specială, sau altă rută cu repere similare.

Integrarea şi reabilitarea în comunitate.

Reabilitarea bazată pe comunitate este o strategie inclusă în cadrul general al dezvoltării unei comunități, care vizează reabilitarea/recuperarea, egalizarea șanselor și integrarea socială a tuturor persoanelor cu deficiențe. Reabilitarea în comunitate implică voința de acțiune guvernamentală și neguvernamentală concertată, crearea condițiilor pentru cooperare intersectorială și interdisciplinară, asigurarea coordonării și armonizării dintre progresul dezvoltării comunitare în ansamblu și cel al reabilitării în comunitate a persoanelor cu cerințe speciale.

Program de abilitare/sprijin pentru elevul cu cerinţe speciale

Numele şi prenumele beneficiarului ----------
-
Data şi locul naşterii ----------
Domiciliul ----------
-
Şcoala/instituţia ---------- Clasa ----------
-
Echipa de lucru ----------

Problemele cu care se confruntă copilul şi asupra cărora se va acţiona în perioada (se trece perioada): ----------
---

Obiective operaţionale pentru perioada (se trece perioada):

Tipuri de activităţi:

Evaluare:

Obiective realizate total sau parţial:

Dificultăţi întâmpinate:

Observaţii:

ARTA INCLUZIUNII ELEVILOR CU CES ÎN INVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

DUMITRACHE CLAUDIA OANA
LICEUL TEHNOLOGIC DE ELECTROTEHNICĂ ȘI TELECOMUNICAȚII CONSTANȚA

Principiul care asigură funcționarea unei instituții de învățământ la standarde de calitate și moralitate ridicate, ajutând astfel la formarea unei societăți civilizate, cu un sistem de valori bine definit, este enunțat cu fermitate în ”Declarația de la Salamanca” (1994): ”Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nicio deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități, sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice ...”.

Fiecare elev este unic și are propriile nevoi fizice și psihice; fiecare elev, chiar și elevul cu CES, are un potențial care trebuie identificat și valorificat.

Prin integrarea elevilor cu deficiențe în școlile de masă, aceștia sunt scoși din sfera de confort creată de un mediu cunoscut, în care toți participanții se confruntă cu aproximativ aceleași dificultăți și sunt introduși într-un mediu al provocărilor la care trebuie să se adapteze și în cadrul căruia trebuie să participe activ. Dacă, la prima vedere, această integrare sugerează producerea unui stres și crearea unei stări de fapt greu de asimilat pentru elevul cu deficiențe, o analiză mai atentă a parcursului personal și educațional al acestuia și o cuantificare a progresului rezultat arată cu claritate avantajele de care beneficiază un elev cu CES integrat și eficiența unui astfel de sistem educațional.

Elevul cu CES care participă la procesul instructiv – educativ desfășurat într-o școală de masă va deveni un adult, un cetățean al societății, responsabil, asumat, conștient de potențialul său, dar și de deficiențele sale, capabil să stabilească relații de colaborare cu alți membri ai unei comunități, pregătit să facă față unei vieți cotidiene normale.

Conștient de limitele impuse de deficiențele fizice sau psihice pe care le are, un elev cu CES integrat în învățământul de masă va putea fi educat să primească ajutor de la ceilalți participanți și va putea fi îndrumat, prin metode și mijloace adecvate, să accepte aceste limitări și să acționeze în direcția atenuării, sau chiar a depășirii acestora.

Pe lângă toate aspectele pozitive enumerate mai sus, integrarea elevilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă aduce numeroase beneficii și celorlalți elevi din colectiv.

Interacționând în cadrul clasei sau la nivelul școlii și văzând problemele și provocările cu care se confruntă zi de zi elevii cu CES, colegii lor sunt empatici și-și dezvoltă anumite calități și abilități care, în alte circumstanțe, poate ar fi rămas în stare latentă. Totodată, conștientizarea greutăților întâmpinate de alți tineri de aceeași vârstă, trezește în elevul fără deficiențe sentimentul de apreciere față de propria situație și-l face mai responsabil și mai atent atât față de propria persoană, cât și față de cei din jurul său.

Chiar dacă, integrat în școala de masă, elevul cu CES reprezintă o provocare, uneori o enigmă, pentru cadrele didactice, el este totuși un copil care are dreptul la educație și la sprijin pentru a-și dezvolta potențialul personal, iar școala este instrumentul social cel mai eficient pentru a-i asigura acest drept.

Pentru ca rezultatele activității didactice la elevii cu CES să poată fi observate atât în sfera achiziției de cunoștințe, cât și în sfera achizițiilor personale, profesorul trebuie să aleagă situații de

învățare care să promoveze incluziunea și să ofere oportunități de dezvoltare a abilităților sociale, motorii și cognitive. Totodată, cadrul didactic trebuie să se asigure că acestea sunt adaptate la nivelul de abilitate al fiecărui elev și că există un mediu de sprijin care să permită și elevilor cu CES să participe activ și să se bucure de experiența creată.

Principalul rol al profesorului care predă la clase în care există cel puțin un elev cu cerințe educative speciale este acela de a forma și de a menține pe tot parcursul orelor de curs o comunitate primitoare și incluzivă, oferind educație pentru toți. Punând în clasa de elevi bazele unei astfel de comunități, ea își poate extinde sfera de existență, depășind granițele școlii și ale comunității locale, ajungând să formeze o societate tolerantă, nediscriminatorie, în care respectul, empatia și egalitatea de șanse sunt valori fundamentale.

Chiar dacă profesorul trebuie să depună un efort suplimentar pentru a realiza o educație diferențiată și personalizată, care să răspundă nevoilor elevilor cu CES, elevi care, datorită dezvoltării insuficiente la nivel fizic sau psihic, nu pot păstra ritmul clasei, cea mai potrivită metodă pentru formarea acestora o reprezintă integrarea lor în învățământul de masă.

Educația elevului cu CES nu se referă doar la transmiterea și receptarea informațiilor; el trebuie ajutat în primul rând să se adapteze la mediul social și natural în care trăiește. Totodată, el trebuie învățat să interacționeze și să relaționeze cu ceilalți membri ai comunității. Acest lucru nu se poate realiza decât prin integrarea lui în viața cotidiană reală, ca un membru activ al societății.

La nivelul școlii, al clasei de elevi, integrarea elevilor cu cerințe educative speciale trebuie să urmeze două direcții: educația formală și educația nonformală.

Implicarea acestor elevi în activitățile suplimentare derulate în instituția de învățământ îi ajută să-și depășească teama, să devină mai siguri, să fie mai încrezători în propriile forțe și le dezvoltă sentimentul de apartenență la un grup. În același timp, această implicare aduce beneficii și profesorilor, dar și celorlalți elevi. Aceștia îi pot cunoaște mai bine într-un mediu mai puțin rigid și le pot descoperi abilități și aptitudini care, în lipsa activităților de acest gen, ar fi rămas ascunse.

Activitățile extracurriculare, specifice educației nonformale, vin să completeze orele de predare, specifice educației formale, stabilind astfel un raport de complementaritate între cele două tipuri de formare care modelează împreună caracterul și comportamentul elevilor cu CES, pregătindu-i să facă față diverselor provocări ale vieții de adolescent, tânăr, respectiv adult.

Cele două forme ale educației reprezintă atât instrumente de integrare și recunoaștere, cât și instrumente de acceptare a elevilor cu CES în învățământul de masă.

Indiferent de forma de activitate pe care o gândește cadrul didactic, punctul cheie în atingerea rezultatelor dorite îl reprezintă distribuția resurselor de care dispune – timp, atenție, disponibilitate, predare diferențiată. Pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să învețe, profesorul are sarcina de a găsi pentru fiecare, inclusiv pentru elevii cu CES, mijloacele și metodele adecvate prin care să stârnească interesul, să aprindă curiozitatea și să insufle plăcerea de a studia.

Succesul în educația elevilor cu CES depinde aproape în totalitate de implicarea cadrului didactic. Dacă acesta analizează comportamentul fiecărui elev și identifică stilul fiecăruia de a învăța și relaționa, dacă se preocupă permanent de găsirea unor mijloace și metode care să satisfacă necesitățile acestor elevi, în funcție de deficiențele fiecăruia, atunci toți elevii vor avea acces la o educație de calitate, adecvată nivelului lor și vor fi integrați în activitățile școlare și extracurriculare derulate la nivelul clasei și al unității de învățământ.

În momentul proiectării activităților de învățare sau a celor extracurriculare pentru o clasă în care sunt și elevi cu CES, profesorul trebuie să pornească de la principiul incluziunii școlare. Pentru a respecta acest principiu, el trebuie să înțeleagă particularitățile elevilor în cauză, să le cunoască disfuncțiile și modul în care acestea afectează activitatea în clasă. Un bun management al clasei de elevi și un raport echilibrat al distribuției resurselor temporale, materiale și

informaționale asigură cu ușurință captarea atenției și stârnirea curiozității, chiar și în cazul elevilor cu cerințe educative speciale.

Prin strategiile utilizate, cadrul didactic are datoria de a integra toți elevii în activități, de a găsi fiecăruia o sarcină de lucru pe care să o poată îndeplini în cadrul echipei, evitând astfel marginalizarea elevilor cu deficiențe și punerea acestora în ipostaza de ”exemplu negativ” pentru clasă.

Recurgând la un limbaj respectos, controlându-și tonul vocii și manifestând o atitudine pozitivă la fiecare oră, profesorul va reuși să construiască relații destinse cu și între elevi, generând un climat incluziv, prietenos, bazat pe respect și cooperare în comunitatea școlară și dincolo de aceasta.

Evitând situațiile în care elevul cu CES se simte jenat sau umilit, rezolvând pozitiv posibilele situații conflictuale și dând dovadă de corectitudine, echidistanță și echilibru, cadrul didactic va reuși o modelare armonioasă a caracterului și personalității, chiar și în cazul unui elev cu cerințe educative speciale. Sprijinirea activă în atingerea standardelor propuse, promovarea rezultatelor și a progreselor înregistrate, precum și respectarea personalității și a demnității îi vor asigura elevului un statut de membru cu drepturi depline în colectivul clasei, fapt ce va influența pe termen mediu și lung cetățeanul de mâine.

Integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă conduce la realizarea unui proces instructiv – educativ cu un puternic caracter inspirațional, menit să elimine tendințele antisociale și să creeze în rândul elevilor relații de sprijin reciproc, bazate pe empatie și respect.

Alăturarea unei game variate de tipologii de elevi în același mediu școlar și educarea lor în spiritul incluziunii aduce un plus valoare atât pentru elevii cu cerințe educative speciale, cât și pentru ceilalți elevi, pregătindu-i pe toți pentru o viitoare integrare pe piața muncii, într-o societate dinamică, dar cu un puternic sistem al valorilor morale.

BIBLIOGRAFIE

1. Gherguţ Alois, ” Sinteze de psihopedagogie specială”, Editura Polirom, Iaşi, 2005
2. Creţu Carmen, ”Curriculum diferenţiat şi personalizat”, Editura Polirom, Iaşi, 1999;
3. Verza Florin, “Introducerea în psihopedagogia specială şi asistenţa socială”, Ed. Fundatiei Humanitas, 2002;
4. Vrăjmaș Ecaterina , ”Strategiile educaţiei incluzive”, Editura Polirom, 2001.

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI – PARTICULARITĂȚI ALE EDUCĂRII COPIILOR CU C.E.S.

PREDEA MIHAELA

GRĂDINIȚA CU P.P. ȘI P.N. „IULIA HASDEU”
CÂMPINA, PRAHOVA

”Copiii reinventează lumea pentru tine”

Susan Sarandon

Educația incluzivă este cea mai eficientă modalitate de a oferi tuturor copiilor o șansă echitabilă de a merge la școală, de a învăța și de a-și dezvolta competențele de care au nevoie pentru a se dezvolta. Educaţia incluzivă a devenit parte integrantă a educaţiei pentru toţi şi constituie răspunsul şcolii la nevoile ce decurg din diversitatea copiilor. Sunt aduşi elevii împreună într-o sală de clasă şi într-o comunitate, indiferent de punctele lor forte sau punctele slabe în orice domeniu, cautându-se maximizarea potenţialului tuturor. Fiecare copil este unic, cu necesităţi diferite. Noi, adulţii, părinţi şi dascăli deopotrivă, încercăm să-i educăm, astfel încât să devină, la rândul lor, adulţi fericiţi, iubitori şi eficienţi. Însă există copii marginalizaţi, defavorizaţi şi/sau excluşi de la educaţie. Aceştia sunt cei pentru care educaţia incluzivă a devenit o şansă pentru o dezvoltare armonioasă. Educația incluzivă înseamnă oportunități reale de învățare pentru grupurile care au fost excluse în mod tradițional - nu numai pentru copiii cu dizabilități, ci și pentru vorbitorii de limbi minoritare. Sistemele incluzive apreciază contribuțiile unice pe care elevii din toate mediile le aduc în clasă și permit grupurilor diverse să se dezvolte unul lângă altul, în beneficiul tuturor.

Toți copiii, cu sau fără dizabilități, trebuie să învețe împreună, indiferent de mediul social sau cultural din care provin, de religie, etnie, limbă. Este foarte important să reducem, ba chiar să eliminăm excluziunea și discriminarea, indiferent ce formă ar avea ele, să oferim copiilor cu tipuri și niveluri diferite de handicap șanse egale să participe la educație în cadrul sistemului general de învățământ.

O școală incluzivă pune accent pe progresul individual și nu pe diferențele dintre elevi; este promovată învățarea prin cooperare, în cadrul căreia copiii sunt încurajați să se ajute, învață unii de la alții și fiecare elev este valorificat. O școală și un profesor bun sunt aceia care obțin progres cu toți elevii.

Școala incluzivă este școala care nu selectează și nu exclude, este deschisă, tolerantă, prietenoasă și democratică; este naturală prin eterogenitatea ei; valorizează toți elevii; se adaptează la diversitatea nevoilor educaționale și la particularitățile de învatare și dezvoltare.

Preșcolarii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței noastre dispun de o colaborare între educatoare, părinți și consilierul școlar din instituția noastră. Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Relația de parteneriat între părinți și grădiniță presupune informarea părinților cu privire la programul grupelor, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și întâlniri cu aceștia, participări la expoziții, excursii, serbări, vizite, în care sunt implicați proprii lor copii. Într-un mod armonios îmbinăm teoria cu practica prin activitatea fundamentală din grădinița de copii – jocul. Prin exerciții experiențiale – jocuri punem accent pe artă ca instrument de învățare incluzivă.

De exemplu, prin jocul ”Ștafeta desenată”, se stabilește o temă, se împarte grupa în două echipe, primii primesc o bucată de cretă și încep să deseneze până aud: Stop desen! Cu creta în mâini, copiii predau ștafeta (creta), iar următorii pornesc spre tablă și continuă desenul ... câștigă echipa cu desenul cel mai frumos!

Această relație a noastră cu părinții copiilor cu cerințe educative speciale este necesară și benefică, ea furnizând, informațional, date despre contextul și specificul dizabilității fiecărui copil în parte. Angajarea și responsabilizarea familiei în educația copiilor este fundamentală pentru reușita participării la programul instructiv-educativ al grădiniței.

Bibliografie:

A. Ghergut, Sinteze de psihopedagogie speciala, Editura Polirom, 2015;

https://www.kinderpedia.co/ro/educatia-incluziva-in-sala-de-clasa.html?format=html

Strategii educaționale inovatoare pentru integrarea elevilor cu CES: Perspective și abordări practice.

Prof.Szilagyi Agota

Liceul Tehnologic Chișineu-Criș

Din categoria copiilor cu C.E.S fac parte atât copiii cu deficienţe propriu-zise, cât şi copiii fără deficienţe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigenţele şcolii. Din această categorie fac parte: copii cu deficienţe senzoriale şi fizice; copii cu deficienţe mintale, comportamentale; copii cu tulburări afective, emoţionale; copii cu handicap asociat; copii cu dificultăţi de cunoaştere şi învăţare; copii cu deficienţe de comunicare şi interacţiune. Indiferent de vârsta pe care o au, copiii au sentimentul demnităţii personale; copiii cu CES sunt interiorizaţi, refuzând comunicarea cu oricine; uneori reacţionând violent la frustrare. În timp, personalitatea copilului se dezorganizează şi apar stări psihice negative: nesiguranţa, ezitarea, pierderea respectului şi încrederii.

Cerinţele educative speciale desemnează acele cerinţe ori nevoi speciale faţă de educaţie care sunt suplimentare dar şi complementare obiectivelor generale ale educaţiei pentru copil. Fiecare copil prezintă particularităţi individuale şi de relaţie cu mediul, trăsături care necesită o evaluare şi o abordare personalizată. Educaţia necesită o schimbare pentru a răspunde dezideratului „o societate pentru toţi”. Perceperea socială a acestor copii nu este mereu constantă, variind de la societate la societate, furnizând semnificaţii diferite, în funcţie de cultura şi de valorile promovate.

Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură.

Progresele înregistrate de psihologia şi pedagogia diferenţiată, perfecţionarea tehnicilor de cunoaştere a dezvoltării psihice a copiilor au permis să se distingă categorii mai nuanţate de copii în raport cu capacitatea lor de răspundere la exigenţele şcolare. În rândul acestora, alături de elevii cu CES integraţi individual, există şi elevi cu dificultăţi de învăţare, cu ritm lent de acumulare de achiziţii dar cu intelect normal. Confundaţi adesea cu elevii din prima categorie sunt nestimulaţi sau categorizaţi ca atare. Alternativă a învăţământului special, educaţia integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copiii cu posibilităţi reale de recuperare şi reintegrare, care altădată ar fi fost orientaţi către şcoala specială. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acţionăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalităţii lor, şi anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social.

Strategii pedagogice privind recuperarea, corecţia şi dezvoltarea funcţiilor cognitive şi ale aptitudinilor parţiale deficitare.

Considerăm că nu există „reţete” pentru integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educaţie şi merită să i se acorde o şansă. Învăţând împreună, copiii învaţă să trăiască împreună, să se accepte şi să se ajute la nevoie.

Integrarea copiilor cu CES conferă instituţiei şcolare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluţiei din societatea contemporană şi să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/ valorizare socială a fiecărui individ şi la capacitatea acestuia de a se adapta şi integra într-o societate aflată în continuă transformare.

Pornind de la principiul dreptului egal la educație pentru toți copiii, metodele activ-participative permit elevului satisfacerea interesului pentru cunoaștere, facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare, sporind gradul de socializare a elevilor, stimulează si dezvoltă învățarea prin cooperare. Metodele care favorizează înțelegerea conceptelor si ideilor, valorifică experiența proprie a elevilor sunt: discuția, dezbaterea, jocul de rol. Metodele care stimulează gândirea și creativitatea îi determină pe elevi să caute și să dezvolte soluții pentru diferite probleme, să compare și să analizeze situații. Date sunt: studiul de caz, rezolvarea de probleme, exercițiul.

Metodele prin care elevii sunt învățați sa lucreze productiv unii cu alții și să-și dezvolte abilități de colaborare sunt: mozaicul, proiectul în grupuri mici.

În condițiile unei educații incluzive, metodele active de învățare prin cooperare au o mare eficiență și de aceea încurajez recurgerea la câteva posibile strategii de învățare care pot fi aplicate cu succes.

1. Predicțiile în perechi. Elevii vor fi grupați în perechi, având fiecare o foaie de hârtie și un creion. Profesorul le oferă o listă cu câteva cuvinte dintr-o povestire. În urma discuțiilor elevii vor trebui să alcătuiască o compunere sau un scenariu pe baza unor predicții în jurul unei liste oferite.

2. Știu/ vreau să știu/ am învățat. Elevii scriu pe o coloană ceea ce știu despre o temă, pe altă coloană ceea ce vor să știe și pe alta ce au învățat. La sfârșitul lecției se verifică ce cunoștințe noi au dobândit elevii.

3. Brainstormingul. Individual sau în perechi, elevii prezintă sau scriu pe hârtie toate lucrurile pe care le știu despre un anumit subiect.

4. Interviul în etape. Profesorul adresează o întrebare elevilor grupați câte trei-patru. Fiecare elev găsește o soluție și o formulează în scris. Apoi elevii se confruntă reciproc în legătură cu răspunsul, după care perechile se alătură altor perechi formând grupuri în care fiecare elev prezintă soluția partenerului.

5. Turul galeriei. Grupuri de 3-4 elevi lucrează la o problema care are drept rezultat un produs (schema,desen,compunere). După expunerea produselor, fiecare grup examinează produsele celorlalte grupe, discută, apoi fac recomandări.

În zilele noastre integrarea elevilor cu CES este o provocare. În această privință sunt necesare două abordări importante. Prima abordare este cum educăm copii din clasa respectivă să accepte cu copil cu CES ca și coleg de clasă. Ei trebuie să se raporteze cu respect la acești elevi și să înțeleagă situația în care ei se află. Trebuie să îi ajute în diverse situații de învățare. A doua abordare este modul în care se raportează profesorul la acești elevi. Profesorul trebuie să aibă răbdare și empatie față de ei și să lucreze cu ei diferențiat. În majoritataea cazurilor părinții în cauză recunosc faptul că copilul lor este cu nevoi speciale, însă sunt cazuri în care părintele se comportă ca și cum elevul nu ar avea probleme de integrare/învățare/socializare în școală. Firește, viața acestor elevi este mult mai dificilă. Faptul că sunt înțeleși și sprijiniți le oferă o șansă în progres.

De-a lungul anilor de predare am întâlnit fel și fel de cazuri. Nevoile speciale ale acestor elevi pot fi diferite de la caz la caz. În cele ce urmează vreau să prezint câteva cazuri de elevi cu CES din experiența mea didactică.

În anii trecuți am predat și la clase gimnaziale, unde erau și copii din clasele III și IV. La un moment dat am observat un comportament puțin ciudat la un elev din clasa a IV-a. În pauze își îmbrățișa învățătoarea, o întreba ce mănâncă, s-a văzut o armonie perfectă între elev și învățătoare. Puțin mai târziu am aflat că acest copil este cu nevoi speciale. Cu câteva săptămâni

mai târziu, cu ocazia unei actvivități desfășurate la școala respectivă, la care a participat toată școala, cineva i-a adresat o întrebare. O întrebare foarte simplă, la care răspunsul era evident, însă nu pentru el. Consider că afecțiunea pe care o primea de la educatoare și acum probabil de la profesori, îi oferă un sprijin major în dezvoltarea lui intelectuală. Pentru că da, și acești elevi trebuie să progreseze, frumos, în ritmul lor. Dar pentru acest lucru este nevoie de sprijin atât din partea părinților cât și din partea profesorilor.

Cu mulți ani în urmă am avut un elev cu nevoi speciale foarte mari. Capacitatea lui de învățare era foarte scăzută. Bineînțeles l-am tratat diferențiat. Am aplicat și strategiile mai sus amintite. Lui i-am dat fișă de lucru mult mai simplă decât celorlalți copii din clasă. M-a surprins atitudinea colegilor față de el. M-au rugat să îi las șă îl ajute în rezolvarea fișei respective. M-am bucurat mult. Ei au înțeles situația lui și au fost foarte înțelegători cu el. Copilul era liniștit și în diferite situații de învățare se vedea frustrarea. Era ascultător, conștient de faptul că el poate mai puțin decât ceilalți. Undeva în adâncul sufletului, eu cred că îi afectează acest lucru. Colegii de clasă au dat dovadă că au cei șapte ani de acasă și cred că și influența dirigintelui și-a spus cuvântul.

Cazul altui elev, la care am văzut o strădunță exemplară. Stătea mereu în prima bancă, pe rândul din mijloc. Respectuos, ascultător, mereu el ștergea tabla. Caietul era nelipsit și nota tot ce era pe tablă. Problema lui era scrisul după dictare și gândirea logică. Comportamental putea fi un exemplu pentru colegii de clasă. De el m-am ocupat separat mereu. I-am dat lucruri simple de făcut, i-am pus întrebări simple, la care să știe să răspundă. Era fericit că și el le știe. Colegii de clasă s-au raportat frumos la el, nu erau situații conflictuale între ei. A terminat școala cu rezultate bune.

Cu ani în urmă am avut un elev în scaun cu rotile. Dizabilitatea era din naștere. Pentru a-i facilita accesul în școală, clasa lor a fost la parter. Intelectual nu avea probleme, era chiar un elev care învăța și în funcție de posibilitățile pe care le avea, era prezent la ore. În momentul de față își continuă studiile la seral.

Un alt caz, puțin mai dificil, era când părinții unui copil cu nevoi speciale nu au acceptat realitatea. Era evidentă situația copilului. Toți din clasă terminau de scris lecția, el de abia și-a notat o propoziție, toți au rezolvat fișa de lucru, el atunci începea... și în acest caz am abordat cazul altfel. Am încercat să îi ofer mai multă atenție copilului, să îl ajut mai mult, să îi dau cerințe mai simple cu care nu întâmpină probleme. Lupta lui era mare. Când părinții pretind de la tine ca și cum ai fi un copil complet sănătos, în loc să primești înțelegere, întâmpini probleme serioase. Elevul în cauză era deosebit de respectuos. Mereu cu caietul în mână încercând să țină pasul cu colegii.

Părerea mea este că cel mai mare lucru pentru un asemea elev este să ajungă într-un colectiv unde să fie prețuit așa cum este. Părinții să îl acepte și să îi înțeleagă nevoile. Dincolo de orice, aceeptarea și prețuirea din partea părinților este absolut necesară. Pe de altă parte, este nevoie de cadre didactice empatice, cu răbdare, care să vadă nivelul unui asemea copil și să se adapteze nevoilor acestuia.

Este foarte trist că elevii cu nevoi speciale știu că ei nu sunt ca ceilalți. Viața lor va necesita întotdeauna un sprijin într-o oarecare măsură. Profesorii trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din clasă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

1.Vrasmaș Ecaterina Adina, Introducere în Educația cerințelor speciale, Universitatea din București, Editura Credis, 2004 ;
2. Emil Verza, Florin Emil Verza (coordonatori), Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității din București, 2011.
3. https://revistaprofesorului.ro/strategii-de-integrare-a-copiilor-cu-ces/
4. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://cadredidactice.ro/wp-content/uploads/simple-file-list/LUCR%C3%83RILE-PROIECTULUI-EDUCATIONAL-INTERNA%C5%A2IONAL-INTEGRAREA-COPIILOR-CU-CES-IN-INVATAMANTUL-DE-MASA.pdf

IMPLICAREA FAMILIEI ÎN PROCESUL DE INTEGRARE A PREȘCOLARILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

HORVATH ADRIANA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 1 ARAD

Incluziunea educațională este un principiu fundamental al educației moderne, care promovează accesul egal la educație pentru toți copiii, indiferent de nevoile sau abilitățile lor (UNESCO, 2017). Integrarea preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional incluziv și divers, în care fiecare copil este acceptat și valorizat

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul preșcolar este un proces complex care presupune cooperarea dintre educatori, specialiști și familiile copiilor. Rolul familiei în acest demers este esențial, deoarece familia constituie primul mediu de dezvoltare al copilului și oferă suportul emoțional și practic necesar pentru integrarea și evoluția acestuia. „Succesul unui copil înseamnă implicarea tuturor factorilor din jurul său, mai ales a familiei, care rămâne un pilon central” (Popescu, 2020, p. 34). Prin participare activă, implicare și colaborare, familiile pot facilita accesul copiilor cu CES la o educație de calitate, adaptată nevoilor lor specifice.

Familia este primul mediu de socializare al copilului și joacă un rol fundamental în pregătirea acestuia pentru mediul educațional. Implicarea familiei în procesul educațional are multiple beneficii, printre care:

- **Crearea unui mediu sigur și stimulant**: Părinții pot contribui la dezvoltarea unui mediu emoțional stabil, care să ofere copilului cu CES confort și siguranță, familia fiind spatial sigur, unde copilul are prilejul de a interacționa cu semenii săi.(Ionescu, 2018)
- **Susținerea dezvoltării abilităților**: Familiile pot continua acasă activitățile inițiate în grădiniță, consolidând abilitățile sociale, cognitive și motrice ale copilului.
- **Promovarea colaborării cu educatorii**: Comunicarea regulată dintre părinți și cadrele didactice contribuie la identificarea celor mai bune strategii de integrare și intervenție.

Există mai multe modalități prin care familiile pot sprijini integrarea copiilor cu CES în învățământul preșcolar. Dintre acestea, se evidențiază:

- **Participarea la activitățile educaționale**: Familiile pot lua parte la diverse evenimente organizate în grădiniță, precum serbări sau ateliere, ajutând copilul să se simtă acceptat și valorizat. Potrivit studiului realizat de Vasilescu (2019), „copiii ale căror familii participă activ la evenimentele educaționale manifestă o mai bună adaptare la mediul grădiniței” (p. 45).
- **Colaborarea cu specialiștii**: Părinții pot lucra în parteneriat cu psihologi, logopezi sau kinetoterapeuți pentru a asigura dezvoltarea holistică a copilului.
- **Crearea unui program consistent**: Menținerea unei rutine similare celei din grădiniță poate ajuta copilul să se adapteze mai ușor la cerințele educaționale.

Deși implicarea familiilor este esențială, există numeroase obstacole care pot împiedica participarea activă a acestora:

- **Lipsa de timp**: Mulți părinți lucrează în program prelungit, ceea ce reduce posibilitatea de a se implica în activitățile grădiniței. O soluție ar fi organizarea unor întâlniri online sau adaptarea programului de ședințe la nevoile familiilor.
- **Lipsa de informare**: Unele familii nu cunosc resursele disponibile sau nu știu cum să sprijine copilul. Organizarea unor sesiuni de informare sau distribuirea de materiale educative poate reduce acest decalaj. Accesul la informații este un factor esențial în implicarea eficientă a părinților (Dumitrescu,2021),
- **Resurse financiare limitate**: Participarea la anumite activități poate presupune costuri suplimentare, cum ar fi terapii sau materiale speciale. Colaborarea cu ONG-uri sau obținerea de finanțări pentru susținerea familiilor vulnerabile sunt posibile soluții.

Prin implicarea activă a familiei, copiii cu CES pot beneficia de:

- **O integrare mai ușoară în colectivitate**: Copiii vor dezvolta abilități sociale și vor învăța să colaboreze cu ceilalți.
- **Progres în dezvoltarea personală**: Sprijinul constant al familiei contribuie la o evoluție armonioasă a copilului în plan emoțional, social și educațional. „Copiii care beneficiază de susținere familială constantă prezintă progrese evidente în toate ariile de dezvoltare” (Marinescu, 2022, p. 54).
- **Reducerea stigmatizării**: Implicarea familiei poate ajuta în combaterea prejudecăților și promovarea unei atitudini pozitive față de incluziune.

Implicarea familiilor în integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul preșcolar este un element cheie pentru succesul acestui proces. Printr-o colaborare strânsă cu educatorii și specialiștii, familiile pot contribui la crearea unui mediu educațional incluziv, care să permită fiecărui copil să-și atingă potențialul maxim. Este esențial ca acest parteneriat să fie bazat pe comunicare deschisă, susținere reciprocă și respect pentru unicitatea fiecărui copil.

Bibliografie:

- Dumitrescu, A. (2021). *Rolul familiei în dezvoltarea copilului*. București: Editura Pedagogica.
- Ionescu, M. (2018). *Integrarea copiilor cu CES în grădinițe*. Cluj-Napoca: Editura Didactică.
- Marinescu, L. (2022). *Strategii educaționale incluzive*. Iași: Editura Universitară.
- Popescu, C. (2020). *Familiile și educația specială*. Timișoara: Editura Academica.
- UNESCO, (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO Publishing
- Vasilescu, D. (2019). *Participarea părinților în procesul educațional*. Craiova: Editura Praxis.

DIVERSITATEA ȘI INCLUZIUNEA LA CLASĂ, O ȘANSĂ PENTRU FIECARE

PREDA ALINCUȚA VOICHIȚA

C.N. „ANDREI MUREȘANU" BISTRIȚA

Societatea contemporană prezintă o multitudine de elemente diverse, în care fiecare individ încearcă să își găsească locul și rolul cât se poate de bine. Școala joacă un rol esențial în dezvoltarea unor generații capabile să îmbrățișeze diferențele și să colaboreze armonios. Diversitatea și incluziunea la clasă reprezintă o necesitate practică, nu doar un ideal educațional. Prin acceptarea și valorificarea tuturor elevilor, indiferent de identitatea culturala, religioasă, abilitate sau de mediul din care provin se concretizează un mediu în care fiecare are o șansă reală de a reuși în domeniul care îi prezintă interes.

În primul rând, diversitatea la clasă reprezintă o oglindă a societății, prin care se reflectă complexitatea și interconectarea lumii moderne. Această varietate ajuta la modernizarea tehnicilor de predare și evaluare deoarece sunt introduse concepte noi care sunt menite sa ofere oportunități egale tuturor elevilor. Este o sursă de bogație prin tot ceea ce cuprinde ea, pentru că reușește să întrunească diferite culturi, etnii, dar și numeroase tipuri de capacități fizice sau cognitive, ori de statut socio-economic. Diversitatea aduce cu ea atât beneficii individuale, cât și colective. Pentru elevi, contactul cu colegii care provin din alte medii promovează empatia, înțelegerea și toleranța reciprocă.De exemplu, un elev care vorbește o altă limbă sau care provine dintr-o altă cultură nu reprezintă numai o provocare pentru sistemul educațional, ci o oportunitate de dezvoltare pentru întreaga comunitate școlară.Fiecare elev are povești unice care atunci când sunt ascultate și integrate conturează un amplu mozaic de perspective.

Totodată, varietatea la clasă oferă o șansă fiecărui elev. Nu trebuie să existe stereotipuri sau prejudecăți în rândul copiilor. Fiecare are propria sa identitate, iar școala trebuie să armonizeze diferențele prin tehnici moderne de educație. Toți suntem egali, de aceea nu trebuie ca factori precum etnia, culoarea, religia sau altele să influențeze în mod negativ dezvoltarea și performanța fiecăruia. Diferențele acestea nu exprimă capacitatea intelectuală a elevului. Este necesar ca acestuia să i se ofere aceleași resurse de învățare, aceleași ocazii ca să demonstreze ceea ce poate face și aceleași oportunități de progres.

În al doilea rând, incluziunea la clasă reprezintă o abordare educațională care recunoaște valoarea fiecărui elev, indiferent de particularitățile, originile sau abilitățile lui.Clasele de astăzi sunt un microcosmos al societății, reflectând o varietate de culturi, limbi, experiențe, abilități și nevoi. Incluziunea este un principiu fundamental care promovează egalitatea de șanse și care pune bazele unei societății favorabile pentru toată lumea. Ea presupune adaptarea mediului școlar, astfel

încât fiecare elev să se simtă sprijinit, acceptat și valorizat pentru a ajunge să își atingă țelurile, maximizându-și potențialul. Acest lucru semnifică faptul că educația devine personalizată, ținând cont de nevoile individuale, fie ele legate de ritmul lor de învățare, de diferențele culturale sau de alte dificultăți specifice. Incluziunea oferă resursele și sprijinul necesar fiecarui elev, indiferent de particularitățile sale.

De asemenea, într-o clasă incluzivă, copiii își dezvoltă capacitatea de a colabora, de a rezolva conflicte, de a concepe argumente solide pentru susținerea punctelor de vedere proprii dar și de a accepta perspective diferite. Lumea contemporană este una diversă și foarte complexă din numeroase puncte de vedere , iar această expunere a copiilor în tot ceea ce ține de noutate și varietate îi ajută să devină adulți capabili să navigheze în această societate în care empatia, răbdarea și înțelegerea, sunt virtuți fundamentale în conturarea unui caracter plăcut și bine definit.

Într-un mediu incluziv, copii înțeleg faptul că diferențele nu sunt o barieră în atingerea scopurilor, ci o sursă de putere. Succesul este accesibil oricui, indiferent de punctul de plecare. Incluziunea școlară reprezintă o șansă reală pentru fiecare de a-și găsi locul în lume. Aceasta facilitează exprimarea ideilor și a propriilor opinii, indiferent de aspectele distinctive ale fiecăruia.

În concluzie, diversitatea și incluziunea la clasa sunt absolut necesare pentru ca un elev să-și poata atinge scopurile. Fiecare are dreptul la șanse egale, indiferent de particularitățile sale. Comunitatea școlara are rolul de a contribui la formarea individului prin abordarea tehnicilor diverse care să ajute la modelarea și dezvoltarea acestuia.

ARTA DE A FI PROFESOR PENTRU ELEVIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

DAVID CAMELIA
PROFESOR PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ NR. 2PLOIEȘTI

Profesorul este persoana care hrănește curiozitatea elevilor, explică trecutul și imaginează viitorul. Un profesor bun investește mult în ceea ce face, manifestând pasiune și dăruire, valorificând potențialul ideatic al elevilor săi. Îi pune în situația de a descoperi independent soluția și de a învăța din greșeli. Le dezvoltă responsabilitatea pentru actul de învățare și încrederea în propriile forțe, în atingerea performanțelor. Un profesor bun are un caracter integru, vorbele lui coincid cu faptele; este o persoană caldă, care îi obișnuiește pe elevi să muncească cinstit și să se respecte pentru ceea ce sînt, și nu pentru ceea ce par a fi. Menirea profesorului de astăzi nu este aceea de a crea elevi asemenea imaginii lui, ci de a-i ajuta să-și creeze propria imagine.

Profesorul pentru eleviii cu cerințe educaționale speciale are rolul unic și extrem de provocator în modelarea vieții elevilor tăi. Nu e doar un învățăcel, ci și un îngrijitor, un avocat și un mentor. Sarcina lui e multivariată,el combină abilitățile lui academice cu autenticitatea personalității sale de zi cu zi, în a ajuta elevii să-și dezvolte abilitățile sociale, comportamentale și emoționale,de care au nevoie pentru a reuși în viață.

Rabdare și Empatie-Copiii cu CES au nevoie de mai mult timp și sprijin pentru a învăța noi abilități, de aceea este important să ai răbdare cu ei; de asemenea, trebuie să fii empatic pentru a le înțelege dificultățile și frustrările cu care se confruntă.Permanent trebuie să fii maleabil la cerința fiecărui copil în parte.Fiecare copil e unic si autentic prin modul de manifestare și de aceea trebuie tratat ca atare.

Strategii de predare-Copiii cu CES au stiluri și ritmuri diferite de învățare, așa că este important să folosim strategii de predare adaptate nevoilor lor. Pot fi necesare ajutoarele vizuale,auditive,sau orice activitate practică,usoară,care să le dea bucuria reușitei acțiunii realizate.

Sarcinile în pași gestionați-Copiilor cu CES le este dificil să urmeze instrucțiuni complexe, așa că este important să împarți sarcinile în pași gestionați,simpli ăi usori. Acest lucru îi poate ajuta să se simtă mai puțin copleșiți și mai încrezători în capacitatea lor de îndeplini sarcina.

Intărire pozitivă-Copiii cu cerințe educaționale speciale se pot confrunta cu o stimă de sine scăzută, așa că este foarte important să le oferim acea întărire pozitivă atunci când fac progrese sau îndeplinesc o sarcină. Acest lucru îi poate ajuta să-și construiască încrederea și motivația.

Colaborarea părinților cu alți specialiști-Părinții și alți profesioniști, cum ar fi logopezii și terapeuții ocupaționali, trebuie să ofere informații importante și sprijin copiilor cu CES printr-o echipa multidisciplinară unită. Colaborarea lor vin în întimpinarea cerințelor și nevoilor copiilor, atât în mediul școlar,cât și pentru mediul familial.

Mediul de sprijin și siguranță-Copiii cu CES se pot confrunta cu provocări suplimentare în sala de clasă, cum ar fi probleme senzoriale,sau dificultăți în interacțiunea socială. Mediul este cel care ii ajută să se simtă sprijiniți și în siguranță și mai implicați în procesul de învățare.

Flexibilitate și adaptabilitate-Copiii cu CES au nevoie de o acomodare suplimentară,de modificarea mediului de învățare și de un curriculum adaptat. Toate acestea pregătesc formarea ,dezvoltarea abilităților necesare integrarii școlare de azi și mai târziu a integrarii acestor copii în comunitatea socială a adultului iîn devenire.

Profesorii sînt asemenea olarilor, care modelează viitoarele personalități din lutul cimentat de ”Cunoaștere, Înțelepciune, Adevăr, Frumos”-un ghid competent, care îndrumă copiii în sensul devenirii și evoluției dintr-un omuleț mic într-o personalitate notorie.

Un gand bun pentru prezent si viitor:

Personal,in ciuda acestor vremuri cu pareri ”pro” și ”contra”privind importanța și însemnătatea cadrului didactic,mă bucur că aparțin acestei ”familii” și sper si voi spera ca mica mea contribuție de fiece zi pentru copilul de azi,să aducă zămbet ăi încredere adultului de mâine.

Nu e ușor să fii profesor,dar e frumos și sacru,iar bucuria micului progres de fiecare zi a copilului și zâmbetul lui vindecă și șterge orice moment greu din trecutul fiecăruia.Și mai presus de tot,asta contează!

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CES

COBELLI MIHAELA IRINA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ION SIMIONESCU" IAȘI

Titlul activității	COLECTARE DE COMORI DIN NATURĂ
Cadrul didactic care propune activitatea	Cobelli Mihaela Irina
Disciplina/ aria curriculară	Științele naturii
Activitatea integreaza softuri/platforme educationale	DA Mama natura (cântec pentru copii) (youtube.com)
Public vizat (clasa/ vârsta)	a II a -8 ani
Competență specifică/ competență cheie vizată	- să descopere relațiilor dintre fenomenele mediului înconjurător, responsabilitatea față de natură și cunoașterea de sine prin identificarea cu elemente naturale.
Modalitate de lucru (individual/ în echipe/ în grupe/ în grupul mare al clasei etc.)	Frontală Lucrul pe echipe Activitate individuală
Resursa folosită	planșă carton , pungulițe, instrument de scris , materiale din natură
Sarcina/sarcinile de lucru	1.Caută și colectează elementele enumerate pe listă. 2.Sortează elementele găsite după criteriile date.
Descrierea activității/ desfășurarea activității	Copiii și părinții claselor a III-a, însoțiți de învățătoarea clasei au pornit într-o mică aventură. Au făcut o observare în natură. Copiii și părinții partcipanți au observat frumusețea locului, diversitatea plantelor și a culorilor. După observarea amănunțită a locului, copiii sunt așezați în cerc, împreună cu cadrul didactic îndrumător . Se discută despre plante, axându-ne pe cunoștințele elevilor. Întrebări pentru elevi: Cum vă simțiți în acest loc? De ce ? Ce ați observat la intrarea în școală ?

	Ce v-a atras atenția cel mai mult? De ce are nevoie o plantă pentru a se dezvolta? Toate plantele au aceleași nevoi? De ce unele plante stau în sere și nu afară? Din ce este alcătuită o plantă și care este rolul fiecărei părți componente ? De ce avem nevoie de plante ? Elevii vor da răspunsuri , punându-se accent pe exprimarea corectă și coerentă. Interpretează ce s-a întâmplat printr-o activitate de joc. Joc – descriere pas cu pas : Fiecare elev va primi un săculeț de hârtie, care va avea atașată o listă. Pe lista respectivă se vor găsi enumerate elemente din natură sau propoziții care descriu elemente din natură, pe care participanții la activitatea de educație outdoor le pot găsi cu ușurință în mediul exterior apropiat. Cadrul didactic le cere să caute fiecare element care apare pe listă și să le colecteze în săculețul de hârtie primit (sau orice alt recipient disponibil/la îndemână). Elementele găsite vor fi bifate pe lista atașată. După completarea întregii liste de elemente, participanții se întorc la cadrul didactic într-un loc bine stabilit, și discută despre elementele pe care nu au reușit să le găsească, și motivul acestui fapt, dificultățile întâmpinate pe parcursul vânătorii de comori. De asemenea, elevii vor alege un obiect despre care vor discuta în detaliu, identificând unele caracteristici ale corpului respectiv. Fiecare elev în parte, va alege un obiect care îl reprezintă dintre cele colecționate, și va explica motivul. La finalul activității, elevii sortează obiectele găsite conform unor criterii date: materialele naturale sau artificiale, formă, culoare . Activitatea integrată aferentă educației outdoor se finalizează prin discuții comune cu întreaga clasă, în care elevii vor identifica căi practice prin care pot contribui la menținerea unei vieți sănătoase a plantelor din mediu apropiat. **Procesarea învățării:** ● Care a fost sarcina? ● Care au fost primele gânduri care v-au trecut prin minte înainte să începeți taseul? ● Care sunt conceptele/cuvintele care v-au pus în dificultate? ● Care sunt elementele pe care nu ați reușit să le găsiți? De ce? ● Care au fost provocările/dificultățile întâmpinate pe parcursul vânătorii de comori? ● Ce ai învățat despre natură? Dar despre tine? ● Ce ți-a plăcut cel mai mult la mediul natural în care ai avut experiența de învățare? ● De ce este important să avem grijă de natură? ● Cum îți propui să ai grijă mai mult de natură în viitor?

	Transfer/Aplicare Câți dintre voi aveți plante acasă? Cine le îngrijește? Cum le îngrijește? Din ceea ce ați învățat azi , cum veți contribui și voi la îngrijirea plantelor și la protecția mediului înconjurător ? **Feedback:** -Decuparea unor flori de hârtie colorată -Vor scrie pe flori avantajele și dezavantajele activității desfășurate . -Florile care prezintă avantaje vor fi lipite pe ramurile unui copac(copac realizat din carton) -Florile care prezintă dezavantaje vor fi lipite la baza copacului Activitatea se incheie cu cantecelul ,, Mama natură,,. Mama natura (cântec pentru copii) (youtube.com)
BENEFICII si REZULTATE	Cunoaşterea unor aspecte concrete din natură cu privire la fenomenul poluării mediului ambiant ,formarea unor atitudini şi comportamente pozitive faţă de mediu., conștientizarea elevilor că e sănătos să respire aer curat. Copiii învaţă totul în mod practic, activ, prin experienţe personale şi se bucură de libertatea de mişcare a unui spaţiu deschis, activităţile de tip outdoor contribuind la conturarea unei zile echilibrate. Activitatea de învățare experiențială implică elevii într-un exercițiu reflexiv care le dezvoltă: ● grija față de natură (identifică măsuri concrete de a îngriji elementele naturale); ● autonomie în învățare (elevii fac corelări între natură, lume și propria persoană, dar reușesc și să asocieze elementele naturale de pe fișa de lucru cu cele din mediul real/înconjurător); ● gândire critică (elevii se raportează critic la fenomenele din jurul lor și dezvoltă abilități de analiză). Adaptări pentru copii cu cerințe speciale: activitatea se adresează și elevilor cu cerințe educaționale speciale, aceștia pot fi observatori/raportori în cadrul jocului sau pot fi asistenții/ajutoarele profesorului pentru distribuirea materialelor.

COLECTARE DE COMORI DIN NATURĂ

ELEMENTE DIN MEDIUL APROPIAT	✓
Frunze de copaci 2+2:2 = din copaci diferiți	
Fire de iarbă (2 + 2) x 2 =	
Flori = succesorul lui 2 =	
Pietricele = predecesorul lui 5 =	
Mușchi de copac	
Frunză de bananier	
Un corp a cărui denumire începe cu p	
Un corp a cărui denumire începe cu h	

De ce corpurile găsite sunt numite COMORI ?

Obiectele vor fi puse în pungulițele atașate acestei fișe !

ROLUL INTELIGENȚEI EMOȚIONALE ÎN DEZVOLTAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

SEREDIUC PARASCHIVA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ SUCEAVA

Introducere

Conceptul de inteligență emoțională (IE) își are originile încă din anii ’20, când profesorul american Edward Thorndike de la Universitatea Columbia a identificat, pe lângă inteligența generală sau academică, un alt tip de inteligență, pe care a numit-o „inteligență socială”. Aceasta a fost ulterior asociată cu inteligența emoțională, definită ca abilitatea de a înțelege și de a gestiona în mod eficient, echilibrat și abil relațiile interpersonale. Ulterior în anii ’40, David Wechsler, unul dintre promotorii testelor de inteligență, face referire la elementele intelectuale și non-intelectuale. În opinia lui, adaptarea individului la mediul în care trăiește se realizează atât prin elemente intelectuale ale inteligenței, cât și prin cele non-intelectuale (factorii afectivi, personali și sociali), ce sunt esențiale pentru reușita în viață a individului. În anii ’50, Abraham Maslow susține că autocunoașterea emoțională are un rol semnificativ în dezvoltarea personalității susținând faptul că, fără emoții nu există motivare și perseverență, fără emoții nu putem înțelege multe dintre reacțiile noastre sau ale celorlalți, nu putem lua decizii în acord cu valorile noastre și ale celorlalți. Howard Gardner promovează în anul 1983 „Teoria inteligențelor multiple”, considerând că există nouă forme distinctive ale inteligenței. El a identificat noțiunile de „*inteligență intrapersonală”* – ca fiind conșientizarea și gestionarea propriilor emoții, sentimente, interese, motivații, capacitatea cunoașterii și înțelegerii de sine și *inteligența interpersonală* – ca fiind capacitatea cunoașterii și înțelegerii celorlalți, a modului de relaționare și colaborare cu alții, identificarea emoțiilor, motivațiilor, intereselor persoanelor din jurul nostru. Jeanne Segal, în urma numeroaselor cercetări, prezintă în cartea sa „*Raising Your Emotional Intelligence”* (1999) o perspectivă proprie asupra inteligenței emoționale. Ea subliniază ideea că autoreglarea și autocontrolul comportamentului nu provin din reprimarea emoțiilor, ci din experimentarea și conștientizarea lor afectivă. Steven J. Stein și Howard E. Book (2000, 2003) definesc inteligența emoțională ca un ansamblu de aptitudini care ajută o persoană să navigheze eficient într-o lume complexă. Ei resping ideea de a marginaliza emoțiile, adesea percepute ca *„trăsături slabe*”, subliniind că acestea sunt esențiale pentru succesul în orice activitate. Prin cercetările lor, aceștia demonstrează că, pentru a valorifica la maximum inteligența cognitivă și a-i spori flexibilitatea, este esențial să dezvoltăm o inteligență emoțională solidă. *De ce?* „*Pentru că, oricât de inteligenți am fi, dacă îi îndepărtăm pe ceilalți printr-un comportament agresiv, dacă nu acordăm atenție modului în care ne prezentăm sau nu avem capacitatea de a gestiona stresul, nimeni nu va rămâne alături de noi pentru a observa cât de ridicat este IQ-ul nostru.”*

O perspectivă recentă asupra inteligenței emoționale este oferită de Robert Wood și Harry Tolley (2003), care susțin că emoțiile și sentimentele continuă să influențeze comportamentul nostru, deși adesea în mod subtil. Aceștia observă că, pentru a rezolva probleme complexe și a lua decizii dificile, rațiunea singură nu este suficientă, deoarece

multe dintre aceste provocări au, de fapt, o bază emoțională. Eficiența în abordarea acestor probleme umane depinde de abilitatea de a gestiona propriile emoții, de a menține un echilibru interior și de a fi conectat la propriile sentimente, ceea ce permite înțelegerea motivațiilor și priorităților personale. În plus, este esențială capacitatea de a înțelege perspectivele altora și de a anticipa reacțiile acestora la propunerile făcute. În final, relaționarea eficientă cu ceilalți necesită competențe sociale, maturitate și o abordare anticipativă și plăcută.

Ce este inteligența emoțională?

La începutul anilor '90, John D. Mayer și Peter Salovey realizează o analiză mai temeinică a conceptului de inteligență emoțională definind-o ca fiind *„capacitatea unei persoane de a recunoaște, înțelege și gestiona propriile emoții, precum și de a recunoaște și înțelege emoțiile celor din jur”.*

Conceptul de inteligență emoțională, cunoscut și sub numele de coeficient emoțional, a fost studiat în anii '90 și de psihologul Daniel Goleman, un important susținător al ideii și autorul mai multor cărți pe acest subiect. În anul 1995, Goleman publică cartea „*Emotional Inteligence: Why It Can Matter More than IQ*” (Inteligența emoțională: De ce poate fi mai importantă decât IQ) în care publică studii legate de creier, emoții și comportament, generând astfel, un interes deosebit cu privire la rolul inteligenței emoționale în viața noastră. El definește inteligenta emotionala ca fiind *„capacitatea (unui individ) de a fi în stare să se motiveze şi să persevereze în faţa frustrărilor; de a-şi stăpâni impulsurile şi de a amâna satisfacţiile; de a-şi regla stările de spirit şi de a împiedica necazurile să-i întunece gândirea; de a fi stăruitor şi de a spera".* Daniel Goleman afirmă că „în esență, toate emoțiile reprezintă impulsuri care ne îndeamnă să acționăm, planuri imediate de răspuns la viață, pe care le avem în mod înnăscut." Ulterior, autorul explică modul în care "fiecare emoție pregătește corpul pentru o reacție specifică," referindu-se la stări precum mânia, frica, fericirea, iubirea, surprinderea, dezgustul sau tristețea. Aprofundează subiectul prin exemple concrete care ilustrează cum oamenii pot învăța să-și gestioneze și să-și controleze aceste emoții, expunând faptul că, modul în care reacționăm este influentat atat de contextul în care trăim, de cultura noastră, de experiența de viață, dar și de voința proprie, urmând să explice mai târziu faptul că inteligența emotională poate fi dezvoltată.

O persoană cu o inteligență emoțională dezvoltată este conștientă de propriile emoții și stări afective, inclusiv de cele negative, reușind să le identifice și să le gestioneze eficient. De asemenea, înțelege și empatizează cu sentimentele altora, ceea ce o face un prieten, părinte, lider sau partener mai bun. Inteligența emoțională are un impact profund asupra vieții noastre de zi cu zi, influențând modul în care gestionăm stresul, luăm decizii și interacționăm cu ceilalți. Aceste abilități pot fi dezvoltate și îmbunătățite în timp, iar beneficiile pe termen lung sunt considerabile, contribuind la o viață mai echilibrată și mai împlinită.

Componentele principale ale inteligenței emoționale

În cartea sa revoluționară *„Emotional Inteligence”* (Inteligența Emoțională), publicată în 1995, Goleman a realizat un sumar al cercetărilor din domeniile neuroștiințelor și al psihologiei cognitive și a identificat *EQ-ul*, coeficientul de inteligență

emoțională ca fiind mai important din perspectiva dezvoltării sănătoase a copiilor și a succeselor viitoare în viață.

Coeficientul emoțional se diferențiază de coeficientul de inteligență, care evaluează inteligența cognitivă generală prin teste standardizate, raportate la vârsta cronologică. În timp ce IQ-ul este ușor de măsurat, majoritatea oamenilor având un scor mediu în jurul valorii de 100, inteligența emoțională nu beneficiază de o scară valorică clară sau de teste standardizate pentru evaluare. Goleman concluzionează faptul că există o relație între inteligența rațională și inteligența emotională, arătând faptul că inteligența rațională nu este suficientă fără inteligența emotională și că intelectul nu poate funcţiona la capacitate maximă fără inteligenţa emoţională. Cercetătorii vin cu ipoteza că , IQ-ul contribuie doar cu aproximativ 20% la factorii care determină succesul în viață, lăsând restul de 80% sub influența altor forțe.” Prin expresia „alte forțe,” ei fac referire la factori precum inteligența emoțională, statutul social, norocul sau alte elemente, subliniind însă că „nimeni nu poate preciza cu exactitate cât de mult variază acestea de la o persoană la alta de-a lungul vieții.”

Autorul evidențiază importanța competențelor emoționale în succesul personal și profesional, identificând cinci componente principale ale inteligenței emoționale *(fig. 1)*: conștientizarea emoțiilor, autocontrolul, motivația, empatia și gestionarea relațiilor interpersonale

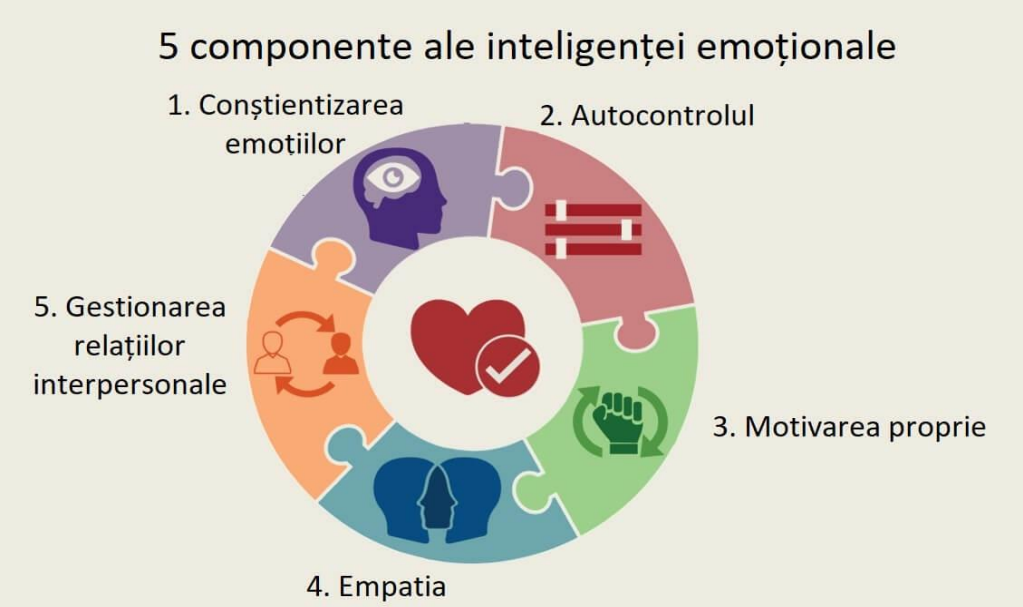

Fig. 1 Componentele inteligenței emoționale

1. Conștientizarea emoțiilor, numită și *conștiința de sine,* esre capacitatea de a-ți recunoaște propriile emoții, gânduri și sentimente și modul în care acestea îți influențează alegerile și acțiunile personale;

2. *Autocontrolul sau autogestionarea* reprezintă abilitatea de a-ți controla emoțiile și de a reacționa într-o manieră adecvată în diferite situații;

3. *Motivația* - dorința de a atinge obiective personale și profesionale, chiar și în fața provocărilor. Aceasta presupune și autocontrolul emotional prin capacitatea de amânare a recompenselor și controlul impulsurilor, elemente care stau la baza reusitelor de tot felul.

4. *Empatia* - capacitatea de a înțelege și de a simți emoțiile altor persoane. Persoanele cu inteligență emoțională ridicată sunt mai puțin egocentrice și manifestă empatie față de ceilalți și dificultățile acestora. Ele ascultă cu atenție, reflectează profund și înțeleg cu ușurință nevoile celor din jur.

5. *Gestionarea relațiilor interpersonale* - abilitatea de a gestiona relațiile cu ceilalți într-o manieră pozitivă și eficientă, a spune „*nu*" în fața presiunii grupului și a încerca rezolvarea conflictelor pentru a menține legături sănătoase și satisfăcătoare cu indivizii și grupurile de apartenență.

Importanța inteligenței emoționale la copiii cu cerințe educaționale speciale

Vremurile s-au schimbat, viața este mai agitată, complicată, provocatoare și extenuantă, iar informațiile ne copleșesc. Viața copiilor este mult mai stresantă astăzi. Când adulții trăiesc într-un ritm alert, grăbit, copiii lor sunt cei afectați. Mulți părinți lucrează peste program sau mai rău, sunt plecați în străinătate și lasă munca să le invadeze viața și tot mai mulți copii își petrec o bună perioadă din viață în grija mai multor adulți. Tot mai mulți copii experimentează dificultăți legate de sănătatea mintală și de adaptare. Cert este că, un număr tot mai mare de copii intră în școală în stare de criză, nepregătiți cognitiv și emoțional pentru a învăța.

În ultimele decenii, atenția acordată dezvoltării inteligenței emoționale la copii, în special la cei cu cerințe educaționale speciale (CES), a crescut semnificativ. Acest aspect devine esențial nu doar pentru îmbunătățirea calității vieții copiilor, ci și pentru dezvoltarea lor personală și socială, având un impact direct asupra relațiilor și asupra abilității de a se integra în comunitate. Spre exemplu, la copiii cu ADHD sau cu tulburări de comportament, dezvoltarea inteligenței emoționale îi ajută să gestioneze mai bine impulsivitatea și frustrarea și să gestioneze mai eficient emoțiile negative. Copiii cu dificultăți de învățare, cum ar fi dislexia sau deficitul de atenție, pot avea probleme în recunoașterea și interpretarea corectă a emoțiilor, atât ale lor cât și ale altora. Dizabilitățile senzoriale pot limita capacitatea copiilor de a interpreta semnalele emoționale transmise prin limbajul corporal, tonul vocii sau expresiile faciale, elemente esențiale ale comunicării interpersonale. Copiii cu dizabilități motorii se pot confrunta cu limitări în exprimarea liberă a emoțiilor. De exemplu, un copil cu paralizie cerebrală ar putea avea dificultăți în a exprima bucuria sau tristețea prin expresii faciale. Copiii cu tulburări din spectrul autismului pot avea dificultăți în identificarea emoțiilor și a gesturilor celor din jur. Aceste dificultăți îi pot împiedica să formeze relații sociale stabile și să empatizeze cu ceilalți. Toate acestea creează dificultăți majore în relaționarea cu colegii și în interacțiunile de zi cu zi, ceea ce poate duce la izolare, stres și dificultăți în adaptarea la mediul școlar și social. În acest context, copiii cu CES au nevoie de sprijin suplimentar din partea părinților, profesorilor și terapeuților pentru a învăța să-și gestioneze emoțiile. Pentru acești copii dezvoltarea inteligenței emoționale este esențială din mai multe motive:

- *adaptare socială* - copiii cu dizabilități pot întâmpina dificultăți în relațiile sociale și pot fi mai vulnerabili la excludere sau discriminare. O inteligență emoțională dezvoltată îi poate ajuta să interacționeze mai eficient cu cei din jur și să își formeze relații sociale sănătoase.

- *gestionarea stresului și a anxietății* - prin învățarea tehnicilor de gestionare a emoțiilor, aceștia pot face față mai bine situațiilor stresante și își pot îmbunătăți stima de sine.

- *îmbunătățirea rezultatelor școlare* - copiii cu dizabilități care au o inteligență emoțională dezvoltată au o capacitate mai mare de concentrare și pot depăși provocările academice mai ușor. Acest lucru le poate stimula motivația de a învăța și de a se dezvolta.

Strategii și tehnici pentru dezvoltarea inteligenței emoționale la copiii cu cerințe educaționale speciale

Pentru a sprijini dezvoltarea inteligenței emoționale la copiii cu CES, există mai multe metode și strategii eficiente care pot fi implementate atât în mediul școlar, cât și în cadrul terapiei individuale sau de grup. Printre tehnicile și strategiile utile se numără: tehnici de autocontrol și autoreglare emoțională, jocuri de rol și activități sociale, implicarea familiei și utilizarea tehnologiei.

1. *Tehnici de autocontrol și autoreglare emoțională.* Acestea includ exerciții de respirație, tehnici de relaxare și strategii de gestionare a stresului, care ajută copiii să-și controleze mai bine emoțiile. Aceste tehnici sunt deosebit de benefice pentru copiii cu ADHD, care se confruntă adesea cu hiperactivitate și impulsivitate. În plus, terapiile comportamentale, cum ar fi terapia cognitiv-comportamentală, pot contribui la îmbunătățirea autocontrolului și la reducerea comportamentelor negative. Profesorii și părinții pot să modeleze comportamente pozitive, arătând cum să răspundă calm și pozitiv la situațiile stresante. Acest tip de învățare prin imitație este important pentru copiii care au dificultăți în înțelegerea expresiilor emoționale ale celor din jur.

2. *Jocuri de rol și activități sociale*. Activitățile care implică jocuri de rol pot ajuta copiii să înțeleagă mai bine emoțiile proprii și pe cele ale altora. În timpul acestor activități, copiii sunt puși în situații ipotetice în care pot exersa răspunsuri adecvate la diferite emoții, putând învăța cum să reacționeze în contexte sociale diverse, îmbunătățindu-și astfel abilitățile de empatie și de interacțiune socială și le permit să înțeleagă mai bine expresiile faciale, tonul vocii și limbajul corpului. Copiii cu CES pot învăța abilități sociale de bază, cum ar fi salutul, inițierea conversațiilor sau ascultarea activă, prin activități și jocuri ghidate de profesori sau terapeuți. Participarea la activități de grup și la evenimente comunitare îi ajută pe copii să dezvolte abilități sociale și să practice empatia. Sprijinul din partea colegilor și interacțiunile cu aceștia contribuie la dezvoltarea emoțională și la formarea unor relații sociale sănătoase.

3. *Implicarea familiei.* Pentru a obține rezultate optime, implicarea părinților și a profesorilor este esențială. Copiii au nevoie de un mediu de sprijin și înțelegere, iar colaborarea între familie, școală și terapeuți poate contribui semnificativ la dezvoltarea inteligenței emoționale. Părinții pot ajuta copiii să recunoască și să exprime emoțiile într-un mod sănătos, să valideze emoțiile copilului, chiar și atunci când acestea par exagerate, arătându-i că este normal să simtă ceea ce simte. De exemplu, utilizarea unui limbaj simplu pentru a numi emoțiile („Ești trist?”) îi ajută pe copii să-și dezvolte vocabularul emoțional, iar oferirea atenției și răbdării atunci când copilul încearcă să exprime ceva contribuie la consolidarea încrederii.

4. *Utilizarea tehnologiei.* Tehnologia joacă un rol din ce în ce mai important în dezvoltarea inteligenței emoționale la copiii cu cerințe educaționale speciale, datorită accesibilității și adaptabilității sale. Aceasta oferă resurse personalizate și metode interactive care facilitează procesul de învățare și dezvoltare emoțională. Anumite aplicații și programe educative au fost create special pentru a ajuta copiii cu CES să își dezvolte abilitățile emoționale. De exemplu, jocurile interactive care explorează emoțiile

și diferitele contexte sociale permit copiilor să practice în siguranță diverse situații, facilitând astfel învățarea și gestionarea emoțiilor. Aplicații precum „Autism Emotion" sau „Calm Counter" sprijină copiii să înțeleagă emoțiile și să le gestioneze.

Bibliografie:

1. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam Books.
2. Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). *Emotional Intelligence*. Imagination, Cognition and Personality, 9(3), 185-211.
3. Bar-On, R. (2006). *The Bar-On Model of Emotional-Social Intelligence (ESI)*. Psicothema, 18, supl., 13-25.
4. Sălăvăstru, C. (2004). *Psihologia educației*. Editura Polirom.
5. Rimm-Kaufman, S. E., & Sandilos, L. E. (2010). *Improving Students' Relationships with Teachers to Provide Essential Support for Learning*. American Psychological Association.
6. Carroll, J. M., & Bradley, L. G. (2005). *Educational Psychology: Developing Learners*. Allyn & Bacon.
7. Oades-Sese, G. V., Kaliski, P. K., & Esquivel, G. B. (2011). *Resilience in Children with Autism Spectrum Disorders*. In the Handbook of Resilience in Children.
8. Goleman, D. (1995). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche.
9. Mayer, J.D., & Salovey, P. (1997). *What is emotional intelligence?* Emotional Development and Emotional Intelligence.
10. Ministerul Educației Naționale. (2022). *Ghidul pentru integrarea copiilor cu CES în școlile obișnuite*.
11. Elian, M. (2019). *Inteligența emoțională în educația copiilor*. Editura Curtea Veche
12. Lantieri, L. (2013). *Dezvoltarea inteligenței emoționale a copiilor*. Editura Curtea Veche

METODA CONVORBIRII

GHENȚ IOANA FLORINA

GRĂDINIȚA PP1, ARAD

Educaţia timpurie, reprezintă prima etapa a educaţiei- copilăria mică. De aceea, considerăm că este important ca de la această vârstă să direcţionăm copiii spre orizonturi de cunoaşterea a tuturor cerinţelor educaţionale. Copiii cu cerinţe educaţionale speciale, sunt poate, copii ce au talente înnăscute, copii cu o imaginaţie aparte, copii care trebuie să participe activ in cadrul societăţii. De asemenea copiii ce provin din alte tări, sunt copii de la care avem foarte multe lucruri de învăţat: obiceiuri, tradiţii, limbă.

Educaţia incluzivă reprezintă o educaţie pentru toţi, presupunând includerea tuturor copiilor indiferent de grupul din care fac parte, indiferent de deprinderile, aptitudinile şi capacităţile lor dezvoltare. Fiecare copil este o metodă, pe care fiecare educatoare o descoperă şi o îmbunătăţeşte după particularităţile individuale şi de vârstă a copilului.

În cadrul grupei la care îmi desfășor activitatea, sunt înmatriculați doi copii cu cerințe educative speciale precum și doi copii ce au frecventat grădinița în anii anteriori în altă țară, spania respectiv Portugalia. Ambii au deficiente de vorbire și deficit de atenție. Copiii ce vin de la grădinițe din altă țară au un limbaj mai greoi, deseori confundând limba română cu limba spaniolă sau portugheză.Mai jos voi exemplifica cum am utilizat metoda convorbirii în cadrul domeniul experiențial om și societate. Fiind grupă mare, am decis să implic copiii și într-unj joc adevărat sau fals, pentru fixarea cunoștințelor dobândite în cadul activității. Astfel, acești doi copii au putut cu ușurință să participe activ în cadrul jocului, ridicând frunza corespunzătoare afirmațiilor adevărate sau false.

Subiectul activității este: Cum mă comport în anotimpul toamna?

Dimensiunea dezvoltării vizată în cadrul acestei activități este următoarea: comportamente prosociale,de acceptare și de respectare a diversității. Comportamentul urmărit de curriculum este 2:2 își însușește și respectă reguli, înțelege efectele acestora în planul relațiilor sociale, în contexte familiare.

Obiectivele operaționale sunt următoarele:

- Să denumească principalele caracteristici ale lunilor specifice anotimpului toamna
- Să descrie aspecte legate de starea vremii în anotimpul toamna (fenomene ale naturii, îmbrăcăminte)
- Să denumească principalele activități gospodărești specifice anotimpului toamna (adunăm fruzele, tăiem crengile uscate, culegem fructele/legumele, curățăm grădina – o pregătim pentru arat)
- Să conștientizeze importanța consumului de legume și fructe de toamnă
- Să identifice comportamentul pozitiv sau negativ din mesajul de la Zâna Toamna.

Strategii didactice utilizate sunt următoarele:
Metode și procedee:

- Conversația, explicația, brainstonming, observația, problematizarea.

Mijloace de învățământ:

- Marioneta Paiață, cufăr, imagini sugestive temei, frunze.

Forme de organizare a activității este frontal și individual.
Captarea atenției:
Prezint copiilor, sub forma unei surprize, cufărul toamnei alături de personajul principal al zilei, marioneta Paiață.
Mai jos descriu conținutul esnțial al activității:

- Anunțarea temei:

Astăzi, marioneta Paiață, este alături de noi și ne cere ajutorul. Are nevoie de ajutorul nostru deoarece, el vine din Tărâmul Soarelui unde este cald tot timpul, iar acum trebuie să se pregătească de toamnă și nu știe cum.

- Desfășurarea activității:

„ Bună ziua, copii! Eu sunt Paiață, iar astăzi împreună doresc să mă ajutați să mă pregătesc de toamnă. La mine acasă este tot timpul cald, iar eu mă aflu prima dată în anotimpul toamna .
Așadar, vă rog să mă ajutați cu răspunsurile corecte la provocările venite de la Zâna Toamna.
Sunt prima lună de toamnă
Frunze cad din pomi șirag.
Către grădiniță se îndreaptă
Pașii voștri cu mult drag. (septembrie)

- Despre ce lună este vorba în ghicitoare? (luna septembrie)
- Ce sărbătorim în luna septembrie(începe grădinița)
- Ce se întâmplă cu frunzele în luna septembrie? (încep să cadă din copaci)

A doua lună de toamnă sunt,
Brumărel, mi-a zis o lume
Vin cu fructe și legume
Toate bune pentru tine.
- Despre ce lună e vorba în ghicitoare? (octombrie)
- ce culoare au frunzele în luna octombrie?
(sunt galben)
A câtea lună de toamnă este octombrie? (a doua)

- cum i se mai spune lunii octombrie ? (Brumărel)
- -de ce? (pentru că apare bruma)

Cea de-a treia lună sunt
Rugină florilor aduc
Vin cu haine și mai groase
Pentru zile friguroase.

- Cum se numește a treia lună de toamnă?(noiembrie)
- De ce ne îmbrăcăm hainele mai groase? (temperaturile sunt mai scăzute și se apropie anotimpul iarna)

Pentru că ați răspuns corect la toate întrebările, Paiață ne propune să descoperim următoarele provocări. e comportăm în anotimpul toamna.

Din cufăr Paiață scoate o imagine sugestiva de toamnă.

- Ce pot face cu umbrela?(să te protejezi de ploaie)
- Ce alte fenomene ale naturii întâlnesc toamna? (vânt, ceață, brumă)
- -Cum mă protejez de vânt? (te îmbraci cu haine mai groase)
- Mă joc în parc dacă afară bate vântul? (nu, vântul poate să rupă crengile copacilor și te rănești)
- Cum sunt zilele toamna? (zilele sunt mai scurte, iar nopțile mai lungi
- În cufăr am găsit o pereche de mănuși.
- De ce am nevoie de mănuși??(toamna ne îmbrăcăm mai gros, deoarece temperaturile sunt scăzute)
- Ce se întâmplă dacă mă îmbrac cu pantaloni scurți și tricou, toamna? (fiind frig, răcești)
- Care lună de toamnă este mai friguroasă (luna noiembrie deoarece este cea mai apropiată de anotimpul iarna)

Paiață descoperă o imagine sugestivă de toamnă.

Ce se întâmplă cu frunzele de toamnă? (le adunăm)

Unde le depozităm? (în grădină, ca îngrășământ)

Cum mă comport în livadă? (adun fructele de toamnă în lcoșuri)

Ce pregătim din fructe? (suc, compot, dulceață)

Cum păstrez legumele de toamnă? (legumele le depozităm în pivniță)

Ce pregătim din legume? (murături, zacuscă)

Cum trebuie să mă comport cu copacii? (le tăiem crengile uscate)

Dacă sunt prea multe frunze uscate le dăm foc? (nu)

De ce ? (pentru că poluăm aerul)

După ce am curățat grădina, ce activitate avem de desfășurat? (săpăm grădina și o pregătim pentru primăvară)

Zâna Toamna mi-a trimis o imagine cu fructe și legume.

Este important să consumăm fructe și legume? De ce? (da, pentru vitamine)

Ce se întâmplă dacă nu consumăm fructe și legume ?(răcim mai des, nu avem suficientă energie pentru a ne desfășura activitățile)

Care sunt legumele de toamnă preferate de voi?

Cum le consumăm?(salate, crude, în ciorbe, dulceață).

Cum ne pregătim să consumăm fructele și legumele? (ne spălăm pe mâini, spălăm fructele și legumele și apoi le consumăm).

Paiață solicită copiilor să participe la jocul adevărat sau fals!

Astfel, adresez o întrebare dacă răspunsul este adevărat solicit copiilor să ridice frunza portocalie, dacă răspunsul este fals să ridice frunza roșie.

La finalul activității apreciez verbal comportamentul copiilor.
Următoarele imagini (sursă internet) , le-am folosit ca mijloace de învățământ:

Următoarele întrbăti le-am folosit în evaluarea activității.

1. Adevărat/ fals :ne plimbăm prin ploaie, toamna?
2. Adevărat/ fals :rupem crengile copacilor?
3. Adevărat/ fals :consumăm legumele nespălate?
4. Adevărat/ fals :tăiem crengile uscate ale copacilor?
5. Adevărat/ fals :ne îmbrăcăm cu haine mai groase în anotimpul toamna?
6. Adevărat/ fals : ne jucăm când bate vântul?
7. Adevărat/ fals :păstrăm legume și fructele de toamnă în pivniță?
8. Adevărat/ fals :nu dăm foc frunzelor și crengilor copacilor?
9. Adevărat/ fals :avem grijă de livadă, toamna?
10. Adevărat/ fals :consumăm fructe de toamnă?
11. Adevărat/ fals :folosim umbrela când plouă?
12. Adevărat/ fals :îi spunem lunii octombrie, Brumar?
13. Adevărat/ fals :ii ajutăm pe părinți și bunici la treburile casei?
14. Adevărat/ fals :adunăm frunzele în grămezi?
15. Adevărat/ fals :ne jucăm cu frunzele de toamnă?
16. Adevărat/ fals :folosim foarfeca când tăiem crengile copacilor?

Utilizarea metodei convorbirii a avut un real succes pentru copiii cu cerințe educative speciale, deoarece am abordat convorbirea ca pe un joc, copiii fiind atrași de paiață și imaginile prezentate. Jocul Adevărat sau Fals, a avut succes , aceștia fiind foarte concentrați și receptivi la cerințele jocului.

INCLUIZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ

PEȘTEAN NICOLETA

GRĂDINIȚA PP1, ARAD

Abordarea educaţiei incluzive în învăţământul preşcolar aduce după sine o multitudine de beneficii cum sunt: egaliatea de şanse, combaterea discriminării, dezvoltarea empatiei şi formarea unui climat favorabil dezvoltării armonioase a copilului. Obţinerea acestor beneficii se realizează cu uşurinţă în cadrul unităţilor de învăţământ, doar în momentul în care, din partea cadrelor didactice , vine dorinţa de a lucra în echipă şi de a se perfecţiona continuu.grădiniţa un poate singură să obţină aceste beneficii, ci doar împreună cu familia şi comunitatea. Munca în echipă şi perfecţionarea riguroasă pe acest subiect, reprezintă, dacă se poate spune aşa, cheia succesului în implementarea educaţiei incluzive în cadrul grădiniţei.

În cadrul grupei pe care o conduc am personalizat un plan de intervenție pentru un copil cu următoarele diagnostic medicale:

- tulburări perceptive- motrice
- Imaturitate psihoafectivă
- Tulburare opozitională

Perioada de desfășurare a planului de intervenție pentru copilul preșcolar , a fost de un an școlar.
Copilul a prezzentate următoarele caracteristici comportamentale:

- instabiliate motrică
- instabilitate comportamentală, cu ușoare variații
- irascibilitate
- manifestă uneori violente față de cei din jur.
- Labilitate emoțională
- Dificultăți (majore) în înțelegerea sarcinilor de lucru
- Nu recunoaște cifrele in limitele 1-10
- Se exprima incorect din punct de vedere gramatical

Colectarea informațiilor s-a realizat prin:

- Discuții cu părinții
- Discuții cu psihologul
- Analiza produselor activității
- Observarea comportamentului

Preșcolarul, manifesta un comportament adecvat vârstei de trei ani, deprinderile și aptiutidinile însușite nu sunt în concordanță cu vârsta lui, peste șase ani. Mentionez că în urma înregistrării comportamentelor în fișa de observație psihopedagogică se observă, intensitate minima in :

- participarea la activități;
- receptivitatea la observațiile si îndrumările psihopedagogului;
- Se antrenează in activitate așteptînd să fie îndemnat și încurajat în permanență;
- Are un comportament corect, cuviincios

- Participă la activități , mai ales pentru a obține aprecieri pozitive și pentru a fi lăudat;
- Este intentiv, cu manifestari de creativitate;
- Pune intrebări psihopedagogului
- Dă răspunsuri corecte și complete la întrebări

Din punct de vedere a evaluării s-au înregistrat următoarele comportamente:

- Dificultăți de concentrare a atenției
- Stare de agitație psihomotorie
- Labilitate emoțională
- Dificultăți de relaționare
- Dificultăți de întelegere a sarcinilor de lucru

În concluzie este important ca de la această vârstă să direcţionăm copiii spre orizonturi de cunoaşterea a tuturor cerinţelor educaţionale. Copiii cu cerinţe educaţionale speciale, sunt poate, copii ce au talente înnăscute, copii cu o imaginaţie aparte, copii care trebuie să participe activ in cadrul societăţii. De asemenea copiii ce provin din alte tări, sunt copii de la care avem foarte multe lucruri de învăţat: obiceiuri, tradiţii, limbă, etc.

Bibliografie:

- Vrăşmaş, E, (2008), Educaţie timpurie şi Grădiniţa adaptată, Bucureşti, Asociaţia RENINCO România.
- Boncu, Ş,(2013)Psihosociologie şcolară, Polirom.
- Gherguţ, A, (2016), Educaţia incluzivă şi pedagogía diversităţii, Polirom
- Faber, J, (2019) Cum să le vorbim copiilor astfel încât să ne asculte- Ghid de supravieţuire pentru părinţi cu copii de 2-7 ani, Bucureşti: Curtea Veche.

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

PROF. DR. DRĂGOI DOINA
LICEUL TEHNOLOGIC „VIRGIL MADGEARU”
ROȘIORI DE VEDE, TELEORMAN

Rezumat

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în școlile de masă reprezintă o provocare majoră pentru sistemele educaționale la nivel global. Articolul de față explorează strategii eficiente pentru promovarea unei educații incluzive și adaptarea practicilor didactice la nevoile variate ale acestor elevi. Accentul este pus pe colaborarea dintre profesori, părinți și specialiști, utilizarea tehnologiilor asistive și dezvoltarea unui mediu educațional suportiv.

Introducere

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor elevilor, indiferent de abilitățile lor, într-un mediu care promovează echitatea și respectul pentru diversitate. Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) beneficiază semnificativ de un mediu educațional incluziv, dar succesul acestei inițiative depinde de implementarea unor strategii eficiente.

Obiectivul acestui articol este de a analiza principalele strategii utilizate în promovarea incluziunii elevilor cu CES și de a sublinia importanța unei abordări colaborative.

1. Politici și cadre legislative

Importanța legislației incluzive

Implementarea strategiilor de incluziune este condiționată de existența unui cadru legislativ adecvat. Acesta definește obligațiile statelor și drepturile elevilor cu CES, oferind bazele unei educații echitabile.

În Uniunea Europeană, Directiva 2000/78/CE promovează egalitatea de șanse pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv în educație. La nivel național, legislația românească (Legea Educației Naționale nr. 1/2011) prevede dreptul tuturor copiilor la educație incluzivă.

Rolul acestor legi este de a elimina barierele structurale, sociale și atitudinale în calea accesului egal la educație. Totuși, succesul depinde de implementarea lor corespunzătoare, necesitând alocarea de resurse și formarea specializată a cadrelor didactice.

2. Strategii didactice pentru incluziune

a) Diferențializarea și individualizarea instruirii

Diferențializarea predării presupune adaptarea conținutului și a metodelor în funcție de nivelul de pregătire, stilurile de învățare și nevoile fiecărui elev. Individualizarea vine în completare, urmărind să ofere sprijin specific elevilor cu CES.

Măsuri concrete includ:

- **Elaborarea de planuri educaționale individualizate (PEI):** Acestea detaliază obiectivele de învățare, strategiile și resursele necesare fiecărui elev cu CES.
- **Utilizarea materialelor educaționale adaptate:** Text simplificat, imagini explicative, video-uri educaționale.

- **Metode interactive:** Jocuri de rol, activități practice și lucru în echipă, care favorizează participarea activă.

Aceste metode permit elevilor să participe și să contribuie în mod semnificativ la procesul educațional, reducând sentimentul de marginalizare.

b) Utilizarea tehnologiilor asistive

Tehnologiile asistive joacă un rol esențial în facilitarea accesului la educație pentru elevii cu CES. Printre cele mai utilizate instrumente se numără:

- **Software educațional adaptativ:** Programe care personalizează conținuturile în funcție de abilitățile elevului.
- **Table inteligente:** Acestea permit prezentări vizuale interactive, benefice pentru elevii cu dificultăți de învățare.
- **Dispozitive de comunicație augmentativă:** Tablete cu aplicații pentru elevii cu dificultăți de exprimare verbală.

Aceste tehnologii nu doar că sprijină învățarea, dar contribuie și la creșterea autonomiei elevilor, stimulând implicarea activă în procesul educațional.

c) Formarea continuă a cadrelor didactice

Un element esențial al succesului educației incluzive este formarea continuă a profesorilor. Cursurile specializate în managementul diversității și comunicare incluzivă sunt vitale pentru a dezvolta competențele necesare. De asemenea, schimburile de experiență în cadrul workshop-urilor sau al rețelelor profesionale contribuie la adoptarea de bune practici. Astfel, cadrele didactice pot aborda cu succes complexitatea unei clase incluzive.

3. Implicarea factorilor interesați

a) Colaborarea cu părinții

Părinții sunt parteneri esențiali în procesul educațional. Comunicarea constantă dintre profesori și părinți ajută la dezvoltarea unor soluții personalizate pentru elevii cu CES.

Acțiuni practice includ:

- Organizarea de ședințe regulate pentru evaluarea progresului.
- Implicarea părinților în activități de sprijin, cum ar fi lecturile interactive.
- Oferirea de consiliere pentru a ajuta familiile să înțeleagă mai bine nevoile copiilor lor.

b) Colaborarea cu specialiștii

Psihologii, terapeuții ocupaționali și logopezii joacă un rol important în echipele multidisciplinare. Ei sprijină dezvoltarea unor planuri de intervenție personalizate, contribuind la succesul elevilor cu CES. Această colaborare permite identificarea și abordarea promptă a provocărilor specifice fiecărui elev.

4. Mediul educațional incluziv

Adaptarea infrastructurii

Crearea unui mediu accesibil pentru toți elevii este esențială. Exemple includ:

- **Rampă de acces:** Pentru elevii cu dizabilități motorii.
- **Săli de clasă flexibile:** Mobilier adaptabil, iluminat corespunzător.
- **Zone de liniștire:** Spații dedicate elevilor care au nevoie de pauze senzoriale.

Cultura incluziunii

Promovarea respectului și a toleranței este la fel de importantă precum infrastructura fizică. Campaniile anti-bullying, atelierele de conștientizare și activitățile extracurriculare ajută la construirea unui climat pozitiv.

Concluzii

Implementarea strategiilor de incluziune a elevilor cu cerințe educaționale speciale necesită o abordare complexă, care să includă politici clare, formare continuă pentru profesori și implicarea activă a tuturor factorilor interesați. Prin promovarea unui mediu educațional suportiv și utilizarea unor metode didactice adaptate, se pot crea condiții optime pentru dezvoltarea potențialului fiecărui elev.

Bibliografie

1. European Commission. (2000). *Directive 2000/78/EC establishing a general framework for equal treatment in employment and occupation*. Retrieved from https://eur-lex.europa.eu
2. Legea Educației Naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României.
3. Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). "Exploring inclusive pedagogy." *Cambridge Journal of Education*, 41(4), 365-378.
4. Mitchel, D. (2014). *What Really Works in Special and Inclusive Education: Using Evidence-Based Teaching Strategies*. Routledge.
5. UNESCO. (2020). *Inclusive teaching: Preparing all teachers to teach all students*. Retrieved from https://unesdoc.unesco.org

INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN ȘCOALA DE MASĂ

BADEA ISABELA
LICEUL TEHNOLOGIC „VIRGIL MADGEARU ”ROȘIORI DE VEDE

Elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) la geografie au nevoie de adaptări care să le permită accesul echitabil la procesul de învățare. Aceste adaptări depind de tipul de dificultăți întâmpinate (cognitive, motorii, senzoriale, emoționale etc.) și pot include:

1. Adaptarea conținutului

- Reducerea volumului de informații;
- Simplificarea limbajului utilizat în explicații;
- Utilizarea unor materiale vizuale, cum ar fi hărți simplificate, imagini, diagrame sau filme educative.

2. Metode și tehnici didactice

- Predarea prin jocuri educative, activități practice sau discuții;
- Utilizarea tehnologiilor moderne (tablete, softuri educaționale) pentru a face informațiile mai accesibile;
- Activități interactive care să implice colaborare și comunicare.

3. Adaptarea evaluării

- Oferirea de teste simplificate;
- Evaluare orală în locul celei scrise, dacă este necesar;
- Mai mult timp pentru realizarea sarcinilor de lucru;
- Focus pe răspunsuri esențiale, nu pe detalii complexe.

4. Suport individualizat

- Realizarea unui Plan de Intervenție Personalizat (PIP) în colaborare cu psihopedagogii și profesorii de sprijin;
- Monitorizarea progresului în mod regulat;
- Încurajarea elevului și aprecierea eforturilor, nu doar a rezultatelor.

5. Exemple de activități specifice

- Interpretarea unei hărți simple cu ajutorul profesorului;
- Asocierea unor imagini cu fenomene geografice (ex. imagini cu vulcani, râuri sau munți);
- Jocuri educative pentru identificarea poziției țărilor pe hartă.

Aceste măsuri sprijină elevii CES în integrarea lor eficientă în procesul de învățare, respectându-le ritmul și capacitățile individuale. Este importantă colaborarea dintre cadrele didactice, părinți și consilieri educaționali pentru a oferi cele mai bune soluții.

Metodele active sunt foarte agreate de elevii cu CES, ei participând cu plăcere la acest tip de activități. În topul preferințelor copiilor se află instruirea asistată de calculator dar sunt iubite și folosite și jocul de rol, ciorchinele, harta cu figuri sau posterul.

Utilizarea metodelor interactive crește încrederea în forțele și cunoștințele proprii ale copiilor cu CES. Percepția avută de acești copii este că prin aceste activități ei sunt „la fel” cu elevii școlilor de masă, mai ales dacă le sunt utilizate abilitățile cele mai bine reprezentate (fizice, artistice, de memorare, etc). Ne mai resimțind la nivel conștient handicapul (sentimentul „„diferit față de alți copii”), ei devin mai încrezători în reușită și acceptă ulterior sarcini mult

mai dificile, fără a fi demoralizați dacă rezultatul așteptat apare după mai multe încercări. Acest lucru este benefic deoarece copii cu CES, mai ales cei care au ajuns în școala specială după eșecuri repetate în școala de masă, au o motivație a învățării foarte slabă și cel mai mic insucces îi face să abandoneze sarcina trasată, evident cu consecințe grave asupra achizițiilor cognitive.
Prin intermediul metodelor interactive relațiile interpersonale sunt consolidate și crește capacitatea de lucru în echipă. Elevii ajung să relaționeze în sala de clasă ca într-o familie, protejându-se ulterior unul pe celălalt și în alte conjuncturi. În acest fel socializarea acestor copii crește și sunt consolidate relații și comportamente sociale ce le vor fi utile mai târziu.
Majoritatea metodelor interactive utilizate la clasă cresc coerența și spontaneitatea în exprimare. Jocul de rol, ciorchinele, harta cu figuri sau posterul au ca efect imediat observabil la copii cu CES îmbogățirea vocabularului, chiar dacă acești copii preiau integral expresii utilizate pe parcursul derulării metodei respective. Fluența în exprimare precum și capacitatea de a realiza conexiuni logice între noțiuni sunt de asemenea îmbunătățite prin utilizarea frecventă a acestor metode la clasă.
Toate metodele trebuie însă adaptate la nivelul cognitiv al elevilor astfel încât cerințele să nu depășească posibilitățile proprii copilului. În acest fel se evită apariția eșecului în realizarea sarcinii trasate și ulterior refuzul participării la o altă activitate similară. Adaptarea metodelor pentru lucrul la clasă va trebui să țină cont de caracteristicile psiho-cognitive ale tuturor copiilor din clasă și este extrem de solicitantă pentru cadrul didactic.
Capacitatea de lucru independent fiind redusă, supravegherea elevilor trebuie să fie realizată continuu, chiar dacă metoda utilizată nu prevede acest lucru. Supravegherea trebuie făcută cu discreție pentru ca elevul cu CES să nu perceapă acest lucru și pentru ca în final să se consolideze deprinderile de lucru independent (evident în limitele impuse de gradul de handicap al copilului). Unele metode se descompun în pași mai mulți decât ar fi nevoie pentru ca sarcinile trasate să fie cât mai simple și deci accesibile elevilor. Unii elevi cu CES nu pot reține și realiza mai mult de două sarcini trasate simultan; ca urmare pașii de lucru sunt foarte mici și simpli ceea ce duce pe de o parte la o durată de realizare a sarcinii mai mare decât în mod obișnuit iar pe de altă parte elevul poate să nu mai perceapă obiectivul final. De aceea etapele parcurse trebuie recapitulate cât se poate de des și la fel de des trebuie reamintit scopul final pentru care se realizează sarcina de lucru respectivă.
Sarcina profesorului care lucrează cu copii cu CES este mult mai dificilă și mai solicitantă decât cea a colegilor din scoală de masă. Satisfacția atingerii obiectivelor propuse este însă cu mult mai mare și este lucrul care întotdeauna ne va face să mergem mai departe. Pentru că și acești copii sunt ai noștri, pentru că și acești copii merită tot ce putem da mai bun și pentru că acești copii pot fi integrați în societate.

Bibliografie:
Mușu ,I.; Toflan , A. - Terapia educațională integrată, Ed.Pro Humanitate, București, 1997Străchinaru , I. - Psihopedagogie specială, Ed.Polirom , Iași, 1994U. Șchiopu (coord.) - Dicționar enciclopedic de psihologie, Ed. Babel București 1997
Sursa: https://edu.freepedia.ro/metode-interactive-utilizate-in-lucrul-cu-copiii-cu-ces

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI – STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

VIȘINICĂ DANIELA
LICEUL TEHNOLOGIC ”VIRGIL MADGEARU”

Educația este dreptul fundamental al fiecărui copil, indiferent de abilitățile, dizabilitățile sau dificultățile cu care se confruntă. Conceptul de “educație pentru toți” reflectă nevoia de a construi un sistem educațional care să includă toți elevii, oferindu-le șansa de a-și dezvolta potențialul. Educația incluzivă este mai mult decât o necesitate; este o expresie a respectului pentru diversitate și a angajamentului social față de egalitatea de șanse.

Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) se confruntă adesea cu provocări unice în mediul școlar. Fie că este vorba despre dizabilități fizice, dificultăți cognitive, emoționale sau sociale, acești elevi au nevoie de strategii și resurse care să faciliteze integrarea lor. Prin abordări personalizate și prin colaborare între cadre didactice, familii și comunitate, se pot crea oportunități reale pentru toți copiii.

Incluziunea – un principiu esențial al educației moderne.

Incluziunea educațională se bazează pe ideea că fiecare elev, indiferent de condiția sa, are dreptul de a învăța în cadrul unei comunități școlare obișnuite. Acest model nu înseamnă doar integrarea fizică a elevilor cu CES în școli de masă, ci și adaptarea procesului educațional pentru a răspunde nevoilor fiecăruia.

Educația incluzivă promovează valori precum respectul pentru diversitate, empatia și solidaritatea, contribuind astfel la dezvoltarea unor comunități mai tolerante. În același timp, învățarea în medii diverse oferă tuturor elevilor oportunitatea de a dezvolta competențe sociale și de a înțelege mai bine complexitatea societății.

Strategii eficiente pentru incluziunea elevilor cu CES

1. Adaptarea curriculumului

Curriculumul trebuie să fie flexibil și personalizabil. Prin planuri educaționale individualizate (PEI), obiectivele și metodele de predare sunt ajustate pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev. Acest lucru permite elevilor cu CES să participe activ la procesul de învățare și să obțină rezultate relevante pentru dezvoltarea lor.

2. Tehnologiile asistive

Utilizarea tehnologiilor moderne poate facilita accesul la educație pentru elevii cu dizabilități. Dispozitive precum cititoare de ecran, tablete tactile sau aplicații educaționale permit elevilor să depășească barierele de comunicare sau de mobilitate.

3. Formarea cadrelor didactice

Profesorii joacă un rol esențial în succesul educației incluzive. Pregătirea continuă a acestora este crucială pentru a dezvolta competențe în domeniul pedagogiei incluzive și pentru a învăța cum să gestioneze diversitatea în clasă.

4. Sprijinul personalizat

Prezența unor profesioniști precum logopezi, psihologi sau asistenți educaționali poate face diferența în integrarea elevilor cu CES. Acest sprijin personalizat le oferă elevilor încredere și le permite să participe activ la activitățile școlare.

5. Implicarea părinților și a comunității

Educația incluzivă nu poate fi realizată fără sprijinul părinților și al comunității. Parteneriatele între școală, familie și alte instituții contribuie la crearea unui mediu educațional favorabil și la eliminarea barierelor sociale sau culturale.

Provocări în implementarea incluziunii

Deși conceptul de educație incluzivă este larg acceptat, implementarea sa nu este lipsită de dificultăți. Printre principalele obstacole se numără:

• Lipsa resurselor financiare pentru dotarea școlilor și formarea profesorilor.

• Prejudecățile și lipsa de informare a unor cadre didactice sau membri ai comunității.

• Insuficiența personalului de sprijin în multe unități școlare.

Pentru a depăși aceste provocări, este esențială o schimbare de mentalitate la nivelul întregii societăți și o investiție susținută în educație.

Educația incluzivă nu este doar un ideal, ci o necesitate practică pentru a asigura dezvoltarea echitabilă a tuturor copiilor. Strategiile de incluziune trebuie să fie flexibile, personalizate și să implice o colaborare activă între profesori, părinți și specialiști.

Într-o lume care devine din ce în ce mai diversă, școlile au responsabilitatea de a pregăti elevii pentru o societate în care diferențele sunt acceptate și respectate. Educația pentru toți nu este doar o misiune pedagogică, ci și un pas esențial spre construirea unei lumi mai incluzive și mai umane.

Bibliografie

1. UNESCO. (1994). Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education.

2. UNICEF. (2013). The State of the World’s Children: Children with Disabilities.

3. Băniceru, S., Ciolan, L., Preda, M., & Dima, E. (2018). Bune practici în educaţia incluzivă. București: Editura Didactică și Pedagogică.

4. Florian, L. (2014). The Inclusive Classroom: From Theory to Practice. Routledge.

5. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). Inclusive Education in Practice.

6. Gherguț, A. (2005). Educația integrată și incluzivă. Iași: Polirom.

7. Stan, L. (2012). Parteneriatul școală-familie-comunitate în educația incluzivă. București: Editura Didactică și Pedagogică.

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE LA DISCIPLINELE ECONOMICE

FLOREA GABRIELA
LICEUL TEHNOLOGIC"VIRGIL MADGEARU"
ROȘIORI DE VEDE

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) la orele de discipline economice necesită adaptarea metodelor de predare, a materialelor și a evaluării pentru a răspunde nevoilor lor. Iată câteva strategii:

1. Evaluarea nevoilor individuale

- Realizarea unei evaluări inițiale a nevoilor elevilor cu CES pentru a identifica dificultățile specifice (cognitive, emoționale, fizice, sociale).
- Consultarea planurilor educaționale individualizate (PEI) și colaborarea cu profesorii de sprijin pentru a înțelege cum pot fi adaptate lecțiile.

2. Adaptarea curriculumului

- Simplificarea conținuturile complexe în părți mai accesibile, utilizând exemple practice și relevante pentru viața de zi cu zi.
- Asigurarea unei structuri clare a lecțiilor, evidențiind pașii necesari în procesul de învățare.
- Introducerea de activități care stimulează gândirea practică, precum jocuri de rol în situații economice, simulări de afaceri sau administrarea unui buget.

3. Diversificarea metodelor de predare

- Învățarea vizuală și practică: folosirea de imagini, diagrame, clipuri video și materiale interactive pentru a explica concepte economice.
- Colaborarea în grupuri mixte: integrarea elevilor cu CES în echipe cu colegi care îi pot sprijini, încurajând colaborarea și respectul reciproc.
- Jocuri educative: implementarea de activități gamificate, precum quiz-uri economice sau simulări de piață.
- Tehnologii asistive: utilizarea de aplicații și software adaptate pentru a sprijini învățarea (de exemplu, cititori de text sau aplicații pentru gestionarea timpului).

4. Adaptarea materialelor didactice

- Elaborarea de materiale de suport cu fonturi clare, culori contrastante și imagini explicative.

- Furnizarea de fișe de lucru adaptate, cu exerciții mai scurte sau mai puțin complexe.
- Oferirea de acces la rezumate ale lecțiilor sau notițe pre-scrise pentru a ușura procesul de învățare.

5. Tehnici de management al clasei

- Stabilirea de reguli clare și oferiți instrucțiuni pas cu pas pentru sarcini.
- Oferirea de pauze regulate pentru a evita suprasolicitarea și a menține atenția elevilor.
- Încurajarea unui mediu de învățare pozitiv, care să valorizeze contribuțiile fiecărui elev.

6. Metode alternative de evaluare

- Oferirea de opțiuni variate pentru evaluare, cum ar fi proiecte individuale, teste orale sau prezentări, în locul testelor scrise standard.
- Permiterea de mai mult timp pentru finalizarea sarcinilor și asigurarea de feedback constructiv, centrat pe progres.

7. Colaborarea cu familia și specialiști

- Menținerea unei o comunicări constante cu părinții elevilor cu CES pentru a asigura continuitatea sprijinului acasă.
- Implicarea specialiștilor precum psihopedagogi sau consilieri pentru a adapta strategiile și a oferi suport suplimentar.

Prin aplicarea acestor strategii, elevii cu cerințe educaționale speciale pot participa activ la lecțiile de discipline economice și pot dobândi competențele necesare pentru a înțelege și aplica conceptele economice în viața reală.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

DOBRE CĂTĂLIN
LICEUL TEHNOLOGIC „ VIRGIL MADGEARU" ROȘIORI DE VEDE

Educația incluzivă

Educația incluzivă, ca deziderat educativ, promovează o pedagogie centrată pe copil, în condițiile în care învățământul trebuie să se adapteze diferențelor dintre oameni, la cerințele specifice de educație care derivă din acestea. Ea trebuie să fie accesibilă, flexibilă, comprehensivă. Proiectează un nou tip de școală: comprehensivă, deschisă, tolerantă.

Pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă și a putea vorbi de incluziune este necesar a se îndeplinii următoarele criterii:

- Cadrele didactice deschise față de copilul cu nevoi speciale, resursele disponibile (metode de predare, materiale, timp disponibil, competențe profesionale personale/de grup);
- Școala, ce asigură copilului cu nevoi speciale un program de lucru într-o clasă obișnuită, cu alți copii de vârstă apropiată;
- Familia, care ar trebui să asigure climatul securizat și cadrul optim necesar dezvoltării unei personalități echilibrate a copilului;

Numărul copiilor cu dizabilități, cu precădere intelectuale, cognitive sau fizice, a ajuns pe plan mondial la cote ridicate. Cu acest lucru se confruntă și societatea românească. Legislația în sprijinul acestor copii este precară încă. Pentru integrarea lor reală în societate sunt necesare ore de terapie pe termen lung, este nevoie de instituții cu personal calificat, care să ofere toate serviciile necesare finanțate de la bugetul statului. Până când vor fi posibile aceste facilități familiile acestor copii se descurcă după posibilitățile materiale pe care le au.

Cum putem integra copiii cu CES în învățământul de masă?

Problematica integrării copiilor cu CES în învățământul de masă aduce în discuție conceptul de egalitate a șanselor. Prin egalitatea șanselor se înțelege acel proces prin care diversele sisteme ale societății și mediului sunt puse la dispoziția tuturor, în particular a persoanelor cu handicap.

Existența copiilor cu CES a pus în fața învățământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activității, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învățare, modalități de diferențiere a activității și/sau a conținuturilor învățării, etc până la complexa problemă a segregării sau/și integrării acestor copii în învățământul de masă.

Formele de integrare a copiilor cu CES pot fi reprezentate de clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor

copii în aceleași clase obișnuite. Integrarea acestor copii în colectivul unei clase obișnuite exprimă atitudinea favorabilă a acestora față de unitatea de învățământ și față de cadrul didactic, ajută la consolidarea unei motivații puternice, care susține efortul copilului în activitatea de

învățare, duce la realizarea unor progrese la învățătură și în plan comportamental.

Copiii cu CES au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea, vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce si cum este necesar să fie învățat.

Școala este un mediu important de socializare. Integrarea școlară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondență totală între solicitările formulate de școală si posibilitățile copilului de a le rezolva; existenta unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

Adepții învățământului segregaționist vehiculează unele argumente :

- învățământul special oferă posibilitatea aplicării unor programe specializate în funcție de categoria deficienței, de nivelul vârstei cronologice și mintale, fapt ce deschide o perspectivă mai bună pentru integrarea în mediul socio-profesional ;
- în învățământul special omogenizarea grupelor de lucru se poate realiza mai bine decât în învățământul obișnuit deoarece la diversitatea copiilor du deficiențe se adaugă diversitatea celor normali și diferențele majore dintre cele două grupuri ;
- învățământul special funcționează cu un efectiv restrâns de elevi, fapt ce permite organizarea activităților în funcție de particularitățile psiho-individuale ale copiilor ;
- învățământul special dispune de cadre didactice specializate atât prin profilul pregătirii universitare, cât și prin dobândirea de experiență în activitatea practică desfășurată în timp cu copiii cu CES;
- în învățământul obișnuit, izolarea și autoizolarea copiilor cu CES sporește pentru că se mențin atitudini negative din partea colegilor normali sau acceptarea primilor cu rezerve serioase ;
- în clasele din învățământul obișnuit, unde sunt prezenți doi- trei copii cu CES, aceștia sunt neglijați de către cadrele didactice, întrucât ele nu au la dispoziție timpul necesar de a se ocupa de ei în mod diferențiat și nici nu dispun de pregătirea necesară pentru a putea contribui la recuperarea lor ;
- în țările mai dezvoltate copiii cu CES frecventează școala de masă și în completarea unor activități suplimentare efectuate de un specialist de sprijin sau unul itinerant, astfel încât un copil cu deficiențe beneficiază de constituția mai multor specialiști.

Câteva strategii și intervenții utile din partea cadrului didactic ar fi următoarele: crearea unui climat afectiv-pozitiv, stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare,

încurajarea sprijinului din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor, folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat și cel mai mic progress, centrarea învățării pe activitatea practică, sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile.

Școala incluzivă reprezintă un pas mai departe în procesul de permeabilizare și eliminare treptată a barierelor educaționale dintre copiii obișnuiți și cei cu diverse dizabilități.

Predispoziția biologică nu este o sentință, iar mediul social este o șansă. Sentința produsă de societate este mai periculoasă pentru un copil în dezvoltare decât predispoziția biologică. Pornind de aici, trebuie să înțelegem faptul că trăim într-o lume a diversității umane, că școala nu se poate eschiva de la rolul de promotor al progresului uman și că doar ea poate facilita schimbarea, întrevăzută ca posibilă, a mentalității și atitudinii față de cerințele educative ale tuturor copiilor.

BIBLIOGRAFIE:

Gheruț,A., Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată, Ed.Polirom.
Iași, 2001;

Verza, E., Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a XIII-a, școli normale, E.D.P., București, 1994; https://www.asociația-supra.ro/ce-înseamna
https://iubimbrașovul.tv/incluziunea

INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN ȘCOALA DE MASĂ - UN PAS SPRE ECHITATE ȘI DIVERSITATE

IAURUM CRISTINA
LICEUL TEHNOLOGIC VIRGIL MADGEARU
ROȘIORI DE VEDE, TELEORMAN

Incluziunea educațională a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) reprezintă un obiectiv fundamental în dezvoltarea unui sistem educațional echitabil și accesibil pentru toți. Acest concept vizează integrarea copiilor cu diverse dizabilități sau dificultăți de învățare în școlile de masă, oferindu-le oportunități egale de a participa și de a beneficia de educație de calitate. Incluziunea înseamnă mai mult decât prezența fizică a elevilor cu CES într-o sală de clasă obișnuită; presupune acceptarea, sprijinirea și valorizarea diferențelor, crearea unui mediu educațional care să răspundă nevoilor tuturor elevilor. Într-o societate care aspiră la echitate și respect pentru diversitate, includerea acestor copii în educația de masă contribuie la dezvoltarea unor comunități mai puternice și mai tolerante.

La nivel global, Convenția ONU privind Drepturile persoanelor cu dizabilități subliniază importanța incluziunii în toate aspectele vieții, inclusiv în educație. Sistemul educațional din România, prin reglementări legislative și inițiative instituționale, încercă să promoveze acest ideal prin politici de sprijin și adaptare a curriculumului pentru elevii cu CES.

Cu toate acestea, procesul de incluziune implică provocări semnificative. De la percepțiile sociale până la resursele materiale și umane limitate, fiecare factor joacă un rol crucial în succesul acestei inițiative. Realizarea unei educații incluzive necesită eforturi comune din partea profesorilor, elevilor, familiilor și autorităților, astfel încât niciun copil să nu fie lăsat în urmă.

Conceptul de cerințe educaționale speciale (CES) include o gamă largă de nevoi educaționale care derivă din dizabilități fizice, cognitive, emoționale sau sociale. Aceste cerințe impun adaptări specifice în procesul educațional pentru a asigura acces egal la învățământ de calitate.

În legislația românească, Legea Educației Naționale nr. 1/2011 reprezintă principalul cadru normativ care reglementează incluziunea în educație. Aceasta subliniază dreptul fiecărui copil de a avea acces la educație indiferent de dizabilitate sau alte dificultăți. Sistemul de educație incluzivă este sprijinit prin crearea de clase speciale în școlile de masă, adaptări curriculare și utilizarea unor metode de predare diferențiate.

Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) joacă un rol important în sprijinirea elevilor cu CES prin evaluare psihopedagogică, consiliere și elaborarea planurilor educaționale personalizate. Aceste centre colaborează cu școlile, cadrele didactice și familiile pentru a dezvolta strategii care să răspundă nevoilor individuale ale elevilor.

La nivel internațional, Convenția ONU privind Drepturile persoanelor cu dizabilități (2006) împreună cu Declarația de la Salamanca (1994) constituie documente fundamentale pentru promovarea educației incluzive. Acestea subliniază importanța eliminării barierelor care limitează accesul elevilor cu CES la educație.

Pe plan național, programele educaționale specifice, cum ar fi Planurile de Intervenție Personalizată (PIP), au fost introduse pentru a răspunde nevoilor individuale ale elevilor cu CES. PIP presupune adaptarea obiectivelor educaționale, a metodelor de evaluare și a materialelor didactice pentru a sprijini progresul acestor elevi.

De asemenea, cadrele didactice au responsabilitatea de a se implica activ în procesul de formare continuă pentru a dobândi competențe și abilități necesare unei educații incluzive. Instituțiile de învățământ superior oferă, tot mai des, cursuri de formare și module specifice destinate incluziunii elevilor cu CES.

Incluziunea în școlile de masă vine cu numeroase provocări:

-Dificultăți de adaptare - elevii cu CES se pot confrunta cu bariere sociale și academice.

-Pregătirea insuficientă a cadrelor didactice - Mulți profesori nu au formare specifică pentru a lucra cu această categorie de elevi.

-Lipsa resurselor - Materialele adaptate și infrastructura adecvată pot fi insuficiente.

Pentru a ușura integrarea copiilor cu CES în școli este nevoie de:

-Formarea continuă a cadrelor didactice prin organizarea de cursuri pentru a dezvolta competențele necesare în lucrul cu elevii cu CES.

-Crearea unui mediu prietenos prin implementarea de programe de conștientizare și reducere a stigmatizării.

-Colaborarea cu părinții și specialiștii în mod constant

Incluziunea elevilor cu CES în școala de masă este un proces complex, dar necesar pentru construirea unei societăți echitabile. Este esențial să se investească în formarea cadrelor didactice, adaptarea resurselor și conștientizarea importanței diversității în educație.

Bibliografie

1. Bădescu, G. (2016) - Incluziunea în educație: perspective și provocări. București: Editura Didactică și Pedagogică.

2. Crăciun, D. (2020) - Educația incluzivă în școlile românești. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.

3. Dumitru, M. (2018) - Strategii educaționale pentru elevii cu CES. Iași: Polirom.

4. Popescu, A. (2017) - Integrarea copiilor cu dizabilități în școala de masă. Timișoara: Editura Universității de Vest.

5. Stan, L. (2015) - Metode de lucru cu elevii cu CES. Pitești: Paralela 45.

ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE LA DISCIPLINELE ECONOMICE

LESPEZANU MARGARETA
LICEUL TEHNOLOGIC „VIRGIL MADGEARU”
ROȘIORI DE VEDE

Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) care studiază discipline economice necesită o abordare adaptată nevoilor lor, pentru a le asigura un proces educațional eficient și incluziv. Iată câteva aspecte și strategii relevante în acest context:

1. Identificarea și clasificarea cerințelor educaționale speciale
Elevii CES pot include:
- Elevi cu deficiențe fizice, senzoriale (ex. deficiențe de auz sau vedere).
- Elevi cu deficiențe cognitive ușoare sau moderate.
- Elevi cu tulburări de comportament sau dificultăți emoționale.
- Elevi cu tulburări de spectru autist (TSA).
- Elevi cu dificultăți de învățare (dislexie, disgrafie, discalculie).

Este esențial ca profesorii să colaboreze cu echipele multidisciplinare (psihologi, consilieri școlari) pentru a înțelege nevoile fiecărui elev.

2. Adaptarea curriculumului economic
Curriculumul poate fi ajustat pentru a facilita accesul elevilor CES:
- Simplificarea conceptelor teoretice și folosirea unui limbaj accesibil.
- Utilizarea unor exemple practice și relevante din viața de zi cu zi.
- Crearea unor materiale de sprijin vizuale, audiovizuale sau interactive.
- Introducerea unor teme de studiu care să reflecte abilitățile și interesele elevului.

3. Strategii de predare și învățare adaptate
Profesorii pot aplica următoarele metode:
- **Învățare diferențiată**: sarcini personalizate în funcție de nivelul de cunoștințe și abilități.
- **Resurse multimedia**: filme, simulări economice digitale sau jocuri educaționale care explică noțiuni precum cererea, oferta, bugetul personal.
- **Metode active**: jocuri de rol sau simulări în care elevii aplică concepte economice (ex. "magazinul clasei").
- **Suport vizual**: diagrame, infografice și hărți conceptuale.

4. Evaluare adaptată
Evaluarea trebuie să fie flexibilă și să ia în considerare diversitatea elevilor:
- Teste orale în locul celor scrise, dacă elevul are dificultăți în scriere.
- Subdivizarea cerințelor în pași mai mici.
- Utilizarea materialelor auxiliare (calculator simplificat pentru exerciții de matematică economică).
- Evaluarea progresului în raport cu abilitățile individuale, nu în comparație cu ceilalți elevi.

5. Utilizarea tehnologiei asistive
Elevii CES pot beneficia de:

- Software-uri educaționale pentru discipline economice.
- Dispozitive precum cititoare de ecran pentru elevii cu deficiențe de vedere.
- Tablete sau laptopuri pentru a rezolva sarcini economice într-un mod mai accesibil.

6. Sprijin psihopedagogic și consiliere
Un profesor de discipline economice poate colabora cu un consilier sau psihopedagog pentru:

- Crearea unui plan educațional individualizat (PEI).
- Oferirea de sprijin emoțional pentru a reduce anxietatea legată de învățare.
- Monitorizarea progresului și ajustarea metodelor de predare.

7. Crearea unui mediu incluziv

- Încurajarea respectului și sprijinului reciproc în clasă.
- Promovarea colaborării între elevii CES și colegii lor prin activități de grup.
- Eliminarea prejudecăților legate de dizabilități sau dificultăți de învățare.

Această abordare integrată și flexibilă poate contribui la succesul elevilor CES în disciplinele economice, pregătindu-i pentru viața cotidiană și viitoarele activități profesionale.

Bibliografie

1. European Commission. (2000). Directive 2000/78/EC establishing a general framework for equal treatment in employment and occupation. Retrieved from https://eur-lex.europa.eu
2. Legea Educației Naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României.
3. Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). "Exploring inclusive pedagogy." Cambridge Journal of Education, 41(4), 365-378.

METODE ACTIV-PARTICIPATIVE UTILIZATE ÎN EDUCAREA ELEVILOR CU CES

NECIU ILEANA

LICEUL TEHNOLOGIC „ VIRGIL MADGEARU”

Problematica elevilor cu CES a devenit în ultimii ani prioritară atât pentru sistemul național de învățământ cât și pentru educatori, profesori și nu în ultimul rând pentru părinți și chiar bunici uneori. Toți luptăm pentru o viață normală pentru acești copii.

„Eu sunt copilul! Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.” (Din „Child’s Appeal”, Mamie Gene Cole)

Politicile educaționale sunt bazate pe valorificarea principiilor educației pentru toți, indiferent de cerințele speciale cu care se confruntă, pentru a deveni utili în familiile lor, dar și utili societății în care reușesc să se integreze. Integrarea pune accentul pe cerințele copiilor, expertiză specializată, intervenție specializată până la recuperarea copiilor. Procesul de integrare trebuie să fie un proces de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate. Școala trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaționale care să atragă copii și să le satisfacă cerințele. În această școală trebuie să existe în primul rând comunicare, înțelegere, într-un cuvânt un spațiu dominat de acceptare, toleranță și diversitate. Este știut faptul că din categoria copiilor cu cerințe speciale fac parte nu numai copii cu deficiențe, dar și copii care, chiar dacă nu au dizabilități organice sau fiziologice, prezintă manifestări repetate de inadaptare la cerințele programei școlare.

Școala pentru diversitate pune în centrul atenției sale persoana umană ca ființă originală, unică și irepetabilă, accentuând ideea că în fiecare societate există persoane diferite, grupuri diferite, motivații, rațiuni și puncte de vedere diferite. (M.L. Melero,1998) Pregătirea corespunzătoare a profesorilor și a altor categorii de specialiști este o condiție fundamentală pentru valorificarea diversității culturale în câmpul relațiilor sociale și comunitare. Abordarea problematicii conținuturilor educației în condițiile integrării copiilor cu CES în învățământul de masă trebuie să se finalizeze cu realizarea unui curriculum diferențiat sau adaptat. Acest curriculum trebuie să fie flexibil astfel încât fiecare elev să avanseze într-un ritm propriu în funcție de capacitățile sale de învățare.

Un curriculum integrat trebuie să pună accent pe următoarele domenii:

1) Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate din domeniul afectiv, motivațional, caracterial și al socializării;

- imaginea de sine;
- motivația internă și externă;
- scopurile, interesele, pasiunile;
- activitățile individuale și în grup;
- gradul de toleranță și înțelegere față de cei din jur și față de valorile acestora;
- echilibrul afectiv;

- jocul, activitățile de timp liber;
- responsabilități individuale, școlare, sociale;
- atitudine față de muncă etc.

2) Dezvoltarea deprinderilor de muncă individuală;
- deprinderile de studiu și stilul personal de învățare;
- învățare socială;
- activitățile extrașcolare de învățare;
- comunicarea verbală și non verbală, orală și scrisă, cititul;
- operațiile aritmetice de bază;

3) Dezvoltarea conduitei morale, religioase și a simțului estetic
- sistemul de valori morale;
- atitudinea față de valorile religioase;
- atitudine față de diferite evenimente și fenomene sociale;
- gradul de implicare în diferite activități cu conotație etică sau estetică etc.

4) Dezvoltarea armonioasă a conduitelor psihomotrice
- deprinderi psihomotrice de bază(locomoția, gesturile, mimica);
- jocurile dinamice și exercițiile fizice;
- rezistența la efort fizic etc.

În proiectarea curriculumului trebuie să se țină seama de tipul și gradul deficienței elevului.

În cadrul lecțiilor se pot utiliza o serie de metode sau tehnici de lucru adaptate vârstei elevilor și nivelului lor de performanță. Prezint câteva metode aplicate în cadrul lecțiilor, care au dus la obținerea unui progres școlar al copiilor cu deficiențe.

1) **Predicțiile în perechi** au fost folosite în cadrul orelor de Limba și literatura română, Educație Civică sau Consiliere. Această activitate presupune o listă de cuvinte dintr-o povestire sau un text. Fiecare pereche trebuie să alcătuiască o scurtă compunere pe baza unei predicții în jurul listei de cuvinte. Elevii sunt încurajați să emită idei și să-și valorifice experiența personală pe care o au.

2) **Știu -Vreau să știu- Am învățat** este o metodă des întâlnită mai ales în cadrul orelor de Limba română. Se alege o temă/ un subiect, se spune ce știu deja elevii despre tema respectivă, apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la sfârșit se verifică ce au aflat nou după desfășurarea lecției.

3) **Brainstormingul** este o metodă aplicată individual sau în perechi în care elevii scriu pe hârtie toate lucrurile despre un subiect dat. De exemplu am cerut elevilor să scrie ce le vine în minte la auzul cuvântului copilărie în cadrul lecției de Limba și literatura română „La scăldat” după Ion Creangă. Inclusiv elevii cu CES au reușit să scrie numeroase cuvinte.

4) **Ciorchinele** este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Poate fi folosit la începutul lecției numindu-se „ciorchinele inițial” sau după lectura textului, numindu-se „ciorchine revăzut”. Este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei, presupunând următoarele etape:

• se scrie un cuvânt sau temă care urmează a fi cercetat în mijlocul tablei;
• se notează toate ideile care vin în minte în legătură cu tema respectivă în jurul acestuia, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
• pe măsură ce se scriu cuvinte se trag linii între toate ideile care par a fi conectate;
• activitatea se oprește când se epuizează toate ideile; încurajează elevii să gândească liber și

deschis;
Este o tehnică de căutare a căilor de acces spre propriile cunoștințe pentru a înțelege un anumit conținut.
5) **Gândiți – lucrați în perechi, comunicați** presupune o activitate de învățare prin colaborare parcurgând următorii pași:
• fiecare elev dintr-o pereche scrie despre un anumit subiect;
• cei doi parteneri își citesc reciproc răspunsurile și convin asupra unuia comun;
• profesorul pune două – trei perechi să rezume conținutul discuțiilor și concluziile la care au ajuns partenerii de comun acord.
Este o modalitate simplă și rapidă de învățare prin colaborare pe grupe. La o întrebare pregatită anticipat de învățător elevii pot găsi mai multe răspunsuri posibile.
Exemplu: Ce calități avea Cuza? „Ocaua lui Cuza" după Dumitru Almaș
Listă cu însușirile personajului:
Cinstit-credincios
omenos -drept
demn- viclean
corect - necinstit
arogant- rău
Prin confruntarea răspunsurilor în perechi și între perechi există premisele organizării informațiilor acumulate în structuri cognitive prin realizarea de contexte noi de exersare a acestor conținuturi și duc la o învățare bună.
6) Metoda R.A.I. „Răspunde-Aruncă- Interoghează" este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Are la bază stimularea și dezvoltarea capacităților copiilor de a comunica (prin întrebări și răspunsuri) ceea ce au învățat. Urmărește realizarea feed-back-ului printr-un joc de aruncare a unei mingi ușoare. Copilul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare din cunoștintele însușite, copilului care o prinde. Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg, punând o nouă întrebare. Copilul care nu știe răspunsul iese din joc, la fel ca și cel care este descoperit că nu cunoaște răspunsul la propria întrebare.
Elevii sunt încântați de această metodă – joc de constatare reciprocă a rezultatelor obținute, modalitate care se constituie în același timp și ca o strategie de învățare ce îmbină cooperarea cu competiția. Este o metodă de a realiza un feed-back rapid, într-un mod plăcut, energizant și mai puțin stresant decât metodele clasice de evaluare. Se desfășoară în scopuri constatativ – ameliorative și nu în vederea sancționării prin notă sau calificativ.
Antrenați în acest joc cu mingea, chiar și cei mai timizi elevi se simt încurajați, comunică cu ușurință și participă cu plăcere la o activitate care are în vedere atât învățarea cât și evaluarea. Există și un oarecare suspans care întreține interesul pentru metoda R.A.I. Tensiunea este dată de faptul că nu știi la ce întrebări să te aștepți din partea colegilor tăi și din faptul că nu știi dacă mingea îți va fi sau nu adresată. Această metodă este și un exercițiu de promptitudine, atenția participanților trebuind să rămână permanent trează și distributivă.
Cadrul didactic supraveghează desfășurarea jocului și în final lămurește problemele la care nu s-au găsit soluții.
O altă direcție spre obținerea progresului școlar al copiilor cu CES este și terapia ocupațională care se constituie intr-o disciplină care valorifică informații din domeniile anatomiei,

fiziologiei, pedagogiei, psihologiei, sociologiei, antropologiei, științe care studiază comportamentul uman, realizând o sinteză informațională între cunoștințele provenite din diverse științe particulare. Emil Verza arată că terapiile ocupaționale sunt de mai multe feluri, dar pentru persoanele cu deficiențe cele mai semnificative se referă la ludoterapie, muzicoterapie, terapia prin dans și ergoterapia.

Specialiștii care aplică diferite forme de terapie ocupațională sunt preocupați, în principal, de următoarele aspecte:

– să relizeze însușirea de către subiect a unei deprinderi pierdute sau cu un nivel redus de funcționare;

– să contribuie la învățarea de noi deprinderi și abilități menite să le compenseze pe cele care au dispărut din diverse motive.

Jocul, ca modalitate de relație între individ și lumea obiectelor, constituie formula primară a acțiunii umane, o formă de organizare a cogniției, o formă de organizare a cunoașterii. Cântecul, jocurile muzicale, jocurile cu text și cântec, audițiile muzicale, modelajul, desenul, pictura, sculptura sau alte activități din sfera terapiilor ocupaționale contribuie la sporirea atenției, la dezvoltarea memoriei, gândirii, imaginației a tuturor proceselor psihice implicate în învățarea de tip școlar. Prin teoria „inteligențelor multiple" ale lui H. Gardner se recunoaște faptul că oamenii învață în moduri diferite și obțin progrese școlare tot în moduri diferite.

Copiilor le plac aceste metode activ-participative și chiar dacă uneori copiii cu CES nu le înțeleg pe deplin ei solicită să participe în număr cât mai mare la realizarea lecției.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi folosită și îmbogățită în funcție de imaginația și creativitaea dascălului și în funcție de nivelul clasei la care predă.

Progresul școlar se obține treptat prin muncă și efort uriaș depus atât de cadrul didactic cât și de elev. Capacitatea de învățare a elevilor cu CES, ambianța și sprijinul familiei și a societății în general, influențeză foarte mult obținerea unui progres școlar real.

Bibliografie

1. Alois, Gherguț, 2016, Educția incluzivă și pedagogia diversității, Editura Polirom.
2. Alios, Gherguț, 2001, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom.
3. Oprea Crenguta, 2006, Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice, Editura Didactică și Pedagogică.

EVALUAREA COPIILOR CU CES

IORDACHE ANA MARIA CARMEN

LICEUL TEHNOLOGIC „VIRGIL MADGEARU”

ROȘIORI DE VEDE, TELEORMAN

Evaluarea persoanelor cu cerinţe educative speciale reprezintă un proces fundamental în psihopedagogia specială, prin care se urmăreşte cunoaşterea complexă a acestora în plan medical, psihologic, educaţional şi social a acestora, cuprinzând întreaga problematică întâmpinată de către acestia în mediul lor obişnuit de viaţă.

Evaluarea trebuie înţeleasă ca un proces complex, continuu, dinamic, de cunoaştere şi estimare cantitativă şi calitativă a particularităţilor dezvoltării şi a capacităţii de învăţare a copilului, de planificare şi programare care orientează elaborarea planului de servicii personalizat şi programele de intervenţie personalizate.

Pentru cadru didactic, evaluarea este un prim instrument ce îi confer o imagine asupra acţiunii sale. Instrumentele pentru evaluarea copiilor cu cerinţe educative speciale vizează:

- Psihomotricitatea. Aceasta cuprinde: 1. achiziţia abilităţilor perceptiv-motrice (motricitatea globală, motricitatea fină); 2. Conduite perceptiv-motrice (schema corporală şi lateralitatea; orientarea, organizarea şi structurarea spaţio-temporală).
- Precepţia vizuală. Elevii cu dificultăţi de învăţare a cititului prezintă tulburări în trei domenii distincte: discriminare vizuală, ordine vizuală, memorie vizuală.
- Percepţia auditivă se referă la tulburările de percepţie auditivă şi memoria auditivă.
- Limbajul. Prin formă, limbajul are următoarele componente: fonologia – sunetele şi secvenţele de sunete permise de limbaj; morfologia – cea mai mică unitate cu semnificaţie lingvistică, de la rădăcină, până la inflexiunile de pronunţie ce pot modifica semnificaţia; sintaxa – regulile ce guvernează ordinea cuvintelor şi construcţia frazelor.
- Dezvoltarea intelectuală. Particularităţile procesului cognitiv ale elevilor cu dificultăţi de învăţare sunt: percepţia confuză, aptitudini parţiale de rezolvare a problemelor, slabe aptitudini verbale, relaţiile spaţiale, instabilitatea perceptivă, necesitatea preciziei, comportamentul impulsiv, lipsa de reflecţie, aptitudini de planificare, aptitudine pasivă privind învăţarea, înţelegerea raporturilor, lipsa de evaluare a ipotezelor, gândirea logică, comunicarea egocentrică, răspunsuri prin tatonări, eficienţa transferului vizual, dificultăţi de discriminare figură-fond, lipsa generalizărilor, memorie mediocră, lipsa de cunoştinţe generale.
- Factori sociali şi personali: imaginea de sine şi comportamentul.

Demersul evaluativ în cazul elevilor cu cerinţe educative speciale parcurge următoarele etape principale:

- Evaluarea iniţială. Este constatativă, obiectivele sale fiind: 1. Identificarea, inventarierea, clasificarea, diagnosticarea; 2. Stabilirea nivelului de performanţe sau a potenţialului actual al copilului; 3. Estimarea/prognoza dezvoltării ulterioare, bazată pe potenţialul individual şi integrat al copilului; 4. Stabilirea încadrării: pe grad sau nivel educaţional etc.; 5. Stabilirea parametrilor programului de intervenţie personalizat.

- Evaluarea continuă/formativă – este un tip de evaluare care evidenţiază nivelul potenţial al dezvoltării şi urmăreşte iniţierea unor programe de antrenament al operaţiilor mintale; ea nu este centrată pe deficit, ci evidenţiază ceea ce ştie şi ce poate copilul, ce deprinderi şi abilităţi are într-o anumită etapă a dezvoltării sale.
- Evaluarea finală are ca obiective: 1. Estimarea eficacităţii intervenţiei sau a programului; 2. Modificarea PSP (Plan de Servicii Personalizat) în funcţie de constatări; 3. Reevaluarea copilului şi reconsiderarea deciziei.

O formă eficientă de evaluare în condiţiile educaţiei din şcoala incluzivă constă în evaluarea dialogată, participativă, consensuală, un proces în care sunt negociate şi aduse la un consens diferitele interese, valori şi puncte de vedere, între educator şi elev. Evaluarea participativă, consensuală – are la bază responsabilitatea împărtăşită între elev şi educator, iar accentul se pune pe cooperare, colaborare şi pe procesul învăţării. Astfel, noţiunea de evaluare îşi lărgeşte sfera de cuprindere şi nu se opreşte doar la conţinuturile vehiculate în şcoală, la rezultatele obţinute de elev (cunoştinţe, informaţii, priceperi, deprinderi, capacităţi, modele de comportament, trăsături atitudinale etc.), ci se extinde de la rezultatele obţinute către procesul de învăţare derulat în situaţii şi contexte diferite, inclusiv în afara şcolii (nonformal şi informal).

Evaluarea capacităţii de învăţare, precum şi evaluarea periodică a stării de progres/regres în dezvoltarea bio-psihoeducaţională a elevului se face prin probe de evaluare a nivelului de cunoştinţe şi competenţe. Aceste probe vor fi prelucrate, adaptate şi utilizate, ţinându-se seama de tipul şi gradul de deficienţă. Probele de evaluare la activităţi sau pe unitatea de învăţare sunt diferenţiate, pe grupe de nivel, nivel bazal şi nivel superior. Fiecare probă de evaluare urmăreşte anumite achiziţii, abilităţi şi atitudini ale elevilor în funcţie de particularităţile lor.

Tehnici eficiente de evaluare sunt autoevaluarea şi evaluarea colegială. Prin aceste tehnici se urmăreşte stimularea încrederii în sine, dezvoltarea spiritului critic şi autocritic, formarea şi dezvoltarea valorilor morale, dezvoltarea atitudinii pozitive şi a empatiei, cooperarea constructivă între elevi în procesul instructiv-educativ.

Cunoaşterea particularităţilor psihopedagogice ale fiecărui copil cu cerinţe educative speciale, indiferent de tipul deficienţei, precum şi stabilirea unui diagnostic diferenţiat au la bază o serie de metode ştinţifice grupate în două mari categorii:

1. Metode şi tehnici accesibile tuturor categoriilor de specialişti (cadre didactice, instructori de educaţie, specialişti terapeuţi, etc): observaţia, convorbirea, explicaţia, conversaţia euristică, exerciţiul, demonstraţia, studiul de caz, metoda aprecierii obiective, probe de evaluare scrise şi orale la diferite discipline, probe de evaluare practică,
2. Metode şi tehnici de uz intern, folosite de persoane care au o pregătire specială în acest scop (diagnosticieni, psihologi, psihopedagogi, pedagogi, consilieri şcolari) : chestionarele / inventarele de personalitate, testele de inteligenţă generală, testele de inteligenţă globală, testele de aptitudini, probe pentru evaluarea activităţii psihice (percepţia, afectivitatea, limbajul, imaginaţia, memoria, atenţia), probe de evaluare a nivelului intelectual pentru diferite deficienţe, etc..

Bibliografie:

- ✓ Gherguţ A.,(2011) Evaluare şi intervenţie psihopedagogică, Iași,Editura Polirom,
- ✓ Cosmovici A, Iacob L.,(1999) Psihologie școlară,București, Editura Polirom,

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

BĂDĂUȚĂ CAMELIA CORINA
LICEUL TEHNOLOGIC ”VIRGIL MADGEARU”

Educația incluzivă a devenit un principiu central al sistemelor educaționale moderne, fiind promovată de organizații internaționale precum UNESCO și UNICEF. Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în școlile de masă nu este doar un drept fundamental al acestora, ci și o oportunitate pentru întreaga comunitate școlară de a promova diversitatea, empatia și egalitatea de șanse.

Elevii cu CES au nevoie de sprijin specific, adaptat nevoilor lor, pentru a participa activ la procesul educațional și pentru a-și atinge potențialul maxim. În acest context, cadrele didactice, școlile și familiile au un rol crucial în implementarea strategiilor eficiente de incluziune.

Ce presupune incluziunea educațională?

Incluziunea educațională reprezintă procesul prin care toți copiii, indiferent de abilitățile sau dificultățile lor, sunt integrați în mediul școlar obișnuit și beneficiază de șanse egale la educație. Aceasta presupune:

- Adaptarea curriculumului la nevoile individuale ale elevilor;
- Crearea unui mediu de învățare accesibil fizic, social și emoțional;
- Asigurarea unor resurse suplimentare, cum ar fi personal de sprijin sau echipamente specifice;
- Pregătirea cadrelor didactice pentru a lucra cu elevii cu CES.

Principalele strategii de incluziune a elevilor cu CES

1. Adaptarea curriculumului

• Modificarea conținuturilor și obiectivelor educaționale astfel încât acestea să fie accesibile tuturor elevilor.

• Implementarea unui curriculum diferențiat, care să răspundă diversității din clasă.

2. Utilizarea tehnologiilor asistive

• Dispozitive precum calculatoare adaptate, table interactive sau aplicații educaționale care facilitează procesul de învățare.

• Instrumente specifice pentru elevii cu dizabilități vizuale sau auditive (ex. ecrane tactile, cititoare de ecran).

3. Crearea unui mediu de învățare incluziv

• Amenajarea sălilor de clasă pentru a fi accesibile fizic și funcționale pentru toți elevii.

• Promovarea unui climat bazat pe respect, toleranță și sprijin reciproc între elevi.

4. Suport individualizat

• Elaborarea planurilor educaționale individualizate (PEI), care să includă obiective, metode și resurse adaptate fiecărui elev.

• Colaborarea constantă între profesori, părinți și specialiști (psihologi, logopezi, kinetoterapeuți).

5. Formarea și dezvoltarea continuă a cadrelor didactice

• Organizarea de cursuri și ateliere pentru profesori, axate pe metode de predare incluzive și managementul diversității în clasă.

• Dezvoltarea abilităților de a identifica nevoile speciale și de a aplica strategiile corespunzătoare.

6. Implicarea familiei și a comunității

• Crearea unui parteneriat activ între școală, familie și alte instituții locale pentru a sprijini dezvoltarea copilului.

• Organizarea de sesiuni de consiliere pentru părinți, pentru a-i ajuta să înțeleagă nevoile copilului și să contribuie la progresul său educațional.

Beneficiile educației incluzive

Educația incluzivă oferă avantaje atât pentru elevii cu CES, cât și pentru ceilalți elevi și pentru comunitatea școlară:

• Promovează dezvoltarea empatiei, a solidarității și a respectului pentru diversitate.

• Îmbunătățește performanțele academice și sociale ale elevilor cu CES.

• Creează un mediu care încurajează inovația pedagogică și colaborarea.

• Contribuie la reducerea discriminării și la crearea unei societăți mai incluzive.

Concluzii

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale reprezintă o provocare și, în același timp, o oportunitate de a transforma educația într-un proces mai echitabil și mai accesibil.

Implementarea unor strategii eficiente necesită colaborare între profesori, părinți, specialiști și decidenți politici. Prin promovarea incluziunii, nu doar că sprijinim dezvoltarea fiecărui copil, dar construim și o societate mai tolerantă și mai unită.

Bibliografie

1. UNESCO Salamanca *Statement and Framework for Action on Special Needs Education.* (1994).

2. UNICEF. *The State of the World's Children: Children with Disabilities*. (2013).

3. Florian, L. *The Inclusive Classroom: From Theory to Practice*. Routledge. (2014).

4. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. *Inclusive Education in Practice*. (2018).

5. Gherguț, A. *Educația integrată și incluzivă*. Iași. Editura Polirom. (2005).

6. Stan, L. *Parteneriatul școală-familie-comunitate în educația incluzivă*. București. Editura Didactică și Pedagogică. (2012).

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ – O NECESITATE A ȘCOLII ROMÂNEȘTI

ILIE FLORENTINA
LICEUL TEHNOLOGIC VIRGIL MADGEARU
ROȘIORI DE VEDE, TELEORMAN

Educația incluzivă în școlile românești este un proces important pentru a asigura că toți elevii, indiferent de nevoile lor speciale, primesc o educație de calitate și au acces la oportunități egale de învățare. Acest lucru implică adaptarea curriculumului, a mediului fizic și a metodologiilor de predare pentru a susține diversitatea de nevoi ale elevilor. Implementarea educației incluzive poate necesita resurse suplimentare și formare adecvată pentru cadrele didactice, dar poate contribui semnificativ la dezvoltarea unei societăți mai echitabile.

În cadrul educației incluzive în sistemul școlar românesc, accentul este pus pe crearea unui mediu care să susțină și să încurajeze participarea și progresul tuturor elevilor, indiferent de diferențele lor. Acest lucru implică:

1. **Adaptarea Curriculumului:** Curriculumul trebuie să fie flexibil și să permită adaptări pentru a răspunde nevoilor individuale ale elevilor, inclusiv a celor cu dizabilități sau dificultăți de învățare.

2. **Suport individualizat:** Elevii cu nevoi speciale pot beneficia de suport individualizat, inclusiv de la profesori specializați, asistenți educaționali sau tehnologii asistive.

3. **Formare pentru cadrele didactice:** Cadrele didactice trebuie să fie pregătite să lucreze cu o varietate de elevi și să utilizeze metode diferite de predare pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor.

4. **Infrastructură adecvată:** Școlile trebuie să ofere un mediu fizic accesibil și sigur pentru toți elevii, inclusiv facilități pentru cei cu mobilitate redusă sau alte nevoi speciale.

5. **Parteneriate și implicare comunitară:** Implicarea părinților, a comunității și a altor instituții poate contribui la crearea unei culturi incluzive în școală și în comunitatea în ansamblu.

Prin implementarea acestor strategii și a altor practici incluzive, sistemul școlar românesc poate oferi un mediu mai echitabil și mai susținător pentru toți elevii, promovând astfel o societate mai incluzivă și mai diversă. Da, educația incluzivă are numeroase avantaje semnificative:

1. **Promovarea diversității și a toleranței:** Educația incluzivă oferă elevilor oportunitatea de a interacționa și de a învăța alături de colegi din diverse medii sociale, culturale și cu diferite nevoi. Acest lucru contribuie la dezvoltarea toleranței, a empatiei și a respectului pentru diversitate.

2. **Îmbunătățirea performanțelor școlare:** Elevii care beneficiază de educație incluzivă pot avea performanțe școlare mai bune datorită accesului la suport individualizat, adaptarea curriculumului și a metodelor de predare la nevoile lor specifice.

3. **Promovarea incluziunii sociale:** Prin integrarea în medii școlare și comunitare diverse, elevii sunt mai susceptibili să se simtă parte a societății și să dezvolte relații sănătoase și sprijinitoare cu colegii și comunitatea.

4. **Reduzerea discriminării:** Educația incluzivă poate ajuta la combaterea discriminării și a stereotipurilor, oferind tuturor elevilor șanse egale de a învăța și de a-și atinge potențialul, indiferent de caracteristicile lor personale sau de origine.

5. **Beneficii pentru toți elevii:** Abordarea incluzivă poate aduce beneficii nu doar elevilor cu nevoi speciale, ci și celorlalți elevi, oferindu-le oportunitatea de a învăța să coopereze, să fie solidari și să își dezvolte abilități de leadership într-un mediu divers.

Prin urmare, educația incluzivă nu numai că promovează drepturile și bunăstarea elevilor cu nevoi speciale, ci și contribuie la crearea unei societăți mai echitabile, mai deschise și mai incluzive. Iată câteva mituri despre educația incluzivă și argumente pentru a le contrazice:

1. **Mit:** Elevii cu nevoi speciale încetinează ritmul de învățare al întregului grup.

Contradicție: Adaptarea curriculumului și oferirea de suport individualizat pot ajuta toți elevii să progreseze la propriul lor ritm, iar interacțiunea cu colegii diversi poate aduce beneficii educaționale și sociale tuturor.

2. **Mit:** Educația incluzivă este costisitoare și impracticabilă.

Contradicție: Investiția în educația incluzivă poate avea beneficii pe termen lung, reducând marginalizarea și creând o societate mai echitabilă și mai incluzivă. În plus, resursele financiare și tehnice adecvate pot face implementarea practică și sustenabilă.

3. **Mit:** Elevii cu nevoi speciale nu se pot integra într-un mediu școlar regulat.

Contradicție: Educația incluzivă promovează adaptarea mediului școlar și oferă suport adecvat pentru a permite participarea tuturor elevilor în cadrul unei comunități școlare diverse și sprijinitoare.

4. **Mit:** Educația incluzivă înseamnă renunțarea la standardele academice.

Contradicție: Educația incluzivă nu implică scăderea standardelor academice, ci adaptarea curriculumului și a metodelor de predare pentru a răspunde nevoilor diferite ale elevilor, astfel încât aceștia să poată atinge aceleași standarde ca și ceilalți elevi.

5. **Mit:** Elevii fără nevoi speciale nu beneficiază de educația incluzivă.

Contradicție: Interacțiunea cu elevi din medii și cu nevoi diverse poate îmbunătăți înțelegerea, empatia și abilitățile sociale ale tuturor elevilor, pregătindu-i pentru o societate diversă și incluzivă.

Contracararea acestor mituri poate promova o înțelegere mai profundă a beneficiilor și importanței educației incluzive în promovarea egalității, a drepturilor omului și a diversității în învățământul modern. Iată câteva mituri despre educația incluzivă și argumente pentru a le contrazice:

1. **Mit:** Elevii cu nevoi speciale încetinează ritmul de învățare al întregului grup.

Contradicție: Adaptarea curriculumului și oferirea de suport individualizat pot ajuta toți elevii să progreseze la propriul lor ritm, iar interacțiunea cu colegii diversi poate aduce beneficii educaționale și sociale tuturor.

2. **Mit:** Educația incluzivă este costisitoare și impracticabilă.

Contradicție: Investiția în educația incluzivă poate avea beneficii pe termen lung, reducând marginalizarea și creând o societate mai echitabilă și mai incluzivă. În plus, resursele financiare și tehnice adecvate pot face implementarea practică și sustenabilă.

3. **Mit:** Elevii cu nevoi speciale nu se pot integra într-un mediu școlar regulat.

Contradicție: Educația incluzivă promovează adaptarea mediului școlar și oferă suport adecvat pentru a permite participarea tuturor elevilor în cadrul unei comunități școlare diverse și sprijinitoare.

4. **Mit:** Educația incluzivă înseamnă renunțarea la standardele academice.

Contradicție: Educația incluzivă nu implică scăderea standardelor academice, ci adaptarea curriculumului și a metodelor de predare pentru a răspunde nevoilor diferite ale elevilor, astfel încât aceștia să poată atinge aceleași standarde ca și ceilalți elevi.

5. **Mit:** Elevii fără nevoi speciale nu beneficiază de educația incluzivă.

Contradicție: Interacțiunea cu elevi din medii și cu nevoi diverse poate îmbunătăți înțelegerea, empatia și abilitățile sociale ale tuturor elevilor, pregătindu-i pentru o societate diversă și incluzivă.

Contracararea acestor mituri poate promova o înțelegere mai profundă a beneficiilor și importanței educației incluzive în promovarea egalității, a drepturilor omului și a diversității în învățământul modern.

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES

LIPOCZI ANA

LICEUL TEHNOLOGIC VINGA

Cerinţele educative speciale (CES) reprezintă necesităţile educaţionale care solicită o şcolarizare adaptată particularităţilor individuale şi o intervenţie specifică, prin recuperare şi compensare cores- punzătoare. Fără acestea nu se poate vorbi de egalizarea şanselor, de acces şi participare educaţională şi socială.

Din categoria copiilor cu C.E.S fac parte copiii cu deficienţe propriu-zise, cu deficienţe senzoriale şi fizice, mintale, comportamentale; copii cu tulburări afective, emoţionale; copii cu handicap asociat; copii cu dificultăţi de cunoaştere şi învăţare; copii cu deficienţe de comunicare şi interacţiune.

Societatea modernă are ca scop să integreze, în structurile sale, toate categoriile de persoane și să promoveze drepturi egale pentru toţi, aplicând principiul nondiscriminării. În această direcţie s-au adoptat politci sociale și educaţionale care să le permită participarea totală și activă în viaţa comunităţii, să faciliteze accesul la o educaţie și o profesionalizare corespunzătoare, în acord cu propriile disponibilităţi. Sistemul de învăţământ românesc s-a aliniat tendinţelor și cerinţelor internaţionale, susţinând integrarea și incluziunea școlară. Elevii pot fi incluși în școlile de masă unde li se asigură o adaptare a curriculumului, iar resursele umane și materiale existente la nivelul instituţiei școlare sunt valorificate și îmbunătăţite pentru a răspunde nevoilor de formare ale acestor copii.

Nu există reţete pentru integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite, deoarece există forme de integrare diferite.

-Integrare parțială -elevii cu CES petrec doar o parte din timp în școala obișuita sau la anumite discipline, scolare unde pot face față;

-Integrare totală - elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuita cu excepția programelor terapeutice care se pot desfășura în spații speciale, destinate acestui scop;

-Integrare ocazională – participare în comun la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole etc.

Copiii cu cerinţe educative speciale pot fi integraţi în mediul şcolar/preşcolar în mai multe feluri:

- prin integrarea individuală a acestora în clasele obişnuite;

- prin integrarea grupului de doi-trei copii cu deficienţe în clasele obișnuite;

- prin clase diferenţiate, incluse în structura şcolii/grădiniţei obișnuite.

Relatia dintre părinți, cadre didactice și copii cu CES are nevoie de respectarea unor reguli, iar fiecare cadru didactic, pus in ipostaza de a avea in colectivitatea sa un copil cu CES, acționează în urma unui plan elaborat de strategii şi intervenţii utile:

-Crearea unui climat afectiv-pozitiv;

-Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare;

-Încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;

-Încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale;

-Încurajarea eforturilor;

-Sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă;

-Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres;

-Crearea unui climat afectiv, confortabil;

-Centrarea învăţării pe activitatea practică;

-Sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile;

-Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare.

-Folosirea învăţării affective.

În concluzie, strategiile incluzive au un impact mai profund în comparație cu cele tradiționale care își propun cultivarea relațiilor de prietenie si înțelegere între copii, Ele pun acent pe acceptare și colaborare în vederea realizării obiectivelor de interes comun.

Bibliografie :

1. Verza, Emil, Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității, București, 2011

2. http://www.gonzaloanaya.com/es/2018/05/22/curso-como-fomentar-inclusion-los-centros/

PLAN DE ACȚIUNE PENTRU INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI

LIPOCZI ANA

LICEUL TEHNOLOGIC VINGA

Elevi

Idei de activități:

- jocuri de socializare: Poștașul, Deschide urechea bine!;

-jocuri de stimulare senzorială:Cursa broscuțelor,Modelaj din aluat, Împerechează obiecte după sunet;

-jocuri de autonomie personală:Astăzi ne ordonăm lucrurile!

-jocuri d erol:La spectacol, La magazin, În excursie.

-exerciții de orientare și organizare temporală: Mergi în ritmul dat de mine!;Baloanele cu zilele săptămânii;Stai pe roșu, treci pe verde!

-jocuri de dezvoltare cognitivă:Familia de animăluțe;Salata de legume;

-jocuri-ghicitori;

-activități pe baza softurilor destinate elevilor cu CES;

-alocarea unui timp sificient pentru sarcinile de lucru;

-formularea instrucțiunilor într-un mod cât mai accesibil;

Strategii de învățare:

- tratarea diferențiată;

-jocul de rol;

-jocul didactic adaptat;

-metode interactive:Ciorchinele, Cubul, Turul galeriei, Explozia stelară;

-învățarea în perechi, prin cooperare;

Resurse:

-folosirea materialului didactic adecvat: alfabetar Numlit, alfabetar Montessori-3D; carioci, jetoane,obiecte, scrierea literelor în făină de mălai, modelarea lor cu plastilină, etc.

-mijloace de învățare cât mai variate și accesibile;

-softuri educaționale adaptate: videoproiector, tablă magnetică, microfon;

-reviste, imagini;

-fișe adaptate;

Evaluare:

- observarea directă și sistematică;

-evaluări orale;

-evaluări scrise, dar cu sprijin;

-aprecieri verbale;

- fișe de observare a progresului.

Părinți

Idei de activități:

- consultări permanente cu părinții elevului în vederea stabilirii unui plan comun de acțiune și a cunoașterii mai bine a elevului –Interviuri cu părinții;

- activități comune cu invitați de specialitate - psiholog, profesor de sprijin, consilierul școlar (Doar împreună vom reuși!).

- activități comune părinți-elevi-învățător (ateliere de lucru- O familie unită, excursii, vizite, serbări);

- lectorate despre integrarea copiilor cu CES, toleranță, tipuri de temperament (Oare, nu suntem la fel?);

- implicarea în proiecte care să elimine/diminueze acțiunile de bullying (Stop bullying);

Strategii de învățare:

- lectorate cu părinții;

- dezbateri cu părinții;

- expoziții;

Resurse:

- ppt-uri tematice

- pliante/reviste/afișe informative

- tehnologii informatizate

- umane: psiholog, consilier școlar, profesor de sprijin

Evaluare:

- observarea sistematică

- chestionare

- portofolii cu produsele activităților

Cadre didactice

Idei de activități:

- colaborarea cu profesorul de sprijin/consilierul școlar (PIP sau Plan de remediere, după caz);

- plan de intervenție comun cu profesorii de la clasă;

- simpoziane/conferințe/cursuri de formare vizând integrarea copiilor cu CES (Integrarea copiilor cu CES);

- ateliere de lucru/mese rotunde în cadrul Comisiei metodice

- activități comune părinți-profesori-elevi

- predarea în echipă cu profesorul de sprijin/consilierul școlar etc.(acolo unde există);

Strategii de învățare:

- mese rotunde

- dezbateri

- interasistențe

- lucru în echipă

-studiul de caz

Resurse:

- pliante/reviste/afișe informative

- tehnologii informatizate

- listă cu lucrări de specialitate

- cadru normativ (https://edu.ro/ordinul-ministrului-educa%C8%9Biei-na%C8%9Bionale-nr-134220012017-privind-aprobarea-metodologiei-pentru

Ordin Nr.1985/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu CES, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau CES.

- https://lege5.ro/Gratuit/geztqmrygqza/ordinul-nr-1985-1305-5805-2016-privind-aprobarea-metodologiei-pentru-evaluarea-si-interventia-integrata-in-vederea-incadrarii-copiilor-cu-dizabilitati-in-grad-de-handicap-a-orientarii-scolare-si-profe/1

- materiale didactice adecvate

Evaluare:

- chestionare

- portofolii cu produsele activităților

- caietul de observații al învățătorului

STUDIU DE CAZ -
ELEV CU TULBURARE DE SPECTRU AUTIST
TERAPII SPECIFICE

PROFESOR PSIHOPEDAGOG FILIMON ERICA
CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ "DUMITRU CIUMĂGEANU, TIMIȘOARA"

Nume si prenume: B. D.

Vârsta la data evaluării: 7 ani şi 4 luni

Anamneza:

Informaţii despre naştere şi dezvoltare: Sarcina a evoluat normal; naşterea a fost la termen si fara complicatii. Indice Apgar 9, greutate: 3,4 kg, vârsta mamei la naştere: 22. Gânguritul normal, mersul: 14 luni. Primele cuvinte: după 2 ani.

Relaţii interfamiliale: Părinţii sunt despărţiţi, copilul se află în grija tatălui. Cu ei locuiesc şi bunicii paterni. Tatăl lucrează mult, iar bunica se ocupă de creşterea copilului, îl aduce la şcoală, ţine legătura cu echipa multidisciplinară.

Situaţia materială şi financiară: Locuinţa familiei este compusă din trei camere şi dependinţe, condiţii modeste, în care locuiesc patru persoane. Veniturile familiei se rezumă la salariul tatălui, drepturile copilului şi pensiile bunicilor.

Informaţii medicale:

Starea de sănătate este în general bună. Predispoziţie la obezitate. Copilul este în evidenţa Spitalului Clinic de Psihiatrie şi a Centrului de Neuropsihiatrie Infantilă.

Activitatea şcolară: Copilul a frecventat un an gradiniţa. În prezent este în clasa pregătitoare.

Diagnostic psihologic: Deficienţă mintală severă (QI=33 - Portage), TSA, retard în achiziţii şi dezvoltarea limbajului expresiv, tulburări emoţionale, nesiguranţă, anxietate.

Diagnostic psihopedagogic: Dificultăţi de învăţare, deficit de concentrare a atenţiei, interesat de activităţile şcolare, finalizează sarcinile cu sprijin.

Limbaj şi comunicare: Întârziere în dezvoltarea limbajului, ecolalie, se exprimă prin cuvinte, uneori propoziţii simple, familiare, nu iniţiază comunicarea.

Cognitiv: Dificultăţi de învăţare, deficit de atenţie, operaţiile generale şi specifice gândirii deficitare.

Comportament: Ascultător, în general colaborează cu cadrele didactice, uneorimanifestă negativism

Motricitate: Coordonare motrică generală deficitară, motricitate fină deficitară.

Instrumente/surse folosite în evaluare: Testul Portage, observaţia spontană şi dirijată, dosarul elevului, discuţii cu tatăl, bunica.

Scurtă caracterizare a copilului

Metoda de bază în examinare a fost ***observaţia,*** înregistrându-se dezvoltarea motrică, cunoaştrea părţilor corpului, recunoaştera formelor, culorilor, mărimilor, orintarea spaţială şi temporală, noţiuni, răspunsuri la comenzi. (înregistrarea datelor s-a făcut, pe cât posibil, în timp şi medii diferite: în cabinetul de Terapie a tulburărilor de limbaj, în sala de clasă între ceilalţi elevi, între adulţi etc.).

În evaluare s-a folosit testul Portage - pentru evaluarea globală, evaluarea limbajului şi socializării. În urma observaţiilor personale şi a discuţiilor ulterioare cu echipa multidisciplinară şi tata, s-au constatat următoarele:

- Din punct de vedere al dezvoltării intelectuale, subiectul B.D. prezintă deficienţă mintală severă (Q.I.= 33 - Portage); dezvoltarea generală la nivel de 2 ani şi 6 luni. (Fişa de dezvoltare Portage); capacitate de înţelegere scăzută; limbajul: foloseşte cuvinte şi propoziţii simple, familiare; imaginaţie saracă; memorie de scurta durată, mecanică; atenţia: selectivă şi de scurtă durată– pt activităţi care nu i fac plăcere dacă este antrenat în activităţi preferate de el, atenţia este îndelungată; receptivitate: selectivă; participă cu plăcere la activităţi individuale şi de grup; comportament: în general este ascultător, colaborează cu cadrele didactice, rezolvă sarcinile date; motor: merge independent, coordonare bimanuală deficitară. autoservire: slab dezvoltată, control sfincterian dezvoltat, cere să meargă la baie, necesită ajutor la îmbrăcat/dezbrăcat; socializare: sociabilitate scăzută, neliniştit în prezenţa persoanelor necunoscute şi în medii necunoscute. uneori devine anxios, negativist, plâns facil.

Principiul de bază în terapie a fost:a construit pornind de la ***ce poate copilul*** (folosind chiar preferinţele copilului. De asemenea s-a urmărit reducerea treptată a ajutorului acordat copilului, stimularea şi recompensa iniţiativelor ce vin din partea acestuia. Programul a fost foarte flexibil pentru a asigura adaptarea la situaţii noi, neprevăzute în program, sau la dispoziţia în care s-a aflat copilul şi la posibile progrese.

Scopurile şi obiectivele programului de intervenţie:

Stimulare polisenzorială (reducerea tensiunilor, anxietăţii);

Terapia psihomotricităţii: dezvoltarea motricităţii fine, structurarea perceptiv – motrică spaţială şi temporală, structurarea conduitelor perceptiv- motrice de culoare, formă, mărime;
Dezvoltarea limbajului, dezvoltarea vocabularului, dezvoltarea comunicării şi relaţionării, pregătirea actului lexic şi grafic. Educarea atenţiei şi memoriei.

Obiective aria limbaj şi socializare:

Exersarea aparatului fono-articulator. Educarea respiraţiei; Dezvoltarea şi îmbogăţirea vocabularului; Dezvoltarea atenţiei şi a memoriei; Pregătirea şi exersarea actului grafic; Dezvoltarea abilităţii de a comunica adecvat în diverse contexte situaţionale; Dezvoltarea abilităţilor de pronunţie şi articulaţie.

Programul de intervenţie individualizat a fost alcătuit în conformitate cu aceste obiective, în vederea acţionării pe diferite laturi: articulatoriu, limbaj, atenţie, afectivitate, comunicare-relaţionare.

Activităţile terapeutice au inclus diverse jocuri individuale şi de grup care au urmărit obiectivele stabilite. În activitate au fost antrenaţi toţi analizatorii. Activitatea terapeutică a început cu stimularea polisenzorială, pentru obişnuirea copilului cu mediul, colegii şi pentru stimularea simţurilor (vizual, auditiv, olfactiv, tactil, vestibular şi proprioceptiv). Ca ***elemente vizuale***, s-au folosit: coloana de apă cu bule de aer, proiector de efecte, lumini din fibre optice, oglinzi, jucării care se aprind, morişti şi jucării care se învârt, baloane de săpun etc. ***Elemente auditive:*** Clopoţei, muzică de relaxare, xilofon, triunghi, tamburină, tobă, boxe, sunete din natură, sunete de interior, familiare, jucării muzicale, etc. ***Elemente olfative***: Sticluţe cu mirosuri diferite, uleiuri esenţiale, parfum, aroma de cameră. ***Elemente tactile****:* placuţe tactile, diverse materiale, texturi, bureţi, mingi, inele, bile tactile colorate, jucării vibratoare, fotolii relaxare, saltea cu apă, mingi care se pot strânge, plastilina, perne cu bile, perne cu bureţi, vopsele pentru pictura cu degetele, pensule, perii, pene, cutii cu seminţe etc.

Timpul petrecut în camera senzorială a crescut capacitatea de concentrare, liniştea şi atenţia generală asupra lumii înconjurătoare. Copilul a experimentat stări pozitive, a verbalizat mai mult, a crescut perioada de concentrare asupra unei sarcini. De asemenea, a avut un efect liniştitor, scăzând anxietatea şi promovând relaxarea.

Jocurile individuale şi de grup au urmărit dezvoltarea limbajului expresiv, dezvoltarea vocabularului, recunoaşterea/denumirea obiectelor şi a utilizării acestora, relaţionarea cu psihopedagogul şi cu ceilalţi copii, respectarea unor reguli individuale şi de grup, rezolvarea unor sarcini individuale sau în grup, învăţarea unor comportamente funcţionale, având ca model comportamentul celorlalţi copii (elevul a fost integrat într-un grup de terapie cu alţi doi copii, cu un nivel de dezvoltarea mai ridicat – limbaj, comunicare, socializare, cognitiv).

Jocuri desfăşurate: „Jocul numelui”- recunoaşterea celorlalţi din grup, jocul cu mingea-recunoaşterea celorlalţi, „Trenuleţul”- pentru recunoaşterea/denumirea părţilor corpului, „Fă la fel ca mine!” – pentru dezvoltarea atenţiei, jocuri de imitare în co-acţiune, jocuri de identificare a obiectelor/acţiunilor concret şi în imagini, jocuri de asociere obiect-imagine, „Adu-mi ce este în imagine!”, jocuri pentru exersarea aparatului fonoarticulator, jocuri pentru pronunţia corectă a cuvintelor şi vorbirea în propoziţii, jocuri cu instrumente muzicale, jocuri de socializare, comunicare, jocuri pentru dezvoltarea motricităţii generale (jocuri de mişcare-energizare, jocuri cu efectuarea unor sarcini:alergat, sărit peste obstacole, cărat sacul cu mingi, ştafetă) şi coordonării psihomotrice (jocuri de creativitate şi de confecţionare: prindere, rupere, tăiere, mototolire, lipire, colaje, pictură, modelare, jocuri de construcţie) etc.

Recomandări: Continuarea programului de intervenţie personalizat şi colaborarea cu tatăl/bunica copilului, în vederea recuperării acestuia.

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE -CONSILIEREA PĂRINȚILOR ACESTORA -ESEU-

MOISE ELENA CORINA
LICEUL TEHNOLOGIC „ ANGHEL SALIGNY" PLOIEȘTI

În primul rând este important să înțelegem faptul că părinții copiilor cu nevoi speciale sunt părinți care au nevoie de consiliere și multă înțelegere din partea cadrelor didactice deoarece, pentru a putea coopera cu aceștia, în interesul real al copilului, părinții trebuie să accepte faptul că au un astfel de copil. Dacă aceștia neagă atunci nu se poate lucra eficient în demersul de recuperare al copilului. Să ne imaginăm pentru o clipă care sunt problemele pe care le întâmpină o familie în care se naște un copil cu probleme. Dacă facem acest exercițiu fie și pentru un minut, ne simțim copleșiți, indiferent din perspectiva din care ne imaginăm: în calitate de părinte sau de specialist.

În al doilea rând copilul cu nevoi speciale trebuie sa fie bine primit în cadrul unităților de învățământ. În funcție de specificul acestor unități, fie că este vorba de o școală normală în care se regăsesc copii cu nevoi speciale sau școli speciale, indiferent de ciclul școlar, de la cel primar la licee, școlile postliceale, școli de arte și meserii sau chiar învățământ superior, consilierul are un rol extrem de important.

Procesul de consiliere și sprijin pentru părinții copiilor cu nevoi speciale este de o importanță crucială pentru dezvoltarea și bunăstarea acestor copii. Părinții joacă un rol esențial în viața copiilor lor, mai ales în situații speciale în care aceștia se află. Iată câteva motive pentru care ne adresăm în mod special părinților:

- ✓ **Susținerea copiilor cu nevoi speciale**: Părinții sunt persoanele cele mai apropiate copiilor cu nevoi speciale și pot oferi un sprijin emoțional, social și educațional esențial pentru dezvoltarea lor armonioasă. Ei pot înțelege mai bine nevoile și provocările specifice ale copilului lor și pot ajuta la gestionarea acestora în mod adecvat.
- ✓ **Medierea dintre școală și familie**: Părinții au un rol important în asigurarea comunicării și colaborarea eficientă între școală și familie. Prin intermediul specialiștilor în consiliere, pot primi informații și sprijin pentru a face față problemelor educaționale și psihologice cu care se confruntă copilul lor în cadrul școlii.
- ✓ **Îmbunătățirea abilităților parentale**: Prin consiliere, părinții pot învăța mai multe despre nevoile și dezvoltarea specifică a copiilor lor cu nevoi speciale. Aceasta poate ajuta să dezvolte abilități parentale mai eficiente și să se adapteze la situații și provocări unice.
- ✓ **Gestionarea stresului și emoțiilor**: Îngrijirea unui copil cu nevoi speciale poate fi o provocare emoțională și fizică semnificativă. Prin intermediul consilierii, părinții pot învăța tehnici de gestionare a stresului și a emoțiilor pentru a-și menține sănătatea mentală și echilibrul în viața de zi cu zi.
- ✓ **Înțelegerea nevoilor copilului**: Specialiști în consiliere pot ajuta părinții să înțeleagă mai bine deficiențele și provocările specifice ale copilului lor. Aceasta le permite să adapteze mediul și strategiile educaționale pentru a sprijini dezvoltarea optimă a copilului.
- ✓ **Construirea unei comunități de sprijin**: Prin intermediul consilierii, părinții pot interacționa și pot forma o rețea de sprijin cu alți părinți care trec prin experiențe similare. Aceasta poate fi o sursă valoroasă de suport emoțional și informații practice.

Lumea persoanelor cu dizabilități este o lume specială deoarece, de cele mai mult ori naște

o mulțime de controverse atât între specialiști cât și între membrii societății. Integrarea copiilor cu nevoi speciale în orice grup, fie el de copii sau adulți, este însoțită adesea de o mulțime de prejudecăți care duc la atitudini greșite și suferință. Pentru a putea aborda corect o astfel de problemă, trebuie la început să cunoaștem ce presupune o anumită dizabilitate, ce limite sau obstacole îngreunează accesul spre o viață tipică, iar pentru a cunoaște toate aceste lucruri prioritară este sensibilizarea.

Activitatea de consiliere pentru părinții copiilor cu nevoi speciale se concentrează pe sprijinirea și îndrumarea acestor părinți în fața provocărilor specifice pe care le întâmpină în creșterea și educarea copiilor lor.

Atunci când în centrul atenției noastre sunt copiii, cadrele didactice de predare și terapeuții trebuie să colaboreze eficient cu părinții, deoarece aceștia sunt cei care cunosc cel mai bine copilul și, din punct de vedere legal, sunt cei care decid tipul de școlarizare al copilului, respectiv într-un centru de educație incluzivă sau în învățământul de masă.

Dacă cadrele didactice au o pregătire inițială care le permite să utilizeze metode și mijloace profesioniste în vederea recuperării copiilor, părinții sunt, de cele mai multe ori, luați prin surprindere și total nepregătiți pentru creșterea și educarea unui copil cu dizabilitate. Și ei, la fel ca și părinții copiilor tipici, au așteptat cu nerăbdare să devină părinții unui copil sănătos și frumos, care să învețe foarte bine, să facă sport, să reușească în viață. Nu s-au documentat, nu cunosc metode de abordare ale copiilor cu anumite dizabilități, nu au cerut în rugămințile lor ca viitorul lor copilaș să se nască cu probleme de sănătate. La nașterea copilului au fost luați prin surprindere, majoritatea au fost șocați și au considerat că li se întâmplă o mare nedreptate, că nu ei meritau o astfel de soartă. Rând pe rând prietenii și uneori chiar rudele apropiate se îndepărtează de familia în care s-a născut un copil special , pentru a nu deranja, din neputință, din ignoranță sau din dorința de a se feri pe sine de câteva lacrimi apărute din empatia față de părinți.

Mulți părinți aleg, mai mult sau mai puțin conștient, să nege că se confruntă cu o problemă, alții sunt furioși pe Dumnezeu, alții pe toți cei care au reușit să aibă copii fără probleme, pe sine, o parte cad într-o depresie adâncă și doar puțini acceptă repede și se străduiesc să facă tot ceea ce pot pentru recuperarea copilului. Din momentul în care acceptă situația cu care se confruntă, întâlnesc o mulțime de alte persoane care îi privesc cu milă, dispreț sau îi etichetează în fel și chip. Mare parte dintre medici și specialiști dau din umeri neputincioși, intervențiile necesare recuperării, educația copilului, costă mai mult decât pot susține părinții iar posibilitățile lor sunt tot mai limitate. După ce au reușit în cele din urmă să accepte că au un copil cu dizabilitate, se văd din nou copleșiți de problemele care apar pe parcurs. Când un copil cu dizabilitate intră într-un colectiv al unei școli, fie el integrat în învățământul de masă, fie în centrul de educație incluzivă, lângă el se află unul sau doi părinți care au nevoie, de asemenea, de integrare și înțelegere din partea cadrelor didactice. Sunt părinți cu "Cerințe Speciale de Consiliere**",** chiar dacă nu par a solicita acest lucru. Părintele va deveni un partener real al cadrului didactic doar în momentul în care va accepta realitatea cu care se confruntă, iar un cadru didactic profesionist trebuie să recunoască etapa în care se află părintele pentru a-l ajuta.

Obiectivele consilierii părinților în această abordare pot include:

1. **Îmbunătățirea relației părinte-copil** - consilierul poate ajuta părinți să dezvolte sau să comunice mai eficient și să înțeleagă nevoile și emoțiile copilului, astfel încât să poată răspundă mai bine și mai empatic la nevoile acestuia.
2. **Depășirea obstacolelor emoționale** - părinții pot fi sprijiniți să înțeleagă și să gestioneze propriile emoții și reacții, ceea ce poate contribui la crearea unui mediu familial mai echilibrat și mai pozitiv.
3. **Abordarea conflictelor în relația cu partenerul** - în cazul în care există tensiuni sau

conflicte în relația dintre părinți, consilierea poate ajuta la identificarea surselor de conflict și la dezvoltarea unor strategii pentru gestionarea acestora.

4. **Sprijin pentru părinții singuri** - consilierul poate oferi sprijin părinților singuri în gestionarea responsabilităților și provocărilor pe care le implică să crească un copil singuri, iar, în unele cazuri, poate căuta să implice persoane din afara familiei pentru a oferi sprijin suplimentar.
5. **Îmbunătățirea abilităților parentale** - consilierul poate lucra cu părinții pentru a dezvolta abilități parentale eficiente și pentru a explora strategii de educație a copiilor, adecvate nevoilor și dezvoltării acestora.

Consilierea părinților copiilor cu nevoi speciale este o intervenție psihologică menită să sprijine și să ajute părinții să facă față provocărilor specifice pe care le implică creșterea și îngrijirea unui asemene copil. Această formă de consiliere are ca obiectiv principal crearea calității vieții și a relațiilor între membrii ei, în special în contextul în care există diverse provocări legate de sănătate, dezvoltarea sau învățământul copilului.

Consilierea poate ajuta părinții să dezvolte abilități de comunicare și relaționare cu copilul lor, într-un mod adaptat nevoilor specifice ale acestuia. Îmbunătățirea relației părinte-copil poate avea un impact pozitiv asupra dezvoltării și bunăstării copilului. Consilierea oferă un spațiu sigur în care părinții se pot exprima liber.

Bibliografie:

- Curs postuniversitar – *Consiliere psihologică*, modulul 4, Centrul ”Expert”, Universitatea„ Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca, 2004
- Oprișan, Emilia, *Stresul psihic si impactul acestuia asupra dezvoltării copiilor*, teză de doctorat, Universitatea București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
- Oprisan, Emilia (2011), *Studiu asupra implicațiilor stresului psihic în dezvoltarea copiilor*, București, Editura Universitară
- Tomșa, Gheorghe (2003), *Consilierea și orientarea în școală*, București, Editura Credis
- Vrășmaș, Traian, Daunt, Patrick, Mușu, Ionel, (1996), *Integrarea în comunitate a copiilor cu cerințe educative speciale,* Unicef, România
- David, Daniel, (2006). *Psihologie clinică și psihoterapie*, Iaşi: Editura Polirom.
- Kubler-Ross,Elisabth,(1995).Lecții de viață.
- http://www.ceruldinnoi.ro/pages/E_Kubler_Ross_Lectii_de_viata.htm, 9.05.2016.

STUDIU DE CAZ

PĂUN DIANA EVELIN

LICEUL TEHNOLOGIC „ANGHEL SALIGNY”, MUNICIPIUL PLOIEȘTI

Studiu de caz – P.A., 15 ani

I. Date personale

1. **Nume şi prenume :** P.A.
2. **Locul şi data naşterii** : Ploiesti, 2 aprilie 2009
3. **Domiciliul** : Ploiesti, str. 8 Martie, nr 10
4. **Clasa** : a IX-a

II. Date familiale

1. Ocupaţia şi locul de muncă a părinţilor.

- **Tata:** muncitor- instalator
- **Mama**: muncitor- vânzătoare

2. **Structura şi componenţa familiei** . Familia lui este compusă din mama, tata şi din sora de 8 ani.

3. Tipul familiei . Părinţii sunt căsătoriţi, relațiile interfamiliale sunt armonioase, bazate pe înțelegere, favorabile dezvoltării armonioase a copiilor. Se remarcă o permanentă preocupare a părinților pentru instruirea și educarea copiilor. Atmosfera în familie este calmă iar climatul educativ este unul pozitiv favorabil dezvoltării copilului din toate punctele de vedere. Părinții se află într-o strânsă și permanentă colaborare cu cadrele didactice și consilierul școlar.

4. Condiţii de viaţă şi muncă ale copilului sunt normale. Veniturile părinților sunt medii asigurând condiții de locuit foarte bune. Mama se ocupă mai mult de educația copilului.

5. Influenţe din afara familiei există din partea vecinilor, prietenilor şi colegilor.

III. Dezvoltarea fizică şi starea sănătăţii

1. Caracteristici ale dezvoltării fizice

Copilul este dezvoltat normal. Indicatorii de înălţime, greutate au valori normale pentru vârsta sa.

2. **Îmbolnăviri.** Bolile copilăriei : varicelă la 6 ani.
3. **Deficienţe** (senzoriale, motorii): nu este cazul

IV. Particularităţi ale debutului şcolar

1. **Dezvoltarea motivelor şi intereselor de cunoaştere**. Doreşte să cunoască aspecte variate ale mediului ce-l înconjoară.
2. **Capacităţi de a efectua acţiuni practice şi mentale** – în limite medii
3. **Capacitatea de a vorbi** – în limite normale

V. Procesele cognitive şi stilul de muncă intelectuală

Caracteristici ale funcţiei sensorio – perceptive

- Predomină modalitatea auditivă de recepţie a informaţiei.
- Percepţie difuză a materialului de învăţare.
- Percepţie bună a culorilor şi a formelor.

Nivelul de inteligenţă- IQ mediu

Gândire – intuitivă

Memorie – slabă

Imaginaţia – reproductivă

Limbajul – Oral, vorbeşte clar

Exprimare uşoară şi corectă în fraze.
Scris dezordonat şi greu de descifrat.

Atenţia : concentrarea atenţiei este greoaie şi scurtă ca durată.

Interesele copilului : pentru activităţi practice

Afectivitatea - se exteriorizează. În relaţiile cu colegii are tendinţe de a atrage atenţia numai asupra lui. În relaţiile cu profesorii are momente când este destul de ascultător, dominând însă momentele de revoltă. Faţă de mama sa este încăpăţânat, nu vrea să comunice cu ea. Dezvoltă o atitudine de sine destul de pozitivă.

Voinţa – foarte rar şi foarte greu se lasă convins să lucreze şi să comunice cu cei din jur. De cele mai multe ori refuză să coopereze.

Priceperi, deprinderi pentru activităţile practice

- ❖ Lucrează în moduri ce depind de starea cu care vine la şcoală în ziua respectivă.
- ❖ Este puţin sârguincios.

VI. Conduita copilului la lecţie şi în clasă

- ❖ Atenţia şi interesul sunt inegale.
- ❖ Are abateri comportamentale frecvente ce deranjează ceilalţi colegi.
- ❖ Are capacitate redusă de concentrare a atenției.
- ❖ Rezultatele școlare sunt satisfăcătoare.

VII. Conduita copilului în grup

- ❖ Intră în contact cu grupul de colegi.
- ❖ Colegii îl văd egoist, interesat numai de sine.

VIII. Trăsăturile de personalitate

Temperament – puternic exteriorizat, nestăpânit, agresiv deseori, cu tendinţe de dominare, atragerea atenţiei asupra lui.

Emotivitate – trece ușor de la o stare la alta

Dispoziţie afectivă predominantă – este optimist

Însuşiri aptitudinale – lucrează încet şi de aceea nu se încadrează în timp, dar de cele mai multe ori o face cu plăcere

Caracter

- ❖ Atitudini faţă de muncă : pozitive rareori
- ❖ Atitudini faţă de alţii : pozitive rareori
- ❖ Atitudini faţă de sine : pozitive deseori

IX. Identificarea și stabilirea nevoilor specifice ale subiectului

1. Nevoi identificate

Nevoi psihopedagogice

Nevoia de a aborda o atitudine pozitivă legată de propriul viitor.

Nevoia de a fi ascultat, de a găsi înțelegere din partea celor din jur.nevoia de consiliere psihologică.

Nevoi sociale

Nevoia de a căpăta încredere în ceilalți.

Nevoia de socializare.

Nevoi educaționale

Nevoia de a continua studiile.

Nevoia de a fi inclus în activitîți extrașcolare.

Nevoi familiale

Nevoia sprijinului afectiv.

2. Modalități de a răspunde acestor nevoi- Intervenție psihologică.
3. Programe de intervenție- consiliere psihologică

X. Recomandări educative

- asigurarea unui mediu bazat pe înțelegere
- nevoia de prieteni
- a face parte din comunitate

XI. Domeniul de intervenție- predominant activități practice

XII.Tipul de intervenție specializat

Formarea unor deprinderi elementare de comportament
Stimularea capacității de relaționare și comunicare

XIII. Specialiștii care intervin în program

Consilier școlar psihopedagog
Profesori

XIV. Metode și strategii

Centrate pe elev
Crearea unui mediu favorabil învățării

Concluzii

Diriginta copilului l-a îndrumat spre un cabinet psihologic, sesizând că are tulburări comportamentale.

În urma examenului psihologic rezultatul a fost următorul : prezent în mediu, interes pentru jocuri, limbaj normal dezvoltat, cunoştinţe medii, nevoie mare de afecţiune.

Comportamentul său agresiv faţă de colegi şi profesori continua şi se agrava. Legătura cu familia s-a ţinut aproape în fiecare zi. I-a fost prezentat un model de conduită, de relaţionare cu colegii, pornind de la cele mai mici sfaturi până la cele mai importante. La început copilul refuza să se implice în activităţile frontale, vroia să iasă în evidenţă în fiecare moment (în clasă, în timpul orelor dar şi în pauze,pe stradă).

La momentu acestă copilul se exprimă bine și se descurcă bine în activităţile practice. Este din ce în ce mai încântat de orele de educație fizică fiind încurajat să practice un sport de performanță sperând astfel la instalarea unui ritm de viață echilibrat bazat pe reguli, gestionarea timpului într-un mod eficient. A fost încurajat şi lăudat în faţa colegilor şi a descoperit singur calităţi pe care nici el nu știa că le are. A căpătat încredere în forţele proprii și a prins drag de ceea ce face la şcoală (în limitele forţelor lui).

În urma aplicării câtorva metode de interacţiune cu acest copil am sesizat că acesta dă semne de nervozitate mai rar, este mai liniştit, recunoaşte când greşeşte, este mai responsabil, ştie să-şi îndrepte greşeala măcar prin scuze dacă nu prin fapte. A devenit mai politicos și nu mai deranjează orele.

Măsurile luate au fost de stricteţe în ceea ce priveşte respectarea programului zilnic de la şcoală, atenţie în relaţiile cu ceilalţi din jur, participarea la tot felul de activităţi practice, asumarea responsabilităţii în diferite activităţi. Copilul a fost îndrumat spre atelierele de instruire practică unde are posibilitatea să-şi dezvolte abilităţile, ocupându-i astfel majoritatea timpului.

Propuneri

- ❖ Păstrarea în continuare a modelului de interacţiune cu acest copil.
- ❖ Acordarea unei responsabilităţi a copilului în activităţile care le desfăşoară la şcoală, dar şi acasă.

MODEL DE PROIECT DE INTERVENTIE PERSONALIZATA ELEV CU CES

ISPAS CAMELIA
PREDA CLEMENTINA
LICEUL TEHNOLOGIC „ANGHEL SALIGNY", MUNICIPIUL PLOIEȘTI

Informații de bază referitoare la elev :
Numele si prenumele:
Cadre didactice: Profesor discipline tehnice : Preda Clementina
Profesor instruire practică : Ispas Camelia
Scoala: Liceul Tehnologic "Anghel Saligny" Municipiul Ploieşti
Clasa: a XI-a C liceu tehnologic, specializarea: Tehnician în industria textilă
An şcolar : 2024-2025

Prezentarea cazului:

Elevul M.M. este elevul școlii noastre, Liceul Tehnologic "Anghel Saligny" din Ploiești, începând cu anul școlar 2021-2022. A finalizat școala profesională și acum este înscris pentru continuarea studiilor.

Face parte dintr-o familie modestă, părinții sunt despărțiți, el rămânând în îngrijirea mamei. Colectivul în care se află este unul deschis, care l-a ajutat să se integreze, il încurajează pentru tot ceea ce face, îl felicită pentru fiecare progres făcut, etc.

Profesorul psiholog este într-o permanentă colaborare cu acele cadre didactice care predau la clasa a XI-a unde își desfășoară elevul orele. Astfel, profesorilor li se aduce la cunostinta care sunt notiunile la care acesta întâmpină dificultăți și unde profesorii ar putea să se coboare la un nivel mai scăzut al cerințelor pentru acest copil sau poate folosesc metode si tehici de invatare astfel incat sa inteleaga si el.

Problemele cu care se confruntă elevii (rezultatele evaluării complexe):

- *Nu reuşeşte să scrie după dictare;*
- *Are un scris ilizibil, încât nu şi-l descifrează nici el însusi;*
- *Citeşte foarte greu, iar termenii mai dificili abia îi silabisesc, neînţelegându-le valoarea în frază;*
- *Nu înţelege suficient noţiunile simple astfel că nu pot să opereze cu ele;*
- *Copiază corect după manual, dar extrem de încet, fiind mereu în urma colegilor lor;*
- *Are deprinderi practice corespunzătoare, abilităţile practice fiind mult superioare capacităţilor intelectuale şi cunoştinţelor teoretice.*

Priorităţi pentru perioada 15.09.2024 – 06.12.2024:

1. *Aplicarea unui tratament diferenţiat în funcţie de: aptitudinile elevului, competenţele deja dobândite, voinţa de implicare personală şi a părinţilor, inexistenţa unui profesor de sprijin specializat etc.;*
2. *Însuşirea termenilor de bază din industria textilă și pielărie, la nivelul minim acceptat de programa şcolară pentru elevii cu CES;*
3. *Întocmirea mai multor fişe de lucru adaptate nevoilor personale şi nivelului intelectual al elevului, mai ales pentru situaţiile când toţi elevii lucrează individual sau în grup;*
4. *Organizarea la nivelul şcolii a unor activităţi educative care să prevină/combată dezinteresul elevilor faţă de şcoală.*

Program de intervenţie personalizată asupra elevului: ……..
Modulul: **II – Procese tehnologice pentru obținerea produselor textile**
Unitatea de invatare: **URI 10:** ***MONITORIZAREA OPERAȚIILOR TEHNOLOGICE SPECIFICE OBȚINERII PRODUSELOR TEXTILE***
Echipa de interventie: profesorul de instruire practică, profesorul discipline tehnice
consilier școlar
familia
Durata de desfasurare: an școlar 2024-2025

1. Starea actuală a elevului:

1.1. Comportament cognitiv

La explicarea unor noţiuni noi sau la trasarea unor sarcini este aparent atent şi afirmă că a inţeles şi că poate lucra singur. Dar, când încearcă să aplice, apar problemele de concentrare. La orice întrebare, cât de simplă, solicită timp de gândire. Chiar dacă acesta este greşit, îşi dă seama imediat, se corectează şi dorește să continue lucrul. Este fericit şi mândru când duce la îndeplinire sarcina de lucru.

În realizarea temelor pentru acasă sau a altor sarcini şi activităţi, face greşeli datorate neatenţiei. Limbajul se caracterizează printr-o exprimare greoaie, atât oral, dar mai ales în scris, chiar dacă la citirea textelor se descurcă destul de bine.

Are un stil de muncă discontinuu, în salturi, cel mai adesea fiind neglijent în rezolvarea sarcinilor de lucru primite, fapt care a condus la acumularea unor mari lacune în cunoştinţe şi, deci, la rămâneri în urmă la învăţătură. Este incapabil să rezolve integral şi corect o temă, condiţia ar fi să fie permanent supravegheat în timpul efectuării acesteia.

1.2. Autonomia personală şi socială:

Urmărind comportarea lui în timpul activităţilor la clasă dar si in cadrul altor activităţi , am constatat că are o colaborare bună cu ceilalţi copii din clasă. Este ajutat pentru a-şi îndeplini sarcinile de lucru, se oferă să răspundă atunci când cunosc răspunsul. Am observat că este însă puţin cam dezinteresat, nu manifestă un interes deosebit în aprofundarea noţiunilor predate la clasă, uneori este chiar neatent.

2. Evaluare inițială

2.1. Metode, teste, probe utilizate: observare sistematică, convorbire individuală si de grup, fişa psihopedagogică a elevului, test de evaluare.
Observatii: În cadrul testului (Anexa 1) am urmărit următoarele obiective, având la bază cunoştinţele anterioare, dobândite pe parcursul școlii profesionale:
O₁: Să selecteze, dintr-o listă de substanţe, componenta de bază a unei fibre date;
O₂: Să efectueze calcule de determinare a indicelor de finețe, rezistenţei la rupere şi umidităţii unei fibre, având date diferite valori ale lungimii, forţei de rupere, etc.;
O₃: Să precizeze proprietăţile fizice ale unei fibre date;
O₄: Să descrie comportarea fibrelor textile la acţiunea unei substanţe chimice precizate;
O₅: Să precizeze cel puţin două domenii de utilizare ale unei fibre, funcţie de proprietăţile acesteia.

2.2. Rezultate:

În urma aplicării testului, am constatat că elevii au scris corect relaţiile de calcul a titlului Ttex, dar calculele matematice simple nu reuşeşte să le finalizeze.

La intrebarile cu răspuns la alegere a răspuns incorect la Itemul I2. Se pare că nu a fost suficient de atent şi nu a citit toate variantele cu atenţie

De asemenea în urma aplicării testului, se poate observa că elevul nu identifică corect proprietăţile fizice şi chimice ale fibrei.

În schimb, a răspuns corect la Itemul III care cerea asocierea fibrelor cu domeniile de utilizare.

2.3. Concluzii:

Este necesar ca parcurgerea conţinuturilor acestei unităţi de învăţare să se facă în mod diferit de restul clasei şi chiar să se stabilească un program de pregătire suplimentară.

Este util ca începutul activităţilor să aibă un caracter practic, astfel încât elevul să vizualizeze mai întâi notiunile respective, şi abia după înţelegerea corectă a acestor concepte să se treacă la aprofundarea acestora. Se va apela în special la experimentele realizate în laboratorul tehnologic, în colaborare cu laborantul de chimie, atunci cînd este cazul.

În ceea ce priveşte efectuarea de calcule în vederea determinării indicilor de fineţe sau a lungimii de rupere, se impune colaborarea cu profesorul de matematică şi întocmirea unui plan de intervenţie personalizat comun.

Pentru îmbunătăţirea imaginii de sine şi creşterea atenţiei în timpul orelor din programul şcolar, elevul va fi antrenat şi în activităţile dela clasă, dându-i-se sarcini de lucru uşoare, pe care să ştie să le rezolve.

3. Descrierea programului propus

Domeniul de interventie: cognitiv, psihomotor
Modulul II - „Procese tehnologice pentru obținerea produselor textile”
Scop: Însuşirea cunoştinţelor de bază referitoare la Fibre textile
Unitatea de rezultate ale învățării : Monitorizarea operațiilor tehnologice specifice obținerii produselor textile

Rezultatele învăţării vizate sunt:
10.1.2.– Descrierea proceselor de producţie pentru obţinerea: firelor, ţesăturilor, tricoturilor;
10.2.2.– Utilizarea documentaţiei tehnice în vederea executării operaţiilor specifice proceselor de producţie pentru obţinerea firelor, ţesăturilor, tricoturilor;
10.2.3.– Stabilirea utilajelor necesare pentru obţinerea produsului propus;
10.2.13.– Utilizarea corectă a vocabularului comun şi a celui de specialitate;
10.2.15.– Comunicarea /Raportarea rezultatelor activităţilor profesionale desfăşurate;
10.3.2.– Stabilirea responsabilă a modului de execuţie a operaţiilor de obţinere a firelor, ţesăturilor, tricoturilor, conform documentaţiei tehnice
10.3.9.- Colaborarea cu membrii echipei de lucru în scopul îndeplinirii sarcinilor de la locul de muncă
10.3.10.- Asumarea rolului în echipă şi colaborarea cu ceilalţi membri ai echipei

Obiective :
La sfârşitul activităţilor elevii vor fi capabili :
O_1 – să identifice o fibră textilă având la dispoziţie o imagine/sau în urma unui experiment efectuat;
O_2 – să precizeze principalele proprietăţi fizice şi chimice ale unei fibre date;
O_3 - să efectueze calcule matematice simple în vederea determinării indicelor de fineţe si a lungimii de rupere.

Metode si precedee didactice: experimentul, descoperirea dirijata, conversatia euristica, exerciţiul

Forme de organizare a activitatilor: individual, pe grupe

CONŢINUTURI	OBIECTIVE Pe parcursul şi la sfârşitul programului, elevul va fi capabil:	METODE	MIJLOACE	FORME DE ORGANIZARE A ACTIVITĂŢII	MODALITĂŢI DE EVALUARE
Structura fibrelor textile	- Să clasifice fibrele textile funcţie de proveniența lor	Explicatia Conversatia Descoperirea ***Exemple de activităţi:*** - având la dispoziţie mai multe tipuri de fibre să le grupeze, pe rând, după: • naturale – chimice • vegetale-animale-chimice • vegetale-animale-chimice din polimeri naturali-chimice din polimeri sintetici obs: iniţial fibrele pot fi regăsite in diferite punguţe erichetate, deoarece este posibilca elevul să nu fi întâlnit toate tipurile de fibre	— caiet — manual — fibre textile de bumbac, in cânepă, lână, mătase, capră, cal, celofibră, poliester, poliuretan	individual, după programul şcolar	observare sistematică
	- Să facă legătura între fibră şi componenta de bază a clasei respective	Explicatia Conversatia Exerciţiul ***Exemple de activităţi:*** -pornind de la grupările realizate anterior elevul va realiza o altă clasificare după: • fibre care au în structură celuloză • fibre care au în structură cheratină • fibre care au în structură fibroină	— caiet — manual — fişe de lucru — fibre textile de bumbac, in cânepă, lână, mătase, capră, cal, celofibră, poliester, poliuretan		evaluare scrisă

Proprietăţile fizice ale fibrelor textile	- Să ordoneze fibrele textile după lungime	Explicatia Conversatia Descoperirea ***Exemple de activităţi:*** - având la dispoziţie mai multe tipuri de fibre naturale să le identifice după aspect şi apoi să le ordoneze funcţie de lungimea lor	— caiet — manual — creion — mere — coli de hartie — cuţit, foarfecă	individual, după programul şcolar	observare sistematică
	- Să precizeze culoarea şi gradul de luciu al unor tipuri de fibre	Explicatia Conversatia Exerciţiul ***Exemple de activităţi:*** -elevul va avea la dispoziţie fibre de bumbac de diferite nuante, fibre de in şi de cânepă, fibre de lână provenită de la diverse rase de oi, etc.În urma analizei mostrelor puse la dispoziţie va completa fişa de lucru	— caiet — manual — fişe de lucru — fibre textile de diferite tipuri, în mai multe nuante		evaluare pe baza fişei de lucru
	- Să explice comportarea unui anumit tip de fibră la temperatură	Explicatia Conversatia Experimentul ***Exemple de activităţi:*** -elevul va studia comportarea la ardere a diferitelor tipuri de fibre -avand la dispoziţie ţesături cu o anumită compoziţie fibroasă, elevul va studia comportarea acestora la călcare, la diferite temperaturi. În funcţie de rezultatele obţinute va ordona fibrele funcţie de temperatura maximă admisă (până la care rezistă). *Obs*. Cu această ocazir se poate face şi	— caiet — manual — fişe de lucru — fibre textile — ţesături cu diverse compoziţii fibroase — fier de călcat,masă de călcat — bec cu	pe grupe, în timpul programul şcolar, în laboratorul de chimie	evaluare pe baza fişei de lucru

		identificarea fibrelor prin ardere, caz în care activitatea se poate desfăşura cu întrega clasă	flacără		
	- Să efectueze operaţii matematice în vederea determinării indicilor de fineţe şi a lungimii de rupere	Explicatia Conversatia Exerciţiul ***Exemple de activităţi:*** - elevul va efectua operaţii de transformare a unităţilor de măsură: din Km în m şi invers, din Kg în g şi invers -va recapitula şi va efectua exerciţii de împărţire a numerelor naturale de ordinul miilor -va efectua exerciţii de calcul a fracţiilor suprapuse.	— caiet — manual — creion — fişe de lucru	individual, după programul şcolar	evaluare scrisă
Proprietăţile chimice ale fibrelor textile	- Să precizeze comportarea unei fibre sub actiunea diverselor substanţe chimice	Explicatia Conversatia Experimentul ***Exemple de activităţi:*** -vor fi efectuate operaţii de mercerizare, de degomare, de carbonizare -fibrele naturale vor fi trate, în paralel, cu apă oxigenată şi cu hipoclorit de sodiu, pentru a se observa efectele obţinute în fiecare situaţie	— caiet — manual — fişe de lucru — fibre textile — bec cu flacără — ustensile de laborator — NaOH, HCl, H2O2, NaClO	pe grupe, în timpul programul şcolar, în laboratorul de chimie	observare sistematică
Compararea fibrelor textile	- Să precizeze asemănări şi deosebiri ale fibrelor funcţie de structură, proprietăţi, utilizare	Explicaţia Conversaţia Descoperirea ***Exemple de activităţi:***	— caiet — manual — fişe de lucru	individual, după programul şcolar	

		-elevul va identifica o anumită fibră textilă, dintr-un grup de fibre date şi apoi o va analiza la microscop -ulterior, dupa observarea structurii fibrelor avute la dispoziţie, elevul va proceda invers: având dată imaginea la microscop i se va cere să identifice fibra şi săprecizeze celelalte proprietăţi Obs: chiar dacă fibrele textile au fost observate la micriscop şi în cadrulorelor anterioare, desfăşurate la clasă, această activitate este utilă deoarece elevulidentifică iniţial fibra funcţie de celelalte carecteristici şi apoi descoperă structura microscopică a acesteia.	— fibre textile — microscop		

Întocmit,

Profesor discipline tehnice : Preda Clementina
Profesor instruire practică : Ispas Camelia

Rezultate scontate

— Evaluarea finală trebuie să scoată în evidenţă faptul că programul de intervenţie personalizată, derulat pe o perioadă de opt săptămâni, a fost eficient, scopul propus fiind realizat.
— Activităţile alese într-o formă cât mai simplă şi concretă, accesibile nivelului de înţelegere al elevilor şi desfăşurate în ritmul propriu de învăţare al acestora vor contribui la depăşirea, în mare parte, a dificultăţilor de învăţare înregistrate
— A crescut interesul acestuia pentru modulul , în special, dar şi pentru obţinerea unor rezultate mai bune la învăţătură, în general.
— Ca rezultat al integrării acestuia în activităţile de grup s-a îmbunătăţit relaţia cu colegii, precum şi imaginea de sine a elevilor.
— Se recomandă ca şi pentru următoarele unităţi de învăţare ce urmează a fi parcurse să se întocmească planuri de intervenţie personalizată, astfel încât elevii să poată învăţa în ritmul propriu şi astfel să dobândescă o experienţă cognitivă superioară celei anterioare derulării acestui program
— În continuare este recamandata socializarea prin jocuri de rol pentru identificarea sinelui, antrenarea în activităţi desfăşurate la clasă
— Părinţii și profesorii de la clasă vor primi sarcini precise privind modul de comunicare, de implicare în program şi vor asigura un sprijin minim în şi evoluţia copilului. Progresele vizibile înregistrate vor încuraja familia în a oferi un suport afectiv ridicat copilului.

Anexa 1

Test inițial de evaluare la Unitatea de învăţare: „Fibre textile”

Citeşte cu atenţie enunţurile de mai jos şi rezolvă exerciţiile în ordinea pe care o doreşti.
Se acordă 10puncte din oficiu.
Timp de lucru: 30 min

I. Încercuiţi litera corspunzătoare răspunsului corect: 10p
   1. Celuloza este componenta de bază a:
      a) Fibrelor de bumbac
      b) Fibrelor poliesterice
      c) Fibrelor de lână
      d) Fibrelor de mătase naturală
   2. Lungimea fibrelor influenţează:
      a) Luciul firului obţinut
      b) Fineţea firului obţinut
      c) Higroscopicitatea
      d) Comportarea la temperatură

II. Notaţi în dreptul fiecărei propoziţii litera A, dacă apreciaţi că enunţul este adevărat sau litera F, dacă apreciaţi că enunţul este fals 20p
   1. Culoarea fibrelor depinde de gradul de pigmentare şi de prezenţa altor substanţe în structura fibrelor.
   2. Celofibra se deosebeşte calitativ de fibra de bumbac printr-o rezistenţă la rupere în stare umedă mult superioară.
   3. Fibra de mătase este mai rezistentă la tractiune decât fibra de lână.
   4. Inul este fibra naturală cu cea mai bună higroscopicitate.

III. Coloana A conţine tipuri de fibre iar coloana B intrebuinţări caracteristice ale acestora. Realizaţi asocierile dintre cifrele coloanei A şiliterele coloanei B scriind litera corespunzătoare în faţa cifrei. 20p

Coloana A	Coloana B
1. Bumbac	a). Elastic
2. Cânepă	b). Lenjerie de corp, tricoturi, ciorapi
3. Lână	c). Parașute, aţă chirurgicală, perii, site
4. Poliamidă	d). Sfori, frânghii, prelate
	e). Tricotaje, stofe

IV. Completaţi definiţiile: 20p

1. Degomarea este operaţia de tratare a materialelor din .....(1)..... cu siluţii slab alcaline (săpun, carbinat de sodiu), la temperatura de fierbere, în scopul îndepărtării ....(2)....
2. Albirea este iperaţia de tratare a materialelor textile, cu substanţe ....(3).... în scopul îndepărtării ....(4)....

V. O fibră are urmatoarele caracteristici: lungimea L-10000m şi masa M=2g. Să se calculeze finețea fibrei exprimată în Ttex şi Nm 20p

Barem de corectare:

Subiectul I:

1-a, 2-b

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 5 puncte. Total: 10 puncte

Subiectul II

1 A; 2 F; 3 A; 4 F

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 5 puncte. Total: 20 puncte

Subiectul III

1-b; 2-d; 3-e; 4-c

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 5 puncte. Total: 20 puncte

Subiectul IV

(1) mătase
(2) sericinei
(3) oxidante
(4) pigmenţilor

Pentru fiecare răspuns corect se acordă câte 5 puncte. Total: 20 puncte

Subiectul V

$$Ttex = \frac{M(g)}{L(1000m)};$$

$$Ttex = \frac{2}{\frac{10000}{1000}} = 0.20tex$$

$$Ttex * Nm = 1000 \Longrightarrow Nm = \frac{1000}{Ttex} \Longrightarrow Nm = \frac{1000}{0{,}2} = 5000$$

Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare formulă de calcul scrisă corect ***2×5p = 10p***

Se acordă câte 5 punc2t pentru fiecare calcul corect. ***2×5p = 10p***

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE DIN DOMENIUL TEXTILE

ȘTEFAN MĂDĂLINA LOREDANA

LICEUL TEHNOLOGIC „ANGHEL SALIGNY”, MUNICIPIUL PLOIEȘTI

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale reprezintă un principiu fundamental al educației moderne, care promovează egalitatea de șanse și accesul la educație pentru toți copiii, indiferent de abilitățile sau nevoile lor specifice. Acest eseu își propune să analizeze diverse strategii de incluziune care pot fi implementate în școli pentru a sprijini elevii cu CES, asigurându-se astfel un mediu educațional favorabil și adaptat nevoilor fiecărui elev.

Într-o societate diversă și în continuă schimbare, educația inclusivă devine o necesitate esențială pentru asigurarea accesului egal la învățământ pentru toți elevii, inclusiv pentru cei cu cerințe educaționale speciale. Domeniul Textile nu face excepție; prin urmare, este crucial să dezvoltăm strategii eficiente de incluziune care să sprijine acești elevi în procesul de învățare și dezvoltare profesională. Acest eseu va explora câteva dintre cele mai relevante strategii de incluziune a elevilor cu CES în Domeniul Textile, subliniind importanța adaptării metodologiilor didactice și a mediului de învățare.

Un prim pas esențial în incluziunea elevilor cu CES este adaptarea curriculumului. Acesta trebuie să fie flexibil și să permită personalizarea în funcție de nevoile fiecărui elev. Este esențial să fie adaptat curriculumul de textile pentru a răspunde nevoilor elevilor cu CES. Aceasta poate include simplificarea sarcinilor, utilizarea unor materiale diferite sau oferirea de alternative care să permită elevilor să își demonstreze abilitățile într-un mod care li se potrivește. De exemplu, în cadrul orelor de textile, se pot introduce activități variate care să răspundă diferitelor stiluri de învățare. Elevii pot învăța prin practică, prin observație sau prin activități tactile, fiecare având ocazia de a-și exprima creativitatea și de a-și dezvolta abilitățile tehnice. De asemenea, este important ca materialele didactice să fie accesibile și adaptate, utilizând tehnologii asistive sau resurse vizuale care să faciliteze înțelegerea conceptelor.

Există numeroase resurse care pot fi adaptate pentru a învăța despre design textil și tehnici de cusut, având în vedere nevoile speciale ale copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Prezint câteva activități care pot fi implementate:

- realizarea de colaje textile, activitate ce stimulează creativitatea și dezvoltă abilitățile motorii fine;
- executarea unor broderii simple. Această activitate ajută la dezvoltarea coordonării mână-ochi;
- crearea de brățări din sfori textile, încurajând astfel creativitatea și dexteritatea;
- realizare de picturi pe materiale textile. Aceasta îi ajută să își exprime emoțiile și să dezvolte abilități artistice;
- confecționarea de jucării din materiale textile. Aceasta activitate poate fi foarte satisfăcătoare și le dezvoltă abilitățile de lucru manual și executarea cusăturilor mecanice;
- învățarea despre tipuri de material. Aceasta poate include și sesiuni tactile, unde elevii pot simți diferite texturi;

- crearea de accesorii din materiale reciclate, încurajând astfel gândirea creativă și conștientizarea ecologică;
- proiecte de grup, ce promovează colaborarea și abilitățile sociale;
- identificarea și prezentarea unui material. Aceasta dezvoltă abilitățile de comunicare și cunoștințele generale.

O altă strategie crucială o reprezintă formarea continuă a cadrelor didactice. Profesorii trebuie să fie instruiți în metodele de predare incluzivă și să fie familiarizați cu caracteristicile specifice ale elevilor cu CES. Aceștia ar trebui să învețe să identifice nevoile individuale ale elevilor și să aplice tehnici pedagogice adaptate, cum ar fi învățarea cooperativă sau utilizarea jocurilor educative. O abordare empatică și deschisă din partea profesorilor este esențială pentru a crea un mediu de învățare pozitiv și stimulativ.

Mediul de învățare joacă un rol semnificativ în succesul elevilor cu CES. Spațiile de învățare trebuie să fie accesibile și să încurajeze colaborarea între elevi. În domeniul textile, este important ca atelierele să fie amenajate astfel încât să permită accesul ușor la echipamente și materiale. De asemenea, promovarea unui climat de respect și acceptare în clasă poate contribui la reducerea stigmatizării și la crearea unor relații pozitive între elevi. Activitățile de grup, în care elevii cu CES colaborează cu colegii lor, pot îmbunătăți abilitățile sociale și comunicative, facilitând integrarea lor în comunitatea școlară. De asemenea, evaluarea progresului elevilor cu CES trebuie să fie personalizată, luând în considerare atât abilitățile lor, cât și provocările întâmpinate. Folosirea unor instrumente de evaluare diverse, cum ar fi portofoliile, poate oferi o imagine mai completă a abilităților elevilor.

Implicarea familiei și a comunității în procesul educațional este o altă strategie importantă. Colaborarea între profesori, părinți și specialiști în educația specială poate oferi un sprijin suplimentar elevilor cu CES. Organizarea de întâlniri periodice cu părinții și sesiuni de informare despre resursele disponibile poate contribui la crearea unei rețele de suport eficace. De asemenea, parteneriatele cu organizații locale și ateliere de lucru pot oferi elevilor oportunități pentru dezvoltarea abilităților practice și pentru integrarea în piața muncii.

În concluzie, includerea elevilor cu cerințe educaționale speciale în domeniul textile este un proces complex, dar esențial pentru asigurarea unei educații echitabile și accesibile. Prin adaptarea curriculumului, formarea cadrelor didactice, crearea unui mediu de învățare incluziv și implicarea familiei și a comunității, putem construi un sistem educațional care să răspundă nevoilor tuturor elevilor. Astfel, nu doar că îi ajutăm pe acești elevi să își dezvolte abilitățile în domeniul textile, dar contribuim și la formarea unei societăți mai incluzive și mai tolerante.

Incluziunea nu este doar o responsabilitate, ci și o oportunitate pentru elevul cu CES care are șansa de a-și atinge potențialul maxim și de a se dezvolta într-un mediu care să-i respecte și să-i valorizeze unicitatea.

Elevii cu cerințe educaționale speciale din Domeniul Textile ne arată că fiecare fir de ață poate țese nu doar haine, ci și vise, abilități și potențial nelimitat.

SENS RETORIC ŞI STIL ARGUMENTATIV ÎN METODICA PREDĂRII UNEI LIMBI STRĂINE, FĂRĂ A AFECTA CARACTERUL NAŢIONAL AL LIMBII MATERNE

prof.univ.dr. Ștefan Lucian Mureșanu
Universitatea ”Hyperion” din București
Facultatea de Științe Sociale, Umaniste și ale Naturii
director, Departamentul de Litere și Limbi Străine

Motto: *O limbă străină e ca o pânză între tine și cel căruia îi vorbești, ca o mănușă care-ți desparte mâna de mâna celuilalt.* (Ileana Vulpescu)

Cuvinte cheie: metodică, stil, limbă străină, limbă maternă, retorică

1. Sensul retoric în metodica predării unei limbi străine

Cine crede că predarea unei limbi străine nu îţi modifică sensul vieţii şi modul universal de a gândi despre lume se înşeală. O limbă străină nu se poate învăţa dacă nu o trăieşti intens prin cuvintele rostite, întocmai ca şi pe propria-ţi limbă pe care, cu timpul, începi să o neglijezi, căutând să intensifici o perfecţionare a celeilalte limbi care îţi ocupă spaţiul gândirii cu semne şi sunete:

„Le seul veritable voyage, […] ce ne serait pas d'aller vers de nouveaux paysages, mais d'avoir d'autres yeux,"[1] spunea Marcel Proust.

Este o activitate filologică care se desăvârşeşte prin studiu, prin analogii şi sinonimii, prin impunerea, la un moment dat, a unei traduceri personale a textului din limba străină în limba maternă. Limbile au trăiri, cuvintele suferă când nu le foloseşti în adevăratul lor sens, vorbitorul, cunoscător a mai mult de două limbi străine, se detaşează prin uşurinţa cu care poate învăţa alte limbi, dar şi a desluşirii înţelesurilor codificate, cu care vorbitorii elevaţi sensibilizează sufletele, apropiindu-se mai mult de seninul desluşirii cuvintelor.

Predarea unei limbi străine a necesitat, întotdeauna, un talent retoric, dar şi argumentativ prin care să-i uşurezi cursantului motivaţia de a studia şi o altă limbă în afară de cea maternă. Cunoaşterea unei alte civilizaţii, prin însăşi rostirea unor sunete ce se leagă în cuvinte pe care le conştientizezi ca o formă superioară de viaţă, întocmai ca şi a rostirii limbii materne, netezeşte dorinţa de dialog a oamenilor în tot ceea ce priveşte cunoaştere. Mulți dintre vorbitorii de limbi străine se regăsesc, fiindual, în structura poporului limbii pe care o studiază și constată, la un

[1] **Trd.:** „Adevărata călătorie nu constă în a căuta peisaje noi, ci în a le vedea cu alți ochi."

moment dat, că limba și poporul respectiv îl reprezintă, un fapt al regăsirii identității strămoșești. Arta diplomatică a uzat, întotdeauna, de cunoaşterea profundă a limbilor popoarelor cu care se doreau negocieri politice sau economice. Sensul retoric este însăşi comunicarea, acordul minţii cu rostirea, prin aceasta confirmând înţelegerea şi toleranţa. Un vorbitor elevat de-o limbă străină este prin construcţie şi dorinţă acceptată, automat, învăţarea limbii acelui popor, sau a altora, dovedeşte ataşamentul conştient faţă de tot ceea ce poate argumenta ca existenţă limba străină dorită spre a fi învăţată.

Am observat, în urma unor cercetări pe diferiți subiecți, în experimentul acesta studenţii Facultății noastre de Litere și Limbi Străine că, atunci, când li se cerea alegerea celei de a doua limbi, ca studiu, majoritatea cursanților opta pentru studiul limbii engleze, italiene, spaniole şi mai puţin spre franceză, germană, chineză, japoneză. Răspunsul din partea acestora a fost că sunt limbi uşor de memorat însă la un an după parcurgerea treptei de începători i-am întrebat din nou dacă doresc să studieze şi alte limbi străine. Răspunsul lor a fost că de acum pot studia orice limbă străină pentru că au deja rutina parcurgerii gramaticii limbilor studiate şi că vor putea foarte uşor învăţa şi alte limbi străine, făcând analogia sensurilor, apelând, într-un mod elevat, la etimologia cuvintelor folosite în vorbire. Concluzia mea însă a fost că studenții și-au ales spre studiu limba străină care îi reprezenta caracterial, care le stimula fără greutate rezerva învățării rapide prin acumulare masivă de cuvinte noi în vocabular și de cunoaștere a expresiilor din limba respectivă prin analogii cu expresii din alte limbi sau chiar din limba română.

Parcursul predării limbilor străine conţine câţiva paşi de care profesorul trebuie să ţină cont, metode pe care le-am iniţiat şi care mi-au folosit cu succes în cariera mea. Cursanţii nu trebuie speriaţi şi îndestulaţi de la început cu noţiuni de teoria limbii, pe care unii, străini de studiul acesta filologic, dezarmează, retrăgându-se într-un orizont închis. Limba străină se învaţă, copiind paşii pe care copiii îi fac, percepând, rând pe rând, fiecare rost al cuvintelor. Este foarte bine să se lucreze pe imagini, videoproiectoarele să nu lipsească din laboratoarele de studiu a limbilor străine. Rezultatele se vor vedea abia după trei - patru luni de studiu, pornind de la întrebări scurte, cu răspunsuri concise şi cerând cursantului să memoreze, eu le ceream câte 15 cuvinte în fiecare zi din vocabularul limbii respective, chiar dacă, pe săptămână, cursantul se prezenta de două sau de trei ori la curs. Cursul îl făceam să nu depăşească, în prima perioadă de studiu, de şase luni, mai mult de două ore. Având posibilitatea vizuală şi auditivă la curs, de a studia limba modernă dorită, în afara celei materne care nu trebuie să lipsească din studiul cursantului pentru că numai atunci are posibilitatea să compare şi să conştientizeze cât de mult contribuie în evoluţia sa intelectuală studiul limbii sale, cât şi a celei pe care doreşte să o înveţe în afara limbii materne. Abia atunci, va observa cum memoria sa se dovedeşte activă, cu uşurinţa cu care comunicarea îi argumentează sensul conştient al succesului înţelegerii interculturalităţii: ”Personalitatea este o istorie, adică ea se construiește ca o biografie care înseriază în evenimente modalitățile de a fi ale Eului. Această istoricitate a Eului implică natura însăși a Eului într-o geneză reciprocă

(Pradines), făcând adică Eul să-și determine singur evenimentele care îl construiesc" (Ey, 1983:54).

2. Stil argumentativ în metodica predării unei limbi străine

În sala de curs, studenții mă așteptau cu căștile gata pregătite spre a mă auzi în limba în care aveam să le predau din tainele confecționării portului popular românesc din Țara Moților. Am sincronizat momentele prezentării sleid-urilor cu ceea ce eu dispusesem să le comunic și, în limba română, am început să conferențiez subiectul temei alese. Studenții ascultau nedumeriți pentru că se așteptau prezentarea în limba franceză. Nu am arătat niciun fel de uimire din contră, când mai erau doar zece minute până la terminarea cursului am început relatarea în limba franceză. Derutați însă, nu uimiți, ascultau atenți expunerea. Când am terminat ceea ce aveam de fapt să le prezint i-am întrebat: Ce remarci puteți face la modul cum am prezentat cursul de astăzi? Ce ați sesizat și ce ați putea spune despre acest mod, într-un stil în care am dorit ca argumentarea interesului pentru tema aleasă să fie o creștere a dorinței de cunoaștere și de trezire a prezentării într-o limbă, alta decât cea maternă, a tradițiilor care vă sunt specifice prin nașterea pe acest pământ românesc. Credeți că, apelând la expunerea a ceea ce este românesc într-o altă limbă, subiectul temei cursului nostru și-a pierdut din importanța prezentării valorii patrimoniale a portului din Munții Apuseni? Cu siguranță, nu. Subiectul a rămas același, interesul a fost altul pentru ascultător, iar atenția a crescut mult mai mult când expunerea s-a desăvârșit într-o altă limbă decât cea română. Acest interes s-a dublat: o dată, pentru că multe dintre părțile care compuneau costumul popular al moților trebuiau traduse prin sinonimie, iar o alta, dorința ascultătorului de a asimila acești termeni și a-i compara cu alte obiecte asemănătoare atât românești, cât și franțuzești. De exemplu, moțul numește *clop* acel obiect care se așează pe coama capului, confecționat dintr-un material, numit fetru și care poate fi sinonim cu un alt

obiect vestimentar, ce se numește *pălărie*, la occidentali și *fes*, la orientali. Dintr-odată, am abordat două sisteme perceptibile de cunoaștere a unui obiect propriu locuitorilor din Munții Apuseni, sinonimie simplă însă cu o descriere întrucâtva deosebită. Ce este comună acestui fapt e întrebuințarea, ca acoperământ al capului la care moțul ținea și avea un cult pentru acest obiect, specific, de altfel, acestei zone: "Bine-mi place de mândru/ Cum își poartă clopuțu;/ Și-l poartă un pic plecat/ La tătă lume li-i drag" (Memoria, 2001:101). Acceptând spre studiu acest cuvânt au apărut, evident, și alte două elemente ca un compus al acțiunii de acoperire a capului, între ele existând părul, doi termeni utilizați prin descrierea *clopului*: pălăria și fesul.

Utilizarea, în prezentarea tradițiilor unei țări, în cazul nostru portul popular al moților, a unei limbi străine, alta decât cea care aparține prezentării portului popular, reprezintă o treaptă superioară a apropierii cât mai intense a vorbitorului, care folosește în discurs o limbă străină, alta decât cea maternă și care este și aparținător al poporului care deține portul popular respectiv, o apropiere de sine. Acest mod de utilizare a prezentării în discurs a portului popular a

demonstrat o trăire intensă a cursantului, mult apropiată de starea de aparținător al poprului său, al cărui reprezentant era, prin modul expresiv de prezentare a exponatelor artizanale. O altă experiență a alegerii temelor supuse discuției am putut-o avea atunci când, același vorbitor care în discursul său a folosit aceeași limbă ca în prezentarea portului său popular, să difere în exprimare prin trăirile pe care le-a avut atunci când a prezentat un port popular, spre exemplu, cel japonez.

În concluzie, față de cele relatate mai sus, vorbitorul de diverse limbi străine nu se depărtează cu nimic de tot ceea ce îi este dat prin naștere, prin genă să fie atașat material și spiritual de ceea ce aparține poporului din care se trage, limbă și tradiții, pentru că ”Schimburile lingvistice sunt totdeauna urmări firești ale legăturilor culturale, economice și politice dintre popoare” (Macrea, 1970:10) numai dacă individul, ca spor natural are rădăcini adânci în etnia în care s-a dezvoltat și evoluat. Dacă este o legătură artificială a unor etnii diferite de cea în care evoluează, individul se regăsește în etnia strămoșească a limbii pe care dorește ulterior să și-însușească, chiar dacă etnia care l-a adoptat îi împrumtă din caracteristicile sale. Semnificativ, este faptul că prin limbile popoarelor lumii se transmite cultura poporului vorbitorului respectiv ca o dorință a fiecăruia dintre oamenii elevați de a face din datinile, obiceiurile, portul și tot ce este reprezentativ ca patrimoniu cultural al poporului său o dovadă a participării acestuia la dezvoltarea și demonstararea, totdodată, a unicității culturii. Limba este vie și trăiește cu noi și prin noi. Afecțiunea pe care o putem avea, la un moment dat, față de o limbă vorbită, alta decât cea maternă poate constitui momente de viață. De exemplu, acest fapt poate ține de modul primirii noastre, de către funcționarii acelei țări pe care ai dorit să o vizitezi, încă de la Aeroport. Dacă primirea este expresiv prietenească, ospitalitatea desăvârșită printr-o demonstrare a unei decențe în comportament, a unei culturi și educații revelatoare țării respective, aceste fapte contribuie la apropierea sentimentală și la dorința vizitatorului străin de a învăța limba respectivă, dar și de a se informa de tradițiile culturale ale acelei națiuni. Caracteristicile principale ale învățării unei limbi străine sunt apropierea de tot ceea ce este comun lui, ca individ aparținător al altei culturi, cu tradițiile poporului a cărui limbă dorește să o vorbească, apoi cunoașterea celuilalt, individul din țara a cărei limbă dorește să o vorbească, ca element al unei culturi străine culturii și educației sale însă apropiată sentimentelor și trăirilor acestuia.

Când se predă o limbă străină, cred, este indicat să se facă cunoscute, la început, faptele comune de limbă, de educație, de tradiții, vestimentație și port popular cu scurte interpretări istorice care să trezească interesul studentului în învățarea limbii. Poate sunt convins de acest fapt pentru că eu predau etnologie și folclor și literatură populară. Trebuie să reținem că în mintea studentului se poate naște și întrebarea: *pentru ce îmi trebuie învățarea acestei limbi dacă nu are nimic comun cu trăirile mele, cu planurile mele de viitor.* Este ceea ce subliniam mai sus, ca etnolog. Sunt oameni care se simt foarte apropiați de o limbă anume, de tradițiile unei etnii aparte, alta decât cea în care s-a născut pentru că cea a faptului este o existență artificială a timpului, un timp istoric al existenței oamenilor. Ei se regăsesc, la un moment dat, în prezentul evoluției altei etnii decât în cea în care s-a născut. Profesorul este cel care trebuie să trezească în

cursant interesul învățării, studierii aprofundate a unnei limbi străine. Dialogul în care sunt presărate momente din viața cotidiană, respectiv viața de fiecare zi a românului, de exemplu, trezește în cursant nevoia învățării limbii solicitate, ca un mijloc de relatare și altora specificul vieții poporului din țara sa. Sleid-urile întregesc expunerea, mai ales dacă asociate cu muzică în prezentarea imaginilor acestora sau a videoproiectoarelor sunt redate momente din mitologia, tradițiile, ritualurile specifice riturilor de trecere ale națiunii respective. Astfel, înlăturam monotonia și activam interesul unic de înțelegere a exprimării prin predarea sau prezentarea faptelor diverselor teme în limba propusă spre dialogare. Într-adevăr, se dorește să fie un continuu dialog între cursant și profesor. Alternările, prin sinonimie a expresiilor utilizate în dialogul cu studenții, limba străină - limba română, a utilizării cuvintelor împrumutate în limba română din limba supusă învățării, cu sinonime ale altor cuvinte din limbile europene, contribuie la o ușurare a începerii studierii unei alte limbi și la o adâncire a conștientizării de uniune europeană. În fapt, până la hotărârea unei singure limbi de circulație în Europa, toate limbile națiunilor care o compun este de bun augur a fi conservate de vorbitori a unor alte națiuni și corelate intereselor marii diplomații a îngăduinței.

”Folclorul, ca obiect de studiu, reprezintă cultura particulară a poporului, dar și știința acestei culturi. Obiectul cunoașterii este grupul social și particularitățile lui culturale” (Ispas, 2003:17) ca și credința care vor fi mereu cele ce vor delimita specificul fiecărei națiuni, chiar dacă o limbă va deveni comună întregii populații a Europei. Caracterul național se va păstra și conserva prin tot ceea ce este patrimoniu cultural al unui popor: datinile și obiceiurile. Ele participă la o detașare, până la un punct comun: apropierea popoarelor prin cultură, prin manifestări artistice, prin tot ceea ce poporul respectiv a creat și creează folclorul.

3. Învățarea limbilor străine nu afectează caracterul național al limbii materne

În lucrarea sa, *Cultură orală și informație transculturală,* acad. Sabina Ispas spune astfel despre om, ca o făptură a unui întreg sistem convențional: ”Omul trebuie încadrat într-o cultură *organică lui* în așa fel încât aceasta să-i ofere un sistem *ideal*”, după care întărește categoric faptul că:

> ”Dintr-o asemenea structură nu trebuie eliminat folclorul care poate fi considerat *tipul cel mai organic de cultură, starea spirituală a poporului (...) organizată din norme, unele conștiente, altele subconștiente, dar efective (...) virtualități structurale, nervuri abstracte, care solidarizau într-un destin un număr de oameni*” (Ispas, 2003:148).

Putem observa că nici limbile ale căror națiuni s-au dovedit, în istoria civilizației lumii, imperialiste, de asuprire a valorilor culturale și spirituale nu au putut afecta caracterul național al limbii națiunii asuprite, aceste situații au supus limba unei opriri în propria dezvoltare însă neologismele au contribuit la îmbogățirea ei.. Spuneam mai sus că limba este vie, se transformă și se dezvoltă continuu, ea trăiește cu vorbitorii nativi până la dispariția ultimului dintre aceștia, iar după aceea, continuă prin tradiții, prin creația populară a acelei națiuni care va rămâne

conservată până când timpul îi va reda vitalitatea prin cercetarea acesteia. Ce vom putea constata, în urma studierii limbilor, că

> ”...spirala timpului este alcătuită din sinusoide succesive care au sensuri ascendente spre câte o sărbătoare centrală, căreia îi urmează o perioadă de relaxare cu trecere spre următorul ciclu de sărbători” (Ispas, 2003:148).

Cultura, fiind cea care dă permanentă înflorire limbii, dezvoltă interesul omului european elevat de a cunoaște și apropia continuu, prin contactul de situație, de oamenii ce îi pot înlesni o evoluție armonioasă și o înțelegere deplină a studierii limbilor străine. Marii învățați ai lumii, aici aș exemplifica numele marelui erudit român, Eugen Coșeriu, vorbea peste douăsprezece limbi cursiv și cunoștea peste optzeci de limbi pe care le studiase pentru lucrările sale de lingvistică. Este foarte adevărat că pirma limbă învățată a necesitat, pentru student, un timp îndelungat de aprofundare atât a cunoștințelor despre limba respectivă, cât și cunoștințe despre cultura și istoria literară a acelei limbi. Cea de-a doua limbă a suportat o ușurare în domeniul învățării, s-a simțit prin metodele lesnicioase acumulate în învățarea primei limbi străine studiate de către cursant. În ceea ce privește a treia, și de aici încolo câte va dori cursantul, se va observa o ușurință de învățare remarcabilă, dând ușurință remarcabilă învățării, în același timp, a două și chiar trei limbi străine. Tot acest studiu, care necesită o muncă susținută structurată într-un timp motivant al studentului, nu afectează în niciun fel caracterul național al limbii materne, din contră el va mări puterea de aprofundare, de pătrundere și înțelegere a propriilor expresii din limbă printr-o folosire judicioasă în vorbire. Abia atunci studentul va putea spune că trăiește, prin exprimarea cuvântului în limba română, viața adevărată a sensului cuvântului în expresia românească.

Pentru că limba a creat literatura, iar literatura, atât cea populară, cât și cea cultă, a generat cultura (orală și scrisă), a rămas simbol al elevației acelei națiuni și a lumii cu care a intrat în contact. Paul Van Tieghem sublinia că scriitorului unei națiuni nu îi este dată ca trăire imitarea decât relatarea a ceea ce de fapt el are deja în ”germene, stare latentă, ca sentimente inconștiente sau subconștiente. Se admiteau și oarecari influențe ale mediului social, dar în mod cu totul vag și general” (Dima, 1967:34).

Limbile străine sunt suport viu al dezvoltării culturale, al acceptării toleranței ca mod de conviețuire și de demitificare a năzuințelor răuvoitoare a întâietății unei culturi față de alta. Toate culturile sunt bine definite prin istoria și viața activă a fiecărei națiuni în parte. Timpul popoarelor în istorie, ca grupuri distincte de viață, ca mod de diferențiere a culturilor între granițele imaginare ale hotarelor Europei, a trecut, rămânând umbre definite ca începuturi însă patrimoniul cultural al acestora va rămâne pururea mărturia conservării istoriei fiecărui popor în parte. Să urmărim, de exemplu, o imagine a unui fenomen lingvistic și, anume, a doua romanizare, secolul al VII-lea ce ”reprezintă trecerea treptată și deosebit de complexă a triburilor slave în Dacia la utilizarea limbii române”, unde ”slavii au învățat românește” (Coteanu, 1981:57). Limbile se pot învăța spontan, prin conviețuire în țara de origine, se acceptă simultan cu modul de viață al acelei națiuni, cu sărbătorile și riturile lor de trecere însă în subconștient se remarcă trăirea continuă, care se transmite urmașilor chiar dacă se locuiește într-o altă țară decât

cea natală, a tradițiilor proprii, a ceremonialurilor, sărbătorilor și cultului religios moștenit genetic. Studiile ADN populaționale sunt cele care, științific, au demonstrat apartenența sigură omului la toate popoarele lumii. La Oxford, în Anglia, de exemplu, cercetătorii au dezvoltat o hartă ADN a lumii care arată ce populaţii s-au amestecat, în perioada marilor migraţii. Genetica demontează orice segregare populaţională pe etnii.

În concluzie, tradițiile popoarelor foarte asemănătoare într-un fel, au fost structurate pe fiecare grup de oameni care a migrat pe tot teritoriul Pământului și s-au așezat pentru a încerca o stabilitate a conviețuirii. Mediul înconjurător a fost cel care a hotărât înaintarea sau oprirea din migrație a vechilor populații ale Globului. Și atunci, de ce ne mai întrebăm care este arborele genealogic al unui popor sau al altuia când ADN-ul mitocondrial al românilor, de exemplu, ce ține de genele moștenite pe linie maternă, este identic cu cel al italienilor sau chiar cu a altor popoare despre care, științific, s-a dovedit că au la începuturi același strămoș. S-a demonstrat că românii învață cu foarte mare ușurință o altă limbă decât cea maternă pentru că în alfabetul limbii române există vocalele specifice limbii franceze: *ă, î,* de exemplu, precum și consoanele specifice limbii slave: ș, ț, care compun multe dintre cuvintele vocabularului acestor neamuri slave. De asemenea, s-a observat că

> ”echilibrul de frecvență al vocalelor și consoanelor din limba română este superior celui din limba franceză, unde raportul de frecvență este de 43,36% vocale și 56,64% consoane și, mai ales, celui al germanei, unde raportul este de 38.86% vocale față de 61,14% consoane” (1970:42).

Limba este o formă de exprimare caracteristică, prin tonalitatea și exprimarea cuvintelor fiecărei națiuni în parte. Limba este viața, exprimarea tradițiilor, datini și obiceiuri, cultul religios și mitic al fiecărui popor în jurul căruia s-au așezat de-a lungul timpului istoric alte comunități care, mai mult sau mai puțin, au participat la îmbogățirea vie a limbii folosită de majoritatea poporului meleagurilor pe care au migrat.

Limba rămâne o formă de definire a unui popor însă nu și o caracteristică principală în definirea caracterului acelui popor pentru că ea, aflându-se într-o continuă transformare, trăiește evoluând ca și omul, poporul sau națiunea din timpurile noastre moderne. Limbile se pot învăța, tradițiile se pot accepta însă caracterul național al limbii materne nu poate să fie afectat emoțional, nicicum. Sensul vieții unui popor îl reprezintă însuși respectul față de limba proprie, de pronunția corectă a cuvintelor și de neacceptarea barbarismelor în vorbire atâta timp cât în vocabularul limbii lui materne există corespondent: ”Limba este, dintr-un punct de vedere, o mare parte din ceea ce se numeşte *artă*". Cuvântul, *doară*, exprimă totul într-o operă de artă. Cuvântul propriu, cuvântul sonor, vecinătatea cuvintelor, bogăţia şi varietatea vocabularului. Dar cei mai buni scriitori ai noştri sunt — mai trebuie oare de spus acest lucru ? - cei mai buni cunoscători ai limbii. Altfel, nu puteau *spune* ceea ce voiau. Şi cei mai buni cunoscători al limbii sau (e de obicei acelaşi lucru) cei care au limba mai bogată şi mai frumoasă, toţi s-au împărtăşit din izvorul cel mare al limbii populare: Alexandru Odobescu, Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu şi incomparabilul Creangă. Prozatorul cel mai mare — acest Ion Creangă — este chiar un om din popor; scrie cum vorbeşte poporul; e singurul care are limba perfect românească

(dl A. Philippide, în *sintaxa* limbii române, ia exemple aproape numai din el, căci numai fraza lui nu e influenţată de nici o sintaxă străină)... (Garabet Ibrăileanu, *Caracterul specific naţional în literatura română*, Revista Viața românească nr.11, anul 1922**).**

În concluzie, nicio limbă străină de cea maternă nu îți poate modifica genetic caracterul, doleanțele firești, apropierea profundă de înțelesul fiecărei expresii, trăirea în cuvintele care compun expresia cu care vocea, expresia feței te impun ca reprezentant fidel originii tale, cât ai dori să pari altul față de obârșia ta strămoșească. Ne naștem și ne destăinuim în tainele tradițiilor noastre moștenite din tată în fiu, cultura, obiceiurile, datinile, religia sunt puternic imprimate în pronunția noastră, în limba moștenită de la cei din graiul cărora inima pulsează în cuvinte legate de tot trecutul neamului din care ne tragem. Studiul unei limbi străine ne modelează, ne completează într-un parcurs al vieții pe care îl formăm ca viziune întregită față de oameni, față de culturile și tradițiile lor, un respect reciproc al omului pentru oameni.

Referințe bibliografice:

Coteanu, Ion, *Originile limbii române*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
Culic, Irina, *Metode avansate în cercetarea socială. Analiza multivariată de interdependenţă*, Editura Polirom, Bucureşti, 2004.
Dima, Alexandru, *Conceptul de literatură universală şi comparată*, Editura Academiei Române, 1967.
Ey, Henri, *Conștiința*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983.
Gavriluță, Nicu, *Antropologie socială şi culturală*, Editura Polirom, Bucureşti, 2009.
Ispas, Sabina, *Cultură orală și informație transculturală*, Editura Academiei Române, București, 2003.
Kogălniceanu, Mihail, *Tainele inimii*, în Opere, I, Editura Academiei, Bucureşti, 1974.
Macrea, Dumitru, *Studii de lingvistică română*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970.
Marga, Andrei, *Filosofia Unificării Europene*, Cluj-Napoca, Editura Fundaţiei pentru Studii Europene, 2001.
Neumann, Victor, *Neam, popor sau naţiune? Despre identităţile politice europene,* Editura Curtea Veche, Bucureşti, 2003.

PLAN DE INTERVENŢIE PERSONALIZAT

ALECUȘAN ELENA GABRIELA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „TOMA COCIȘIU" BLAJ

1. INFORMAŢII DE BAZĂ:

Date generale despre elev:

- **Nume şi prenume: G. C.**
- **Clasa: a II-a**

Domiciliul: localitatea Blaj, Str. Arțarului nr. 197

Informaţii despre starea de sănătate a elevului: Slăbuș, predispus la răceli dese

Informaţii despre mediul familial şi social: Părinţii elevului sunt divorțați, tatăl acestuia rămânând în Spania, iar mama, în România

Elevul mai are o soră la grădiniță.

2. ECHIPA DE INTERVENŢIE:

Numele cadrului didactic: prof. înv. primar Alecuşan Gabriela

Consilierul școlar

Data elaborării P.I.P.: 30 septembrie 2021

Data revizuirii P.I.P: 15 ianuarie 2022

Certificat de orientare şcolară şi profesională nu deține

Mama refuză să îl ducă a comisia de specialitate

Domeniile de intervenţie:

- **Limba şi literatura română**
- **Matematică**

Dificultăţi de învăţare:

ARII CURRICULARE	DIFICULTĂŢI DE ÎNVĂŢARE
LIMBĂ ŞI COMUNICARE	LIMBAJ SCRIS: - scrie dezordonat, în ritm lent, cu greşeli şi la transcriere, dar mai cu seamă după dictare; - nu respectă regulile ortografice, nu transcrie toate cuvintele din text sau nu respectă ordinea lor, nu cunoaşte bine grupurile de litere; - nu respectă regulile de aşezare a textului în pagină, când lucrează mai rapid scrie aproape indescifrabil; LIMBAJ ORAL: - cunoaşte toate literele şi citeşte corect, dar greoi

	- cunoaşte semnele de punctuaţie, dar nu le scrie în dictări, - identifică cu dificultate unele sinonime sau antonime; - vocabular sărac, comunică prin propoziţii simple, repetând mereu aceleaşi cuvinte şi propoziţii în exprimarea scrisă. - redă personajele din textele citite sau auzite, repetitiv, îmbinând realul cu imaginaţia sa.
MATEMATICĂ	CALCUL: - rezolvă cu dificultate exerciţii de adunare sau scădere fără trecere peste ordin, doar cu suport concret de obiecte; - nu poate rezolva fără ajutor adunări sau scăderi cu trecere peste ordin; - nu poate rezolva corect, independent, o problemă cu una-două operaţii; - înţelege greoi sistemul poziţional de formare a numerelor, citeşte şi scrie cu unele erori numere naturale (0-100), utilizează eronat terminologia specifică; CAPACITĂŢI LOGICO – MATEMATICE ŞI RAŢIONALE: - slabe, la nivel concret - intuitiv;

1. DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENŢIE

Scopul:

- înlăturarea şi diminuarea dificultăţilor determinate de deficienţele pe care le are elevul, urmărind realizarea unei pregătiri şcolare şi unei socializări la nivelul maxim al potenţialului său.
- asigurarea unei baze instrumentale (citit-scris, socotit) care influenţează fundamental evoluţia ulterioară a elevului
- dezvoltarea unor trăsături pozitive de personalitate din domeniul afectiv- motivational și a deprinderilor de muncă individuală;

2. PLANIFICAREA INTERVENŢIEI

Obiective:
Limba şi literatura română:
- extragerea de informaţii dintr-un text audiat/citit;
- redactarea de texte funcţionale simple, a unor întâmplări imaginare sau trăite;
Matematică:
- Scrierea, citirea, compararea nr. în concentrul 0 - 1000;
- Efectuarea de adunări/scăderi fără trecere peste ordin în concentrul 0-1000, înmulţiri şi împărţiri în concentrul 0-100;
- Înregistrarea datelor în tabele;
- Rezolvarea de probleme simple, cu o singură operaţie.

OBIECTIVE	**CINE CONTRIBUIE LA REALIZAREA LOR**
- să citească corect, cursiv şi într-un ritm mai rapid cuvinte şi propoziţii date izolat sau cuprinse în texte scurte	- Învăţătorul - mama

- să scrie corect la transcriere, dar şi la dictare	- Învăţătorul - mama
- să citească corect cuvinte care conţin grupurile de litere	- Învăţătorul - mama
- să transcrie corect, lizibil şi îngrijit cuvinte sau texte	- Învăţătorul - mama
- să efectueze corect adunări şi scăderi până la 10000 fără trecere peste ordin (cu material intuitiv)	- Învăţătorul - mama
- să rezolve corect probleme simple şi compuse pe baza planului de rezolvare al acestora (cu material intuitiv)	- Învăţătorul - mama

3. INSTRUMENTE DE EVALUARE:
   a) Probe şi teste psihologice: Desenul familiei, Completarea lacunelor, Repetarea de numere, Denumire de culori, Cunoaşterea sensului verbelor, Aprecieri directe: citirea unui text cunoscut şi al unuia nou, dictări de litere, silabe, cuvinte, propoziţii, formare de propoziţii, povestire a unor întâmplări de viaţă sau a unor povestiri scurte
   b) Analiza produselor activităţii: caiete de clasă, desene, fise de lucru
   c) Analiza documentelor şcolare
   d) Discuţie cu mama elevului

STRATEGIILE FIECĂRUI FACTOR DE INTERVENŢIE:
Învăţătorul:

- ţine legătura cu mama elevului şi va încerca implicarea mai activă a acesteia în programul de intervenţie prin conştientizarea acestora faţă de beneficiile pe care le poate câştiga elevul.
- asigură munca individualizată şi gradată (de la uşor la greu), cu ajutor retras în timp;
- aplică: dictări, transcrieri, copieri, exerciţii diverse de scriere, exerciţii de citire de: cuvinte, propoziţii şi texte scurte, adunări şi scăderi folosind material concret
- aplică metode ca: joc de rol, metode de autocunoaştere şi intercunoaştere, dezbateri astfel încât să elevul să înţeleagă care sunt „secretele" unei bune relaţionări cu cei din jur şi că în mare parte de el depinde comportamentul colegilor în ceea ce îl priveşte;
- corectează exprimarea orală, oferind modelul corect;
- corectează temele / lucrările scrise, cu exemplificarea modului corect de rezolvare;
- apreciază pozitiv fiecare răspuns corect, oricât de neînsemnat, pentru ca elevul să câştige încredere în forţele proprii;
- antrenează elevul în diferite activităţi în clasă pentru creşterea responsabilităţii personale, cât şi a stimei de sine;
- identifică interesele elevului şi le foloseşte pentru creşterea motivaţiei pentru învăţare;
- utilizează material didactic şi fişe de lucru adaptate posibilităţilor elevului după cum urmează:

LB. ROMÂNĂ:
Grupurile de litere: CE,CI, GE, GI, CHE, CHI, GHE, GHI
Exerciţii:

- citire de cuvinte care conţin grupurile de litere respective;
- despărţirea în silabe a cuvintelor date;
- exemple de cuvinte care conţin grupurile de litere vizate;
- completare de propoziţii;
- completare de proverbe si explicarea semnificaţiei acestora;
- transformarea cuvintelor date în diminutive;
- dictare;
- recunoaşterea sinonimelor;
- fişe de lucru individuale.

MATEMATICĂ:

Adunare fără trecere peste ordin în concentrul 0 - 1000

Înmulţirea şi împărţirea în concentrul 0-100.

- Exerciţiile sunt realizate pe suport concret: degete, beţisoare, creioane, ghinde, etc. sau figurativ: desene sau liniuţe, cerculeţe, utilizându-se socotitoarea, calculatorul pentru înmulţire etc.

Resurse/ mijloace:

- condiţiile concrete de la domiciliul elevului
- conditiile concrete din sala de clasă şi cabinetul de resurse;

Metode şi instrumente de aplicare:

- conversaţie
- explicaţie
- demonstraţie
- aplicaţii practice
- exerciţii
- fişe de lucru adaptate
- activităţi individualizate
- beţisoare

INTEGRAREA ŞCOLARĂ A ELEVILOR CU CES, FOLOSIND METODELE CREATIVE- STUDIU DE CAZ

ANGHELESCU GEORGIANA-ALINA

ŞCOALA GIMNAZIALĂ NR. 119 BUCUREŞTI

Ca şi profesor creativ la disciplina limba franceză, consider că ar trebui să am o abordare constructivistă, o predare directă pornind de la noţiuni cheie şi continuând cu o serie de paşi. În principiu, trebuie alese strategii şi metode de lucru creative pentru implementarea unui învăţământ incluziv, în aşa fel încât fiecare elev să fie sprijinit în învăţare. Învăţarea prin cooperare este o strategie importantă a profesorului creativ. Voi exemplifica in cele ce urmează o lecţie de limba franceză susţinută la clasa a VII-A, nivel A2, având ca subiect *DÉCRIRE UNE PERSONNE*.

Ca şi competenţe generale sunt receptarea de mesaje orale simple, exprimarea orală în situații de comunicare uzuală şi competente specifice identificarea semnificației globale a unui mesaj oral clar articulat în context familiar, explorarea unor aspecte culturale simple şi formularea unui mesaj simplu în situații uzuale,cu sprijin din partea interlocutorului

La clasă sunt doi elevi cu CES iar problemele manifestate de aceştia sunt: intârzierea reacţiilor, capacitate redusă de a memora si de a inţelege, dificultăti in pronunţie, teama de necunoscut. Aceşti doi elevi sunt foarte familiarizaţi cu colectivul clasei, nepunând probleme in integrare, nemanifestând violenţă nici verbală, nici fizică faţă de profesori şi colegi. Cei 2 elevi identificaţi cu CES sunt in fiecare pauză monitorizaţi de tutorii lor. De asemenea , colegii lor sunt foarte toleranţi vis-a-vis de aceştia, fiind încă din clasa I împreună.

ETAPE ALE APLICĂRII STUDIULUI DE CAZ

Etapa I- Prezentarea cazului supus dezbaterii

Prioritaţile sunt adaptarea elevilor la mediul scolar, colaborarea in echipe, formarea abilitaţilor de comunicare, participare la activităţi de grup, învăţarea unor elemente indispensabile pentru studiul limbii franceze(_ a descrie o persoană, a se descrie pe sine), introducerea în universul francofon.

În procesul de incluziune a copiilor cu CES, se va ţine cont de faptul că:

- *învăţarea este mai importantă decât predarea;
- *elevii învaţă la clasă , folosind resursele interne si externe, propuse de cadrul didactic si de ceilalti elevi;
- *în contextul diversităţii elevilor, fiecare copil este important şi unic, indiferent de rezultatele sale şcolare.

Întrebarea se pune: cum să-i ajutăm pe cei doi elevi să fie implicaţi şi ei cu colegii lor în demersul didactic propus?

Etapa a -II-a -Declanşarea şi înregistrarea ideilor emise de elevi

Elevii formează două echipe mai mari, avându-i ca şi coordonatori pe cei doi elevi identificaţi cu CES.

Se vor folosi ca metode activ-participative „Metoda Ciorchinele„ și „ Metoda jocului de rol. Metoda „Ciorchinele" –(La grappe): am realizat ciorchinele împreună cu elevii clasei, deoarece am discutat la lecţia precedentă componentele pe care trebuie să le urmărim când vorbim despre descrierea unei persoane in limba franceză.

Etapa a III-a- După citirea informaţiilor din fiecare ciorchine, elevii se împart in două echipe de lucru, care să-i aibă ca şi coordonatori pe cei 2 elevi cu CES.

Link web https://youtu.be/yUS75Siygjl

Elevii ascultă de 2 ori cântecelul. La I ascultare fără să scrie nimic, iar la a II-a sa scrie cuvintele pe care le cunosc. După a doua ascultare, le scriu versurile pe flip-chart şi facem traducerea cuvintelor necunoscute. Acum, fiecare echipă va face un portret in 5 minute. La sfârşitul celor 5 minute, raportorii echipelor, cei doi elevi cu CES vor prezenta desenele la tablă in română. Colegii lor îi vor ajuta adresându-le întrebari in franceză cu cuvinte uzuale si traducându-le unde nu stiu. Aceştia vor putea răspunde şi cu răspunsuri simple de genul OUI/NON. Tot cu ajutorul colegilor, vor avea imediat de interpretat cele două personaje din desenele realizate: Qui suis-je? Coment suis-je? Ex; je suis blond, mince, j'ai les yeux bleus; je suis brun, j'ai les yeux noirs etc.

Etapa a IV-a- Voi folosi metoda eseul de 5 minute, care este o metodă de stimulare a creativităţii, metodă evaluativă, care se foloseşte la finalul orei, pentru a-i ajuta pe elevi să-şi adune ideile legate de tema lecţiei si pentru a-mi da o idee mai clară despre ceea ce s-a întamplat în plan intelectual în acea oră.

Le voi cere elevilor două lucruri:

- Să scrie un lucru pe care l-au învăţat din lecţia respectivă
- Sa formuleze o întrebare pe care o mai reţin în legatură cu aceasta

De îndată ce au terminat de scris, le strâng eseurile. Ma interesează să văd şi ce au avut de scris si cei 2 elevi cu CES, cum li s-a părut abordarea lecţiei.

Etapa a V-a: Voi formula concluziile optime pe baza observării directe a celor prezentate în sesiunile anterioare de elevi- conceptualizarea

Reusita activităţilor în cazul instruirii in interiorul clasei şi a elevilor cu CES nu este o muncă uşoară şi presupune efort dublu, atât în cazul copiilor cât şi al profesorului. Profesorul trebuie sa găsească calea de mijloc în care instruirea şi evaluarea să aibă atât caracter integrat, cat si caracter diferenţiat, adaptat la particularităţile deficienţelor elevilor cu CES.

În crearea unui climat favorabil care să dezvolte motivaţia pentru învăţare a acestor elevi un rol important îl are profesorul, cât şi întregul colectiv al clasei. Cei 2 elevi cu CES au scris in eseurile lor ca s-au simtit motivaţi si implicaţi in lecţia de la clasă. Din experienţa la catedră, se poate spune ca se observă unele progrese in rândul copiilor cu cerinţe speciale in ceea ce priveşte forma de organizare a clasei, anumite metode creative de predare-invatare=evaluare, anumite mijloace -flip-chart, laptop, video-proiector, in special mijloacele TIC.

Discuţiile au fost orientate asupra:

-Condiţiilor şi contextului în care s-au petrecut evenimentele

-Altor cazuri similare în care au fost implicaţi elevii, direct sau indirect

-Necesităţii de a ne modifica fiecare atitudinea, optând pentru o atitudine constructivă, cu accent pe ceea ce simte fiecare persoană.

Etapa aVI-a - Evaluarea modului de rezolvare a situaţiei-caz si evaluarea grupului de participanţi (elevi/ studenti/cursanti), analizându-se gradul de participare.

Totodată se fac predicţii asupra importantei reţinerii modalităţilor de soluţionare în vederea aplicării lor la situaţii similare. EXEMPLU: Evaluarea rezultatelor şi notarea răspunsurilor elevilor. Se oferă feedback. Elevii au reuşit in demersul didactic propus să colaboreze frumos, să organizeze echipele, să-i ajute pe cei 2 elevi cu CES în realizarea cu succes a metodelor active-participative propuse. Toţi elevii sunt notaţi si apreciaţi.

PROBĂ DE EVALUARE, CLASA I

PRICOPE DELIA LOREDANA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „VASILE CONTA” IAȘI

1. Colorează doar desenele în a căror denumire se găsește sunetul „e”.

2. Încercuiește numărul corespunzător silabelor :

1	2	3

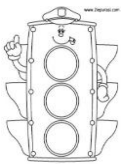

1	2	3

1	2	3

1	2	3

3. Completează cu silabe potrivite:

ma + re	**ca + na**	**re + ce**
..... – re	..... – na	..... – ce

4. Ordonează cuvintele și scrie corect propoziția obținută, pe spațiul de jos:

culege	Maria	flori.

Dacă ai terminat, colorează desenul!

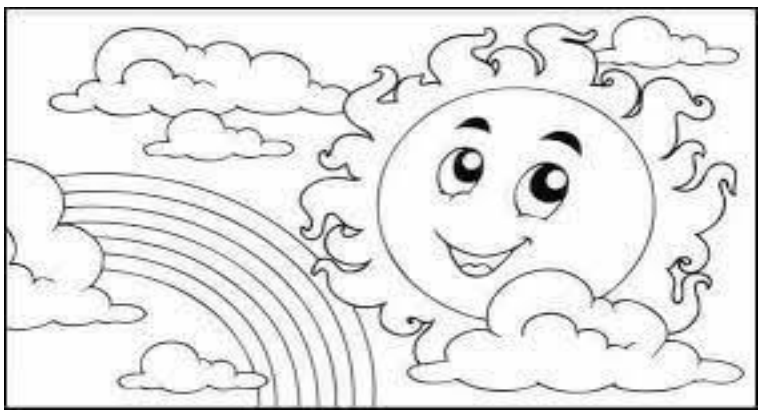

STANDARDE MINIME DE EVALUARE

1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunţuri rostite cu în claritate

3.1. Citirea unor cuvinte şi propoziţii scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână

4.2. Redactarea unor mesaje scurte, formate din cuvinte scrise cu litere de mână, folosind materiale diverse

Itemul	Calificativul		
	Foarte bine	Bine	Suficient
1.Colorează imagini în denumirea cărora se aude sunetul „m”	Colorează 4 situații	Colorează 3 situații	Colorează 1 situații
2.Identifică numărul de silabe	Identifică corect numărul de silabe	Identifică numărul de silabe, cu 2 greșeli	Identifică numărul de silabe, cu 1 greșeală
3.Completează cu silabe potrivite	Completează 3 situații	Completează 2 situații	Completează 1 situație
4.Ordonează corect cuvintele în propozitie și o transcrie corect	Ordonează corect cuvintele în propozitie și o transcrie corect	Ordonează si scrie cu 1-2 greșeli	Ordonează parțial cuvintele

ITEMI	CALIFICATIVUL FINAL
Rezolvă integral și corect 4 itemi	FOARTE BINE
Rezolvă integral și corect 3 itemi; incorect / parţial corect restul itemilor	BINE
Rezolvă integral și corect 1-2 itemi; incorect / parţial corect restul itemilor	SUFICIENT

Greșeli frecvente:

_____

_____

Concluzii:

_____

ADAPTARE CURRICULARĂ PENTRU ELEVII CU CES LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ (CLASA a XI-a PROFESIONALĂ)

POPA MURA GRAȚIELA
LICEUL AGRICOL ”SANDU ALDEA” CĂLĂRAȘI

1. COMPETENȚE GENERALE:

1. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în receptarea şi în producerea mesajelor, în diferite situaţii de comunicare
2. Folosirea modalităţilor de analiză tematică, structurală şi stilistică în receptarea diferitelor texte literare

2. COMPETENȚE SPECIFICE

1.1.Receptarea adecvată a sensului / sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise
1.2. Identificarea elementelor specifice din structura unor texte diferite studiate
1.3. Folosirea adecvată a strategiilor şi a regulilor de exprimare orală în monolog şi în dialog
2.1. Analiza principalelor elemente de structură, de compoziţie şi de limbaj specifice textului narativ
2.2. Analiza principalelor elemente de compoziţie şi de limbaj în textul poetic

Competențe specifice	**Activităţi de învăţare**	**Metode şi mijloace de realizare**	**Metode şi instrumente de evaluare**	**Observa-ţii**
1.1.	Exerciții de recunoaștere/ alegere a sensului unui mesaj din texte literare/ nonliterare	Exerciţiul, demonstrația, lucrul cu manualul, prezentări ppt., utilizarea de imagini	Aprecieri verbale, Analiza produselor activității elevului.	Metodele și mijloacele de realizare a activităților de învățare vor fi modificate și pe parcurs, în funcție de
1.2.	Exerciții de recunoaștere a unor elemente specifice din structura unor texte diferite studiate (narativ, informativ, descriptiv)	Exerciţiul, abordarea unei lecturi liniare a textului; mijloace tehnice vizuale și auditive	Aprecieri verbale, Observarea sistematică	
1.3.	Exerciții de ascultare activă, de formulare a unor enunțuri scurte, de utilizare a elementelor nonverbale în	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, exercițiul, conversația, jocul de rol	Aprecieri verbale, Chestionare orală	

	comunicarea orală			nivelul de înțelegere al elevului.
2.1.	Exerciții de identificare/ prezentare sumară a cel puțin două elemente specific textului narativ	Conversația, exerciţiul, abordarea unei lecturi liniare a textului; mijloace tehnice vizuale și auditive	Aprecieri verbale, Analiza produselor activității elevului.	
2.2.	Exerciții de identificare/ prezentare sumară a cel puțin unui element specific textului poetic	Conversația, exerciţiul, abordarea unei lecturi liniare a textului; mijloace tehnice vizuale și auditive	Aprecieri verbale, Observarea sistematică	

CERINȚELE EDUCATIVE SPECIALE (CES)- REFERAT ARGUMENTATIV

SIMONESCU AIDA

ZBEGAN ANGELA PAULA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ ZAM

Introducere

Cerințele Educative Speciale (CES) derivă din nevoia de a adapta educația pentru copiii cu diverse dizabilități care le afectează ritmul de învățare și capacitatea de a acumula cunoștințe în același ritm cu ceilalți colegi. CES nu sunt sinonime cu ritmul mai lent de învățare sau rezultatele modeste; un ritm diferit este firesc pentru fiecare elev, dar CES se referă la un spectru de dificultăți care împiedică copilul să-și dezvolte abilitățile într-un mod standardizat.

În acest referat vom explora beneficiile unei educații incluzive, vom analiza provocările pe care le implică implementarea CES și vom propune soluții care să sprijine dezvoltarea optimă a acestor copii. Sistemul educațional are responsabilitatea de a asigura accesul fiecărui copil la cele opt competențe-cheie europene, adaptând curriculul și metodele educaționale pentru a respecta nevoile fiecărui elev.

1. Ce sunt cerințele educative speciale?

Cerințele Educative Speciale includ un ansamblu de nevoi educaționale specifice, care diferă de cele obișnuite și care necesită un sprijin suplimentar pentru a facilita acumularea și utilizarea cunoștințelor în contexte variate. Elevii care au CES pot prezenta:

- **Dizabilități fizice:** Copiii cu probleme de mobilitate, vedere sau auz au nevoie de echipamente adaptate și de metode speciale de predare pentru a învăța eficient.
- **Tulburări cognitive și de învățare:** Dizabilități precum dislexia sau discalculia impun metode alternative, folosind tehnici specializate pentru a facilita acumularea de cunoștințe.
- **Dificultăți emoționale și de comportament:** Elevii cu CES au adesea nevoie de un mediu de învățare care să susțină înțelegerea și gestionarea problemelor emoționale și comportamentale.
- **Abilități intelectuale superioare:** Și elevii cu inteligență peste medie pot avea cerințe educative speciale, fiind nevoie de activități suplimentare și provocatoare pentru a le menține interesul și a preveni plictiseala.

Prin această clasificare, CES demonstrează că nu sunt doar despre „deficit”, ci și despre a recunoaște diversitatea elevilor și necesitatea de a adapta procesul educațional.

2. Argumente pentru educația incluzivă

Educația incluzivă, care încorporează CES, oferă multiple avantaje, atât pentru elevii cu CES, cât și pentru cei fără astfel de cerințe:

- **Drepturi egale la educație:** Educația este un drept fundamental, iar CES garantează că fiecare copil, indiferent de dificultăți, primește sprijinul necesar pentru a-și dezvolta potențialul.
- **Dezvoltarea empatiei și a abilităților sociale:** Clasele incluzive permit copiilor să învețe să respecte și să înțeleagă diversitatea umană, contribuind astfel la o mai bună integrare socială și la reducerea discriminării.
- **Adaptarea la nevoile individuale:** CES nu oferă doar un avantaj pentru copiii cu dizabilități, ci creează un mediu mai flexibil și adaptabil, unde învățarea este individualizată și fiecare copil are șansa să progreseze în funcție de ritmul său.

Astfel, educația incluzivă devine nu doar o metodă de predare, ci un principiu de viață care dezvoltă elevilor capacitatea de a accepta și valorifica diversitatea umană.

3. Provocările implementării cerințelor educative speciale în școli

Deși educația incluzivă și CES sunt esențiale, implementarea acestora aduce o serie de provocări:

- **Resurse insuficiente:** Lipsa fondurilor și a resurselor materiale necesare este o problemă frecvent întâlnită. Adesea, instituțiile educaționale nu dispun de echipamente sau de spații adaptate, iar personalul specializat este insuficient.
- **Instruirea personalului didactic:** Nu toate cadrele didactice sunt pregătite să lucreze cu elevi cu CES. Metodele moderne de predare și tehnicile speciale necesare nu fac parte din pregătirea de bază a profesorilor și sunt adesea abordate superficial.
- **Lipsa consilierilor și terapeuților:** Elevii cu CES au nevoie de susținere emoțională și consiliere regulată, însă consilierii și terapeuții sunt insuficienți pentru a acoperi aceste nevoi.

Aceste provocări limitează accesul elevilor cu CES la educația de care au nevoie, însă, prin soluționarea lor, sistemul educațional poate deveni mai echitabil și mai adaptabil la diversitatea elevilor.

4. Soluții pentru îmbunătățirea educației pentru elevii cu CES

Pentru a crește calitatea educației oferite copiilor cu CES, este esențial să adoptăm soluții concrete și eficiente:

- **Investiții în infrastructură și materiale:** Este necesar să se aloce mai multe fonduri pentru dotarea școlilor cu echipamente adecvate și pentru adaptarea sălilor de clasă la nevoile elevilor cu CES.
- **Formarea continuă a profesorilor:** Profesorii trebuie să beneficieze de cursuri de formare constante pentru a învăța metodele și tehnicile de predare inovative, adaptate diverselor tipuri de CES.
- **Suport psihologic și consiliere:** Elevii cu CES necesită un sprijin psihologic constant. În acest sens, este important să existe un număr adecvat de consilieri și terapeuți în școli.
- **Colaborarea cu familiile:** Comunicarea între cadrele didactice și familii este esențială pentru a asigura o continuitate în sprijinul educațional și dezvoltarea copilului.

Aceste soluții oferă un cadru de educație incluzivă, în care fiecare copil are șansa să învețe într-un mediu adaptat și suportiv.

Concluzie

Cerințele Educative Speciale sunt fundamentale într-un sistem de educație modern, care pune accent pe acces egal la învățare și pe dezvoltarea fiecărui copil în funcție de potențialul său unic. Deși provocările sunt numeroase, prin investiții în resurse adecvate, pregătirea continuă a profesorilor și suport emoțional, CES pot contribui la o educație de calitate.

Un sistem educațional incluziv nu este doar un beneficiu pentru elevii cu CES, ci și pentru întreaga societate, deoarece încurajează dezvoltarea unei generații de tineri deschiși și empatici. Astfel, educația incluzivă devine o resursă esențială pentru o societate bazată pe respect și sprijin reciproc, iar investiția în CES este o investiție în viitorul nostru comun.

BIBLIOGRAFIE

1. Baban, A. (2009). *Psihopedagogia integrării copiilor cu cerințe educative speciale. Editura ASCR.*

2. Stan, L.(2010). *Copilul cu cerințe educative speciale integrat în școala de masă*. Editura Polirom.

EDUCAŢIA INCLUZIVĂ ÎN GRĂDINIŢĂ

STĂNOIU NICOLETA-GIORGIANA
LICEUL TEHNOLOGIC BÂLTENI/GRĂDINIȚA NR. 2 PEȘTEANA-JIU

Fiecare copil este diferit şi special şi are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilităţi.Toţi copiii au dreptul la educaţie în funcţie de nevoile lor. Educaţia incluzivă are ca principiu fundamental un învăţământ pentru toţi,împreună cu toţi, care constituie un deziderat şi o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune.

Educația de tip incluziv este o educaţie de calitate, accesibilă şi care îşi îndeplineşte menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale.În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Grupul Român pentru Educație Incluzivă (GREI) are ca obiectiv general conectarea României la eforturile internaționale în realizarea educației incluzive, susținerea și dezvoltarea modelului românesc și promovarea acestuia la nivel național și european. Principiile pe care GREI le promovează sunt simple, clare și de maximă generalitate:

- fiecare copil este unic și valoros în cadrul sistemului de educație;
-fiecare copil poate învăța;
-politicile școlare sunt cele care trebuie să încurajeze mai curând ideea de școală pentru copil, decât cea de copil pentru școală;
-încurajează dezvoltarea și susținerea serviciilor de sprijin în școală , pentru a oferi oportunități de dezvoltare tuturor elevilor, dar și pentru a forma și sprijini profesorii;
- susțin parteneriatul educațional dintre profesori, părinți, elevi, alături de toți profesioniștii care dau valoare adăugată actului educațional; educație incluzivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare.

În acest sens, integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică. Astfel, conștiința copiilor, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie formată și dezvoltată , învățându-i pe aceștia că primirea copiilor „diferiți”, alături de toți ceilalți, trebuie făcută nu de dragul lor, în primul rând, și nu din milă pentru ei, ci pentru dreptul fiecărui individ de a participa la acțiuni comune pentru dezvoltarea lui ulterioară , pentru a contribui și el la dezvoltarea comunității în care trăiește.

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală.

Grădinița care îi receptează în colectivitatea sa pe copiii defavorizați și își determină intern „direct și indirect”, atitudinea față de aceștia este alcătuită din: educatoare, părinți, copii, iar la nivel extern, societatea cu numeroase instituții și diverși factori media. O condiție esențială pentru reușita acestor acțiuni comune ale celor trei factori activi din grădiniță este existența unor relații de înțelegere, constructive care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un „pozitivism” specific ce se cimentează cu voință și convingere.

Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficienţe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înţeleagă mai bine situaţia celor ce au dizabilităţi: prin povestiri, texte literare, prin discuţii, vizitarea/ vizita unor persoane cu deficienţe.

Primirea în grupă a copilului cu cerinţe educative speciale, atitudinea faţă de el trebuie să păstreze o aparenţă de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalţi copii din grupă. Conduita şi atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalţi copii că i se acordă preşcolarului cu dizabilităţi. Ea trebuie să îşi asume rolul de moderator , să promoveze contactul direct între copiii din grupă şi să direcţioneze întrebările şi comentariile acestora către copilul cu cerinţe educative speciale.

De asemenea, trebuie să-i încurajeze şi să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceştia, dându-le încrederea în forţelele proprii, în propria reuşită în acţiunile întreprinse, evidenţiind unele abilităţi sau interese speciale lor în dezvoltarea şi sprijinirea cărora trebuie implicate şi familiile copiilor. Copiii cu cerinţe educative speciale integraţi în programul grădiniţei trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinţi, psihologi şi profesorul logoped. Părinţii sunt parteneri la educaţie pentru că deţin cele mai multe informaţii despre copiii lor.

Această relaţie a grădiniţei cu părinţii copiilor cu cerinţe educative speciale este necesară şi benefică. Părinţii informează grădiniţa şi despre factorii de influenţă negativă care ar trebui evitaţi (fobii, neplăceri, stimuli negativi, atitudini care determină inhibarea / izolarea copiilor). Angajarea şi responsabilizarea familiei în educaţia copiilor este fundamentală pentru reuşita participării la programul instructiv- educativ al grădiniţei. La orice copil, în mod particular la copiii cu dizabilităţi, gradul de interes şi de colaborare a părinţilor cu grădiniţa este, cel mai adesea, proporţional cu rezultatele obţinute de aceştia. De aceea, putem afirma că familia este primul educator şi are cel mai mare potenţial de modelare.

Grădiniţa are rolul de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă faţă greutăţilor cu care acestea se confruntă. Educaţia părinţilor şi consilierea acestora au un rol important în integrarea copiilor cu afecţiuni de natură psihică, emoţională ori de altă natură în grădiniţă. Rezultatele muncii pentru promovarea incluziunii, atât directe cât şi indirecte, faţă de partenerii educaţionali, părinţi, apar după intervale mari de timp şi sunt efectul unui exerciţiu asiduu, susţinut.

Grădiniţa este incluzivă printr-un curriculum flexibil şi deschis ce permite adaptări succesive. Nu copilul urmează curriculumul, ci acesta este un instrument menit să sprijine dezvoltarea lui, se adaptează nevoilor şi particularităţilor acestuia. Când spunem „grădiniţă incluzivă", nu trebuie să ne ducem cu gândul la copiii cu CES, ci la fiecare copil în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare şi la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerinţe speciale în ceea ce priveşte educaţia. Există, de asemenea, şi anumite situaţii de risc, în care educatoarea trebuie să cunoască trăirile şi comportamentele copilului, pentru a-l sprijini.

O planificare nu poate porni aşa, tradiţional, ca altă dată, de la conţinuturi, ci de la personalităţile copiilor, de la caracteristicile şi particularităţile individuale. Pe de altă parte, grădiniţa, ca instituţie, nu poate face faţă singură cerinţelor multiple ale unui program eficient de educaţie. Este nevoie de un parteneriat între grădiniţă- familie- comunitate, de o construcţie comună în folosul copilului, fără prejudecăţi, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranţă, indiferent de situaţia economică, socială sau educaţională a părinţilor. Educatoarea, la rândul ei,

trebuie să răspundă diversităţii şi unicităţii fiecărui copil, să-şi orienteze pozitiv atitudinea, limbajul şi metodele pedagogice. Copilul preşcolar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulţilor care îl înconjoară poate să îi influienţeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acţiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau negativă, pentru a-i da copilului încredere în forţele proprii.

Pentru a evalua copilul, educatoarea trebuie să aibă în vedere competenţele şi capacităţile educaţionale ale fiecărui copil şi să identifice:

- cum este fiecare;
- ce ştie fiecare;
- ce face fiecare;
- cum cooperează cu ceilalţi.

În concluzie, pentru abordarea unei educaţii incluzive în grădiniţă, educatoarea trebuie să respecte următorii paşi:

-să elaboreze un plan de dezvoltare a grădiniţei în care să se precizeze concret parteneriatul cu familia şi comunitatea;

-să fie pregătit întregul personal al grădiniţei pentru a primi toţi copiii, fără discriminări;

-să asigure un climat primitor şi deschis prin organizarea mediului educaţional cât mai eficient şi stimulator;

-să aibă discuţii, în prealabil, cu copiii pentru a se accepta unii pe alţii, pentru a negocia, a colabora şi a lucra împreună;

-să asigure un curriculum flexibil şi deschis la care să aibă acces şi părinţii;

-să evalueze fiecare copil prin observaţie directă şi indirectă pentru a asigura participarea lui adecvată la activităţile curriculare;

-să asigure accesul tuturor copiilor la programul grădiniţei, dar şi la modificările şi adaptările acestuia;

-să asigure participarea tuturor familiilor la decizii şi acţiuni în favoarea tuturor copiilor;

-să evalueze permanent şi periodic progresele pe care le fac toţi copiii, nu numai di punctul de vedere al achiziţiilor intelectuale, dar şi al relaţiilor sociale, al cooperării şi colaborării, al dezvoltării imaginii de sine şi încrederii în forţele proprii;

-să elaboreze planuri individualizate, personalizate pentru copiii care au nevoie de sprijin în anumite componente ale dezvoltării şi la anumite momente;

-să ajusteze permanent curriculumul pentru a-l adapta la nevoile educative ale copiilor;

-să realizeze un permanent schimb de idei, experienţe şi soluţii cu celelalte colege, din grădiniţă sau din alte instituţii, precum şi cu familiile copiilor.

Bibliografie:

-Ecaterina Vrăşmaş-,, Educaţia copilului preşcolar”, Editura ProHumanitas, Bucureşti, 1999;

-Ecaterina Vrăşmaş-,,Introducere în educaţia cerinţelor speciale”, Editura Credis, Bucureşti, 2004.

DIFICULTĂȚILE DE ÎNVĂȚARE LA PREȘCOLARI

PUHA CRINA-RAFILA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ "VASILE LUCĂCEL" SOMEȘ ODORHEI
JUDEȚUL SĂLAJ

Cu toate că despre dificultăţile de învăţare se vorbeşte doar de prin 1960, de când a început şi studierea lor, în special la copii, este foarte posibil să fi existat dintotdeauna chiar şi la adolescenţi şi adulţi care au prezentat, într-un fel sau altul, ceea ce denumim şi conceptualizăm astăzi drept dificultăţi de învăţare. Până spre mijlocul secolului XX nu s-a vorbit explicit despre un asemenea fenomen ca cel al dificultăţilor de învăţare ca fiind simptomatic, generalizat şi reprezentativ în sine, aceasta poate şi pentru că învăţarea şcolară nu intrase încă în etapa de complicare şi accelerare pe care avea s-o cunoască ulterior. Iniţial, la începutul preocupărilor pentru dificultățile de învățare, prin anii 1962-1963, termenul utilizat a fost cel de "disabilităţi de învăţare" (din engleză – learning disabilities). Ulterior, acesta a fost înlocuit cu cel de dificultăţi de învăţare, cu toate că este vorba de o asimilare uşor forţată deoarece o disabilitate este, în esenţa ei, structural-funcţională şi, de obicei, prealabilă unei dificultăţi. O dificultate este, de cele mai multe ori, o consecinţă în planul performanţei a unei disabilităţi, dar ea poate apărea şi din multe alte cauze şi motive conjuncturale, incidentale. De asemenea, disabilitatea este mai greu de depistat, în timp ce dificultatea este polifactorială şi prin aceasta, mai greu de studiat şi de evaluat.

Cercetările au demonstrat că dificultăţile de învăţare apar în multe stadii ale vieţii. Fiecare grup de vârstă necesită diferite tipuri de abilităţi şi, ca urmare, unele caracteristici ale au o proeminenţă mai mare sau mai mică la anumite niveluri de vârstă. Evoluţia în ontogeneza copiilor care prezintă acest fenomen a suscitat în permanenţă un interes deosebit, dat fiind specificul acestor disfuncţii şi mai ales "delicateţea" abordării lor în şcoală. Din fericire, există multe opinii, dintre cele mai autorizate care susţin că evoluţia copilului cu dificultăţi de învăţare nu este neapărat alarmantă, dacă se intervine la timp şi în mod adecvat, iar ameliorarea poate fi semnificativă, în special pe fundalul menţinerii copilului respectiv în ambianţa de învăţare în care a debutat, adică în şcoala obişnuită.

Dificultăţile de învăţare. la nivel preşcolar

Educatorii sunt în general reticenţi faţă de etichetarea preşcolarilor cu denumirea de copii cu dificultăţi de învăţare, din moment ce ratele de creştere şi dezvoltare sunt atât de imprevizibile la vârstele mici. Printre caracteristicile prezente deseori la copiii preşcolari cu dificultăți de învățare apar: dezvoltarea motorie inadecvată, întârzieri ale limbajului, tulburări ale acestuia şi o dezvoltare conceptuală şi cognitivă deficitară. Ca exemple ale problemelor care pot apare la nivel preşcolar:

- la 3 ani imposibilitatea prinderii unei mingi, dificultăţi la sărituri sau la jocul cu jucării mobile;
- la 4 ani, nefolosirea limbajului pentru comunicare, vocabular limitat, dificultatea de a se face înţeles;
-la 5 ani, incapacitatea de a număra până la 10, numirea culorilor, rezolvarea de jocuri tip puzzle.

În plus, pot apare deseori comportamente de tip hiperactivitate şi atenţie deficitară, care nu fac decât să adâncească problematica existentă şi să îngreuneze recuperarea.

Dificultăţile de învăţare sunt clasificate, în general, în funcţie de următoarele domenii funcţionale: psihomotricitatea, percepţia vizuală, percepţia auditivă, limbajul, dezvoltarea intelectuală, factorii sociali şi personali.

1.Psihomotricitatea, achiziţia abilităţilor perceptiv-motrice

Coordonarea motrică şi problemele acesteia sunt subdivizate în două categorii: motricitatea globală şi motricitatea fină. Problemele de motricitate globală se manifestă de cele mai multe

ori, printr-o necoordonare generală. Elevii care au această dificultate participă foarte greu la orele de sport, dar consecinţele la nivel şcolar general sunt mai reduse decât cele ale problemelor de motricitate fină. Unul dintre cele mai bune moduri de a evalua aptitudinile motrice ale copiilor este acela de a îi observa în timpul lucrului şi la joacă. Cei care prezintă probleme de motricitate globală, manifestă, de obicei, următoarele caracteristici:mers dezordonat sau neobişnuit, întârziere semnificativă a etapelor dezvoltării, echilibru instabil sau lipsă generală a coordonării, ţinută posturală necorespunzătoare, rigiditate excesivă, lipsa supleţei şi amplitudinii mişcărilor. Problemele motricităţii fine sunt mai dificil de definit. De multe ori, copiilor cu dificultăți de învățare li se atribuie astfel de probleme, dar ele sunt legate deseori de lipsa de atenţie pentru detaliu. De exemplu, într-un exerciţiu în care trebuie făcută o reproducere după model, un astfel de elev poate vedea modelul, poate avea capacitatea motrică suficientă pentru a-l reproduce, dar îi lipsesc aptitudinile analitice pentru a reproduce în detaliu ceea ce vede. Aceşti elevi nu au probleme de percepţie vizuală sau de motricitate fină, ci se confruntă cu multe detalii pe care nu le pot prelucra mental. Ei trebuie să înveţe nu cum să ţină un creion în mână sau să aşeze corect foaia de desen, ci să efectueze o analiză corectă, dând atenţie detaliilor, stabilind relaţiile între acestea. Deoarece aptitudinile lor de analiză sunt scăzute, aceşti copii pot avea probleme la scris cu litere de tipar sau cursiv, la colorat, la decupat, la scrisul ce urmăreşte o linie. Ca urmare, scrisul este ilizibil, dezordonat. Dificultăţile se agravează odată cu trecerea timpului pentru că apar din ce în ce mai multe lucrări scrise, examene etc. Dintre problemele care pot să fie prezente se pot menţiona: starea de confuzie în executarea unei serii de mişcări precise cu care elevii nu sunt obişnuiţi, dificultăţi de adaptare la schimbare, lipsa coordonării bilaterale, dificultăţi de relaţionare spaţială, percepţia obiectelor şi diferenţierea dreapta-stânga, hipo- sau hipersensibilitate vizuală, auditivă, olfactivă sau tactilă ce antrenează solicitări senzoriale deosebite, tulburări de atenţie.

2. Limbajul

Se cunoaşte faptul că între limbaj şi învăţare este o relaţie extrem de strânsă, acesta constituind baza învăţării şcolare. Cercetările din ultimii ani au permis stabilirea faptului că aptitudinea de comunicare decurge din cea de stăpânire a cunoştinţelor şi a gramaticii, cu alte cuvinte, asimilarea şi utilizarea limbajului sunt văzute ca un proces dinamic de elaborare a ipotezelor, proces în cadrul căruia elevul ce stăpâneşte bine limbajul face apel la experienţa trecută şi la indicaţiile rezultate din contextul semantic, sintactic, morfologic, fonologic şi nonverbal. Pe de altă parte, cercetările au demonstrat şi evoluţia metodelor folosite de elevi pe măsura apropierii vârstei adulte, evidenţiindu-se şi faptul că achiziţionarea limbajului coincide cu cea a unor aptitudini lingvistice în întregime noi (metalingvistice). În jurul vârstei de 5 ani, copilul începe să stabilească raporturi mai abstracte, care îi permit asimilarea şi utilizarea construcţiilor lingvistice mai complexe ce pot servi ca bază pentru aptitudini mai importante: învăţarea elaborării concluziilor şi utilizarea metodelor de corelare mai eficiente. Cercetările subliniază şi continuitatea existentă între limbajul vorbit şi cel scris, datorită faptului că au ca obiect reprezentări diferite ale aceluiaşi sistem. Nu se poate discuta cititul independent de aptitudinile generale ale elevului. Aptitudinile de scris-citit constituie un proces lingvistic ce cuprinde diverse aptitudini lingvistice, de la achiziţionarea vocabularului, până la aptitudinile metalingvistice, cum ar fi discriminarea sunetelor sau analiza auditivă. Deseori elevii cu dificultăți de învățare au şi tulburări de limbaj, deoarece aptitudinile în care au carenţe depind în mare parte de limbaj. De exemplu, cunoaşterea corespondenţei dintre sunete şi simboluri şi modul de abordare a cuvintelor fac apel la aptitudini lingvistice mai complexe, nu doar la discriminarea auditivă şi la compunerea cuvintelor. Pe de altă parte, simptomele pe care le are un elev cu tulburări de învăţare a limbajului evoluează pe măsură ce atinge etape superioare de dezvoltare. S-a remarcat de asemenea diversitatea tulburărilor manifestate, existând şi unele care se manifestă foarte subtil. Uneori aceste dificultăţi trebuie cunoscute şi de un specialist în domeniul limbajului, chiar dacă în aparenţă dificultăţile se datoresc unui alt domeniu, de

exemplu, social sau şcolar. Datorită complexităţii limbajului şi a tulburărilor sale, nu este indicată folosirea unor metode ce fac apel la factori unidimensionali. S-a dovedit că interacţiunea dintre sensul, forma şi utilizarea limbajului furnizează un cadrul de referinţă util pentru cunoaşterea mai bună a elevului cu tulburări de limbaj, natura dificultăţilor sale şi modul în care acestea influenţează stilul învăţării. De asemenea, este necesară descrierea comportamentului lingvistic al unui copil şi nu simpla încadrare a lui într-o categorie.

3. Percepţia vizuală

Elevii cu dificultăți de învățare a cititului, de exemplu, prezintă tulburări în trei domenii distincte: discriminare vizuală, ordine vizuală şi memorie vizuală. Lipsa de discriminare vizuală se manifestă, de pildă, prin dificultatea de a distinge perechile de litere b-d, m-n, p-d sau de cuvinte un-nu, ac-ca. Incapacitatea de a reţine ordinea literelor în cadrul cuvântului de la stânga la dreapta se manifestă prin inversiuni de tipul: cal lac, rac-car. Erorile pe care aceşti elevi le fac la reproducerea de cuvinte asemănătoare sunt o dovadă în plus a problemelor lor de discriminare şi ordonare vizuală. Este unanim acceptat că o memorie vizuală slabă accentuează dificultăţile pe care copilul le întâmpină la citit şi la învăţarea ortografiei, deoarece acesta este incapabil de a-şi forma o imagine vizuală permanentă, pe care să şi-o amintească cu precizie. De asemenea, o slabă memorie vizuală îngreunează dezvoltarea vocabularului, întârzie învăţarea cititului şi determină dificultăţi în învăţarea matematicii (incapacitatea de a-şi aminti modul de rezolvare a unei probleme şi a manierei de abordare). Practic, aceste comportamente nu se pot atribui tulburărilor de percepţie sau de memorie, ele reflectând mai mult dificultăţile cognitive şi cele de asimilare a limbajului. Deci, pentru copiii cu dificultăţi de percepţie vizuală nu trebuie ca mijloacele de educare să se axeze doar pe ameliorarea memoriei şi a discriminării vizuale.

4. Percepţia auditivă

Unii elevi par a avea dificultăţi în efectuarea activităţilor datorită percepţiei auditive, acestea apărând în discriminare, ordonare şi memorie. Până de curând se credea că dificultăţile de discriminare auditivă antrenează probleme de vorbire. Astăzi, această legătură dintre ele este negată, elevii cu pronunţie defectuoasă având probleme cu componenta psihologică a limbajului. Tulburărilor de percepţie auditivă li se poate atribui şi faptul că elevii pot avea dificultăţi în distingerea cuvintelor din limbajul vorbit. De exemplu, sunt cei care pronunţă fânt în loc de vânt, magine, în loc de imagine. S-ar părea că aceşti subiecţi nu posedă încă abilităţi metalingvistice, care sunt legate de aptitudinea de a lega sunetele unui cuvânt. Memoria auditivă permite reproducerea a ceea ce s-a auzit. Se considera că unii elevi care prezentau dificultăţi în a executa o instrucţiune aveau probleme de memorie auditivă. În acelaşi timp însă, această dificultate are deseori cauza în metodele de înţelegere a limbajului, deci percepţia auditivă trebuie studiată în contextul învăţării limbajului şi a metodelor cognitive.

5. Particularităţile procesului cognitiv ale elevilor cu dificultăți de învățare

-Percepţia confuză: Pentru a percepe corect lumea care ne înconjoară şi a primi informaţii complete, facem apel la simţuri (văz, auz, miros, gust, pipăit). Copiii ce prezintă dificultăţi de percepţie nu primesc informaţii decât vag şi superficial, neputând întelege, de multe ori, detaliile şi aspectele complexe ale unei situaţii.

-Aptitudini parţiale de rezolvare a problemelor: deseori, elevii cu dificultăți de învățare abordează problemele într-o manieră impulsivă, dezorganizată, fără sistematizare. De aceea, problemele iau în general o direcţie greşită atrăgând după sine eşecuri repetate în această privinţă.

-Slabe aptitudini verbale: s-a constatat faptul că mulţi copii cu dificultăți de învățare nu cunosc terminologia adecvată pentru a desemna un obiect, o acţiune, un raport sau o noţiune. Ei înlocuiesc cuvintele ce le lipsesc prin intonaţii, mimică şi gesturi. Lipsa sau diminuarea aptitudinilor verbale face ca raporturile complexe şi elementele abstracte să fie mai dificil de înţeles.

-Relaţii spaţiale deficitare: elevii cu dificultăți de învățare pot avea probleme de orientare spaţială, care le-ar permite distingerea, de exemplu, a localizărilor dreapta-stânga şi o lipsă de ordonare, care se referă la aranjarea lucrurilor sau evenimentelor după un model. Incapabili de a se orienta bine în spaţiu şi în timp, nu pot gândi complex şi se mulţumesc să identifice obiectele, fără a stabili raporturi între ele. Punctul lor de referinţă este deseori propria persoană şi se folosesc puţin de termeni ca stânga, dreapta, în faţă, în spate, iar cuvintele folosite nu sunt cele adecvate. Dificultatea de conceptualizare a relaţiilor spaţiale poate să-i facă să prefere uneori să fie însoţiţi de alte persoane pentru a se descurca şi evită de multe ori descrierea modului în care se pot întoarce după o deplasare.
-Instabilitatea perceptive: stabilitatea perceptivă se bazează pe capacitatea de a se raporta la caracteristicile imuabile ale unui obiect sau ale unei situaţii, chiar dacă acestea suferă anumite modificări. De exemplu, un pătrat rotit poate părea un romb, elevii putând să înţeleagă noţiunea de pătrat, fiindu-le greu să admită că elementele unui obiect rămân aceleaşi dacă i se modifică orientarea.
-Necesitatea preciziei: mulţi elevi cu dificultăți de învățare se mulţumesc cu aproximări, neachiziţionând toate informaţiile necesare şi putând chiar să le deformeze pentru a le simplifica. Aceasta se întâmplă pentru că nu le este dezvoltată suficient necesitatea preciziei, care se poate dezvolta prin răspunsurile primite din comunicare cu ceilalţi. La copii, nevoia de precizie constă în instrucţiuni explicite; mai târziu, această necesitate intră în obişnuinţă şi se manifestă ca o necesitate implicită.
-Comportamentul impulsive: elevii cu dificultăţi de învăţare pot avea un comportament impulsiv ce nu decurge din incapacitatea de a fi atenţi, ci din faptul că ei nu pot aborda problemele într-un mod sistematic. Deseori, de vină sunt reacţiile clasei la răspunsurile lor false sau incomplete, ce decurg şi din faptul că nu înţeleg instrucţiunile primite.
-Gândirea logică: unii elevi au tendinţa de a accepta lucurile aşa cum sunt, fără să evalueze importanţa coerenţei logice. Sunt indiferenţi la ilogica unor raporturi sau a propriilor răspunsuri. Această lipsă de logică nu provine din lipsa de inteligenţă, ci mai degrabă este cauza unui sistem deficitar, în care logica nu este importantă.
-Comunicarea egocentric: Comunicarea egocentrică provine dintr-o lipsă de diferenţiere care îl împiedică pe copil să vadă că ceilalţi sunt diferiţi de el. El este incapabil de “a intra în pielea altcuiva”. Iar din cauza acestei atitudini, comunicarea este limitată în ce priveşte detaliile, precizia şi logica.
-Eficienţa transferului visual: prin transfer vizual se înţelege aptitudinea de a regăsi la distanţă un element sau a-l găsi printre altele. Incapacitatea de a realiza transferul vizual comportă doi factori: instabilitatea percepţiei în sine (incapacitatea de a reţine mental o imagine) şi faptul că elevul este atent la altceva, neputându-se concentra asupra obiectului căutat.
-Aptitudini de planificare: elevii cu dificultăţi de învăţare sunt incapabili de a elabora un plan compus din etape, pentru atingerea unui obiectiv.
-Atitudine pasivă privind învăţarea: elevii cu dificultăţi de învăţare nu consideră învăţătura ca pe o sursă de informare. Este posibil ca ei să o perceapă ca pe ceva ce "primesc", mai mult decât ca pe un proces pe care îl pot iniţia singuri şi la care pot participa.
-Înţelegerea raporturilor: pentru a stabili raporturi între obiecte şi experienţa proprie, ca şi între experienţa proprie şi a altora trebuie făcute comparaţii. Cu alte cuvinte, trebuie stabilite similitudini şi diferenţe între diferite situaţii. Trebuie făcut apel la organizarea şi integrarea de unităţi de informaţie distincte şi la gândire. Acesta este un element fundamental al proceselor intelectuale mai complexe, deoarece nu se pot face deducţii logice ce comportă noţiuni abstracte şi ipoteze, dacă nu se operează spontan prin comparare.
-Lipsa de evaluare a ipotezelor: evaluarea ipotezelor înseamnă a gândi mai multe posibilităţi şi a alege pe cea mai bună dintre ele. Elevii cu dificultăţi de învăţare acţionează deseori fără să

gândească consecinţele acţiunilor lor. Va trebui să li se prezinte explicit activităţi de evaluare a diverselor ipoteze, implicându-l direct în prezentare.
-Răspunsuri prin tatonări: la modul general, se încearcă încurajarea elevilor pentru a tatona înţelegerea regulilor şi a principiilor, stimulându-le dorinţa de a descoperi singuri, învăţarea prin această metodă face apel la următoarele funcţii ale intelectului: percepţia precisă, compararea, sinteza, reflecţia şi depistarea raporturilor cauză-efect. Însă, deoarece elevii au probleme în aceste domenii, această metodă de învăţare riscă să determine un comportament ce face apel la probabilităţi şi noroc, învăţarea devine atunci aleatorie.
-Dificultăţi de discriminare figură-fond: această dificultate poate fi de ordin vizual sau auditiv
-Lipsa generalizărilor: lipsa generalizărilor poate fi vizuală sau auditivă. Procesul de percepţie vizuală globală permite recunoaşterea unui obiect, a unei litere sau a unui cuvânt plecând de la o prezentare vizuală incompletă. Procesul similar auditiv permite recunoaşterea sensului unui enunţ incomplet.
-Memorie mediocră: elevul cu o memorie mediocră uită repede ce a învăţat şi nu poate grupa în categorii sau organiza obiecte. Elevii cu probleme în a-şi aduce aminte ce au învăţat sau au auzit au probabil asociate deficienţe lingvistice şi intelectuale grave. Memoria auditivă şi cea vizuală nu trebuie tratate deci ca elemente izolate. Nu trebuie să considerăm memoria ca pe un element independent, ci ca fiind produsul unui ansamblu de mijloace şi de procese, cum ar fi memoria asociativă şi utilizarea procedeelor mnemotehnice. Procesul de memorare asociativă permite reunirea conceptelor şi memorarea lor. Procedeele mnemotehnice sunt metode de asociere de imagini, cuvinte şi idei, ce vor servi apoi pentru memorare.
-Lipsa de cunoştinţe generale: elevii care nu au acumulat experienţă au dificultăţi, nu au o concepţie clară despre lume. Deseori ei au probleme şi de clasificare şi generalizare. Deşi toate aceste dificultăţi afectează capacitatea de învăţare, un elev nu are toate aceste dificultăţi, deşi se întâlnesc şi indivizi cu două sau mai multe astfel de carenţe. Este adevărat că aceşti elevi nu stăpânesc procesul de învăţare, dar în acelaşi timp trebuie ţinut cont că ei au şi puncte "tari" şi aptitudini ce trebuiesc recunoscute şi încurajate.

Bibliografie:
-Bocoş, Coord.,Muşata-Dacia, Instruirea interactivă. Repere axiologice şi metodologice , Iaşi, Editura Polirom,2013;
-Coaşan, Aurelia, Vasilescu, Anton, Adaptarea şcolară, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1988;
-Neacşu, Ion, Metode şi tehnici de învăţare eficientă,Iaşi, Editura Polirom, 2015;
-Păunescu, Constantin, Copilul deficient – cunoaşterea şi educarea lui, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1983;
-Kutik, Christiane, Anii hotărâtori ai copilăriei. Educația copilului de la 0 la 7 ani., trad.C.Muică, Editura Univers Enciclopedic Junior și Triade, 2014;
-Thomas, Jaques, Vaz-Cerniglia,, Celia, Willems, Guy, Tulburările de atenţie la copii, trad.I.Antoniu, Iaşi, Editura Polirom,2011.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ȘCOLILE DE MASĂ- AVANTAJE ȘI DEZAVANTAJE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE PARCURSUL EDUCAȚIONAL AL ACESTORA

STROIE ELENA MIHAELA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUNCA PRIPORULUI, NEHOIU, JUD. BUZĂU

„Școala incluzivă este denumirea instituției școlare din învățământul public de masă, unde au acces toți copiii unei comunități, indiferent de mediul de proveniență, în care sunt integrați într-o formă sau alta și copii cu cerințe speciale în educație, unde programul activităților didactice are la baza un curriculum specific (individualizat și adaptat) și unde participarea personalului didactic la activitățile educative din clasă se bazează pe un parteneriat activ între profesori, profesori de sprijin/suport, specialiști în educație specială și părinți.”(Gherguț, 2016, p.30)

Pornind de la funcția centrală a educației- formarea-dezvoltarea personalității umane în vederea integrării individului în societate, concretizată în idealul educațional al școlii românești ce constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru inserția pe piața muncii (Legea Educației Naționale nr.1/2011 art.2-(3)), putem afirma că școala, „prin deschiderea față de cerințele tuturor categoriilor de copii și ale comunității, are rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluției din societatea contemporană.”(Gherguț,2016,p.12)

Fiecare copil are dreptul la educație în propria localitate, de aceea unul dintre avantajele incluziunii copiilor cu CES în școlile de masă este că au posibilitatea să frecventeze cursurile școlii din localitatea de domiciliu, evitându-se astfel izolarea de familie, prieteni și chiar de societatea în care trăiește, ca în cazul frecventării cursurilor unor școli speciale, care de cele mai multe ori se află la o distanță considerabilă sau chiar în alt județ.

Un alt avantaj al integrării copiilor cu CES în școlile de masă ar fi acela că acești copii au posibilitatea de a interacționa, de a colabora, de a socializa, de a învăța de la copiii normali, tipici, reducându-se astfel discriminarea, etichetarea, marginalizarea și excluderea socială, cu condiția ca mediul școlar în care sunt integrați să fie pregătit și sensibilizat să-i accepte și să le înțeleagă particularitățile și evoluțiile dezvoltării.

Prin promovarea și implementarea unor practici educaționale flexibile și deschise, prin adaptarea curriculară și individualizarea predării-învățării se poate demonstra „că și acești copii au aptitudini și capacitați de învățare și instruire ce trebuie valorificate la maximum, iar ei, prin ceea ce fac sau ar putea să facă, pot fi utili societății.”(Gherguț,2016,p.11)

Tot un avantaj al integrării și incluziunii copiilor cu CES ar fi și faptul că s-ar evita segregarea acestor copii de cei tipici. Orice copil poate întâmpina dificultăți de învățare sau de adaptare școlară sau se poate afla într-o fază avansată a eșecului școlar din numeroase cauze dependente sau nu de voința sa (factori familiali, școlari, individuali), însă acest fapt nu trebuie să conducă la excluderea lui din școala de masă și transferarea lui la o școală specială. Prin colaborarea cu consilierii școlari, cu profesorii de sprijin, consultanți/itineranți, cu

părinții, prin deschidere și flexibilitate, se poate valorifica optimal potențialul fiecărui copil, evitându-se astfel izolarea de familie, colegi, prieteni, societate, cu excepția cazurilor în care, după mai multe investigații și evaluări se constată că educarea într-un centru special este mai indicată și corespunde mai bine nevoilor și cerințelor speciale ale unor copii.

În ceea ce privește dezavantajele integrării și incluziunii copiilor cu CES în școala de masă, unul dintre ele ar fi insuficienta pregătire a cadrelor didactice- lipsa de informare, necunoașterea specificului educației incluzive, perceperea eronată a procesului de incluziune școlară, colaborarea defectuoasă cu profesorii de sprijin/consultanți sau itineranți din diferite motive, factori ce conduc la adoptarea unei atitudini de respingere față de ideea interacțiunii cu elevii care prezintă diferite forme de dizabilitate, dificultăți de învățare, provin din medii defavorizate sau sunt supradotați. (Gherguț,2016)

Un alt dezavantaj ce ține tot de pregătirea prealabilă a cadrelor didactice este atitudinea excesiv de protectoare pe care o au față de elevii cu CES, manifestată prin diminuarea sarcinilor școlare în comparație cu ceilalți copii, excluderea de la anumite activități școlare sau de la realizarea sarcinilor mai complexe, conduita afectivă exagerată, fapte ce conduc la nestimularea corespunzătoare a acestor copii, reducerea oportunităților de interactiune cu ceilalți copii din clasă, apariția sentimentului de inutilitate, de izolare, scăderea stimei de sine, dependența față de adult în ceea ce privește activitatea școlară, precum și crearea unei convingeri că acești copii au un statut deosebit față de cei normali.

Tot un dezavantaj este și faptul că, deși se practică integrarea și incluziunea copiilor cu CES în școlile normale de câteva zeci de ani, școala românească încă nu este în totalitate pregătită pentru acest lucru. Dovadă este faptul că nu toate școlile au un centru/cameră de resurse, ca mijloc de sprijin al procesului didactic, nu sunt suficienți consilieri școlari, profesori de sprijin, consultanți sau itineranți, „există situații limită, când, sub presiunea unor factori de decizie, unele școli obișnuite au fost obligate să integreze copii cu cerințe speciale fără o evaluare prealabilă a resurselor umane și a posibilității de realizare a integrării școlare în cazul copiilor respectivi.”(Gherguț,2016,p.10) Aceste măsuri impuse au condus la diverse conflicte între elevii normali/tipici și cei cu CES, conflicte între părinți si personalul didactic, deoarece mulți părinți îi consideră pe copiii cu diverse deficiențe un pericol sau un anturaj nepotrivit pentru copiii lor, precum și conflicte între elevii cu CES și profesori, deoarece cadrele didactice nu reușeau să relaționeze și să colaboreze corespunzător cu acești elevi în activitățile didactice.

Toate aceste aspecte indică faptul că fără o pregătire prealabilă și o sensibilizare a cadrelor didactice, a elevilor normali/tipici, a părinților acestora, a celorlalte instituții partenere, a societății în general, integrarea și incluziunea copiilor cu CES se realizează cu dificultate, generând efecte negative ce se repercutează asupra parcursului educațional al acestor copii, care nu ar trebui sa mai fie supuși și unei atitudini aversive, respingătoare, discriminatoare din partea noastră a tuturor, având în vedere problemele de sănătate de care suferă și dificultățile de adaptare asociate acestora.

Bibliografie:

Gherguț,A.(2016).*Educație incluzivă și pedagogia diversității*.Iași:Editura Polirom.
https://www.edu.ro/sites/default/files/legea-educatiei_actualizata%20august%202018.pdf accesat în data de 18.12.2024

INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII PRIN METODE ACTIV-PARTICIPATIVE

P.I.P. HAN GETA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 LIMANU

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă un obiectiv fundamental al educației moderne. Aceasta presupune asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, indiferent de abilități, nevoi sau dificultăți. Procesul de incluziune nu este doar o problemă tehnică sau logistică, ci și una morală și socială, implicând schimbări semnificative în atitudinile, practicile și politicile școlare.

Incluziunea înseamnă integrarea tuturor elevilor într-un mediu educațional comun, unde aceștia să fie valorizați pentru unicitatea lor. Integrarea contribuie la dezvoltarea unei societăți bazate pe respect, diversitate și solidaritate, iar beneficiile sunt multiple:

- Pentru elevii cu CES incluziunea oferă șansa de a învăța și de a socializa alături de colegii lor, dezvoltând abilități sociale, emoționale și academice.
- Pentru colegii lor, integrarea copiilor cu CES în clase obișnuite încurajează empatia, toleranța și spiritul de colaborare.
- Pentru profesori, lucrul într-un mediu incluziv stimulează inovația didactică și utilizarea unor metode de predare adaptate nevoilor diverse ale elevilor.

Legislația națională și internațională sprijină această abordare. Documente precum Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități subliniază necesitatea incluziunii, iar în România, Legea Educației Naționale promovează accesul egal la educație pentru toți elevii, inclusiv cei cu CES.

Deși obiectivul incluziunii este nobil, implementarea sa întâmpină diverse provocări din cauza lipsei resurselor, deoarece școlile nu dispun întotdeauna de infrastructura, materialele didactice sau personalul necesar pentru a susține nevoile elevilor cu CES. Un alt motiv este formarea insuficientă a profesorilor. Multe cadre didactice nu au pregătirea necesară pentru a lucra cu elevi cu nevoi educaționale speciale, ceea ce poate duce la o abordare ineficientă sau chiar excluderea lor tacită. Îngrijorătoare este și atitudinea negativă, pentru că prejudecățile și lipsa de informare din partea părinților, elevilor și chiar a profesorilor pot reprezenta bariere semnificative.

Pentru a depăși aceste provocări, este esențial să se adopte metode activ-participative care să permită implicarea tuturor elevilor, inclusiv a celor cu CES, în procesul educațional. Aceste metode se bazează pe participarea activă a elevilor și adaptarea activităților la nevoile și abilitățile fiecărui copil.

Învățarea prin cooperare implică organizarea elevilor în grupuri eterogene, în care aceștia colaborează pentru a rezolva sarcini comune. Această metodă promovează interacțiunea socială, ajutând elevii cu CES să se simtă acceptați și valorizați. Proiectele de grup sunt o metodă prin care elevii pot lucra împreună la realizarea unui poster sau a unei prezentări,

fiecare având un rol adaptat capacităților sale. O alta abordare ce presupune incluziunea sunt jocurile de echipă care implică colaborarea între colegi pot fi adaptate astfel încât toți elevii să contribuie.

Diferențierea instruirii presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și materialelor didactice la nevoile fiecărui elev. Acest lucru poate include realizarea unor fișe de lucru personalizate în care elevii cu CES pot primi sarcini adaptate nivelului lor de înțelegere. Se poate aloca timp suplimentar, permisiunea de a lucra într-un ritm propriu poate reduce stresul și anxietatea elevilor cu dificultăți de învățare, iar materiale sa aibă mult conținut vizual bazat pe ilustrații și diagrame.

Tehnologia poate fi un instrument valoros pentru integrarea elevilor cu CES. Există numeroase aplicații educaționale care dezvoltă abilități de bază sau de comunicare pentru elevii cu autism. Dispozitivele electronice au un rol important, ajuta elevii cu dificultăți de scriere sau citire să participe la activități de clasă, prin utilizarea de tastaturi speciale sau software pentru dictare vocală.

Cea mai eficientă metodă pentru incluziune este jocul, fiind accesibil tuturor copiilor, indiferent de abilități. Elevii pot juca roluri în piese scurte, ceea ce le dezvoltă încrederea în sine și abilitățile de socializare. Daca deficienta copiilor nu permite participarea la acest tip de activitate, pot fi utilizate jocurile de rol. Acestea pot fi folosite pentru a simula diverse situații sociale, ajutând elevii cu CES să învețe cum să interacționeze cu ceilalți.

Metodele experiențiale implică învățarea prin experiențe directe, care sunt relevante și semnificative pentru elevi. Aici putem include excursiile și activitățile extracurriculare: , deoarece participarea la activități în afara clasei ajută la integrarea elevilor cu CES într-un mod natural. Foarte utile sunt și atelierele practice de artă, muzică sau gătit, care permit elevilor să își exprime creativitatea și să colaboreze.

Sistemul de "peer mentoring" este un sistem ce implică asocierea unui elev cu CES cu un coleg care îl poate sprijini în activitățile zilnice. Mentorii își ajută colegii să înțeleagă sarcinile, să participe la activități și să se integreze social.

Fiecare metodă și fiecare instrument utilizat în activitatea cu elevii cu CES, au menirea să îi ajute, însă feedback -ul pozitiv și încurajarea sunt cheia spre sustinerea copiilor speciali, pentru că ei pot fi mai sensibili la critici și eșecuri. De aceea, profesorii trebuie să ofere feedback pozitiv și să încurajeze fiecare progres, oricât de mic ar fi. Pot fi recompensați simbolic cu diplome sau insigne pentru implicare activă, însoțite de aprecieri verbale care evidențiază punctele forte ale fiecărui elev.

Profesorii joacă un rol central în procesul de incluziune, fiind responsabili pentru crearea unui mediu pozitiv și adaptat nevoilor elevilor. Totuși, această responsabilitate nu poate fi asumată doar de cadrele didactice. Părinții, consilierii școlari și comunitatea educațională trebuie să colaboreze pentru a asigura succesul incluziunii. Cadrele didactice ar trebui să urmeze cursuri de formare continuă pentru a învăța tehnici de lucru cu elevii cu CES și să colaboreze cu specialiști (logopezi, psihologi, terapeuți ocupaționali) pentru a dezvolta planuri personalizate de intervenție.

Părinții, la rândul lor, trebuie să sprijine copiii acasă, să mențină un dialog deschis cu școala și să participe activ la procesul educațional.

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă nu este doar un obiectiv pedagogic, ci și o expresie a valorilor fundamentale ale unei societăți moderne în

care se promovează: egalitatea, respectul și solidaritatea. Deși provocările sunt semnificative, beneficiile pe termen lung sunt imense, atât pentru elevii cu CES, cât și pentru întreaga comunitate școlară.

Prin utilizarea unor metode activ-participative, precum învățarea prin cooperare, tehnologia asistivă, strategiile de diferențiere și metodele bazate pe joc, cadrele didactice pot crea un mediu incluziv, unde fiecare elev să se simtă acceptat și sprijinit. Aceste metode nu doar facilitează învățarea pentru elevii cu CES, ci contribuie și la dezvoltarea unor abilități importante, precum empatia și colaborarea, pentru toți elevii.

Succesul acestui demers depinde însă de o colaborare strânsă între profesori, părinți, specialiști și comunitate. Este nevoie de resurse adecvate, de formare continuă pentru cadrele didactice și de o schimbare profundă în mentalitatea tuturor celor implicați. Doar astfel putem transforma școlile într-un spațiu cu adevărat incluziv, unde fiecare copil are șansa de a-și atinge potențialul maxim.

În final, incluziunea nu este doar o măsură educațională, ci o investiție în viitorul nostru comun, contribuind la construirea unei societăți mai echitabile și mai unite.

Bibliografie :

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ. Teorie și practică*. Editura Polirom, Iași.
2. 4. Chiriacescu, D. (2004). *Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
3. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Editura Polirom, Iași.
4. Stan, E. (2014). *Managementul clasei incluzive*. Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu.
5. Vrășmaș, E. (2007). *Educația integrată și incluzivă*. Ghid pentru cadrele didactice. Editura Aramis, București.

METODE ȘI TEHNICI ÎN OBȚINEREA PROGRESULUI ȘCOLAR AL COPIILOR CU CES

ȘTEFAN CORINA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ȘTEFAN CEL MARE”

Şcoala incluzivă se referă în sens restrâns la integrarea tuturor copiilor, indiferent de capacităţile şi competenţele de adaptare şi deci de învăţare, într-o formă de şcoală. În sens larg, ea înseamnă preocuparea pentru ca fiecare copil să fie sprijinit şi să se lucreze în beneficiul învăţării. Din categoria copiilor cu C.E.S (cerinţe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficienţe propriu zise, cât şi copiii fără deficienţe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigenţele şcolii.

Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficienţe senzoriale şi fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilităţi mintale, paralizia cerebrală);
- copiii cu deficienţe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenţie-ADHD, tulburări de opoziţie şi rezistenţă);
- copiii cu tulburări afective, emoţionale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentaţie: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);
- copiii cu handicap asociat;
- copiii cu dificultăţi de cunoaştere şi învăţare (dificultăţi de învăţare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
- copiii cu deficienţe de comunicare şi interacţiune (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului).

Fiecare copil este înţeles ca un participant activ la învăţare şi predare şi pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învăţării şi dezvoltării o experienţă, un stil de învăţare, un model social, o interacţiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural. Profesorii trebuie să pornească în rezolvarea problemelor din clasa de la următoarele acţiuni.

1. Legate de elev : cunoaşterea individualităţii în mod global şi pe anumite componente care dovedesc nevoia de interventie; detectarea ariilor de dificultate.
2. Legate de grup : cunoaşterea relaţiilor din clasa sa ; folosirea tehnicilor de negociere.
3. Legate de propria sa persoană: să-şi folosească experienţa într-un mod reflexiv si empatic ;

să folosească colaborarea cu ceilalţi profesori si cu managerul şcolii ; să se informeze permanent de paractici și teorii noi, pe care să le implementeze în activităţile sale.

Valoarea educaţiei incluzive, pentru orice elev, constă în faptul că este împreună şi poate să colaboreze cu ceilalţi copii. Copiii cu cerinţe speciale au nevoie de sprijin. De aceea, ei nu vor avea decât de câştigat dacă activitatea de predare este orientată către nevoile lor speciale.

Un exemplu de activitate la limba engleză, clasa a I-a , în cadrul unei lecții de consolidare a mijloacelor de transport, profesorul poate împărţi clasa în trei grupe în funcţie de abilităţi. Fiecare grupă primeşte fişe de lucru diferite.

O primă fișă de lucru, cea pentru elevii mai capabili, ar putea cuprinde următorul exerciţiu : Joc de rol cu călătoria cu autobuzul (puneți scaune în rânduri, puneți șoferul de autobuz, pasagerii urcă, cere un bilet, șoferul se asigură că toți stau jos și sunt liniștiți, apoi anunță sosirea lor. Pasagerii coboară din autobuz și îi mulțumesc șoferului.)

Folosesc expresiile : Please. Thank you!, Sit down, please! Be quie, please!

A doua fișă, care este pentru elevii care au cunoștințe de nivel mediu, ar putea cuprinde următorul exerciţiu :

Joc de mimă. Mimează mersul pe bicicletă, conducerea unei mașini, mersul cu autobuzul, etc.

- Fişa pentru elevii cu dizabilităţi psihice trebuie să cuprindă un exerciţiu mai uşor:

Să recunoască mijloacele de transport și să le pronunțe corect în limba engleză.

Pentru integrarea elevilor cu cerinţe educative speciale este necesară tratarea demersului educativ într-o manieră interactivă, astfel încât aceștia să cunoască, să înţeleagă lumea în care trăiesc și să aplice ceea ce au învăţat în diferite situaţii de viaţă. *„Profesorul cu adevărat înțelept nu te invită să intri în casa înțelepciunii sale, ci, mai curând, te călăuzește către pragul minții tale.”(Kahlil Gibran)*

Strategii şi intervenţii utile din partea cadrului didactic: crearea unui climat afectiv-pozitiv; stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare; încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor; încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale;încurajarea eforturilor; sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă;folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi

evidenţiat și cel mai mic progres; crearea unui climat afectiv, confortabil;centrarea învăţării pe activitatea practică;sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile; folosirea învăţării afective; adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare,etc.

Surse bibliografice

1. Weihs T.J., Copilul cu nevoi speciale, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998

2.Verza F., Introducere în psihopedagogia specială şi asistenţa socială, Ed Fundatiei Humanitas, 2002

3. Vornicescu T., Situația copiilor cu CES incluși în învățământul de masă, 2018, disponibil la https://issuu.com/pedag/docs/strategii_de_integrare_a_copiilor_c

4. Weihs T J “Copilul cu nevoi speciale”, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998 6. Arcan P, Ciumageanu D “Copilul deficient mintal”, Ed Facla 7. Verza F “Introducerea în psihopedagogia specială şi asistenţa socială”, Ed Fundatiei Humanitas, 2002

METODE INTERACTIVE ITILIZATE ÎN LUCRUL CU ELEVII CU CES

ȘTEFAN FLORIN

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI EMINESCU”

Educația incluzivă reprezintă un angajament fundamental pentru a asigura că fiecare individ are acces la o educație de calitate. În esență, aceasta presupune adaptarea sistemului educațional pentru a încuraja și sprijini participarea și implicarea tuturor elevilor, inclusiv a celor cu nevoi speciale, a minorităților etnice sau a altor grupuri marginalizate.

Metodele interactive, pe care le-am aplicat la clasă, în cadrul oreleor de istorie: Metoda ciorchinelui, Brainstormingului, Eseul de 5 minute, Sinelg, Jocul de rol.

Metodele active sunt foarte agreate de elevii cu CES, ei participând cu plăcere la acest tip de activități. Utilizarea metodelor interactive crește încrederea în forțele și cunoștințele proprii ale copiilor cu CES.

În accepția lui obișnuită, cuvântul „joc” desemnează o activitate ludică propriu-zisă, fizică sau mentală, spontană și urmărită prin ea însăși, fără utilitate imediată, generatoare de distracție, de plăcere și de reconfortare. Ca una dintre cele mai caracteristice activități ale copilului, jocul, în varietatea formelor lui (sub aspectul conținutului și al evoluției) este tot mai mult valorificat din punct de vedere pedagogic, în intenția de a imprima un caracter mai atrăgător activităților școlare în care acesta tinde să fie integrat.

În cadrul procesului de învățământ, jocul este conceput ca mijloc de instruire și educare a copiilor și ca procedeu didactic de realizare a obiectivelor operaționale specifice anumitor conținuturi.

Jocul ca mijloc de instruire și educare este jocul didactic, care reprezintă forma ideală de rezolvare a problemelor de învățare și de instruire, adecvată, școlarului cu CES datorită caracteristicilor psihocognitive specifice. Pentru învățământul special, jocul didactic este o specie de joc care îmbină armonios elementul instructiv și educativ cu elementul distractiv, este un tip de activitate prin care învățătorul/ profesorul consolidează, precizează și verifică cunoștințele predate elevilor, le îmbogățește sfera de cunoștință, consolidează abilitățile de lucru în echipă, formează și consolidează abilități diverse.

Prin jocul didactic elevul își angajează întreg potențialul psihic, își ascute observațiile, își cultivă inițiativa, voința, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, își dezvoltă spiritul de cooperare. Este asigurată de asemenea varietatea și o stare de bună dispoziție funcțională, de veselie, de destindere, ceea ce previne instalarea monotoniei și a plictiselii. Jocul didactic este și un cadru propice pentru exersarea verbalizării libere, elevii devenind mai volubili, mai activi, cu mai multă siguranță și tenacitate în exprimare.

Jocurile didactice variate pot asigura dezvoltarea capacității de comunicare orală și de utilizare a limbii române literare, perfecționarea limbajului și formarea deprinderilor de autocontrol al

propriei exprimări. De asemenea sunt îmbunătățite prin joc abilitățile motrice, coordonarea fină, capacitatea de relaționare în sfera socială, abilitățile de calcul, lucrul în echipă, etc.

Jocul didactic este un ansamblu de acțiuni și operații care, paralel cu destinderea, buna dispoziție și bucuria, urmărește obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală, fizică etc. a copilului. Pedagogia științifică clasifică jocurile utilizate în cadrul procesului instructiv - educativ în următoarele categorii: jocuri de creație, jocuri de mișcare și jocuri didactice.

Organizarea jocului didactic : Studierea atentă a conținutului și a structurii jocului; Pregătirea materialului (confecționarea/procurarea lui); Elaborarea proiectului jocului didactic.

Desfășurarea jocului didactic ține cont de următoarele etape generale: Introducerea în joc (discuții pregătitoare). Anunțarea jocului și a scopului urmărit. Prezentarea jocului, explicarea-demonstrarea regulilor jocului, fixarea regulilor, executarea jocului.

De exemplu, în cadrul activității de învățare a citit - scrisului, jocul didactic este utilizat într-o mare măsură. În primul rând, materialul lingvistic se caracterizează printr-un mare grad de abstractizare, în contradicție cu gândirea concret-intuitivă a copilului cu CES cu handicap mediu sau sever. Armonizarea acestor aspecte contradictorii se poate realiza prin intermediul jocului didactic. Utilizarea jocului didactic ca metodă de predare-învățare și procedeu folosit în cadrul orelor de limbă și literatura română accelerează însușirea cunoștințelor, formarea priceperilor și deprinderilor și contribuie la dezvoltarea tuturor proceselor psihice.

Beneficiile obținute prin utilizarea jocurilor didactice la copii cu CES:

- se oferă un cadru propice pentru învățarea activă, participativă, stimulând inițiativa, creativitatea elevilor și dorința de participare la actul de comunicare;- se stimulează efortul de învățare, determinând elevii să lucreze cu plăcere și interes, ceea ce previne instalarea monotoniei și a plictiselii;- se activizează întregul colectiv de elevi, antrenându-i la acțiuni mentale de cercetare, de acumulare a cunoștințelor și de aplicare a lor în situații noi;- se cultivă încrederea în forțele proprii, spiritul de colaborare și ajutor reciproc;- se consolidează capacitatea de relaționare socială corectă.

Jocul didactic poate fi folosit la toate clasele, la toate disciplinele, în oricare tip de lecție, în orice moment al lecției. Jocurile didactice s-au dovedit a fi forme utile de învățare, consolidare și verificare a cunoștințelor elevilor, în general, și a limbajului în special. Un exemplu ce poate fi analizat este jocul de rol. Metoda se bazează pe ideea că învățarea se poate face și prin experiența simulată și este foarte atractivă datorită aspectului ludic pronunțat și are un grad crescut de implicare a elevilor.

Obiectivele urmărite la jocul de rol:

- punerea participanților în ipostaze care nu le sunt familiare pentru a putea să înțeleagă mai bine aceste situații;- creșterea gradului de adaptabilitate, ameliorarea relațiilor interpersonale;- dezvoltarea capacității de exprimare și a empatiei.

Variantele cele mai des utilizate sunt, jocul cu rol prescris (cu scenariu dat) și jocul cu rol improvizat în care se pornește de la o situație dată și se dezvoltă rolul.

Etapele unui joc de rol:

- stabilirea temei și a obiectivelor urmărite;- pregătirea și repartizarea rolurilor;- stabilirea modalității de interpretare;- interpretarea situației/ temei date;- analiza modului în care s-a derulat jocul și eventual valorizarea teoretică a jocului.

Avantajele observate în lucrul cu copiii cu CES:

- elevii participă foarte activ la această metodă;- creste gradul de înțelegere/ memorare a unor texte lungi datorită implicării active;- creste coerența și spontaneitatea în exprimare;- elevii adoptă comportamente pozitive preluate din rolurile jucate;- elevii învață să lucreze în echipă și să își respecte sarcina de lucru.

Dezavantajele observate în lucrul cu copiii cu CES:

- nu se poate utiliza varianta improvizației datorită caracteristicilor cognitive;- valorizarea jocului se realizează cu dificultate;- există tendința de monopolizare a unor roluri și din acest motiv jocul trebuie reluat de câteva ori astfel încât să se poată schimba rolurile.

Progresul școlar se obține treptat prin muncă și efort uriaș depus atât de cadrul didactic cât și de elev. Capacitatea de învățare a elevilor cu CES, ambianța și sprijinul familiei și a societății în general, influențează foarte mult obținerea unui progres școlar real.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Alois, Gherguț, 2016, Educția incluzivă și pedagogia diversității, Editura Polirom.
2. Alios, Gherguț, 2001, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom.
3. ”Demersuri didactice la disciplina istorie. Ghid pentru profesori şi învăţători” , Râmnicu Vâlcea , 2006
4. Iutiş, Gh., Pânzariu, A., Iriciuc,V., “Istorie .Ghid pentru studenţi şi profesori debutanţi” , Iaşi , 2005
5. Păcurari, O. ,“Învăţarea activă .Ghid pentru formatori” , MEC CNPP, 2001
6. Păcurari, O., Ţârcă, A., Sarivan , L., “Strategii didactice inovative - suport de curs”, Bucureşti, 2003
7. Manea, M. , Palade, E., Sasu, N., “Predarea istoriei şi educaţia pentru cetăţenia democratică - demersuri didactice inovative”, Bucureşti , 2006

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ: SOLUȚII ȘI STRATEGII PENTRU INTEGRAREA PREȘCOLARILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

IVĂȘCIOIU NICOLETA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT, NUMĂRUL 35, PLOIEȘTI

Educația incluzivă reprezintă o abordare pedagogică centrată pe respectarea diversității și pe asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu cerințe educaționale speciale (CES). Integrarea preșcolarilor cu CES în grădinițe implică implementarea unor soluții și strategii didactice adaptate, care să favorizeze dezvoltarea lor holistică. Acest articol explorează principalele soluții și strategii pentru promovarea educației incluzive, oferind exemple practice și propunând direcții viitoare pentru sprijinirea eficientă a copiilor cu CES. Educația incluzivă urmărește eliminarea barierelor educaționale și sociale care împiedică participarea copiilor cu CES la procesul educațional. În învățământul preșcolar, această abordare este esențială, deoarece perioada timpurie de viață este critică pentru dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copiilor. Integrarea preșcolarilor cu CES implică adaptarea metodelor, materialelor și mediului educațional pentru a răspunde nevoilor diverse ale acestora.

Principii ale educației incluzive

1. Acces egal la educație**:** Fiecare copil are dreptul la un mediu educațional adecvat, indiferent de dizabilități sau nevoi speciale.
2. Personalizarea educației: Procesul de învățare este adaptat la nevoile individuale, ritmul și stilul fiecărui copil.
3. Participare activă: Copiii cu CES sunt implicați în toate activitățile grădiniței, alături de colegii lor.
4. Colaborarea între profesori, părinți și specialiști: Succesul integrării depinde de o echipă multidisciplinară care colaborează constant.
5. Valorizarea diversității: Diferențele dintre copii sunt privite ca oportunități de învățare, nu ca obstacole.

Categorii de cerințe educaționale speciale (CES) întâlnite în grădiniță

1. Dizabilități cognitive și de învățare (de exemplu, întârziere în dezvoltarea globală).
2. Tulburări de spectru autist (TSA).
3. Tulburări emoționale și comportamentale.
4. Dizabilități fizice și motorii.
5. Deficiențe senzoriale (vizuale, auditive).

Soluții pentru integrarea preșcolarilor cu CES

1. Adaptarea curriculumului
   - Principiu: Curriculumul trebuie flexibilizat pentru a răspunde nevoilor fiecărui copil.
   - Exemplu: Un copil cu TSA poate avea dificultăți în a participa la activități de grup. Adaptarea constă în introducerea unor activități individuale, cum ar fi jocuri senzoriale sau exerciții de recunoaștere a emoțiilor, integrate treptat în activități de grup.
   - Rezultat: Copilul beneficiază de un program personalizat, dar se obișnuiește treptat cu interacțiunea socială.
2. Crearea unui mediu incluziv
   - Principiu: Mediul fizic și social trebuie să fie accesibil și prietenos pentru toți copiii.

- Exemplu:
  - Crearea unui spațiu liniștit pentru copiii care au nevoie de pauze (de exemplu, copii cu hipersensibilitate senzorială).
  - Utilizarea simbolurilor vizuale pentru organizarea activităților (cum ar fi imagini pentru a indica etapele rutinei zilnice).
- Rezultat: Copiii cu CES pot naviga mai ușor în grădiniță și devin mai autonomi.

3. Formarea continuă a cadrelor didactice
   - Principiu: Profesorii trebuie să fie pregătiți să recunoască și să răspundă nevoilor diverse ale copiilor.
   - Exemplu:
     - Organizarea unor cursuri de formare despre strategii de gestionare a comportamentelor dificile.
     - Învățarea metodelor de comunicare alternativă (de exemplu, utilizarea PECS pentru copiii nonverbali).
   - Rezultat: Cadrele didactice dobândesc competențe necesare pentru a sprijini copiii cu CES în mod eficient.
4. Implicarea părinților
   - Principiu: Părinții sunt parteneri esențiali în procesul educațional.
   - Exemplu:
     - Organizarea unor întâlniri regulate pentru a discuta progresul copilului și pentru a oferi sfaturi practice pentru acasă.
     - Implicarea părinților în activitățile grădiniței, cum ar fi atelierele de creație.
   - Rezultat: Se creează o continuitate între mediul educațional și cel familial.
5. Colaborarea cu specialiști
   - Principiu: Integrarea copiilor cu CES necesită sprijinul unor specialiști (psihologi, logopezi, kinetoterapeuți).
   - Exemplu: Un copil cu tulburări de limbaj beneficiază de ședințe săptămânale cu logopedul, care colaborează cu educatoarea pentru integrarea exercițiilor în rutina zilnică.
   - Rezultat: Copilul își îmbunătățește abilitățile de comunicare și interacțiune socială.

Strategii pedagogice incluzive

1. Învățarea prin joc
   - Jocul este metoda principală de învățare pentru preșcolari. Activitățile ludice sunt adaptate pentru a include copiii cu CES.
   - Exemplu: Jocuri senzoriale (plastilină, nisip kinetic) pentru copiii cu dificultăți de procesare senzorială.
2. Grupuri de lucru mixte
   - Activitățile de grup permit copiilor să învețe unii de la alții.
   - Exemplu: Copiii cu CES sunt plasați în grupuri cu colegi mai avansați, care îi pot sprijini și ghida.
3. Rutine și predictibilitate
   - Copiii cu CES beneficiază de rutine clare și de structuri previzibile.
   - Exemplu: Utilizarea unui calendar vizual pentru a marca activitățile zilnice.
4. Feedback pozitiv și încurajare
   - Accentul este pus pe recunoașterea progresului, indiferent de ritmul copilului.
   - Exemplu: Oferirea de recompense simbolice (autocolante, aplauze) pentru realizările mici.

Concluzie

Educația incluzivă în învățământul preșcolar nu este doar o obligație legală, ci și o oportunitate de a valorifica diversitatea. Prin adaptarea curriculumului, crearea unui mediu incluziv, formarea continuă a personalului didactic și colaborarea strânsă cu părinții și specialiștii, integrarea preșcolarilor cu CES devine posibilă și eficientă.

Implementarea soluțiilor și strategiilor propuse în acest articol contribuie la dezvoltarea armonioasă a tuturor copiilor, pregătindu-i să devină membri activi și empatici ai comunității. Educația incluzivă este o investiție în viitorul fiecărui copil, oferindu-le șansa de a-și atinge potențialul maxim.

RESURSĂ EDUCAȚIONALĂ DESCHISĂ

Vine, Vine Moș Crăciun - Cunoașterea mediului (grupa mică)

https://wordwall.net/ro/resource/84028537/vine-vine-mo%c8%99-cr%c4%83ciun-cunoa%c8%99terea-mediului-grupa-mic%c4%83

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE - PROBLEMĂ DE ACTUALITATE A ÎNVĂŢĂMÂNTULUI MODERN

MOISA RALUCA
GABRUS ANDREA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MIRCEA ELIADE SATU MARE

Una dintre tendinţele generale care priveşte structura şi conţinutul învăţământului în condiţiile reformei actuale se referă la adaptarea particularităţilor psiho-fizice de vârstă şi individuale ale elevilor în vederea dezvoltării depline a personalităţii acestora.

Învăţământul modern caută să adopte structuri, conţinuturi şi forme de organizare care să faciliteze o dezvoltare intelectuală mai rapidă, să-l pună pe elev în situaţia de a se dezvolta şi de a-şi valorifica pe deplîn posibilităţile şi aptitudinile. Se urmăreşte începând cu ciclul primar ameliorarea rezultatelor şcolare prîn valorificarea la maximum a potenţialului fiecarei vârste. Printre modalităţile de adaptare a învăţământului la particularitaţile individuale ale elevilor se înscrie şi activitatea diferenţiată cu elevii.

Prin diferenţierea activităţii se înţelege cunoaşterea şi folosirea particularităţilor individuale cu scopul de a-l ajuta pe elev să se dezvolte la nivelul la care îi permit posibilităţile sale prîn eforturi progresive.

Instruirea diferenţiată nu prezintă doar o cerinţă care priveşte doar un aspect sau altul al procesului complex de instruire sau educare a elevilor, ci un principiu general care vizează activitatea de învăţământ atât ca macrosistem, cât şi componentele sale, ca microsisteme. Ea constituie un imperativ al învăţământului dîn vremea noastă şi, ca urmare, trebuie concepută o veritabilă strategie de organizare si desfaşurare a acesteia.

Principiul individualizării şi diferenţierii învăţării exprimă necesitatea adaptării (potrivirii) dinamice a încărcăturii cognitive şi acţionale a conţinuturilor şi strategiilor instructiv-educative atât la particularităţile psiho-fizice ale fiecărui elev cât şi la particula-rităţile diferenţiate, relativ comune unor grupe de elevi în vederea dezvoltării lor integrale ca personalitate şi profesionalitate.

Principiul urmareşte să asigure unitatea dintre particular şi general în educaţie, dintre obiect şi subiect al educaţiei, dintre strategiile de educaţie de grup cu cele de educaţie individuală.

În lumina Declaraţiei drepturilor omului (ONU-1948) fiinţele umane au drepturi şi şanse egale de dezvoltare şi manifestare. Este cunoscut faptul că fiinţele umane nu se nasc egal înzestrate ca posibilităţi psiho-fizice şi că nu au condiţii identice de dezvoltare şi manifestare. Fiecare fiinţă umană se naşte şi se dezvoltă astfel încât ajunge să aibă unele particularităţi psiho-fizice relativ comune, dar şi anumite particularităţi psiho-fizice specifice care alcătuiesc individualitatea fiecăruia. Ideea democratică şi optimistă că fiecare fiinţă umană este destinată să ajungă un succes

duce la acceptarea conceptiei că inegalitatea psiho-fizica nu duce în mod automat şi fatal la inegalitatea de şanse în dezvoltare şi că tratarea individuală şi diferenţiată corespunzătoare a fiinţei umane poate să aducă contribuţii benefice la dezvoltarea personalităţii.

Acest principiu ne atenţionează asupra faptului că este bine să pornim de la datele persoanei de educat, de la natura sa interioară şi să nu forţăm nepermis de mult peste limitele pe care le îngăduie vârsta şi caracteristicile individuale. Educaţia în conformitate cu natura (fie în sensul imprimat de J.A.Comenius, după care este indicat să luăm lecţii de la grădinar, care nu forţează natura, fie în sensul dat de J.J.Rousseau, după care suntem obligaţi să respectăm natura interioară a copilului, să plecăm de la aceasta) pare a fi o regulă de aur. În măsura în care este pusă în paranteză persoana, efectul educativ este diminuat sau nul. Nu ne putem juca sau nu putem face experimente cu mintea şi sufletul copiilor. Firea omenească îşi are un mers firesc care trebuie cunoscut şi respectat. Tot ce se dă elevilor va fi dimensionat în raport cu psihicul lor, conţinuturile ideatice vor fi relativizate la vârste şi persoane, relaţia dintre profesor şi elev va fi reglată permanent în funcţie de permisivitatea situaţiilor psihologice.

Fiecare elev are individualitatea lui definită de o serie de aspecte dintre care menţionăm:

- un anumit specific psihologic reprezentat de anumite particularităţi ale proceselor sale psihice; unele însuşiri psihice (aptitudini, tempe-rament, caracter) şi structuri afectiv emoţionale distincte (interese, aspiraţii, convingeri, trebuinţe etc.)
- un anumit specific neurofiziologic reprezentat, în principal, de particularităţile funcţionale ale sistemului nervos şi ale analizatorilor;
- un anumit nivel de dezvoltare intelectuală: unii memorează mai lent şi gândesc mai greu, alţii mai repede dar superficial, unii au un spirit de observaţie mai dezvoltat, alţii mai puţin;
- un anumit volum de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi;
- o anumită experienţă de viaţă şi un anumit stil de a învăţa etc.

Este necesar ca profesorul să cunoască toate aceste particularităţi, să găsească şi să folosească strategii corespunzătoare pentru a asigura dezvoltarea intelectuală şi succesul la învăţătura al fiecărui elev.

Respectarea particularităţilor individuale este în consens cu cerinţele unui învăţământ modern şi democratic. Fiecare copil este o individualitate irepetabilă care pretinde un tratament individualizat. Educaţia nu are menirea de a uniformiza oamenii, de a-i ralia la o paradigmă unică.

Procesele psihice individuale precum percepţia, gândirea, limbajul, inteligenţa, atenţia, memoria, emotivitatea etc. capătă contururi diverse de la individ la individ. Institutorul are obligaţia de a ţine cont şi de a exploata în mod diferenţiat aceste calităţi psihice individuale, prîn tratarea lor diferenţiată.

Preocuparea profesorului pentru a asigura respectarea particularităţilor psihice specifice fiecarei vârste şi a particularităţilor individuale specifice fiecarui elev nu implică, nici pe departe, eliminarea dificultăţilor dîn activitatea elevilor şi a efortului de gândire necesar pentru înlăturarea lor. Nu simpla potrivire a încărcăturii cognitive sau a metodelor de acţiune după particularităţile de vârstă, ci realizarea integrală a capacităţilor de învăţare ale copiilor în raport cu vârsta lor, solicitarea acestora la eforturi cât mai mari, dar obiectiv posibile constituie esenţa acestui principiu.

Aşadar pentru a impulsiona,, a stimula dezvoltarea unor capacităţi intelectuale, cunoştinţele transmise – în general, sarcinile activităţii de învăţare- trebuie să prezinte anumite dificultăţi racordate la potenţialităţile din zona proximei dezvoltări care să poată fi depăşite prîn eforturi intelectuale susţinute, sub îndrumarea educatorului.

Însă, aceste dificultăţi trebuie să fie judicios dozate în raport cu posibilităţile intelectuale ale elevilor şi cu volulmul de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi însuşite de ei. Dozarea dificultăţii cunoştinţelor şi transmiterea gradată a acestora necesită respectarea unor reguli în predare şi învăţare cum ar fi trecerea de la uşor la greu, trecerea de la simplu la complex, trecerea de la cunoscut la necunoscut (adică de la cunoştinţe însuşite anterior la cunoştinţe noi, a căror înţelegere este condiţionată de legatura acestora cu cele vechi), regula unitaţii şi alternanţei între concret şi abstract, între particular şi general (aceasta înseamna că în predare-învăţare trebuie să se pornească de la perceperea unor exemple şi fapte concrete ce vor fi analizate şi interpretate pentru elaborarea generalizărilor şi invers, pornindu-se de la prezentarea unor noţiuni, definiţii, reguli, principii, teoreme pentru ca elevul să opereze cu ele în analiza şi interpretarea unui material concret şi să identifice astfel generalul în particular.

În concluzie, clasa tradiţională cu care lucrează învăţătorul în mod frontal este un grup neomogen, cuprinde elevi cu capacităţi de muncă diferite, cu aptitudini şi interese diferite, cu ritm de muncă diferit. Termenul de diferenţiere a activitaţii desemnează variaţia de forme şi metode ale activităţii didactice destinată să asigure respectarea trăsăturilor individuale ale elevilor. Acest termen se referă atât la structura şi conţinutul învăţământului, cât mai ales la organizarea activitaţii didactice, la metodologia aplicată şi la mijloacele de învăţământ folosite.

Procesul de individualizare a activităţii pedagogice priveşte îndeosebi tehnologia didactică, tratarea adecvată a unor elevi în desfaşurarea lecţiilor, nuanţarea lucrărilor de muncă independenă în clasă şi pentru acasă, o modalitate adecvată de prezentare a conţinutului în concordanţă cu particularităţile însuşirii acestuia de către elevi. Deosebirile individuale sunt o realitate, iar natura şi gradul lor de dezvoltare sunt de multe ori uşor sesizabile astfel că nu ne vom găsi niciodată în faţa omului în general, ci întotdeauna în faţa unui om particular, a unui individ care este adesea o enigmă.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social. De asemenea, copiii au nevoie de ajutor suplimentar dîn partea profesorilor și a colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Strategii și intervenții utile dîn partea cadrului didactic:

- Crearea unui climat afectiv pozitiv,confortabil.
- Stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare.
- Încurajarea sprijinului și cooperării dîn partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor.
- Încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale.

- ❖ Încurajarea eforturilor.
- ❖ Centrarea învățării pe activitatea practică.
- ❖ Folosirea învățării afective.
- ❖ Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare,evaluare,etc.

Acești copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare persomalizată în ceea ce privește demersurile pe care le intreprindem în educația lor.

Concepția ,, integrării,, s-a dezvoltat în corelație cu si bună masură sinonima normalizării vieții persoanelor cu handicap. Privitor la relația dintre cele două, se consideră că normalizarea constituie mai degrabă scopul general, în timp ce integrarea reprezintă mijlocul, modalitatea principala de atingere a acestui scop. De multe ori cei doi termeni sunt utilizați cu semnificație echivalenta. Cercetările postmoderniste constată că integrarea socială nu poate fi separată de cea scolară, ea nu poate fi doar post-scolară. Integrarea se realizează treptat pe masura dezvoltării unui copil, a devenirii lui ca ființă umană- adică ,,ființa socială,, - școala fiind dîn acest punct de vedere un mediu si un factor fundamental al socializării la vârsta copilăriei.

Formele si accepțiile integrării au în vedere atât școlaritatea cât și profesionalizarea sau adaptarea la viața socială în general.

Bibliografie:

Comenius, Jan Amos- Arta didacticii, EDP Bucuresti, 1975
Radu T. Ion – Învățământul diferentiat Conceptii si strategii EDP Bucuresti 1978
Bontas I.- Pedagogie, Ed. All, 1995
Cucos Constantîn – Pedagogie, Ed. Polirom, Iasi 2000
Cosmovici A, Iacob Luminita- Psihologie scolara Ed. Polirom Iasi 1998
Ieniste octavian – Dificultati de la învățătura, Ed. Medicala, Bucuresti, 1982
Vrasmas Ecaterina, Nicolae Simona, Oprea Viorica, Vrasmas Traian – Ghid pentru cadrele didactice de dprijin

INCLUZIUNEA EDUCAȚIONALĂ: STRATEGII PENTRU INTEGRAREA ELEVILOR CU NEVOI EDUCAȚIONALE SPECIALE

NACHIU ANDREEA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR 1 LIMANU

Motto: „Fiecare copil merită o șansă egală la educație și succes.”

Introducere

Incluziunea educațională reprezintă un proces complex și esențial pentru asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, inclusiv pentru cei cu nevoi educaționale speciale (NES). Această abordare promovează diversitatea, acceptarea și cooperarea în cadrul comunității școlare, contribuind astfel la dezvoltarea unei societăți echitabile și incluzive.

Ce reprezintă incluziunea educațională?

Incluziunea educațională este un concept care presupune integrarea elevilor cu NES în școlile de masă, astfel încât aceștia să beneficieze de aceleași oportunități educaționale ca și colegii lor. Această integrare implică adaptarea curriculumului, a metodelor de predare și a mediului școlar pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărui elev.

Beneficiile incluziunii educaționale

1. **Pentru elevii cu NES:**
   - Dezvoltarea abilităților sociale prin interacțiunea cu colegii.
   - Acces egal la resurse educaționale și oportunități.
   - Creșterea stimei de sine și a sentimentului de apartenență.
2. **Pentru ceilalți elevi:**
   - Promovarea empatiei și a toleranței.
   - Dezvoltarea unor competențe interpersonale prin cooperare.
3. **Pentru comunitatea școlară:**
   - Crearea unui mediu diversificat și inclusiv.
   - Consolidarea valorilor precum egalitatea și respectul reciproc.

Strategii pentru integrarea elevilor cu NES

1. **Adaptarea curriculumului:**
   - Crearea unui curriculum diferențiat care să permită fiecărui elev să învețe în ritmul propriu.
   - Introducerea activităților de grup care promovează colaborarea.

2. **Formarea cadrelor didactice:**
    - Organizarea de cursuri de formare continuă pentru profesori privind metodele de predare incluzive.
    - Dezvoltarea competențelor de comunicare și relaționare cu elevii cu NES.
3. **Sprijin specializat:**
    - Angajarea de personal specializat, precum logopezi, psihologi și consilieri educaționali.
    - Colaborarea cu părinții și alți profesioniști pentru dezvoltarea unui plan educațional personalizat (PEP).
4. **Crearea unui mediu prietenos:**
    - Amenajarea spațiilor școlare pentru a fi accesibile tuturor elevilor.
    - Promovarea unor activități extracurriculare care să încurajeze incluziunea.

Provocări în procesul de incluziune

- Lipsa resurselor financiare pentru implementarea strategiilor necesare.
- Atitudinile negative sau stereotipurile din partea unor profesori, părinți sau elevi.
- Insuficiența personalului specializat și a materialelor didactice adaptate.

Concluzie

Incluziunea educațională este mai mult decât o obligație legală; este un angajament față de valorile umanității, egalității și respectului. Prin implementarea unor strategii eficiente, școlile pot deveni spații deschise, care să sprijine dezvoltarea fiecărui elev, indiferent de particularitățile sale. Numai prin colaborare și implicare activă putem construi un sistem educațional cu adevărat incluziv, care să asigure succesul tuturor copiilor.

Bibliografie

1. Booth, T. & Ainscow, M. (2011). *Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. Centre for Studies on Inclusive Education.
2. Florian, L. (2014). *The SAGE Handbook of Special Education*. SAGE Publications.
3. UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Paris: UNESCO.
4. Popovici, D. (2018). *Incluziunea școlară în sistemul educațional românesc*. București: Editura Universitară.
5. Răducanu, D. (2020). *Psihopedagogia Incluziunii*. Iași: Editura Polirom.

CARACTERISTICI ȘI STRATEGII DE INTERVENȚIE ÎN CAZUL COPIILOR CU SINDROM DOWN

CHIȘ MIHAELA
COUȚI MARIA NICOLETA
LICEUL TEORETIC EMIL RACOVIȚĂ BAIA MARE

Conceptul de deficiență mintală

În societatea de astăzi există o vastă și variată preocupare pentru persoanele cu deficiență mintală. Medicii pediatri, psihologii, psihiatrii, asistenții sociali, cadrele, didactice sau părinții, organizatorii din învățământ și sănătate, ori politologii, sunt puși frecvent în fața persoanelor cu deficiență mintală, trebuind să rezolve din propriul punct de vedere probleme complexe și dificile. Rezolvarea problemelor de școlarizare, de orientare școlară și profesională, de sănătate sau sociale presupun o strânsă colaborare între toți acești factori.

În conturarea tabloului deficiențelor mintale se iau în considerare aspecte: biologice, psihologice, pedagogice.

Definiția deficienței mintale

Conform DSM IV elementul esențial al retardării mentale îl constituie funcționarea intelectuală generală semnificativ sub medie, acompaniată de restricții semnificative în funcționarea adaptativă în cel puțin două din următoarele domenii de aptitudini: comunicare, autoîngrijire, viață de familie, aptitudini sociale/interpersonale, uz de resursele comunității, autoconducere, aptitudini școlare funcționale, ocupație, timp liber, sănătate și securitate. Debutul trebuie să survină înainte de etatea de 18 ani.

Clasificarea deficiențelor mintale

• Intelectul de limita/liminal
  - se află la graniță, fiind o categorie specială (Q. I. : 80-85 - 90)
  - acești copii se pot integra destul de bine și se pot șterge diferențele evidente dintre ei și ceilalți.
- Retardarea mintală ușoară (nivel QI – de la 50-55 până la aproximativ 70)
  - Este în mare parte echivalentă cu ceea ce se folosește pentru categoria educațională de „educabil”.
  - Dezvoltă de regulă aptitudini sociale și de comunicare în timpul perioadei preșcolare, au o deteriorare minimă în ariile senzoriomotorii, iar adesea nu se disting între copiii fără retardare mintală până mai târziu
  - Până la finele adolescenței pot achiziționa aptitudini școlare corespunzătoare aproximativ nivelului clasei a șasea
  - Cu suport corespunzător, persoanele cu retardare mintală ușoară pot, de cele mai multe ori, să trăiască cu succes în comunitate, fie independent, fie în condiții de supraveghere.
- Retardarea mintală moderată (nivel QI de la 35-40 până la 50-55)
  - Cei mai mulți oameni cu acest nivel de retardare achiziționează aptitudini de comunicare , în mica copilărie

- Cu supraveghere moderată, pot participa la propria lor îngrijire. Pot beneficia de antrenament în aptitudinile sociale și profesionale, dar sunt incapabili să profeseze dincolo de nivelul clasei a doua în materie de școală.
- Pot învăța să călătorească independent în locuri familiare.
- În cursul adolescenței, dificultățile lor în recunoașterea convențiilor sociale pot interfera cu relațiile cu egalii. În perioada adultă, majoritatea sunt capabili să presteze o muncă necalificată sau semicalificată sub supraveghere în ateliere protejate sau în cadrul forței de muncă generale.
- Se adaptează de asemenea bine la viața în comunitate, de regulă în condiții de supraveghere.

• Retardarea mintală severă (nivel QI de la 20-25 până la 35-40)
- În mica copilărie achiziționează foarte puțin sau deloc din limbajul comunicativ
- Pe perioada școlarizării pot învăța să vorbească și pot fi antrenați în aptitudini elementare de autoîngrijire. Pot fi familiarizați cu alfabetul și număratul, dar își pot însuși unele aptitudini ca învățarea cititului la prima vedere a unor cuvinte de „supraviețuire".
- În perioada adultă pot efectua sarcini simple, în condiții de supraveghere strictă.
- Cei mai mulți se adaptează bine la viața în comunitate, în cămine sau în familiile lor, exceptând faptul când au asociat un handicap care necesită

• Retardarea mintală profundă (nivel QI sub 20-25)
- Cei mai mulți au o condiție neurologică identificată care le justifică retardarea mentală.
- În copilăria mică prezită deteriorări considerabile în funcționarea senzoriomotorie.
- Dezvoltarea optimă poate surveni într-un mediu înalt structurat cu ajutor și supraveghere constantă.
- Dezvoltarea motorie, autoîngrijirea și aptitudinile de comunicare se pot ameliora dacă este oferit un antrenament corespunzător.
- Unii pot efectua sarcini simple, în condiții de protecție și supraveghere strictă.

Etiologia deficienței mintale

Există astfel, trei categorii de factori incriminați în etiopatogenia deficienței mintale:

✓ Factorii ereditari- genetici (endogeni) ;

✓ Factori extrinseci (exogeni) ;

✓ Factori psihogeni (psihosociali) ;

Abordarea educațională a copiilor cu deficiență mintală

Educaţia specială este forma de educaţie adaptată şi destinată tuturor copiilor cu cerinţe educative speciale care nu reuşesc singuri să atingă un nivel de educaţie corespunzător vârstei şi cerinţelor societăţii pentru un om activ, autonom şi independent. Principiile care stau la baza educaţiei speciale sunt:

-Garantarea dreptului la educaţie al oricărui copil

-Copiii au dreptul să înveţe împreună indiferent de dificultăţi şi de diferenţe;
-Fiecare copil este unic şi are un anumit potenţial de învăţare şi de dezvoltare;
Şcoala şi comunitatea asigură şanse egale de acces la educaţie pentru toţi
Ideea care trebuie să stea la baza "şcolii pentru fiecare" este aceea că finalitatea fundamentală a sistemului de învățământ și constă în a forma cetăţeni care sunt membri ai aceleiaşi societăţi şi care împărtăşesc valori comune
Caracterizarea generală a sindromului Down:
✓ reprezintă o afecțiune cromozomială (o afecțiune din naștere, care este prezentă la copil încă din momentul conceperii)
✓ cauzată de prezența unui cromozom 21 suplimentar fiind o formă ușor de diagnosticat, deoarece deficiența mintală
✓ este evidentă și este însoțită de anumite anomalii anatomo-morfologice cu caracter tipic
✓ Particularitățile morfologice sunt prezente de la naștere și se accentuează cu vârsta.
Nivelul intelectual este scăzut, cei mai mulți se plasează la nivelul deficienței mintale severe sau profunde.
Limbajul se dezvoltă cu întârziere, după 3 ani, rămâne la nivel scăzut, chiar și după o activitate educativă intensă, vorbirea lor este greu înțeleasă de către o persoană care nu este familiarizată, cu toate acestea copiii cu sindrom Down sunt foarte comunicativi, au inițiativă în stabilirea comunicării verbale sau a
comunicării paraverbale.
Gândirea- păstrează și la vârsta adultă un puternic caracter concret cu posibilități minime de generalizare și o pronunțată tendință spre stereotipie.
Memoria este predominant mecanică deoarece aplică cu greu cunoștințele în situații noi neobișnuite.
Motricitatea este pronunțat deficitară, toate componentele sale (staţiune, prehensiune, mersul și mișcările capului) sunt întârziate cunoscând un ritm lent de dezvoltare. Uneori se observă o hiperextensibilitate a articulațiilor, ceea ce permite efectuarea unor mișcări ieșite din comun.
Din punct de vederea afectiv, se remarcă predominarea unei dispoziții vesele, atașament pronunțat, mare docilitate față de persoanele familiar, rar apar cazuri de irascibilitate sau agresivitate, au în permanență tendința de a socializa, dar fără o formă axiologică.

Strategii de intervenție și integrare a copiilor cu sindrom Down

La un copil cu sindrom Down apar întotdeauna probleme legate de comportamentul social şi de comportamentul de învăţare. Se pot evita majoritatea acestor probleme, sau se poate reduce efectul lor dacă se adaptează propriile obiceiuri de interacţiune cu copilul oferindu-i multă atenţie în ceea ce priveşte solicitările zilnice ale vieţii şi şcolii.

- Începerea unei cerinţe cu „Eu vreau" în loc să folosim sintagma „Dă-te jos de acolo" este indicat să se spună „Eu vreau ca tu să te dai jos acum". În loc de „Las-o şi pe Ioana să se urce în leagăn" se poate spune „Eu vreau ca tu să o laşi şi pe Ioana să se urce în leagăn". Această tactica funcţionează excelent cu copiii cărora le face plăcere să îi mulţumească pe adulţi şi cărora nu le place să li se dea comenzi.

- Calmarea copilului printr-o tonalitate joasă este extrem de important. Chiar daca un copil cu sindrom Down nu înţelege noţiuni ca răbdarea, el trebuie să primească explicaţii pe înţelesul lui şi pe un ton cât mai calm.
- Reproşul poate fi perceput ca o agresiune şi se poate transforma în frică sau anxietate.
- Cadrele didactice trebuie să reacţioneze cu calm şi înţelegere faţă de dorința acestuia astfel, copilul să fie ţinut sub control fara sa-si dea seama.
- Pentru dezvoltarea limbajului este foarte important dialogul cu

copilul şi apelul la jocurile de rol.

- Pe măsură ce copilul creşte, interacţiunea şi discuţiile cu acesta în toate împrejurările sunt vitale.
- Este necesar să i se explice foarte clar toate noţiunile de bază şi nu numai, şi să înţeleagă orice îl preocupă
- Este necesară implicarea copilului cu sindrom Down în activităţi de echipă, precum sport, teatru, ateliere de lucru, pentru dezvoltarea şi valorificarea inclinaţiilor şi talentelor .
- Recompensa are rezultate bune în educaţia copilului producând efecte pozitive asupra personalităţii sale pe termen lung. Recompensele pot să fie concretizate în laude și aprecieri
- Educaţia prin joc este cea mai bună metodă care îi ajuta pe copiii cu sindrom Down să asimileze anumite deprinderi, să îşi dezvolte imaginaţia, creativitatea şi să devină mai sociabili.
- Utilizați metode de predare care valorifică suporturi vizuale precum: poze, imagini, postere, proiecţii, scris sau desen la tablă etc., pentru că elevul cu sindrom Down are mai degrabăun stil vizual de învăţare.
- Folosiți etichete autocolante (post-it) pentru a nota ideile principale, astfel încât să poată fi schimbată ordinea acestora.
- Utilizați creioane colorate şi evidenţiatoare pentru a sublinia ideile principale.
- Folosiți hârtie de culori diferite pentru diferite teme sau sarcini.
- Ajutați-l să sublinieze ideile principale şi utilizați "povestirile în imagini" pentru a clarifica ideile înainte de discuţie
- Oferiți instrucţiuni simple, în propoziţii sau fraze clare şi scurte, utilizând un limbaj nonverbal adecvat, pentru a putea fi înţeleași , urmăriți şi pentru ca elevul cu sindrom Down să poată realiza sarcinile de lucru propuse.
- Utilizați materiale didactice care să servească nu mumai la însușirea cunoștințelor, ci și la lărgirea reprezentărilor elevilor;
- În cadrul orelor de matematică utilizați materiale didactice pentru formarea noțiunilor, iar pentru realizarea generalizării, abstractizării este necesar ca pentru predarea unui material nou, pentru a se ajunge la o noțiune nouă să se folosească materiale didactice și ca generalizarea să se realizeze pe baza desprinderii elementelor comune;
- Comunicați faţă în faţă, păstrând contactul vizual cu elevul, astfel elevul poate înţelege mai uşor ce i se cere să facă;
- Verificați înţelegerea sarcinilor de lucru, cerându-i elevului să repete instrucţiunile, informaţiile; aşa vă puteți da seama dacă sarcinile de lucru au fost înţelese de către elevul cu sindrom Down;

- Alocați timp suplimentar pentru răspuns sau pentru a realiza sarcinile de învăţare, deoarece ritmul de lucru este mai lent la elevul cu sindrom Down;
- Împarțiți sarcinile de lucru pe paşi mici, pentru ca elevul să le poată înţelege; în cazul în care nu înţelege, repetați, reformulați, încurajați-l să întrebe dacă nu a înţeles;
- Oferiți-i libertatea de a-şi alege sarcinile de lucru, acest lucru ajutându-l în luarea deciziilor şi asumarea responsabilităţilor,
- Pentru că are nevoie de un mediu în care să se simtă acceptat, în care se poate manifesta liber în încercarea de a deveni independent, susțineți-l pentru a putea trăi succesul.
- Încurajați-l şi oferiți-i feedback pozitiv pentru a-şi canaliza energia spre evitarea insuccesele şi prevenirea unui comportament pasiv, absent sau agresiv.

Concluzii

Integrarea copiilor cu CES conferă instituţiei şcolare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluţiei din societatea contemporană şi să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/valorizare socială a fiecărui individ şi la capacitatea acestuia de a se adapta şi integra într-o societate aflată în continuă transformare .

„O inimă înţelegătoare reprezintă totul la un profesor, şi nu o putem aprecia îndeajuns. Ne amintim cu stimă de profesorii excelenţi, dar cu recunoştinţă de cei care ne-au influenţat sufleteşte. Planul de învăţământ este o materie primă extrem de necesară, dar căldura reprezintă elementul vital pentru planta aflată în creştere şi pentru sufletul copilului”. (Carl Gustav Jung)

Bibliografie:

1. Alois Gherguţ - Sinteze de psihopedagogie specială, Ed.Polirom,2005
2. Emil Verza, Florin Emil Verza (coordonatori), Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității din București, 2011.
3. Vrasmaș Ecaterina Adina, Introducere în Educația cerințelor speciale, Universitatea din București, Editura Credis, 2004 ;

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ȘI COPIII CU CES

ILIE MIHAELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ZAHARIA STANCU”

„Statutul persoanelor cu dificultăţi de învăţare sau al celor cu dizabilităţi decurge din atitudinea societăţii faţă de deficienţă şi deficienţi, deoarece ea este cea care construieşte o anumită imagine socială a omului şi care este investită cu valoare deplină în societate.” (C.Enăchescu, p.188)

Problematica integrării copiilor cu CES în învăţământul de masă aduce în discuţie conceptul de egalitate a şanselor. Prin egalitatea şanselor se înţelege acel proces prin care diversele sisteme ale societăţii şi mediului sunt puse la dispoziţia tuturor, în particular a persoanelor cu handicap. Existenţa copiilor cu CES a pus în faţa învăţământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activităţii, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învăţare, modalităţi de diferenţiere a activităţii şi/sau a conţinuturilor învăţării până la complexa problemă a segregării sau/şi integrării acestor copii în învăţământul de masă.

Strategia naţională cu privire la egalizarea şanselor pentru copiii şi tinerii cu deficienţe are la bază ideea educaţiei pentru toţi şi pentru fiecare. Succesul integrării poate fi realizat numai prin funcţionarea unor parteneriate autentice la nivelul instituţiilor guvernamentale, al asociaţiilor nonguvernamentale al elevilor, cadrelor didactice, părinţilor şi al comunităţii locale. Proiectarea şi realizarea unei asemene strategii, va apropia învăţământul românesc de generosul ideal al „educaţiei pentru toţi copiii – educaţie pentru fiecare”.

Se poate observa că există argumente pro şi contra în ceea ce priveşte instituţionalizarea copiilor cu CES precum şi rolul societăţii în cadrul acestui proces. Școala este un mediu important de socializare. Integrarea şcolară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului faţă de şcoala pe care o urmează; condiţia psihică în care acţiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivaţii puternice care susţine efortul copilului în munca de învăţare; situaţie în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acţiunile desfăşurate pentru educaţia sa; corespondenţă totală între solicitările formulate de şcoală si posibilităţile copilului de a le rezolva; existenta unor randamente la învăţătură şi în plan comportamental considerate normale

prin raportarea la posibilităţile copilului sau la cerinţele şcolare. Asistentul social joacă din nou, un rol important, prin alegerea instituţiei de învăţământ, putând astfel modela evoluţia ulterioara a copilului .

Problemele legate de integrare şcolară sunt orientate în esenţă înspre,,integrarea în structurile învăţământului de masă a copiilor cu cerinţe speciale în educaţie pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase şi cât mai echilibrate a personalităţii acestora."(A.Gherguţ, p.12, 2001)
Şcoala incluzivă reprezintă un pas mai departe în procesul de permeabilizare şi eliminare treptată a barierelor educaţionale dintre copiii obişnuiţi şi cei cu diverse dizabilităţi. Intervenţia recuperatorie trebuie întotdeauna să respecte personalitatea şi nivelul de deficienţă al copilului. Criteriul de alegere a programului de dezvoltare, a etapelor programului intră în resortul unei persoane competente : psiholog, psihopedagog , profesor consilier. Din acest motiv, în prezentarea de faţă nu abordez această latură a problemei. Ceea ce revine învăţătorului va fi aplicarea programului stabilit împreună cu psihologul, sub forma unor activităţi suplimentare (aditive la programa şcolară) în sălile de clasă.

În concluzie,nu există " reţete " pentru integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educaţie şi merită să i se acorde o şansă. Învăţând împreună, copiii învaţă să trăiască împreună, să se accepte şi să se ajute la nevoie.

Bibliografie:

Rev. „Învăţământul primar", nr. 1/2000, Ed Discipol, Bucureşti, 2000;
Verza, E., Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a XIII-a, şcoli normale, E.D.P., Bucureşti, 1994;
Blândul, V.,Introducere în problematica psihopedagogiei speciale, Ed.Univ. din Oradea, 2005;
Gheruţ,A., Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale.Strategii de educaţie integrată, Ed.Polirom. Iaşi, 2001;

ROGRAM DE INTERVENŢIE PERSONALIZAT

prof. înv. primar Anton Dumitra

Școala Gimnazială „Constantin Brâncoveanu”

Rm. Sărat, jud. Buzău

1. INFORMAŢII DE BAZĂ:

Numele elevului:O. R.I.

Data naşterii: 16.07.2014

Clasa: a II-a D

Domiciliul:mun. Rm. Sărat, jud. Buzău

Certificat de Orientare Scolară si Profesională nr.5248/28.05.2024, eliberat de CJRAE Buzău

Psihodiagnostic:Tipul de deficienţă: intelect liminar, dificultăti de învățare, dislalie, disgrafie, discalculie;

Din punct de vedere **pedagogic:**

- repetă clasa a II-a**;**

- adaptare inferioară la cerinţele programei şcolare pentru clasa a-II-a /a curriculumului;

-slab activism în sarcină (în munca independentă);

-motivat la solicitare verbală directă;

-comunicare orală greoaie, cu mari dificultăți de pronunție;

-memorie lentă, bazată pe recunoașteri;

- competenţe în desfăşurarea activităţilor ludice (respectă regulile jocului);

-motricitate generală bună, autonom;

-motricitatea fină a mâinii, relativ bună;

-sociabililate relativ bună;

Autonomie personală şi socială:
- elevul are formate deprinderile de igienă personală, cunoaşte mediul ambiant şi acţiunile din regimul zilnic. Se îmbracă singur şi are grijă în mare măsură de de propria îmbrăcăminte.
- are o atitudine prietenoasă, respectă reguli şcolare de grup, comunică cu colegii şi cu prietenii atât cât să realizeze un climat de desfăşurare a activităţilor comune;

- prezintă o coordonare şi o stabilitate a gesturilor şi mişcărilor sale corespunzătoare unei activităţi de învăţare,dar achizițiile cognitive sunt slabe;

Informaţii despre mediul social: Locuieşte împreună cu familia lui, are 6 frați. Familia este modestă, implicată, îl ajută și susține în ceea ce privește activitatea școlară, dar și afectiv.

Informaţii despre starea de sănătate a elevului: Stare bună de sănătate.

2. ECHIPA DE INTERVENŢIE:

Cadrul didactic care elaborează și aplică planul: prof. înv. primar Anton Dumitra

Consilier psihopedagog: prof. Ț. M.

Perioada aplicării P.I.P.: an școlar 2024-2025.

3. INSTRUMENTE UTILIZATE ÎN EVALUARE:

- chestionare orale;
- observaţii curente;
- aplicaţii practice;
- fişe de lucru utilizate la diferite activităţi;
- proba de evaluare;
- convorbire;
- observaţia spontană şi dirijată.

4. OBIECTIVE PROGRAMULUI:

- Reducerea lacunelor din cunoştinţele elevului;
- Formarea capacității de receptare a mesajelor orale în contexte diferite;

- Formarea deprinderii de exprimare verbală corectă din punct de vedere fonetic, lexical şi gramatical;
- Formarea deprinderii de a citi în ritm propriu silabe, cuvinte şi propoziţii/ enunțuri;
- Formarea deprinderii de scriere corectă a literelor, silabelor, cuvintelor/ enunțurilor scurte;
- Cunoaşterea şi utilizarea conceptelor specifice matematicii;
- Formarea deprinderilor de calcul matematic elementar / de rezolvare a problemelor simple;
- Formarea deprinderii de a comunica utilizând limbajul matematic elementar;
- Formarea unei atitudini corecte,pozitive față de mediul înconjurător;

- **DOMENIUL DE INTERVENŢIE : COGNITIV**

COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Obiective	Activităţi de învăţare. Conținuturi.	Metode/mijloace	Perioada de timp	Criterii minimale pentru evaluarea progresului	Metode şi instrumente de evaluare	Observatii
-sa inteleaga semnificatia globala a mesajului oral; - sa distinga cuvintele intr-o propozitie; -sa distinga sunetele si silabele dintr-un cuvant dat;	-ex. de ascultare si confirmare a mesajului ascultat; -ex. de delimitare a cuvintelor intr-o propozitie ; -ex. de identificare a sunetelor din structura silabei; -ex. de identificare a silabelor dintr-un cuvant dat ; -ex. de desprindere a unor informații dintr-un text audiat;	Conversația Exercițiul Metoda fonetică analitico-sintetică	Sep-tembri-e_ Decem-brie 2024	Asculta un mesaj si confirma intelegerea lui. Delimiteaza cuvintele intr-o prop. data. Identifica sunetele in structura silabei. Identifica silabele dintr-un cuvant dat, precizand numarul lor.	Evaluarea orală şi scrisă Aprecieri stimulative Evaluare cu mai multe reveniri	

-sa construiasca oral enunturi logice simple;	-formulare de propoziții/ enunțuri scurte, logice după imagini/ cu cuvinte date/ prin ordonare a cuvintelor; -formulare de răspunsuri la întrebări; -formulare de întrebări pentru răspunsuri date;	Conversația Exercițiul Jocul de rol	ianua-rie_ februa-rie 2025	Construieste oral enunturi logice simple cu cuvinte date.	Evaluarea orală Aprecieri pozitive/stimu-lative	
-sa identifice litere, silabe, cuvinte si enunturi in textul tiparit; -sa asocieze forma grafica a cuvantului cu sensul acestuia; -sa citeasca in ritm propriu cuvinte monosilabice, bisilabice, plurisilabice;	-ex. de asociere a sunetului cu litera; -ex. de identificare a literelor mari si mici,de tipar sau scrise de mana; -ex. de asociere a textului cu imaginea; -ex. de exprimare a intelesului unor cuvinte dintr-un text citit/ cuvinte cu același înțeles/ cu înțeles opus; -ex. de citire a cuvintelor pe silabe; -ex. de citire în ritm propriu a propozițiilor/enunțurilor scurte/ scurte fragmente de text; -ex. de desprindere a unor informații dintr-un scurt text citit;	Exercițiul Metoda fonetică analitico-sintetică Citire selectivă	martie – aprilie 2025	Asociaza sunetul cu litera in citirea si scrierea cuvintelor Asociaza textul cu imaginea si forma grafica a cuvantului cu sensul acestuia Citeste in ritm propriu cuvinte monosilabice si bisilabice si prop. scurte	Evaluări orale curente/ formative Evaluare cu mai multe reveniri	

-sa scrie cu ajutor, litere, silabe, cuvinte scurte -sa scrie, cu ajutor, propoziții scurte, folosind semnele de punctuatie: punctul, semnul intrebarii, semnul exclamării;	-ex. de scriere corecta a literelor, silabelor, cuvintelor scurte; -ex. de alcatuire a propozitiilor simple pe baza de imagini sau cu cuvinte date/ ordonare de cuvinte; -ex. de scriere folosind semnele de punctuație învatate .	Exercițiul Metoda fonetică analitico-sintetică Explicația Munca independentă/ în pereche	mai-iunie 2025		Evaluare formativă Fișe Evaluare cu mai multe reveniri	

MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

Obiective	Activităţi de învăţare. Conținuturi.	Metode/mijloace	Perioada de timp	Criterii minimale pentru evaluarea progresului	Metode și instrumente de evaluare	Observatii
Să citească/ scrie/ compare/ordoneze numere naturale în concentrul 0-100;	-ex. de poziţionare/ de scriere a numerelor formate din ZU; -ex. numărare în ordine crescătoare ; -ex. de stabilire a locului unui număr într-un şir(vecinii); -ex. de comparare de numere vecine ; -ex. de scriere a numerelor dictate; -ex. de descompunere a numerelor în zeci şi unităţi;	Exercițiul Explicația Munca independentă/ în pereche	septembrie_ octombrie 2024	Citeşte numerele Numără crescător Compară şi numeşte vecinii Scrie numerele dictate	Evaluarea orală și scrisă Aprecieri stimulative	

Să citească/ scrie/ compare/ordoneze numere naturale în concentrul 0-1000;	-ex. de poziţionare/ de scriere a numerelor formate din ZU; -ex. numărare în ordine crescătoare ; -ex. de stabilire a locului unui număr într-un şir(vecinii); -ex. de comparare de numere vecine ; -ex. de scriere a numerelor dictate; -ex. de descompunere a numerelor în sute, zeci şi unităţi;	Exercițiul Explicația Munca independentă/ în pereche	Octom-brie_ Noiembrie 2024	Citeşte numerele Numără crescător Compară şi numeşte vecinii Scrie numerele dictate	Evaluarea orală Aprecieri pozitive/stimu-lative	
Să efectueze operaţii de adunare și scădere în concentrul 0-1000 fără trecere peste ordin ;	Să recunoască semnele +şi-/ semnificația lor; Să efectueze calcule în scris; Exerciţii de citire a operaţiilor cu numere; Să verbalizeze calculele; Să utilizeze corect materialul didactic (concret şi intuitiv); Exerciţii de învăţare a tehnicii de calcul, folosind materialul didactic; Exerciţii de calcul în scris;	Exercițiul Explicația Jocul matematic Fişe de lucru Munca independentă/ în pereche	Noiem-brie_ decem-brie 2024	Citeşte corect exerciţiile, fără a confunda + cu –. Rezolvă operaţii cu sprijin .	Evaluări orale curente/ formative Probe scrise, Aprecieri stimulative	

Să efectueze operaţii de înmulțire și împărțire în concentrul 0-100;	-ex. de adunare repetată cu termeni egali/ de înțelegere a conceptului de înmulțire ca adunare repetată de termeni egali cu suport concret-intuitiv; -ex. simple de înmulțire/împărțire cu suport concret/intuitiv;	Exercițiul Explicația Jocul matematic Fişe de lucru Munca independentă/ în pereche	Ianua-rie_ februa-rie 2025	Citeşte corect exerciţiile, fără a confunda x cu : . Rezolvă operaţii cu sprijin	Evaluare formativă Evaluări orale Evaluare cu mai multe reveniri Aprecieri stimulative	
Să rezolve probleme cu o singură operaţie	Rezolvare de probleme cu desen şi cu expunerea datelor de către învăţător Recunoaşterea expresiilor ce induc operaţia Rezolvare individuală a unor probleme desenate Exerciţii de analiză a datelor problemei Exerciţii de verbalizare a enunţului unei probleme Exerciţii de citire a enunţiului unei probleme Exerciţii de scriere a unei probleme, a unui plan de rezolvare	Exercițiul Explicația Jocul matematic Fişe de lucru Munca independentă/ în pereche	Martie 2025	Rezolvă cu sprijin o problemă practică. Recunoaşte operaţia . Rezolvă individual probleme desenate. Exprimă enunţul şi exerciţiul prin care se rezolvă problema . Scrie rezolvarea.	Evaluări orale Probe scrise formative Aprecieri stimulative	

Să recunoască unităţi/ instrumente de măsură;	Ex. de recunoaştere a instrumentelor/ unităților de măsură , utilitatea acestora; Ex. de scriere a unităţilor de măsură; Exerciţii de învăţare a zilelor săptămânii; Exerciţii de învăţare a denumirii lunilor anului, anotimpurilor, a datei; Exerciții practice de recunoaștere a valorii monedelor și bancnotelor;	Exercițiul Explicația Manipulare de material concret Jocul didactic	Aprilie 2025	Denumeşte unităţile . Scrie simbolurile . Enumeră zilele săptămânii, lunile anului(nu neapărat în ordine) , anotimpuri, date.	Evaluări orale şi fişe de evaluare formativă Aprecieri stimulative	
Să recunoască figurile/corpurile geometrice;	Exerciţii de recunoaştere a pătratului, dreptunghiului, cercului , triunghiului , a corpurilor geometrice; Ex. de descriere a figurilor/corpurilor geometrice, a elementelor spaţio-temporale ;	Exercițiul Explicația Manipulare de material concret Jocul didactic	Mai 2025	Denumeşte şi desenează figuri geometrice relativ corecte; Foloseşte noţiuni spaţio-temporale (stânga, dreapta, faţă, etc)	Evaluări orale Aprecieri stimulative	
Să denumească părţile componente ale corpului omenesc, ale unui animal, ale unei plante ;	Exerciţii de denumire a părţilor propriului corp, pe mulaje/imagini ale unei plante sau animal. Exerciţii de rec. a acestora în desene sau imagini; Exerciţii de desenare a acestora Exerciţii de exprimare a rolului fiecărei părţi componente; Să stabilească relaţii între plante şi animale ;	Exercițiul Explicația Observarea Jocul didactic	Septe m-brie_ decem-brie 2025	Denumeşte şi recunoaşte. Le desenează, relativ, după model şi din imaginaţie.	Evaluări orale Act. practică	

Să deruleze experimente simple;	Să observe transformări din mediu ; Să măsoare creşterea unei plante, să estimeze creşterea unui animal; Să facă experimente simple, în grup;	Exercițiul Explicația Experimentul Observarea Jocul didactic	ianuarie_ aprilie 2025	Participă în grup la efectuarea de măsurători, experimente simple.	Act. practică	
Să identifice efecte ale activității omului asupra mediului;	Ex. de stabilire a unor reguli de conduită corectă față de mediul înconjurător;	Exercițiul practic Explicația Jocul de rol	Mai-iunie 2025	Manifestă conduită corectă, de protectie a mediului.	Observarea sistematică Aprecieri pozitive	

4.A. OBSERVAȚII PRIVIND EVOLUȚIA ȘOLARĂ RAPORTATĂ LA OBIECTIVELE PREZENTULUI P.I.P.

In urma indeplinirii obiectivelor din PIP, elevul O.R.I .ar trebui să înregistreze un real progres la finalul anului scolar curent. Acest progres scolar ar putea consta in:

-formarea unei culturi generale (nivel minim);

-asimilarea tehnicilor de munca independentă minimale;

-achiziția minimală a cunoștințelor /deprinderilor prevăzute în curriculum;

4.B. OBSERVAȚII FINALE

Domenii de interventie recomandate:

-cognitiv;

Metode si instrumente de evaluare:

-evaluare orala;

-fise de lucru cu imagini;

-activități practice;

-observatie directa.

Metode si mijloace didactice:

-explicatia/ observatia;

-conversatia/ demonstratia;

-brainstorming/ fise de lucru;

-lucru in pereche/echipa;

-jocul de rol;

-jocul didactic;

Metode cu impact ridicat:

-pozitiv: valorizarea, aprecierile pozitive/stimulative, stimularea afectivă;

-negativ: dezaprobarea, mustrarea.

Recomandari particulare: socializare prin joc de rol pentru antrenarea in activitati ludice (puzzle, pictură, desen, colaje, jocuri).

Rolul si modul de implicare al parintilor in program:

-consilierea părinților (sarcini precise date de psihologul scolar privind modul de comunicare, de implicare in program, vor asigura un sprijin minimal in evolutia scolara a copilului); oferirea de suport afectiv ridicat pentru copil.

Planul elaborat si aplicat de: prof. înv. primar Anton Dumitra

METODE ȘI STRATEGII EDUCAȚIONALE PENTRU INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CES

ISPAS GABRIELA LOREDANA

LICEUL TEHNOLOGIC BÂLTENI

Cerințele educative speciale reprezintă necesitățile educaționale care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și o intervenție specifică, prin recuperare și compensare corespunzătoare . Fără acestea nu se poate vorbi de egalitatea șanselor de acces și participare educațională și socială .

În ultimii ani se discută tot mai mult despre „educația integrată”, despre faptul că fiecare copil are dreptul la educație . Acest concept de educație integrată a apărut ca o reacție normală a societății la obligația acesteia de a asigura cadrul necesar și condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu CES (cerințe educaționale speciale) .

După definiția dată de UNESCO , educația incluzivă este un mod de educație adaptat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă , în care se regăsesc copiii cu nevoi speciale , capacități și nivele de competență foarte diferite . Prin educația incluzivă se oferă suport – în cadrul școlii de masă și al claselor normale – copiilor cu dificultăți de învățare, indiferent de originea lor socială sau de tulburările pe care le prezintă , acceptați alături de ceilalți copii . Educația incluzivă este o mișcare mondială care se bazează pe drepturile umane de bază . Conform principiilor drepturilor omului , fiecare copil , indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale , are dreptul la o educație de bună calitate , care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială . Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nejustă și nu justifică excluderea din școlile de masă . Școala de masă este aceea care asigură mediul , precum și nivelul de calitate cel mai bun învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive .

Copilul cu deficiențe se adaptează mai greu la relațiile interpersonale , de aceea părinții trebuie să joace un rol important , un rol de mediator între copil și persoanele străine . Datorită acestui rol de mediator , reacțiile părinților în fața unui copil cu deficiență capătă o importanță majoră .

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului de masă a copiilor cu CES (fie că este vorba despre copiii cu deficiențe senzoriale , fizice , intelectuale . de limbaji , defavorizați din punct de vedere socio – economice și culturale , din centre de asistență și ocrotire , fie de copiii cu diverse tulburări socioafective și comportamentale) cu scopul de a le oferii un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate . Prin acest tip de educație , se urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice la copiii cu CES astfel încât să- i apropie cât mai mult de copiii normali , deoarece de cele mai multe ori acești copii sunt respinși de societate ,

a implementării de programe cu caracter colectiv – recuperator , stimularea potențialului restant , ce permite dezvoltarea compensatorie a câtorva funcții menite să le suplinească pe cele deficitare .

Cultivarea interdependenței , dar și independenței copiilor este o primă strategie pe care o valorifică școala incluzivă . Ea vine în întâmpinarea nevoilor fiecărui copil din școală pentru ca acesta să se simtă acceptat și în siguranță . O altă strategie adoptată de profesor la clasă este cea de a se concentra pe unul sau două subiecte pe parcursul lecției , pentru că dacă ar fi mai multe activități , atenția profesorului s-ar diviza , iar acesta s-ar implica mai mult în organizarea clasei decât în activitatea în sine . Profesorul trebuie să se asigure că fiecare elev cu cerințe speciale are partea lui de contribuție în munca școlară pentru a evita ca aceștia să devină dependenți de ceilalți .

Abordarea diferitelor jocuri în care sunt implicați toți elevii din clasă pot ajuta la consolidarea deprinderilor de a citi și de a socoti , de a comunica chiar și cu ajutorul gesturilor , expresia feței , imagini și simboluri , cântece , dansuri , teatru etc.

Unele dintre cele mai eficiente metode și strategii de învățare în cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale sunt :

- Metoda ROBER , care constă în parcurgerea a 5 pași : observarea , strângerea informațiilor și notarea lor ; organizarea – ordonarea faptelor ; ciorna – compunerea primei redactări ; editarea – corectarea ciornei ; redactare – formă finală .
- Schematizarea permite elevilor ameliorarea și îmbunătățirea aptitudinilor d
- e studiu individual , dar și capacitatea de a organiza materia , de a rezuma și de a planifica o lucrare .
- Metoda MOPO este o metodă ce permite revizuirea sistematică a unei ciorne sau eliminarea greșelilor din domenii precum : majuscule , organizare – sens , continuitate , structură , ortografie , punctuație .
- Tehnica parcurgerilor repetate - permite strângerea de informații din mai multe surse . Textul este parcurs de mai multe ori , dar de fiecare dată se urmărește un alt scop .
- Metoda OMOLAR – este utilă pentru susținerea examenelor .

Acestea sunt doar câteva metode și tehnici folosite pentru incluziunea copiilor cu cerințe educative speciale . Abordarea incluzivă susține că școala are responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru . Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație .

BIBLIOGRAFIE:

1 Weifs TJ ‘’ Copilul cu nevoi speciale ‘’ , Editura Triade , Cluj Napoca , 1998

2 ARCAN P , CIUMAGEANU D , ‘’ Copilul deficient mintal ‘’ , Editura Facla3 VERZA F. ‘’ Introducerea în psihologia specială și asistența socială ‘’ , Editura Fundației Humanitas , 2002

TERAPIA LIMBAJULUI LA PREȘCOLARI

ALEXE VASILICA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ GURA BĂRBULEȚULUI

Terapia limbajului la preșcolari reprezintă o intervenție esențială pentru dezvoltarea sănătoasă a abilităților de comunicare și înțelegere. În perioada preșcolară, copiii se află într-o etapă de achiziție rapidă a limbajului, ceea ce îi face mai receptivi la intervenții terapeutice. Articolul de față explorează modalitățile de identificare a întârzierilor de limbaj, importanța terapiei, metodele utilizate și strategiile prin care se poate susține o dezvoltare optimă a limbajului la copiii preșcolari.

1. Importanța terapiei limbajului la preșcolari

Limbajul reprezintă o abilitate fundamentală prin care copiii își exprimă nevoile, își dezvoltă relațiile sociale și își construiesc înțelegerea despre lumea înconjurătoare. Perioada preșcolară este marcată de o dezvoltare accelerată a abilităților de limbaj, iar orice întârziere sau deficiență în această perioadă poate influența semnificativ parcursul școlar și dezvoltarea emoțională și socială a copilului.

Terapia limbajului este, prin urmare, esențială pentru copiii care prezintă dificultăți de vorbire, înțelegere sau exprimare. O intervenție timpurie poate corecta sau ameliora dificultățile, oferindu-le copiilor șanse sporite pentru un parcurs educațional de succes și pentru o viață socială armonioasă.

2. Identificarea întârzierilor și deficiențelor de limbaj

Întârzierile de limbaj la preșcolari pot varia de la simple dificultăți de pronunție până la tulburări mai complexe, cum ar fi tulburările de dezvoltare a limbajului (TDL), disfaziile, tulburările fonologice și problemele legate de fluență (cum ar fi bâlbâiala). Indicatorii frecvenți ai problemelor de limbaj în perioada preșcolară includ:

- Lipsa sau întârzierea cuvintelor și frazelor simple (ex.: copilul nu folosește propoziții de două-trei cuvinte până la vârsta de trei ani);
- Dificultăți în a înțelege sau a executa indicații simple;
- Dificultăți de pronunție a sunetelor (de exemplu, omiterea unor sunete sau deformarea acestora);
- Dificultăți în înțelegerea poveștilor sau a unor jocuri simple;
- Dificultăți în interacțiunea cu alți copii din cauza lipsei de abilități lingvistice adecvate.

3. Metode utilizate în terapia limbajului la preșcolari

Terapia limbajului la preșcolari implică utilizarea unor tehnici variate, care pot fi adaptate la nevoile individuale ale copilului.

Printre cele mai comune metode se numără:

- ✓ Terapia prin joc: jocurile reprezintă o metodă atractivă și naturală pentru preșcolari, care le permite să învețe cuvinte noi și să își exerseze abilitățile de comunicare într-un mediu relaxant și stimulativ.
- ✓ Stimularea auditivă: folosirea poveștilor, a cântecelor și a jocurilor audio ajută copiii să își dezvolte atenția auditivă, contribuind la îmbunătățirea capacității de a înțelege și de a reproduce sunetele.
- ✓ Învățarea în contexte naturale: pentru copiii mici, este benefică integrarea elementelor de terapie în activitățile zilnice, cum ar fi discuțiile despre obiectele din jur sau comentariile despre activitățile pe care le desfășoară.
- ✓ Antrenamentul de articulare: terapia articulatorie implică exerciții specifice pentru corectarea pronunției și dezvoltarea clarității vorbirii. Aceasta este utilă în special pentru copiii care au dificultăți de pronunție a sunetelor sau a cuvintelor.
- ✓ Modelarea și repetarea: logopedul oferă modele corecte de pronunție și exprimare, pe care copilul este încurajat să le repete. Repetiția și modelarea sunt tehnici de bază care ajută copilul să învețe structuri lingvistice corecte.

4. Strategii de susținere a dezvoltării limbajului la preșcolari

Terapia limbajului nu se desfășoară exclusiv în cabinetul logopedului; implicarea activă a părinților și educatorilor este crucială pentru succesul procesului.

Câteva strategii de susținere a dezvoltării limbajului sunt:

- ➢ Cititul împreună: cititul poveștilor zilnic este o metodă eficientă de îmbogățire a vocabularului și de dezvoltare a capacității de înțelegere. Este util ca părintele să discute despre ilustrații, să pună întrebări și să încurajeze copilul să povestească la rândul său.
- ➢ Implicarea în discuții: părinții și educatorii pot susține dezvoltarea limbajului prin conversații regulate cu copilul, adresându-i întrebări și oferindu-i răspunsuri detaliate. Astfel, copilul învață să-și exprime gândurile și sentimentele.
- ➢ Exprimarea dorințelor: încurajarea copilului să ceară ajutor sau să exprime dorințe îi dezvoltă autonomia verbală și îl motivează să folosească limbajul pentru a-și atinge scopurile.
- ➢ Exerciții de imitare a sunetelor: părinții pot exersa cu copiii sunete și cuvinte care sunt dificile pentru aceștia, într-un mod distractiv și motivant.

Reducerea folosirii ecranelor: în perioada preșcolară, expunerea la ecrane trebuie minimizată, deoarece interacțiunile directe sunt mult mai eficiente în dezvoltarea limbajului decât mediile digitale.

5. Rolul părintelui în terapia limbajului

Părinții joacă un rol esențial în succesul terapiei limbajului la copiii preșcolari. Aceștia sunt primii și cei mai importanți parteneri de conversație ai copilului, oferindu-i sprijin emoțional și exemple de comunicare. Părinții care sunt implicați activ în terapia limbajului – care respectă recomandările logopedului și care încurajează copilul să își dezvolte limbajul și în afara ședințelor de terapie – au un impact pozitiv semnificativ asupra progresului copilului.

6. Concluzii

Terapia limbajului la preșcolari este un domeniu complex și plin de provocări, care necesită intervenția specialiștilor, dar și implicarea activă a părinților și a educatorilor. Abordările terapeutice bazate pe joc și pe interacțiuni naturale s-au dovedit eficiente în dezvoltarea abilităților de comunicare și de înțelegere. Intervențiile timpurii, personalizate în funcție de nevoile fiecărui copil, au un impact major în prevenirea problemelor ulterioare de vorbire și în asigurarea unei dezvoltări armonioase.

Cu cât este identificată mai repede o dificultate de limbaj și cu cât este inițiat mai devreme un program de terapie, cu atât copilul va beneficia de o tranziție mai ușoară în perioada școlară și de o integrare mai bună în mediul social.

Bibliografie:

- Pântea, O., Mihăilă, D.(2018). Tulburările de limbaj la copilul preșcolar și rolul logopedului. Revista de Psihopedagogie;
- Marin, C (2015). Dezvoltarea competențelor de comunicare orală.

EDUCAȚIA - DREPT FUNDAMENTAL PENTRU TOȚI COPIII

POP FLOREA LĂCRĂMIOARA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ,
ALBA IULIA

MOTTO:

„Dacă un om își neglijază educația,
va șchiopăta până la sfârșitul vieții sale ”
Platon

Conform psihologului Abraham Maslow, ne naștem cu un „ set ”de nevoi, absolut esențiale pentru viață: nevoi fiziologice, de securitate ; de apartenență; nevoia de stimă de sine și nevoia de auto-actualizare. În traducere comportamentală vorbim de nevoia de hrană, de odihnă, de calm, de predictibilitate, de comunicare, afirmare, de a fi apreciat, nevoia de a primi atenție și mai ales de a fi iubit.

Cu o experiență de 33 ani în învățământul special, am constatat că în cazul copilului cu CES, se adaugă nevoia imperioasă de a fi acceptat așa cum este și privit asemeni oricărui alt copil.

Pentru un cadru didactic , toți elevii sunt la fel de importanți, valoroși prin ei înșiși, meritând în egală măsură toate eforturile noastre pentru a le evidenția propriile calități. Personal consider că fiecare copil poate și merită să realizeze ceva bun. Și, ca profesioniști în domeniul învățământului, am convingerea că este unanim acceptat că educația este esențială pentru formarea noastră ca oameni.

Din punct de vedere educațional sunt esențiale :

1. Evaluarea nevoilor și abilităților individuale;
2. Realizarea unui mediu de învățare favorabil;
3. Colaborarea cu familia și specialiștii;
4. Implementarea strategiilor de predare eficientă;
5. Monitorizarea progresului și abordări adaptate;

Cunoaștem și apreciem ca fiind extrem de utile și eficiente strategiile de integrare a copiilor cu dizabilități în școală și facem eforturi să le aplicăm cât mai eficient:

- Plan de intervenție personalizat;
- Echipă de cadre didactice;
- Tehnologie de asistență, care să vină în sprijinul elevului cu CES;
- Programe de clase cu elevi cu CES și elevi fără aceste nevoi;
- Crearea unui mediu de învățare flexibil , care să faciliteze învățarea prin variate forme de proiecte, prezentări orale, teste, joc, etc.
- Training și educație profesională continuă a cadrelor didactice implicate în educația elevilor cu CES, impusă și de minister;
- Program flexibil și curriculum adaptat;
- Activități extracuriculare în care sportul, muzica și artele să facă parte din programul elevilor cu CES;

- Implicarea părinților și comunității.

Există aspecte particulare cu care ne-am confruntat de-a lungul timpului. Elevii noștri provin în majoritate din familii cu situație financiară redusă și nivel de educație modest, familii monoparentale, copii aflați în îngrijirea unor rude, părinții fiind în străinătate, copii în plasament, copii protejați în case de tip familial din cadrul DGASPC, copii cu afecțiuni grave. Astfel, că am considerat util pentru creșterea eficienței activității de învățare și progresul elevilor , să ne concentrăm atenția asupra acelor aspecte pe care le putem influența și am identificat două puncte prioritare:

1. Activități extracuriculare: În Alba Iulian există instituții unde elevii desfășoară activități în timpul liber cu scopul descoperirii și practicării unui hobby și al relaxării: Palatul Copiilor, Bazinul olimpic, cluburi sportive pentru toate ramurile sportive. Pentru elevii cu CES însă, acestea sunt absolut inaccesibile.
2. Implicarea părinților și comunității în activități cu copiii.

În elaborarea strategiilor noastre am analizat unde ne aflăm și unde ne dorim să ajungem.

În punctul de start avem un grup de copii, inocenți ca toți ceilalți, a căror copilărie nu este tocmai fericită, care poartă pe umerii lor mult prea fragili, un diagnostic nedrept, și să nu uităm că trăim într-o societate care încă stigmatizează, care încă pune „etichete", o societate nu întotdeauna amabilă și mult prea des indiferentă, o societate zdruncinată de fenomene dramatice astfel că se uită de aspectele esențiale din viața noastră de fiecare zi.

Unde dorim să ajungem ? În primul și în primul rând, ne-am dorit să facem educație. Este singurul lucru la care ne pricepem și pe care îl facem cu convingere, cu pasiune și dăruire.

1. În cadrul activităților extracuriculare, ne-am dorit să construim un traseu pe parcursul căruia să ne bucurăm împreună, să învățăm unii de la alții, să completăm paleta de cunoștințe a elevilor cu capodopere universale și la finalul școlii să ne despărțim de o generație de tineri echilibrați psihic, să oferim copiilor un instrument valoros care poate fi oricând utilizat pentru schimbarea dispoziției și nu în ultimul rând, să aibă oricând disponibilă o modalitate de petrecere a timpului liber.

Studiile de specialitate atrag atenția asupra pericolului real în care se află copiii: consumul substanțelor adictogene, acool, tutun, subtanțe psihoactive, izolarea, mult prea mult timp pe rețele social-media (un mediu toxic), cu consecința creșterii agresivității, dependența în procent mare de jocuri de noroc (la 1 din 5 dintre copii dependenți se dezvoltă riscul de suicid). Există discuții la nivel de specialisti, părinți, educatori, se trag concluzii, dar nu e suficient. Este nevoie de programe de prevenție și intervenție dar și de exercițiu practic. Copiii au probleme-reale sau imaginare, dar sunt problemele lor. Si ne dorim să ne simtă lângă ei, să știe că îi ascultăm întotdeauna și îi considerăm importanți și mai ales să învețe să gestioneze singuri, eficient și sănătos problemele cu care se confruntă. Iar un hobby, și noi pledăm pentru muzică, este modalitatea cea mai sigură de a canaliza energia și curiozitatea copilului. Și o ocazie în plus de a consilia elevii.

Comportamentele sănătoase trebuie dezvoltate de timpuriu, încurajate, susținute și corectate permanent pentru a deveni rutină. Cu atât mai mult cu cât centrul nostru școlarizează copii cu CES, cu afecțiuni medicale ce necesită muncă în plus pentru fixarea achizițiilor precum și copii de etnie romă, etnie cu particularități în ce privește în general stilul de viață. Elementele de bază ale educației propuse în cadrul actvității noastre, vizează îmbunătățirea competențelor

școlare, sociale, nivelul cooperării, nivelul comunicării verbale și nonverbale, nivelul creativității.

Am considerat utilă organizarea acestor activități de învățare formale și nonformale cu scopul cultivării unor valori și atitudini, dezvoltării competențelor cognitive și culturale, dezvoltării personale și adaptării la un stil de viață sănătoasă, lărgirii orizontului de cunoaștere al copilului și asigurarea cadrului competițional pentru creșterea performanțelor școlare ale elevilor, dezvoltarea unor comportamente de protejare a sănătății personale.

Și fără falsă modestie, credem că suntem pe drumul cel bun, luru confirmat de chestionarul de feedback.

Dacă la modul general școala „ sacrifică ” orele de desen și muzică, pentru o mai bună pregătire a elevilor la materiile pentru examene, noi le folosim cât mai des, în cadrul activităților extracuriculare, arta permițând copilului să-și exploreze interiorul, să-și cunoască și să-și exprime emoțiile, fără nici o pretenție în ce privește valoarea estetică a realizării și astfel ajutând la o mai bună sănătate psihică și stare de bine. Rezultate încurajatoare avem cu proiectul de meloterapie **„Tougethet for music”.** Activitățile au fost structurate în 3 genuri:

- Corul Arlequin - interpretare cântece pentru copii, cu acompaniament ;

Apelăm astfel la utilizarea individuală a muzicii, pentru o mai bună stare de bine, de ameliorare a dispoziției; Nefiind un tratament medicamentos, muzica are rol în promovarea stării de sănătate, îmbunătățește o atitudine prin experimentarea stării de bucurie, a plăcerii, motivației, interacțiunii sociale, astfel crează o altă dispoziție. Cel mai la concludent exemplu este că fiecare dintre noi cântă uneori pur și simplu.

Studiile în domeniul muzicii, la noi în țară și pe plan internațional sunt numeroase și surprinzătoare. Ele au demonstrat relația muzică-emoții iar sănătatea psihică este foarte strâns legată de emoții. Cercetările demonstrează că utilizarea constantă a muzicii, poate modifica starea emoțională-amplifică emoțiile și controlează emoțiile negative: durere, tristețe, anxietate.

Chiar și vizionarea unui film, poate fi o experiență fascinantă și scoate la suprafață emoții complexe, „cheia” fiind coloana sonoră.

Patrick Whelan, lector la Harvard Medical School, afirmă că participarea la o slujbă religioasă poate fi o profundă experiență psihosocială, muzica transpunând întrega audiență în același spațiu emoțional. Explicația cercetătorului privind efectul emoțional al muzicii este ca fiind consecință a evoluției biologice: primele mamifere, probabil cele mai multe fiind nocturne, aveau ca mecanisme de apărare, auzul și mirosul iar experiența modernă de a asculta muzică live o interpretează ca vestigiu al acestei adaptări primitive.

Efectul muzicii asupra creierului are și implicații clinice: ascultarea Sonatei pentru două piane în Do Major a lui Mozart, poate reduce frecvența crizelor în unele cazuri de epilepsie. Rezultate extraordinare au fost obținute și în psihiatrie, în cazuri de Alzheimer, Parkinson, depresie. Cercetările au o importanță majoră, având în vedere starea de sănătate psihică pe plan mondial cu incidență în creștere îngrijorătoare a depresiei, inclusiv la copii și a tentativelor de siucid, la vârste din ce în ce mai mici.

În toate studiile efectuate este confirmat că muzica are efecte terapeutice, nu ca o medicație ci un instrument util, adjuvant, care contribuie la promovarea stării de sănătate.

Toate acestea sunt argumente convingătoare, care ne-au motivat în alegerea proiectului, copiii noștri prezentând tulburări de comportament, ADHD, autism, retard psihic de diferite grade.

- Realizare mici fragmente muzicale prin repetarea unor onomatopee a fiecărui membru din clasă;
- Acompanierea pieselor muzicale cu mici instrumente: clopoțel, tamburină, castagnete, flaut, „ instrumente" confecționate de copii din recipiente umplute cu boabe diferite, agrafe de birou, pietricele.

Piesele folosite : cântece pentru copii, Carnavalul animalelor-Camille Saint Saens, Simfonia nr. 2-Gustav Mahler, Anotimpurile-Vivaldi, Mazurca și Nocturne-Frederic Chopin, Foc de artificii și Muzica apelor-Hyden, Simfonia a V-Imperiala-Beethoven.

Activitățile s-au derulat conform unui program bine stabilit, regulat care cred că a asigurat de la început succesul proiectului.

2. Implicarea părinților și comunității în activitățile cu copii.

Nu ne putem lăuda că am reușit o mobilizare exemplară a tuturor părinților dar din fericire, avem alături de la început, oameni de calitate care au crezut în noi și ne bucurăm cu toții de suportul lor de specialitate și deopotrivă de suport afectiv: medicul școlar, alături de care am demarat proiectul, Fundația Interart Aiud, cu reputație artistică intercontinentală.

Pentru o mai bună colaborare a părinților, am procedat la furnizarea periodică pe grupul de comunicare a unor materiale despre sănătatea psihică a copilului și tehnici practice de relaxare prim artă și mișcare, pentru păstrarea stării de bine și a unei vieți armonioase.

Ne perfecționăm profesional continuu pentru a oferi elevilor noștri, copii cu CES, o educație de calitate. „Copiii sunt ca cimentul proaspăt. Orice cade pe ei îi marchează. (dr. Haim G. Ginott).

Bibliografie

1. Dr.Daphne Rickson, How music can change the lives of children, educators, and others working in schools; New Zeeland School of Music,Research Gate;
2. Wendy Magee, Music and the brain; Frontiers, 31 Aug. 206;
3. Journal of the Royal Society of Medicine, 2001,Apr. 94 (4) :170-172
4. Laura medcalf, Considerations for Therapeutic Boundaries When using the Intimate Medium of Music,The University of Melbourne, Voices, Vol 16,nr.2;
5. World Health Organisition (2013), Mental health action plan (2013-2020).

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINŢE EDUCAŢIONALE SPECIALE LA ORELE DE LIMBA ENGLEZĂ

BOGDAN MARIANA DORINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NICOLAE DRĂGAN GALDA DE JOS, ȘCOALA GIMNAZIALĂ CRĂCIUNELU DE JOS

Educația incluzivă reprezintă o preocupare semnificativă în peisajul educațional multicultural și divers de astăzi. Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), organizarea tradițională a clasei poate prezenta diverse provocări care le pot afecta capacitatea de a se concentra, mobiliza și de a învăța eficient, în special la orele de limbi străine, cum ar fi cele de limba engleză.

În acest context, adoptarea unor strategii specifice este chestiune esențială pentru a ne asigura că acești și elevi primesc o educație echitabilă și fructuoasă. În continuare vom prezenta câteva strategii și exemple activități practice adaptate orelor de limba engleză, pentru a promova un mediu de învățare incluziv pentru elevii cu cerințe speciale.

O strategie esențială pentru incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale este instruirea diferențiată, în care metodele și activitățile de predare sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor. Diferențierea implică variarea și adaptarea conținutului, procesului, mediului sau produselor de învățare prezentate elevilor, pe baza analizei profilurilor individuale ale acestora. La orele de limba engleză, acest lucru poate fi aplicat prin modificarea materialelor de învățare pentru a se potrivi diferitelor niveluri de dificultate. De exemplu, în timpul predării vocabularul, profesorul ar putea folosi cărți ilustrate pentru elevii cu stil de învățare predominant vizual și text simplificat pentru ceilalți pentru a asigura înțelegerea și implicarea lor mai activă în activități.

Învățarea prin cooperare este o altă abordare eficientă care promovează incluziunea. Încurajând munca în grup, profesorii pot crea oportunități de sprijin de la egal la egal și de integrare socială. Activități precum sunt jocurile de rol, dialogurile sau povestirile în grup, permit elevilor cu cerințe speciale să exerseze abilitățile lingvistice în colaborare cu echipa, reducând izolarea și construind încrederea. Prin atribuirea de roluri care se aliniază cu punctele forte ale fiecărui elev, profesorii pot asigura o participare substanțial semnificativă pentru toți cei implicați.

Atunci când se discută problema adresării nevoilor senzoriale ale elevilor cu cerințe educaționale speciale, utilizarea metodelor de predare multi-senzoriale poate fi extrem de benefică. Această abordare implică utilizarea experiențelor vizuale, auditive, kinestezice și tactile pentru a consolida învățarea. De exemplu, în predarea unui vocabular nou, profesorul poate combina suporturi vizuale (imagini, vidoclipuri), componente auditive (exerciții de pronunție), activități fizice (potrivirea unor flashcarduri) și exersarea practică a scrisului. Această diversificare se adresează diferitelor preferințe de învățare și îi ajută pe elevii cu cerințe speciale să înțeleagă și să rețină mai eficient noile cuvinte și concepte.

O altă strategie puternică de suport a incluziunii presupune încorporarea tehnologiilor informatice de asistență. Și anume, instrumente precum programe de conversie a vorbirii în text, cărțile audio și aplicațiile de învățare a limbilor străine pot oferi sprijin suplimentar, în special pentru studenții cu dislexie sau alte provocări de citire. De exemplu, utilizarea unei aplicații de învățare a limbilor străine care oferă exerciții interactive și feedback imediat poate permite elevilor să exerseze în propriul ritm, satisfacând nevoile și abilitățile individuale ale fiecărui elev.

De asemenea, crearea unui mediu de clasă favorabil și pozitiv este o chestiune esențială pentru includerea elevilor cu cerințe educaționale speciale. Profesorii ar trebui să stabilească un cadru propice de manifestare a empatiei, respectului și încurajării reciproce. Practicile simple, cum ar fi furnizarea de cuvinte de incurajare pozitive, sărbătorirea micilor realizări și menținerea unei comunicări deschise cu elevii și familiile acestora pot crește semnificativ moralul și implicarea elevilor cu cerințe speciale.

În plus, planurile de intervenție personalizate (PIP) sunt piatra de temelie a incluziunii eficiente. Prin stabilirea unor obiective specifice și conturarea strategiilor personalizate pentru fiecare elev, profesorii se pot asigura că nevoile unice ale elevilor cu cerințe educaționale speciale sunt îndeplinite. Evaluările și ajustările regulate ale acestor planuri sunt necesare pentru a urmări progresul și a se adapta la nevoile emergente.

Activitățile practice de la clasă pot fi adaptate pentru a facilita includerea elevilor cu cerințe speciale în cadrul orelor de limba engleză. Un exemplu este implementarea jocurilor lingvistice care promovează interacțiunea și plăcerea în învățare. Jocuri precum „Simon Says" pentru exersarea verbelor, „I spy with my little eye" sau „Bingo" pentru revizuirea vocabularului, nu numai că fac învățarea distractivă, ci oferă și mai multe oportunități de implicare.

O altă activitate eficientă este utilizarea storyboard-urilor pentru exerciții de scriere creativă. Elevii cu cerințe educaționale speciale își pot ilustra poveștile înainte de a scrie, oferind un suport vizual care le susține ideile și utilizarea limbajului. Această metodă permite, de asemenea, elevilor să se exprime în mod creativ și pot reduce lacunele lingvistice prin reprezentarea vizuală.

În concluzie, includerea elevilor cu cerințe educaționale speciale în cadrul orelor de limba engleză necesită o abordare creativă, deliberată și multifațetată. Prin instruire diferențiată, învățare prin cooperare, metode multi-senzoriale, tehnologii informatice de asistență, medii de susținere și planuri de intervenție individualizate, profesorii pot crea o sală de clasă în care toți elevii au oportunitatea de a se dezvoltaa. Prin implementarea unor activități practice, captivante, adaptate nevoilor lor, educatorii se pot asigura că elevii cu cerințe speciale nu sunt doar incluși, ci și motivați să reușească în călătoria lor de învățare a limbilor străine.

Bibliografie:

1. Mara, D., Strategii didactice în educaţia incluzivă, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2004.
2. Vrășmaș, Traian (coord.), Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale, Editura Vanemonde, București, 2010.

BENEFICIILE INCLUZIUNII ELEVILOR CU CES ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL ROMÂNESC

LUCA MARIUS-IULIAN
LICEUL „CORNELIU MEDREA" ZLATNA, JUD. ALBA

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate fiinţele umane sunt libere să-şi dezvolte capacităţile personale şi să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Din perspectivă filosofică, educația este o componentă a existenței, în speță, a existenței socio-umane, un proces în desfășurare, un dat nemijlocit, intrinsec al acesteia, un fenomen antic ce ființează în cadrul sistemului social, care nu se „topește" în conținutul celorlaltor elemente ale sistemului ci se implică activ în transformarea și evoluția lor, având totodată o relativă autonomie prin funcțiile specifice pe care le îndeplinește.

Egalitatea şanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate ţările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanţă majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate" înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democraţii secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toţi cetăţenii; ea înseamnă o egalitate reală a şanselor individuale de promovare socială, iar educaţia este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor şanse. Fiecare copil este unic și are nevoi de învățare specifice. Educația trebuie să fie adaptată la aceste nevoi individuale, ținând cont de punctele forte și de interesele fiecăruia, astfel încât fiecare copil să își poată atinge potențialul maxim..

Familia este prima şcoală a copilului. Ea este cea care răspunde de trebuinţele elementare ale tânărului şi de protecţia acestuia, exercitând o influenţă atât de adâncă, încât urmele ei rămân, uneori, întipărite pentru toată viaţa în profilul moral-spiritual. De asemenea, ocupă un loc aparte în sistemul instituţional al educaţiei. Acţiunea ei pe întreaga perioadă a dezvoltării include şi toate laturile formării personalităţii. Ea reprezintă unul din mediile de socializare şi educare dintre cele mai complete datorită posibilităţilor ce le are de a-l introduce pe copil în cele mai variabile situaţii şi de a acţiona asupra lui prin cele mai complexe şi fireşti mijloace. Modelele de conduită oferite de părinţi – pe care copiii le preiau prin imitaţie şi învăţare – precum şi climatul socioafectiv în care se exercită influenţele educaţionale – „cei şapte ani de acasă" – constituie primul model social cu o influenţă hotărâtoare asupra copiilor privind formarea concepţiei lor despre viaţă, a modului de comportare şi relaţionare în raport cu diferite norme şi valori sociale. Este recunoscut faptul că strategiile educative la care se face apel în familie, mai mult sau mai puţin conştientizate, determină în mare măsură dezvoltarea personalităţii, precum şi rezultatele şcolare ale copiilor, comportamentul lor sociomoral.

Şcoala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conţinuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însuşite de copiii cu cerinţe speciale; introducerea elevilor cu cerinţe educative speciale într-o varietate de activităţi individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode şi procedee didactice, a unor mijloace de învăţământ intuitive, de natură să sprijine înţelegerea conţinuturilor predate la clasă. Astfel, într-o școală incluzivă, fiecare copil primește un plan de învățare personalizat, care ține cont de punctele sale forte și de nevoile sale specifice.

Şcoala, ca instituţie publică de formare şi socializare umană trebuie să răspundă cerinţelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învăţare şi un potenţial intelectual şi

aptitudinal peste medie, dar şi celor care manifestă deficienţe de învăţare. Ambele categorii pot fi considerate cu cerinţe educative speciale şi necesită un program individualizat de învăţare.

Educaţia specială este concept fundamental utilizat în cadrul procesului instructiv-educativ al copiilor cu deficienţe şi care se desprinde tot mai mult de conţinutul învăţământului special. Principiile care stau la baza educaţiei speciale: -Toţi copiii trebuie să înveţe împreună indiferent de dificultăţile pe care le întâmpină aceştia sau diferenţele dintre ele; -Societatea şi şcoala trebuie să le acorde tot sprijinul suplimentar de care au nevoie pentru a-şi realiza educaţia în şcoala publică; -Formarea şi dezvoltarea şcolilor incluzive atât în mediul urban cât şi în cel rural prin asigurarea resurselor umane cât şi a celor materiale; -Educaţia egală se realizează prin acordarea sprijinului necesar pentru fiecare copil cu deficienţe în funcţie de cerinţa individuală.

Cea mai bună soluţie pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedeşte a fi educaţia incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educaţie pe baza egalităţii şanselor; niciun elev nu poate fi exclus din educaţie sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilităţi; şcoala se adaptează la nevoile elevilor; diferenţele individuale între elevi constituie o sursă de bogăţie şi diversitate, şi nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Bibliografie

1. Declarația de la Salamanca asupra educației cerințelor speciale adoptată la conferința mondială „Acces și calitate” organizată de UNESCO și Ministerul Educației din Spania, 7-10 iunie 1994
2. M. Duță, *Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc*, EDICT, ianuarie 2018

Surse Web

1. https://www.didactform.snsh.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/respectarea-principiului-egalitatii-de-sanse-in-sistemul-educational
2. https://ccdvl.ro/images/publicatii/Paideia/Revista%20PAIDEIA%20Nr.2%202020.pdf

PREDAREA DISCIPLINELOR TEHNICE LA COPIII CU CES/AFECȚIUNI DIN CADRUL SPECTRULUI AUTISM

POPI ADRIAN
COLEGIUL ECONOMIC „DIONISIE POP MARȚIAN" ALBA IULIA

Globalizarea înseamnă că evenimente care au loc în cealaltă parte a lumii pot avea un impact asupra propriei noastre economii, ceea ce poate influența evoluția prețurilor și, implicit, politica noastră monetară.

Globalizarea reprezintă unul dintre fenomenele care au transformat economia. Bunurile, banii și informațiile pot circula acum mult mai rapid și la distanțe mult mai mari decât pe vremuri, ceea ce facilitează schimburile comerciale. Putem comanda acum online, cu un singur clic, produse din întreaga lume, care ne sunt livrate la ușă în doar câteva zile.

Globalizarea educației a început la sfârșitul anilor 90. Este crearea unui singur câmp de informații care vă permite să primiți toate datele necesare. Aici ar trebui evidențiate inițiativele de stat și private.

O caracteristică importantă a societății moderne în general și a educației în special este utilizarea pe scară largă a tehnologiilor avansate de comunicare. Chiar și o școală rurală poate avea acces la materiale de cea mai înaltă calitate. Și totul se datorează acestui proces. Informatizarea societății în sensul modern al cuvântului a început în anii șaptezeci ai secolului trecut. În secolul XXI, acest proces a devenit cu adevărat global. Sub influența informatizării, au loc schimbări cardinale în multe sfere ale activității umane. Aceasta nu este doar educație, ci și știință, cultură, îngrijire a sănătății, viața de zi cu zi și economie.

Un rol foarte important în formarea personalităţii omului, alături de familie, îl are şcoala care prin cadrele sale specializate trebuie să-i ofere elevului nu numai cunoştinţe tehnico-ştiinţifice, ci şi o educaţie sistematică pentru formarea lui ca om şi pentru a se integra cât mai bine in societate.

Procesul de învăţământ este format din mai multe componente aflate în interdependenţă. Astfel, obiectivele pedagogice, conţinutul învăţământului, metodologia didactică, evaluarea didactică şi proiectarea pedagogică (a procesului de învățământ), deşi secvenţe de sine stătătoare în cadrul procesului de educare şi formare, se află într-o legatură permanentă a cărei finalitate se regăseşte în fiecare unitate elementară de educat. Comparativ cu celelalte subsisteme care formează şi definesc didactica generală, metodologia didactică este subsistemul care se bazează pe interacţiunea directă dintre cele două elemente fundamentale ale actului educational: educatorul şi educabilul.

Strategia didactică este definită ca fiind „ansamblul complex şi circular de metode, tehnici, mijloace de învăţământ şi forme de organizare a activităţii, complementare, pe baza cărora profesorul elaborează un plan de lucru cu elevii, în vederea realizării cu eficienţă a învăţării''. Este modalitatea eficientă prin care profesorul îi ajută pe elevi să-şi dezvolte capacităţile intelectuale, priceperile, deprinderile, aptitudinile, sentimentele, emoţiile, ajungând astfel la cunoaştere. Pentru atingerea acestui scop, profesorul trebuie să prevadă implicarea elevilor şi să apeleze la strategiile didactice interactive care favorizează schimburile interrelaţionale.

Pedagogia contemporană încearcă să facă faţă solicitărilor care vin din lumea socio-economicului, noilor probleme ale lumii postmoderne, aducând propuneri şi soluţii educative noi, multe dintre ele rămânând în simplă fază de proiect, altele fiind însă în fază experimentală. Într-o lume a eclectismului, a diversităţii, a holismului, a inter-, transculturalismului şi globalizării, educaţia pare a fi într-un moment de criză, prevestită, de altfel, încă din 1968 de Phillips Coombs şi susţinută şi în prezent de mulţi oameni de ştiinţă pentru diferite domenii ale macrosocialului (criza politică, criză de regim, de 5 raţionalizare, de autoritate, economică etc.), dar şi de diferiţi psihopedagogi cu referire la învăţământ (P. Frangopol., 2002, pp. 8-11)

Simptomele devin evidente în copilăria timpurie, frecvent între 12-24 luni. Termenul de „spectru” se referă la faptul că există grade foarte variate de afectare, de la un copil la altul și la același copil, de-a lungul timpului. De exemplu, copiii cu tulburare Asperger, care este considerată o formă înalt funcțională în cadrul spectrului, prezintă deficite minime în comunicarea verbală, comportamentul este foarte puțîn afectat, dar au dificultăți semnificative în stabilirea relațiilor cu cei din jur. La polul opus al spectrului poate fi un copil care nu vorbește, care pare că “nu îi observă” pe cei din jur și are un comportament neobișnuit în majoritatea situațiilor și dificultăți majore cu învățarea lucrurilor noi. Abilitățile de învățare, gândire și rezolvare a problemelor persoanelor cu autism pot varia de la a fi supradotați într-un anumit domeniu la avea deficiențe severe. Că urmare, unele persoane cu tulburare de spectru autist vor avea nevoie de mult ajutor în viață de zi cu zi, in timp ce altele de mai puțin.

Integrarea școlară este proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar, de desfășurare cu succes a activităţilor școlare.

Bibliografie

1. Gherguţ, Alois, , Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale, Editura Polirom, Iaşi 2006;
2. Vrăjmaș, T. . Învăţământul integrat şi/sau incluziv pentru copiii cu cerinţe educative speciale, Editura Aramis, București 2001;
3. Emil Verza, Florin Emil Verza (coordonatori), Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității din București, 2011.
4. https://www.reginamaria.ro/utile/dictionar-de-afectiuni/autism-tulburare-de-spectru-autist
5. https://eduacces.ro/ro/resources/psihopedagogia-copiilor-cu-dificulti-de-nvare/document/152/preview

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

ROMAN MARIA
COLEGIUL TEHNIC ”APULUM”, ALBA IULIA

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului de masă a copiilor cu CES în scopul de a le oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase şi cât mai echilibrate.

Prin acest tip de educaţie, se urmăreşte dezvoltarea capacităţilor fizice şi psihice la copii cu CES astfel încât să-i apropie cât mai mult de copiii normali, deoarece de cele mai multe ori aceşti copii sunt respinşi de societate, a implementării unor programe cu caracter corectiv recuperatorii, stimularea potenţialului restant, ce permite dezvoltarea compensatorie a câtorva funcţii menite să le suplinească pe cele deficitare.

Primul pas către integrarea reușită a copiilor cu CES este recunoașterea dreptului fiecărui individ la educație și la oportunități egale de dezvoltare. Toți copiii, indiferent de abilitățile lor, merită să beneficieze de un mediu educațional care să îi susțină în descoperirea și cultivarea talentelor lor unice.

Integrarea nu este doar despre a le oferi acces la școală, este și despre a crea un mediu care să-i încurajeze să participe activ și să se simtă acceptați și incluși.

Tradițional, educația a fost adesea centrată pe un model uniform, care presupunea că toți elevii sunt capabili să învețe în aceeași manieră și în același ritm. Acest model a devenit din ce în ce mai contestat, pe măsură ce înțelegerea noastră despre nevoile și abilitățile individuale ale elevilor a evoluat.

Educația incluzivă recunoaște că fiecare elev are propriile sale nevoi și că este important să se adapteze strategiile didactice pentru a se potrivi acestor nevoi, în transformarea procesului instructiv-educativ.

Creativitatea didactică în contextul educației incluzive implică găsirea modalităților de a integra tradiția și modernitatea pentru a crea un mediu educațional care să fie accesibil și valoros pentru toți elevii.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în societate este un aspect esențial al unei educații incluzive și echitabile. Acest lucru este bine surprins de Laura Tisoncik în citatul „Diferența dintre funcționarea înaltă și cea slabă este că funcționarea înaltă înseamnă că deficitele tale sunt ignorate, iar funcționarea scăzută înseamnă că activele tale sunt ignorate.”

Diferența dintre funcționarea înaltă și cea slabă, nu este doar legată de capacitățile sau deficitele individuale, ci și de modul în care acestea sunt percepute și gestionate de către societate. Funcționarea înaltă pare să implice o tendință de a ignora deficitele și de a pune accentul pe aspectele pozitive ale individului, în timp ce funcționarea scăzută aduce cu sine riscul ca aceste active să fie ignorate, iar atenția să fie concentrată în principal pe deficite.

Integrarea copiilor cu CES înseamnă nu doar furnizarea de ajutor pentru a depăși dificultățile, ci și crearea unui mediu care să încurajeze și să susțină dezvoltarea abilităților și a talentelor lor unice.

Adaptări curriculare pentru procese incluzive de predare-învățare

Adaptarea curriculară se referă la acțiunile întreprinse de profesori pentru a răspunde nevoilor elevilor. O modalitate importantă de a realiza acest lucru constă în diferențierea sau adaptarea modului în care pot fi ajustate patru elemente din cadrul procesului de predare-învățare

pentru a oferi tuturor elevilor posibilitatea de a face lucruri remarcabile, sub îndrumare și cu sprijin adecvat. Profesorii pot ajusta la clasă patru elemente: conținut, proces, produs și mediu de învățare, pentru a face adaptările necesare, astfel încât fiecare elev să-și demonstreze succesul școlar. Acțiunile care se circumscriu acestui obiectiv sunt adesea denumite „predare diferențiată“ sau „predare adaptivă“. Aceasta este una dintre metodele frecvent aplicate de profesorii din învățământul de masă în eforturile lor de a include toți elevii în activitățile de la clasă.

„O bună educație cere ca educatorul să inspire elevului, stimă și respect și nu se poate ajunge la aceasta prin nimicirea individualității elevilor și prin asuprirea stimei de sine.” (Samuel Smiles)

Conceptul de predare diferențiată este folosit din ce în ce mai mult în zilele noastre. În centrul acestei activități se află copilul cu nevoile sale, cu posibilitățile sale.

Predarea diferențiată îi oferă copilului posibilitatea să lucreze liber, el se deschide spre ceilalți, în diferite relații de receptare sau de partajare a informațiilor, ceilalți colegi nu mai sunt concurenți.

Ca și strategie pe care o valorifică școala inclusivă este cea de a cultiva interdependentă, dar și independența copiilor. Ea vine în întâmpinarea nevoilor fiecărui copil/ elev din școala pentru ca acesta să se simtă binevenit și în siguranța.

Abordarea diferitelor jocuri în care să fie implicați toți elevii din clasă pot ajuta la consolidarea deprinderilor de a citi și de a socoti, de a comunica- fie și cu ajutorul gesturilor (indicare de mimare), expresii ale feței (pentru a exprima mulțumirea/ nemulțumirea, uimirea, fericirea, indignarea, etc), imagini și simboluri, cântece, dansuri, teatru etc.

Metode și strategii de învățare în cazul elevilor cu CES :

I. Metoda ROBER, care presupune parcurgerea a 5 pași :
1.observarea- strângerea informațiilor și notarea lor;
2.organizarea- coordonarea faptelor;
3.ciornă- compunerea primei redactări;
4.editarea- corectarea ciornei;
5.redactare- forma finală;

II. Schematizarea – permite elevilor ameliorarea și îmbunătățirea aptitudinilor de studiu individual, dar și capacitatea de a organiza materia, de a rezuma și de a planifica o lucrare. Tema sau ideea principală sunt scrise la mijlocul foii de lucru, iar caracteristicile sunt distribuite în jurul imaginii;

III. Metoda MOPO – metodă ce permite revizuirea sistematică a unei ciorne sau eliminarea greșelilor din domenii precum: majuscule, organizare sens, continuitate, structură, ortografie, punctuație;

IV. Tehnica parcurgerilor repetate- permite strângerea de informații din mai multe surse. Textul este parcurs de mai multe ori, dar de fiecare dată se urmărește un alt scop (de exemplu: extragerea titlului, autorului, motivelor, temelor, reducerea unui paragraf la o idee, citirea primei propoziții de la începutul fiecărui paragraf etc).

În concluzie, când vorbim de educație incluzivă, este necesar să subliniem necesitatea unei abordări mai echilibrate și mai umane în ceea ce privește integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în societate. Îmbinând tradiția cu modernitatea, profesorii pot crea un mediu educațional care să fie echitabil, accesibil și valoros pentru toți elevii, contribuind astfel la promovarea succesului și a incluziunii în educație.

Bibliografie:

Metode și strategii educaționale de succes pentru incluziunea elevilor cu CES – EDICT
Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale - Freepedia Edu
UNICEF Romania Set de instrumente pentru educatia incluziva.pdf

STRATEGII FOLOSITE ÎN EDUCATIA ELEVILOR CU NEVOI SPECIALE

CIOBANU MUGUREL-ALIN
COLEGIUL NAŢIONAL „NICOLAE TITULESCU" CRAIOVA, JUD. DOLJ

Educația speciala are in vedere un anumit tip de educație adaptata si destinata copiilor care nu reușesc sa atingă in cadrul învățământului obișnuit nivele educative si sociale corespunzătoare vârstei.

Cerințe/nevoi educative speciale - CES - este o sintagma, care se refera la cerințele in plan educativ ale unor categorii de persoane, cerințe consecutive unor disfuncții sau deficiente de natura intelectuala, senzoriala, psihomotrice, fiziologică sau ca urmare a unor condiții psihoafective, socioeconomice sau de alta natura; aceste cerințe plasează persoana/elevul intr-o stare de dificultate in raport cu ceilalţi din jur, stare care nu-i permite o existenta sau o valorificare in condiții normale a potențialului intelectual si aptitudinal de care acesta dispune si induce un sentiment de inferioritate ce accentuează condiția sa de persoana cu cerințe speciale. In consecința, activitățile educative școlare si/sau extrașcolare reclama noi modalităţi de proiectare si desfășurare a lor in relație directa cu posibilitățile reale ale elevilor, astfel încât sa poată veni în întâmpinarea cerinţelor pe care elevii respectivi le resimt in raport cu actul educaţional (acest proces presupune, pe lângă continuitate, sistematizare, coerenta, rigoare si accesibilizare a conţinuturilor, un anumit grad de înţelegere, conștientizare, participare, interiorizare si evoluție in planul cunoașterii din partea elevilor).

Integrarea sociala nu poate fi separata de integrarea școlară, ea nu este doar post-școlară, ci se construiește treptat, pe măsura devenirii copilului prin educație, ca adult „ființa socială" școala fiind însăși o parte a vieții sociale, ca atare progresul in direcția dobândirii autonomiei, „competente" sociale trebuie sa constituie la fel ca si dezvoltarea intelectuala, o finalitate educațională.

Principiile educaţiei integrate sunt:

- principiul prevenirii deficienţilor şi handicapului
- principiul egalizării şanselor de acces la toate formele şi gradele de învățământ
- principiul adaptării educaţiei speciale la cerinţele individuale ale fiecărui copil cu deficienţă
- principiul intervenţiei precoce
- principiul participării largi a comunității locale la rezolvarea problemelor educaţiei speciale
- principiul structurilor alternative

Integrarea este un proces care se structurează după valorile conștiinței umane.

In cadrul acestui proces nu faptul ca un individ poate exercita o îndeletnicire pe baza unei aptitudini devine important, ci din contra, esențial este faptul structurii axiologice si al gradului de operaționalitate axiologica a conștiinței umane, pentru ca realizarea integrării umane pe plan social este o decizie simultana a societăţii si a personalității, deciziile neputând fi luate, decât pe baza unor sisteme ierarhizate de valori.

Ca sa existe o decizie integratoare, conștiința umana trebuie sa posede in substanța sa aceste valori. Mecanismul motivațional al strategiei integrării la ambii poli se bazează pe existenta configurației axiologice.

Putem distinge, in cadrul strategiilor integrării, in baza acestui principiu trei categorii mari de strategii: strategii individuale; strategii colective; strategii totale.

Strategii individuale. Aceasta categorie privește mai mult posibilitățile pe care individul, luat ca entitate, le utilizează sa se integreze. Orice sistem educațional trebuie sa aibă in vedere sa înzestreze individul cu o gama de strategii individuale pe care acesta sa le poată folosi in împrejurările diferite ale vieții sale. Pentru noi, pe baza strategiilor individuale este construita de mecanismele motivaționale. Toate abilităţile, începând cu abilităţile intelectuale si terminând cu abilităţile sociale comportamentale, fac parte din strategiile individuale. Dar nu trebuie neglijat faptul ca strategiile individuale sunt rezultatul unor strategii colective de integrare la care individul este supus in permanent. Ceea ce este important, este ca aceste strategii individuale nu constituie mecanismele de eludare, ci forma de fluenta si creativitate cu care individul este înarmat.

Strategii colective. Aceasta strategie începe de la microgrupul familial, microgrupul de strada, strategiile socioprofesionale, deci școlare si culturale. Fiecare dintre aceste subcategorii cunosc o mare varietate de indicatori care sa le definească si fără doar si poate ca o psihologie a integrării ar trebui sa stabilească întâi acești indicatori individuali si colectivi care sa permită un antrenament, o dezvoltare, o educare a lor in cadrul personalității umane.

Strategii totale. Societatea ca atare cunoaște si ea o gama variata de strategii prin care facilitează integrarea individului in societate si a valorilor in conștiința individului. Gândirea social-culturala, modelul personalității, sistemul de circulate a valorilor, instituțiile sociale etc. sunt tot atâtea strategii care deservesc procesul de integrare.

Educația speciala este concept fundamental utilizat in cadrul procesului instructiv educativ a copiilor cu deficiente si care se desprinde tot mai mult de conținutul învăţământului special. Conceptul de educație speciala a căpătat valente noi in urma Conferinței Mondiale asupra Educației Persoanelor cu Cerințe Speciale de la Salamanca si a Congresului International al Educației Speciale. In aceste foruri s-a relevat necesitatea asigurării unui cadru conceptual si de acțiune nou pentru atingerea obiectivului " o educație pentru toți", concretizata in educație - școală incluziva. Aceasta impune recunoașterea cu necesitate a reformei scolii publice, a sistemului de învăţământ National si implica pregătirea de ansamblu a scolii si a societății pentru asigura primirea si educarea tuturor copiilor deficienți in medii școlare si sociale obișnuite.

Bibliografie:

1. Mara. D. Strategii didactice în educaţia incluzivă. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică RA,
2004.
2. Popovici, D. V. Elemente de psihopedagogia integrării. Bucureşti: Editura Pro Humanitate, 1999.
3. Vrăşmaş, T. Învăţământul integrat şi/sau incluziv pentru copiii cu cerinţe speciale. Bucureşti: Editura Aramis, 2001.

FORMELE INTEGRĂRII ELEVILOR CU NEVOI SPECIALE

BOGDAN IONEL
COLEGIUL NAŢIONAL „NICOLAE TITULESCU" CRAIOVA, JUD. DOLJ

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficienţe. Ei sunt percepuţi diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificaţii diferite, în funcţie de cultura şi de valorile promovate. Mulţi oameni au reticenţe faţă de persoanele cu deficienţe, deoarece au o concepţie greşită despre ele. Trebuie însă să înţelegem că sunt nişte oameni la fel ca ceilaţi, fiind produsul unic al eredităţii lor şi al mediului.

Persoanele deficiente, la rândul lor au două păreri în ceea ce priveşte impedimentul lor: unele îl consideră dezastru, iar altele un simplu inconvenient.

Educația specială are în vedere un anumit tip de educație adaptată și destinată copiilor care nu reușesc să atingă în cadrul învățământului obișnuit nivele educative și sociale corespunzătoare vârstei.

Acești copii sunt copii cu cerințe/nevoi educative speciale .

Cerințe/nevoi educative speciale – CES- cerințele în plan educativ ale unor categorii de persoane, ca urmare a unor disfuncții sau deficiențe de natură intelectuală, senzorială, psihomotrice, fiziologică sau ca urmare a unor condiții psihoafective, socioeconomice sau de altă natură.

Aceste cerințe educative speciale solicită abordarea actului educațional de pe poziția capacității elevului deficient sau aflat în dificultate de a înțelege și valorifica conținutul învățării, și nu de pe poziția profesorului sau educatorului care desfășoară activitatea instructiv-educativă în condițiile unei clase omogene sau pseudo-omogene de elevi.

Normalizarea - asigurarea unor condiții de viață, corespunzătoare pentru persoanele cu cerințe speciale, acceptarea acestora în cadrul societății sau comunității din care fac parte, fiindu-le asigurate aceleași drepturi, responsabilități și posibilități de acces la serviciile comunitare ca și celorlalți membrii ai societății, în scopul dezvoltării și valorificării optime a potențialului de care aceste persoane dispun.

- presupune de fapt integrarea copiilor cu dezabilități (nevoi speciale) în școala publică.

Educația integrată - presupune ca relațiile dintre indivizi să se bazeze pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă. Are drept obiective, următoarele:

- a educa acei copii cu cerințe speciale în școli obișnuite alături de ceilalți copii normali;

- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială) în școala respectivă;

- a acorda sprijin personalului didactic a1 managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare ;

- a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (săli de clasă, cabinete, laboratoare, bibliotecă, terenuri de sport etc.);

- a încuraja relații de prietenie și comunicare între toți copii din clasă/școală;

- a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;

- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;

- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;

- a accepta schimbări radicale în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Formele integrării copiilor cu CES existente în școala românească se bazează pe următoarele modele:

a. Modelul cooperării școlii obișnuite cu școala specială - în acest caz, școala obișnuită coordonează procesul integrării și stabilește un parteneriat activ între cadrele didactice din cele două școli care vor experimenta și susține un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul activităților școlare, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor și oferind un cadru confortabil tuturor elevilor din clasă.

- exista alternativa înființării unor centre de zi sau centre de recuperare pentru copiii deficienți (prin reorganizarea școlilor speciale actuale) care să includă un număr mic de copii și în care programul de activitate să fie destinat activităților recuperatorii, compensatorii și de consolidare a cunoștințelor primite la școală, iar regimul de viață să fie unul cât mai aproape de normalitate.

b. Modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită - acest model presupune integrarea copiilor deficienți în școli de masă unde să intre în relație cu elevii normali, facilitându-se, cu sprijinul cadrelor didactice și specialiștilor din școală, o mai bună intercunoaștere și relaționare între cele două categorii de copii.

- modelul este criticat de unii specialiști care nu consideră o integrare reală constituirea unei clase speciale într-o școală obișnuită, practica demonstrând dificultatea aplicării unui program de integrare după acest model; discrepanța dintre clasele obișnuite și clasa specială se accentuează, timpul efectiv în care elevii normali și cei cu cerințe speciale relaționează direct este destul de redus (în cele mai multe cazuri acest timp se reduce la durata pauzelor dintre activitățile școlare), iar în condițiile unui colectiv școlar de acest tip se constituie cu ușurință grupuri de elevi între care apar conflicte sau atitudini ce pot accentua discriminarea față de elevii deficienți din clasa specială .

c. Modelul bazat pe amenajarea în școala obișnuită a unui spațiu sau a unei săli de instruire și resurse pentru copiii deficienți, integrați individual în clase obișnuite din școala respectivă - în acest caz, profesorul care se ocupă cu elevii deficienți este și profesorul de sprijin care desfășoară activități cu acești copii, atât în spațiul special amenajat în școală, cât și la orele de clasă, atunci când condițiile solicită/permit acest lucru, colaborând direct cu educatorii din clasele unde sunt integrați copiii.

d. Modelul itinerant- acest model favorizează integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de copii cu cerințe speciale, domiciliați la mică distanță de școală și sprijiniți de un profesor itinerant. Ei pot astfel participa la activitățile școlii respective.

e. Modelul comun - este relativ asemănător cu modelul precedent, cu deosebirea că în acest caz profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit areal și oferă servicii de sprijinire a copilului și familiei, ajută părinții la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare a copiilor la anumite cerințe școlare.

Procesul de integrare a copiilor în dificultate presupune din partea profesioniștilor antrenați nu doar interes, cunoștințe și competențe – ci și o capacitate reală de a lucra în echipă. O echipă constituită atât în cadrul școlii, dar și o echipă la nivel interinstituțional, care să-i includă pe toți profesioniștii care răspund de copil: educator sau asistent maternal, asistent social, profesor diriginte, director de școală și alții.

Bibliografie

1. Vrăşmaş, T. Şcoala şi educaţia pentru toţi. Bucureşti: Editura Miniped, 2004.
2. Vrăşmaş, T. Învăţământul integrat şi/sau incluziv pentru copiii cu cerinţe speciale. Bucureşti: Editura Aramis, 2001.
3. Vrăşmaş, E. Introducere în educaţia cerinţelor speciale. Bucureşti: Editura Credis, 2004.

INTERACTIVITATE ÎN ÎNVĂȚARE

EUGENIA TURCU

C. N. „NICOLAE TITULESCU”, CRAIOVA

Metodele de învăţământ reprezintă totalitatea căilor de cunoaştere a diferitelor aspecte ale realităţii.

Din perspectiva cadrului didactic, ele reprezintă totalitatea căilor de organizare a activităţii didactice prin care este mijlocită asimilarea de cunoştinţe de către elev, formarea de deprinderi de lucru şi de comportament ale educabilului, precum şi formarea ca persoană socială şi autoeducabilă a elevului.

Din perspectiva elevului, „metoda apare ca un instrument de muncă ce-l plasează într-o situaţie de ucenicie ... o modalitate de asimilare activă a unui sistem de noi cunoştinţe, priceperi şi deprinderi, de dezvoltare a potenţialităţilor sale de cunoaştere şi acţiune” (Cerghit, p. 18)

Didactica modernă interpretează metodele de învăţământ ca fiind căile prin intermediul cărora cadrul didactic îi îndrumă pe elevi în descoperirea proprie, în găsirea soluţiilor pentru rezolvarea unor probleme de ordin teoretic sau practic.

Metodele interactive sunt acele metode prin care este promovată învăţarea în grupuri mici de elevi sau în perechi.

Prin metode interactive sunt selectate, învăţate şi îmbinate de către elevi acele cunoştinţe de care vor avea nevoie atât în viaţa de şcolar cât şi în cea de adult. Aceste metode au la bază schimbul de cunoştinţe, de idei, de experienţe, accepţiunea opiniilor celorlalţi sau confruntarea de opinii şi argumentarea acestora, fundametarea unor noi cunoştinţe şi găsirea de soluţii diferite pentru aceleaşi probleme. Elevii îşi asumă responsabilităţi în cadrul grupului, elaborează sinteze în cadrul grupului sau individual, colaboreaza cu ceilalţi membri ai grupului, căutând soluţii eficiente.

Avantaje ale metodelor interactive:

- elevul devine participant activ la propria formare
- participă toţi elevii clasei
- este stimulată creativitatea elevilor
- se dezvoltă abilităţile de viaţă socială prin cooperarea în cadrul grupului
- elevii sunt motivaţi afectiv

- activităţile de grup le dezvoltă elevilor inteligenţa multiplă
- sunt reduse blocajele emoţionale
- le dezvoltă elevilor gândirea democratică
- exersează gândirea critică

Dezavantaje ale metodelor interactive

- solicită resurse suplimentare de timp atât din partea profesorului, cât şi din partea elevilor
- unele activităţi constrâng participanţii să ofere un răspuns într-un timp fix
- pot exista fenomene de contagiune negativă între răspunsuri
- activităţile pot fi prea solicitante pentru unii participanţi
- nu înlocuiesc cercetarea ştiinţifică, ci oferă doar o alternativă de prezentare
- derularea activităţilor depinde de calităţile moderatorului
- unii membri ai grupului pot renunţa la îndeplinirea sarcinilor pe parcursul activităţii

Dotarea coerspunzătoare a laboratoarelor de informatică a unităţilor şcolare şi racordarea la Internet oferă o altă posibilitate de dezvoltare cognitivă a elevilor. Instruirea asistată de calculator este poate cea mai apreciată de către elevii de gimnaziu şi de liceu, deoarece se apelează la mijloace de învăţare faţă de care elevii sunt atraşi în mod evident, uneori chiar morbid.

Un soft educaţional bine ales le poate arăta elevilor sceptici şi o altă faţă a calculatorului, dar le poate prezenta şi o lecţie „altfel”

Avantaje ale învăţării asistate de calculator:

- oferă multiple posibilităţi de transmitere sau de prezentare a unor noi conţinuturi
- facilitează înţelegerea materiei noi prin tratarea interdisciplinară a conţinuturilor
- cunoştinţele sunt prezentate interactiv, cu feed-back imediat
- pot fi simulate diferite fenomene naturale sau din diverse domenii, pentru a se aprecia evoluţia lor
- antrenează atenţia distributivă şi solicită inteligenţa prin intermediul jocurilor pedagogice
- oferă un parcurs de învăţare individualizat, adaptat ritmului fiecărui elev, prin ghidarea învăţării independente
- informaţiile sunt difuzate eficient unui număr mare de participanţi
- elevii sunt implicaţi activ în propria formare, putând reveni oricând asupra conţinuturilor insuficient abordate
- se implică în acest proces de învăţare şi elevii timizi

Dezavantaje ale învăţării asistate de calculator:

- dotările iniţiale sunt costisitoare
- poate conduce la o autoizolare a unor elevi
- segmentarea excesivă a conţinuturilor şi tratarea acestora disparat creează greutăţi în rezolvarea problemelor de ordin
- dirijarea excesivă a activităţii mentale îi împiedică pe elevi să îşi dezvolte capacităţile creatoare
- este favorizat decalajul de pregătire teoretică a elevilor
- sunt estompate conexiunile logice, pentru că elevii primesc informaţiile gata elaborate, fără a depune vreun efort pentru a înţelege
- se reduce capacitatea de comunicare verbală şi de argumentare a unor afirmaţii, prin lipsa verbalizării

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan, *Metode de învăţământ*, Iaşi, Editura Polirom, 2006
2. pshihopedagogie.blogspot.com/p/**gradul-ii**.html

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINTE EDUCATIONALE SPECIALE LA DISCIPLINELE TEHNICE

FLEACĂ SIMONA

LICEUL TEHNOLOGIC AIUD

Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în cadrul disciplinelor tehnice poate fi realizată printr-o serie de strategii adaptate nevoilor individuale ale fiecărui elev. Aceste strategii implică ajustarea metodelor de predare, a materialelor educaționale și a mediului de învățare pentru a facilita accesul egal la educație. Iată câteva abordări:

1. Adaptarea curriculumului și flexibilitatea planificării

- **Fragmentarea sarcinilor complexe:** Împărțiți activitățile tehnice în pași mici și clar definiți.
- **Personalizarea obiectivelor:** Stabiliți obiective specifice pentru fiecare elev, adaptate capacităților și ritmului său.
- **Materiale alternative:** Oferiți resurse vizuale, video-uri explicative sau simulări virtuale pentru a sprijini înțelegerea.

2. Utilizarea tehnologiilor asistive

- **Software educațional:** Folosiți programe care facilitează învățarea practică, cum ar fi simulatoare pentru disciplinele tehnice.
- **Echipamente adaptate:** Asigurați instrumente sau dispozitive care să compenseze limitările fizice sau cognitive, cum ar fi tastaturi speciale, imprimante 3D sau dispozitive de acces vocal.
- **Table interactive:** Acestea pot fi utile pentru demonstrații și participarea elevilor în activități practice.

3. Metode de predare incluzive

- **Învățarea prin colaborare:** Promovați lucrul în echipă, astfel încât elevii CES să beneficieze de sprijinul colegilor.
- **Abordări multisenzoriale:** Combinați elementele vizuale, auditive și tactile în procesul de predare.
- **Predarea diferențiată:** Adaptați metodele de predare pentru a răspunde diferitelor stiluri de învățare (vizual, auditiv, kinestezic).

4. Crearea unui mediu de învățare favorabil

- **Accesibilitatea fizică:** Asigurați spații de lucru adaptate pentru elevii cu dizabilități motorii.
- **Structurarea clară a spațiului:** Organizați atelierul sau laboratorul tehnic astfel încât să fie ușor de navigat.

- **Reducerea factorilor de stres:** Minimizați zgomotul și distragerile pentru elevii cu dificultăți de concentrare.

5. Colaborarea cu specialiști

- **Consiliere psihopedagogică:** Implicați consilieri și profesori de sprijin pentru a dezvolta planuri educaționale personalizate.
- **Formare continuă:** Asigurați pregătirea cadrelor didactice pentru a implementa strategii de incluziune.
- **Implicarea părinților:** Colaborați cu familiile pentru a înțelege mai bine nevoile elevului.

6. Evaluare adaptată

- **Metode alternative de evaluare:** Folosiți portofolii, proiecte practice sau evaluări orale în locul testelor scrise standard.
- **Feedback constructiv:** Furnizați feedback detaliat și pozitiv pentru a încuraja progresul.
- **Timp suplimentar:** Oferiți timp extins pentru finalizarea sarcinilor sau testelor.

7. Dezvoltarea abilităților socio-emoționale

- **Promovarea empatiei:** Organizați activități care să sensibilizeze colegii față de diversitate.
- **Sprijin emoțional:** Încurajați elevii CES să exprime dificultățile și să ceară ajutor.
- **Activități extracurriculare:** Implicați elevii în proiecte tehnice extracurriculare pentru a dezvolta încrederea în sine.

Aceste strategii pot fi ajustate în funcție de specificul disciplinelor tehnice (electronică, mecanică, IT etc.) și de nevoile fiecărui elev. Implementarea lor necesită o abordare colaborativă între profesori, elevi, părinți și alți specialiști.

Exemple de activitati extracurriculare la elevii cu CES pentru disciplinele tehnice

Activitățile extracurriculare reprezintă o oportunitate excelentă pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) să-și dezvolte abilitățile tehnice, sociale și emoționale într-un mediu mai flexibil și mai puțin formal. Aceste activități pot fi adaptate nevoilor lor și pot contribui la integrarea socială și la dezvoltarea încrederii în sine. Iată câteva exemple de activități extracurriculare relevante pentru disciplinele tehnice:

1. Ateliere practice

- **Construirea de obiecte simple:** Realizarea de obiecte utile, cum ar fi suporturi pentru telefoane, rame foto sau mini-roboți, utilizând materiale reciclate sau kituri de construcție.
- **Reparații practice:** Organizarea unor sesiuni în care elevii să învețe să repare obiecte uzuale (lanterne, cabluri, mici aparate electrocasnice).
- **Proiecte de bricolaj:** Activități creative care implică tăiere, lipire, asamblare, potrivite pentru abilități motorii diverse.

2. Cluburi tematice

- **Club de robotică:** Proiectarea și programarea unor roboți simpli, folosind kituri educaționale precum LEGO Mindstorms sau Arduino.
- **Club de electronică:** Construirea unor circuite simple, cum ar fi aprinderea unui LED sau realizarea unei alarme de bază.
- **Club de imprimare 3D:** Crearea de modele 3D și imprimarea acestora pentru a înțelege procesele de fabricație digitală.

3. Vizite și excursii educative

- **Vizite la fabrici sau ateliere:** Observarea proceselor tehnologice reale, cum ar fi prelucrarea metalelor, asamblarea electronică sau producția industrială.
- **Excursii la muzee tehnice:** Explorarea istoriei tehnologiei și a inovațiilor din domeniul tehnic.
- **Participare la târguri de știință:** Vizionarea proiectelor altor elevi și prezentarea propriilor lucrări.

4. Concursuri și expoziții

- **Concursuri de creativitate tehnică:** Proiectarea și construirea unui dispozitiv simplu cu resurse limitate.
- **Expoziții de proiecte:** Organizarea unei expoziții în care elevii să-și prezinte realizările tehnice colegilor, părinților și comunității.
- **Competiții de robotică:** Participarea la competiții locale sau regionale adaptate pentru elevii CES.

5. Activități de programare și IT

- **Crearea de jocuri simple:** Folosind platforme precum Scratch sau Tynker, elevii pot dezvolta jocuri interactive.
- **Proiecte de design grafic:** Realizarea de postere, logo-uri sau animații utilizând software accesibil precum Canva.
- **Sesiuni de codare:** Învățarea unor noțiuni de bază de programare prin activități interactive și distractive.

6. Activități comunitare și de voluntariat tehnic

- **Proiecte pentru comunitate:** Repararea mobilierului școlar, crearea de obiecte pentru decorarea sălilor de clasă sau contribuția la amenajarea unui spațiu comun.
- **Ateliere pentru colegi:** Elevii CES pot împărtăși ceea ce au învățat cu alți elevi, sub îndrumarea profesorilor.
- **Sprijin tehnic:** Participarea la mici proiecte comunitare, cum ar fi instalarea unor echipamente sau realizarea unor panouri informative.

7. Activități în aer liber

- **Proiecte tehnice ecologice:** Construirea de dispozitive ecologice, cum ar fi filtre de apă, mini-turbine eoliene sau panouri solare artizanale.

- **Grădinărit tehnic:** Utilizarea sistemelor de irigare automate sau a tehnologiilor pentru monitorizarea plantelor.
- **Tabere tehnice:** Organizarea unor tabere tematice unde elevii să poată experimenta diverse activități tehnice într-un mediu natural.

8. Proiecte interdiscilinare

- **Colaborări cu alte discipline:** Proiecte care combină tehnologia cu arta (crearea de instalații interactive) sau cu științele (realizarea unor experimente practice).
- **Jocuri educative:** Crearea de jocuri mecanice sau electronice care să încurajeze învățarea prin distracție.

9. Activități de mentorat

- **Mentorat tehnic:** Elevii mai mari sau colegii fără CES pot ghida elevii CES în realizarea unor proiecte tehnice.
- **Sesiuni cu profesioniști:** Invitați specialiști din domeniul tehnic pentru a prezenta exemple practice și pentru a răspunde la întrebările elevilor.

Aceste activități sunt concepute pentru a sprijini dezvoltarea competențelor tehnice, a creativității și a abilităților sociale ale elevilor CES, oferindu-le în același timp o experiență de învățare plăcută și semnificativă.

Bibliografie:

1.Avram, C. (2018). *Educația incluzivă: Ghid pentru profesori*. Editura Didactică și Pedagogică.

2.Ministerul Educației și Cercetării din România. (2020). *Ghid pentru integrarea elevilor cu CES în școli*. Disponibil pe site-ul oficial al Ministerului Educației.

3.Mărgulescu, S. (2019). *Incluziunea școlară: Perspective și practici*. Editura Polirom.

4.Popescu, T. (2017). *Educația incluzivă în România: Provocări și oportunități*. Editura Universitară.

EDUCAȚIA ELEVILOR CU CES

GEORGESCU LUMINIȚA-FILOFTEIA
LICEUL „CHARLES LAUGIER" CRAIOVA, JUD. DOLJ

Elevii sunt unici și au un stil propriu de învățare, stil ce ține de factorii de personalitate. Stilul de învățare sau preferințele individuale în învățarea copilului rezultă din inteligență dominantă: elevii vizuali preferă să folosească imagini; elevilor auditivi le place să asculte explicații și citesc cu voce tare; elevii kinestezici au nevoie de activitate fizică pentru a-i ajuta să învețe; elevii interumani sunt sociabili și dornic să folosească limbajul pentru comunicare; elevii cu inteligenta intrapersonală sunt liniștiți și reflectivi și învață ascultând și observând. Beneficiem de o întreagă paletă de strategii ce ajută actul predării în cazul elevilor cu nevoi educaționale speciale. Menirea profesorului este de a facilita accesul fiecărui elev la o multitudine de activități, oportunități, ce sunt atent gândite, oferind astfel servicii pentru toate stilurile de învățare.

Însă, atunci când vorbim de a preda unui elev cu CES, nu este suficient să cunoaștem doar stilul de învățare. Acest lucru nu ne dovedește că vom avea succes la clasă (Suport de curs pentru formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive centrate pe copil, 2016, p.16). Profesorul va avea în minte dificultățile de învățare ca: posibilitatea de a se concentra o scurtă perioadă de timp, ritmul lent de învățare, demotivarea elevului dar și abilitățile elevului. Îl poți ajuta lăsând timp elevului să practice un anumit limbaj, pe care să îl structureze și să îl repete ori de câte ori are nevoie, având răbdare, neîntrerupând elevul ci oferindu-i încurajări, laude, construind încredere.

În loc să corecteze copil, profesorul trebuie să „modeleze" forma corectă. Este o sarcină complexă și cronofagă să identifici eficacitatea diverselor abordări și strategii utilizate astfel încât să poți răspunde unui număr cât mai mare de elevi cu CES, deoarece domeniul este vast, acoperind o serie de nevoi educaționale în toate fazele educației. Strategiile din domeniul educatei elevilor cu CES țin și de anumiți factori, ca:

► Aplicarea metodologiei didactice adecvate;
► Utilizarea materialului didactic adecvat;
► Timp suplimentar pentru munca individuală cu elevul;
► Dobândirea de cunoștințe specifice, abilități și experiență în tratarea diferențiată a elevilor.
► Adaptarea curriculumului
► Elaborarea unui plan individual de învățare pentru fiecare copil cu CES.

Profesorii ar trebui să încerce să aplice strategii care vor ajuta la îndeplinirea nevoile copiilor cu CES și la reducerea dificultățile de învățare, comportamentale, probleme sociale sau emoționale. Cea mai mare provocare și dificultate este demotivarea elevilor ce au probleme comportamentale. Cercetările arată că sunt eficiente practici care pot fi utilizate cu scopul integrării elevilor cu CES. De asemenea, pot fi privite ca practici didactice eficiente în orele incluzive. Acestea implică:

1) Predarea prin cooperare: presupune colaborarea profesorului cu colegi, precum profesorul de la clasă, directorul școlii, profesor itinerant, terapeuti și cu părinții, toți aparținând unei

echipa responsabilă de dezvoltarea copilului. Aceștia colaborează la rezolvarea unor probleme particulare legate de dezvoltarea copilului. În unele țări (cum ar fi Finlanda) există un asistent didactic care ajută copiii cu CES și sprijină profesorii în clasă.
2) Învățarea prin cooperare: toți elevii sunt beneficiarii unui sistem de cooperare în învățare, lucru în echipă și îndrumare de la egal la egal, atât cognitiv, cât și afectiv (social și emoțional). Interdependența pozitivă în învățarea cooperativă permite fiecărui grup membru să contribuie cu propria forță la rezultatul final a activității de învățare. (A., Nicu, E.-R., Conţiu, 2010, p. 42). Copilul cu CES poate învăța de la colegii lor și poate lua performanța lor ca model.
3) Gruparea eterogenă: este foarte eficientă la clasele cu mare diversitate a abilităților copiilor și sprijină cooperarea, învățarea. Copiii cu CES se dezvoltă cognitiv și sociala, în timp ceilalți membri ai grupului învață să accepte și să respecte copilul cu CES.
4) Plan educațional individual (PED): este un plan pedagogic și plan de dezvoltare întocmit pentru fiecare copil cu CES de către profesor. Adaptarea curriculumului se realizează în conformitate cu cea a copilului. Noi obiective de învățare sunt identificate pe baza performanței copilului la ore. Aceste obiective nu ar trebui să fie prea dificile pentru a descuraja copilul, dar nici nu ar trebui să fie prea ușore, deoarece copilul trebuie provocat să învețe noi abilități. Planul cuprinde toate informațiile necesare pentru a urmări progresul copilului și este conceput în cooperare cu alți membri responsabili cu includerea copilului. Participarea activă a părinților joacă un rol important în susținerea dezvoltării elevului.
Obiectivele care se fixează trebuie să fie întotdeauna clare, realizabile şi limitate, fixându-se perioada de timp necesară pentru a fi atinse. Pornind de la această exigenţă, prima distincţie majoră în planurile de intervenţie este cea operată între strategiile proactive şi strategiile reactive.

Strategiile proactive sunt cele care urmăresc să reducă – cu timpul – frecvenţa şi/sau intensitatea comportamentelor indezirabile ale copilului cu CES. În categoria acestor strategii intră: manipulările „ecologice", programele educative şi corectiv-compensatorii şi „tratamentul" comportamental direct (modificările cognitiv comportamentale).

Utilizarea strategiilor reactive –se relaţionează cu primele strategii şi permit să se obţină apariţia, apoi consolidarea şi generalizarea şi în alte contexte a comportamentului-ţintă urmărit prin programele individualizate, în diferite perioade de timp ale procesului educativ şi corectiv compensator.

Realizarea acestor programe necesită o strânsă conlucrare între echipa de profesionişti, în rândul căreia există şi un psihopedagog – ca profesor itinerant – şi părinţii copiilor cu CES. Deci, şi în sistemul legislativ românesc referitor la copiii cu CES trebuie prevăzută intervenţia timpurie, prin munca în echipă interdisciplinară, inclusiv prin aportul profesionist al psihopedagogului itinerant, care conlucrează în chip adecvat fiecărui caz cu părinţii copiilor cu CES.

Un element fundamental de care trebuie sa se tina seama la proiectarea curriculumului destinat elevilor cu cerințe speciale il constituie tipul si gradul deficientei; experiența practica a demonstrat ca pentru elevii cu deficiente severe sau cu deficiente grave asociate, este mai indicata școlarizarea in instituții speciale, după un curriculum propriu, beneficiind de strategii didactice adaptate nivelului lor de receptare si înțelegere a conținuturilor. In cazul acestor copii, procesul integrării sociale va fi sprijinit cu precădere prin valorificarea altor resurse

existente la nivelul comunităţii (centre de zi, asociații sau grupuri de părinţi organizații umanitare sau de sprijinire a persoanelor aflate in dificultate etc.), si mai puțin prin integrarea lor in programul școlilor obișnuite

.

Bibliografie:

1. Buica, C. Principiul normalizării. Formarea atitudinilor pozitive ale personalului didactic privind
integrarea copiilor în dificultate. În Integrarea şcolară a copilului în dificultate / cu nevoi speciale: ghid pentru directorul de şcoală. Bucureşti: CRIPS / RENINCO / FSLI, 2002.
2. Gherguţ, A. Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale. Iaşi: Editura Polirom, 2001.
3. Mara. D. Strategii didactice în educaţia incluzivă. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică RA, 2004.

PROIECT DE LECŢIE

ANDREA MARIA AMELIA
LICEUL TEHNOLOGIC AIUD

Disciplina: Biologie
Clasa a VII –a
Tema: Structura florii la angiosperme- adaptată elevilor cu CES
Tipul lectiei: mixta- de *transmitere şi însuşire a noilor cunoştinţe*
Scopul lecţiei: *Cunoaşterea de către elevi a principalelor elemente forale, în vederea înțelegerii și stabilirii corelației dintre structura și funcția componentelor acestora în procesul de reproducere laplante.*
Obiective operaţionale:
La sfârşitul activităţii de instruire, cursantii vor fi capabili :
O1- Să descrie structura florii
O2 - Să recunoască părțile componente din structura flori
O3 - Să caracterizere rolul indeplinit de fiecare componetă a florii
O4 – Să identifice tipurile de flori
Valori şi atitudini vizate:

- Să manifeste interes pentru subiectul lecţiei prin participare conştientă şi activă la oră.

Demersul didactic:

a) *resurse procedurale*
   - conversaţia euristică
   - observaţia didactică
   - explicaţia
   - modelarea
   - învăţarea prin descoperire
   - învățarea dirijată
   - problematizarea

b) *resurse materiale*
   - material natural
   - fişe de lucru şi de evaluare
   - videoproiector

- flip-chart
- prezentare PPT

c) resurse temporale: 50 min

d) forme de activitate

- individuală
- frontală
- pe grupe

Locul desfăşurării: sala de clasă

Evaluare: formativă, pe parcursul lecţiei şi cu ajutorul fişei de evaluare

Bibliografie:

1. Iuliana Alina Sprînceană, Florina Claudia Ghițulescu, Manual de biologie, clasa a VII-a, Editura ARS Libri, București, 2019;
2.Traian Șăitan, Adriana Simona Popescu, Manual de biologie, clasa a VII-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019;
3.Alexandrina-Dana Grasu, Jeanina Cîrstoiu, Manual de biologie, clasa a VII-a, Editura LITERA , București, 2019;
4. Costică Naela - 2008 - Metodica predării biologiei, Editura Gaphys, Iași
5. Lazăr Viorel, Nicolae Mariana - 2007 - Lecția - forma de bază a organizării procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina biologie, Editura Arves, Craiova
6. Programa școlară

ETAPELE LECȚIEI	ACTIVITATEA PROFESORULUI	ACTIVITATEA ELEVULUI	RESURSE PROCEDURALE	RESUR-SE TEMPO-RALE	OBS.
1. Moment organizatoric	- pregătește materialul didactic. - verifică dacă sunt condiții optime pentru desfășurarea orei.	- se pregătesc pentru oră	Conversația	2 min	
2.Reactualiza-rea cunoştinţelor	- pentru recapitulare profesorul propune un joc didactic ” Mingea invizibilă” prin care elevii își adresează unii altora intrebări folosind o minge	- rezolvă cerința și intră în joc	Conversația Jocul didactic	5 min	
3. Captarea atenţiei	- le arată elevilor imagini cu diferite flori și îi intreabă ce părere au, de ce rulează aceste imagini	- răspund la întrebare	Conversația Observația	5 min	
4. Anunţarea temei şi a obiectivelor	- anunţa tema lecţiei ” Structura florii la angiosperme” şi noteaza titlul pe tablă - le explică elevilor ceea ce trebuie să cunoască la sfârşitul lecţiei	- notează titlul în caiete - ascultă explicaţiile	Conversația	3min	
5.Desfăşurarea lecţiei	- prezintă materialele didactice cu care vor lucre, și le cere să observe și să investigheze florile pe care le au la dispoziție - proiectează imagini PPT la videoproiector cu structura forii la angiosperme și cere elevilor să descrie ceea ce observă. - împarte elevilor fișe de lucru cu structura florii la angiosperme, care conține spatii lacunare, pe care elevii le vor observa și le vor complete pe parcursul lecției, obținând la finalul orei schița lectiei completă; fișa conține și un desen al florii pe care elevii trebuie să îl coloreze pe măsură ce profesorul descrie componentele acesteia. (ANEXA 1) - profesorul începe descrierea florii , realizând în același timp și un colaj cu componentele florii, pe care le lipește pe o coală pe flip –chart	- învestghează materialul didactc natural și observ ă structura flori - observă imaginile ppt prezentate de profesor și încearcă să descrie componentele florii la angiospeme sunt atenți pe parcursul lecției, răspund solicitărilor și completează fisa de lucru. - un elev ajută profesorul să lipească componentele	Conversația Explicația Observația Modelarea Comparația Demonstrația	20 min	

	- pe măsură ce sunt descrise elementele componente ale florii, profesorul cere elevilor să facă investigații pe materialul didactic natural, pe care îl au la dispoziție pe bancă, astfel fiind întărite descrierile si explicatiile. -	florii pentru a completa imaginea, în timp ce restul coloreaza imaginea de pe fisă.			
6. Fixarea cunoştinţelor	- profesorul creează o problemă: importanța albinelor în livada de meri	- analizează problema și discută rolul albinelor.	Conversația Explicația	10 min	
7. Asigurarea feed-back-ului	- le adresează elevilor întrebări din lecție	- răspund la întrebări	Conversația Explicația	3 min	
8. Evaluarea rezultatelor	- aprecieza activitatea elevilor notandu-i și lăudandu- le activitatea		Conversația Explicația	2 min	

SCHIȚA LECȚIEI
ALCĂTUIREA FLORII LA ANGIOSPERME

Rol - asigură procesul de înmulţire la plante -formarea fructului şi a seminţei
Alcatuirea florii
a) peduncul - fixează floarea de tulpină
b) receptacul - sustine învelișul floral si elementele de reproducere
c) învelişuri florale:

- CALICIU (K) = totalitatea sepalelor
  -frunzuliţe verzi
  - sepalele pot fi libere sau unite

- rol: apară organele de înmulțire

- COROLA (C) = totalitatea petalelor
  -frunzuliţe modificate, colorate
  - petalele pot fi libere sau unite

d) organele de reproducere:

- androceu(A) (partea barbateasca), format din totalitatea staminelor
  - o stamină este alcătuită din filament
    anteră cu polen
  -rol:produce grauncioare de polen care conțin celula sexuală barbatească
- gineceu(G) = pistil (partea femeiesca), format din totalitatea carpelelor
  Contine:- stigmat
  stil
  ovar cu ovule
  rol: produce ovule- celula sexuala femeiasca

FUNCȚIILE FLORII

Polenizarea- fenomenul de transport al polenului din anterele staminei pe stigmatul gineceului

-poate fi- directă

- încrucișată - naturală- cu ajutorul: insectelor, păsărilor,vântului.
- artificială

Fecundația- unirea celulei sexuale bărbătești cu celula sexuală femeiască

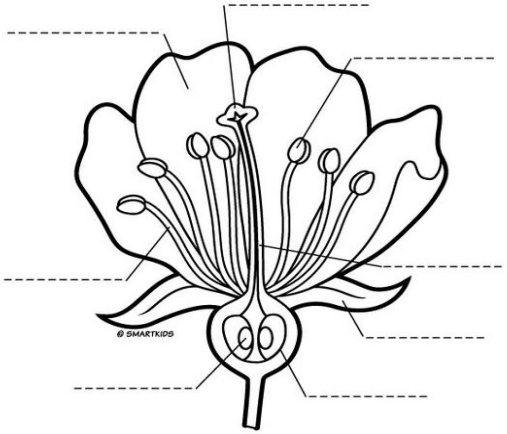

ANEXA 1

FIȘĂ DE LUCRU
(pe care o vor completa pe parcursul orei și o vor atașa în caiete ca și schită a lecției)
ALCĂTUIREAFLORII LA ANGIOSPERME

Rol - asigură procesul de înmulţire la plante -formarea fructului şi a seminţei
Alcatuirea florii
a) peduncul - fixează floarea de tulpină
b) receptacul - sustine învelișul floral si elementele de reproducere
c) învelişuri florale:

- CALICIU (K) = totalitatea .....
  -frunzuliţe verzi
  - sepalele pot fi .....

- rol: apară organele de înmulțire

- COROLA (C) = totalitatea .....
  -frunzuliţe.....
  - petalele pot fi libere sau unite
  - rol:.....

Caliciul şi corola pot fi nediferenţiate = TEPALE
d) organele de reproducere:
- androceul (A) (partea barbatesca), format din totalitatea .....
  - o stamină este alcătuită din .....
  - anteră cu polen
  -rol:produce grauncioare de polen care conțin celula sexuală barbatească

- gineceul (G) = pistil (partea femeiesca), format din totalitatea carpelelor
  Contine:-.....
  .....
  - Ovar cu ovule
  rol: produce ovule- celula sexuală femeiască

FUNCȚIILE FLORII

Polenizarea- fenomenul de transport al polenului din anterele staminei pe stigmatul gineceului
-poate fi- directă
- încrucișată - naturală- cu ajutorul: insectelor, păsărilor,vântului.
- artificială

Fecundația- unirea celulei sexuale bărbătești cu celula sexuală femeiască

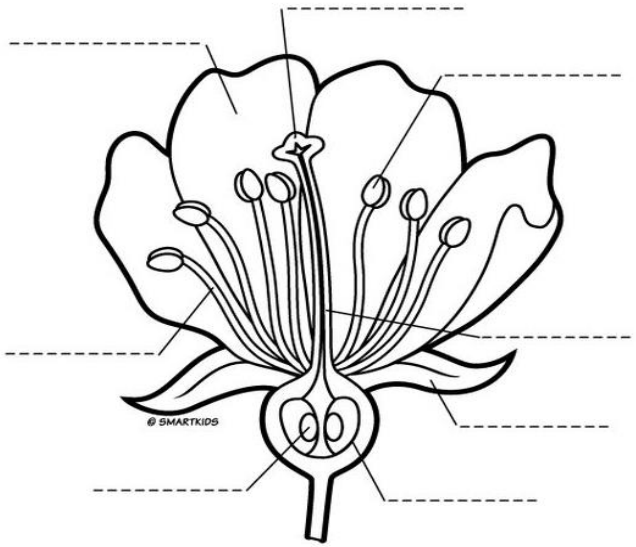

MODALITĂȚI DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

MARIA CĂPÎLNA

LICEUL TEHNOLOGIC AIUD, ALBA

În actul educațional trebuie pornit de la premisa că fiecare copil este unic și trebuie ajutat să-și găsească locul în sala de clasă, fără să se simtă stigmatizat și marginalizat. E de datoria dascălului să trateze cu multă atenție fiecare elev și să abordeze cu seriozitate și copiii cu cerințe educative speciale. Aceștia nu trebuie excluși doar pentru faptul că nivelul lor nu este la egalitate cu restul clasei de elevi. Indiferent de religie, etnie sau alte probleme de natură fizică sau intelectuală cu care se confruntă unii copii, aceștia trebuie tratați cu înțelegere maximă și trebuie acceptați pentru a nu se simți inferiori sau neglijați de cadre didactice sau se colegi.

Incluziunea școlară în sistemul educațional românesc presupune ca tinerii fără probleme și cu dizabilități să învețe împreună și să se sprijine reciproc, devenind un grup solid, bazat pe înțelegere și respect. Un rol semnificativ în integrarea copiilor cu dizabilități la nivelul clasei îi revine cadrului didactic care are datoria să găsească strategii bazate pe colaborare și să favorizeze un climat favorabil interacțiunii sociale. Fiecare copil are un loc important în interiorul clasei, fiindcă el are o valoare indubitabilă prin prisma unicității sale și a calităților pe care le posedă.

Din păcate, nu de puține ori, unii copii cu CES sunt marginalizați de colegii de clasă, excluși de la diferite activități sau priviți cu indiferență de unii dintre cei din jurul lor. Lipsa empatiei și a unei educații corespunzătoare stă la baza acestor acte care pot zdruncina conștiința celor care au avut neșansa de a nu fi considerați egali altor elevi. În aceste condiții, școala ar trebui să aibă în vedere următoarele aspecte:

- Înlăturarea obstacolelor care stau în calea incluziunii;
- Încurajarea toleranței și acceptării copiilor cu CES;
- Pregătirea elevilor cu cerințe educaționale speciale de a face mai ușor față provocărilor;
- Respectarea copiilor diferiți;

Incluziunea școlară reprezintă un proces prin care se urmărește îmbunătățirea actului educațional în vederea valorizării resurselor umane prin implicarea tuturor elevilor din cadrul unei comunități. Educația incluzivă urmărește adaptarea școlii la diversitatea copiilor, adică adaptarea școlii la cerințele speciale de învățare a copiilor dintr-o comunitate.

În concluzie, copiii cu cerințe educaționale speciale trebuie în permanență ajutați să aibă încredere în propriile forțe, deoarece au o stimă de sine scăzută și au nevoie de încurajare și validare. Un cadru didactic dedicat și responsabil cu siguranță va găsi soluțiile optime pentru a-i motiva și a-i sprijini în procesul de recuperare școlară și de adaptare socială. Acest lucru va

fi posibil doar prin cultivarea unui mediu favorabil în care fiecare elev va învăța să fie empatic și să comunice asertiv cu colegii săi.

Bibliografie:

1. Cucoș, C.(2002). Pedagogie, ed.a II-a. Editura Polirom, Iași.

2. David, D. (2006). Metodologia cercetării clinice. Fundamente. Editura Polirom, Iaşi.

3. Gherguț, A. (2011). Evaluare și intervenție psihoeducațională. Terapii educaționale, recuperatorii și compensatorii. Iași, Editura Polirom.

4. Gherguț, A. (2013). Sinteze de psihopedagogie specială, ediția a III-a. Ed. Polirom, Iași.

5. Harwoord, R., Miller, S.A., Vasta, R. (2010). Psihologia copilului. Ed. Polirom, Iași.

6. Cărășel, A; Lazăr (2008) - „Psihopedagogia activităţilor extracurriculare”- Editura Arves.

FIȘĂ DE LUCRU PENTRU ELEVII CU TULBURĂRI DE COMPORTAMENT ȘI TENDINȚE AGRESIVE

BALICA CLAUDIA CORINA

CAIZER DANIELA

COLEGIUL NAȚIONAL "TITU MAIORESCU" AIUD

Răspunde sincer prin DA sau NU

1. Te superi dacă un coleg îți face o observație îndreptățită?
2. În recreații eviți gălăgia, țipetele care îi deranjează pe cei din jur?
3. În clasă, vorbești cu colegii în timpul orelor de curs?
4. Ai lipsit sau întârziat de la ore din motive personale?
5. Îți dai uneori cuvântul de onoare chiar și atunci când spui o minciună?
6. Arunci uneori hârtii pe jos?
7. Mesteci uneori gumă de mestecat în timpul orelor?
8. Faci uneori colegilor farse de prost gust pentru a te distra?
9. Încerci uneori să treci la rând în fața colegilor?
10. Folosești telefonul mobil în timpul orelor?
11. Lași curat și ordine la locul unde ai stat?
12. Te bucuri când un coleg ia notă mică?
13. Dacă greșești față de cineva îți ceri scuze?
14. Dacă ești martor la o faptă necivilizată a unui coleg, iei atitudine și încerci să îl corectezi?
15. Crezi că este necesar și plăcut să te comporți întotdeauna civilizat?
16. Dacă un coleg te lovește din greșeală sau din neatenție, îi adresezi imediat cuvinte urâte?
17. Consideri copiatul la lucrări o dovadă de istețime?
18. Consideri nota la purtare la fel de valoroasă ca la o materie de bază?
19. Obișnuiești ca, față de colegi, să îi iei în derâdere pe profesori?
20. Când primești o notă slabă, consideri că ai fost nedreptățit?

Acum, dacă ai răspuns la toate întrebările, acordă-ți UN punct pentru DA la întrebările cu numărul: 18, 2, 13, 14, 11, 15 și un punct pentru fiecare NU la celelelte întrebări, apoi fă suma lor.

- Pentru un punctaj mai mic de 10 puncte, ai frecvente lipsuri în comportament, dar dacă vrei poți să îndrepți această situație.
- Pentru 10-13 puncte, ai lipsuri vizibile de comportament care cu răbdare și perseverență poți să le corectezi.
- Pentru 13-16 puncte, faci uneori greșeli care se pot corecta.
- Pentru un punctaj mai mare de 17 puncte ai un comportament cuviincios.

Fii perseverent și vei vedea că vei fi elevul cel mai bun!

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

BOGDAN CRISTINA-ANA

LICEUL TEHNOLOGIC AIUD

Conform Ordinului MECTS 5574/ 2011, articolul 6, „Pentru integrarea eficientă a persoanelor cu CES este necesară crearea unor servicii de sprijin specializate în asistenţa psihopedagogică de care să beneficieze copiii/elevii/tinerii integraţi, precum şi a unor servicii de consultanţă pentru cadrele didactice din şcoala incluzivă, ceilalţi elevi, familie şi comunitate.”

Educaţia incluzivă presupune o pedagogie centrată pe elev, ea trebuind să fie accesibilă, deschisă și flexibilă.

Un factor important al incluziunii îl reprezintă cadrele didactice care trebuie să adapteze o atitudine specifică faţă de elevii cu nevoi speciale și să utilizeze metode de predare și materiale specifice.

Din categoria elevilor cu nevoi speciale fac parte copiii cu deficienţe propriu-zise, cu deficienţe senzoriale şi fizice, mintale, comportamentale, copiii cu tulburări emoţionale, cu handicap asociat, cu dificultăţi de cunoaştere şi învăţare, cu deficienţe de comunicare şi interacţiune.

Astfel, în activitatea la clasă, profesorul trebuie să adapteze resursele de care dispune pentru a le capta atenția elevilor cu deficienţe. Acesta trebuie să fie capabil să valorizeze potenţialul fiecărui elev cu cerinte educative speciale urmărind totodată să-i convingă pe ceilalți elevii să-i accepte în colectivitate. Chiar daca implicarea cadrelor didactice este importantă în intregrarea elevilor cu cerinte educative speciale în viaţa şcolară, este nevoie și de integrarea acestora în viața socială și aici intervine familia, care asigură sau care se presupune că ar trebui să asigure climatul potrivit dezvoltării personalității elevului.

Legătura dintre familie și școală trebuie să fie foarte strânsă.

Pe lângă documentele cu evaluări de la specialiști, profesorul trebuie să desfășoare diverse activități de evaluare a elevului cu nevoi speciale..

Se începe cu observarea directă a elevului și interviul cu părinții precum și studierea recomandărilor primite de la specialiști. Acest lucru este important pentru cunoașterea competențelor reale ale elevului.

Se poate elabora un plan de strategii care să vizeze crearea unui climat afectiv, stimularea încrederii în sine, motivaţia pentru învăţare, încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, folosirea sistemului de recompense, laude, încurajări, astfel încât să fie evidenţiat cel mai mic progres.

De asemenea, se urmărește identificarea modului de învățare a acestor elevi și a lucrurilor care îi stimulează și motivează zi de zi.

Un alt aspect important este adaptarea programei școlare la nevoile speciale ale elevilor. Ea se poate modifica în funcție de evoluția elevului pe parcursul unei unități de învățare sau al unui an școlar.

Astfel, profesorul poate recurge la folosirea în cazul elevilor cu ADHD si autism a mijloacelor audio-vizuale, a înlocuirii scrisului de mână cu cel de tipar sau chiar folosirea calculatorului.

Alte jocuri care pot fi folosite în procesul de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă sunt jocul omisiunilor, jocurile asociative – de exemplu „Familia de animale“ sau „La ce foloseşte …?”, jocul ghicitorilor, etc.

Aceste jocuri pot fi folosite atât la clasă cât și în pauze sau în cadrul activităților extrașcolare.

Integrarea şcolară şi socială a elevilor cu nevoi speciale poate fi integrare totală când elevii petrec tot timpul în școala obișnuită, integrare parțială atunci când elevii petrec doar o parte din timp în școala obisnuită sau integrare ocazională cu participare ocazională la diferite activităţi extrașcolare.

În concluzie, școala trebuie să asigure elevului cu nevoi speciale un program de lucru special într-o clasă obișnuită, cu alţi elevi de vârstă apropiată. Acest lucru dă posibilitate elevilor cu nevoi speciale să se integreze mai ușor în colectivitate. Pentru realizarea acestui obiectiv este necesară o muncă în echipă.

Strategiile incluzive au o influență mai puternică decât cele tradiționale care vizează cultivarea relațiilor de prietenie și înțelegere între copii,

Ele pun accent pe acceptare și colaborare între toți elevii dintr-o clasă.

Bibliografie

Verza, Emil - Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității, București, 2011

https://edict.ro/integrarea-copiilor-cu-cerinte-educationale-speciale-ces-in-scolile-de-masa/

ABORDĂRI DIFERENȚIATE ÎN PREDAREA DISCIPLINELOR ECONOMICE PENTRU ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

DREGHICIU ANDREEA ELENA

LICEUL TEHNOLOGIC AIUD

Învățământul special și special integrat este parte integrantă a sistemului naţional de învăţământ românesc și oferă tuturor copiilor/elevilor/tinerilor programe educaționale adaptate gradului de deficiență și nevoilor lor de dezvoltare. Este organizat la toate nivelurile învățământului preuniversitar, în funcție de tipul și gradul dizabilității, astfel: mentală, de auz, de văz, locomotorie, asociată.

Educația specială are în vedere un anumit tip de educație adaptată și destinată copiilor care nu reușesc să atingă în cadrul învățământului obișnuit nivele educative și sociale corespunzătoare vârstei.

Cerințele educaționale speciale solicită abordarea actului educațional de pe poziția capacității elevului deficient sau aflat în dificultate de a înțelege și valorifica conținutul învățării, și nu de pe poziția profesorului sau educatorului care desfășoară activitatea instructiv-educativă în condițiile unei clase omogene sau pseudo-omogene de elevi.

Asigurarea unor condiţtii de viață corespunzătoare pentru persoanele cu cerințe speciale, acceptarea acestora în cadrul societății sau comunității din care fac parte, fiindu-le asigurate aceleași drepturi, responsabilități și posibilități de acces la serviciile comunitare ca și celorlalți membrii ai societății, în scopul dezvoltării și valorificării optime a potențialului de care aceste persoane dispun, se poate realiza numai prin normalizare. Consecințele practice ale normalizării sunt programele și acțiunile bazate pe incluziunea și integrarea copiilor cu nevoi speciale în școala publică.

Principiile educației speciale se referă la:

- Accesibilitate: toți copiii au dreptul la educație.
- Individualizare: adaptarea conținutului și a metodelor didactice la nevoile fiecărui elev.
- Incluziune: integrarea elevilor cu CES în mediul școlar obișnuit, atunci când este posibil.
- Parteneriat: claborarea dintre profesori, părinți și specialiști (psihologi, logopezi, terapeuți).
- Suport continuu: monitorizarea progresului și adaptarea permanentă a intervențiilor educaționale.

Rolul educației speciale este dat de adaptarea curriculumului pentru a dezvolta competențe de bază, promovarea empatiei și a interacțiunii pozitive între elevii cu CES și colegii lor, crearea

unui mediu sigur și stimulativ, care să favorizeze încrederea în sine, dezvoltarea abilităților practice și independente.

Educația incluzivă în domeniul disciplinelor economice presupune adaptarea procesului didactic pentru a răspunde nevoilor specifice ale elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Scopul este să asigure accesul egal la cunoștințe economice și dezvoltarea competențelor necesare pentru integrarea în viața profesională și socială.

Pentru a putea îndeplini rolul educației speciale în cadrul disciplinelor economice, se aplică metode și strategii specifice, cum ar fi:

1. Predare diferențiată, pentru elevii cu CES - este esențial ca materialele și activitățile să fie adaptate nivelului lor de înțelegere și interes. Acest lucru se poate realiza prin simplificarea limbajului economic prin folosirea unor termeni uzuali (de exemplu, explicarea termenului „buget" ca „plan pentru banii familiei") sau utilizarea de exemple concrete din viața de zi cu zi (ex. „Cum cheltuim banii de buzunar" sau „Cum economisim pentru o excursie").

2. Metode didactice interactive și multisenzoriale – se utilizează metode care implică mai multe simțuri sau învățarea active, fiind eficiente pentru elevii cu CES, deoarece le facilitează înțelegerea conceptelor economice. Se poate apela la jocuri de rol care permit simularea unor situații economice precum cumpărarea și vânzarea, gestionarea unui buget, materiale vizuale cum ar fi grafice, diagrame, imagini sau videoclipuri educative pentru explicarea conceptelor economice abstracte, exerciții practice cum ar fi întocmirea unei liste de cumpărături pe baza unui buget dat.

3. Tehnologii asistive - pot sprijini predarea disciplinelor economice prin oferirea de resurse adaptate. Se pot folosi aplicații și platforme interactive pentru simularea tranzacțiilor economice, tutoriale video cu subtitrări sau animații care explică noțiuni economice, software-uri cu funcții de accesibilitate (ex. mărirea textului, citire vocală) pentru elevii cu dificultăți de vedere sau citire.

4. Fragmentarea informației în unități mai mici și ușor de înțeles .

5. Intervenție terapeutică: Terapie ocupațională, logopedică, comportamentală, în funcție de nevoi.

6. Dezvoltarea abilităților practice și relevante - pentru elevii cu CES, este esențială concentrarea pe competențe aplicabile în viața reală. Se poate realiza prin planificarea cheltuielilor zilnice și economisirea banilor, gestionarea timpului și resurselor în contexte economice.

7. Crearea unui mediu de învățare incluziv și prietenos presupune asigurarea unui climat pozitiv, în care elevii cu CES se simt încurajați și sprijiniți să participe activ ți în care se utilizează strategii de motivare, cum ar fi recompense simbolice pentru progres (ex. diplome, puncte).

8. Adaptarea evaluării astfel încât să reflecte progresul individual al elevilor cu CES, nu doar performanța comparative prin teste simplificate, cu întrebări clare, evaluări orale, mai ales pentru elevii care au dificultăți de scriere, exerciții practice în locul testelor teoretice.

9. Promovarea colaborării și sprijinului reciproc adică se pot crea grupuri de lucru mixte, care să includă elevi cu CES și colegi care pot sprijini procesul de învățare.

Una dintre materiile care se studiază de către elevii de la profilul economic este Economia întreprinderii, iar în cadrul acestei discipline se studiază resursele financiare ale entității. Această lecție poate fi adaptată pentru elevii cu CES prin mai multe metode:

1. Exemple din viața de zi cu zi

- Folosirea unor situații familiare elevilor:

Ex.: "O florărie locală are nevoie de spațiu, oameni, bani și idei creative pentru a funcționa. Identificați resursele economice din acest exemplu."

- Întrebare de reflecție: Cum ar afecta lipsa uneia dintre aceste resurse succesul afacerii?

2. Joc de roluri

Elevii pot simula procesul de luare a deciziilor într-o întreprindere:

Roluri: proprietar de afacere, manager de resurse umane, furnizor, client.

Sarcină: Elevii trebuie să identifice și să gestioneze resursele financiare pentru a atinge un obiectiv stabilit, cum ar fi deschiderea unei noi secții sau crearea unui produs nou.

3. Proiect pe echipe: Planificarea unei afaceri

Fiecare echipă își alege o idee de afacere (de ex. o florărie, o cafenea, un atelier de artizanat) și trebuie să identifice:

Resursele materiale (echipamente, clădiri).

Resursele umane (angajați).

Resursele financiare (capital, investiții).

Resursele informaționale (studii de piață, tehnologie).

4. Cazuri concrete din comunitate

Se poate invita un antreprenor local sau discuta despre firme reale, cum ar fi o florărie sau un mic magazin. Se pot adresa întrebăriprecum:

Ce resurse folosește această afacere?

Cum pot fi gestionate mai eficient resursele economice?

În concluzie, abordările diferențiate în predarea disciplinelor economice pentru elevii cu CES contribuie la integrarea acestora în procesul educațional și la dezvoltarea unor competențe relevante pentru viață. Prin adaptarea conținutului, a metodelor de predare și a evaluării, profesorii pot crea oportunități egale de învățare și pot sprijini dezvoltarea elevilor într-un mod sustenabil și eficient.

Bibliografie:

1. Bădilă D., Economia întreprinderii, Ed. Universitatea Lucian Blaga, Sibiu, 2016.
2. Cornea A. (coordinator), CES – Ghid pentru profesori, Ed. Magic Sens, București, 2019.
3. Cucoș C., Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 2024.
4. https://www.edu.ro/invatamant-special

JOCUL DIDACTIC, STRATEGIE DE INCLUZIUNIE A COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

NEMEȘ ROZALIA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 2 AIUD

Creativitatea pedagogică își are rațiunea de a fi în faptul că predarea presupune întotdeauna situații unice, elevi diferiți, contexte de viață diferite, experiențe de învățare variate etc. Oricât de bună ar fi cunoașterea pedagogică, ea ar rămâne irelevantă fără potențialul creativității pedagogice de a identifica soluțiile cele mai bune la problemele concrete cu care cadrul didactic se confruntă. Este unul dintre motivele pentru care pedagogia se ferește de a concepe și oferi rețete, pentru că realitatea concretă pe care profesorul o întâlnește în clasă nu se va încadra niciodată în matricea teoretică; pentru a apela la o metaforă, cunoașterea pedagogică îi oferă cadrului didactic cunoștințe despre navigația pe apă, instrumentele (barcă, vâsle etc.), dar nu poate să-i spună exact cu ce se va confrunta în călătoria pe fluviu.Înarmat cu tot ce trebuie, profesorul este singur în fața situației concrete și va trebui să aibă capacitatea de a combina ceea ce are și de a construi noi instrumente atunci când acest lucru se impune.(Pânișoară I. O. – 2015)

La nivelul învățământului special, jocul didactic oferă un cadru prielnic de realizare a unui învățământ activ, stimulând în același timp educarea limbajului elevilor cu cerințe educaționale speciale. Jocul didactic este una dintre formele de activitate prin intermediul căreia se pot realiza sarcini didactice din mai multe motive:

- copiii sunt mai deschiși când află că se vor juca;
- prin bucuria pe care o provoacă jocul, cunoștințele, priceperile și deprinderile au șanse să se fixeze cu mai mare durabilitate;
- motivează învățarea activă;
- are de asemenea un rol terapeutic, realizând devierea stresului și tensiunii prin canalizarea energiei spre activități atractive.

Jocul didactic angajează în activitatea de cunoaștere cele mai importante procese psihice, cele mai intime operații ale acestora, având în același timp, un important rol formativ și educativ.În joc copilul se găsește în situația de actor, de protagonist și nu de spectator, ceea ce corespunde foarte bine dinamismului gândirii, imaginației și vieții lui afective, unei trebuințe interioare de acțiune și afirmare (Cerghit I.,Metode de învățământ). Prin joc se realizează, într-o manieră specifică, numeroase sarcini de învățare, rolul lor nefiind doar ludic. Menirea jocului este de a crea momente de destindere, de relansare, de odihnă, dar pe același fond general de activitate, care este dominantă la fiecare lecție, în funcție de obiectivul de referință urmărit. Așadar, strategia didactică trebuie să includă neapărat în coordonatele sale și această preocupare a profesorului, prin captarea și menținerea în permanență, în condițiile de ,, înaltă tensiune a atenției și interesului elevului".Una din căile de realizare a acestui obiectiv o reprezintă jocul didactic. Având în vedere cele menționate mai sus, jocurile didactice sunt adaptate cu succes în incluziunea copiilor cu cerințe educative speciale.

Prin joc copilul își angajează întreg potențialul psihic, își ascute observația, își cultivă inițiativa, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, își dezvoltă spiritul de cooperare, de echipă. Dintre toate metodele și procedeele utilizate în cadrul activităților afective, jocul reprezintă mijlocul cel mai eficient prin care copiii iau contact cu lumea, înțeleg evenimentele din jur și învață din acestea.

Subliniind valoarea cognitivă a jocului didactic, Ioan Cerghit relevă că prin el ,,(...) copilul imaginează, rejoacă o lume reală în scopul de a cunoaște mai bine, de a-și lărgi orizontul de cunoaștere, de a-și forma anumite deprinderi" (Cerghit I., Metode de învățământ).

Profesorul psihopedagog împreună cu cadrul didactic, proiectează acest tip de activitate cunoscându-și clasa de elevi, este răspunzător de pregătirea, conducerea și îndrumarea jocului didactic în învățământul special. Acesta alege sarcinile didactice în concordanță cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, cu gradul de deficiență. Profesorul psihopedagog are și rol motivator, declanșând și întreținând interesul elevilor, curiozitatea și dorința acestora de a învăța. Având în vedere rezistența scăzută la efort intelectual, capacitatea redusă de înțelegere în actul de învățare a elevilor cu cerințe educaționale speciale, lipsa de interes pentru învățare, consider că cel puțin o parte din sarcinile de învățare pot fi realizate prin diferite tipuri de jocuri, care să fie create și adaptate astfel încât elevii să fie mai receptivi și să-și mențină atenția pe o perioadă de timp mai îndelungată.

Ursula Şchiopu susţine ideea că "jocul apare ca o activitate fundamentală formativă şi dominantă în copilărie, iar munca are aceleaşi caracteristici, este un fel de anticameră vastă şi bogat ornată a muncii." Aşadar, jocul trebuie privit drept activitate care formează, modelează inteligenţa, dar şi să surprindă numeroasele caracteristici ale sale. De asemenea, jocul prilejuieşte o refacere energetică, o relaxare, o odihnă evidentă, pe când munca se realizează printr-un important consum de energie care trebuie refăcut. Jocul copiilor poate constitui un teren important de descifrare a capacităţilor psihologice, inclusiv a celor intelectuale şi a trăsăturilor de personalitate, a aspectelor mai importante ale sociabilităţii copilului. Ele pot surprinde prin modul în care se joacă.

Jocul este însăși esența copilăriei, grație tuturor valențelor pe care le are.

BIBLIOGRAFIE:

Cerghit I. *Metode de învățământ,* Editura Polirom, 2006

Pânișoară I.O., *Profesorul de succes/59 de principii de pedagogie practică*, Editura Polirom, 2015

Șchiopu U., (coordonator), *Probleme psihologice ale jocurilor și distracțiilor*, Editura Didactică și Pedagogică București, 1970**.**

STRATEGII DE INCLUZIUNE ALE ELEVILOR CU CES LA MATEMATICĂ - DETERMINANȚI

UILĂCAN ROXANA VIORICA

LICEUL TEHNOLOGIC AIUD

Strategiile de incluziune în procesul de predare-învățare pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) presupun adaptarea metodelor și materialelor pentru a răspunde diverselor nevoi individuale, astfel încât toți elevii să se simtă valorizați și implicați. Aceste strategii includ diferențierea predării, care constă în adaptarea conținutului, procesului și produsului în funcție de nivelul fiecărui elev, permițând accesibilizarea conceptelor dificile.

Un alt element important este utilizarea resurselor vizuale și tactile, precum diagrame, scheme, piese manipulabile sau aplicații interactive, care transformă noțiunile abstracte în experiențe concrete. Elevii pot beneficia și de fragmentarea lecțiilor în pași mici și progresivi, ceea ce le oferă mai mult timp pentru a asimila informația și a practica conceptele în ritmul propriu.

În cadrul activităților de grup, strategii precum peer teaching sau învățarea colaborativă permit elevilor cu CES să primească sprijin de la colegii lor, stimulând integrarea socială și dezvoltarea încrederii în sine. De asemenea, tehnologia joacă un rol semnificativ, prin utilizarea de software educațional sau platforme digitale care permit simularea și explorarea determinanților într-un mod interactiv.

Un alt aspect esențial este suportul personalizat, care presupune sesiuni individuale sau explicarea suplimentară a conceptelor, alături de feedback constant și pozitiv, pentru a încuraja progresul elevului și a-i crește motivația. În final, crearea unui mediu prietenos și incluziv, în care greșelile sunt privite ca oportunități de învățare, ajută elevii să se simtă acceptați și încurajați să participe activ la lecții. Aceste strategii pot fi combinate și ajustate pentru a răspunde cât mai bine diversității din clasă.

Astfel, strategiile de incluziune a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) la lecțiile de matematică, în special pentru subiectul determinanți, trebuie să fie adaptate nevoilor individuale ale fiecărui elev, punând accent pe diferențierea predării și pe asigurarea unui mediu de învățare accesibil și motivant. Iată o prezentare detaliată a principalelor strategii:

1. Diferențierea predării

Diferențierea predării este o strategie fundamentală pentru incluziune. La lecțiile de matematică, aceasta constă în:

- Adaptarea conținutului: Pentru elevii cu CES, conținutul poate fi simplificat prin utilizarea unor exemple mai concrete și relevante pentru viața lor cotidiană. În cazul determinanților, acest lucru ar putea însemna să explici utilizările lor practice (de exemplu, în geometrie sau fizică) pentru a oferi context.

- Adaptarea procesului: Predarea poate fi structurată în pași mici și bine definiți. În loc să introduci toate metodele de calcul al determinantului dintr-o dată, poți începe cu matrice de ordin 2x2 și să adaugi treptat complexitate.
- Adaptarea produsului: Sarcinile date elevilor pot fi diferențiate, oferind exerciții mai simple pentru unii elevi și provocări mai complexe pentru ceilalți. De exemplu, un elev poate lucra doar cu determinanți de ordin 2x2, în timp ce altul poate rezolva determinanți de ordin 3x3.

2. Utilizarea resurselor vizuale și tactile

Elevii cu CES beneficiază adesea de resurse care transformă noțiunile abstracte în elemente vizuale sau manipulabile:

- Diagrame și scheme: Reprezintă matricele și pașii pentru calcularea determinantului folosind culori sau simboluri care ajută la înțelegerea structurii.
- Materiale manipulabile: Poți crea piese de carton sau plastic care reprezintă elementele unei matrice, pe care elevii le pot muta și organiza pentru a înțelege cum se calculează determinantul.
- Aplicații interactive: Software-uri precum GeoGebra sau alte platforme digitale permit elevilor să vizualizeze modul în care se calculează determinantul prin mișcări dinamice și explicări pas cu pas.

3. Fragmentarea informației și ritmul propriu

Pentru a evita supraîncărcarea cognitivă, este esențial să fragmentezi informația în pași mici:

- Predarea progresivă: Explică fiecare etapă a calculului unui determinant înainte de a trece la următoarea. De exemplu, începe cu definiția unui determinant, urmează calculul unui determinant de ordin 2x2 și abia apoi treci la ordinea 3x3.
- Timp suplimentar: Oferă elevilor cu CES mai mult timp pentru a rezolva exercițiile și asigură-te că înțeleg fiecare etapă înainte de a avansa.

4. Colaborarea și învățarea în echipă

Integrarea socială și colaborarea sunt esențiale pentru incluziune:

- Grupuri mixte: Formează grupuri în care elevii cu CES lucrează împreună cu colegii lor, încurajând sprijinul reciproc.
- Peer teaching: Elevii care înțeleg mai bine materialul pot fi încurajați să explice colegilor lor. De exemplu, un coleg poate ajuta un elev cu CES să descompună un determinant de ordin 3x3 într-un mod mai simplu.
- Activități de colaborare: Organizează jocuri educative sau sarcini de grup care implică calculul determinantului, pentru a crește motivația și implicarea.

5. Utilizarea tehnologiei

Tehnologia poate simplifica procesul de învățare și îl poate face mai atractiv:

- Software matematic: Platforme precum GeoGebra sau Desmos pot fi utilizate pentru a calcula și vizualiza determinantul pas cu pas.
- Videoclipuri explicative: Resurse video pot fi folosite pentru a explica lecția într-un mod accesibil și repetabil.
- Table interactive: Permite elevilor să participe activ la rezolvarea exercițiilor prin utilizarea unei table interactive sau a altor dispozitive.

6. Suport personalizat și feedback constant

Elevii cu CES au nevoie de un suport suplimentar pentru a progresa:

- Sesiuni individualizate: Oferă explicații suplimentare sau lucrează individual cu elevul pentru a clarifica neînțelegerile.
- Feedback frecvent: Laudă eforturile și explică greșelile într-un mod constructiv. De exemplu, dacă elevul greșește semnul la calculul unui determinant, arată-i cum se corectează, fără a descuraja.
- Fișe de lucru personalizate: Creează fișe adaptate nevoilor fiecărui elev, cu exerciții gradate în dificultate.

7. Crearea unui mediu prietenos și incluziv

Atmosfera din clasă joacă un rol crucial în incluziune:

- Acceptarea greșelilor: Încurajează elevii să învețe din greșeli și subliniază că acestea sunt normale și utile în procesul de învățare.
- Recunoașterea progresului: Evidențiază progresele individuale, oricât de mici ar fi. De exemplu, dacă un elev reușește să calculeze un determinant simplu, laudă-l pentru efort și progres.
- Evitarea comparațiilor: Concentrează-te pe dezvoltarea individuală a fiecărui elev, fără a-i compara cu colegii.

Într-o lecție despre determinanți, se poate începe cu o activitate vizuală. Se oferă elevilor piese de carton care reprezintă elementele unei matrice de 2x2. Se explică regula determinantului (a*d* - *b*c) folosind culori diferite pentru a evidenția operațiile. După ce elevii se familiarizează cu această metodă, se trece la exemple numerice simple, încurajând colaborarea în grupuri. Se utilizează o aplicație interactivă pentru a vizualiza determinantul unei matrice 3x3, apoi oferă fișe de lucru diferențiate pentru practică. La final, ne asigurăm că fiecare elev primește feedback pozitiv și clar despre activitate.

În concluzie, aceste strategii nu doar că sprijină învățarea matematicii, dar și construiesc încrederea elevilor cu CES, promovând integrarea lor completă în comunitatea școlară. Aceste strategii pot fi combinate și ajustate în funcție de specificul clasei și de nevoile individuale ale elevilor. Scopul este să creezi o experiență de învățare incluzivă, în care toți elevii să aibă șanse egale de succes.

Bibliografie

1. Cojocaru, V. (2016). *Strategii didactice de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale.* București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Mitchell, D. (2014). *What Really Works in Special and Inclusive Education: Using Evidence-Based Teaching Strategies.* Routledge.
3. Neacșu, I. (2006). *Metode și tehnici de învățare eficientă.* București: Editura Polirom.

TEHNOLOGII ASISTIVE PENTRU ELEVII CU CES ÎN PREDAREA DISCIPLINELOR ECONOMICE

VÂRTEIU DANIEL PETRU

LICEUL TEHNOLOGIC AIUD

Educația specială este un domeniu dedicat sprijinirii copiilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale (CES) sau dizabilități, pentru a le asigura accesul la o educație echitabilă și adaptată nevoilor lor. Acest tip de educație implică metode, strategii și resurse specifice pentru a facilita învățarea și integrarea acestor elevi în societate.

Educația specială se caracterizează prin individualizare, adică crearea de planuri educaționale personalizate pentru fiecare elev în funcție de abilități și nevoi, cooperarea între profesori, psihologi, logopezi, terapeuți ocupaționali și alți specialiști, aplicarea metodelor alternative prin utilizarea tehnologiilor asistive, materialelor vizuale și tehnicilor de predare specifice, precum și prin pregătirea elevilor pentru a deveni independenți și pentru a se integra în comunitate.

În educația specială se pot întâlni diferite tipuri de dizabilități: dizabilități fizice, cum ar fi mobilitate redusă, probleme de coordonare motorie, dizabilități cognitive, cum ar fi deficiențe de învățare, tulburări intelectuale, tulburări de spectru autist (TSA), deficiențe senzoriale precum pierderea auzului sau a vederii, tulburări emoționale și de comportament.

Educația specială se poate realiza numai dacă se respectă principiile fundamentale:

1. Incluziune: Integrarea copiilor cu CES în școlile de masă, atunci când este posibil.
2. Respectarea diferențelor: Promovarea unui mediu în care diversitatea este valorizată.
3. Parteneriat cu familia: Implicarea părinților în procesul educațional.
4. Accesibilitate: Adaptarea mediului școlar pentru a răspunde nevoilor elevilor.

Rolul educației speciale este esențial în asigurarea dreptului fiecărui copil la educație, indiferent de nevoile sale specifice. Aceasta contribuie la dezvoltarea abilităților academice, sociale, emoționale și funcționale ale copiilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale (CES) sau dizabilități, promovând incluziunea și egalitatea de șanse.

Educația incluzivă în domeniul disciplinelor economice este un demers pedagogic care asigură accesul tuturor elevilor, inclusiv al celor cu cerințe educaționale speciale (CES), la educația economică și financiară. Scopul său este de a crea un mediu în care fiecare elev să învețe și să-și dezvolte competențele economice, indiferent de abilități sau dizabilități, contribuind la integrarea socială și profesională. Educația incluzivă în acest domeniu urmărește să ofere tuturor elevilor șansa de a învăța concepte economice, de a înțelege funcționarea pieței și de a-și dezvolta competențe financiare și antreprenoriale, indiferent de dizabilități, dificultăți de învățare sau alte bariere.

Predarea disciplinelor economice pentru elevii cu cerințe educative speciale (CES) necesită metode adaptate care să răspundă diversității lor de nevoi. Aceste metode trebuie să fie interactive, flexibile și să includă suport vizual, auditiv sau tactil, în funcție de specificul elevului. Între metodele eficiente care se pot folosi se remarcă:

1. Metodele vizuale: grafice și diagrame simplificate, prezentări vizuale.
2. Metode practice și experiențiale: simulări economice, proiecte practice.

3. Metode colaborative: învățarea în echipe, metoda Brainstorming.
4. Metode digitale: utilizarea tehnologiilor asistive, jocuri educative online, tutoriale video
5. Metode multisenzoriale: materiale tactile.
6. Metode ludice: joc de rol.
7. Metode de învățare diferențiată: curriculum adaptat, plan individualizat de învățare.

Utilizarea tehnologiilor asistive în predarea disciplinelor economice în cazul elevilor cu cerințe educationale speciale

Integrarea tehnologiilor asistive în predarea disciplinelor economice pentru elevii cu cerințe educative speciale (CES) poate transforma semnificativ procesul de învățare, făcându-l mai accesibil, interactiv și eficient. Utilizarea acestor metode facilitează accesul la învățare, îmbunătățesc înțelegerea conceptelor și sprijină dezvoltarea competențelor.

Tehnologiile asistive care pot fi utilizate în predarea disciplinelor economice sunt:

1. Softuri educaționale adaptate: aplicații și platforme pentru învățare economică, care permit personalizarea conținutului și integrarea vizuală.

2. Table interactive SMART sau dispozitive tactile: permit predarea conceptelor economice prin grafice, diagrame și exerciții interactive, precum realizarea de tabele financiare sau diagrame de cerere și ofertă. Elevii pot interacționa direct cu conținutul vizual pentru o mai bună înțelegere.

3. Tehnologii pentru elevii cu dizabilități fizice: tastaturi și mouse-uri adaptate pentru elevii cu dificultăți motorii, dispozitive cu comenzi vocale.

4. Aplicații de gestionare a timpului și organizare: planificatoare digitale care permit elevilor cu dificultăți de organizare să beneficieze de alerte și structuri vizuale pentru a urmări termenele, cititoare de ecran sau subtitrări și transcrieri în timp real.

5. Jocuri educative adaptate.

Una dintre materiile care se studiază de către elevii de la profilul economic este Economia întreprinderii, iar în cadrul acestei discipline se studiază tipurile de societăți comerciale. Această lecție poate fi adaptată pentru elevii cu CES prin utilizarea tehnologiilor asistive.

Utilizarea tehnologiilor asistive poate sprijini atât accesibilitatea, cât și înțelegerea profundă a materialului. Iată câteva exemple de tehnologii asistive utile și moduri de utilizare:

1. Tehnologii asistive pentru elevii cu deficiențe de vedere

a) Cititoare de ecran (screen readers)

Exemple de software: JAWS, NVDA

Utilizare: Citirea și explicarea textelor despre tipurile de societăți comerciale (SRL, SA, etc.) din documente sau resurse online.

Activități: Elevii pot asculta descrierile tipurilor de societăți comerciale, însoțite de exemple, prin citirea textului de pe ecran.

b) Aplicații de text-to-speech (Text-to-Speech)

Exemple de aplicații: NaturalReader, Balabolka

Utilizare: Convertirea materialelor scrise (manuale, fișe de lucru) într-un format audio pentru a ajuta elevii cu deficiențe de vedere să înțeleagă mai bine conceptele și să participe activ la lecție.

Activități: Elevii pot asculta exemple despre tipuri de societăți comerciale, de ex. diferențele între SRL și SA.

2. Tehnologii pentru elevii cu dificultăți de învățare și deficiențe cognitive

a) Platforme interactive de învățare (gamificare)

Exemple de platforme: Kahoot, Quizizz, Nearpod

Utilizare: Crearea unor jocuri educaționale și quizuri interactive pentru a verifica înțelegerea elevilor despre tipurile de societăți comerciale.

Activități: Elevii pot răspunde la întrebări despre caracteristicile societății pe acțiuni sau societății cu răspundere limitată într-un mod interactiv și ludic.

b) Mind maps (hărți mentale) și diagrame vizuale

Exemple de aplicații: MindMeister, Canva, Lucidchart

Utilizare: Crearea de diagrame vizuale care ilustrează diferențele dintre tipurile de societăți comerciale.

Activități: Elevii pot crea o diagramă comparativă cu tipuri de societăți comerciale și caracteristicile lor principale (ex: SRL, SA, SNC).

c) Aplicații pentru organizarea și simplificarea informației

Exemple: Google Keep, Microsoft OneNote

Utilizare: Elevii pot folosi aplicații pentru a crea notițe clare și organizate despre tipurile de societăți comerciale, adăugând imagini și text pentru a înțelege mai bine fiecare tip de societate.

Activități: Crearea unui ghid personalizat pentru fiecare tip de societate comercială.

3. Tehnologii pentru elevii cu deficiențe de auz

a) Subtitrări și transcriere automată

Exemple de software: Google Meet, Otter.ai

Utilizare: Pentru elevii cu deficiențe de auz, transcrierea automată a lecției, inclusiv a dialogurilor din clasă, ajută la înțelegerea mai bună a materialului despre societăți comerciale.

Activități: Elevii pot viziona o prezentare despre tipurile de societăți comerciale, cu subtitrări și transcriere în timp real.

b) Videoclipuri educaționale cu subtitrări

Exemple de resurse: YouTube, TED-Ed

Utilizare: Vizionarea unor videoclipuri educaționale despre diferitele tipuri de societăți comerciale, însoțite de subtitrări.

Activități: Elevii pot viziona exemple de prezentări video despre SRL, SA și altele, cu subtitrări pentru a înțelege conceptele.

4. Dispozitive și instrumente pentru elevii cu dificultăți motorii

a) Tastaturi adaptate și trackball-uri

Exemple: Tastaturi ergonomice, trackball-uri sau tablete cu stylus

Utilizare: Elevii cu dificultăți motorii pot folosi dispozitive alternative pentru a interacționa cu software-ul educațional, a introduce informații și a participa la activități de învățare, cum ar fi completarea unor fișe de lucru sau diagrame.

Activități: Elevii pot crea un tabel comparativ între tipurile de societăți comerciale utilizând Excel sau Google Sheets.

b) Tablete și aplicații de desen (pentru elevii cu dificultăți motorii)

Exemple: Microsoft Surface, iPad cu stylus

Utilizare: Folosirea tabletelor pentru a crea ilustrații și diagrame legate de tipurile de societăți comerciale.

Activități: Elevii pot desena o diagramă în care diferitele tipuri de societăți comerciale sunt reprezentate vizual.

5. Aplicații educaționale pentru toate tipurile de CES

a) Softuri educaționale de învățare a conceptelor economice

Exemple de platforme: Duolingo (pentru învățarea limbajului de specialitate), Edpuzzle (pentru videoclipuri interactive)

Utilizare: Crearea unor lecții interactive despre tipurile de societăți comerciale, care includ întrebări și activități bazate pe videoclipuri, teste și exerciții.

Activități: Elevii pot participa la exerciții interactive care explică ce este un SRL și un SA, prin feedback imediat și exemplificări.

b) Aplicații de învățare prin simulare

Exemple: Simulări financiare simple (ex. Simularea unei afaceri pe baza unui tip de societate comercială)

Utilizare: Elevii pot experimenta cum funcționează un tip de societate comercială în viața reală prin aplicații care simulează activități economice.

Activități: Elevii pot crea propriile lor „societăți comerciale" într-o aplicație și pot lua decizii economice, cum ar fi înregistrarea profitului sau a pierderii.

Prin utilizarea acestor tehnologii se obține îmbunătățirea accesibilității lecției despre tipuri de societăți comerciale pentru elevii cu CES, creșterea participării și a înțelegerii elevilor prin tehnologii interactive și personalizate, promovarea unor lecții mai atractive și mai accesibile, adaptate nevoilor fiecărui elev.

În concluzie, tehnologiile asistive permit elevilor cu CES să participe activ la lecțiile de economie, oferindu-le acces la conținutul educațional într-un mod personalizat și asigură că toți elevii, indiferent de dificultăți, pot învăța în mod eficient prin adaptarea materialelor didactice la nevoile individuale ale elevilor. Utilizarea simulatoarelor economice, aplicațiilor interactive și jocurilor educaționale încurajează dezvoltarea competențelor economice într-un mod activ și practic. Elevii pot învăța concepte economice complexe prin jocuri de rol, simulări de management al resurselor sau analize de piață, într-un cadru interactiv și captivant.

Tehnologiile interactive și multimedia captează atenția elevilor, făcând lecțiile economice mai atractive. Elevii cu CES pot experimenta o învățare mai dinamică, iar utilizarea de aplicații și software-uri atractive contribuie la creșterea motivației și implicării lor în procesul educativ.

Totodata, tehnologiile asistive le permit elevilor cu CES să devină mai autonomi în învățare. Aceștia pot utiliza aplicații care le permit să învețe în ritmul propriu, să repete lecțiile și să primească feedback instantaneu, ceea ce sprijină învățarea auto-reglată.

Bibliografie:

1. Bădilă D., Economia întreprinderii, Ed. Universitatea Lucian Blaga, Sibiu, 2016.
2. Cornea A. (coordinator), CES – Ghid pentru profesori, Ed. Magic Sens, București, 2019.
3. Marin T., Marin A. L., Pedagogie. Compediu, Ed. Pro Universitaria, București, 2024.
4. https://www.edu.ro/invatamant-special

METODE INTERACTIVE DE INCLUZIUNE A PREȘCOLARILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

HOCEANU CARMEN LILIANA
CJRAE Iași – Grădinița cu program prelungit nr. 2
și Grădinița cu program prelungit nr. 3 Pașcani

Cunoaşterea şi evaluarea personalităţii au valenţe formative în plan psihologic și pedagogic fiind demersuri ce analizează progresul și motivează activitatea cadrului didactic: reduc diferenţele individuale dintre copii și facilitează construcţia personalităţii, progresul educativ al preșcolarului și modalităţile adecvate de predare, consolidare, evaluare şi ameliorare a cunoștințelor, identificarea cauzelor de profunzime a dificultăţilor de învăţare și intervenţia psihopedagogică pentru valorizarea preșcolarului capabil de performanţe..

În perioada preșcolarității copilului îi sunt puternic solicitate intelectul pentru achiziţionarea de cunoştinţe, formarea şi consolidarea de abilităţi motorii, respectiv deprinderi de autonomie, socializare, scriere și citire: copilul trebuie să se adapteze, să-și formeze răbdarea, concentrarea atenției pe un subiect cel puţin 30 de minute, distributivitatea și flexibilitatea atenției, perseverența și efortul voluntar în sarcini complexe, disciplina fiind mai strictă, orarul mai riguros și universul relaţional mai bogat (Verza, 2000, p. 111).

De asemenea cadrul didactic asigură disciplinarea coerentă antrenând activitatea intelectuală cu un model de gândire şi acţiune şi verificând respectarea regulilor (Dumitru, Ungureanu, 2005, p. 102): petrecând timp cu colegii preșcolarul cunoaşte o nouă faţetă a realității colectivului şcolar respectiv câștigarea unui statut în grupă (neutralitatea afectivă) și trăirea emoțiilor, dezvoltarea de competențe socio-emoționale prin activități variate formale și informale, extracurriculare ghidate activ de educator. Analiza ghidată a variatelor situații din povești descrie și valorizează adevărul, curajul, bunătatea, vitejia, iubirea celuilalt, sinceritatea, dezvoltă ideea de autenticitate, trăsături de personalitate precum bunătatea, curajul, competența în a birui răul și minciuna, încrederea în sine, sociabilitatea, optimism, răbdarea, conștiinciozitatea, sentimente de bucurie, entuziasm, dreptate și curaj, cu noi valențe modelate de părinte sau societate, preșcolarul găsind înțelegere și acceptare că acţiunea modifică lumea din jur și principiul reciprocității „a se comporta cu alții așa cum vor să fie tratați de alții” scade consecințele comportamentului intenţional și pedeapsa.

Dezvoltarea emoţional - comportamentală și *cognitivă* a preșcolarilor este facilitată de jocul didactic şi poveștile imaginative prin eliminarea blocajelor emoționale, îmbunătățirea atenției și a deprinderilor de scris-citit (Unnsteinsdóttir, 2012, pp. 328 – 332). Activităţile extracurriculare și informale eficientizează *strategiile de relaţionare,* gândirea flexibilă și sentimentul de responsabilitate fiind dezvoltate pe baza relațiilor simpatetice, predarea de conținuturi fiind realizată pe bază de atașament securizant (Sabo, Mureșanu, 2014, pp. 696 – 701).

Relația cu covârstnicii preșcolari este la fel de importantă: interacțiunea socială cu alți copii similari ca vârstă, abilități și cunoaștere, provoacă multiple competențe valoroase ce-i sunt necesare pentru întreaga viață (Bukowski, Buhrmester, Underwood, 2011, pp. 153 - 179). În relație cu covârstnicii copiii învață să inițieze și să mențină relații sociale, să gestioneze conflictul, împrumutul-returnarea de obiecte, compromisul și câștigul, dezvoltă relații mutuale și complexe de joc, atinge scopuri, realizează acțiuni și rezolvă neînțelegeri oferindu-și sprijinul. Prin aceste experiențe copiii dezvoltă prietenii suportive ca sursă de manifestare și întărire a securizării și suportului oferit de părinți (Rubin, Coplan, Chen, Bowker, McDonald, 2011, pp. 519 - 570).

Acceptarea de către ceilalți copii devine o importantă sursă de afirmare și stimă de sine în timp ce respingerea dezvoltă ulterioare probleme de conduită (comportament agresiv).

Inaintarea în vârstă dezvoltă confortul copiilor la schimbare și confruntarea cu bullyingul, victimizarea și gestionarea situațiilor tensionate. *Compararea socială* cu covârstnicii presupune evaluarea abilităților, cunoștințelor și calităților personale, și poate genera trăirea insuficienței, sentimente de inferioritate, teama de ridicol și de a fi incapabil, rușine. Fiecare aspect al relaționării cu covârstnicii presupune diferite abilități sociale și emoționale ce transgresează relația părinte-copil, influențând dezvoltarea personalității și a conceptului de sine din viitoarele relații.

Experiența de relaționare a copiilor din familie și grupuri de covârstnici extinde repertoriul abilităților sociale și emoționale ale copiilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale care sunt integrați treptat în colectiv cu efortul tuturor celor din grădiniță: jocurile sunt adaptate în funcţie de deficienţa copilului, pentru a putea facilita exprimarea propriilor capacităţi, schimbul de informaţii despre lumea în care trăiesc, relaționarea cu oamenii şi obiectele, învăţarea orientării în timp şi spaţiu. Jocurile sociale oferă șansa relaționării adaptate și supravegheate cu alți copii, lucrul după un curriculum planificat diferenţiat, cu programe specifice de predare-învăţare şi evaluare specializate într-un climat afectiv pozitiv, de încredere, motivant, încurajând sprijinul şi cooperarea colegilor, implicarea, independenţa, efortul în etape mai mici și realizabile, autonomia personală, apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor, recompensa, lauda, încurajările.

Abordarea incluzivă susţine că responsabilitarea sprijinirii copiilor să depăşească barierele învăţării prin strategii funcţionale și colaborarea cu autorităţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii. Pentru realizarea acestor deziderate am ales spre exemplificare o serie de jocuri antrenante organizate pe parcursul mai multor întâlniri care sprijină dezvoltarea socio-emoțională și integrarea preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale, după cum urmează:

1. „Toată grupa-şi strânge mâna”

Scopul: exersarea deprinderii de a se prezenta altei persoane

Desfășurarea jocului: Copiii sunt grupaţi pe două cercuri concentrice, unul în interiorul celuilalt. Copiii din cercul interior se întorc cu faţa la cei din cercul exterior, se prezintă repede şi strâng călduros mâna. Cercul extern se roteşte mereu spre stânga şi cercul intern se mişcă spre dreapta până când toţi participanţii se reîntâlnesc.

2. „Salutul”

Scopul: formarea deprinderii copiilor de a utiliza corect salutul în funcţie de peroanele pe care le salută şi în funcţie de momentele zilei.

Desfășurarea jocului: Educatoarea desenează pe diferite cartonaşe, diferite modalităţi de salut şi distribuie fiecărui participant câte un cartonaş. Sarcina copiilor este de a se prezenta şi saluta conform cartonaşului primit. Copiii se vor saluta între ei până când vor exersa toate modalităţile de salut. Apoi, copiii vor fi rugaţi să utilizeze salutul lor preferat sau să inventeze alte modalităţi de salut. *Modalităţi de salut*:

- strângere = strânge mâna celuilalt; golul format în palmă este o barieră;
- scuturare = scutură mâna uşor în sus şi în jos, astfel se va accelera pulsul inimii,
- îmbrăţişare = cuprinde cu ambele mâini persoana din faţă şi trece de „spaţiul personal”;
- atingere = doar se atinge mâna sau umărul celuilalt;
- strângerea degetelor = jumătate de salut obişnuit, doar degetele se ating;
- legănat = ia mâna cuiva în mâinile sale şi o clatină în stânga şi dreapta;
- alunecare = strânge mâna, apoi lasă mâna să alunece până ajunge la vârful degetelor;
- salut cu două mâini = salut obişnuit, doar că a doua mână este pe umărul celuilalt;
- ρocnitura = loveşte palma de a celuilalt;

3. „Prenumele care mă descrie”

Scopul: exersarea deprinderii de a-şi prezenta propria persoană.

Desfășurarea jocului: Copilul care va începe jocul îşi spune prenumele, apoi îl asociază unui adjectiv care descrie o caracteristică dominantă a sa şi care începe cu prima literă a prenumelui, de exemplu: Maria - minunată, (n) - sensibil, (n) - isteaţă, (n) - echilibrată. Următorul copil va repeta ceea ce a spus vecinul său şi va adăuga prenumele şi adjectivul său. Al treilea copil va repeta tot ce s-a spus anterior şi, la fel, va adăuga prenumele şi adjectivul care îl descrie. Se continuă în acest mod până când toţi participanţii îşi spun numele. Cel care a început poate repeta încă o dată prenumele tuturor.

4. „Staţia MÂNDRIE!"

Scopul: formarea abilității de a-şi prezenta propria persoană; identificarea propriilor calităţi şi prezentarea acestora.

Desfășurarea jocului: Educatoarea propune copiilor să se prezinte şi să numească calităţile lor pozitive, ceea ce pot face ei cel mai bine. Prezentarea calităţilor poate include descrieri verbale şi nonverbale. Educatoarea va nota pe un flipchart toate calităţile copiilor.

5. „Îmi placi deoarece ..."

Scopul: identificarea calităţilor pozitive la ceilalţi colegi.

Desfășurarea jocului: Copiii sunt rugaţi să se aşeze în cerc şi să spună ce le place la vecinul din dreapta lor. Este indicat să fie lăsaţi înainte să se gândească la întrebare.

6. „Colegul dispărut"

Scopul: identificarea colegului care lipseşte din grupă.

Desfășurarea jocului: Copiii se vor aranja în cerc sau în linie. Un copil voluntar va ieşi în centrul grupei. Acesta va fi legat la ochi, după care copiii îşi vor schimba locurile, iar un copil se va ascunde. Copilul va fi dezlegat de la ochi şi va avea la dispoziţie 1 minut pentru a ghici cine lipseşte. Copilul care a ieşit, va fi legat la ochi şi jocul continuă.

7. „Te cunosc...mă cunoşti"

Scopul: exersarea deprinderii de a-şi prezenta propria persoană; identificarea calităţilor prin care fiecare copil este special.

Desfășurarea jocului: Educatoarea va cere copiilor să deseneze pe o coală de hârtie un obiect preferat, o culoare, o floare, un instrument preferat etc. Fiecare copil va începe prezentarea sa, astfel: „Te cunosc pe tine (n) şi ştiu că îţi place..., iar eu îţi pot spune despre mine că îmi place... (ce a desenat pe hârtie). Jocul va continua până când fiecare copil va prezenta ce a desenat.

8. „Ghemul fermecat"

Scopul: identificarea calităţilor pozitive la ceilalţi colegi.

Desfășurarea jocului: Educatoarea are în mână un ghem colorat. Ea va oferi ghemul unui copil spunându-i de ce l-a ales. Cel ales prinde aţa şi oferă ghemul altui coleg spunându-i ce calităţi a remarcat la el, de ce îl apreciază. Fiecare copil va alege cel puţin un coleg, până ce aţa va forma o reţea asemănătoare unei pânze de păianjen.

9. „Lădiţa magică"

Scopul: formarea deprinderii de a-şi prezenta propria persoană; identificarea calităţilor prin care fiecare copil este special.

Desfășurarea jocului: Copiii sunt asezaţi în semicerc pe covor. Educatoarea prezintă copiilor o cutie în care se află o oglindă. Aceasta va spune copiilor: „Am o cutie magică! Cine se uita în cutie, poate să vadă cea mai importantă persoană din viaţa lui". Educatoarea va explica valoarea cutiei, care constă în faptul că fiecare copil este o persoană specială.

Preșcolarii sunt invitaţi pe rând să deschidă cutia şi să se uite în ea, apoi să descrie ceea ce văd. La final, se poartă discuţii despre faptul că fiecare este special după felul cum arată, dar şi după felul în care se comportă.

10. „Cuvinte speciale”

Scopul: formarea abilității copiilor de a utiliza „cuvintele magice” (te rog, mulţumesc!, poftim!, iartă-mă!, cu plăcere) în situaţiile în care acestea se impun.

Desfășurarea jocului: Copiii sunt asezaţi pe covor, în cerc. Educatoarea le citeşte o povestioară despre comportamentul unui copil şi discută pe marginea poveştii şi despre efectele pe care le-a avut utilizarea cuvintelor „magice”. Se împart apoi copiii în 5 grupuri şi, fiecare grupă primeşte câte un jeton pentru a da exemple de situaţii şi pentru a preciza cuvintele potrivite pentru o anumită situaţie:

Grupul I - jeton roşu cu cuvintele: “Te rog!”;

Grupul II - jeton galben cu cuvântul: ”Mulţumesc!”;

Grupul III - jeton albastru cu cuvântul: „Poftim!”;

Grupul IV - jeton verde cu cuvintele: „Iartă-mă!”;

Grupul V - cu jeton portocaliu cu cuvintele: „Cu plăcere!”.

11. „Şi eu! Eu, nu!”

Scopul: educarea capacităţii de a diferenţia comportamentele pozitive de cele negative.

Desfășurarea jocului: Copiii sunt aşezaţi pe covor în cerc. Educatoarea se aşază în mijlocul cercului cu un borcan în care sunt cartonaşe cu diferite afirmaţii pe care le citeşte copiilor. Dacă preșcolarii sunt de acord cu afirmaţia de pe cartonaş, trebuie să spună: „**Şi eu**!”, dacă nu sunt de acord, trebuie să spună: „**Eu, nu**!”. *Exemple de afirmaţii*:

- „Salut politicos persoanele pe care le întâlnesc”;
- „Ajut atunci când îmi este cerut sprijinul”;
- „Trec strada prin locuri nesemnalizate.”;
- „Spun „Noapte bună” familiei când merg la culcare”;
- „Spun „La revedere! atunci când mă despart de cineva”;
- „Mă cert cu prietenii / frații mei”;
- „Lovesc colegul / colega care îmi ia jucăria”.

Bibliografie:

- Bukowski, W. M., Buhrmester, D., & Underwood, M. K. (2011). Peer relations as a developmental context. In M. K. Underwood & L. H. Rosen (Eds.), *Social development: Relationships in infancy, childhood, and adolescence* (pp. 153–179). The Guilford Press.
- Dumitru, I., Ungureanu, D. (coord.) (2005). *Pedagogie şi elemente de psihologia educaţiei*. Bucureşti: Editura Cartea Universitară.
- Rubin, K. H., Copian, R., Chen, X., Bowker, J., McDonald, K. L. (2011). Peer relationships in childhood. In M. H. Bornstein & M. E. Lamb (Eds.), *Developmental science: An advanced textbook* (6th ed., pp. 519–570). Psychology Press.
- Sabo, H.M., Mureșianu, M. (2015). Optimizing strategies for the inter-individual relationships in primary school through the ex tracurricular activities. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, no. 180, pp. 696 – 701.
- Unnsteinsdóttir, K. (2012). The influence of sandplay and imaginative storytelling on children's learning and emotional-behavioral development in an Icelandic primary school. *The Arts in Psychotherapy*, vol. 39, no. 4, pp. 328 – 332; https://doi.org/10.1016/j.aip.2012.05.004.
- Verza, E., Verza E.F. (2000). *Psihologia vârstelor*. Bucureşti: Pro Humanitate.

Proiect de lecție
Matematică și explorarea mediului

Prof.înv.primar : HORGA CRISTINA- DIANA
Școala Gimnazială ,,Nicolae Horga Popovici” ,Seleuș, jud.Arad

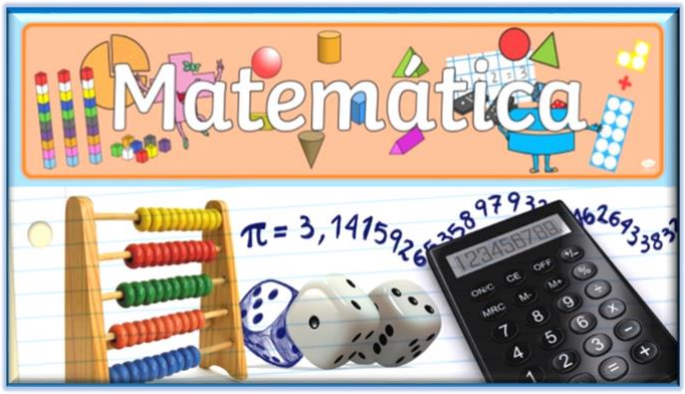

Data: 09.12.2024
Clasa: a II-a
Profesor învățământ primar: Horga Cristina - Diana
Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială ,,Nicolae Horga Popovici ,, Seleuș – jud.Arad

Aria curriculară: Matematică și științe ale naturii
Disciplina: Matematică și explorarea mediului
Unitatea de învățare: Fenomene naturale și mediul înconjurător
Subiectul lecției: Scăderea numerelor naturale de 100 la 1000, cu împrumut la ordinul zecilor și al sutelor. Influența brumei asupra mediului

Tipul lecției: Consolidare

Scopul lecției: Fixarea / Sistematizarea de către elevi a cunoştinţelor privind scăderea numerelor naturale de la 100 la 1000, cu împrumut la ordinul zecilor și al sutelor.

Forma de organizare: *ACTIVITATE INTEGRATĂ*

- ***Discipline integrate:***

- Matematică și explorarea mediului
- Comunicare în limba română
- Dezvoltare personală
- Arte vizuale și abilități practice

❖ **Competențe specifice vizate:**

➢ ***Matematică și explorarea mediului:***

1.1 Scrierea, citirea şi formarea numerelor până la 1000
1.4 Efectuarea de adunări şi scăderi, mental şi în scris, în concentrul 0-1000, recurgând la numărare şi/sau grupare ori de câte ori este necesar
1.6 Utilizarea unor denumiri şi simboluri matematice (sumă, total, termenii unei sume, diferenţă, rest, descăzut, scăzător, produs, factorii unui produs, cât, deîmpărţit, împărţitor, , =, +, -, ·, :) în rezolvarea şi/sau compunerea de probleme
4.2 Formularea unor consecinţe rezultate în urma observării unor relaţii, fenomene, procese simple

- ***Comunicare în limba română:***

1.1 Identificarea semnificaţiei unui mesaj oral din texte accesibile, variate;
1.4 Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute;
2.1 Formularea unor enunţuri proprii în situaţii de comunicare;

- ***Arte vizuale și abilități practice:***

2.6 Participarea la activităţi integrate adaptate nivelului de vârstă, în care se asociază elemente de exprimare vizuală, muzicală, verbală, kinestezică.

- ***Dezvoltare personală:***

3.1 Utilizarea unor elemente de ascultare activă.

- **Obiective operaționale:**

La finalul lecției elevii vor fi capabili:

- **O1.** Să efectueze, oral şi în scris, scăderi ale numerelor naturale mai mici decât 1000, cu trecere peste ordinul zecilor; Obiectivul se consideră atins atunci când fiecare elev reușește să efectueze, oral și în scris, scăderi ale numerelor naturale mai mici decât 1000, cu trecere peste ordinul zecilor, pe baza explicațiilor date;
- **O2.** Să rezolve probleme care presupun scăderea numerelor naturale mai mici decât 1000, cu trecere peste ordinul zecilor şi al unităţilor; Obiectivul se consideră atins atunci când fiecare elev reușește să rezolve corect probleme care presupun scăderea numerelor naturale mai mici decât 1000, cu trecere peste ordinul zecilor și al unităților;
- **O3.** Să identifice efectele negative ale ploii și grindinei; Obiectivul se consideră atins atunci când fiecare elev reușește să identifice/aleagă cel puțin 4 din 5 variante corecte.
- **O4.** Să utilizeze terminologia specifică operației de scădere; Obiectivul se consideră atins atunci când fiecare elev reușește să utilizeze terminologia specifică operației de scădere în cel puțin jumătate din situații/cazuri.

❖ **Strategii didactice:**

- **Metode și procedee:** conversaţia, observaţia, explicaţia , exerciţiul, jocul didactic, Brainstorming, analiza, munca independent, metoda 6-3-5.
- **Mijloace de învățământ:** manual (editura EDP), fișe de lucru, tablă smart, instrumente de scris, laptop, baloane, sarcini secrete, caiete matematică, jetoane, creioane colorate, planșă, lipici, carton duplex.
- **Forme de organizare:** frontal, individual, pe grupe.

❖ **Resurse:**

- **Umane:** 17 elevi
- **Spațiale:** sala de clasă
- **Temporale:** 50 minute

❖ **Bibliografie:**

- ✓ Mihăilescu, C.;Pițilă,T. (2018), *Matematică și explorarea mediului*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- ✓ Petrovici, C. (2016) *Didactica activităţilor matematice pentru învăţământul preşcolar şi primar,* Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza", Iași
- ✓ Programa școlară pentru disciplina *Matematică și explorarea mediului* (2013), București

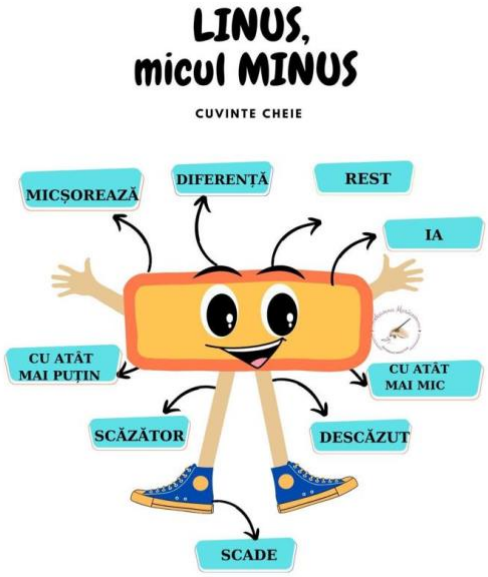

Desfășurarea activității

Nr. Crt.	Evenimentul didactic/ timp	Ob. Op.	Conținutul științific	Mijloace și metode	Forme de organizare	Evaluare
1.	Moment organizatoric 2 min		Asigur condițiile necesare pentru desfășurarea lecției. - aerisirea sălii de clasă; - aranjarea mobilierului; - distribuirea materialului didactic.	Conversația Instructajul verbal	Frontală Individuală	Observare sistematică
2.	Reactualizarea cunoștințelor 1 min	O3	Data trecută am vorbit despre: Scăderea numerelor naturale de 100 la1000, cu împrumut la ordinul zecilor și al sutelor. Influența brumei asupra mediului. Elevii sunt rugați să citească informațiile din manual. -Ce este bruma? -De ce se formează? -Cum se numește rezultatul scăderii?	Conversația Manual digital Problematizarea	Frontală Individuală	Observare sistematică Se fac aprecieri
3.	Captarea atenției 5 min	O4	Se realizează cu ajutorul metodei Brainstorming**.** (Anexa 1)	Conversația Planșă Brainstorming Fișă de lucru	Frontală Individuală	Observare sistematică

4.	Anunțarea subiectului lecției și a obiectivelor 1 min		Se anunță subiectul lecției, se notează titlul la tablă și în caiete: Vom continua să aprofundăm - Scăderea numerelor naturale de 100 la 1000, cu împrumut la ordinul zecilor și al sutelor. Influența brumei asupra mediului Se lipesc în caiete- Anexa 2 – Titlul și imaginea Se enumeră succint obiectivele urmărite.	Conversația Caiet matematică Explicația Jeton Lipici	Frontală Individuală	Observare sistematică
5.	Dirijarea învățării 25 min	O1 O2 O3 O4	Vom efectua la tablă exerciţiile de pe fișă (Anexa 2) – exercițiile se află ascunse în interiorul baloanelor. Copiii sunt rugați să spargă baloanele pentru a afla sarcina pe care trebuie să o resolve. Condiție: -baloanele sunt numerotate (în ordinea efectuării acestora) și trebuie să fie sparte în ordine crescătoare. Voi scoate elevii pe rând la tablă pentru a efectua exerciţiile.	Conversația Laptop Tablă inteligentă Observația Explicația Exercițiul Fișă de lucru Sarcini secrete Baloane Creioane colorate Metoda 6-3-5	Frontală Individuală	Se fac aprecieri Observare sistematică

			Ultima parte a fișei de lucru se realizează cu ajutorul metodei 6-3-5. La final se fac scurte dezbateri pe baza problemelor identificate. -6 membri, -3 idei, -5 minute. În cazul întâmpinării unor neclarităţi, probleme în a rezolva exerciţiile voi interveni cu explicaţii.	Stilou / Pix pilot Planșă Jocul didactic		
6.	Obținerea performanței 10 min	O1 O2 O3 O4	Elevii primesc o fișă de lucru-puzzle și au la dispoziție 10 minute pentru rezolvare. (Anexa 3)	Mozaic Munca independentă Fișă de lucru	Frontală Individuală	Observare sistematică
7.	Asigurarea retenției și a transferului 5 min	O! O2 O3 O4	Elevii lipesc tabelul completat în caietul de matematică. Se verifică corectitudinea rezolvării exercițiilor. Acestea se rezolvă la tablă, iar elevii se verifică. Fiecare elev se autoevaluează.	Analiza Dezbatere	Frontală Individuală	Observare sistematică
8.	Încheierea activității 1 min		Se fac aprecieri generale şi individuale asupra participării elevilor la lecţie, precum şi asupra comportamentului lor pe parcursul orei.	Conversația	Frontală Individuală	Aprecieri verbale individuale și globale stimulente

Anexa 1.

Nume și prenume elev _____ Data 08.12.2022

Brainstorming

MINUS

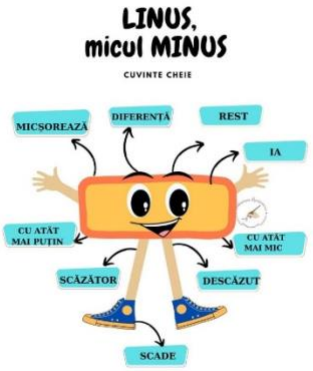

Anexa 2

Scăderea numerelor naturale de 100 la 1000, cu împrumut
la ordinul zecilor și al sutelor.
Influența brumei asupra mediului

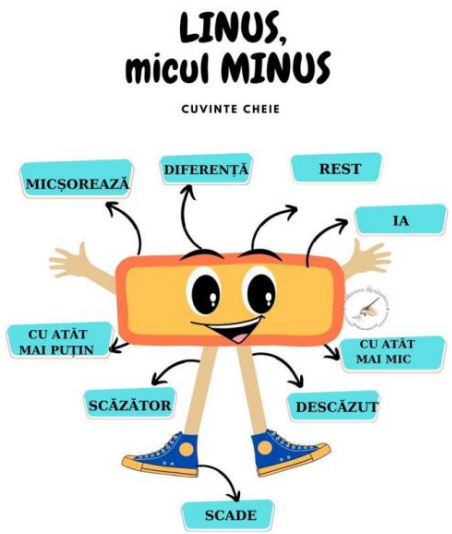

Anexa 3
Nume și prenume _____ Data 08.12.2022

Fişă de lucru

1. Calculează:

628 - 265	735 - 472	817 - 354	537 - 163	647 - 377	936 - 243	858 – 475
___	___	___	___	___	___	___

2. Află numerele mai mici cu 397 decât:

a) 901: _____;
b) 526: _____;
c) 890: _____;
d) 950: _____;
e) 785: _____;
f) 612: _____;
g) 721: _____.

3. Află diferența, apoi verifică dacă ai obținut rezultatul corect:

825 - 364 = ?

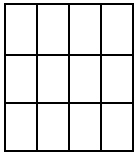

v:_____

637 - 274 = ?

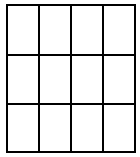

v:_____

835 - 482 = ?

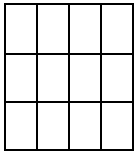

v:_____

4. Alege răspunsul corect şi încercuieşte-l:

736 – 284 = 356; 452; 524
849 – 465 = 384; 394; 374
648 – 453 = 255; 345; 195
926 – 653 = 353; 273; 123

5. În grădina de legume grindina a distrus 618 fire de conopidă, iar ploaia a inundat cu 426 mai puține fire de varză. Câte fire de legume au fost distruse?

Rezolvare :

Anexa 5

Fișă de lucru – 6-3-5 (6 membri-3 idei -5 minute)
Grupa ___

- Privește imaginea și scrie 3 (trei) enunțuri despre brumă (exemplu: efecte negatize/pozitive

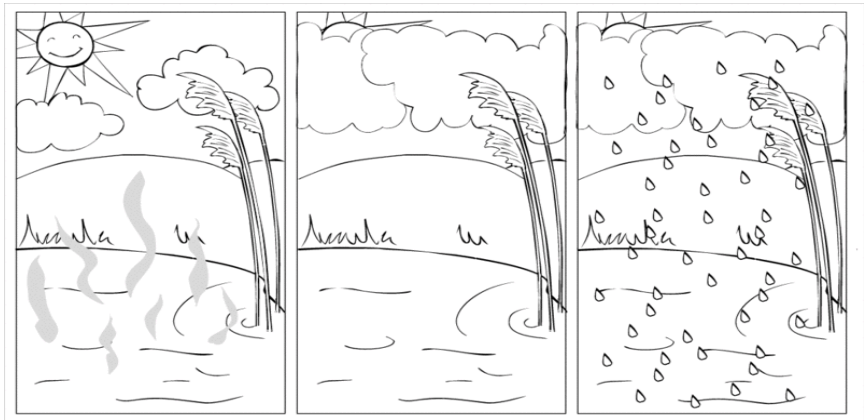

1. _____
2. _____
3. _____

Anexa 4 – Metoda mozaic

M	A	T	E

- Calculează și scrie rezultatele obținute în ordine crescătoare în tabelul alăturat

874- 628 ___	95- 31 __	438+ 162 ___	675- 674 ___	344- 126 ___
520- 401 ___	21- 17 __	888- 777 ___	25+ 37 __	561- 246 ___
530- 112 ___	893+ 66 ___	200- 100 ___	16+ 24 __	

TEHNICILE ASISTIVE

RANGA MARIANA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 5 BRAȘOV

Tehnicile asistive pentru copiii cu cerințe speciale reprezintă un set de metode, tehnologii și practici concepute pentru a sprijini învățarea, dezvoltarea și integrarea acestor copii în mediul educațional și social. Aceste tehnici sunt adaptate nevoilor individuale și pot fi clasificate în funcție de tipul de dificultăți întâmpinate.

Tipuri de tehnici asistive

1. Tehnologii pentru comunicare

- **Sisteme de comunicare augmentativă și alternativă (AAC)**
  - Table interactive, dispozitive electronice sau aplicații mobile care ajută la comunicare prin imagini, simboluri sau text.
  - Exemple: *PECS (Picture Exchange Communication System)* sau aplicații precum Proloquo2Go.
- **Comunicatoare electronice**
  - Dispozitive care produc sunete sau propoziții, utilizate de copiii cu dificultăți de exprimare verbală.

2. Instrumente pentru dezvoltarea abilităților motorii

- **Dispozitive ortopedice**
  - Scaune speciale, suporturi de mers, proteze sau alte echipamente care sprijină mișcarea.
- **Jucării adaptate pentru terapie**
  - Jucării cu texturi speciale sau cu comenzi simplificate, care ajută la îmbunătățirea motricității fine.

3. Tehnologii pentru dificultăți de învățare

- **Softuri educaționale adaptate**
  - Platforme online sau aplicații care facilitează învățarea prin metode interactive. Exemple: Khan Academy, Kidspiration.
- **Tablete sau calculatoare cu funcții speciale**
  - Dispozitive care includ aplicații cu fonturi mai mari, contrast ajustabil sau citire automată a textului.

4. Instrumente pentru copii cu deficiențe senzoriale

- **Pentru deficiențe vizuale:**
  - Ecrane tactile, dispozitive Braille, cititoare de ecran (ex: JAWS).
- **Pentru deficiențe auditive:**
  - Amplificatoare auditive, sisteme FM, căști speciale sau aplicații de transcriere automată.

5. Terapie și intervenție personalizată

- **Terapia ABA (Applied Behavior Analysis)**
  - Utilizată pentru copiii cu autism, ABA implică tehnici de recompensare pentru a dezvolta comportamente adecvate.
- **Terapia prin joc**
  - Include activități creative, precum pictura, modelajul sau jocurile de rol, care ajută la dezvoltarea socială și emoțională.

6. Tehnologii pentru integrarea în viața socială

- **Robotică și inteligență artificială**
  - Roboți precum *Milo* sau *NAO* care ajută copiii să învețe abilități sociale.
- **Realitate virtuală și augmentată**
  - Simulări care ajută copiii să practice interacțiuni sociale sau să exploreze medii noi într-un mod controlat.

Utilitatea acestor tehnici

1. Promovarea autonomiei

- Permit persoanelor să efectueze activități zilnice, cum ar fi deplasarea, comunicarea sau utilizarea dispozitivelor electronice, fără ajutor constant din partea altora.
- Ex: Cărucioare electrice pentru mobilitate sau dispozitive de asistență vocală.

2. Îmbunătățirea accesului la educație

- Elevii și studenții cu dizabilități pot beneficia de tehnologie asistivă pentru a participa activ la procesele educaționale.
- Ex: Software pentru citire de text (screen readers), tastaturi adaptate sau dispozitive braille.

3. Facilitarea integrării profesionale

- Persoanele cu dizabilități pot accesa locuri de muncă și pot contribui la mediul profesional prin utilizarea de dispozitive adaptate.
- Ex: Sisteme de control vocal pentru computere sau echipamente ergonomice.

4. Sprijinirea comunicării

- Dispozitivele de comunicare augmentativă și alternativă ajută persoanele care nu pot vorbi să-și exprime nevoile și dorințele.
- Ex: Aparate de generare vocală sau aplicații pe tablete.

5. Creșterea calității vieții

- Tehnologia asistivă poate reduce izolarea socială, oferind oportunități pentru interacțiuni mai ușoare și participare activă în comunitate.
- Ex: Aplicații pentru conectarea cu grupuri de suport, audioprosteze.

6. Reabilitare și recuperare

- Dispozitivele și tehnicile asistive pot fi folosite pentru reabilitarea persoanelor care au suferit accidente sau afecțiuni medicale.
- Ex: Proteze inteligente sau roboți de reabilitare pentru mobilitate.

7. Accesibilitate în spații publice

- Răspund necesităților de acces universal, precum rampe pentru scaune rulante, semafoare cu semnal sonor sau aplicații GPS adaptate.

Beneficii ale tehnicilor asistive

- Creșterea autonomiei copilului.
- Îmbunătățirea abilităților de comunicare și interacțiune socială.
- Dezvoltarea încrederii în sine.
- Integrarea mai ușoară în comunitate și în sistemul educațional.

Exemple de implementare

- **Colaborarea dintre specialiști (profesori, terapeuți, medici)** pentru a adapta tehnologia la nevoile copilului.
- **Formarea părinților și profesorilor** pentru utilizarea corectă a tehnologiilor asistive.

Aceste tehnici reprezintă un pas important către un sistem educațional incluziv și către sprijinirea dezvoltării fiecărui copil în ritmul său unic. Utilizarea tehnologiilor asistive nu doar că sporește independența persoanelor, dar contribuie și la construirea unei societăți mai incluzive.

Inteligenţa emoţională în procesul educaţional

Prof. Lungu Elena Corina
Şcoala Gimnazială ”Tudor Vladimirescu”,
Drăgăşani,Vâlcea

Ce poate face educaţia bazată pe **inteligenţa emoţională** pentru căminul dvs? Este o metodă de a ne regăsi simţul echilibrului atunci când îngrijorarea ne copleşeşte, copiii încep să se bată, cooperarea se transformă în conflict, adolescenţii se revoltă, iar membrii familiei nu ştiu ce să facă mai întâi. Pentru oamenii cuprinşi de nervozitate, este foarte greu să facă ceea ce ştiu că este bine în condiţii normale. Ideea de bază este ca părinţii să lucreze cu propriile emoţii şi cu emoţiile copiilor în mod inteligent, constructiv, pozitiv şi creativ, respectînd realităţile biologice şi rolul sentimentelor în natura omenească.

Care este rolul părinţilor pe acest pământ? Să-i înveţe, să-i sfătuiască şi să-i îndrume pe aceşti copii? Copiii nu-şi mai doresc acest tip de îndrumare, iar unii se revoltă făţiş.

Iată câteva exemple de “cuvinte de îngrijorare”:

1. ”De câte ori şi-am spus să te îmbraci înainte de a te juca sau atunci când te uiţi pe fereastră? Ştii cât timp pierzi în felul ăsta?”
2. ”N-o să ajungi niciodată nicăieri dacă mă minţi şi nu-şi faci ordine în camera aia care o să ajungă ca un grajd. Cum o să te descurci la facultate, când o să fii departe de casă?”

Ca să ne pregătim copiii pentu viitor, trebuie sa-i ajutăm sa-şi dezvolte o imagine de sine pozitivă şi puternică, sentimentul de încredere în sine şi autodisciplina, aptitudini sociale şi simţul responsabilităţii.

1.Fiţi conştient de sentimentele dvs.şi ale celorlalţi.

Foarte mulţi copii care prezintă dificultăţi de coportament au şi probleme în a-şi identifica corect sentimentele.Pentu ei supărat şi furios înseamnă acelaşi lucru; la fel se poate spune despre nemulţumit şi trist,mândru şi bucuros şi multe altele.Odată ce suntem capabili să ne recunoaştem diferitele sentimente,există şanse mai mari să le controlăm.Felul dvs.de a fi influenţează foarte mult ceea ce faceţi .Când sunteţi trist,aveţi tendinţa sa vă interiorizaţi.Când sunteţi fericit,aveţi tendinţa să răspândiţi în jur voie bună.Dar dacă nu ştiţi ce simţiţi atunci nu sunteţi siguri ce veţi face şi ,prin urmare,nu ştiţi să vă purtaţi.

2.Fiţi empatic şi înţelegeţi punctele de vedere ale celorlalţi.

Empatia este capacitate de a împărtăşi sentimentele celorlalţi.Pentru aceasta omul trebuie mai întâi să fie conştient atât de propriile sale sentimente,cât şi de ale celuilalt,conform principiului nr. 1.

A cunoaşte sentimentele celuilalt este o parte importantă a sensibilităţii faţă de oamenii din jurul nostru. Deseori limbajul trupului şi tonul vocii ne transmit emoţiile într-un mod mai eficient decât cuvintele. Putem considera empatia o înţelegere emoţională nonverbală a celorlaţi. Capacitatea de a manifesta empatie este esenţială pentru relaţiile părinţilor cu copiii lor şi mi se pare extrem de important ca un copil sa-şi însuşească empatia ca aptitudine socială pozitivă.

Televizorul şi filmele video le oferă copiilor o falsă perspectivă asupra sentimentelor celorlalţi,pentru că par a fi reale,dar,de faptele sunt născocite şi puse la cale de scenarişti, regizori,actori.bănuiala noastră este că în ziua de azi copiii par să se poarte cu mai multă maturitate decât au în realitate, pentru că sunt expuşi la atâtea” experienţe de viaţă” într-un mod superficial, prin intemediul mijloacelor de comunicare în masă.

3.Dobândiţi-vă echilibrul şi faceţi faţă impulsurilor emoţionale şi comportamentale.

În cartea “Inteligenţa emoţională”, Daniel Goleman a popularizat celebrul test al bomboanelor adrest unor copii de patru ani, punându-i să aleagă între a lua o bomboană pe moment sau a aştepta

câteva minute,până când un cercetător avea să revină în cameră şi să le ofere două bomboane. S-a constatat că aceia care fuseseră în stare să nu mănânce bomboana imediat nu numai că stăteau mai bine în privinţa diverselor teste de comportament pozitiv şi sănătate mentală, dar şi valorile la testele de cunoştinţe earu în medie cu 200 de puncte mai mari decât ale foştilor colegi mai grăbiţi. În relitate testul bomboanelor vizează un aspect al controlării impulsurilor comportamentale, cunoscut sub numele de recompensă întârziată.

Un aspect al autocontrolului este capacitatea de a ne echilibra reacţia emoţională faţă de o situaţie,indiferent dacă această reacţie este pozitivă sau negativă. A practica stăpânirea de sine şi a-i învăţa despre aceasta şi pe alţii poate fi un lucru dificil, dar şi străduinţele în acest sens ne pot ajuta să rezolvăm o mulţime de probleme familiale.

4.Construiţi-vă scopuri şi planuri pozitive

Unul dintre cele mai importante aspecte ale gândirii omeneşti este acela că ne putem stabili scopuri şi ne putem face planuri pentru a atinge aceste scopuri. Lucrurile pe acre le fac părinţii şi copiii au un ţel. Teoria inteligenţei emoţionale ne spune că acest fapt are implicaţii importante. Trebuie să-i ajutăm pe copii să înţeleagă semnificaţia cuvântului scop Indifernt de felul în care ne percepem noi scopul, conştientizarea acestuia ne ajută să ne construim un plan potrivit, menit să ne ajute.

5.Folosiţi aptitudini sociale pozitive în relaţiile cu ceilalţi.

Alături de faptul de a fi conştienţi de propriile sentimente, de autocontrol,de capacitatea de a stabili un scop şi de empatie, este importanr să ştim cum să ne purtăm eficient în relaţiile cu ceilalţi. Aceasta presupune deprinderi sociale cum ar fi comunicarea şi rezolvarea problemelor.

Pentru a comunica, nu este suficient să ne exprimăm clar, ci trebuie să ştim cum să ascultăm şi să oferim răspunsuri constructive. Aceste aptitudini sunt importante atât pentru părinte, cât şi pentru copil. A învăţa sa-i ascultăm pe ceilalţi cu atenţie,să vorbim atunci când ne vine rândul,să ne armonizăm diversele simţăminte, să ajungem la un consens şi să ne exprimăm ideile cu claritate reprezontă doar o parte a noianului de aptitudini sociale care ne ajută să lucrăm mai bine într-un grup. Şi, binenţeles, când membrii unui grup folosesc aceste aptitudini,grupul respectiv funcţionează mai bine-inclusiv o familie.

Conform lui Howard Gardner , reputatul specialist în psihologie educaţională de la Harvard, există nu unul ci şapte tipuri de inteligenţă emoţională:

- Inteligenţa spaţială - capacitatea de a vedea structuri şi forme cu precizie; cei care posedă acest tip de inteligenţă se exprimă foarte uşor prin desene, fotografii sau sculpturi.
- Inteligenţa kinestezica – capacitatea de a utiliza corpul cu precizie, coordonând mişcările foarte bine şi, în acelaşi timp, putând să înţeleagă rapid toate nuanţele unei mişcări.
- Inteligenţa muzicală – capacitatea de a identifica stilul unui compozitor şi de a recunoaşte diverse partituri muzicale.
- Inteligenţa lingvistică – capacitatea de a învăţa foarte uşor o limba străină sau de a dezvolta un vocabular foarte bogat.
- Inteligenţa logico-matematică – capacitatea de a rezolva cu uşurinţă probleme şi de a te simţi foarte confortabil atunci când se lucrează cu numere; aceasta este cea care determină obţinerea unor scoruri foarte mari la testele care măsoară coeficientul de inteligenţă tradiţional.
- Inteligenţa interpersonală şi cea intrapersonală – capacităţile care te ajută să înţelegi sentimentele celor din jur şi, respectiv, să îţi înţelegi propriile sentimente; acestea sunt responsabile în bună măsură pentru cele 80 de procente ale succesului organizaţional.

Redusă la esenţă, inteligenţa emoţională are trei componente: cunoaşterea propriilor emoţii, **„gestionarea”** acestora şi înţelegerea şi luarea în considerare a emoţiilor celorlalţi.

Cele initial sapte tipuri de inteligenta sunt : lingvistica, logico-matematica, spatiala, muzicala, kinestezica, intrapersonala si interpersonala, carora le-a mai adaugat inteligenta naturalista.
Aceste tipuri de inteligenta, impreuna cu abilitatile si ocupatiile cel mai des intalnite ale persoanelor respective au fost grupate in urmatorul tabel:

Tipul de inteligenta	**Abilitati**	**Ocupatii**
Lingvistica	legate de limba cititul scrisul	scriitori oratori profesori
logico-matematica	matematice logice analitice	oameni de stiinta filozofi matematicieni
Spatiala	intelegerea si manipularea legaturilor spatiale	artisti ingineri arhitecti
Muzicala	compunerea si interpretarea de piese muzicale	muzicieni compozitori
Kinestezica	atletice	atleti individuali sau in echipa
Intrapersonala	intelegerea si cunoasterea sinelui	
Interpersonala	intelegerea si cunoastera celorlalti	consultanti terapeuti

Pe baza acestor cunostinte s-a putut cerceta in special cu meritul lui **Dee Dickinson** efectul si impactul tehnologiei asupra modului in care se poate accentua un anume tip de inteligenta la elevii din ciclul primar si gimnazial cand influenta asupra acestora poate fi fundamentala.

CUM SĂ-TI ÎMBUNĂŢEŞTI INTELIGENŢA EMOȚIONALĂ

- Ţine cont că emoţiile, că de altfel si fericirea ta, stau in mâinile tale;
- Foloseşte-ţi energia pentru a-ţi analiza propriile acţiuni decât sa-ţi pierzi timpul criticându-i pe alţii;
- Fii constructiv si preia din comportamentul celorlalţi ceea ce ţi se potriveşte;
- Invaţă sa te relaxezi când simţi ca autocontrolul îţi cam joaca feste si mergi mai departe când simţi ca ţi-ai revenit;
- Încearcă să faci haz de necaz in caz de criză;
- Fii cinstit cu tine insuţi; recunoaşte atunci când greşeşti si vezi care este sursa greşelilor astfel încât să poţi rezolva situaţia respectivă într-un mod cât mai optimal;
- Arată ca te respecţi respectând la rândul tău sentimentele celorlalţi;
- Evită-i pe cei care încearcă să te pună intr-o situaţie de inferioritate sau nu-ţi respectă sentimentele;
- Învată să asculţi mai mult decât vorbeşti;
- Fii atent la comunicarea non-verbală; uită-te la fete, ascultă tonul vocii si studiază limbajul trupului;
- Conştientizează că pentru îmbunataţirea inteligenţei tale emoţionale ai nevoie de timp si de multa răbdare.

Bibliografie:

Gardner Howard-Inteligenţe multiple. Noi Orizonturi.Ed.Sigma,Bucureşti, 2006
Maurice J. Elias, Steven E. Tobias, Brian S. Friedlander-Inteligenţa emoţională în educaţia copiilor, Ed.Curtea Veche, Bucureşti, 2007

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN GRĂDINIȚĂ. STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU CERINȚE SPECIALE EDUCAȚIONALE ÎN GRĂDINIȚĂ

BUNDUC LILIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 TELEGA
STRUCTURĂ-GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR. 2

Educația incluzivă este paleta de răspunsuri pentru cerințele individuale și sociale ale epocii noastre. Ea corespunde în fapt unei noi pedagogii pe care o putem denumi pedagogia diversității. Principalele neajunsuri pe care dorește să le elimine pedagogia diversității sunt discriminarea și segregarea. Dacă luăm în considerare că diversitatea este o caracteristică a lumii noastre, documentele internaționale exprimă nevoia de cunoaștere și de respectare a diferențelor dintre oameni ca un câștig pentru viitorul omenirii. Grădinița și școala sunt instituțiile cele mai în măsură să-și asume promovarea acestei pedagogii. Știm cu toții că formarea copiilor într-o perspectivă incluzivă corespunde atât nevoilor individuale cât și celor sociale de participare și dezvoltare. Cei mai activi factori în această promovare sunt cadrele didactice, strategiile didactice folosite, managementul instituțiilor de învățământ, atitudinea și implicarea familiilor și nu în ultimul rând participarea comunității la educație și învățământ.

În procesul instructiv-educativ adresat copiilor cu cerințe educaționale speciale, strategiile de învățare sunt caracterizate de: flexibilitate, afectivitate, eficiență, diversitate, dinamică, interacțiune și cooperare, creativitate, globalitate și interdisciplinaritate. Strategiile pot fi restructurate dacă prin evaluare se evidențiază o altă cerință, deși ele au fost planificate și organizate anterior. Dacă în cadrul unei activități majoritatea copiilor nu reușesc să se integreze, este necesară schimbarea situației educative, repetarea învățării sau chiar renunțarea la cele propuse. În această situație, cadrul didactic trebuie să fie in stare să impovizeze și să găsească soluția educativă potrivită. Orice situație de învățare are și o doză de neprevăzut, într-o manieră optimistă acel neprevăzut trebuie acceptat și considerat ca sursă de noi experiențe de învățare. În învățarea incluzivă, creativitatea joacă un rol important, astfel că se acceptă ca soluții toate ideile care vin de la copii, fără a fi respinse. De asemenea, interacțiunea și cooperarea se referă la aspectele de relație socială pe care le cultivă. În grupa de copii relațiile stabilite între aceștia sunt o sursă de învățare. Învățarea prin cooperare, negocierea soluțiilor, ascultarea opiniilor celorlalți constituie momente active ale învățării și predării.

Pentru dezvoltarea unui program de învățare eficient este nevoie de antrenarea unor strategii de sprijinire a învățării. Cele mai utile tehnici și metode din partea cadrului didactic sunt:
-asigurarea unui climat social favorabil;
-stimularea încrederii în sine și a motivației pentru dezvoltare;
-cunoașterea și analiza comportamentelor de învățare tipice fiecărui copil;
-sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile;
-învățarea în perechi;
-învățarea de la copil la copil;

-încurajarea sprijinului și cooperării, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;
-colaborare între elevi în timpul predării-învățării;
-încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale;
-folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă și evidențierea celui mai mic progres;
-părinții copiilor să fie parteneri ;
-comunicarea să fie una eficientă;
-perfecționarea continuă a cadrelor didactice implicate;
-întâlniri cu părinții;
-implicarea comunității.

Educația de tip incluziv este o educație de calitate, accesibilă și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale. În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Știm bine că, fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu, un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Educația incluzivă are ca principiu fundamental un învățământ pentru toți, care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici/incluziune.

Integrarea exprimă: atitudinea favorabilă a copilului față de grădinița pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în procesul de învățare, situație în care copilul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de grădiniță și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente în dezvoltarea cognitivă și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului cu cerințele învătământului preșcolar.

Prin joc, copiii cu cerințe educaționale speciale, pot să-și exprime propriile capacități. Astfel, ei capătă prin joc informații despre lumea în care trăiesc, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară de cele mai multe ori în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Trebuie menționat faptul că acestea trebuie să fie adaptate în funcție de deficiențele copiilor.

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală.

Grădinița care îi receptează în colectivitatea sa, pe copiii defavorizați și își determină „direct și indirect”, atitudinea față de aceștia este alcătuită din educatoare, părinți, copii, iar la nivel extern, societatea cu numeroase instituții și diverși factori media. O condiție esențială pentru reușita acestor acțiuni comune ale celor trei factori activi din grădiniță este existența unor relații de înțelegere, constructive, care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un pozitivism specific ce se cimentează cu voință și convingere.

Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă senzilbilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări cum ar fi crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficiențe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înțeleagă mai bine situația acestora prin povestiri, texte literare, prin discuții, vizitarea/vizita unor persoane cu deficiențe.

Primirea copilului cu cerințe educaționale speciale în grupă, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuie să fie tratat la fel ca ceilalți copii din grupă. Conduita și atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă atenție și preșcolarului cu dizabilități. Ea trebuie să își asume rolul de moderator, să promoveze contactul direct între copiii din grupă și să direcționeze întrebările și comentariile acestora către copilul cu cerințe speciale.

De asemenea, trebuie să-i încurajăm și să-i stimulăm ori de câte ori este nevoie, dându-le astfel încredere în forțele proprii, în propria reușită, în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinți, psihologi și profesorul logoped. Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor.

Această relație a grădiniței cu părinții copiilor cu cerințe educative speciale este necesară și benefică. Părinții informează grădinița și despre factorii de influență negativă care ar trebui evitați (fobii, neplăceri, stimuli negativi, atitudini care determină inhibarea/izolarea copiilor. Angajarea și responsabilizarea familiei în educația copiilor este fundamentală pentru reușita participării la programul instructiv-educativ al grădiniței. La orice copil, în mod particular la copiii cu nevoi speciale, gradul de interes și de colaborare a părinților cu grădinița este, cel mai adesea, proporțional cu rezultatele obținute de aceștia. De aceea, putem afirma că familia este primul educator și are cel mai mare potențial de modelare.

Copiii ce cerințe educative speciale pot fi integrați în mediul preșcolar în mai multe feluri și anume prin integrarea individuală a acestora în clasele/grupele obișnuite, grupuri de doi-trei copii cu deficiențe, grupe diferențiate, incluse în structura grădiniței obișnuite. Integrarea acestor copii în colectivul unei grupe obișnuite exprimă atitudinea favorabilă a acestora față de unitatea de învățământ și față de cadrul didactic, ajută la consolidarea unei motivații puternice, care susține efortul copilului în actvitatea de învățare, duce la realizarea unor progrese.

Predispoziția biologică nu este o sentință, iar mediul social este o șansă. Sentința produsă de societate este mai periculoasă pentru un copil în dezvoltare decât predispoziția biologică. Pornind de aici, trebuie să înțelegem faptul că trăim într-o lume a diversității umane, că grădinița nu se poate eschiva de la rolul de promotor al progresului uman și că ea poate facilita schimbarea, întrevăzută ca posibilă, a mentalității și atitudinii față de cerințele educative ale copiilor.

Grădinița va reuși să răspundă cerințelor speciale educative ale copiilor aflați în dificultate și nevoilor de educație ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne și cu sprijinul tuturor.

PROIECT DIDACTIC
PENTRU ACTIVITATE INTERGATĂ

DATA: 11.12.2024

UNITATEA DE ÎNVĂŢĂMÂNT: Grădinița cu Program Normal Nr. 2

EDUCATOARE: prof. Smadici Andrea - Erzsebet

NIVEL/GRUPA: nivelul II/ grupa mare

TEMA ANUALĂ DE ÎNVĂŢARE: „ Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”

TEMA PROIECTULUI TEMATIC: „ Bucurie dăruim, bucurie noi primim”

TEMA SĂPTĂMÂNII: „ Să fim mai buni de sărbători!”

TIPUL DE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE: activitate integrată

TEMA ACTIVITĂŢII: „ Atelierul faptelor bune”

ELEMENTELE COMPONENTE ALE ACTIVITĂŢII INTEGRATE:

A.D.E. – DLC – „O dorință de sărbători” – povestirea educatoarei (MP)

DȘ-„Echipa spiridușilor isteți”–joc exercițiu;

ALA:Bibliotecă – „Decorațiuni pentru bradul lui Mihăiță” – elemente de comunicare scrisă

Construcții – „Spiridușul ascuns” – construcție tridimensională;

Știință – „Lista de cumpărături”- sortare

SCOPUL ACTIVITĂŢII: Dirijarea activității în cadrul unor situații de învățare orientate în scopul receptării mesajului oral și scris, precum și de exprimare orală, utilizând structuri lingvistice simple și complexe, printr-un demers integrat științific și creativ care presupune jocuri structurate, forme de exprimare liberă în contexte care valorifică reprezentările şi cunoştinţele acumulate despre bunătate.

OBIECTIVE OPERAŢIONALE:

- să audieze un text lecturat, reținând titlul, acțiunile și personajele acestuia;
- să identifice momentele principale ale poveștii, extrăgând, cu ajutorul educatoarei, mesajul educativ;
- să se exprime corect din punct de vedere gramatical;
- să grupeze obiectele după diferite criterii: număr, culoare, formă, mărime;
- să identifice poziţia spaţială pe care o ocupă un obiect în raport cu un reper prestabilit;
- să traseze corect pe modelul punctat elementul grafic propus;
- să asambleze piesele astfel încât să obțină imaginea spiridușului;

- să reconstituie lista de dulciuri în concordanță cu imaginile puse la dispoziție.

VALOAREA PROMOVATĂ: bunătatea

SARCINA JOCULUI: gruparea obiectelor în funcție de un criteriu dat.

REGULI DE JOC: sarcina jocului va fi îndeplinită în funcţie de respectarea regulilor:

- ✓ educatoarea va deschide plicul și le va citi copiilor cerința;
- ✓ un copil va veni la cutia cu globuri/jucării și va așeza lucrurile în funcție de cerința dată;
- ✓ răspunsul corect va fi aplaudat.

STRATEGII DIDACTICE:

a) **Metode și procedee**: observația, conversația, explicația, expunerea, exercițiul, demonstrația, turul galeriei.
b) **Resurse materiale**:laptop, videoproiector, ecran de proiecție, ecusoane, pălării de spiriduși, plic, bol, căciuliță de elf, săculeț, baghetă, cuburi polistiren, cutie cadou, carioci, scrisoare, globuri polistiren, imagini cu dulciuri, globuri, brad, cadouri, mașinuțe, roboței, stimulente.
c) **Forme de organizare**: frontal, individual, pe grupe.

DURATA:1h și 30 min

BIBLIOGRAFIE:

1. MECT, (2019),*Curriculum pentru învățământul preșcolar*;
2. Răileanu, Daniela, Vieriu, Dorina, Alecsa, Iuliana, 2010, „*Proiectarea pas cu pas*”, editura Diamant, Argeș;
3. Anghel Nicoleta, Culea Laurențiu, Grama Filofteia, Ionașcu Daniela, Pletea Mioara(2008), *Activitatea integrată din grădiniță*(ghid pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar), Editura Didactica Publishing House, București .
4. Florica Mitu, Ștefania Antonovici, (2005), *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*- Ediția a 2- a, Editura Humanitas Educațional revizuită,București.
5. BrebenSilvia, Fulga Mihaela, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, (2007), *Metode interactive de grup*, Editura Arves, Craiova.

Scenariul activităţii integrate

Activitatea debutează cu o scurtă conversație pe tema săptămânii: „Să fim mai buni de sărbători!”, copiii fiind așezați în semicerc, pe scăunele. Atenția acestora va fi îndreptată spre ușă, de unde își va face apariția un personaj surpriză care îi va înmâna educatoarei o cutie și o scrisoare. Din conținutul acesteia, preșcolarii află despre un băiețel pe nume Mihăiță a cărui poveste nu o cunosc.

În continuare, copiii sunt nerăbdători să afle povestea lui Mihăiță și de ce astăzi a venit în grupa noastră. Cu ajutorul soft-ului educațional copiilor le va fi prezentată o scurtă poveste, „O DORINȚĂ DE SĂRBĂTORI” care ilustrează nevoia urgentă de ajutor de care are nevoie băiatul. (**DLC**)

După ce au aflat povestea băiatului, copiilor li se amintește faptul că în cutie mai erau pregătite câteva daruri pentru ei care vizează următoarea activitate (**DȘ**). Fiecare sarcină rezolvată duce la obținerea bradului amintit în poveste.

Prin îndemnul „*Acadeaua călătorește și la tine se oprește*”, educatoarea dă semnalul misiunii. Jocul cuprinde 6 probe și va urmări:

Sarcina 1 este plasată într-un plic și constă în amplasarea globurilor de culoare roșie (linii orizontale maro/verticale, puncte, sclipici), respectând cifra indicată în poveste.

*Sarcina 2*se găsește într-un bol și vizează aranjarea mașinuțelor într-un șir crescător/descrescător.

Sarcina 3 are ca și corespondent săculețul auriu și face referire la plasarea în spațiu (deaspura, peste, stânga/dreapta) a stelei de culoare aurie, glob auriu sub un glob roșu, cadoul auriu sub brad în partea stângă, cadoul argintiu sub brad în partea dreaptă, acadea lângă un glob argintiu.

Sarcina 4 se găsește în căciulița de spiriduș și constă în formarea mulțimilor de roboței după culoare.

Sarcina 5 se găsește în cutia magică și vizează raportarea cantității la număr.

Sarcina 6 o găsim într-un plic si constă în rezolvarea problemelor de matematică prin adunare și scădere.

După ce și-au demonstrat cunoștintele si atenția , copiii sunt întrebați dacă vor să îl ajute mai mult pe Mihăiță, procurând pentru acesta niște surprize.

Centrul **„Bibliotecă”**, le oferă preșcolarilor prilejul de a desfășura o activitate menită să le antreneze motricitatea fină și dibăcia în exercițiile de scriere. Astfel, cu ajutorul obiectelor puse la dispoziție (carioci, marker, globuri polistiren), copiii trebuie să traseze elementele de comunicare scrisă respectînd modelul dat: linii oblice/verticale/ cercuri/linii frânte etc.

La centru **„Știință”**, copiii desemnați regăsesc diverse dulciuri pe care trebuie să le sorteze pentru a respecta lista de cumpărături.

La centrul „**Construcții**”, preșcolarii au de asamblat piesele unei construcții tridimensionale astfel încât să obțină imaginea unui spiriduș.

Preșcolarii rezolvă sarcinile specifice fiecărui centru, respectând indicațiile educatoarei și solicitând sprijin ori de câte ori întâmpină dificultăți. După finalizarea lucrărilor se realizează turul galeriei, unde copiii observă și apreciază lucrările realizate de colegi.

Bucuroși că au reușit să-și dovedească bunătatea, generozitatea și hărnicia activitatea se încheie într-o atmosferă de bună dispoziție determinată de satisfacția și bucuria faptelor de ajutor și binefacere.

Nr. crt.	Etapele activității	Conținutul științific	Strategii didactice		Evaluare / Metode şi *indicatori*
			Metode şi procedee	Mijloace de învățământ	
1.	**Captarea atenției**	Orientarea atenţiei copiilor către conţinutul activităţii se realizează prin intermediul cutiei și a scrisorii (ANEXA 1).	Conversația Observația	Scrisoare Cutie	
2.	**Anunțarea scopului şi a obiectivelor**	Se prezintă copiilor tema activității ,,Orășelul faptelor bune” și obiectivele acesteia în termeni accesibili vârstei preșcolarilor.	Expunerea Explicația		
3.	**Prezentarea optimă a conținutului şi dirijarea învățării**	Antrenarea copiilor într-o conversație prin care să transmită propriile idei cu privire labunătatea manifestată de sărbători. Parcurgerea demersului didactic se va realiza printr-un transfer de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi în vederea rezolvării sarcinilor din cadrul activităților pe domenii experențiale și jocurilor liber alese: ***A.D.E. – D.L.C. – „O dorință de sărbători!”*** Dezvoltarea atenţiei copiilor în vederea audierii unui text literar, apelându-se la capacitatea de înţelegere a mesajului transmis de acesta şi desprinderea laturei educative a poveştii.	Conversația Expunerea Explicația	Soft educațional Tablă inteligentă	Probă orală: Înţelegerea mesajului transmis Desprinderea laturii educative

		D.Ș. – „Echipa spiriduşilor isteți” Se vor prezenta sarcina şi regulile jocului, apelându-se la capacitatea de înţelegere şi de atenţie a copiilor, sub forma unor cerinţe ferme a jocului. Se vor preciza (explica şi demonstra) elementele care vor orienta întregul demers didactic. Sarcinile jocului constau în: ✓ Constituirea de mulțimi după culoare; ✓ Așezarea obiectelor ținând cont de pozițiile spațiale indicate; ✓ Asocierea corespunzătoare a numărului la cantitate și a cantității la număr; ✓ Ordonarea obiectelor în șir crescător/descrescător; ✓ Rezolvarea exercițiilor de adunare și scădere.	Conversația Explicația Jocul Problematizarea	Plic Bol Săculeț Căciuliță de spiriduș Sarcini Mașinuțe Roboței Globuri Acadele Brad Cadouri	Probă practică Gruparea obiectelor după culoare Amplasarea obiectelor în spațiile date Raportarea cantității la număr Așezarea obiectelor în șir crescător/ descrescător
		A.L.A. – „Daruri pentru Mihăiță” Transferul secvenţial de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi pentru rezolvarea unor situaţii problemă prin antrenarea copiilor în experienţe noi la centrele deschise: bibliotecă, construcţii, ştiinţă. Se vor valorifica deprinderile practic-	Conversația Explicația Demonstrația	**B:** Globuri polistiren Carioci Marker **C:** Cuburi polistiren	Probă practică Reprezentarea elementelor de comunicare scrisă pentru decorarea globurilor. Asamblarea pieselor

		aplicative – sortare (**Ș)**, de reconstituire şi asamblare a părţilor componente ale spiridușului (**C**) şi de comunicare scrisă în realizarea unor decorațiuni pentru Mihăiță (**B**).	Exercițiul	Imagine spiriduș **Ș:** Bomboane de diferite culori Acadele Lista de cumpărături	astfel încât să obțină imaginea spiridușului Reconstituirea listei de dulciuri în concordanță cu imaginile puse la dispoziție
4.	**Obținerea performanței**	Se va realiza prin metoda interactivă *Turul galeriei* care, prin formularea de întrebări și răspunsuri, va urmări sintetizarea cunoştinţelor cu privire la conținutul poveștii și la modul în care copiii l-au ajutat pe Mihăiță, devenindu-i astfel prieteni. Activitatea încununează bucuria și mulțumirea pentru sfârșitul fericit al unei povești în care copiii au jucat rolul unor personaje pozitive.	Conversația Metoda interactivă: Turul galeriei Explicația	Lucrările copiilor Metoda interactivă	Proba orală: Răspunsurile din cadrul metodei aplicate
5.	**Evaluare**	Evaluarea activității desfășurate se realizează printr-o conversație referitoare la starea de spirit a copiilor la final de activitate, apelându-se din nou la latura educativă a conținuturilor parcurse.	Observația Conversația evaluativă		Proba orală: Autoevaluarea Aprecierea

ANEXA I

SCRISOARE DE LA MIHĂIȚĂ

Dragi copii,

Numele meu este Mihăiță, sunt un coleg de- al vostru, însă nu la fel de norocos, iar acum în prag de sărbători, am nevoie mai mult ca niciodată de ajutorul vostru!

Surprizele din cutia pe care ați primit-o vă vor ajuta să aflați povestea. Sunteți nerăbdători să porniți într- o aventură alături de mine?

METODE DE ÎNVĂȚARE CENTRATE PE ELEV

BARBIR EMILIA DANIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MĂRIȚEI

Mulţi copii se chinuie în şcoli... pentru că felul în care li se predă este incompatibil cu felul în care învaţă.
Peter Senge

Centrarea procesului educaţional asupra elevului presupune preocuparea permanentă a profesorilor pentru cunoaşterea elevului ca individualitate şi adaptarea programelor de formare la profilul acestuia.

De-a lungul timpului, metodele de învățare centrate pe elev au fost îndelung cercetate, oamenii de știință formulând mai mute definiții pentru acestea:

- Mediul învăţării centrate pe elev se concentrează în primul rând asupra satisfacerii nevoilor elevului, în timp ce mediul învăţării centrate pe materie se concentrează în primul rând asupra unui set de cunoştinţe. Clasen, R.E. & Bowman, W.E. (1974)
- Învăţarea centrată pe elev, le oferă elevilor o autonomie şi un control mai mare în privinţa alegerii subiectului, a metodelor de învăţare şi a ritmului de studiu. Gibbs, G. (1992)
- Învăţarea centrată pe elev se referă la situaţia în care elevii lucrează atât în grupuri cât şi individual pentru a explora probleme şi a procesa activ cunoştinţele, mai degrabă decât a fi nişte receptori pasivi ai acestora. Harmon, S.W. & Hirumi, A., (1996)
- Învăţarea centrată pe elev descrie modalităţi de a gândi despre învăţare şi predare ce pun accentul pe responsabilitatea elevului pentru activităţi de genul plănuirii învăţării, interacţiunii cu profesorii şi alţi elevi, cercetării şi evaluării învăţării. Cannon, R. (2000)

Activitatea profesorilor în procesul de învățare centrată pe elev constă în:

· înlocuirea prelegerilor cu învăţarea activă;
· integrarea programelor de învăţare în ritm propriu;
· organizarea unor situaţii cooperante în grup;
· considerarea elevului drept responsabil

O învațare eficientă și durabilă este aceea care are la baza participarea activă a elevului la descoperirea informațiilor, a sensului și utilității lor.

Analiză comparativă între învățarea tradițională și învățarea centrată pe elev:

Învăţare tradiţională	**Învăţare centrată pe elev**
Instruire centrată pe profesor	Instruire centrată pe elev
Predare de informaţii	Schimb de informaţii. Sub supravegherea profesorului, elevii își asumă responsabilitatea propriei învățări, dezvoltându-și pe parcursul acestui proces, competenţe metacognitive și autoevaluative (competenţe de educaţie

	permanentă)
Factuală, bazată pe cunoştinţe	Gândire critică, luare de decizii bine informată
Predare bazată pe disciplinele tradiţionale	Mai holistică, abordare în funcţie de nevoi
Elevii primesc informaţii	Elevii pun întrebări şi rezolvă probleme
Organizare formală în sala de clasă	Aranjamente flexibile, schimbătoare, legate de sala de clasă
Accentul pe învăţare în vederea amintirii	Accentul pe înţelegere/aplicare
Evaluarea în mare parte prin examene tradiţionale	Diversitate de evaluări incluzând activităţi în cadrul proiectului
Învăţare pasivă	Învăţare activă, exploratoare, bazată pe cercetare
Răspuns ca reacţie	Acţiune interactivă, planificată
Stimularea unui singur simţ	Stimulare multi-senzorială
Un singur mijloc media	Multimedia
Muncă individuală	Muncă în colaborare

Învăţarea centrată pe elev presupune folosirea abordărilor ce sunt în directă legătură cu unele din abilităţile cheie necesare tinerilor care se pregătesc pentru muncă.

Prin înlocuirea prelegerilor cu învăţarea activă, integrarea învăţării într-un ritm propriu şi organizarea unor situaţii de grup cooperante putem să ne sprijinim elevii pe măsură ce învaţă eficient.

Metodele active de învățare au multiple valenţe formative care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la dezvoltarea creativităţii, implică activ elevii în învăţare, punându-i în situaţia de a gândi critic, de a realiza conexiuni logice, de aproduce idei şi opinii proprii argumentate, de a le comunica şi celorlalţi, de a sintetiza/ esenţializa informaţiile, se bazează pe învăţarea independentă şi prin cooperare, elevii învaţă să respecte părerile colegilor.

Metodele interactive de grup sunt modalitati moderne de stimulare a învatarii si dezvoltarii personale înca de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizeaza interschimbul de idei, de experiente, de cunostinte.

Metodele de învăţare centrată pe elev fac lecţiile interesante, ajută elevii să realizeze judecăţi de substanţă şi fundamente, sprijină elevii în înţelegerea conţinuturilor pe care sa fie capabili sa le aplice în viaţa reală.

Principalele metode de învățare activă utilizate în învățământul preuniversitar sunt:

- **Metoda cubului** - este o metodă folosită în cazul în care se doreşte explorarea unui subiect, a unei situaţii din mai multe perspective

- **Metoda ciorchinelui** - este o tehnică eficientă de predare şi învăţare, utilizată individual sau în grup, care încurajează elevii să gândească liber şi deschis.

- **Metoda pălăriilor gânditoare**

este o tehnică interactivă, de stimulare a creativităţii participanţilor care se bazează pe interpretarea de roluri în funcţie de pălăria aleasă

- **Metoda știu – vreau să știu - am învățat** - se bazează pe cunoaştere şi experienţele anterioare ale elevilor, pe care le vor lega de noile informaţii care trebuie învăţate.

- **Metoda studiului de caz** - reprezintă o metodă de confruntare directă a participanţilor cu o situaţie reală, autentică, luată drept exemplu tipic, reprezentativ pentru un set de situaţii şi evenimente problematice.

- **Metoda brainstorming-ului** - are drept scop emiterea unui număr cât mai mare de soluţii, de idei, privind modul de rezolvare a unei probleme, în vederea obţinerii, prin combinarea lor, a unei soluţii complexe, creative, de rezolvare a problemei puse în discuţie.

- **Metoda 6/3/5 (brainwriting)** - este o metodă asemănătoare brainstorming-ului, doar că se realizează în scris. Ideile noi se scriu pe foile de hârtie care circulă între participanţi. Tehnica se numeşte 6/3/5 pentru că există 6 participanţi în grupul de lucru, care notează pe o foaie de hârtie câte 3 soluţii fiecare, la o problemă dată, timp de 5 minute.

- **Metoda Frisco** - are la bază interpretarea, din partea participanţilor a unui rol specific, care să acopere o anumită dimensiune a personalităţii, abordând o problemă din mai multe perspective. Astfel, membrii grupului vor trebui să joace, fiecare, pe rând, rolul conservatoristului, rolul exuberantului, rolul pesimistului şi rolul optimistului.

- **Metoda SINELG** (Sistemul Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii şi Gândirii) - este „un instrument util care le permite elevilor să-şi urmărească în mod activ înţelegerea a ceea ce citesc". Această metodă este centrată pe menţinerea implicării active a gândirii elevilor în lectura unui text.

- **Metoda piramidei sau a „bulgărelui de zăpadă**" - are la bază împletirea activităţii individuale cu cea desfăşurată în cadrul grupurilor. Ea constă în încorporarea activităţii fiecărui membru al colectivului într-un demers colectiv mai amplu, menit să ducă la rezolvarea unei sarcini sau a unei probleme date

- **Metoda exploziei stelare (metoda starbursting)** - desemnează o metodă similară brainstormingului, cu care totuşi nu se confundă, deşi presupune organizarea clasei de elevi într-un grup şi stimulează crearea de întrebări la întrebări, aşa cum brainstormingul dezvoltă construcţia de idei pe idei.

- **Metoda simulărilor** - reprezintă metoda care plasează persoanele care învaţă în situaţia de a trăi o experienţă de învăţare similară celei reale, fără ca prin aceasta să se producă şi consecinţele negative pe care experienţa reală le poate avea.

- **Metoda discuției dirijate** - reprezintă o metodă didactică de comunicare orală, prin care se face un schimb organizat de informaţii (idei, opinii, impresii, critici, propuneri) pe baza unui subiect, cu scopul examinării şi clarificării unor aspecte sau a rezolvării unor probleme care implică soluţii alternative.

- **Metoda învățării prin cooperare** - reprezintă un set de strategii care angajează mici echipe de elevi pentru a promova interacțiunea colegială și colaborarea. Aceasta se realizează atunci când elevii lucrează împreună, ca o echipă, pentru a explora o temă nouă, pentru a rezolva o problemă, pentru a crea idei noi, pentru a atinge un obiectiv comun. Această metodă elimină competiția în favoarea colaborării.

- **Metoda cadranelor** - este o modalitate de sintetizare a unui conținut informațional solicitând participarea elevilor în înțelegerea lui adecvată.

O consecință importantă a utilizării metodelor de învățare centrate pe elev o reprezintă necesitatea ca elevii să își asume un înalt grad de responsabilitate în contextul învățării și să își aleagă în mod activ scopurile, precum și să își administreze procesul de învațarea. Ei nu se mai pot baza pe faptul ca profesorul le va spune ce, cum, unde și când să gândească.

Principalele avantaje ale metodelor de învățare centrate pe elev sunt:

n Valorifică gândirea critică/ creativitatea;
n Presupun complementaritate – relaţii;
n Sistematizează experienţe subiective;
n Presupun colaborare – cercetare comună;

Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacţiunea dintre minţile participanţilor, dintre personalităţile lor, ducând la o învăţare mai activă şi cu rezultate evidente.

Acest tip de interactivitate determină „identificarea subiectului cu situaţia de învăţare în care acesta este antrenat“ ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriei formări.

În şcoala tradițională, profesorul deține controlul absolut asupra cunoaşterii şi, prin aceasta, asupra evenimentelor clasei, apărând astfel şi o legătură evidentă între disciplina strictă şi adevărul univoc al magistrului care ține clasa în mână. În şcoala centrată pe elev, profesorul se estompează, doar elevul este miezul problemei.

Bibliografie

- Leonte, R., Stanciu, M. (2004) – Strategii activ-participative de predare-învăţare în ciclul primar, Editura Casei Corpului Didactic, Bacău
- Oprea, C.L.. (2006) - Strategii didactice interactive, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti.
- Negreț-Dobridor, I., Pânişoară, I. O. (2005) - Știința învățării. De la teorie la practică, Editura Polirom, Iași.
- Pânişoară, I. O.. (2008) - Comunicarea eficientă, ed. a III-a, revăzută şI adăugită, Editura Polirom, Iași.
- Constantin, R., Dumitrescu, L., Gavrilă, R.M., Sarivan, L., Stoicescu, D. (2009) - Predarea–învăţarea interacivă centrată pe elev, ediția a doua revizuită, București
- Hidden Challenges to Education Systems in Transition Economies, World Bank, 1999
- Învăţarea centrată pe elev Ghid pentru profesori şi formatori, Proiectul PHARE: RO 2002/000-586.05.01.02.01.01, WYG International Ltd

FIȘĂ DE LUCRU
CURRICULUM ADAPTAT
NOȚIUNI DE FONETICĂ
CLASA a V-a

PROF. OBOROCEANU CARMEN,
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MIHAI DRĂGAN, BACĂU

1. Subliniază consoanele din cuvintele următoare: *carte, cățel, pisică, copac, mâine, pix, gard.*

2. Subliniază vocalele din cuvintele următoare: *urât, frumos, pară, departe, cuib, răutăte, fire.*

3. Desparte în silabe cuvintele:

lapte.....
cinstit.....
geometrie.....
somptuos.....
neatent.....
acru.....
ploios.....
pompier.....

4. Scrie câte litere și câte sunete au cuvintele următoare:
pix.....
peisaj.....
trist.....
soare.....
ger.....
exercițiu.....
bunătate.....
cinste.....

5. Scrie două cuvinte în care litera *x* se aude [gz] și două cuvinte în care se aude [cs]:
.....
.....

6. Scrie un cuvânt format dintr-o silabă, un cuvânt format din două silabe și un cuvânt format din trei silabe.
.....
.....
.....

VOLUNARIATUL LA PRESCOLARI

CÎRSTEA IONELIA

GRĂDINIȚA CU P.P.NR. 21, DROBETA TURNU SEVERIN, JUD. MEHEDINȚI

Perioada preșcolarității este o perioadă importantă în formarea și dezvoltarea personalității şi a sistemului propriu de valori, în formarea imaginii de sine şi faţă de ceilalţi precum şi a conduitelor şi a modului de viaţă. La această vârstă copiii au nevoie de sprijin, de un mediu informativ care să fie alături de ei, pentru a putea trece cu succes la autonomie și responsabilitate.

Un obiectiv complementar al școlii este acela de a-i învăța pe copii să trăiască frumos și sănătos, implicându-i în mod direct pe aceștia în rezolvarea problemelor ce afectează mediul înconjurător și sănătatea comunității în care trăiesc, chiar a societății în ansamblul ei, pentru că, să nu uităm, copiii de astăzi sunt adulții de mâine. Dacă preșcolarii de astăzi cresc și se dezvoltă în spiritul voluntariatului, poate oglinda societății de mâine va fi una diferită, încununând munca tuturor dascălilor care sunt implicați în consolidarea educației permanente în viețile copiilor pe care îi modelează de-a lungul carierei, insuflându-le valori ca: iubirea, bunătatea, respectul, credința.

În dezvoltarea unei mentalități sănătoase la nivelul unei societăți care se află într-o continuă schimbare, educația pentru voluntariat are un rol determinant, această problemă privindu-ne deopotrivă pe toți, adulți sau copii. Este necesar să le explicam copiilor consecințele pe care acțiunile lor le au, schimbarea pe care acestea o aduc în viața noastră dar și în viețile celor din jurul nostru.

De multe ori, preșcolarii sunt considerați prea mici pentru a-şi asuma responsabilități, însă, dacă li se oferă o șansă, se pot transforma într-un adevărat model pentru adulții din jurul lor. Manifestând deseori un entuziasm molipsitor, fiind creativi și foarte activi, pot antrena alți membri ai comunităţii în procesul de schimbare și tocmai de aceea implicarea activă a preșcolarilor în activități de voluntariat pot genera schimbări pozitive, fiind benefice pentru voluntar ca individ, pentru comunitate şi societate în întregul ei.

Ca profesori, purtăm cu noi la orice pas imensa răspundere de a educa, de a sădi în conștiința copiilor valori morale care vor fi transpuse mai târziu în principii și conduită personală.

Aceste valori morale le cultivăm prin participarea directă cu copiii la viața comunității în cadrul proiectelor cu impact moral puternic, campanii de promovare sau conștientizare, activităților extracurriculare sau opționalelor desfășurate, jocurilor, spectacolelor etc.

Voluntariatul înseamnă mai mult decât orice definiție, voluntariatul înseamnă hrană pentru sufletul nostru, pentru că, dăruind necondiționat iubire, vom primi iubire, dăruind frumos, vom primi frumos. Important este să ne dorim și să facem primul pas.

Formarea continuă a cadrelor didactice constituie o problemă de actualitate şi stă în atenţia celor care elaborează şi implementează politicile educaţionale. Pe coordonata formării profesionale continue se situează implicarea cadrelor didactice în proiecte europene, care includ şi programe de mobilităţi profesionale, în programe de voluntariat precum şi parcurgerea unor cursuri de formare continuă, focalizate pe tematica strategiilor de interacţiune dintre cele trei forme ale educaţiei: formală, nonformală şi informală.

Voluntariatul este activitatea care ne ajută să ne asigurăm personal că lumea se îndreaptă în direcția dorită de noi. Deși mulți oameni definesc voluntariatul superficial spunând că aceasta reprezintă muncă neplătita a unor oameni, voluntariatul este ceva mult mai profund. În lume sunt milioane de oameni care au nevoie de ajutor într-un fel sau altul, fiecare dintre noi poate deveni un voluntar, putem să dăruim atât cât ne permitem și nu doar în ceea ce privește resursele materiale. Putem să dăruim deopotrivă lucruri materiale, dar și timp din timpul nostru, atunci când de exemplu ne dorim să petrecem timp cu persoane care nu au familii sau să oferim cunoștințe dobândite anterior de noi.

Voluntariatul presupune schimb de cunoștințe, idei, servicii, oportunități de a cunoaște oameni noi și de a lega tot felul de relații cu aceștia.Voluntariatul nu impune o anumită vârstă, putem să fim voluntari și în perioada copilăriei, adolescenței și la vârsta maturității sau vârste mai înaintate, singura limită fiind impusă de posibilitățile, disponibilitatea fiecăruia și voință. Copiii și adulții comunităților sunt implicate în proiecte locale, dar și naționale sau internaționale, cu un impact major asupra evoluției societății.Voluntariatul rămâne o activitate interesantă, atractivă chiar și pentru copii, demnă de a fi desfășurată cu copiii și de a fi promovată în societate ca exemplu de bună practică. Alegând să desfășori o activitate de voluntariat, demonstrezi că ești un om bun și participi într-un mod real la asigurarea unei lumi mai bune.

Voluntariatul înseamnă să socializăm mai mult, să-i ajutăm pe semenii noștri dând dovadă de compasiune, înțelegere, dragoste. Prin acțiunile de voluntariat putem obține abilități și cunoștințe noi, dar și competențe sociale. Voluntariatul rămâne o activitate demnă de a fi practicată și sprijinită în grădiniță.

INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CERINŢE EDUCATIVE SPECIALE

PETRESCU DOMNICA
ŞCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 DEJ, JUDEŢUL CLUJ

Incluziunea şcolară se defineşte prin acceptarea de către instituţiile de învăţământ a tuturor copiilor, indiferent de apartenenţa etnică sau socială, religie, naţionalitate sau infirmitate şi este strâns legată de recunoaşterea şi acceptarea diversităţii – condiţie normală a convieţuirii umane.

Obiectivul principal al societăţii în care trăim este acela de a oferi posibilitatea fiecărui om de a-şi găsi locul în care să se simtă util din punct de vedere personal dar şi social. Accesul copiilor cu cerinţe educaţionale speciale în şcoala de masă, alături de elevii fără probleme reprezintă o permanentă provocare pentru toate categoriile de cadre didactice, manageri de şcoală, părinţi.

În plan psihopedagogic, ”cerinţe educative speciale” subliniază cu claritate necesitatea individualizării evaluării şi demersului educaţional în funcţie de particularităţile psihoindividuale şi de vârstă ale elevilor, de necesităţile, motivaţiile, interesele fiecăruia.

Şcoala incluzivă este deschisă tuturor celor care vor să învețe și trebuie să se asigure că elevii din acea școală participă ei înșiși la procesul instructiv- educativ. Pentru a avea succes şi pentru a- şi atinge scopul şi obiectivele sale în raport cu cerinţele vietii sociale, şcoala trebuie să ofere o paletă cât mai largă de servicii educaţionale care să fie atractive şi să satisfacă cerinţele elevilor. În această ofertă se înscrie şi educaţia integrată sub toate formele şi modalitaţile sale de realizare.

În domeniul educaţiei, incluziunea presupune ca şcolile şi întreg sistemul educaţional, să se schimbe şi să se adapteze nevoilor elevului. Şcoala incluzivă trebuie să recunoască diferite cerinţe educaţionale ale copiilor, să reacţioneze adecvat la acestea, să asigure o educaţie de calitate pentru toţi. Se pune accentul pe transformările substanţiale la nivelul capacităţilor şcolilor obişnuite, pentru ca acestea să poată oferi răspunsuri adecvate cerinţelor educaţiei diferite ale copiilor. Diferenţele dintre copii sunt considerate fireşti, iar şcoala trebuie să dispună de servicii adecvate care să acţioneze continuu pentru servicii adecvate care să acţioneze continuu pentru a întâmpina cerinţele educaţionale speciale.

Educaţia incluzivă presupune următoarele cerinţe:

- viziune
- abilităţi
- susţine o abordare şcolară integrată care: continuă să recunoască importanţa personalului didactic, accentuează şi importanţa conducerii şcolii şi a rolului pe care îl au directorii şcolilor;
- admite că şi alţi factori în afara rasei, etniei sau culturii pot conduce la dezavantaje în educaţie, cum ar fi: sărăcia, handicapul, circumstanţe familiale dificile.

Educarea, instruirea, în scopul creşterii şanselor de integrare/ reintegrare socială a elevilor cu deficienţe psihomotorii este o întreprindere dificilă şi complexă, iar cadrele didactice din învăţământul de masă, nu sunt pregătite specializat pentru a aborda acest proces pe cont propriu, învăţământul de masă operând cu noţiuni ale psihopedegogiei generale. De asemenea,

specialiştilor în recuperare şi integrare socială le lipseşte de multe ori abordarea pedagogică clasică în exerciţiile educaţionale.

Scopul educaţiei incluzive este acela de a încuraja şcolile să-şi reconsidere organizarea, stilurile de predare, gruparea elevilor şi felul în care utilizează resursele, astfel încât să răspundă nevoilor tuturor elevilor.

Educaţia incluzivă are ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susţine participarea la procesul de învăţământ a tuturor persoanelor din cadrul unei comunităţi şi trebuie privită ca un proces permanent de îmbunătăţire a instituţiei şcolare.

În realizarea intregrării copiilor cu cerinţe educative speciale în viaţa şcolară şi social, implicarea cadrelor didactice reprezintă condiţia majoră. Pentru favorizarea integrării cât mai rapide a copiilor cu nevoi speciale, este necesar să se valorifice sensibilitatea deosebită a acestora şi disponibilitatea de a oferi şi de a primi afecţiunea celor din jur.

Este necesar să ne apropiem de copilul cu cerinte educative speciale cu încredere şi disponibilitate de a face tot posibilul să-l ajutăm. În aceste condiţii va accepta observaţia critică, reacţionând spre corectare, nu izolându-se. Este de preferat să- i tratăm în mod egal cu ceilalţi copii, atât cât este posibil. Nu este recomandat să le fie privat dreptul de a participa la orice activitate şcolară sau extraşcolară, astfel încât îi vom încuraja să participe în mod direct la oricare din aceste manifestări, deoarece nevoile lui speciale, oricum îi vor limita activitatea.

Şcoala trebuie să aibă contacte cu toate instituţiile sociale interesate direct sau tangenţial de domeniul educaţiei copilului de vârstă şcolară şi să stabilească relaţii de cooperare şi colaborare. Ea facilitează învăţarea individuală şi colectivă. Fiecare copil cu cerinţe educative speciale trebuie să beneficieze de un program adecvat şi adaptat de recuperare, care să dezvolte maximal potenţialul fizic şi psihic pe care îl are. Familiaritatea şi toleranţa reduc frica şi respingerea favorizând relaţii de comunicare şi colaborare în beneficiul tuturor.

Educaţia incluzivă are în vedere îndepărtarea sau diminuarea barierelor de orice tip din calea învăţării şi participarea în egală măsură a tuturor copiilor, atenţie specială acordându-se celor din familii cu grad ridicat de vulnerabilitate sau cu risc de excluziune şi marginalizare.

Se centrează mai ales pe învăţarea strategiilor necesare rezolvării problemelor din viaţa cotidiană, într-o manieră cooperantă şi solidară, unde procesul de învăţare este realizat în spiritul respectului şi acceptării celor din jur.

Învăţământul incluziv presupune ca tinerii şi copiii cu dizabilităţi precum şi ceilalţi fără probleme să înveţe împreună în instituţiile de învăţământ, beneficiind de sprijinul corespunzător. Un început timpuriu în grupuri de joacă sau medii şcolare obişnuite este cea mai bună pregătire pentru o viaţă integrată.

Aspectele cheie ale unei şcoli incluzive sunt: o şcoala bazată pe comunitate, accesibilă tuturor, atât prin aspectul fizic, cât şi cel curricular, prin sisteme de sprijin şi de comunicare, care promovează colaborarea şi egalitatea. Implicarea, încurajarea participării părinţilor, schimbul de informaţii şi consilierea părinţilor în măsura solicitărilor şi a necesităţilor, precum şi mobilizarea resurselor disponibile şi competente integrează cu succes copilul cu nevoi speciale în învăţământul de masă.

O şcoală incluzivă este una democratică, în care toţi membrii au drepturi şi responsabilităţi. Trebuie să ne ajutăm reciproc pentru a ne dezvolta gândirea critică, să fim capabili să creem cu căldură programele educaţionale pe care le dorim pentru copii noştri. Acest lucru se leagă şi de lupta pentru drepturile omului în general, şi de eforturile de dezvoltare economică din ţara noastră şi din întreaga lume. Cei care implementează acest tip de educaţie nu trebuie să se rezume doar la activitatea din clasă. Trebuie să ne aducem şi noi aportul la eforturile

de dezvoltare a unei societăţi drepte, astfel încât la un moment dat „ educaţia fără prejudecăţi” să devină o simplă normă, educaţie obişnuită.

Paşii spre o scoala incluzivă sunt următorii:

- punct de plecare va fi situaţia şcolară a şcolilor şi a

comunităţilor aşa cum o descriu personalul, părinţii şi elevii (urmărind indicatorii ghidului de incluziune).

- se analizează barierele care împiedică învăţarea şi factorii

care le pot înlătura, fiind un proces participativ care se bazează pe cunoştinţele locale ale multor părţi interesate.

- se iau în considerare toate aspectele legate de educaţie şi

care pot contribui la înlăturarea barierelor care stau în calea actului de învăţare.

- se oferă şanse egale de îmbunătăţire a rezultatelor

educaţionale.

Schimbările în educaţie fac parte dintr-un ciclu mai larg de transformări ale societăţii. Educaţia incluzivă presupune concentrarea atenţiei pe elev şi includerea opiniilor şi experienţelor tuturor elevilor.

Fiecare elev trebuie să aibă şanse egale de a se dezvolta la nivelul întregului său potenţial, să fie pregătit să facă parte cu încredere dintr-o societate din ce în ce mai diversă. Personalul didactic trebuie să fie pregătit şi să dispună de resursele necesare pentru facilitarea actului de învăţare, indiferent de cât de similar ar fi mediul cultural al elevilor faţă de al lor.

BIBLIOGRAFIE

1. Creţu,V., *Educatia pentru drepturile copilului*, Editura Semne, Bucuresti, 1999
2. Gherguţ, A. *Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe educative speciale. Strategii de educaţie incluzivă*, Editura Polirom, Iaşi, 2001.
3. Neamţu, C., Gherguţ , A., *Psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iaşi, 2000;
4. Panaite, D., *Instrumente de lucru şi strategii didactice în educaţia integrată*, Ed. Diagonal, Bacau, 2003
5. Popovici, D., V., *Elemente de psihologia integrării*, Editura Pro Humanitas, Bucureşti, 1999
6. Vrăşmaş, T., *Educatia integrata şi/ sau incluziva*, Ed. Aramis, Bucuresti, 2001

ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ DE SUCCES PENTRU COPIII CU CES

BENCHEA MIRELA

BIRO JUDITH MARIA

G.P.P.HOFEHERKE, SFÂNTU GHEORGHE

MOTTO:

„Există un singur fel de a înțelege oamenii, anume de a nu ne grăbi să-i judecăm, ci de a trăi în preajma lor, de a-i lăsa să se explice, să se dezvăluie zi de zi, să se zugrăvească ei înșiși în ei...„

(Charles Augustin Saine-Beune)

Fiecare copil are dreptul fundamental la educație și fiecărui copil trebuie să i se ofere șansa de a ajunge și de a se putea menține la un nivel acceptabil de învățare. Sfera curriculară realizată prin procesul de învăţământ nu epuizează sfera influenţelor formative exercitate asupra elevilor cu C.E.S.

Educația integrată va permite copiilor cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilați. Aceste activități sporesc interesul copiilor de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu, formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat.
Pot fi copiii cu cerințe educative speciale integrați în grădiniță?
În calitate de educatoare, am fost puse deseori în situația de a avea la grupă preșcolari cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsim cele mai bune metode de predare-învățare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate. Copiii cu cerințe educative speciale nu doar că pot fi integrați, **ci pot fi integrați cu succes** în grădiniță și ulterior în școală, ajutându-i să devină **adulți independenți și fericiți**. Am ținut cont de faptul că preșcolarii integrați au nevoie de sprijinul nostru, al cadrelor didactice și de sprijinul colegilor de grupă.

Integrarea copiilor cu CES (cerințe educaționale speciale) în grădiniță reprezintă un aspect crucial al educației incluzive. CES cuprinde un spectru larg de nevoi și provocări, cum ar fi dizabilitățile fizice, senzoriale, intelectuale sau comportamentale, și fiecare copil are nevoi individuale unice. Integrarea în grădiniță nu doar că le oferă copiilor cu CES oportunitatea de a învăța și dezvolta abilități sociale, dar contribuie și la sensibilizarea celorlalți copii și adulți cu privire la diversitatea și valoarea fiecărui individ.
În acest articol, voi trata pe scurt modalitățile de integrare a copiilor cu CES în grădiniță, evidențiind importanța și beneficiile abordării Reggio Emilia.

În ceea ce privește politicile educaționale destinate primilor ani și modelele internaționale de educație, surse de inspirație, odată cu publicarea în anului 2019 a curriculumului pentru educație timpurie, s-a amintit, din ce în ce mai des, despre o abordare educațională nouă pentru români, dar cu o vechime de aproape un secol: Reggio Emilia.

O astfel de grădiniță nu delimitează mediul obișnuit, cotidian, în care copilul se dezvoltă, ci creează continuitate. Sălile de grupă includ o mini sufragerie (cu covor, canapea, lampadar), un mini-atelier de arte, în care se regăsesc materiale naturale și reciclabile, bibliotecă, scări din lemn pentru activitățile didactice introductive și multe instrumente tehnologice, de cercetare și observare: mese luminoase, table luminoase, lupe și microscoape electronice, aparate de fotografiat, retroproiectoare, videoproiectoare, laptopuri, reportofoane etc. Copilul are astfel, la dispoziție, variate contexte de învățare și exploare, iar adultul, educatorul, de observație, interpretare, documentare.

Fiecare copil se dezvoltă într-un anumit context și are anumite relații (cu membrii familiei, copii, adulți, etc) și experiențe care îi definesc realitatea. Fiecare copil aduce aceste experiențe în cadrul grădiniței/școlii la care este, la fel cum fac și adulții. Din această perspectivă, învățarea este eficientă dacă ține cont de acest context (de ex: care sunt valorile familiei, care este atmosfera în familie, care este implicarea membrilor și care sunt relațiile de atașament ale copilului) și poate integra în procesul de învățare elemente din realitatea copilului, crescând exponențial implicarea și entuziasmul lui. Educatorul trebuie să fie conectat la această realitate și la contextul copilului pentru a putea crea experiențe de învățare relevante și pentru a putea înțelege și observa mai bine copilul.

Unul dintre cele mai mari beneficii ale abordării Reggio Emilia este faptul că **învățarea este centrată în jurul intereselor copilului, este naturală, pornită din curiozitate**. Fiind **stăpân pe propria învățare, copilul deprinde plăcerea de a învăța și în felul acesta își dezvoltă abilitatea esențială de a învăța pe tot parcursul vieții**. Un om dornic și capabil să învețe poate oricând ține pasul cu schimbările din piața muncii, se poate adapta și reinventa oricărui context. Un alt beneficiu este că învățarea este practică, bazată pe proiecte, cu aplicabilitate imediată în cotidian.Copilul are capacitatea de a reflecta asupra propriului proces, activități, reacții și le poate îmbunătăți în mod constant. Nu în ultimul rând, ideea de comunitate, de implicare a părinților și de a avea o relație de încredere cu profesorul, face procesul educativ să fie complex și personalizat.Un sistem centrat în jurul copilului, în care acesta își construiește și își consolidează învățarea prin explorarea mediului înconjurător și prin interacțiunea cu persoanele din jurul său**.**

Metoda **Reggio Emilia** nu se limitează la dezvoltarea abilităților academice; ea vizează creșterea holistică a copiilor, pregătindu-i pentru viață.

Zicala neaoșă despre „cei șapte ani de acasă” reiterează, fără doar și poate, importanța educației timpurii. Dezvoltarea armonioasă și echilibrată a copilului se consolidează pe temelia principiilor insuflate în sânul familiei și depinde adesea și de integrarea acestuia într-un sistem de valori aflat sub egidă instituțională. Astfel, în funcție de convingerile personale, părintele își îndreaptă atenția și își ghidează copilul spre o variantă de învățământ tradițională sau, dimpotrivă, spre sistemele educative alternative. Dintre acestea din urmă, ne interesează

în mod special conceptul „Reggio Emilia”, așa cum este el enunțat și dezbătut în volumul colectiv „Cele o sută de limbaje ale copiilor. Experiența Reggio Emilia în transformare”, coordonat de Carolyn Edwards, Lella Gandini și George Forman.

Contrar așteptărilor și prejudecăților premergătoare lecturii, subiectele atinse în paginile cărții nu își propun nici să idealizeze sistemul educațional apărut acum aproape 50 de ani în nordul Italiei, nici să expună riguros și didactic preceptele acestuia. Miza cărții este aceea de a-și convinge cititorii de complexitatea actului educațional, recreând atmosfera unică din Reggio. În chip simplu și firesc, experiența Reggio Emilia pledează pentru simbioza dintre personalitatea copilului și formele de manifestare ale acestuia, cultivându-i unicitatea. Din acest punct de vedere, fiecare profesor Reggio devine un ghid prin care copilul își găsește formele de expresie personală și propriile tipare de gândire. Iar această etapă de dezvoltare intelectuală fundamentală nu are loc într-un mediu steril, ci în mijlocul comunității, cu participarea directă a acesteia.

Curricula Reggio Emilia este una emergentă, ea se formează în mod natural din interesele copilului și ale educatorului făcând procesul de învățare plăcut și natural. Mai mult decât atât, educatorul nu este autoritatea supremă care învață copilul ce să gândească, ci un observator al copilului, un partener de învățare pentru acesta și un creator de relații în cadrul clasei astfel încât copiii să învețe unii de la alții.

Modelarea de suflete şi de minţi se realizează cu mult tact şi răbdare prin joc, cântec, basme, poezie, astfel „puiul de om” este transformat într-un om capabil să se adapteze viitoarelor cerinţe sociale.

„Să nu-i educăm pe copiii noştri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari şi nimic nu ne permite să ştim cum va fi lumea lor. Atunci să-i învăţăm să se adapteze.”

Activităţile creative sunt atractive la orice vârstă acestea facilitează acumularea de cunoştinţe, dezvoltă spiritul practic, manualitatea, oferind posibilitatea fiecărui elev cu C.E.S. să realizeze mai uşor principalul obiectiv: pregătirea copilului pentru viaţă.

Dintre posibilele soluţii de integrare şcolară a elevilor cu deficienţe mentale uşoare, pot fi enumerate următoarele: - Organizarea clasei pe centre de interes, caz în care cadrele didactice pun la dispoziţie un sortiment bogat de materiale care să permită alternarea stilurilor de învăţare şi a aptitudinilor de dezvoltare. - Promovarea interacţiunilor sociale, caz în care cadrele didactice trebuie să se implice în promovarea interacţiunilor dintre elevii clasei şi să ofere variate ocazii în care aceştia să comunice între ei, să relaţioneze şi să coopereze la rezolvarea unor situaţii diverse de învăţare. - Utilizarea unor strategii de grupare diferită, caz în care, de-a lungul unei zile de şcoală cadrele didactice planifică activităţi prin care le oferă elevilor ocazia să lucreze în grupuri, în perechi sau individual şi asigură un feedback prompt şi consecvent. - Facilitarea dezvoltării sociale şi emoţionale, caz în care cadrele didactice au rolul de a crea o ambianţă emoţională care să stimuleze sentimentul de siguranţă şi să valorizeze reuşitele elevilor, ca mecanism de întărire a motivaţiei acestora pentru participarea la activităţile didactice, ştiut fiind faptul că elevii învaţă cel mai bine atunci când se simt în siguranţă şi obţin succese în activităţile şcolare.

În continuare prezentăm câteva tipuri de activități care vin în sprijinul copiilor cu CES. **Expoziţii** de desene şi materiale – sunt organizate de regulă cu ocazia unor sărbători (Ziua Naţională, Ziua Copilului, Ziua Femeii, Zilele Oraşului, Crăciunul) şi ele pot avea locaţii diferite: fie în una din şcolile colaboratoare, fie într-un alt spaţiu expoziţional din altă instituţie, unde au accesul mai multe persoane.
Scopul general – se orientează spre evidenţierea aptitudinilor copiilor fără a se putea sesiza diferenţele implicate de deficienţe.
Obiectivele – vizează formarea deprinderilor de utilizare a tehnicilor de lucru pentru realizarea unei creaţii tematice, manifestarea creativităţii în realizarea temei, însuşirea unor criterii pentru
selecţia celor mai reuşite materiale, formarea gustului pentru expunere estetică şi organizată, stimularea interesului pentru cultivarea abilităţilor avute.
Desfăşurarea – presupune o perioadă de realizare a materialelor în funcţie de tema avută de către ambele grupuri de copii, selectarea acestor desene de către reprezentanţi ai grupurilor şi expunerea colecţiei de materiale prin participarea directă a copiilor la confecţionarea panourilor.
Atâta timp cât expoziţia este arătată, reprezentanţi ai elevilor din ambele clase vor fi prezenţi în anumite momente pentru a putea oferi relaţii despre materialele expuse.
Durata – întregii activităţi depăşeşte o lună, dar nu implică continuitate în acţiune pe parcursul acesteia. Expunerea materialelor se face de regulă între 5 şi 10 zile.
Importanţa – acestor forme de activitate este deosebit de mare cu impact interiorizat în dezvoltarea personalităţii şi în mod deosebit a încrederii în forţele proprii şi imaginii de sine.
Expunerea comună a desenelor, materialelor creează prima imagine evidentă că între copii nu există diferenţe, toţi simt şi creează la fel.
Louv spune că natura creează pentru copii un sentiment unic de uimire pe care niciun alt mediu nu îl poate oferi. Fenomenele care apar în mod natural în curțile și parcurile din fiecare zi îi fac pe copii să își pună întrebări despre pământ și despre viața pe care o susține.

Plimbările în natură, spre exemplu, pot fi benefice pentru copii, deoarece oferă oportunități de explorare și învățare într-un mediu stimulant. Aceste plimbări pot ajuta la dezvoltarea abilităților motorii, îmbunătățirea echilibrului și coordonării, și stimularea simțurilor prin interacțiunea cu elementele naturii.

Creați-vă **propria grădină**. Urmărind progresul și văzând produsul final al unei semințe pe care copilul tău a plantat-o oferă un sentiment de realizare diferit și mai profund decât să învingi un nivel dificil într-un joc video.

Crearea unei culturi de învățare și a unor procese prin care copilul deprinde practica învățării pe tot parcursul vieții desemnează necesităţile educaţionale complementare obiectivelor generale ale educaţiei şcolare, necesităţi care constau într-o şcolarizare adaptată particularităţilor individuale, caracteristice unei deficienţe, precum şi o intervenţie specifică, prin reabilitare/recuperare corespunzătoare.

Educaţia integrată : se constituie ca un ansamblu de acţiuni desfăşurate cu scopul integrării în

Structurile învăţământului de masă a copiilor cu CES, ca bază pentru dezvoltarea armonioasă şi echilibrată a personalităţii lor; presupune adaptarea copilului la cerinţele şcolii în care învaţă, realizarea unor raporturi afective pozitive, de comunicare, de acceptare cu membrii grupului-clasă şi desfăşurarea cu succes a activităţilor de predare-învăţare.
Educaţia incluzivă: presupune extinderea scopului şcolii obişnuite, transformarea acesteia pentru
A putea răspunde şi altor categorii de copii, în special copiilor cu CES; presupune un proces permanent de îmbunătăţire a instituţiei şcolare, având ca scop valorificarea resurselor existente, şi mai ales a resurselor umane, pentru a susţine participarea la procesul de învăţământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunităţi.
EDUCAȚIA PENTRU DIVERSITATE, ca acces la educație și la calitatea acesteia pentru toți copiii, fiind identificate două obiective generale:
EDUCATIA PENTRU DIVERSITATE - ca acces la educatie si la calitatea acesteia pentru toti
- asigurarea posibilităților participării la educație a tuturor copiilor, indiferent de cât de diferiți sunt ei
- promovarea educației incluzive/integrate.

Educaţia pentru toţi este generatoarea perspectivei incluzive asupra educaţiei. Pornind de la deschiderea oferită de sintagma „educaţie pentru toţi”, prin acces şi participare, pas cu pas, se ajunge la educaţia incluzivă care se defineşte ca o schimbare majoră ce presupune politici, practici şi culturi incluzive. Educaţia incluzivă presupune existenţa sprijinului care să egalizeze şansele tuturor şi să se adreseze fiecăruia.

Un climat cald, înţelegător, creat de familie şi şcoală, împreună cu o terapie şi educaţie personalizată, îi creează copilului cu CES o bază solidă de dezvoltare, putându-se preveni, în acest mod, tulburările emoţionale şi de comportament.

Bibliografie:

- Badea, E., Caracterizarea dinamică a copilului și adolescentului de la 3 la 18 ani, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1993

- Cerghit, I., Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, strategii și stiluri, Editura Aramis, București, 2002

- Gherguț A., Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată, Editura Polirom Iași, 2001

DIFICULTĂȚI ȘI SOLUȚII POSIBILE PENTRU DEZVOLTAREA EDUCAȚIEI INTEGRATE DIN ROMÂNIA

MODEL TEORETIC POSIBIL PENTRU ANALIZAREA NIVELULUI DE DEZVOLTARE AL EDUCAȚIEI INTEGRATE

POPA RIALDA-MARIA (ELEVĂ)

INSTITUTIE DE INVATAMANT: LICEUL TEORETIC INTERNATIONAL DE INFORMATICA BUCURESTI

PROFESOR COORDONATOR: VERDEȚU RICA

Educația integrată poate fi privită, ca un proces, cu evoluție diferită de la o țară la alta, început după cel de-al Doilea Război Mondial.

Considerăm că, pentru analiza dezvoltării educației integrate în România, ca și în oricare altă țară, este util să ne referim la modelul pe bază de cerc, elaborat de Flynn și Nitsch, cu ajutorul căruia autorii analizează stadiile aplicării modelului normalizării în diferite țări ale lumii, cât și ale oricărei inovații în domeniul social.

Modelul pe bază de cerc începe cu etapele sale teoretice, care se referă la clarificarea conceptelor și teoriilor legate de normalizare și crearea legislației corespunzătoare pentru transpunerea în practică a conceptelor odată adoptate de o comunitate științifică.

Se continuă cu etapa transpunerii modelului în practică, în cea de-a doua jumătate a cercului, în care se stabilesc resursele financiare necesare aplicării unor proiecte din domeniul educației integrate, se continuă cu realizarea unor proiecte pilot, procesul încheindu-se cu extinderea experienței pozitive dobândite prin proiectele pilot la nivelul întregii societăți sau țări.

„Conform lui Flynn și Nitsch (1980), modelul normalizării este la jumătatea drumului prin cerc. Ei nu au găsit nicăieri în lume, o aplicare în practică, pe scară largă, și au afirmat că, în Scandinavia, o mare parte din resursele financiare sunt cheltuite pe modelul instituțional” (după Gunar Stangvig - comunicare prezentată la Simpozionul EDUCAȚIE ȘI HANDICAP, București, 4-7 Noiembrie, 1991, cu titlul Modelul de educație și îngrijire bazat pe normalizare, o elaborare multidisciplinară și bazată pe comunitate”).

Paradoxul subliniat ulterior de autorii respectivi, în diverse studii și articole, este acela că, după 10 ani, cercetările au arătat că situația nu s-a schimbat radical și că, practic, și în prezent, considerăm noi, ne aflăm într-o situație nu cu mult schimbată în acest sens.

Dintre principalele dificultăți ale implementării sistemului de educație integrată, la noi în țară, enumerăm:

- salariile în învățământ, mai ales pentru tinerii specialiști fără grade didactice, sunt mult inferioare celor pe care ei le primesc, adesea, în alte părți, chiar dacă nu muncesc în specialitatea lor;
- în condițiile dezvoltării lente a sistemului de educație integrată în toate județele țării, numărul posturilor de profil, legate nemijlocit de acest tip de educație, este limitat, existând încă un număr insuficient de profesori de sprijin și itineranți, față de nevoile existente.

Dezvoltarea lentă a formelor de învățământ integrat este determinată de următoarele cauze principale:

- părinții multora dintre copiii cu cerințe educative speciale sunt, adesea, săraci și preferă să-și mențină copiii în învățământul separat, unde nu numai școlarizarea, dar și întreținerea lor sunt gratuite;
- o parte dintre cadrele didactice din învățământul obișnuit au o atitudine nefavorabilă față de formele integrate de instruire, considerând că acestea vor reprezenta pentru ele o obligație și o povară în plus;
- popularizarea formelor de educație integrată și a beneficiilor reale, pe care acestea le aduc, nu se face pe căi accesibile către cei interesați.

În contextul celor arătate, considerăm că principalele soluții ale problemelor enumerate, precum și ale altora nesemnalate aici, pot fi:

- intensificarea efortului pentru dezvoltarea, în continuare, a formelor reale de educație integrată și combaterea tendinței de înlocuire a acestora cu forme false și măsuri formale;

- perfecționarea conținutului și a formelor de pregătire aprofundată a tinerilor specialiști pentru educație integrată și sprijinirea forurilor competente pentru utilizarea completă și eficientă a acestor specialiști;
- diversificarea modalităților de popularizare a obiectivelor și disponibilităților sistemului de educație integrată pentru elevii cu handicap și cei cu alte cerințe educative speciale;
- adaptarea unei strategii coerente de educație integrată de către MEC – element realizat, dar aplicat cu dificultate în practică.
- implicarea inspectoratelor școlare județene în transpunerea în practică a acestei strategii, eventual prin desemnarea unui inspector de specialitate, care să răspundă efectiv, numai de acest domeniu, fără a avea alte atribuții în subsidiar;
- strângerea colaborării cu ONG-urile locale pentru atragerea acestora în dezvoltarea unor proiecte de anvergură din domeniul integrării școlare și sociale;
- atragerea în proiectele de integrare educațională a autorităților locale din domeniile asistenței sociale, medicale și alte domenii ale vieții sociale;
- schimbarea mentalității populației privind drepturile omului, în general, și a drepturilor elevilor cu handicap, în particular;
- includerea în planurile și programele de învățământ superior a mai multor cursuri și teme din domeniul educației integrate;
- organizarea de cursuri permanente pentru educație integrată, pentru profesorii din învățământul de masă;
- realizarea de conferințe și seminarii de educație integrată în cât mai multe județe ale țării, nu doar acolo unde integrarea educațională funcționează la nivel superior;
- continuarea activităților de consultanță a experților străini, din țările cu tradiție în integrare, pentru a putea atinge standardele UE din domeniu;
- sprijinirea ONG-urilor cu resurse financiare de la buget, în cazul în care realizează programe de integrare educațională și socială, după modelul scandinav;

- atragerea, în continuare, a unor resurse financiare suplimentare, din partea ONU, UNESCO, UNICEF, BM și UE, pe bază de programe concrete;

- publicarea mai multor cursuri și manuale de educație integrată, cu caracter practic, aplicativ, care să cuprindă soluții la problemele cadrelor didactice implicate în procesul de integrare educațională;

- organizarea de cursuri pentru familiile cu copii cu nevoi speciale, în care să fie învățate cum să-și îngrijească copilul acasă și să interacționeze cu acesta;

- realizarea unor programe de intervenție timpurie pentru copiii cu CES, ca premisă a integrării sociale și școlare ulterioare;

- pregătirea comunității prin activități de consultanță pentru înființarea serviciilor descentralizate de integrare socială, medicală și educațională și a altor forme de servicii de sprijin;

- sprijinirea oricăror inițiative locale din domeniul integrării școlare și sociale, prin activități de consultanță de specialitate, efectuate de specialiștii din universități și serviciile educaționale de suport recent create în țara noastră;

- transpunerea mai rapidă, în practică, a sintagmei „societate pentru toți”, prin adoptarea unor măsuri din toate domeniile vieții economico-sociale, care să angreneze toate autoritățile de la nivel central şi mai ales local.

Este de apreciat că, în prezent, ţara noastră se află la începuturile aplicării modelului integrarii educaţionale şi sociale pe scară largă.

În concluzie, consider că, succesul procesului integrării depinde, în mare măsură, de menţinerea acumulărilor anterioare şi de aplicarea unei strategii coerente, finanţată de la nivelul autorităţilor din învăţământ, în colaborare cu organizaţiile neguvernamentale locale şi internaţionale.

Strategii de incluziune a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES)

Profesor consilier școlar, Gabriela CĂLUȚOIU

Unitatea de învățământ: CJRAE DOLJ – Colegiul Național ”Frații Buzești” Craiova

Introducere

Incluziunea educațională a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) reprezintă un principiu fundamental al educației moderne, având ca scop crearea unui mediu de învățare accesibil și echitabil pentru toți elevii. În acest context, strategiile de incluziune devin esențiale pentru a sprijini dezvoltarea potențialului fiecărui elev, indiferent de dificultățile sau nevoile specifice ale acestuia.

Principiile incluziunii educaționale

Incluziunea presupune:

- Acceptarea diversității și valorizarea diferențelor.
- Egalitatea de șanse și accesul la educație pentru toți elevii.
- Adaptarea mediului școlar pentru a răspunde nevoilor individuale.

Strategii pentru incluziunea elevilor cu CES

1. ***Adaptarea curriculumului și flexibilitatea didactică***

- Planuri de intervenție personalizată (PIP): Elaborarea unor planuri educaționale care să răspundă nevoilor și abilităților fiecărui elev.
- Diferentierea predării: Utilizarea unor metode și resurse diverse pentru a facilita învățarea.
- Fragmentarea conținuturilor: Împărțirea materialelor în unități mai mici, pentru a le face mai accesibile.

2. ***Crearea unui mediu școlar incluziv***

- Organizarea sălii de clasă: Adaptarea fizică și psihologică a spațiului (mobilier ergonomic, spații liniștite).
- Promovarea unui climat pozitiv: Încurajarea relațiilor de sprijin reciproc între colegi.
- Limbaj pozitiv și motivant: Recunoașterea și valorizarea eforturilor și progreselor fiecărui elev.

3. ***Utilizarea tehnologiei asistive***

- Dispozitive și aplicații: Calculatoare, tablete, tastaturi adaptate sau aplicații educaționale.
- Software specializat: Programe pentru elevii cu dislexie, tulburări de procesare auditivă sau alte dificultăți.
- Materiale vizuale și audio: Instrumente care facilitează înțelegerea pentru elevii cu dificultăți de procesare a textului scris.

4. ***Metode didactice interactive și colaborative***

- Învățarea prin joc: Activități ludice care să stimuleze implicarea elevilor.
- Lucrul în grupuri mixte: Împărțirea elevilor în echipe care să încurajeze cooperarea între cei cu CES și colegii lor.
- Predarea multisenzorială: Integrarea stimulilor vizuali, auditivi și tactili pentru a sprijini învățarea.

5. ***Colaborarea cu specialiști și părinți***

- Echipe interdisciplinare: Cooperarea cu psihologi, logopezi, kinetoterapeuți și alți specialiști.
- Implicarea părinților: Sprijinirea elevilor și acasă, prin activități adaptate.
- Formare continuă pentru profesori: Cursuri și ateliere pentru dezvoltarea competențelor în educația incluzivă.

6. ***Evaluare personalizată***

- Evaluare continuă și constructivă: Adaptarea testelor pentru a reflecta mai bine progresul elevului.
- Feedback pozitiv: Încurajarea elevului prin recunoașterea eforturilor, nu doar a rezultatelor.

Beneficiile incluziunii educaționale

- Creșterea stimei de sine și a încrederii elevilor cu CES.
- Promovarea diversității și reducerea discriminării.
- Dezvoltarea unui mediu educațional mai echitabil și mai uman.

Concluzie

Strategiile de incluziune a elevilor cu cerințe educaționale speciale sunt esențiale pentru crearea unui sistem educațional echitabil și accesibil. Ele nu doar sprijină elevii cu CES, ci contribuie și la dezvoltarea unei societăți incluzive, bazate pe respect și acceptare. Implementarea acestor strategii necesită un efort concertat din partea profesorilor, părinților și comunității, dar rezultatele sunt benefice pentru toți actorii implicați.

Bibliografie

1. UNESCO. (1994). Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education.
2. Mitroi, A. (2020). Incluziunea educațională în școlile din România.
3. Ministerul Educației Naționale. (2021). Ghid pentru profesori: Incluziunea școlară.

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CES

DANIELA LUNGU

BUTA OTILIA CRISTINA

COLEGIUL TEHNIC „COSTIN D. NENIȚESCU ”, BUCUREȘTI

În societatea contemporană, incluziunea educațională este un pilon esențial al unei educații de calitate. Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) se confruntă adesea cu bariere semnificative în accesul la educație, din cauza provocărilor de ordin social, emoțional și pedagogic. Integrarea acestora în școli de masă și crearea unui mediu favorabil dezvoltării lor individuale constituie o prioritate pentru sistemele educaționale din întreaga lume. Acest articol explorează strategii eficiente de incluziune a elevilor cu CES, promovând o educație echitabilă și accesibilă pentru toți.

Elevii cu CES se confruntă adesea cu bariere precum:

- Lipsa resurselor educaționale adecvate;
- Atitudini discriminatorii din partea colegilor sau chiar a cadrelor didactice;
- Dificultăți în adaptarea curriculumului.

1. Politici educaționale pentru incluziune

Un prim pas în direcția incluziunii elevilor cu CES este adoptarea și implementarea unor politici educaționale clare. În multe țări, legislația asigură dreptul elevilor cu CES de a participa în școli de masă, beneficiind de sprijin suplimentar adaptat nevoilor lor.

Exemple de bune practici:

- Crearea de planuri educaționale individualizate (PEI), care să includă obiective personalizate și metode adaptate.
- Finanțarea suplimentară pentru resurse materiale și formare profesională pentru cadrele didactice.

2. Adaptarea curriculumului

Pentru a include eficient elevii cu CES în procesul educațional, curriculumul trebuie adaptat astfel încât să fie accesibil tuturor. Acest lucru implică:

- Simplificarea conținutului și oferirea de resurse didactice alternative (videoclipuri, diagrame, materiale tactile).
- Integrarea strategiilor de învățare diferențiată, care să permită fiecărui elev să progreseze în ritmul propriu.

Exemplu practic: La o lecție de matematică, elevii pot folosi materiale concrete, precum cuburi sau jetoane, pentru a înțelege conceptele abstracte.

3. Sprijinul echipelor multidisciplinare

Incluziunea elevilor cu CES necesită colaborarea strânsă între profesori, consilieri școlari, psihologi și terapeuți. Echipele multidisciplinare joacă un rol crucial în:

- Evaluarea corectă a nevoilor educaționale.
- Stabilirea obiectivelor realiste și monitorizarea progresului elevului.

4. Utilizarea tehnologiei asistive

Tehnologia asistivă este un instrument valoros în sprijinirea incluziunii elevilor cu CES. Dispozitivele și aplicațiile dedicate pot facilita accesul la învățare pentru elevii cu diverse tipuri de dizabilități.

Exemple de instrumente:

- Software pentru citirea textului pentru elevii cu dislexie.
- Tablete sau calculatoare cu aplicații interactive pentru elevii cu dificultăți de concentrare.

5. Promovarea unui mediu incluziv

Un mediu incluziv înseamnă mai mult decât adaptări materiale. Este esențial ca elevii să simtă acceptare și sprijin din partea colegilor și a cadrelor didactice. Acest lucru se poate realiza prin:

- Organizarea de activități de sensibilizare în clasă, pentru a promova empatia și toleranța.
- Crearea unei culturi școlare care valorizează diversitatea.

Concluzie

Incluziunea elevilor cu CES în procesul educațional reprezintă o provocare, dar și o oportunitate de a transforma școala într-un spațiu accesibil tuturor. Prin politici educaționale adecvate, adaptarea curriculumului, sprijin multidisciplinar, utilizarea tehnologiei asistive și promovarea unui mediu incluziv, putem asigura fiecărui elev șansa de a-și atinge potențialul. Educația pentru toți nu este doar un ideal, ci o necesitate într-o societate care aspiră la echitate și incluziune.

Referințe

1. Smith, J. (2020). *Inclusive Education Practices*. Oxford University Press.
2. Popescu, A. (2023). *Tehnologii asistive în educație*. Editura Didactică și Pedagogică.
3. UNESCO (2022). *Inclusion and Education: All Means All*. UNESCO Publishing.

INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CES.
O REALITATE POSIBILĂ?

profesor psihopedagog dr. NICOLETA CRAMARUC
ȘCOALA PROFESIONALĂ SPECIALĂ „TRINITAS", TÂRGU FRUMOS, IAȘI

În viziunea profesorului universitar basarabean Aglaida Bolboceanu (2010), *integrarea școlară* exprimă „*atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice, care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva,; existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental, considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare*."

Integrarea școlară a elevilor cu cerințe educative speciale este ineficientă fără a fi dublată de *incluziunea școlară* a acestora, întrucât cea din urmă presupune o mișcare spre extindreea scopului și rolului școlii obișnuite și un proces de transformare a acesteia pentru a putea răspunde cerințelor unei mai mari diversități de copii.

În mod frecvent, elevii cu nevoi speciale sunt mutați în clase de masă, însă, chiar și o interacțiune crescută între acești copii și ceilalți copii reprezintă doar un pas, respectiv cel al integrării fizice și nu o adevărată incluziune. Educația incluzivă promovează, practic, o pedagogie centrată pe copil, în condițiile în care învățământul trebuie să se adapteze diferențelor dintre oameni și la cerințele specifice de educație, care derivă din acestea.

Conform *Indexului incluziunii școlare*, școala incluzivă este definită de trei dimensiuni care constituie orientări de bază și criterii de evaluare a nivelului de dezvoltare a școlii incluzive, după cum urmează:

1. *culturile incluzive*, care se referă la concepții, atitudini, tradiții și obiceiuri care asigură crearea și promovarea incluziunii, dezvoltă valorile incluzive, împărtășite în întreaga comunitate școlară, și determină schimbări importante pe celalalte dimensiuni;
2. *politicile incluzive*, care se referă la modul în care școala este condusă și planurile de a o modifica, care antrenează toți participanții la actul educațional pentru a deveni promotori activi ai incluziunii și care oferă repere pentru strategii clare, care orientează comunitatea școlară și membrii acesteia spre dezvoltarea incluziunii reale și de calitate;
3. *practicile incluzive*, care se referă la ceea ce este învățat și predat și modul în care decurge învățarea și predarea.

Cei trei piloni principali ai demersului de incluziune sunt:

1. *cadrele didactice*, prin atitudinea lor față de copilul cu nevoi speciale și resursele disponibile precum metode de predare, materiale, timp disponibil, competențe profesionale personale și/ sau de grup;
2. *școala*, fiind cea care asigură copilului cu nevoi speciale un program de lucru într-o clasă obișnuită, cu alți copii; instituția școlară poate și trebuie să stimuleze prezența la școală a copiilor, astfel încât procesul de integrare și de incluziune să atingă rezultatul scontat;
3. *familia*, fiind cea care ar trebui să asigure climatul securizant și cadrul optim, necesar dezvoltării unei personalități echilibrate a copilului.

Atunci când ne raportăm la *educația incluzivă*, aceasta prevede schimbarea și adaptarea continuă a sistemului educațional pentru a răspunde diversității copiilor și nevoilor ce decurg din aceasta, pentru a oferi educație de calitate tuturor în contexte integrate și medii de învățare comune. Prin urmare, educația incluzivă se fundamentează pe anumite prevederi precum:

1.incluziunea școlară, care implică schimbare;
2.o școală incluzivă, aflată mereu în mișcare;
3.incluziunea are loc concomitent cu creșterea gradului de participare;
4.incluziunea este un proces care crește la nesfârșit nivelul învățării și al participării pentru toți elevii.

Valorile de bază ale cadrelor didactice care promovează și susțin educația incluzivă și gândirea critică, conform Agenției Europene pentru Educația Cerințelor Speciale, sunt următoarele:

1.*valorizarea diversității elevilor* – diferența dintre elevi este considerată o resursă și un bun de valoare al educației, simbolizând îmbogățire;
2.*sprijinirea tuturor elevilor* – profesorii au expectanțe ridicate privind realizările/ performanțele tuturor elevilor;
3.*colaborarea cu ceilalți* – colaborarea și lucrul în echipă reprezintă abordări esențiale pentru toate cadrele didactice și înțelegerea faptului că suntem parte a unei comunități și că suntem împreună ne este suport pentru a face lucrurile mult mai ușor;
4.*dezvoltarea profesională* – actul de predare este o activitate de învățare și cadrele didactice își aumă responsabilitatea pentru propria instruire pe parcursul vieții.

Într-o *școală incluzivă*, cadrele didactice își construiesc procesul instructiv-educativ în funcție de axiome precum faptul că fiecare elev este capabil să învețe și rostul educației este de a dezvolta potențialul fiecăruia, că abilitățile copiilor pot fi dezvoltate printr-o instruire individualizată și diferențiată eficace, că inteligența nu este distribuită diferit, ci există mai multe tipuri de inteligență, ce trebuie identificate, dezvoltate și valorizate pentru fiecare copil și că rolul educației nu este de a-i selecta pe cei capabili, ci de a dezvolta potențialul fiecărui copil. Profesorul universitar ieșean Alois Gherguț (2016) definește școala incluzivă ca fiind o școală deschisă, prietenoasă, ce implementează mecanisme funcționale de adaptare curriculară.

În opinia cercetătorului Traian Vrășmaș (2001), cadrele didactice din școlile integratoare se vor raporta la trei direcții principale de formare precum *schimbarea atitudinii, perfecționarea profesională* și *modificarea practicii la clasă*. În profunzime, fiecare cadru didactic dintr-o școală

incluzivă flexibilizează procesul educațional și toate elementele aferente acestuia, inclusiv materialele de predare-învățare, adoptând abordări precum:

√ *învățarea interactivă*, care se bazează pe strategii centrate pe relațiile dintre copii și pe relația profesorului cu aceștia în cadrul procesului de învățare; în acest mod, elevii învață să asculte, să negocieze, să coopereze, să se exprime prin modalități variate, să își asume roluri și responsabilități, să se cunoască pe ei înșiși;

√ *demonstrația, aplicația și conexiunea inversă*, feedback-ul într-un singur cuvânt, implică metodele clasice de predare-învățare-evaluare și vizează efectiv facilitarea asimilării materiei de studiu prin demonstrarea cunoștințelor predate, aplicarea cunoștințelor, exemplificarea cu situații reale din viață, corelate cu experiența celui care învață și răspunsul prin conexiune inversă la cele învățate; *metoda demonstrației* este una care se pretează foarte bine procesului educațional incluziv;

√ *ortopedagogia* care se bazează pe principiul domeniilor de dezvoltare, promovând ideea de a sprijini învățarea pe cunoașterea punctelor tari și a punctelor slabe;

√ *analiza sarcinilor* prin care se pune accentul pe sarcina de lucru dată elevului și care necesită definirea clară a obiectivelor și a instrucțiunilor, precum și evaluarea realizării acestor sarcini;

√ *predarea-țintă, care se bazează pe determinarea comportamentului deficitar și necesită nu doar formularea de* obiective adecvate în contextul dificultăților, cât și oferirea unor sarcini corespunzătoare și monitorizarea progresului zilnic;

√ *lucrul în echipă*, fondat pe colaborarea dintre elevi și pe sprijinul reciproc, ceea ce necesită diverse forme de lucru, discuții focalizate, activități comune, jocuri de rol.

Dincolo de aceste abordări, una din responsabilitățile cadrelor didactice dintr-o școală incluzivă este de a adapta curricula existentă, astfel încât aceasta să poată fi accesibilă pentru a fi însușită, pentru a înlătura diferite bariere de învățare cu care se confruntă elevii cu cerințe educaționale speciale și pentru a elabora un *curriculum individualizat*. Acest curriculum adaptat nu este unul nou și/ sau alternativ, ci este același curriculum general, însă adaptat la potentțialul individual specific al copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Cu toate că rolul directorului unei instituții școlare în realizarea educației incluzive a fost semnalat de anumite studii, s-a acordat o atenție relativ limitată privind investigarea atitudinilor acestuia față de educația incluzivă. În esență, atitudinile pozitive ale directorului școlar față de educația incluzivă contribuie decisiv la eficiența implementării praticilor incluzive, fiind corelate cu angajamentul profesorilor din școală față de același demers.

Ca și în cazul cadrelor didactice, atitudinea directorului școlar depinde de prezența anumitor factori precum *tipul de școală*, *formarea continuă* prin intermediul cursurilor, *experiența de a lucra cu elecu cu cerințe educaționale speciale*, *numărul elevilor* din instituția școlară și, în mod special, al celor care necesită practici incluzive. De altfel, rezultatelor unor studii au indicat că directorii de școli care au luat parte la cursuri de formare în acest domeniu au o atitudine mult mai deschisă față de practica educației incluzive.

Dat fiind rolul major al managerului școlar în acest proces de incluziune școlară, Gabriela Daniela Bulacu (2021) semnalează necesitatea elaborării unui mou model de manager și lider în

învățământul preuniversitar, care să poată acoperi toate dimensiunile fragile ale procesului de educație. Așadar, autoarea anterior menționată vorbește despre modelul MEI, adică un manager educațional eficient în contextul școlii incluzive, care implică două componente esențiale:

1.relația bidirecțională dintre *inteligența emoțională* și *abilitățile de comunicare* ale liderului/ managerului școlar;
2.influența inteligenței emoționale și a abilităților de comunciare asupra *schimbării percepției și atitudinii* cadrelor didactice din școală.

În viziunea autoarei, regăsim și concluzia că România nu are școli incluzive în adevăratul sens al cuvântului, întrucât, în foarte multe cazuri, serviciile educaționale de sprijin sunt prea puțin dezvoltate și nu sunt dintre cele mai eficiente, iar comunitatea și-a modificat foarte puțin percepția și mentalitatea privind persoanele cu dizabilități.

O școală prietenoasă are o misiune concretizată în mai multe obiective:

√ identifică copiii excluși și îi integrează;
√ recunoaște educația ca drept al fiecărui copil;
√ contribuie la monitorizarea drepturilor bunăstării fiecărui copil din comunitate;
√ nu exclude, nu discriminează și nu stereotipizează în funcție de diferențele existente;
√ oferă educație obligatorie gratuită, accesibilă, în mod special pentru familiile și copiii aflați în situații de risc;
√ respectă divcersitatea și asigură egalitatea în învățare pentru toți copiii;
√ răspunde necesităților copiilor și diversității bazate pe sex, probleme socciale, etnice și pe nivel de abilitate.

În promovarea unei educații incluzive și eficiente, un rol important îl deține și tehnologia informației, pentru că accesibilitatea, personalizarea, interacțiunea și suportul oferite de aceasta contribuie la dezvoltarea abilităților și competențelor elevilor cu dizabilități, permițându-le să-și atingă potențialul maxim și să se integreze în societate în mod autonom.

În acest sens, conceptul de *design universal pentru învățare* (UDL) servește la introducerea unor practici de învățare mai robuste, centrate pe copil. Acest design este un cadru pedagogic care vizează crearea unui mediu de învățare accesibil și benefic pentru toți elevii, indiferent de nevoile lor individuale, și care încurajează dezvoltarea de materiale și strategii de predare care să ofere multiple modalități de acces și de exprimare. Un profesor poate implementa acest concept la nivel de clasă prin:

1. *lecții digitale* - de exemplu, o lecție de istorie poate include texte, imagini, videoclipuri pentru a ajunge la toți elevii și pentru a susține înțelegerea complexă;
2. *alegerea de proiecte* – elevii pot alege între redactarea unui eseu, crearea unui videoclip sau elaborarea unei prezentări;
3. *materiale accesibile de învățare* – în formate diverse, cum ar fi pdf-uri, documente word, audiobook-uri;
4. *grupuri diverse de lucru* – formarea de grupuri mixte de elevi, cu abilități diferite, pentru a promova colaborarea și învățarea reciprocă.

Aceste tehnologii oferă potențialul de a transforma experiența educțională a elevilor și de a-i sprijini în atingerea obiectivelor de învățare, de dezvoltare și de integrare socială. Cu toate acestea, pentru a maximiza beneficiile aduse de tehnologie, e nevoie să se țină cont de anumite aspecte importante. Unul dintre acestea este reprezentat de echilibrul dintre utilizarea tehnologiei în activitățile de învățare și cele recreative. Chiar dacă tehnologia este captivantă și distractivă, cadrele didactice trebuie să ghideze elevii, astfel încât aceștia să consume rațional și sănătos conținuturile digitale. De asemenea, o atenție deosebită trebuie acordată selecției de aplicații și platforme educaționale adecvate, care să fie potrivite pentru nevoile și nivelul de dezvoltare al fiecărui elev.

În altă ordine de idei, mulți oameni implicați în procesul educativ consideră că incluziunea produce mai mult rău tuturor părților implicate, pentru că se bazează pe așteptări nerealiste, prin care școlile încearcă să îi modeleze pe copii prin raportare la o „educație normală". Opozanții incluziunii semnalează faptul că socializarea nu poate fi scopul primar al educației copiilor cu dizabilități, fără a le favoriza și achizițiile academice, în condițiile în care numeroase strategii de incluziune sunt centrate pe integrarea acestor elevi în clase obișnuite, indiferent dacă dețin potențialul de a participa sau nu la programul educativ.

Bibliografie

Agheană, V., Popovici, D.V. (2023) Educația online și utilizarea tehnologiei pentru elevul cu cerințe educaționale speciale, in: *Influențele perioadei pandemice asupra diferitelor asecte ale vieșii noastre*, Editura Presa ăClujeană, Cluj, pp.9-26

Bulacu, G. B. (2021). *Managementul integrării școlare a copiilor cu cerințe educative speciale în sistemul de învățământ preuniversitar*, teză de doctorat, Universitatea Valahia, Târgoviște

Croitoriu, N. (2021). Integrarea și incluziunea elevilor cu CES, Chișinău, in: *Metodologii contemporane de cercetare și evaluare*, pp.88-91

Darii, L. (2017). Particularitățile activității cadrelor didactice privind incluziunea copiilor cu CES în mediul școlar, Studia Universitatis Moldaviae, 9(109), pp.156-163

Druguș, O. (2022). *Incluziunea copiilor cu CES în perioada pandemică: Dificultăți și perspective*, Chișinău, p.311-325

Goel, D.R. (2023). The Integration of Special Education Students in General Education Classrooms, *International Journal of Science and Research*, 12(5), pp. 1536-1541

Gazar, Z., Abdelhamed, T. (2023). Integration of Children with Special Needs into Regular Schools: Teachers and Parents Perspectives, *Egyptian Journal of Nursing and Health Sciences*, 4(2), pp. 153-166

Jurca, A.M., Sava, S. (2023).Atitudinea directorilor din România față de educația incluzivă, *Revista de Pedagogie*, 2, pp. 95-120

Porumbăcean, A.-A., Iosifescu, C.-V., Hurgoiu, L., Ion, A., Anton, C.-E., Ifrim, M., Panțică, G. (2023). *Educație incluzivă și dezvoltarea gândirii critice.Ghid metodologic*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu

Vrășmaș, T., Țau, A. (2010). *Proiectarea și evaluarea instruirii școlare la elevii cu CES. Aplicație în mediul incluziv*, Universitatea Ovidius Constanța, lucrare de licență

DIVERSITATE ȘI ECHITATE
ABORDĂRI ÎN EDUCAȚIA COPIILOR CU CES

PRUNĂ IOANA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 6 BUZĂU

Educația pentru toți reprezintă un ideal și o responsabilitate fundamentală a societății contemporane. Accesul egal la educație, indiferent de particularitățile individuale ale fiecărui copil, este esențial pentru construirea unei comunități incluzive, care valorifică diversitatea. Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) constituie un grup important în acest demers, iar strategia de incluziune a acestora necesită implicare, resurse și o viziune adaptabilă la nevoile lor specifice. Incluziunea educațională este mai mult decât integrarea fizică a elevilor cu CES în școli obișnuite. Aceasta presupune crearea unui mediu care să faciliteze participarea activă și echitabilă la procesul de învățământ. Principiile de bază includ accesibilitatea, care implică adaptarea spațiilor, materialelor didactice și resurselor pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor, echitatea, prin oferirea de oportunități egale, având în vedere nevoile specifice ale fiecărui copil, participarea activă, pentru a asigura un mediu în care elevii cu CES pot interacționa și colabora cu ceilalți colegi, și personalizarea, prin adaptarea metodelor de predare la ritmul, stilul de învățare și capacitatea fiecărui elev.

Implementarea unei educații incluzive eficiente necesită abordări variate, care să îmbine inițiativele pedagogice cu cele organizaționale. Printre cele mai importante strategii se numără formarea cadrelor didactice, care trebuie să beneficieze de cursuri de formare continuă pentru a dezvolta competențele necesare lucrului cu elevii cu CES, colaborarea interdisciplinară, prin parteneriatul dintre profesori, consilieri educaționali, logopezi, psihologi și familiile elevilor, utilizarea tehnologiei asistive, precum aplicații educaționale și dispozitive de comunicare augmentativă, adaptarea curriculumului, care presupune planificarea activităților diferențiate pentru a permite participarea tuturor elevilor, și crearea unui climat pozitiv în clasă, prin promovarea respectului, empatiei și solidarității între colegi.

Deși obiectivul incluziunii este ambițios, există numeroase provocări în implementare, cum ar fi lipsa resurselor financiare, rezistența atitudinală din partea unor cadre didactice sau dificultățile în colaborarea dintre școală și familie. Pentru a depăși aceste obstacole, este necesară o implicare activă a autorităților și comunităților locale în sprijinirea programelor de incluziune, dar și o schimbare de mentalitate care să valorifice potențialul fiecărui copil. Educația pentru toți nu este doar un drept fundamental, ci și o oportunitate de a construi o societate mai echitabilă și mai empatică. Incluziunea elevilor cu CES este o măsură a progresului nostru colectiv. Prin implementarea unor strategii adaptate și prin cultivarea unei culturi a acceptării, putem asigura un viitor în care fiecare copil să-și poată atinge potențialul maxim.

Bibliografie

- Crăciun, D. (2020). *Incluziunea educațională în școlile din România*. Editura Didactică.
- Ionescu, M. (2018). *Strategii moderne de predare pentru elevii cu cerințe speciale*. Editura Universitară.
- Popescu, A. (2019). *Diversitatea în educație: Provocări și soluții*. Editura Polirom.
- Vasilescu, T. (2021). *Rolul tehnologiei în educația incluzivă*. Editura Humanitas Educațional.
- Georgescu, L. (2022). *Psihopedagogia copilului cu cerințe educaționale speciale*. Editura Paralela 45.

PROIECT DE ACTIVITATE
”VREAU SĂ FIU DOCTOR”

PRUNĂ IOANA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 6, BUZĂU

Nivel II: Grupa Mare
Tema anuală de studiu: Ce și cum vreau să fiu?
Tema proiectului tematic: Altora de folos
Tema săptămânii: Meseria ideală
Tema activității : ”Vreau să fiu doctor”
Forma de realizare: Activitate integrată
Tipul activității: Verificare de cunoștințe, priceperi și deprinderi
Elemente componente ale activităţii integrate, mijloacele de realizare:
1. *Activităţi de dezvoltare personală:* Întâlnirea de dimineaţă (prezenţa, salutul, calendarul naturii, activitatea de grup, noutatea zilei
2. Jocuri şi activităţi didactice alese:

- Știință: ”Prietenii doctoriței” puzzle
  https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1577e6d2f935
  https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=259549f80e4a
  https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=088b6b8cc4c9
- Joc de rol: ”De-a medicii”
- Construcții: „Sala de operații”

3. Activităţi pe domenii experienţiale:

- Domeniul Limbă și comunicare – Educarea limbajului
  ”Cine știe, câștigă!” joc didactic (propoziții, cuvinte, silabe și sunete)
- Domeniul Om și societate – Activitate practică
  ”Pregătim trusa doctorului” aplicație

4. Jocuri şi activităţi recreative:
”Cursa medicilor” – joc distractiv
Dimensiuni ale dezvoltării:
A1. Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață familiare;
B1. Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârste apropiate;
C1. Curiozitate, interes și inițiativă în învățare;
C2. Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistență în activități);
D3. Premise ale citirii și scrierii, în contexte de comunicare cunoscute;
E3. Relații, operații și deducții logice în mediul apropiat;
Comportamente vizate:
A1.1 Își coordonează mușchii în desfășurarea unor activități diversificate, specifice vârstei;
A1.2. Participă la activități fizice variate, adecvate nivelului lui de dezvoltare;
B1.3 Inițiază/participă la interacțiuni pozitive cu copii de vârstă apropiată;
C1.1 Manifestă curiozitate și interes pentru experimentarea și învățarea în situații noi;
C2.1 Realizează sarcinile de lucru cu consecvență;
D3.1 Discriminează/diferențiază fonetic cuvinte, silabe, sunete și asociază sunete cu litere;
D3.4 Asimilează unele elemente ale scrisului și folosește diferite modalități de comunicare grafică și orală pentru transmiterea unui mesaj;
E1.5 Realizează, în mod dirijat, activități simple de investigare a mediului, folosind instrumente și metode specifice;

Scopul activității integrate: Verificarea deprinderii copiilor de a reprezenta grafic propoziția, cuvintele, silabele, de a identifica sunetul inițial al cuvintelor, precum și a deprinderilor practice însușite anterior.

Obiective operaționale:

O1 să ordoneze piesele de puzzle pentru a obține o imagine;
O2 să reproducă scene din viața reală, interpretând rolul unui medic;
O3 să construiască, prin îmbinare, alăturare și suprapunere sala de operații, folosind piesele de construcție puse la dispoziție;
O4 să alcătuiască propoziții simple sau dezvoltate despre personajele descoperite pe roată;
O5 să despartă cuvintele în silabe, grupându-se după numărul acestora;
O6 să identifice sunetul inițial al unui cuvânt;
O7 să reprezinte grafic propozițiile și cuvintele;
O8 să pregătească trusa medicului cu cel puțin patru instrumente medicale, valorificând deprinderile practice însușite;

Sarcina didactică: Formularea de propoziții și reprezentarea grafică a propozițiilor, a cuvintelor și a silabelor și identificarea sunetului inițial al cuvintelor.

Varianta I: „Spune ceva despre .....!” – Învârte roata și formulează o propoziție despre personajul descoperit lângă acul indicator, apoi reprezintă grafic propoziția și cuvintele acesteia
https://wordwall.net/play/66770/986/450

Varianta II: Alege și grupează – Câte silabe are cuvântul care denumește imaginea? Grupează imaginile după numărul de silabe
https://wordwall.net/play/66765/815/826

Varianta III: Complicarea jocului didactic - Identifica sunetul inițial al obiectelor din imagine, apoi alege litera corespunzătoare.
https://wordwall.net/play/66768/243/594

Reguli de joc: Preșcolarii vor forma două echipe. Pe rând, câte un copil de la fiecare echipă va rezolva sarcina propusă. Fiecare sarcină rezolvată corect se răsplătește cu un punct pentru echipa respectivă. Toate momentele jocului încep și se termină la semnalul educatoarei, se aplaudă răspunsurile corecte, sarcinile vor fi rezolvate în echipă. Câștigă echipa care obține cele mai multe puncte.

Elemente de joc: jocuri interactive online, întrecerea între copii, aplauze, mânuirea materialului, recompense.

Strategii didactice:

- *metode şi procedee:* conversația, explicația, exercițiul, demonstrația, jocul;
- *materiale didactice:* panou prezență, calendarul naturii, trusă construcții, costumații și trusa de doctor, păpuși, laptop, videoproiector, tablă magnetică, gentuța doctor, jetoane, foarfece, lipici;
- *forme de organizare:* frontal, individual, pe grupe.

Forme şi tehnici de evaluare: Evaluare orală și practică, analiza produselor activității, observarea comportamentului copiilor;

Bibliografie:

M.E.N. “Curriculum pentru educație timpurie (3 – 6/ 7 ani)”, Bucureşti, 2019;
Suport pentru explicitarea și înțelegerea unor concepte și instrumente cu care operează curriculumul pentru educație timpurie;
Culea Laurenţia, Angela Sesovici, Filofteia Gramă “Activitatea integrată în grădiniţă”, EDP Publishing House, Bucureşti, 2008;

UNICITATE ȘI DIVERSITATE

ȘIȘU LENUȚA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.7, BRĂILA

Fiecare copil este diferit şi special şi are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilităţi.Toţi copiii au dreptul la educaţie în funcţie de nevoile lor. Educaţia incluzivă are ca principiu fundamental un învăţământ pentru toţi, împreună cu toţi, care constituie un deziderat şi o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune.

Educația de tip incluziv este o educaţie de calitate, accesibilă şi care îşi îndeplineşte menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale. În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Grupul Român pentru Educație Incluzivă (GREI) are ca obiectiv general conectarea României la eforturile internaționale în realizarea educației incluzive, susținerea și dezvoltarea modelului românesc și promovarea acestuia la nivel național și european. Principiile pe care GREI le promovează sunt simple, clare și de maximă generalitate:

- fiecare copil este unic și valoros în cadrul sistemului de educație;

-fiecare copil poate învăța;

-politicile școlare sunt cele care trebuie să încurajeze mai curând ideea de școală pentru copil, decât cea de copil pentru școală;

-încurajează dezvoltarea și susținerea serviciilor de sprijin în școală , pentru a oferi oportunități de dezvoltare tuturor elevilor, dar și pentru a forma și sprijini profesorii;

- susțin parteneriatul educațional dintre profesori, părinți, elevi, alături de toți profesioniștii care dau valoare adăugată actului educațional; educație incluzivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare.

Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. De asemenea, se impune și implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a

conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței şi nediscriminării, a acceptării de șanse egale pentru toți copiii.

Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficienţe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înţeleagă mai bine situaţia celor ce au dizabilităţi: prin povestiri, texte literare, prin discuţii, vizitarea/ vizita unor persoane cu deficienţe. Trebuie să-i încurajeze şi să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceştia, dându-le încrederea în forţelele proprii, în propria reuşită în acţiunile întreprinse, evidenţiind unele abilităţi sau interese speciale lor în dezvoltarea şi sprijinirea cărora trebuie implicate şi familiile copiilor. Copiii cu cerinţe educative speciale integraţi în programul grădiniţei trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinţi, psihologi şi profesorul logoped. Părinţii sunt parteneri la educaţie pentru că deţin cele mai multe informaţii despre copiii lor. Relaţia de parteneriat între părinţi şi grădiniţă presupune informarea părinţilor cu privire la programul grupelor, la conţinuturile şi metodele didactice, dar presupune şi întâlniri cu aceştia, participări la expoziţii, excursii, serbări, vizite, etc., în care sunt implicaţi proprii lor copii. Grădiniţa este incluzivă printr-un curriculum flexibil şi deschis ce permite adaptări succesive. Nu copilul urmează curriculumul, ci acesta este un instrument menit să sprijine dezvoltarea lui, se adaptează nevoilor şi particularităţilor acestuia. Când spunem „grădiniţă incluzivă”, nu trebuie să ne ducem cu gândul la copiii cu CES, ci la fiecare copil în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare şi la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerinţe speciale în ceea ce priveşte educaţia. Există, de asemenea, şi anumite situaţii de risc, în care educatoarea trebuie să cunoască trăirile şi comportamentele copilului, pentru a-l sprijini. Riscurile pot apărea din mediul socio-cultural din care acesta face parte, din relaţiile de familie care îi determină existenţa zilnică, precum şi modul de dezvoltare, din modelele formale educaţionale ce pot exercita un stres deosebit asupra copilului care nu corespunde „normalităţii” cu care ne-am obişnuit.

O planificare nu poate porni aşa, tradiţional, ca altă dată, de la conţinuturi, ci de la personalităţile copiilor, de la caracteristicile şi particularităţile individuale. Pe de altă parte,

grădiniţa, ca instituţie, nu poate face faţă singură cerinţelor multiple ale unui program eficient de educaţie. Este nevoie de un parteneriat între grădiniţă- familie- comunitate, de o construcţie comună în folosul copilului, fără prejudecăţi, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranţă, indiferent de situaţia economică, socială sau educaţională a părinţilor. Educatoarea, la rândul ei, trebuie să răspundă diversităţii şi unicităţii fiecărui copil, să-şi orienteze pozitiv atitudinea, limbajul şi metodele pedagogice. Copilul preşcolar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulţilor care îl înconjoară poate să îi influienţeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acţiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau negativă, pentru a-i da copilului încredere în forţele proprii.

Pentru a evalua copilul, educatoarea trebuie să aibă în vedere competenţele şi capacităţile educaţionale ale fiecărui copil şi să le identifice:

- cum este fiecare;
- ce ştie fiecare;
- ce face fiecare;
- cum cooperează cu ceilalţi.

În concluzie, pentru abordarea unei educaţii incluzive în grădiniţă, educatoarea trebuie să respecte următorii paşi:

-să elaboreze un plan de dezvoltare a grădiniţei în care să se precizeze concret parteneriatul cu familia şi comunitatea;

-să fie pregătit întregul personal al grădiniţei pentru a primi toţi copiii, fără discriminări;

-să asigure un climat primitor şi deschis prin organizarea mediului educaţional cât mai eficient şi stimulator;

-să aibă discuţii, în prealabil, cu copiii pentru a se accepta unii pe alţii, pentru a negocia, a colabora şi a lucra împreună;

-să asigure un curriculum flexibil şi deschis la care să aibă acces şi părinţii;

-să evalueze fiecare copil prin observaţie directă şi indirectă pentru a asigura participarea lui adecvată la activităţile curriculare;

-să asigure accesul tuturor copiilor la programul grădiniţei, dar şi la modificările şi adaptările acestuia;

-să asigure participarea tuturor familiilor la decizii şi acţiuni în favoarea tuturor copiilor;

-să evalueze permanent şi periodic progresele pe care le fac toţi copiii, nu numai di punctul de vedere al achiziţiilor intelectuale, dar şi al relaţiilor sociale, al cooperării şi colaborării, al dezvoltării imaginii de sine şi încrederii în forţele proprii;
-să elaboreze planuri individualizate, personalizate pentru copiii care au nevoie de sprijin în anumite componente ale dezvoltării şi la anumite momente;
-să ajusteze permanent curriculumul pentru a-l adapta la nevoile educative ale copiilor;
-să realizeze un permanent schimb de idei, experienţe şi soluţii cu celelalte colege, din grădiniţă sau din alte instituţii, precum şi cu familiile copiilor.

Bibliografie:

-Ecaterina Vrăşmaş-,, Educaţia copilului preşcolar", Editura ProHumanitas, Bucureşti, 1999;
-Ecaterina Vrăşmaş-,,Introducere în educaţia cerinţelor speciale", Editura Credis, Bucureşti, 2004.
-Gherguţ, A., Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale. Strategii diferenţiate şi incluzive în educaţie, Editura Polirom, Iaşi, 2006.

IMPACTUL EDUCAȚIEI INCLUZIVE ASUPRA DEZVOLTĂRII SOCIO-EMOȚIONALE A ELEVILOR CU CES IN INVATAMANTUL PRIMAR

CHIRICA SORINA-ELENA

Introducere

Educația incluzivă este un concept educațional care vizează integrarea tuturor elevilor, indiferent de abilitățile lor, într-un mediu de învățare comun, adaptat nevoilor fiecăruia. Aceasta promovează ideea că toți copiii, inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale (CES), trebuie să aibă acces la educație de calitate într-un sistem educațional care valorifică diversitatea și încurajează participarea activă a tuturor.

Elevii cu CES sunt acei copii care prezintă dificultăți semnificative în învățare sau în dezvoltarea abilităților fizice, mentale, emoționale sau de comunicare. Aceste dificultăți pot varia de la dizabilități fizice, tulburări de învățare, autism, până la probleme emoționale sau comportamentale, și necesită un suport educațional suplimentar pentru a le permite să participe în mod activ în procesul educațional. Educația incluzivă este esențială pentru a asigura că acești elevi beneficiază de oportunități egale, dezvoltându-se atât din punct de vedere intelectual, cât și socio-emoțional, într-un mediu școlar stimulativ și respectuos.

Dezvoltarea socio-emoțională este esențială în primii ani de viață, deoarece reprezintă fundamentul pentru formarea unor relații sănătoase, încredere în sine și abilități de autoreglare emoțională. La vârsta primară, copiii încep să își formeze percepția despre sine, să învețe cum să interacționeze cu ceilalți și să își gestioneze emoțiile, iar aceste abilități vor influența întreaga lor dezvoltare viitoare.

Un mediu educațional incluziv sprijină dezvoltarea socio-emoțională a elevilor, oferindu-le oportunități de a învăța și de a practica aceste abilități esențiale într-un cadru sigur și suportiv. Pentru elevii cu CES, acest tip de educație este cu atât mai important, deoarece îi ajută să se simtă acceptați și parte integrantă a grupului, să înțeleagă și să își exprime emoțiile și să învețe cum să colaboreze cu colegii lor. Astfel, educația incluzivă nu doar că sprijină dezvoltarea academică, ci contribuie semnificativ și la formarea unei identități pozitive și la construirea unor relații interpersonale solide.

Educația incluzivă și dezvoltarea socio-emoțională

Educația incluzivă se bazează pe trei principii fundamentale: acceptare, participare și adaptare. Aceste principii sunt esențiale pentru crearea unui mediu educațional care să sprijine dezvoltarea fiecărui elev, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Acceptare

Unul dintre cele mai importante principii ale educației incluzive este acceptarea diversității. Toți elevii, indiferent de abilitățile lor, trebuie să fie acceptați și respectați în comunitatea școlară. Acceptarea înseamnă mai mult decât simpla prezență a elevilor cu CES în clasă; este vorba despre crearea unui climat de înțelegere și respect reciproc. Elevii cu CES trebuie să fie tratați cu demnitate, fără a fi discriminați sau marginalizați, iar colegii lor trebuie să învețe să aprecieze diferențele și să formeze relații pozitive, bazate pe respect și empatie.

Participare

Participarea activă este un alt principiu esențial al educației incluzive. Toți elevii trebuie să aibă acces la activitățile educaționale, să participe la lecții, discuții și activități extracurriculare. Elevii cu CES trebuie să aibă oportunitatea de a învăța alături de ceilalți, de a contribui și de a învăța din interacțiunile cu colegii lor. Participarea activă ajută nu doar la dezvoltarea abilităților academice, ci și la formarea unor relații sociale și emoționale valoroase. Prin urmare, învățarea trebuie să fie adaptată astfel încât să permită tuturor elevilor, indiferent de nevoile lor, să participe și să se implice în mod activ în procesul educațional.

Adaptare

Ultimul principiu al educației incluzive este adaptarea. Un mediu educațional incluziv presupune ajustarea și personalizarea curriculumului, metodelor de predare și materialelor educaționale pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor. Adaptările pot include folosirea de resurse suplimentare, modificarea ritmului de învățare, utilizarea unor tehnologii de asistență sau aplicarea unor metode de predare diferite. De asemenea, adaptarea se referă și la sprijinul oferit elevilor cu CES, precum asistența din partea specialiștilor (psihologi, logopezi, consilieri școlari), care ajută la integrarea acestora în activitățile școlare.

În cadrul educației incluzive, dezvoltarea socio-emoțională a elevilor este un aspect esențial pentru formarea unor indivizi echilibrați, capabili să interacționeze pozitiv cu ceilalți și să facă față provocărilor vieții. Trei dintre cele mai importante dimensiuni socio-emoționale care se dezvoltă în acest mediu sunt empatia, stima de sine și gestionarea emoțiilor.

Empatia

Empatia reprezintă abilitatea de a înțelege și de a trăi emoțiile celorlalți, de a-i sprijini în momentele dificile și de a răspunde nevoilor lor într-un mod adecvat. Într-un mediu educațional incluziv, elevii au ocazia să învețe să fie mai atenți și mai înțelegători față de colegii lor, indiferent de diferențele care există între ei. Interacțiunile zilnice dintre elevii cu CES și cei tipici contribuie la dezvoltarea empatiei, ajutându-i pe copii să aprecieze diversitatea și să înțeleagă diferitele perspective. Empatia nu doar că întărește relațiile interpersonale, dar îi ajută și pe elevii cu CES să se simtă acceptați și valoroși în comunitatea școlară.

Stima de sine

Stima de sine este sentimentul de valoare personală, esențial pentru dezvoltarea unei identități pozitive. Elevii care sunt acceptați și sprijiniți în procesul de învățare au mai multe șanse

să își dezvolte o stimă de sine sănătoasă. În educația incluzivă, fiecare copil, inclusiv cei cu CES, este încurajat să participe activ la activitățile școlare, să își exprime ideile și să își recunoască realizările. Astfel, elevii cu CES au ocazia să își construiască încrederea în propriile abilități, ceea ce le influențează pozitiv dezvoltarea emoțională și socială. Un mediu incluziv promovează succesul individual și colectiv, ajutându-i pe copii să simtă că au un rol important în comunitatea școlară.

Gestionarea emoțiilor

Gestionarea emoțiilor este o abilitate crucială pentru dezvoltarea armonioasă a unui copil, deoarece le permite acestora să își controleze reacțiile și să facă față situațiilor dificile într-un mod sănătos. Într-un mediu educațional incluziv, elevii sunt încurajați să își recunoască și să își exprime emoțiile, iar acest proces ajută la înțelegerea propriilor sentimente și la dezvoltarea auto-reglării. Elevii cu CES, care pot întâmpina dificultăți în gestionarea emoțiilor, beneficiază de suportul profesorilor și al colegilor lor, învățând strategii pentru a face față frustrărilor, anxietății sau altor emoții intense. Acest lucru le permite să se integreze mai bine în viața școlii și să participe activ la activitățile educaționale.

Astfel, educația incluzivă contribuie nu doar la dezvoltarea cognitivă a elevilor, ci și la formarea unor abilități socio-emoționale fundamentale. Empatia, stima de sine și gestionarea emoțiilor sunt dimensiuni esențiale pentru creșterea unui copil echilibrat, capabil să colaboreze și să formeze relații interpersonale pozitive.

Beneficii ale educației incluzive pentru elevii cu CES

Educația incluzivă aduce multiple beneficii pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), contribuind semnificativ la dezvoltarea lor personală, socială și emoțională. Prin integrarea acestora într-un mediu școlar comun, acești elevi au ocazia să învețe nu doar din punct de vedere academic, ci și să-și construiască relații și abilități care le vor fi utile pe termen lung. Printre cele mai importante beneficii se numără creșterea stimei de sine, dezvoltarea abilităților sociale și reducerea izolării.

Creșterea stimei de sine prin acceptarea în colectiv

Unul dintre cele mai importante aspecte ale educației incluzive este crearea unui mediu în care elevii cu CES se simt acceptați și respectați. Atunci când acești copii sunt integrați într-o clasă de elevi tipici, iar colegii lor îi tratează cu respect, ei încep să simtă că sunt o parte valoroasă a grupului. Acest sentiment de acceptare și apartenență contribuie la creșterea stimei de sine, ajutându-i să aibă o percepție pozitivă asupra propriei persoane și să devină mai încrezători în abilitățile lor. Educația incluzivă oferă elevilor cu CES oportunitatea de a experimenta succesul în contexte sociale și educaționale, ceea ce le întărește încrederea în propriile capacități.

Dezvoltarea abilităților sociale prin interacțiune

Un alt beneficiu esențial al educației incluzive este dezvoltarea abilităților sociale. Elevii cu CES au ocazia să interacționeze cu colegii lor tipici într-un cadru natural, de zi cu zi, în timpul activităților de învățare și recreative. Această interacțiune constantă le permite să învețe comportamente sociale adecvate, cum ar fi comunicarea eficientă, colaborarea, împărțirea și rezolvarea conflictelor. Pe măsură ce interacționează cu colegii lor, elevii cu CES își dezvoltă abilități importante de relaționare, precum empatia, cooperarea și înțelegerea diversității. Aceste abilități sunt esențiale nu doar în școală, ci și în viața de zi cu zi.

Reducerea izolării și integrarea în comunitate

Un alt avantaj major al educației incluzive este reducerea izolării sociale. De multe ori, elevii cu CES se simt excluși sau marginalizați în școlile tradiționale, ceea ce poate duce la sentimente de singurătate și lipsă de apartenență. În schimb, într-un mediu educațional incluziv, aceștia au șansa să participe activ în viața școlii și să se integreze în grupuri sociale. Această integrare nu doar că îmbunătățește relațiile interpersonale, dar îi ajută și să învețe să aprecieze diversitatea și să formeze legături autentice cu ceilalți copii. Reducerea izolării contribuie la o stare emoțională mai bună și la o participare mai activă în viața școlii și a comunității.

Prin urmare, educația incluzivă oferă elevilor cu CES nu doar posibilitatea de a învăța alături de colegii lor, ci și oportunitatea de a se dezvolta într-un mediu care le sprijină integrarea socială, creșterea încrederii în sine și învățarea abilităților esențiale pentru viață.

Factori care influențează eficiența educației incluzive

Pentru ca educația incluzivă să fie cu adevărat eficientă, este necesar ca mai mulți factori să lucreze împreună în mod coerent. Aceștia includ implicarea activă a profesorilor, sprijinul și colaborarea din partea familiei, precum și resursele și infrastructura adecvate oferite de școală. Fiecare dintre acești factori joacă un rol esențial în succesul integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) și în crearea unui mediu de învățare eficient și echitabil.

Profesorii: importanța formării și sprijinului pentru metode incluzive

Profesorii sunt cheia succesului educației incluzive, iar pregătirea acestora pentru a aplica metode de predare adaptate este crucială. Formarea continuă a cadrelor didactice în tehnici și strategii incluzive ajută la crearea unui mediu educațional accesibil pentru toți elevii. Aceasta include învățarea despre diversitatea nevoilor educaționale, utilizarea de materiale educaționale adaptate și aplicarea unor metode de predare care să susțină participarea activă a elevilor cu CES. De asemenea, profesorii trebuie să fie capabili să răspundă nevoilor emoționale și sociale ale elevilor, promovând acceptarea și respectul în clasă. Suportul din partea specialiștilor (psihologi, consilieri școlari, profesori de sprijin) este de asemenea important pentru a sprijini atât elevii, cât și cadrele didactice în implementarea unui proces educațional incluziv de succes.

Familia: rolul părinților în sprijinirea incluziunii

Familia joacă un rol esențial în succesul educației incluzive. Părinții sunt cei care susțin și încurajează copiii în procesul lor educațional, iar acest sprijin continuu acasă se reflectă pozitiv asupra integrării lor școlare. Colaborarea strânsă între părinți și profesori este esențială pentru a asigura continuitatea și coerența în abordarea nevoilor educaționale ale elevilor cu CES. Părinții pot contribui prin împărtășirea informațiilor relevante despre nevoile speciale ale copilului lor, precum și prin sprijinirea dezvoltării abilităților sociale și emoționale acasă. De asemenea, părinții pot încuraja copiii să participe activ în viața școlii și să dezvolte relații pozitive cu colegii lor.

Școala: resurse și infrastructură adaptată

Infrastructura școlii și resursele disponibile joacă un rol crucial în implementarea educației incluzive. Școlile trebuie să fie pregătite să răspundă diverselor nevoi ale elevilor cu CES prin adaptarea spațiilor de învățare, oferirea de materiale educaționale adecvate și furnizarea de tehnologii de asistență. De exemplu, elevii cu dizabilități fizice trebuie să aibă acces la facilități adecvate (rampe de acces, săli de clasă accesibile), iar elevii cu dizabilități de învățare pot beneficia de programe educaționale personalizate, care să le faciliteze înțelegerea materialului. În plus, resursele umane sunt esențiale: profesori de sprijin, specialiști în educație specială și asistenți educaționali care lucrează direct cu elevii cu CES pot contribui semnificativ la succesul procesului educațional. Astfel, pentru ca educația incluzivă să fie eficientă, școlile trebuie să aibă un sistem bine organizat, cu resurse adaptate și un personal calificat, capabil să răspundă nevoilor tuturor elevilor.

Acești factori – profesori bine pregătiți, sprijinul din partea familiei și resursele școlii – sunt interdependenți și trebuie să funcționeze împreună pentru a crea un mediu educațional incluziv și de succes. Numai printr-o abordare integrată, care implică întreaga comunitate educațională, educația incluzivă poate să își atingă adevăratul potențial.

Provocări și soluții

Deși educația incluzivă aduce multiple beneficii, implementarea acesteia poate întâmpina și diverse provocări. Acestea pot afecta atât elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), cât și întreaga comunitate educațională. Cu toate acestea, există soluții eficiente care pot contribui la depășirea acestor dificultăți și la crearea unui mediu educațional mai incluziv și sprijinitor pentru toți elevii.

Dificultăți de adaptare ale elevilor cu CES

Unul dintre cele mai mari obstacole în educația incluzivă este dificultatea de adaptare a elevilor cu CES la ritmul și cerințele activităților școlare. Acești elevi pot întâmpina provocări în gestionarea sarcinilor academice, în înțelegerea materialului sau în integrarea în activitățile de grup. Aceste dificultăți pot duce la frustrare, scăderea încrederii în sine și chiar la retragerea din viața școlii.

Soluții

- Personalizarea învățării: Adaptarea metodologiei didactice pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev este esențială. Aceasta poate include modificarea ritmului de predare, utilizarea materialelor vizuale și a tehnologiilor de asistență, sau aplicarea unor strategii pedagogice individualizate.
- Suportul emoțional și psihologic: Elevii cu CES au nevoie de sprijin emoțional pentru a face față provocărilor cu care se confruntă. Consilierea școlară și programele de sprijin pot contribui la dezvoltarea abilităților de auto-reglare emoțională și la creșterea rezilienței acestora.
- Investirea în formarea cadrelor didactice: În mod esențial, formarea continuă a cadrelor didactice pentru a le oferi instrumentele necesare în abordarea diversității educaționale este crucială. Școlile ar trebui să investească în programe de pregătire și sprijin pentru profesori, astfel încât aceștia să fie capabili să aplice strategii eficiente pentru elevii cu CES.
- Colaborarea cu specialiști externi: Dacă resursele interne sunt limitate, școlile ar trebui să colaboreze cu profesioniști externi, cum ar fi psihologi, terapeuți sau consilieri, care pot oferi sprijin personalizat elevilor cu CES.
- Apelarea la tehnologia de asistență: Tehnologiile de asistență, cum ar fi software-ul educațional adaptat, dispozitivele de lectură sau aplicațiile care susțin învățarea, pot ajuta la depășirea barierelor educaționale și la integrarea mai ușoară a elevilor cu CES.
- Crearea unei echipe educaționale interdisciplinare: Colaborarea dintre profesori, specialiști (psihologi, logopezi, consilieri) și părinți trebuie să fie bine coordonată. Formarea unor echipe interdisciplinare care să colaboreze pentru a elabora planuri educaționale personalizate este esențială. Aceasta poate include întâlniri periodice pentru a evalua progresul elevilor și pentru a ajusta intervențiile educaționale.
- Comunicare constantă între școală și familie: Părinții trebuie să fie implicați activ în educația copiilor lor, iar profesorii trebuie să mențină o comunicare constantă cu aceștia pentru a le oferi informații despre progresul și provocările elevului. Colaborarea strânsă poate contribui la crearea unui mediu de învățare mai stabil și susținător pentru elevii cu CES.

Prin implementarea acestor soluții, se pot depăși multe dintre provocările educației incluzive, iar elevii cu CES vor avea șansa să învețe și să se dezvolte într-un mediu școlar echitabil, sprijinitor și adaptat nevoilor lor.

Concluzii

Educația incluzivă reprezintă un cadru esențial pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor elevilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale (CES). Prin integrarea acestora într-un mediu educațional comun, se promovează nu doar învățarea academică, ci și dezvoltarea abilităților socio-emoționale fundamentale, esențiale pentru formarea unor indivizi echilibrați, capabili să interacționeze pozitiv în societate.

Unul dintre cele mai mari beneficii ale educației incluzive este impactul pozitiv asupra dezvoltării socio-emoționale a elevilor cu CES. Aceștia au ocazia să dezvolte empatie, să învețe să gestioneze emoțiile și să își construiască o stimă de sine mai sănătoasă, prin interacțiunile zilnice cu colegii și profesorii. Participarea activă la activitățile școlii și integrarea într-un colectiv ajută acești elevi să se simtă acceptați și valoroși, reducând riscurile de izolare și promovând dezvoltarea unor relații interpersonale pozitive. Astfel, educația incluzivă nu doar că sprijină învățarea, ci și contribuie la formarea unor abilități sociale esențiale pentru viață.

Pentru ca educația incluzivă să fie cu adevărat eficientă, este necesar ca toți factorii implicați – profesori, părinți, specialiști și întreaga comunitate școlară – să colaboreze într-un mod coordonat. Sprijinul continuu al profesorilor, formarea acestora în tehnici incluzive, colaborarea activă cu părinții și asigurarea resurselor necesare sunt factori esențiali pentru succesul integrării elevilor cu CES. De asemenea, infrastructura școlii și utilizarea tehnologiilor de asistență pot juca un rol important în facilitarea accesului la educație pentru acești elevi. Doar printr-o abordare integrată și un sprijin constant se poate asigura o educație de calitate și incluzivă, care să răspundă nevoilor tuturor elevilor.

În concluzie, educația incluzivă reprezintă un pilon fundamental al unui sistem educațional echitabil și accesibil, care contribuie nu doar la dezvoltarea cognitivă, ci și la formarea unor abilități socio-emoționale esențiale pentru viață. Succesul acestui sistem depinde de implicarea activă și de coordonarea tuturor celor care sunt implicați în educație, pentru a asigura un mediu de învățare sprijinitor și accesibil pentru elevii cu CES.

Bibliografie

1. **UNESCO (2005).** *Education for All: The Quality Imperative.* UNESCO Publishing.
2. **Mitchell, D. (2014).** *Inclusive Education: A Strengths-Based Approach.* Routledge.
3. **Avram, E. (2017).** *Educația incluzivă în România: Provocări și soluții.* Editura Universitară.
4. **Constantin, D., & Popa, A. (2019).** *Educația pentru toți: Abordări și practici incluzive în școlile din România.* Editura Polirom.
5. **Brown, L., & McMiller, C. (2020).** *The Role of Teachers in Inclusive Education.* International Journal of Inclusive Education, 24(4), 343-359.
6. **Guralnick, M. J. (2011).** *Why Early Intervention Works: A Systems Perspective.* Infants & Young Children, 24(1), 6-28.
7. **Nastase, M. (2015).** *Integrarea elevilor cu CES în învățământul primar: Teorii și practici educaționale.* Editura Didactică și Pedagogică.
8. https://www.kinderpedia.co/ro/educatia-incluziva-in-sala-de-clasa.html?format=html
9. https://iteach.ro/experientedidactice/educatia-incluziva-o-necesitate-si-o-provocare
10. https://edict.ro/educatia-incluziva-in-scoala-romaneasca/
11. https://www.unicef.org/romania/ro/pachetul-educa%C8%9Bie-incluziv%C4%83-de-calitate

EDUCAȚIA COPIILOR BOLNAVI DE CANCER ÎN REPUBLICA MOLDOVA

VERONICA SANDU, PROFESOR DE GEOGRAFIE,
CENTRUL EDUCAȚIONAL PENTRU COPIII BOLNAVI DE CANCER,
CHIȘINĂU, REPUBLICA MOLDOVA

Dreptul la educație este un drept fundamental al fiecărei persoane, recunoscut și garantat de multiple convenții și tratate internaționale. Educația nu este doar un mijloc de a dobândi cunoștințe și competențe, ci și un instrument esențial pentru dezvoltarea personală, socială și economică. Acest drept este crucial pentru realizarea altor drepturi și libertăți fundamentale și pentru promovarea unei societăți echitabile și prospere.

Fiecare copil are dreptul la educaţie şi dezvoltare, completat de asigurarea participării lui la viaţa socială. Însă, într-o lume în care provocările medicale, bolile grave, cum ar fi cancerul pot perturba drastic viața copiilor, aducând cu ele nu doar provocări fizice, ci și impacte semnificative asupra vieții educaționale a copiilor. Cancerul este una dintre cele mai dificile provocări medicale și emoționale cu care se poate confrunta un copil.

Cancerul la copii se întâlneşte destul de rar şi reprezintă aproximativ 0,5%-1% din numărul total de cancere, adică 1 din 500 de copii este diagnosticat cu cancer în fiecare an. În Republica Moldova numărul copiilor bolnavi de cancer este considerabil. Preponderent ei se află la tratament de lungă durată în IMSP Institutul Oncologic, fiind siliţi să renunţe la viaţa obişnuită, la prieteni, grădiniţă şi şcoală.

Pe lângă lupta împotriva bolii, copiii bolnavi de cancer și familiile lor trebuie să facă față și impactului asupra educației. Asigurarea continuității educației pentru acești copii este esențială pentru bunăstarea lor psihologică și socială, precum și pentru dezvoltarea lor pe termen lung. Educația joacă un rol esențial în îmbunătățirea calității vieții pentru copiii bolnavi de cancer, oferindu-le sprijin pe multiple niveluri și contribuind la dezvoltarea lor holistică. Boala în sine, precum și tratamentele asociate, pot genera efecte secundare care influențează capacitatea copiilor de a participa la activități școlare obișnuite.

Educația copiilor bolnavi de cancer necesită o abordare holistică și flexibilă, adaptată nevoilor lor individuale. Prin colaborarea dintre familii, școli și unități medicale, și prin utilizarea tehnologiei și a resurselor disponibile, se poate asigura continuitatea învățării și se poate oferi un sprijin emoțional esențial. Astfel, copiii pot continua să se dezvolte și să prospere, în ciuda provocărilor pe care le întâmpină.

Provocările educaționale ale copiilor bolnavi de cancer sunt:

Absențele prolungate: tratamentul cancerului necesită adesea spitalizări frecvente și perioade de recuperare, ceea ce duce la absențe prelungite de la școală.

Oboseala și efectele secundare: chimioterapia, radioterapia și alte tratamente pot cauza oboseală extremă și alte efecte secundare care afectează capacitatea de concentrare și participare la activitățile școlare.

Izolarea socială: absența de la școală și activitățile sociale pot duce la senzația de izolare și dificultăți în menținerea relațiilor cu colegii.

Impactul emoțional și psihologic: diagnosticul de cancer și tratamentele asociate pot provoca stres, anxietate și depresie, afectând astfel capacitatea copiilor de a se concentra și de a învăța.

În vederea respectării şi exercitării dreptului la educaţie a acestei categorii de copii, prin Hotărârea Guvernului nr. 471 din 02.07.2012, se crează Instituţia Publică Centrul Educaţional pentru Copiii Bolnavi de Cancer în cadru Proiectului „Speranţa pentru copiii din Moldova”, finanţat de către Agenţia Austriacă pentru Cooperare şi Dezvoltare în colaborare cu UNESCO

din Republica Moldova, în baza Memorandului de colaborare dintre finanţatori şi ministerele de resort ale Republicii Moldova.

Această decizie a fost de bun augur, căci deja de 12 ani Centrul Educaţional prestează servicii educaţionale copiilor bolnavi de cancer din întreaga republică şi de peste hotarele ei. Anual în Centrul Educațional învaţă circa 250 de copii.

Instituţia Publică Centrul Educaţional pentru Copiii Bolnavi de Cancer activează în cadrul IMSP Institutul Oncologic şi este o instituţie cu statut special, subordonată Ministerului Educaţiei şi Cercetării, care realizează activităţi instructiv-educative, de recuperare şi consiliere psihologică a copiilor, de asistenţă psihologică a părinţilor şi a reprezentanţilor legali, precum şi de asistenţă metodologică a cadrelor didactice din instituţiile şcolare de bază ale copiilor bolnavi de cancer.

Misiunea centrului este de a oferi o educație de calitate, adaptată nevoilor speciale ale copiilor bolnavi de cancer. Printr-o abordare integrată, centrul își propune să sprijine dezvoltarea academică, emoțională și socială a acestor copii, creând un mediu în care ei pot să se simtă normali și valoroși.

Planul-cadru al Centrului Educațional prevede studierea disciplinelor şcolare obligatorii din ciclul primar, gimnazial şi liceal. Educaţia în şcoala din spital se realizează de către un personal didactic specializat, care acoperă aria tuturor disciplinelor de bază.

Serviciile educaţionale prestate de instituție sunt gratuite pentru toţi copiii aflaţi la tratament în Institutul Oncologic, fără restricţii care ar putea constitui o discriminare ori o segregare provocată de condiţia socială şi materială, de gen, de rasă, de etnie sau religie.

Centrul oferă o gamă largă de servicii și programe educaționale, adaptate fiecărui copil în parte:

Planuri de învățare personalizate. Curriculumul este adaptat pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărui copil, ținând cont de stadiul tratamentului și de capacitatea sa de a participa la activitățile educaționale.

Profesori specializați. Echipa educațională include profesori cu experiență în lucrul cu copii bolnavi, care pot oferi suport și adaptări necesare pentru a asigura un proces de învățare eficient și empatic.

Tehnologie educațională. Utilizarea tehnologiei moderne, cum ar fi platformele de învățare online și resursele digitale, pentru a permite copiilor să participe la cursuri și să își continue studiile chiar și atunci când sunt internați în spital.

Consiliere și suport emoțional. Oferirea de servicii de consiliere psihologică pentru a ajuta copiii să gestioneze stresul și anxietatea asociate cu boala și tratamentele. De asemenea, grupurile de suport sunt esențiale pentru a crea un sentiment de comunitate și solidaritate între copii.

Activități extracurriculare și recreative. Activitățile creative și recreative, cum ar fi atelierele de artă, muzică și jocuri educative, sunt integrate în program pentru a oferi o pauză binevenită de la rutina medicală și pentru a stimula dezvoltarea holistică a copiilor.

Centrul colaborează strâns cu spitalele și unitățile medicale pentru a asigura o tranziție lină între tratamente și educație. Prin parteneriate cu organizații non-profit și instituții de învățământ, instituția reușește să ofere resurse și suporturi suplimentare pentru copii și familiile acestora.

Educaţia pentru toţi înseamnă o şansă dată tuturor copiilor indiferent de stilul şi ritmul lor de învăţare, de deficienţele posibile şi dezvoltarea individuală.

Conform datelor recente, tratarea cancerului la copii a dat rezultate impresionante. Rata de supravieţuire a pacienților care se bucură de tratament de specialitate și se vindecă este de aproximativ 75% - 85%. Iată de ce şcoala din spital este necesară: pentru a fi într-un pas cu colegii, pentru a-şi dezvolta competenţele şi interesele pe care copilul le-a avut până la boală şi pentru o reabilitare academică prin intermediul educaţiei.

Centrul Educațional pentru Copiii Bolnavi de Cancer joacă un rol crucial în comunitate, oferind nu doar educație, ci și un sentiment de normalitate și speranță. Copiii beneficiază de o continuitate în învățare, ceea ce le permite să-și mențină interesul academic și să își atingă potențialul, în ciuda provocărilor medicale, un mediu în care copiii pot interacționa cu colegi care trec prin experiențe similare, ceea ce le oferă un sentiment de apartenență și sprijin reciproc. Serviciile de consiliere sunt esențiale pentru a ajuta copiii să gestioneze stresul, anxietatea și alte probleme emoționale legate de boala lor. Grupurile de suport și activitățile

recreative contribuie la bunăstarea lor emoțională și la dezvoltarea unor mecanisme sănătoase de coping, copiii învață și abilități de viață esențiale și dezvoltă rezistență în fața provocărilor. Activitățile extracurriculare, cum ar fi arta și muzica, contribuie la dezvoltarea creativității și a încrederii în sine. Părinții copiilor bolnavi de cancer se confruntă cu multe îngrijorări legate de educația și dezvoltarea socială a copiilor lor. Centrul Educațional oferă liniște sufletească părinților, știind că copiii lor beneficiază de un suport adecvat și de o educație continuă, furnizează familiilor informații și resurse valoroase despre cum să sprijine educația copiilor lor acasă și să colaboreze eficient cu școlile și unitățile medicale. Aceste resurse includ ghiduri, consiliere și acces la rețele de suport pentru familii. Implicarea în activități educaționale poate îmbunătăți starea mentală și fizică a copiilor, oferindu-le un scop și o distragere pozitivă de la tratamentele medicale. Activitățile fizice moderate, incluse în programul educațional, contribuie la menținerea unui nivel de activitate fizică benefic pentru recuperare. Educația continuă stimulează intelectul copiilor și le menține mintea activă, ceea ce poate avea un efect pozitiv asupra capacității lor de a face față bolii. O minte activă și stimulată contribuie la un spirit mai puternic și la o abordare pozitivă a tratamentelor medicale.

Centrul Educațional pentru Copiii Bolnavi de Cancer depune un efort enorm, de a facilita accesul la studii și sprijini procesul de învățare al copiilor bolnavi de cancer. Adaptarea și flexibilitatea în procesul educațional sunt cheia de succes în asigurarea unei experiențe de învățare cât mai eficiente pentru acești copii.

Centrul Educațional este o școală în spital, dotată cu resurse didactice moderne, cu profesori, educatori şi psihologi profesionişti.

Profesorii care activează în Centrul Educațional pentru Copiii Bolnavi de Cancer au nevoie de o combinație de competențe pedagogice, emoționale și tehnice pentru a putea răspunde nevoilor speciale ale acestor copii. Ei sunt zilnic între aceşti copii şi ştiu când copilul are dispoziţie de învăţare. Iar dispoziţia depinde de numărul de leucocite, trombocite, de şedinţele de chimioterapie însoţite de reacţii adverse neplăcute, stare de vomă, ameţeală, slăbiciune, tremor, pierderea vederii, vorbirii. Prezenţa profesorilor la patul copilului este des întâlnită şi fiecare profesor se confruntă cu provocări unice, nu doar din punct de vedere profesional, ci și personal. Lucrul în Centrul Educațional pentru Copiii Bolnavi de Cancer este extrem de solicitant din punct de vedere emoțional. Profesorii sunt adesea martori la suferința și lupta continuă a copiilor, ceea ce poate duce la sentimente de tristețe, neputință și, uneori, burnout. Este greu să vezi un copil trecând prin tratamente dureroase și să știi că, în ciuda tuturor eforturilor tale, nu poți să îi ușurezi complet suferința. Totuși, fiecare zâmbet pe care reușesc să-l aducă pe fața lor le amintesc de importanța rolului său.

În ciuda provocărilor, există și momente de bucurie și împlinire. Fiecare progres academic, fiecare zâmbet și fiecare moment de normalitate pe care pedagogii reușesc să îl ofere copiilor este o victorie. Când un copil reușește să finalizeze un proiect sau să învețe ceva nou, bucuria din ochii săi este de neprețuit. Aceste momente le aduc o satisfacție enormă și îi motivează să continue să lupte alături de ei.

Centrul Educaţional pentu Copiii Bolnavi de Cancer oferă elevilor posibilitatea de a susţine examenele de absolvire a gimnaziului şi a examenelor de Bacalaureat fără a părăsi instituţia medicală şi fără a întrerupe tratamentul.

Acest mediu le oferă oportunități de creștere și reflecție, dar și momente de dificultate emoțională profundă. Experiențele lor sunt adesea marcate de compasiune, reziliență și o dorință profundă de a face o diferență în viețile copiilor pe care îi educă. Ei dezvoltă un nivel profund de empatie față de copiii bolnavi și familiile acestora. Acest sentiment îi motivează să ofere suport nu doar academic, ci și emoțional. Experiențele lor contribuie semnificativ la dezvoltarea personală și profesională. Ei învață să fie mai răbdători, mai flexibili și mai inovatori în abordările lor pedagogice. Fiecare zi aduce noi provocări, iar ei trebuie să găsească mereu modalități creative de a le depăși.

Cadrele didactice din Centrul Educațional pentru Copiii Bolnavi de Cancer se confruntă cu o gamă largă de emoții și experiențe care le modelează viața în moduri profunde. Deși munca lor este plină de provocări, ei găsesc și momente de bucurie și împlinire care le oferă motivația de a continua. Compasiunea, empatia și reziliența dezvoltate în acest mediu sunt calități care îi transformă nu doar ca educatori, ci și ca oameni. Ei joacă un rol crucial în viața acestor copii. Competențele lor pedagogice, emoționale și tehnice sunt esențiale pentru a oferi o educație de calitate și pentru a susține dezvoltarea holistică a copiilor, în ciuda provocărilor pe care le întâmpină. Prin dedicare și empatie, acești piloni ai educației contribuie semnificativ la bunăstarea și progresul educațional al copiilor bolnavi de cancer.

Centrul Educațional pentru Copiii Bolnavi de Cancer este mai mult decât un loc de învățare; este un simbol al rezilienței și al puterii umane. Prin dedicarea și compasiunea echipei sale, centrul reușește să transforme viețile copiilor bolnavi, oferindu-le nu doar cunoștințe, ci și speranță, curaj și o lumină strălucitoare în cea mai întunecată perioadă a vieții lor. În fața unei boli grave, cum este cancerul, continuitatea educației devine o provocare majoră. Instituția Educaţională oferă nu doar un mediu de învățare adaptat, ci și un suport esențial care contribuie la bunăstarea emoțională și socială a copiilor. Importanța ei nu poate fi subestimată, ea fiind un pilon de sprijin vital într-o perioadă extrem de dificilă a vieții copiilor.

“Educaţia nu este pregătirea pentru viaţă, educaţia este viaţa însăşi” (John Dewey)

STUDIU DE CAZ PRIVIND INTEGRAREA ELEVULUI CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

ȘERBAN ANGELA LILIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DOMINIC STANCA" ORĂȘTIE

Date biografice:

Nume şi prenume elev: S.A.
Data şi locul naşterii: 14.02.2012, XX
Clasa: a VI-a B
Componenţa familiei:
tata S. I. – inginer
mama S. M. – asistent medical
frați : 1 soră în clasa a III-a

Condiţii socio-economice: Familia locuiește într-un apartament cu trei camere, proprietate personală, condiții bune.

Climatul familial: Familia este o familie normală, bine închegată, în care există armonie și înțelegere și se încearcă permanent rezolvarea problemelor medicale ale fetiței și cuprinde patru persoane.

Date medicale relevante: Deficiență/handicap motor, grad sever

Date psihologice semnificative:

- Psihopedagogic – prezintă nevoia de afecțiune, de integrare, de modele
- Memoria – domină cea de scurtă durată, redusă ca volum
- Gândirea – concretă, capacitate de analiză și de sinteză destul de modestă; înțelege noțiuni simple, are dificultăți privind formarea raționamentelor
- Capacitate de concentrare destul de redusă
- Capacitatea de învățare – medie
- Capacitatea de înțelegere și conștientizare - înțelege noțiuni simple, uzuale

Cauze care au determinat eşecul şcolar:
Cauze interne: Nu se poate concentra pe parcursul întregii ore; problemele de sănătate.
Cauze externe: nu își poate coordona bine activitatea mâinilor; scrisul este greu descifrabil

Acţiune asupra elevului cu CES (a cadrului didactic):
Testarea inițială, realizarea unui plan de intervenție personalizat.

Acţiune asupra colectivului clasei (a cadrului didactic):

- realizarea unor materiale didactice individualizate;
- discuții permanente între elevi și între elevi-profesor.

Acţiune asupra familiei:

- menținerea permanentă a legăturii cu familia elevei;
- asigură munca individualizată si gradată (de la ușor la greu), cu ajutor retras în timp;

Strategii concrete folosite de cadrul didactic în vederea integrării elevului cu CES:

- utilizarea materialului didactic și a unor fișe de lucru adaptate posibilităților elevei;
- corectarea temelor/lucrărilor scrise, cu exemplificarea modului corect de rezolvare;
- aprecierea pozitivă a fiecărui răspuns corect, oricât de neînsemnat, pentru ca elevul să dobândească încredere în forțele proprii;
- antrenarea elevei în diferite activități în clasă pentru creșterea responsabilității personale cât și a stimei de sine;
- evaluarea, în parteneriat cu profesorii de la clasă a rezultatelor obținute în urma aplicării planurilor de intervenție personalizate hotărând, de comun acord, dacă este cazul, a modalităților de revizuire a acestora;
- realizarea unor materiale didactice individualizate.

Rezultate obţinute:

- concentrare mai bună la unele lecții;
- solicită ajutor atunci când are nevoie;
- independență la rezolvarea unor sarcini de lucru mai simple;
- utilizarea fișelor de lucru individuale cu mai multă ușurință.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI PRIN POVEŞTI EDUCAŢIONALE ADAPTATE COPIILOR CU CES

ANGELA LUPU

ŞC. GIMN „RADU POPA" SIGHŞOARA

BUNĂTATEA OPUSĂ RĂUTĂŢII

BĂIATUL CU GHIOZDAN PORTOCALIU

Băiatul cu ghiozdan portocaliu l-a invitat astăzi pe Mircea, colegul său de bancă, pe la el. I-a promis că-i va arăta ceva foarte amuzant. După ce și-a făcut temele, Mircea s-a dus acasă la băiatul cu ghiozdan portocaliu. — Hai, Mircea, mergem în grădină să-ţi arăt ceva amuzant şi apoi luăm mingea şi mergem în parc. În grădină s-au urcat într-un pom. Acolo se afla un cuib de păsărele. Băiatul cu ghiozdan portocaliu a rupt o rămurică şi a început să împingă cu ea cuibul. Puişorii au început să ciripească foarte tare.

— Ha, ha, ha! Vezi ce frică le este? Nu e amuzant?

— Nu mi se pare amuzant. Hai să mergem în parc! Lasă puişorii în pace! Gândeşte-te cum te-ai simţi dacă ai fi în locul lor.

Au mers în parc cu mingea. Acolo s-au întâlnit cu o colegă de clasă care mânca îngheţată. Băiatul cu ghiozdan portocaliu i-a aruncat mingea în faţă. Fetei i-a căzut îngheţata.

— Hei, ai făcut-o intenţionat! i-a spus Mircea.

— Cine ajunge primul în capătul celălalt al parcului e cel mai tare! a strigat băiatul cu ghiozdan portocaliu în timp ce a început să alerge, călcând panseluţele.

Într-un târziu, Mircea ajunge lângă el.

— Nu-mi place să mă joc cu tine. Ai fost răutăcios şi cu puişorii şi cu colega noastră. Iar panseluţele... n-a mai rămas nimic din ele. Acum îmi dau seama de ce colegii evită să se joace cu tine. Dacă vrei să fim prieteni trebuie să-ţi schimbi comportamentul.

S-au despărţit supăraţi.

A doua zi băiatul cu ghiozdan portocaliu i-a spus lui Mircea:

— Le-am dus firimituri puişorilor, i-am cerut scuze colegei noastre şi i-am cumpărat o îngheţată. Cu panseluţele... nu ştiu cum s-o rezolv.

— Mergem azi în parc şi te ajut să plantăm câteva. Apoi ne jucăm cu mingea.

RESPECTUL ŞI LIPSA DE RESPECT

FETIŢA CU CIORĂPEII ROZ

Fetiţa cu ciorăpeii roz intră pe uşa clasei cu viteză. Nici n-a observat că în graba ei a lovit o colegă. Se aşază în bancă şi tocmai când îşi scotea rechizitele din ghiozdan a intrat doamna învăţătoare.

— Bună dimineaţa, copii!

— Bună dimineaţaaa!

Fetiţa cu ciorăpeii roz nici măcar nu s-a ridicat de pe scaun, iar despre salut nici nu mai poate fi vorba. La fel s-au petrecut faptele şi la finalul orei. La sfârşitul orelor, a dat buzna pe uşa scolii şi s-a aşezat lângă o baltă care tocmai se formase de la ploaie. Avea în plan să-şi stropească doar câteva colege pe care nu le considera „de nasul ei".

Dar tocmai a apărut bunicul ei. Fără să îl salute, îl întreabă: — Mi-ai cumpărat umbrelă?

— Nu! Vânzătoarea a spus că nu vinde umbrele pentru fetiţe cărora le lipseşte respectul. Vino sub umbrela mea!

Ruşinată, fetiţa cu ciorăpeii roz a lăsat capul în jos şi a păşit sub umbrela bunicului.

CURAJUL, FRICA ŞI LAŞITATEA

TREI PRIETENI

Fabi, Petre şi Andu sunt trei prieteni, elevi în clasa a treia. Într-o după-amiază de sâmbătă, cei trei prieteni au plecat să bată mingea într-o poieniţă de la marginea satului. Jocul lor preferat s-a înfiinţat imediat. Mingea zbura într-o parte şi-n alta ca un zmeu înaripat, dar la un moment dat, o rafală de vânt a purtat-o în depărtare.

Văzând că mingea a dispărut fără urmă, băieţii au început s-o caute îngrijoraţi. Deodată, în faţa lor a apărut o groapă adâncă pe fundul căreia se odihnea nemişcată, mingea.

Fabi nu se gândi prea mult şi sări în groapă după minge, o aruncă afară dar el nu mai reusi să iasă de acolo. Petre se aplecă pe marginea gropii, îi întinse o mână lui Fabi, dar căzu şi el în groapă.

Andu nu zăbovi nicio clipă şi se îndepărtă în fugă de groapă. Cei doi colegi de joacă strigau disperaţi după el:

— Hei, Andu! Unde fugi? Vino să ne ajuţi! Nu fi laş!

Pe cei doi îi cuprinse frica. Începură să strige cât puteau de tare:

— Ajutor! Ajutor! Am căzut în groapă! Peste câteva minute, Andu apăru împreună cu tatăl său şi îi ajutară pe cei doi să iasă din groapă. Aceştia se grăbiră să-şi ceară scuze.

— Noi credeam că ai fugit şi ne-ai abandonat. Te rugăm să ne ierţi!

— Altă dată să fiţi atenţi prin ce fel de locuri vă jucaţi, căci vă puteţi accidenta, spuse tatăl lui Andi.

MODESTIA SI LIPSA DE MODESTIE

O COLEGĂ LĂUDĂROASĂ

Fata vecinilor se opri în faţa noastră şi, fără să salute, îi spuse pe un ton ridicat colegei sale:

— Am luat locul întâi la concursul de alergări! Ți-am spus eu că voi fi prima!

Apoi s-a îndepărtat ridicând uşor nasul în vânt, ca şi cum nu ar fi auzit când colega ei a felicitat-o.

Cei care ne aflam în grupul de „ascultători", copii, părinţi și bunici, ne-am privit nedumeriţi.

A doua zi, la şcoală, fata vecinilor nu mai înceta să se laude cu performanţele sale la alergări. Nici nu mai dorea să se joace în timpul pauzei cu toţi colegii. Îi considera mai „slabi" decât ea. Timpul a trecut şi a sosit sfârşitul anului şcolar. La finalul anului şcolar, doamna învăţătoare a amintit performanţele tuturor elevilor. Unii dintre ei obţinuseră premii la şah, alţii la concursul de biciclete, alţii la concursul de matematică, iar alţii la cel de desen.

Fata vecinilor a rămas surprinsă. Nu ştia că şi alţi colegi aveau performanţe. O părere de rău o cuprinse. Oare de ce nu se jucase cu aceştia? Oare de ce nu se jucase cu toţi colegii?

ÎNCREDEREA/ NEÎNCREDEREA ÎN SINE ȘI ÎN CEILALŢI UN GEST BINEVENIT

Anul trecut, Gabriel s-a îmbolnăvit tare, după ce jucase fotbal pe o vreme ploioasă.

A stat două săptămâni în spital, iar apoi a mai stat acasă încă două săptămâni, perioadă în care nimeni nu se mai înţelegea cu el. De-abia se atingea de mâncare, la insistenţele mamei sale. Degeaba sora sa mai mică încerca să-l mai înveselească şi să-l antreneze cu jocuri, căci prefera să vizioneze singur desenele animate.

Doamna învăţătoare 1-a vizitat de mai multe ori acasă şi 1-a încurajat. Dar cum pleca dumneaei, Gabriel revenea la starea posomorâtă de dinainte. Se gândea că va rămâne în urmă la învăţătură.

Într-o după-amiază a fost vizitat de mai mulţi colegi, dar el şi-a vârât capul sub pernă şi n-a mai vrut să stea de vorbă cu niciunul. Atunci, un coleg mai vorbăreţ, se apropie de patul său şi îi zise:

— Noi, colegii tăi, împreună cu doamna învăţătoare, te aşteptăm la şcoală şi te vom ajuta să recuperezi lecturile pierdute. Trebuie să ai încredere in forţele proprii şi în toţi cei care îţi vor binele!

Gabriel a rămas impresionat de gestul colegilor şi din clipa a-ceea, comportamentul său s-a schimbat. A doua zi s-a prezentat la şcoală vesel şi încrezător.

Pestalozzi, J.H. (1997). Cum îşi învaţă Gertuda copiii. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.

Francesc Miralles, Alex Ravira.Poveşti pentru copii fericiţi

Bucureşti:Editura Humanitas 2022

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI: STRATEGII DE INCLUZIUNE A COPIILOR CU CES

FILIPOIU MĂDĂLINA-RAMONA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NUMĂRUL 2, VĂLENII DE MUNTE

Educația este esențială pentru dezvoltarea fiecărui copil și reprezintă un drept universal. Totuși, accesul la educație de calitate rămâne o provocare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES), care necesită un suport individualizat pentru a participa și progresa în cadrul sistemului educațional. Incluziunea nu este doar un concept, ci o practică fundamentală care subliniază necesitatea adaptării mediului educațional pentru a răspunde diversității elevilor.

Educația incluzivă are la bază convingerea că fiecare copil poate contribui semnificativ la comunitatea școlară și că diferențele dintre elevi reprezintă un avantaj, nu un obstacol. Cu toate acestea, pentru a asigura succesul incluziunii, este nevoie de strategii bine gândite și implementate, de resurse adecvate și de o schimbare de mentalitate la nivelul întregii societăți.

Provocările incluziunii

1. **Acces inegal la resurse**:
   - Lipsa echipamentelor și a tehnologiilor asistive, cum ar fi calculatoare adaptate, tablete cu funcții speciale sau software pentru comunicare augmentativă.
   - Infrastructura școlară neadecvată, precum clădiri care nu au rampe de acces sau facilități pentru elevii cu dizabilități locomotorii.
2. **Curriculum rigid**:
   - Programele școlare standardizate pot fi dificil de adaptat la nevoile individuale ale elevilor cu CES.
   - Lipsa flexibilității în evaluare, care poate dezavantaja elevii cu dificultăți cognitive sau de învățare.
3. **Atitudini discriminatorii și lipsa empatiei**:
   - Stereotipurile și prejudecățile continuă să afecteze relațiile dintre elevi, profesori și părinți.
   - Unele cadre didactice și colegi nu înțeleg nevoile copiilor cu CES, ceea ce poate duce la excluziune socială.
4. **Personal insuficient pregătit**:
   - Profesori fără formare în educația incluzivă sau fără experiență în lucrul cu copii cu nevoi speciale.
   - Lipsa consilierilor școlari, terapeuților și logopezilor în multe unități de învățământ.

Strategii eficiente de incluziune

Pentru a transforma educația într-un mediu incluziv pentru copiii cu CES, este necesar să implementăm strategii adaptate nevoilor acestora. Aceste strategii se axează pe adaptarea curriculei, crearea unui mediu prietenos și implicarea activă a întregii comunități școlare.

1. Formarea cadrelor didactice

- **Programe de formare continuă**: Organizarea de cursuri și ateliere pentru profesori, care să includă metode și tehnici specifice pentru educația incluzivă.
- **Schimb de bune practici**: Încurajarea colaborării între cadre didactice experimentate și debutante, precum și participarea la rețele de educație incluzivă.
- **Specializare multidisciplinară**: Integrarea unor echipe de profesori, consilieri și terapeuți care să colaboreze pentru dezvoltarea planurilor individualizate de învățare (PII).

2. Adaptarea curriculumului

- Elaborarea unor planuri personalizate care să țină cont de ritmul de învățare al fiecărui copil.
- Utilizarea materialelor vizuale și interactive, care să faciliteze înțelegerea și să stimuleze interesul elevilor.
- Înlocuirea testărilor standardizate cu evaluări formative, care să reflecte progresul individual.

3. Crearea unui mediu prietenos și sigur

- **Programe anti-bullying**: Educația colegilor pentru a încuraja empatia și respectul față de diversitate.
- **Spații de sprijin**: Crearea unor „camere de liniște” sau spații adaptate unde elevii pot primi ajutor suplimentar.
- **Promovarea colaborării între elevi**: Organizarea de activități de grup, cum ar fi proiecte sau jocuri, care să includă toți elevii, indiferent de abilități.

4. Implicarea familiei

- **Colaborare strânsă**: Întâlniri regulate între părinți și cadre didactice pentru a discuta progresul copilului.
- **Sesiuni de consiliere**: Oferirea de suport emoțional și informațional părinților pentru a-i ajuta să înțeleagă nevoile copilului și să-l sprijine acasă.
- **Comunități de sprijin**: Crearea de grupuri pentru părinți, în care aceștia să poată împărtăși experiențe și să colaboreze pentru soluții comune.

5. Utilizarea tehnologiei

- Introducerea instrumentelor digitale, cum ar fi tabletele cu aplicații educative pentru elevii cu dificultăți de învățare.
- Folosirea platformelor online pentru a crea resurse interactive și accesibile.
- Dezvoltarea tehnologiilor care să faciliteze comunicarea pentru copiii non-verbali.

Beneficiile educației incluzive

Pentru copiii cu CES:

- Dezvoltarea abilităților sociale și academice într-un mediu integrat.
- Creșterea încrederii în sine prin participarea activă în viața școlară.

Pentru ceilalți elevi:

- Promovarea valorilor precum toleranța, empatia și respectul pentru diversitate.
- Îmbogățirea experiențelor de învățare prin colaborarea cu colegi care au perspective diferite.

Pentru cadrele didactice și societate:

- Îmbunătățirea competențelor profesionale ale profesorilor în gestionarea diversității.
- Construirea unei comunități mai incluzive și mai echitabile, unde fiecare individ poate contribui la bunăstarea comună.

Educația incluzivă reprezintă un pilon esențial pentru dezvoltarea unei societăți echitabile, care recunoaște valoarea fiecărui individ. Prin crearea unui sistem educațional accesibil tuturor copiilor, inclusiv celor cu CES, contribuim la dezvoltarea unei comunități solidare și prospere. Strategiile de incluziune nu sunt doar o responsabilitate morală, ci și o oportunitate de a construi un viitor mai bun pentru toți.

Pentru a realiza această viziune, este necesar să investim în resurse, să promovăm colaborarea între toate părțile implicate și să încurajăm o schimbare de mentalitate care să îmbrățișeze diversitatea. Prin eforturi comune, putem transforma școala într-un spațiu în care fiecare copil are șansa să își atingă potențialul maxim.

PERSPECTIVE ALE INTEGRĂRII ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL DE MASĂ A COPIILOR CU TULBURĂRI DIN SPECTRUL AUTIST
PERSPECTIVES OF THE INTEGRATION OF CHILDREN WITH AUTISTIC SPECTRUM DISORDERS IN MASS EDUCATION

CARMEN-DANIELA OLARIU, *drd.*
UPS „Ion Creangă" din Chişinău
CARMEN-DANIELA OLARIU, *drd.*
"Ion Creagna" SPU of Chisinau
ORCID
0009-0004-0376-7853

Abstract. *In Romania, around 80,000 people have autism spectrum disorders, their number increasing every year with at least 850 new cases, and the prevalence of this disorder is 1 in 100 people. Observing the increasing number of people suffering from this disorder, the lack of its diagnosis and the lack of adapted services, it is fundamental to ask ourselves the question: "What needs do these people with ASD have and what is their place in today's society?"*

Autism can be defined as a developmental disorder, therefore from individual to individual its manifestations can be different, depending on their age, experience, education and skills. Studies in the field demonstrate that the implementation of education, as early as possible and that adapts to the needs of individuals, can help them develop, have accessibility to different environments and be able to overcome certain difficulties that they encounter.

In conclusion, it is fundamental to note that education and learning are directly related to the cognitive development of individuals and their well-being. Although autism spectrum disorders cannot be cured, prompt treatment can improve some of the symptoms caused by it.

Key-words: *integration, ASD, education, education, perspective*

Rezumat. *În România, în jur de 80.000 de persoane au tulburări din spectrul autist, numărul acestora crescând în fiecare an cu cel puțin 850 cazuri noi, iar prevalența acestei tulburări este de 1 la 100 de persoane. Observând numărul din ce în ce mai mare de persoane ce sufleră de această tulburare, lipsa diagnosticării acesteia și lipsa serviciilor adaptate, este fundamental să ne punem întrebarea: „Ce nevoi au aceste persoane cu TSA și care este locul acestora în societatea actuală?"*

Autismul poate fi definit drept o tulburare de dezvoltare, de aceea de la individ la individ manifestările acesteia pot fi diferite, în funcție de vârsta, experiența, educația și aptitudinile acestora. Studiile în domeniu demonstrează că, implementarea educației, cât mai devreme și care se adaptează necesităților indivizilor, îi poate ajuta să se dezvolte, să aibă accesibilitate la diferite medii și să poată depăși anumite dificultăți pe care aceștia le întâmpină.

În concluzie, este fundamental să observăm că educația și învățarea au legătura directă cu dezvoltarea cognitivă a indivizilor și cu starea de bine a acestora. Deși tulburările din spectrul autist nu se pot vindeca, tratamentul rapid poate ameliora anumite simptome cauzate de aceasta.

Cuvinte-cheie: *integrare, TSA, învățământ, educație, perspectivă.*

Autismul sau tulburările de spectru autist reprezintă tulburări care descriu indivizi a căror dezvoltare umană suferă anumite anomalii, precum dezvoltare umană degenerată, interacțiune

socială și comunicare alterate, repetarea anumitor comportamente în mod repetat, anomalii ce apar din perioada primei copilării. Simptomele și tulburările autismului sunt definite și clasificare în Manualul de Diagnostic și Statistic al Tulburărilor Mintale (APA, 2013), precum și în „Clasificarea Internațională a Bolilor" a Organizației Mondiale a Sănătății (WHO, 2018).

Pentru o dezvoltare în condiții optime a copiilor ce suferă de tulburări din spectrul autist este fundamental ca aceștia să fie integrați în învățământul de masă, deoarece comunicarea armonioasă și colaborarea între copii sunt esențiale în societatea în care trăim. Din acest motiv, este impetuos necesar să se înființeze societăți care să aibă atitudine poyitivă cu privire la copiii cu TSA, cu scopul de a demonstra cât de importantă este incluziunea și adaptarea socială a acestei categorii de copii.

Termenul „autism" provine din grecescul „autós", adică „sine" și arată p tulburare a neurodezvoltării ce are origini neurobiologice și care își face apariția din copilărie, afectând comportamentul individului și comunicarea socială a acestuia. Acest termen a fost inventat de Eugen Bleuler în 1908, care dorea să descrie felul în care indivizii ce sufereau de schizofrenie se retrăgeau de la realitatea zilnică. Un alt specialist în domeniu care a descris acest termen este Leo Kanner în 1943 și afirma faptul că „acești copii au avut dificultăți în a comunica și a interacționa cu ceilalți și au manifestat comportamente repetitive și pierderea interesului față de activitățile sociale" (Kanner, 1943).

Un an mai târziu, în 1994, Asperger a observat că, „copiii cu izolare socială cărora le lipsesc anomaliile lingvistice tipice copiilor cu autism" (Asperger, 1944), de aceea a apărut boala ce îi poartă numele, „sindromul Asperger" ce are caracteristici asemănătoarea tulburărilor din spectrul autist.

Un copil cu autism poate avea probleme în a vorbi și a învăța sensul cuvintelor, în a-și face prieten și a se încadra în grupuri, în a se adapta la schimbări de diferite tipuri și în momentul în care sunt expuși la zgomote puternice, lumini puternice sau mulțimi. Copiii se pot mișca, de asemenea, în moduri deosebite, neobișnuite (cum ar fi să bată cu mâinile) sau să facă același lucru din nou și din nou (cum ar fi repetarea aceluiași cuvânt).

Simptomele principale ce apar la copiii ce suferă de tulburări din spectrul autist sunt: postura corpului, repetitivitatea unor comportamente, comunicarea derizorie, expresivitatea facială, pierderea interesului față de societate sau diferite activități.

Odată cu trecerea anilor, tulburările din spectrul autist au inceput să fie prezente din ce în ce mai des la copii, dacă în anul 2000 era un caz la 150 de copii, în 2024 s-a ajuns la un caz la 55 de copii, iar 25% dintre acești copii care suferă de tulburări din spectrul autist, în timp își pierd aptitudinile, rănindu-se și neinteracționând cu cei din jurul său, prezintă dificultăți de comunicare și probleme de comportament.

Aceste tulburări pot fi prezente încă din primul an de viață, dar diagnosticarea precisă poate fi făcută la vârsta școlară, în funcție de cât de severe sunt simptomele pe care le prezintă copilul.

Specialiștii în domeniu și oamenii de știință studiază cu interes acest subiect, deoarece îi atrag relațiile la nivel afectiv și emoțional și modul ciudat în care le manifestă copiii suferinzi, dar încă nu au reușit să descopere care sunt factorii declansatori ai acestui tip de tulburare, ce face rău nu doar copiilor care suferă de ea, ci și familiei și rudelor apropiate.

Manifestarea tulburărilor de spectru autist poate fi diferită de la individ la individ. Spre exemplu, la unii dintre aceștia nivelul academic este bun, dar interacțiunea cu cei din jur este deficitară, prezentând tulburări emoționale, sociale și de comportament; la alți copii suferinzi, se poate face prin probleme de învățare, atenție slb dezvoltată, conduită repetitivă, uneori obsesivă.

Persoanele ce suferă de tulburări de spectru autist învață în raport de 10% auditiv și restul de 90% vizual, de aceea pentru aceștia suporturile vizuale în predare sunt fundamentale. „Un stil de învăţare poate fi vizual, în care observațiile făcute de subiect sunt clare și exacte, deoarece percep și înțeleg mediul înconjurător așa cum este. Unele aspecte precum ordinea, controlul și curățenia sunt notabile în această inteligență. Un alt stil de învăţare este cel auditiv, stil care prezintă o preferință îndreptată spre ascultare și conversație, organizează mental ideile eficient, tind să fie conservatoare și mult mai interioare spre deosebire de alte inteligențe.” (Márquez Celis, 2018)

Prin suport academic putem oferi sprijin adaptat copiilor cu tulburări de spectru autist, deoarece orice copil până la vârsta de 18 ani are dreptul la educație, indiferent dacă are anumite dizabilități sau nu.

În domeniul educațional, conceptul de integrare școlară nu se reduce la simpla prezență fizică a elevilor cu cerințe educaționale speciale în centrele de învățământ de masă, ci se referă la procesul continuu și dinamic care presupune educarea copiilor și tinerilor cu și fără dizabilități în clasă obișnuită, oferind un cadru social și educațional adecvat, prin implementarea unor ajustări curriculare care să permită accesul la programa obișnuită și, dacă este necesar, prezența unui profesor integrator care să permită dezvoltarea deplină a disciplinei în funcție de individualitatea lor, posibilități și capacități, aturându-și privirea de la lipsa de putere către putere. Adică, acest termen se referă la implementarea diverselor metodologii cu diferite niveluri de concretețe și rezultate, pentru a face posibil ca un copil cu cerințe educaționale speciale să fie educat într-o școală obișnuită.

Se poate spune că integrarea școlară este o parte importantă a integrării mai largi, a integrării sociale. Integrarea școlară presupune acordarea oportunității acelor copii care au cerințe educaționale speciale, cu sau fără dizabilități, de a se integra în comunitatea educațională, fără deosebire de potențialul, abilitățile, interesele, modalitățile de însușire a învățării, ritmurile de lucru, învățarea în funcție de capacitățile lor și dezvoltându-se într-un mediu cald și armonios în conjuncție cu societatea și cultura lor. Pentru a realiza acest lucru, apare nevoia de a implica persoanele cu dizabilități „dincolo de școală”: zile de naștere, petreceri în familie, cluburi, pe scurt, extinderea lumii lor.

Integrarea conduce la un nou concept de școală, bazat pe solidaritate, acceptarea diferențelor și respect, care produce o nouă metodologie, bazată pe diferențierea continuă a predării: fiecare materie are un punct de plecare diferit în școlarizare și trebuie ghidată pe căi diferite și menținându-vă propriul ritm spre dobândirea obiectivelor de învățare. Din acest motiv, este necesar ca viitorii profesori să fie formați gândindu-se la școala diversității și ca cei care predau astăzi să recunoască această nouă modalitate bazată pe eterogenitate.

Se afirmă că integrarea este, printre altele, să ofere fiecărui copil cel mai adecvat tip de educație în cel mai puțin restrictiv și mai normalizat mediu posibil, abordându-și cerințele educaționale speciale în locul etichetelor clinice, căutând alternative capabile să-i ajute pe

profesorii din învățământul obișnuit nevoile elevilor, unifica strategiile educaționale speciale și obișnuite, astfel încât toți copiii să aibă aceleași oportunități educaționale: este recunoașterea, admiterea și acceptarea diferențelor individuale între elevi.

În predare, sunt numeroase metode de predare care permit copiilor cu TSA să își dezvolte intelectul și să se dezvolte din punct de vedere academic, una dintre aceste metode, și poate cea mai importantă fiind cea a programului TEACCH (Tratamentul și Educația Copiilor Autisti și ai Deficienților de Comunicare), program dezvoltat în SUA, ce are drept scop integrarea copiilor cu TSA în familie, școală, societate pentru consolidarea calității vieții acestora.

O altă metodă de abordare a copiilor cu TSA este folosirea unui Plan Individual de Învățare ce ajută copilul să își adapteze/modifice educația după nevoile sale, cu ajutorul profesorului, de aceea pedagogia adaptată vine în ajutorul copiilor suferinzi de tulburări din spectrul autist pentru ca aceștia să poate merge la școli speciale, dar și la cele de masă.

În România, integrarea copiilor cu tulburări din spectrul autist în învățământul de masă este deficitară, de aceea doar unele instituții de învățământ dețin personal specializat în domeniu capabil să utilizeze metode de predare specifice, totul datorită colaborării dintre conducerea insituției, părinți și cadrele didactice.

Deși încă nu există un program oficial care să sprijine integrarea/includerea copiilor cu TSA în învățământul de masă, a fost dat un decret care sprijină integrarea acestora cu ajutorul parteneriatelor dintre instituțiile de masă și cele specializate, cu scopul de a căuta cele mai bune metode educaționale ce pot fi folosite cu aceștia și pentru a organiza în mod optim programele.

Realizarea unei clase „speciale” în cadrul unei instituții de învățământ de masă este benefică copiilor cu tulburări din spectrul autist, deoarece se vor dezvolta cu ușurință, vor interacționa cu copii ce nu suferă de tulburări, ceea ce îi va face să socializeze mai ușor și să își dezvolte abilitățile de comportament.

Profesorii ce predau în învățământul special au diferite roluri, de la mentor, asistent didactic la supervizor și coach, deoarece acesta trebuie să se „lege” de nevoile copiilor cu TSA prin aptitudinile și experiența pe care o are.

Integrarea școlarilor mici cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă este fundamental, învățătorul fiind cel mai important element în acest proces, deoarece prin experiența acumulată, starea de spirit pozitivă, voință și cunoștințele pe care le dețin poate integra cu succes și pe deplin acești copii. În schimb, dacă atitudinea referitoare la integrare a acestuia nu este pozitivă, educația incluzivă dă greș, de aceea, atitudinea pe care o are îînvățătorul este fundamentală și semnificativă în procesul de integrare.

Cadrele didactice trebuie să dețină o pregătire deosebită pentru a putea integra copiii cu diferite dizabilități în învățământul de masă, ceea ce face impetuos necesar ca aceștia să aibă metode de predare proprii, iar curriculumul să fie adaptat cerințelor elevilor cu tulburări din spectrul autist.

Un rol pe care trebuie să îl aibă cadrul didactic în procesul de integrare este cea de mentor, deoarece trebuie să lucreze la atitudinea pe care o au colegii de clasă a copiilor cu diferite tulburări, rol ce este destul de dificil și obositor, deoarece acesta trebuie să mențină o bună relație și cu familiile copiilor.

Bandura este cel care face o descriere a tipului de învățare observațională, învățarea pe care o utilizează copiii cu tulburări din spectrul autist și care ne comunică faptul că acordarea de atenție sporită, memorarea informațiilor, declanșarea unor comportamente și stimularea repetiției sunt elementele fundamentale ale acestui tip de învățare. (Bandura Albert, 1986)

Un copil cu tulburări din spectrul autist își dezvoltă comportamentul prin învățare și prin observarea celor din jurul său, lucru fundamental pe care un învățător trebuie să îl știe atunci când are contact cu acest tip de copil. În acest sens, Verzea afirma că „dezvoltarea mintală este primordială pentru descoperirea obiectivelor enumerate anterior" și că „obiectivul central al intervenției pentru elevii cu autism este îmbunătățirea cunoștințelor sociale și abilităților de comunicare socială, precum și obținerea unui comportament autoreglat adaptat mediului." (Verzea E., 1996)

Un cadru didactic care are la grupă elevi cu tulburări din spectrul autist are nevoie de formare continuă, deoarece acesta trebuie să aibă anumite virtuți pentru a putea lucra cu acest tip de copii, precum respect, empatie și sensibilitate.

Reușita unei educații de tip incluziv trebuie să respecte următoarele aspecte: să sporească și să fructifice diversitatea, să încurajeze respectul între indivizi și faptul că fiecare individ este diferit și să ușureze implicarea în societate a copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Psihopedagogul și restul persoanelor care îngrijesc persoanele cu TSA trebuie să ofere profesorilor, managerilor, colegilor și membrilor familiei cunoștințe despre caracteristicile, dificultățile și potențialul subiectului. În acest fel, succesul integrării școlare va depinde și de munca colaborativă și interdisciplinară a tuturor autorilor care influențează sau pot influența viața copilului chiar și cu cadre teoretice diferite. De asemenea, este interesant de subliniat cât de important este să trecem în revistă modurile în care este construită și trăită școala incluzivă pe care o dorim pentru toți elevii, pentru a putea construi punți în loc de obstacole. De cele mai multe ori, nu barierele arhitecturale determină integrarea educațională a unui elev cu dizabilități în școala obișnuită, ci barierele ideologice și pedagogice cu care este gestionată comunitatea.

În transformarea educațională și socială a unui școlar mic ce suferă de tulburări din spectrul autist cel mai important lucru este atitudinea pe care o are învățătorul referitor la educația de tip incluziv, deoarece acesta are un rol fundamental în viața copilului și îl va ajuta să facă față situațiilor ce apar în timp.

Specialiștii în domeniu sunt de părere că deși unele cadre didactice declară că au o atitudine favorabilă cu privire la incluziune, aceștia doresc ca un cadru didactic specializat în educație specială să fie prezent la ore, sau în alt caz, școlarii ce suferă de anumite tulburări să fie educați în clase speciale. (Morar A., Popescu S., Stanciu C., 2010)

Lipsa specializării cadrelor didactice este principala barieră ce stă în calea integrării copiilor cu tulburări din spectrul autist în învățământul de masă, lucru ce le afectează accesul și participarea la sistemul școlar.

Diversitatea și, în special, asumarea acesteia din diverse forme (culturale, aptitudini, stimulare și preconizări) reprezintă o provocare deosebită din cauza stereotipurilor impuse de societate și ideile pe care le au cadrele didactice în legătură cu elvii cu tulburări din spectrul autist.

Exarchou este de părere că „pozitivitatea cadrelor didactice în cadrul includerii în învăţământul de masă a elevilor cu tulburări de spectru autist le este benfică în realizarea şi punerea în practică a planului educaţional, iar aceştia au confirmat faptul că lipsurile materiale şi tehnice se resimt în munca pe care o depun.” (Exarchou E, 2020)

Pentru o bună incluziunea a elevilor cu tulburări din spectrul autist în învățământul de masă, în special educatorii și învățătorii trebuie să dețină o atitudine pozitivă și în momentele în care copiii cu tulburări din spectrul autist nu au anumite nevoi speciale, de aceea socializarea este esențială în incluziune.

Educația de tip incluziv este cea care vrea să construiască o instituție școlară pentru fiecare individ, fără ca nimeni să nu fie etichetat și în care să fie încurajate valorile fundamentale. Pentru a face posibilă aceasta integrarea, cadrele didactice au obligația de a cunoaște trăsăturile copiilor cu tulburări din spectrul autist, să le accepte aceste trăsături și să lucreze cu aceștia pentru a-i ajuta să tempereze intensitatea tuturor nevoilor lor.

În concluzie, pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor cu tulburări din spectrul autist este absolut necesară integrarea acestora în învăţământul de masă, deoarece în acest mod copiii pot avea parte de diferite experiențe și facilități.

Bibliografie:

1. American Pszchiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Arlington: American Pszchiatric Publishing.
2. Bandura Albert, Fundamentos sociales del pensamiento z la acción. A una teoría cognitivo social, Editorial Prentice-Hall. México, 1986
3. Călinescu Matei, Strategii de modificări a comportamentului copiilor autişti, Ed. Polirom, Iaşi, 2003
   https://www.researchgate.net/publication/323140960_Estilos_de_Aprendizaje_en_Ninos_con_Trastorno_del_Espectro_Autista_entre_los_7_z_17_anos_en_la_Fundacion_Rehabilitacion_Integral_de_Ci
4. Márquez C. A. M, Estrilos de aprendizaje en niños con Trastorno del Espectro Autista entre los 7 z 17 años en la Fundación Rehabilitación Integral de Ciénaga-Magdalena, 2018 disponibil pe:
5. Morar A., Popescu, S., Stanciu,C., Ghid de intervenţie în autismul infantil, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2010
6. Verza E., Psihopedagogie specială, Editura Didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1996
7. World Health Organization (2018) The ICD-11 Classification of Mental and Behavioural Disorders: Diagnostic Criteria for Research. Geneva

STUDIU DE SPECIALITATE: EDUCAȚIA PENTRU TOȚI - STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

VLĂDESCU MIRELA-FELICIA

LICEUL TEORETIC „RADU VLĂDESCU", PĂTÂRLAGELE, BUZĂU

1. Introducere

Conceptul de „Educație pentru toți" este esențial pentru promovarea egalității de șanse și a dreptului fundamental la educație. În contextul actual, integrarea elevilor cu cerințele educaționale speciale (CES) este o provocare majoră pentru sistemele educaționale, dar și o oportunitate de a dezvolta practici inclusive care răspund nevoilor diverse ale elevilor.

2. Context și definiții

- **Cerințe educaționale speciale (CES)**
- CES include nevoi educaționale cauzate de dizabilități fizice, cognitive, emoționale, sociale sau alte dificultăți de învățare. Acestea pot fi temporare sau permanente și necesită adaptări în procesul educațional.
- **Educația incluzivă:**
- Educația incluzivă presupune integrarea tuturor elevilor, indiferent de abilitate, în cadrul aceleiași comunități școlare, oferind sprijin adaptat fiecărui copil.

3. Principii fundamentale ale educației incluzive

- **Acces egal la educație:**
- Toți elevii trebuie să aibă acces la resursele educaționale de calitate.
- **Respectarea diversității:**
- Recunoașterea și valorizarea diferențelor individuale.
- **Participare activă:**
- Implicarea tuturor elevilor în activitățile educaționale, sociale și culturale.
- **Colaborare între părțile interesate:**
- Implicarea părinților, profesorilor, consilierilor școlari și a altor specialiști.

4. Strategii de incluziune a elevilor cu CES

- **Adaptarea curriculumului:**
    1. Elaborarea unui curriculum diferențiat sau personalizat.
    2. Introducerea unor metode și materiale didactice adaptate.
- **Formarea cadrelor didactice:**
    1. Programe de formare continuă pentru profesori în domeniul educației inclusive.
    2. Dezvoltarea competențelor de identificare a nevoilor speciale și aplicarea strategiilor adecvate.
- **Tehnologia asistată:**
    1. Utilizarea tehnologiei pentru a sprijini învățarea, cum ar fi software-uri educaționale, dispozitive de citire și scriere asistată.
- **Mediul educațional prietenos:**
    1. Amenajarea spațiului școlar pentru a facilita accesul fizic și psihologic al elevilor cu CES.
    2. Crearea unui mediu care promovează includerea și respectul.
- **Sprijin multidisciplinar:**
    1. Colaborarea cu specialiști, precum: psihologi, logopezi și kinetoterapeuți.
    2. Dezvoltarea echipelor de sprijin educațional integrat (ESI).
- **Implicarea familiilor:**
    1. Colaborare constantă cu familii pentru a asigura continuitatea în educația și în sprijinul copilului.

5. Exemple de bune practici

- **Modele de școli incluzive:**
- Școlile care adoptă strategii de incluziune integrată și au rezultate remarcabile în integrarea elevilor cu CES. De exemplu, utilizarea „claselor resursă” sau „claselor de tranziție”.
- **Proiecte internaționale:**
    1. Programul UNESCO „Educație pentru toți” promovează includerea prin diverse inițiative și ghiduri metodologice.
    2. Proiectele Erasmus+ care sprijină mobilitatea elevilor și schimburile de bune practici.

6. Provocări și soluții

- **Provocări:**
    1. Lipsa resurselor financiare și materiale.
    2. Atitudini negative sau prejudecăți din partea comunității școlare.
    3. Insuficiența formării cadrelor didactice.
- **Soluții:**
    1. Creșterea finanțării pentru programele de incluziune.
    2. Campanii de conștientizare pentru promovarea educației inclusive.
    3. Investiții în formarea continuă și suport tehnologic.

7. Concluzii și recomandări

Educația pentru toți trebuie să fie un obiectiv prioritar al sistemului educațional. Incluziunea elevilor cu CES nu este doar un drept fundamental, ci și o oportunitate de a construi o societate echitabilă și incluzivă.

Recomandări:

- Elaborarea de politici educaționale clare și coerente,
- Implicarea comunității în promovarea incluziunii,
- Monitorizarea și evaluarea constantă a implementării strategiilor inclusive.

Bibliografie

1. UNESCO. „Educația incluzivă: calea viitorului.”
2. Agenția Europeană pentru Nevoi Speciale și Educație Incluzivă. „Regândirea educației pentru incluziune.”
3. Ghizdavu, M. (2022). „Strategii de intervenție pentru elevii cu CES în școală.”
4. Legea Educației Naționale nr. 1/2011, România.

Acest studiu oferă o bază solidă pentru dezvoltarea unei viziuni integrate asupra educației inclusive.

PERCEPŢIA CADRELOR DIDACTICE FAŢĂ DE INTEGRAREA ELEVILOR CU TULBURĂRI DE SPECTRU AUTIST

ADRIANA SLUSAR

COLEGIUL „ANDRONIC MOTRESCU”, RĂDĂUȚI

Rezumat: *Un factor foarte important în educația incluzivă este socializarea copiilor cu nevoi educaționale speciale. Educația incluzivă urmărește o școală deschisă tuturor, fără categorizare și segregare, promovând astfel un set de valori. În acest fel, profesorii elimină diversitatea și creează o școală pentru toți. Potrivit acestora, profesorii creează condiţii pentru socializare, întrucât integrarea în şcoala de masă oferă experienţe şi posibilităţi copiilor specifici. În ceea ce privește dezaprobarea acestor copii, profesorii pot face față unor astfel de situații și pot crea un climat de cooperare între elevi.*

Cuvinte-cheie: incluziune, integrare, percepție, autism, cerințe educaționale speciale

Includerea copiilor cu nevoi educaționale speciale în școala de masă este o tendință globală. Profesorul joacă un rol important în implementarea cu succes a educației incluzive. Inițial, educatorul special este parte integrantă a acestui proces. Astfel, pentru ca integrarea să se desfășoare la maximum posibil, profesorul de învățământ special preia diverse roluri, precum asistent didactic, supervizor, coach, mentor și multe altele. Sarcina pe care este chemat să o facă este să-și conecteze cunoștințele cu nevoile copilului și experiențele sale cu unitățile didactice respective unde va trebui să o facă, să facă o evaluare corectă a practicilor educaționale. și eficacitatea muncii sale, precum și să coopereze cu restul personalului științific pentru a obține cel mai bun rezultat pentru integrarea acestor copii. În fine, rolul principal îl joacă cooperarea pe care profesorul de educație specială o va dezvolta cu părinții copiilor, respectul reciproc care se va crea între aceștia pentru scopul lor comun, integrarea școlară și socială a elevilor. Profesorul este un factor important pentru integrarea elevilor cu cerinţe educaţionale speciale în şcoala de masă. La urma urmei, profesorul de învăţământ preşcolar, prin cunoștințele, voința, starea de spirit și experiența sa îi poate ajuta pe copii în deplina lor integrare. Cercetările au arătat că educația incluzivă este probabil să eșueze atunci când profesorii nu au o atitudine pozitivă față de integrare. În concluzie, atitudinile profesorilor de învăţământ preşcolarau un impact semnificativ asupra unei clase de integrare. În ceea ce privește includerea elevilor cu autism în școala de masă, profesorii trebuie să aibă o pregătire științifică pentru coeducația copiilor. Astfel, ei ar trebui să fie capabili să creeze metode alternative de predare și un curriculum adecvat, adaptat nevoilor și particularităților copiilor cu autism. Profesorul prin integrare ar trebui să se ocupe de schimbarea de atitudini a colegilor de clasă pentru a accepta copiii cu autism. Atunci ar trebui să existe o bună cooperare între profesor și părinte pentru integrarea fără probleme a copiilor cu autism.

Rolul profesorului de învăţământ preşcolar devine cu atât mai solicitant cu cât acesta trebuie să abordeze copiii cu autism dintre copiii cu dezvoltare normală. El/Ea ar trebui să înțeleagă diferitele nevoi ale elevilor săi, să își adapteze mediul în mod corespunzător cu stimulii corespunzători, astfel încât elevul cu autism să-și găsească interesul și pe cât să poată fi autonom în clasă dar și să se concentreze pe domeniul emoțional și social al copiilor. Desigur, în acest context, se creează tensiuni și dificultăți unde creează stres profesorului asupra modului în care să le facă față. În acest context, profesorii de învăţământ preşcolarse confruntă cu diverse provocări în legătură cu includerea copiilor cu autism în învățământul general.

În procesul de şcolarizare, familia are un rol esenţial, deoarece stă la baza implementării educaţiei de tip incluziv şi are cel mai important rol în viaţa preşcolarului cu nevoi speciale. Copilul ce suferă de tulburări de spctru autist are nevoie de respectul familiei, pentru a se putea adapta în societate şi pentru a înţelege posibilităţile individuale şi modul în care se poate dezvolta social. Spre exemplu, pentru un copil ce nu aude, provocarea cea mai mare ar fi comunicarea, dar având contact cu membrii familiei şi socializând cu aceştia, familia devine esenţială şi îi garantează copilului incluziunea, apoi unitatea de învăţământ şi celelalte medii.

Profesorul care lucrează cu copii ce suferă de TSA trebuie să se specializeze continuu, deoarece are un rol fundamental în educaţia incluzivă, de aceea au nevoie de pregătire şi de exerciţii teoretice şi practice. Cadrului didactic i se cere să fie sensibil, respectuos și empatic pentru a înțelege că fiecare copil este unic și învață în funcție de diferențele sale. În predarea de tip tradiţional, cadrul didactice nu este atent la particularităţile copiilor şi predă în acelaşi mod tuturor, ceea ce duce la diferenţe enorme între rezultatele elevilor. Un alt factor important în incluziune este tehnologie de asistenţă ce ajută copiii să fie independenţi şi autonomi şi să aibă contact cu „colegii lor normali”, nefiind limitaţi în niciun fel.

Incluziunea este o mișcare globală care urmărește să se asigure că subiecții excluși din serviciile de bază oferite de un stat sunt recunoscuți ca persoane cu drepturi. Potrivit Silviei Tinică „incluziunea este un set de procese care vizează eliminarea sau minimizarea barierelor care limitează învățarea și participarea tuturor elevilor.” (Tinică, Silvia, 2004)

Educația incluzivă vizează căutarea unor societăți incluzive și a unei filozofii a incluziunii în procesele educaționale, luând în considerare trei aspecte fundamentale: sporirea și valorificarea diversității, promovarea respectului pentru a fi diferit și facilitarea participării. comunitate în cadrul unei structuri interculturale. (Racu, A., Popovici, D., Dani, A., Creţu, V., 2006) Prin urmare, se poate afirma că educația incluzivă este o paradigmă care depășește aspectele academice și curriculare pentru a se concentra pe aspectul social.

Procesul de transformare la nivel educaţional şi social al unui preşcolar cu tulburări din spectrul autist are ca parte primordială atitudinea cadrului didactic cu privire la educaţia incluzivă, deoarece aceste este „mediatorul proceselor și purtătorul de instrumente” ce ajută preşcolarul cu TSA să ţină piept situaţiilor zilnice neprevăzute ce apar.

Profesorul este definit ca un agent cheie pentru construirea unei școli incluzive de calitate, deoarece el este instrumentul pedagogic prin excelență (Piaget Jean, Inhelder Barbel, 1966). Cel mai puternic instrument de schimbare este de la profesori și cu profesorii (Peeters Theo, 2009).

Comportamentul cadrului didactic este esenţial în politicile incluzive aplicate, iar verificarea literaturii de specialitate arată că majoritatea cadrelor didactice sunt susţinătoare a incluziunii, dar, în momentul confruntării cu un caz de copil ce suferă de tulburări din spectrul autist, acest entuziasm se diminuează vizibil. Morar A., Popescu S. şi Stanciu C. (2010) afirmă că profesorii susțin că au atitudini pozitive față de incluziune, deși preferă prezența unui profesor de educație specială la clasă sau ca copiii cu nevoi educaționale speciale să își desfășoare studiile în sălile de educație specială. (Morar, A., Popescu, S., Stanciu,C., 2010)

Studiile privind educația incluzivă în România sunt puține, așa că se consideră relevantă cunoașterea diferitelor atitudini pe care le pot dezvolta profesorii față de incluziunea școlară a copiilor diagnosticați cu autism.

Bibliografie:

1. **ILUŢ P.,** *Valori, atitudini şi comportamente sociale: teme actuale de psihosociologie,* Editura Polirom, Iaşi, 2004;
2. **MURARU Oana,** *Aspecte generale ale patologiei autiste*, Editura Universităţii Ştefan cel Mare, Suceava, 2005
3. **PIAGET Jean, INHELDER Barbel,** *The ChildrSen s psychology*, Pesses Universitaires de France, 1966
4. **RACU, A., POPOVICI, D., DANI, A., CREŢU, V**., *Intervenţia recuperativ-terapeutică pentru copiii cu dizabilităţi multiple*, Editura Pontos, Chişinău, 2006
5. **TINICĂ Silvia,** *Repere în abordarea copilului dificil*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2004
6. **VERZA E.,** *Psihopedagogie specială*, Editura Didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1996

EDUCAȚIA PENTRU TOȚI – O ABORDARE INTEGRATĂ A INCLUZIUNII ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

VOLOH TATIANA
ȘCOALA DE ARTE PLASTICE „A. ȘCIUSEV", CHIȘINĂU
REPUBLICA MOLDOVA

Introducere

Educația reprezintă temelia dezvoltării umane și un mijloc esențial de adaptare la provocările vieții. Prin educație, potențialul fiecărui individ este valorificat, transformându-l într-un membru activ al societății. Este un proces ce modelează caracterele, promovează valorile și contribuie la evoluția socială. Dreptul la educație este universal, iar fiecare persoană are obligația să participe la acest proces pentru a se dezvolta armonios și a contribui la binele comun.

Conceptul de incluziune educațională a devenit central în politicile contemporane, promovând accesul egal la educație pentru toți copiii, indiferent de abilitățile sau nevoile lor speciale. Elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) constituie un grup vulnerabil, necesitând strategii eficiente de integrare și sprijin pentru a beneficia de o educație de calitate.

Importanța educației formale și nonformale

Educația formală și nonformală sunt complementare în dezvoltarea unui copil. Educația formală oferă o structură riguroasă de predare-învățare, adaptată nevoilor individuale, în timp ce educația nonformală extinde orizontul dezvoltării psiho-sociale, cognitive și culturale prin participarea activă la activități extracurriculare.

Activitățile nonformale, cum ar fi atelierele creative, excursiile tematice, activitățile sportive, studiul artelor plastice și al instrumentelor muzicale, contribuie la dezvoltarea unui spectru larg de abilități:

- **Fizice și motorii**: coordonare, echilibru, dexteritate, rezistență;
- **Emoționale**: inteligență emoțională, reziliență, gestionarea stresului;
- **Cognitive**: gândire critică, abilități analitice, luarea deciziilor;
- **De învățare**: cercetare, autoeducație, organizarea timpului;
- **Creative**: inovare, exprimare artistică;
- **Sociale**: comunicare, empatie, lucru în echipă;
- **Culturale**: sensibilitate, toleranță, participare la evenimente culturale;
- **Tehnice și digitale**: utilizarea tehnologiei, securitatea informațională;
- **Profesionale și financiare**: planificare, gestionarea resurselor.

Această interdependență între educația formală și cea nonformală sprijină integrarea armonioasă a elevilor în societate și le dezvoltă competențe esențiale pentru viață.

Rolul profesorului în incluziune

Profesorii joacă un rol fundamental în implementarea strategiilor de incluziune. Aceștia trebuie să fie pregătiți să gestioneze diversitatea și să se adapteze nevoilor fiecărui

elev. Formarea continuă a profesorilor, prin traininguri, schimburi de experiență și colaborări interdisciplinare, este esențială pentru dezvoltarea competențelor necesare în acest sens.

Un profesor eficient cunoaște particularitățile psihologice ale elevilor și contribuie la dezvoltarea acestora prin utilizarea unor metode creative, cum ar fi implicarea artelor vizuale. Acestea sporesc interesul pentru învățare, dezvoltă empatia și cultivă sensibilitatea față de diversitate. Profesorii trebuie să ghideze elevii în procesul lor de dezvoltare personală, atât în mediul formal, cât și în cel nonformal.

Implicarea familiei și colaborarea interdisciplinară

Familia joacă un rol crucial în susținerea copilului cu CES. Implicarea activă a părinților în procesul educațional, printr-o comunicare frecventă și eficientă cu profesorii, asigură continuitatea sprijinului și contribuie la o integrare mai bună în societate. Colaborarea cu specialiștii – psihologi, terapeuți și consilieri – permite dezvoltarea unor strategii personalizate, adaptate fiecărui copil.

Psihologia sistemică ajută la înțelegerea interacțiunilor dintre individ și mediul său, facilitând o abordare holistică în educație. Profesorii, părinții și specialiștii trebuie să colaboreze pentru a crea un mediu incluziv și sprijinitor.

Educația ca sistem

Educația este un sistem complex, responsabil pentru dezvoltarea armonioasă a societății. Integrarea într-un astfel de sistem presupune eforturi comune și o coordonare eficientă. Elevii cu CES beneficiază de cele mai bune rezultate atunci când învățământul formal este completat de cel nonformal, iar profesorii și părinții colaborează activ pentru a sprijini nevoile specifice ale copiilor.

Concluzii

Incluziunea educațională este o responsabilitate a întregii comunități. Prin integrarea armonioasă a învățământului formal și nonformal și prin formarea continuă a profesorilor, elevii cu CES pot beneficia de o educație adaptată nevoilor lor. Acest proces complex, dar realizabil, cere eforturi comune și colaborare pentru a construi o societate echitabilă și incluzivă.

Bibliografie

1. UNESCO (2020). *Education for All: Global Monitoring Report.*
2. Mărgărit, A. (2019). *Educația incluzivă și diversitatea în școală.* Editura Didactica.
3. Ministerul Educației Naționale (2021). *Strategia națională pentru incluziunea educațională.*
4. Yuri Burlan’s System Vector Psychology (2004).

INCLUZIUNEA PRIN PARTICIPAREA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN PROIECTE EUROPENE

profesor psihopedagog COZMA ADRIAN
profesor psihopedagog PERȘINARU SORINA
profesor psihopedagog IONESCU CORINA
CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ NR. 1, BUCUREȘTI

În era globalizării și a diversității culturale, principiul incluziunii a devenit o prioritate fundamentală în educație. Programul Erasmus+, prin accentul pe care îl pune pe incluziune și diversitate, oferă oportunități unice elevilor cu cerințe educaționale speciale de a participa activ și de a beneficia de mobilități internaționale. Școala noastră, având dublă acreditare Erasmus+ în domeniul formării profesionale și în domeniul educației școlare, este un exemplu de bună practică în integrarea acestor elevi în toate fazele proiectelor europene pe care le derulăm.

Programul Erasmus+ urmărește să promoveze egalitatea de șanse și accesul pentru toți participanții, inclusiv pentru cei cu oportunități reduse. Prin strategiile sale, programul Erasmus+ răspunde nevoilor elevilor și instituțiilor de învățământ sau organizațiilor care întâmpină bariere economice, sociale, culturale, geografice sau legate de sănătate. În acest context, elevii cerințe educaționale speciale ocupă un loc central, având acces la resurse adaptate și sprijin.

Barierele întâmpinate de acești elevi pot varia de la dizabilități fizice sau intelectuale până la dificultăți economice sau diferențe culturale. În proiectele Erasmus+, aceste obstacole sunt abordate prin măsuri concrete: adaptarea activităților și a mediului, asigurarea accesibilității fizice și lingvistice, utilizarea de dispozitive asistive, toate acestea fiind cuprinse în managementul de risc al proiectelor realizat de echipa de gestiune a proiectului.

Implicarea elevilor cerințe educaționale speciale în proiectele Erasmus+ pe care școala noastră le derulează de mai mult de 10 ani (parteneriate strategice sau proiecte VET), a avut un impact transformator asupra comunității noastre școlare.

Fiecare etapă a proiectelor – planificare, implementare și diseminare – a fost gândită pentru a asigura inclusiv participarea egală și activă a elevilor cu cerințe educaționale speciale. În etapa de planificare a proiectelor ne-am concentrat pe identificarea nevoilor specifice ale elevilor noștri. Prin chestionare adresate profesorilor și părinților, am colectat informații despre dorințele și nevoile acestora, identificând în același timp oportunități de dezvoltare. Aceste informații au stat la baza scrierii proiectelor din cadrul programului Erasmus+, atât în domeniul formării profesionale pentru elevi, cât și în domeniul educației școlare.

Pe parcursul mobilităților europene, elevii cu cerințe ducaționale speciale au participat cu succes la activități alături de colegii lor din alte țări, în cadrul celor trei parteneriate strategice (Responsible European Digital Citizens - REDiC, GAme-based education or how to Make lEarning eaSier - GAMES și Teach me differently - TMD) dar și la activități practice de preprofesionalizare, în cadrul proiectelor VET. Exemple de activități din cadrul acestor proiecte includ realizarea logo-urilor proiectelor, realizarea unor clipuri educative pentru prevenirea dependenței de internet și jocuri online, pentru prevenirea bullying-ului, realizarea jurnalului de mobilitate, realizarea unei broșuri cu povești realizate prin metoda Sandtray Play, realizarea unor jocuri video educaționale dar și vizitarea unor obiective culturale din țările în care au avut loc mobilitățile. Cu sprijinul cadrelor didactice care i-au însoțit în mobilități, acești elevi au

depășit barierele de comunicare, s-au integrat cu succes în grupurile internaționale de elevi și au demonstrat că pot excela atunci când li se oferă sprijinul necesar. Unul dintre jocurile video educaționale realizate de elevi, cu sprijinul profesorilor, în cadrul proiectului GAMES – Pop the balloon, a obținul locul I la concursul național „Made for Europe", concurs care are ca scop premierea produselor finale realizate în cadrul proiectelor europene. Dar, poate cel mai important în cazul elevilor cu dizabilități intelectuale severe, grave sau asociate, este faptul că și-au dezvoltat deprinderi de autonomie personală și socială și deprinderi de lucru în echipă.

La finalul proiectelor, elevii cu cerințe educaționale speciale au avut un rol activ în diseminarea cunoștințelor dobândite. Ei au prezentat rezultatele mobilităților colegilor lor, profesorilor școlii, părinților, dar și reprezentanților comunității, prin prezentări în cadrul unor evenimente organizate de școala noastră, cum ar fi „Zilele Erasmus" 2023 și 2024. În cadrul acestor evenimente, elevii au povestit despre activitățile la care au participat, dar mai ales au transmis emoții pozitive. Aceste activități au crescut încrederea în sine a elevilor și îi putem considera mici ambasadori ai incluziunii.

Participarea elevilor cu cerințe educaționale speciale la proiectele Erasmus+ pe care școala noastră le implementează, a generat beneficii semnificative, atât la nivel individual, cât și la nivel instituțional sau chiar putem spune la nivel comunitar:

1. Dezvoltarea competențelor sociale și emoționale: elevii cu cerințe educaționale speciale au învățat să colaboreze cu colegi din alte țări, să gestioneze situații noi și să-și exprime ideile într-un mediu multicultural.

2. Îmbunătățirea accesului la educație de calitate: proiectele Erasmus+ au oferit resurse și oportunități adaptate nevoilor elevilor cu cerințe educaționale speciale, contribuind la reducerea disparităților educaționale.

3. Crearea unei comunități școlare mai incluzive: prin implicarea tuturor elevilor, proiectele au promovat o cultură a solidarității și respectului reciproc.

4. Schimbarea mentalităților: participarea elevilor cu cerințe educaționale speciale la mobilități europene a contribuit la depășirea prejudecăților legate de dizabilități sau alte bariere. Părinții, profesorii și colegii lor au învățat să vadă potențialul acestor elevi, să vadă abilitățile și nu dizabilitățile și să le susțină eforturile.

Proiectele Erasmus+ reprezintă o oportunitate excelentă pentru promovarea incluziunii și diversității în educație. Prin implicarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în toate etapele proiectelor, școala noastră a demonstrat că barierele pot fi depășite cu sprijin adecvat, colaborare și inovație. Transformările generate de aceste inițiative sunt evidente nu doar la nivelul elevilor, ci și în comunitatea școlară și în societate.

Incluziunea nu este doar un ideal, ci o practică esențială pentru construirea unui viitor mai echitabil și mai solidar. Prin implicarea în proiecte europene, vom continua să sprijinim fiecare elev, indiferent de provocările pe care le întâmpină, pentru a-și atinge potențialul maxim de dezvoltare.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Profesor itinerant și de sprijin **CUPȘA CRISTINA-DANA**

CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ NR. 1 ORADEA

LICEUL TEOLOGIC PENTICOSTAL „BETEL" ORADEA

Elev: M.D.

Clasa: I B

Diagnostic: IL, IQ=74, întârziere în dezvoltarea limbajului expresiv, TSA

Subiectul: Ne jucăm cu numerele!

Domeniul de intervenție: Stimulare cognitive, Dezvoltare socio-emoțională

Tipul activităţii: Fixare și consolidare a cunoștințelor

Scopul activităţii: Consolidarea cunoștințelor despre operații matematice

Forma de organizare: Individuală

COMPETENȚE GENERALE:

- dezvoltarea capacității de observare, explorare și înțelegere a realității din mediul înconjurător
- dezvoltarea abilităților de utilizare a numerelor naturale
- identificarea unor fenomene/relații din mediul apropiat
- stimularea curiozității privind explicarea și înțelegerea lumii înconjurătoare

COMPETENȚE SPECIFICE:

- recunoașterea și scrierea numerelor în concentrul 0-100
- ordonarea numerelor în concentrul 0-100
- efectuarea operațiilor de adunare și scădere în concentrul 0-100
- transmiterea de mesaje simple
- înțelegerea de mesaje simple
- creșterea nivelului de toleranță la frustrare

OBIECTIVE:

- O_1 - să numere baloanele rezultate din suflatul în dispozitivul Bubble soap
- O_2 - să arunce mingi numerotate în cutie în funcție de cerințe
- O_3 - să scoată mingi din cutie pe culori în funcție de numerele arătate
- O_4 - să rezolve cerințele (adunări, scăderi) pe tabla magnetică
- O_5 - să înlocuiască cu cifre numerele scrise cu litere
- O_6 - să asocieze imagini cu numerele potrivite
- O_7 - să scuture tamburina în funcție de numărul arătat
- O_8 - să parcurgă jocul de pe Wordwall

Metode şi procedee: conversaţia, explicaţia, observația, jocul, exercițiul, joc didactic online
Mijloace didactice: Bubble soap (baloane de săpun), cartonașe, mingi colorate, ladă, cutie, laptop, creion, pix, fișe de lucru, cartonașe, cartonașe, jetoane, tamburina, tabla magnetică, Platforma wordwall
Forma de organizare: individuală

Evaluare: joc didactic, observarea sistematică, aprecierea verbală

Timp: 50 min

Bibliografie: www.wordwall.ro

Programa şcolară pentru disciplina MATEMATICĂ ŞI EXPLORAREA MEDIULUI

Nr. crt.	Etapele lecţiei	Com. oper.	Desfăşurarea lecţiei		Metode şi procedee	Mijloace de învăţare	Evaluare
			Activitatea profesorului	Activitatea elevului			
1.	**Moment organizatoric**		Pregătirea locului şi materialului de lucru pentru buna desfăşurare a lecţiei. Asigurarea unui climat pozitiv necesar desfăşurării lecţiei.	Elevul se pregătește de lecție.	Conversația		Observația
2.	**Captarea atenției**	O_1	Profesorul îi dă elevului tubul cu soluție pentru a face baloane de săpun. Va trebui să numere câte baloane rezultă din suflatul în Bubble Soap.	Elevul ia tubul și suflă în cerc pentru a face baloane de săpun și le numără.	Munca independentă		Observația
3.	**Anunțarea titlului lecției și prezentarea obiectivelor**		Îi spune elevului că azi se va juca cu numerele și va realiza mai multe activități, și anume: să arunce niște mingi într-o cutie, să scoată mingi din cutie, pe culori după indicații, să rezolve cerințele pe tabla magnetică, să înlocuiască cu cifre numerele scrise cu litere, să asocieze imagini cu numerele, să scuture tamburina după cerințe, să parcurgă jocul de pe laptop	Elevul ascultă explicațiile profesorului.	Explicatia	Oral	Observația
4.	**Desfășurarea lecției propriu-zise**	O_2	Profesorul îi dă elevului mai multe mingi numerotate pe care va trebui să le arunce într-o ladă, în funcție de cerințe.	Elevul este atent și aruncă mingile, respectând cerințele. Dacă se supără că nu nimerește lada, I se explică faptul că nu totdeauna vom reuși să facem anumite acțiuni și nu trebuie să ne supărăm	Explicația Conversația Explicația Conversația	Oral	Observația Observația

		O_3	Profesorul îi spune să scoată mingi din cutie pe culori, în funcție de numerele arătate pe jetoane	Elevul ascultă explicația profesorului și scoate mingi colorate din cutie, în funcție de jetoanele arătate Elevul va scrie în coloana din dreapta numerele.		Fișa de lucru	Munca independentă
		O_4	Profesorul îi oferă tabla magnetică pe care va trebui să rezolve exercițiile	Elevul va realiza operațiile matematice de pe tabla magnetică	Exercițiul Explicația	Anexa I	Aprecieri verbale
		O_5	Pe o fișă are un tabel cu numere scrise cu litere. Pe acestea le va scrie cu cifre în coloana a doua.	Elevul va asocia imaginile cu numerele corespunzătoare	Exercițiul	Jetoane	Munca indepen dentă
		O_6	Primește mai multe cartonașe cu imagini și va asocia cu numere potrivite	Elevul va realiza asocierile	Exercițiul Explicația	Joc interactiv	Aprecieri verbale
		O_7	Profesorul îi va da o tamburină pe care va trebui să o scuture de câte ori i se cere (I se va spune o adunare)	Elevul va scutura tamburina după cerințe.	Exercițiul Explicația	Joc interactiv	Aprecieri verbale

5.	**Asigurarea feed-back-ului și a retenției**		Ce ți-a plăcut cel mai mult?	Elevul răspunde la întrebare.	Conversația	Oral	
6.	**Evaluarea activității**	O_8	Profesorul face o recapitulare a obiectivelor propuse printr-un joc online	Elevul se joacă pe laptop jocul didactic de pe wordwall.	Jocul didactic		
7.	**Încheierea activităţii**		Profesorul face aprecieri asupra modului în care a activat elevul la oră și acesta va primi un cadou.		Conversația		Aprecieri verbale Acordare recompen să

MICUL MATEMATICIAN

TODOR -CONSTANTINESCU IOANA

https://library.livresq.com/details/63fc6c7b203494000920d103

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

TODOR -CONSTANTINESCU IOANA
PROF. ITINERANT ȘI DE SPRIJIN
UNITATE INV.:CSEI„AURORA "REȘIȚA
JUD.CARAȘ-SEVERIN

NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI :***J. M.-V.***
DATA NAȘTERII: 08.05.2015
CLASA: a II-a B
ANUL ȘCOLAR: 2023-2024
DIAGNOSTICUL:

- Intelect de limită
- Tulburări în achizițiile școlare

ECHIPA DE INTERVENȚIE:

- Todor-Constantinescu Ioana– profesor itinerant și de sprijin
- Chirilă Ramona – prof. înv. primar
- Zaharia Silvia– logoped
- Stîngu Elena,Jurma Marius – părinți

• SCOPUL (COMPORTAMENTUL ȚINTĂ/REZULTATUL AȘTEPTAT)

- Reducerea şi eliminarea lacunelor din cunoştinţele elevului;
- Dezvoltarea unor trăsături pozitive de personalitate din domeniul afectiv-motivtitional și a deprinderilor de muncă individuală

• OBIECTIVE:
► PE TERMEN SCURT:

1. – să citească în ritm propriu, în mod corect și conştient un text de scurte dimensiuni;
2. – să-și dezvolte capacităţilor de scriere
3. – să opereze cu numere naturale;
4. – să participe la activităţi de grup;;

► PE TERMEN MEDIU:

1. Descoperirea şi folosirea potenţialului psihic de învăţare ale elevului, a ritmului propriu de achiziţie, prin observarea zilnică şi prin concentrarea tuturor informaţiilor din cadrul familiei;
2. Dezvoltarea expresivităţii şi creativităţii;

• DURATA PROGRAMULUI: an școlar 2023-2024
• DOMENIUL / DOMENII DE INTERVENȚIE:

- Stimulare cognitivă: comunicare şi limbaj, abilități lexico-grafice, abilităţi logico-matematice, dezvoltarea proceselor/activităților psihice;
- Psihomotricitate : formarea conduitei și structurii perceptive-motrice de formă, formarea capacității de orientare-organizare și structurare spațială, , formarea capacității de orientare-organizare și structurare spațialo-temporală

• DATA ELABORARII PIP: septembrie 2023
• DATA REVIZUIRII PIP

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚILOR:

Domeniul de intervenție: Cognitiv-limbaj și comunicare, abilități lexico-grafice, abilități logico-matematice

Obiectiv operaţional	Strategii de terapie și recuperare	Intervalul de timp	Evaluare și aprecierea evoluției	
			Indicatori	Instrumente
● *Să comunice oral- formularea unei păreri, dialoguri pe diverse teme;reguli de vorbire eficientă; povestirea unor întâmplări;* ● *Să recunoască literele alfabetului* ● *Să citească și să scrie corect litere- citirea și scrierea literei;* ● *Să citească și să scrie corect silabe* ● *Să citească corect cuvinte – compunerea și descompunerea unor cuvinte în silabe; citirea cuvintelor scrise pe tablă și pe caiet; cuvinte cu sens asemănător/cuvinte cu sens opus;* ● *Să scrie corect cuvinte scrise pe tablă, pe caiet, prin copiere și dictare; completare de lacune în cuvinte;* ● *Să scrie după dictare cuvinte cu grupuri de litere* ● *Să citească corect propoziții cu dificultăți variabile și respectarea semnelor de punctuație;* ● *Să scrie corect propoziții cu dificultăți progresive* ● *Să opereze cu conceptul de număr în concentrul 0 – 100;* ● *Să numere crescător și descrescător;*	- Conversația - Dialogul - Explicația - Exerciții și jocuri de dezvoltare a auzului fonematic - Exerciții diverse de scriere și citire - Cărți și caiete special - Soft educațional - Exerciții diverse de scriere și citire - Cărți și caiete special - Soft educațional - Exerciții de analiză a cuvântului - Exerciții și jocuri didactice - Jetoane - Fișe de lucru - Exerciții de scriere prin copiere și dictare - Exerciții de formare de cuvinte - Exerciții de lexie ritmică - Reconstituire de propoziții din cuvinte scrise pe jetoane - Exerciții de copiere sau dictare de propoziții - Fișe de lucru - Soft educațional - Cărți și caiete special	Oct – Dec . 2023 Ian. – Martie 2024 Aprilie- Iunie 2024	Comunică eficient, participă și construiește dialoguri, povestește întâmplări adevărate sau imaginare. Recunoaște literele alfabetului Citește și scrie corect litere Citește și scrie corect silabe Citește cuvinte și propoziții scurte Scrie cuvinte cu sens după diverse imagini; cuvinte cu grupuri de litere Scrie cuvinte după dictare, completează cuvinte lacunare. Alcătuiește oral propoziții cu și fără suport imagistic, cu și fără cuvinte date Citește în ritm propriu propoziții date Scrie corect propoziții; scrie propoziții după dictare, alcătuiște propoziții cu cuvinet date Numără crescător și descrescător 0- 100 Identifică vecinii unui număr Efectuează operații de adunare în concentrul 0- 100, cu și fără	Evaluare orală Aprecieri verbale Fișe de evaluare Evaluare orală Aprecieri verbale

● *Să efectueze operații de adunare și scădere cu numere naturale mai mici decât 100, fără și cu tercere peste ordin, oral sau scris;* ● *Să conștientizeze și să opereze cu noțiuni de geometrie, figuri geometrice* ● *Să opereze cu unități de măsură*	- Exerciții de recunoaștere și desenare a figurilor geometrice - Jetoane - Trusa Logi II - Fișe de lucru	Oct. – Dec. 2023 Aprilie – Iunie 2024	suport, oral sau scris Recunoaște și reproduce forme și figuri geometrice Operează cu unitățile de măsură învățate	

Domeniul de intervenție: Psihomotricitate

Obiectiv operaţional	Strategii de terapie și recuperare	Intervalul de timp	Evaluare și aprecierea evoluției	
			Indicatori	Instrumente
<u>*Dezvoltarea abilităţilor pereptiv-motrice*</u> ● *Identificarea culorilor unor obiecte cunoscute din mediu apropiat sau din imagini; recunoaşterea în contexte diferite patru culori uzuale - roşu, galben, albastru, verde; gruparea unor obiecte cunoscute după culoare.* ● *Asocierea formelor geometrice – cercu* ● *l şi dreptunghiul - cu obiectele din mediul cunoscut; identificarea şi discriminarea formelor geometrice.* ● <u>*Recuperarea tulburărilor de orientare şi structurare temporală*</u> ● *Enumerarea acţiunilor dintr-o zi; denumirea zilelor săptămânii; denumirea lunile anului; enumerarea anotimpurilor în ordinea lor cronologică*	- Conversaţia - Demonstraţia - Exerciţiul - Munca dirijată şi independentă - Jetoane; - Planşe - Puzzle; - Jocul anotimpurilor - Incastru; - Jucării.	Oct. - Dec. 2023 Ian. – Febr. 2024 Martie- Iunie 2024	Identifică culorile indicate; Grupează obiecte, jucării după un criteriu dat; Recunoaște și denumește formele geometrice simple: pătrat, dreptunghi, triunghi, cerc; Asociază formele cu obiectele naturale din mediul ambiental; Relatează activităţi proprii dintr-o anumită zi; Recunoaște pe planșă ordinea acţiunilor zilnice; Denumește zilele săptămânii; Denumește lunile anului; Denumește anotimpurile	Fişe de evaluare Observaţia Aprecieri verbale

Domeniul de intervenție: Comportamental Socio - afectiv

Obiectiv operaţional	Strategii de terapie și recuperare	Intervalul de timp	Evaluare și aprecierea evoluției	
			Indicatori	Instrumente
Dezvoltarea abilităţilor necesare pentru participarea activă şi responsabilă la viaţa socială ● *Se prezintă în manieră proprie – nume şi prenume, şcoala, clasa, localitatea, adresa;* ● *Sesizează potenţialele pericole; respectă reguli în diferite contexte, urmează o succesiune de instrucţiuni date;* ● *Participă activ la activitatea şcolară;* ● *Iniţiază jocuri în grupuri de colegi; îşi manifestă preferinţa pentru pentru alegerea unui anumit tip de joc;* ● *Este responsabil pentru o anumită activitate acasă / la şcoală;* ● *Respectă drepturile şi lucrurile altora;* ● *Respectă reguli de comportament în diferite contexte – familie, şcoală, locuri publice, ocazii speciale;* ● *Îşi exprimă ataşamentul faţă de diverse persoane; îşi exprime emoţiile; îşi manifestă interesul faţă de o persoană prin observarea mişcărilor acesteia;* ● *Abordează adecvat persoanele necunoscute;* ● *Cere ajutorul la nevoie;* *Solicită diverse obiecte ale altor copii; împarte anumite obiecte/ mâncare/ jucării cu alţii copi*	- exerciţii; - conversaţia; - demonstraţia; - joc de rol; - ilustraţii; - cărţi tematice; - diverse obiecte	Oct. – Dec. 2023 Ian. – Martie 2024 Aprilie – Iunie 2024	Se prezintă fără a avea nevoie de ajutor; Respectă reguli de comportament; Participă activ la activităţile şcolare şi extraşcolare; Caută activ contactul cu grupul; Capabil să îţi exprime emoţiile; Manifestă intersul faţă de alte persoane; Se exprimă fără reţinere în prezenţa altor persoane necunoscute; Capabil să ceară ajutor la nevoie; Evită pericolele care apar în activitatea cotidiană; Respectă reguli impuse de adult; Împarte jucării sau diverse obiecte cu alţi copii	Evaluarea verbalî Aprecieri verbale Fișe de evaluare

Profesor itinerant ***TODOR-CONSTANTINESCU IOANA***

INSTRUMENTE ASISTIVE PENTRU ELEVII CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE

FLORENTINA CALOIAN

ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”LIVIU REBREANU”, SECTOR 3

Tehnologia asistivă este una dintre strategiile de bază pe care școlile le folosesc pentru a ajuta în cazul diferențelor de învățare și de gândire, ajutând copiii să depășească dificultăți asociate cu:

- citirea, scrierea și ortografia;
- matematica și numerele;
- luarea de notițe și memorarea;
- abilitățile de învățare și de studiu;
- organizarea și gestionarea timpului.

Tehnologia asistivă (TA) înseamnă orice articol, echipament, program software sau sistem de produse care este utilizat pentru a crește, menține sau îmbunătăți capacitățile funcționale ale elevilor cu dificultăți de învățare. Există o varietate de computere, softuri și nenumărate alte instrumente care au fost concepute special pentru a face viața mai ușoară acestora, cele mai utilizate fiind:

- Recunoașterea vorbirii și vocii
- Conversie de la voce la text
- Cartografierea mentală
- Tastarea tactilă
- Telefoane inteligente/tablete
- Aplicații
- Dispozitive portabile

Scopul utilizării TA în procesul de învățare nu este de a oferi elevului un avantaj, ci de a reduce o parte din povara unui nivel scăzut de citire/scriere sau calcul matematic. Pentru elevii cu dificultăți de învățare, TA sprijină și consolidează învățarea, reducând impactul funcțional al dificultăților. De asemenea, utilizarea TA pentru instruirea generală în clasă permite oportunități de predare multisenzoriale, de care vor beneficia nu numai elevii cu dificultăți de învățare, ci toți elevii din clasă**.** ***Instrumentele asistive*** oferă elevilor posibilitatea de a-și îmbunătăți înțelegerea și implicarea în procesul de învățare, astfel încât să-și demonstreze mai bine abilitățile și cunoștințele în mod independent și proporțional cu nivelul de înțelegere. În categoria instrumentelor asistive includem:

1. ***Player audio și înregistrare audio***- îi ajută pe copii să asculte cuvintele, în timp ce le citesc pe pagină. Multe cărți electronice au fișiere audio, iar smartphone-urile și tabletele vin cu software text-to-speech software care poate citi cu voce tare orice se află pe ecranul copilului. Dacă copiii au dificultăți în a scrie sau a lua notițe, un aparat de înregistrare audio poate capta ceea ce spune profesorul în clasă, astfel încât să poată asculta din nou acasă.

2. ***Cronometre*** – de la ceasuri de mână la cronometre digitale clepsidră, aceste dispozitive ieftine îi ajută pe copiii care au probleme cu ritmul. Acestea se folosesc ca ajutoare vizuale pentru a arăta cât timp a mai rămas pentru a finaliza o activitate. Dacă elevii au dificultăți în tranziția de la o sarcină la alta, cronometrele îi ajută să se pregătească mental pentru a face trecerea.

3. ***Ghiduri de lectură***- sunt instrumente utile pentru elevii care au probleme cu urmărirea vizuală sau care au nevoie de ajutor pentru a rămâne concentrați pe pagină. Banda de platic evidențiază un rând de text în timp ce blochează cuvintele din jur care ar putea distrage atenția, fiind ușor de mutat în josul paginii pe măsură ce copilul citește.

4. ***Pernele de scaun gonflabile*** - ajută copiii cu probleme de procesare senzorială și de atenție. Perna poate să ofere suficientă mișcare și stimulare pentru a ajuta copilul să se concentreze la maxim fără a fi nevoit să se ridice și să se plimbe.

5. ***Calculatoare*** – în funcție de problemele de matematică ale copiilor, ar putea fi adecvat să se utilizeze un calculator de bază în clasă. Un calculator vorbitor are o ieșire vocală încorporată pentru a citi cu voce tare numerele, simbolurile și tastele de operare. Acesta îi ajută pe copii să confirme că au apăsat tastele corect.

6. ***Suporturi de scriere*** - în cazul unor probleme cu scrisul, se pot utiliza suporturi de plastic pentru creioane sau un calculator. Programele de bază de procesare a textelor vin cu funcții care pot ajuta la rezolvarea problemelor de ortografie și gramatică. Pentru elevii ale căror gânduri aleargă mai repede decât capacitatea lor de a le scrie, diferite tipuri de software pot fi de ajutor. Cu software-ul de predicție a cuvintelor, copilul tastează primele câteva litere și apoi softwaew-ul oferă opțiuni de cuvinte care încep cu acea literă. Software-ul de recunoaștere a vorbirii îi permite copilului dumneavoastră să vorbească și textul să apară pe ecran. Aceste tipuri de software sunt caracteristici integrate în multe smartphone-uri și tablete.

7. ***Organizatorii grafici*** - ajută copilul să-și organizeze gândurile pentru o temă de scris. Pot fi low-tech.

Pentru a fi utilă și eficientă în sala de clasă, tehnologia asistivă potrivită pentru un elev cu tulburare de învățare trebuie aleasă cu atenție, astfel încât să poată sprijini nevoile reale ale acestuia, astfel încât seturile de instrumente alese să-l poată însoți pe toată durata școlarizării obligatorii și să-i faciliteze accesul la nivelul superior de studiu.

BIBLIOGRAFIE

https://elearning.corttex.eu/ebooks/rom/

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ȘCOLILE DIN INSULELE CANARE

CECILIA STAN TOMESCU

PROFESOR LCCR

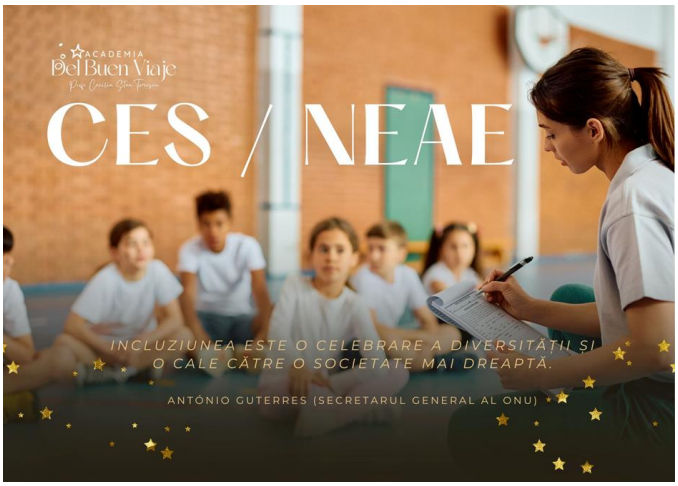

Integrarea copiilor cu Necesități Specifice de Ajutor Educațional (CES, cunoscut în spaniolă ca Necesidades Específicas de Apoyo Educativo - NEAE) reprezintă o provocare importantă pentru sistemul educațional din Insulele Canare. Regiunea, caracterizată de diversitate culturală și geografică, a implementat politici și strategii adaptate nevoilor acestor elevi pentru a promova o educație incluzivă și echitabilă.

Contextul educațional în Insulele Canare

Insulele Canare beneficiază de un sistem educațional descentralizat, adaptat specificului local, care, teoretic, are drept obiectiv principal garantarea accesului egal la educație pentru toți copiii. Cu toate acestea, integrarea elevilor cu CES în școli necesară colaborarea dintre profesori, familii, psihologi și alte resurse educaționale specializate.

Populația insulelor include o diversitate de etnii și culturi, ceea ce crește complexitatea procesului de integrare. Elevii cu CES pot prezenta diverse nevoi, inclusiv dificultăți de învățare, dizabilități fizice sau mentale, tulburări de comportament sau situații de vulnerabilitate socială.

Politici și strategii educaționale

Guvernul regional al Insulelor Canare a implementat mai multe politici pentru sprijinirea incluziunii copiilor cu CES, printre care se numără:

1. Planuri individualizate de învățare (PIE): Aceste planuri sunt create pentru fiecare copil cu CES, adaptând curriculumul la nevoile specifice ale elevului. PIE include obiective clare, strategii de predare personalizate și metode de evaluare diferențiată.

2. Centre de Resurse pentru Incluziune: Aceste centre oferă suport pentru școlile din regiune, asigurând acces la materiale didactice adaptate, formare continuă pentru profesori și consiliere pentru familii.

3. Programe de formare pentru profesori: Personalul didactic beneficiază de cursuri de formare axate pe incluziune și pe metode inovatoare de predare pentru elevii cu CES.

4. Asistență psihopedagogică: Fiecare școală dispune de echipe de consilieri și psihologi care colaborează cu profesorii pentru a oferi sprijin elevilor cu CES.

Provocări și soluții

Integrarea elevilor cu CES nu este lipsită de obstacole. Printre principalele provocări se numără:

- Lipsa resurselor: Unele școli, mai ales din insulele mai mici, se confruntă cu lipsa de materiale sau personal specializat.
- Formarea insuficientă: Nu toți profesorii se simt pregătiți să gestioneze diversitatea nevoilor educaționale.
- Prejudecăți sociale: Incluziunea poate fi încă influențată de atitudini negative din partea altor elevi sau familii.

Soluțiile propuse includ:

- Creșterea investițiilor în infrastructură și resurse educaționale: Asigurarea accesului egal la tehnologie și materiale didactice adaptate.
- Campanii de sensibilizare: Promovarea valorilor de toleranță și incluziune în rândul comunităților școlare.
- Colaborare interinstituțională: Implicarea autorităților locale, a ONG-urilor și a familiilor pentru a sprijini integrarea.

Exemple de bune practici

Un exemplu notabil este programul „Educație pentru Toți”, implementat în mai multe școli din Tenerife, care promovează metode de predare incluzive, precum învățarea prin joc și activități de grup. De asemenea, școlile din Gran Canaria au dezvoltat parteneriate cu organizații non-guvernamentale pentru a oferi sprijin suplimentar elevilor cu dizabilități severe.

Concluzie

Integrarea copiilor cu CES în școlile din Insulele Canare este un proces foarte bine structurat din punct de vedere teoretic, dar, în realitate, punerea în practică este o himeră. Nevoia de bază a oricărui copil este bazată pe incluziune, nu pe diferențiere, iar programele care îi separă pe acești copii de cei fără CES, nu fac decât să le accentueze deficiențele și să adâncească prăpastia socială între ceea ce se consideră ”normalitate” și ceea ce ne imaginăm că putem crea prin ”programe speciale”. Viața, până la urmă, este singura care își creează propria matcă, iar fiecare copil, cu sau fără CES este un univers. De multe ori, încercăm să stăpânim natura, dar, de fiecare dată, ni se dovedește că nu putem. Oare nu ar fi mai eficient să ajutăm pur și simplu ca fiecare copil să-și dezvolte propriul destin prin incluziune și nu prin formalități experimentale, care nu garantează, până la urmă, nimic?!

STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE- DE LA TEORII LA PRACTICĂ, EXEMPLE

BĂICOIANU ELENA

PROFESOR PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ,

CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ, COMUNA FILIPEȘTII DE TÂRG

Una din cele mai frumoase arte este de a forma, dezvolta "modela" personalitatea copilului, tânărului în devenire pentru inserție în viața socio – profesională, păstrând valorile culturale specifice mediului din care provine.

Familia – "celula societății", comunitatea cu obiceiurile și tradițiile ei, școala – educație formală, toate la un loc contribuie la formarea de caractere (atitudini), de valori prin învățare experiențială, învățare socială, prin instruire morală. Plecând de la aceste considerente, incluziunea face referire la inserția individului, nevoile acestuia, la cerințele societății pentru o integrare optimă. Copilul cu cerințe educaționale speciale vine cu un "bagaj" de cunoștințe, în funcţie de potențialul /competențele sale, cu o pregatire la care trebuie să facă față cerințelor societății, în egală măsură cu nevoile sale în plan social în detrimentul incluziunii. Trebuie să avem în vedere dezvoltarea acelor predispoziții, abilitați (practice) la elevul cu cerințe educaționale speciale /dizabilități în scopul integrării în mediul socio-profesional.

Educația primită în familie, în mediul socio-economic-cultural generează uneori diferențe unor categorii de persoane, fie de cultură, religie, statut social sau nevoi speciale. De aceea este imperativ desfășurarea activităților comune în spiritul nediscriminării și solidarității cu semenii, ca valori ale comunității, ale societății cu respect și stima de sine. Trăim într-o diversitate emoțională, culturală, o lume în care trebuie să punem în valoare potențialul fiecărui individ care contribuie la dezvoltarea societății. În acest context, apare tema "incluziunii", subiect aflat în continuă dezbatere, în acest sens avem nevoie de clarificare a unor elemente incluse în acest proces și de strategii de incluziune a elevilor cu cerințe educaționale speciale /dizabilități.

Școala incluzivă, oferă șanse egale la educație, răspunde nevoilor elevilor printr-o participare egală. Incluziunea presupune un management educațional participativ, toleranță și valorificare a diferențelor. Fiecare copil contează, diferența dă valoare diversității socio-cultural-educaționale. Școala incluzivă asigură o educație pentru toți copiii, oferă servicii sociale și educaționale respectând toate drepturile beneficiarului, combate fenomenul discriminării.

Integrarea școlară este un proces de adaptare a copilului în mediul școlar, putem aminti de: integrare totală, integrare parțială și integrare ocazională. În literatura de specialitate sunt prezentate mai multe forme ale integrării (fizică, funcțională, socială, personală, etc.) ca de altfel sunt prezentate și modele de integrare, reamintim modelul cooperarii și modelul comun. Teoretic sunt prezentate, practic sunt alese acele modele care corespund nevoilor comunității. Nu putem

vorbi de incluziune fără să abordăm subiectul integrării. Integrarea face parte din procesul incluziunii.

Școala incluzivă pune la dispoziția elevului cu c.e.s. /dizabilități, toate instrumentele, materialele, tehnologia și metodele specifice actului educațional, personal calificat specializat (psihopedag, consilier, psiholog, logoped, psihodiagnostician, kinetoterapeut, profesor itinerant/ de sprijin) pentru activități de recuperare, remediere, compensare /reabilitare acestuia.

Aceste acțiuni se realizează prin programe stabilite, în urma unei evaluări riguroase a copilului cu c.e.s.: adaptarea curriculumului (a conținuturilor accesibile, metodele, tehnicile, materialul utilizat ==> o strategie); planul individualizat personalizat (PIP); plan de recuperare /remediere. Evaluarea are un rol important – să fie precoce, permanentă, continuă, dinamică pentru stabilirea noilor activități de intervenție în programele elaborate în funcție de trăsăturile psihoindividuale, nevoile și potențialul/ capacitățile existente ale beneficiarului de educație.

Elevii cu cerințe educaționale speciale /dizabilități au nevoie de o abordare diferențiată a procesului educațional (flexibilitate în activitățile didactice, accesibilitate și intervenția timpurie). În literatura de specialitate se menționează că educația începe cu instrucția. Reamintim cele patru procese: instrucție – educație – învățare – dezvoltare (Pantelimon Golu), practica și experiența ne dovedește că un "om neinstruit nu poate fi educat". Deci, o primă etapă a unui proces educațional este instruirea și apoi educația, învățarea fiind cheia succesului in dezvoltare.

De aici pleacă și denumirea în actul pedagogic "procesul instructiv – educativ". "Lecția" – de la clasele mici, de la preșcolari …pornește cu instruirea, cu alte cuvinte – acomodarea cu regulile grupului ale unei activități, de adaptare la cerințele educației, după cum urmează învățarea în procesul instructiv – educativ. În urma unei lecții elevul trebuie să acumuleze unele cunoștințe, în scopul de a forma/ dezvolta unele deprinderi /abilități, fie de învățare (în plan cognitiv) ori dobândirea unor priceperi în sfera abilităților practice.

Cunoscând faptul că elevii cu c.e.s. au nevoie de material concret, lecțiile experimentale (în colaborare cu profesorii și elevi din școala de masă), atelierele de creatie și mai ales activitățile extracurriculare /extrașcolare (evenimente, serbări, activități cultural-artistice, concursuri, competiții sportive, excursii etc.), parteneriatele de colaborare, proiectele educaționale și mai ales cele de voluntariat unde participă alături de elevi, părinți și alte personalități din comunitate, sunt recomandate – strategii de incluziune a copiilor cu dizabilități în comunitate, de valorificare și afirmare, de recunoaștere a diversității.

Din experiența profesională s-a dovedit, că cele menționate mai sus au dat rezultate bune, reușita în cea ce privește incluziunea – integrarea copiilor cu șanse egale, fără discriminare - există educație pentru toți, respect, încredere, stima de sine. Interacțiunea facilitează raportul relațiilor dintre elevi, toleranța și valorificarea diferențelor.

Adaptarea curriculumului, un instrument necesar la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată prin: conținut accesibil, adaptarea metodologiei de lucru (metode, material didactic, modalități de evaluare, timp alocat, mediul de învățare, sprijin/ îndrumări acordate elevului) – strategia didactică. Cel mai important lucru într-un proces-instructiv-educativ este

motivarea (și scopul) lecției – explicat la nivelul de înțelegere al clasei de elevi, având în vedere și mediul socio-cultural în care se află comunitatea /grupul școlar.

Pentru parcurgerea acestor pași copilul cu c.e.s. are nevoie de: acordarea sprijinului din partea cadrului didactic; acceptarea colectivului, motivare în plan psiho-afectiv, informații, convingeri, atitudini pozitive din partea grupului; respectul și stima de sine, încrederea în propriile forțe (în plan psihologic). De asemenea se au în vedere trăsăturile particularitățile psihoindividuale, personalitatea, sintelitatea și coeziunea grupului în care urmează să fie integrat copilul cu nevoi speciale. Aceste considerente sunt luate la nivelul micro-procesului educațional – prim pas urmat în traseul unei curricule adaptate individualizate – o strategie concepută ca fiind eficientă în procesul incluziunii.

La nivelul macro-procesului educațional vorbim de integrare / incluziune într-un colectiv nou (cu referire la elevii care urmează un ciclu gimnazial în învățământul special, dupa care continuă studiile prin integrare în învățământul de masă) sau în mediul socio-cultural-profesional.

Strategiile de incluziune recomandate mai sus, sunt exemple practice. Strategiile didactice sunt utilizate la nivelul procesului instructiv-educativ, baza continuității și asigurării procesului de incluziune. Strategiile de incluziune se stabilesc la un alt nivel al procesului pe o perioadă mai lungă, ele sunt particularizate, individual.

În concluzie, consider că in viziunea unei educații noi - să ieșim din "laboratorul clasei" și să folosim mediul natural, învățarea experiențială. Multe discipline se pot preda în afara laboratoarelor.

"Învață, experimentează – dezvoltă-te!". Fii tolerant, acceptă diversitatea ființei umane! Sunt alături de tine! Și tu poți!

PLAN DE SERVICII INDIVIDUALIZAT (PSI)

pentru copiii cu cerințe educaționale speciale

CĂTRUNĂ MARIA-MAGDALENA

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „AZUR" CONSTANȚA

Numele și prenumele copilului/elevului: .....

Mama: .....

Tata: .....

Reprezentantul legal al copilului: ..... și .....

Data nașterii: .....

Domiciliul: Str. ....., nr. .....

Unitatea de învățământ la care este înscris: .....

Grupa mijlocie „ALBATROȘII"

Certificat de orientare școlară și profesională nr. S 7762 / 13.05.2022 emis de Comisia de Orientare Școlară și Profesională Constanța

Data realizării/ revizuirii planului de servicii individualizat: .....

Responsabilul de caz servicii educaționale: Prof. Cătrună Maria - Magdalena

Drepturi/ Beneficii de asistență socială pentru copiii cu CES conform ART. 51 aliniat (2) prevăzute de Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare. ART. aliniatul 2 - Copiii și tinerii cu cerințe educationale speciale, școlarizati în unitătile de învătământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizati în altjudet decât cel de domiciliu, beneficiază de asistentă socială constând în asigurarea alocatiei zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcămintei și a încăltămintei în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protectie a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerinte educationale speciale din cadrul direcliilor generalejudeţene/a municipiului București de asistentă socială și protectia copilului.

Servicii psihoeducaționale pentru copilul cu CES

Tipul de serviciu/ intervenție	**Instituția responsabilă**	**Obiective**	**Data de începere**	**Perioada de acordare a serviciului**	**Persoana responsabilă de acordare a serviciului (date de contact)**
Servicii educaționale	Gradinita cu Program	• adaptare curriculară individualizată —	An școlar	Până la finalizarea	Prof. Cătrună

	Prelungit „Azur”, Constanta	Activitati de dezvoltare personala (ADP) - Jocuri si activitati liber alese (ALAl/ALA2) - Activitati pe domenii experientiale (ADE) • strategii didactice individualizate confrom tipului și gradului de dizabilitate, nivelului și potențialului de dezvoltare: stimularea dezvoltării unor competențe ale intelectului (memorare, gândire, limbaj), stimularea dezvoltării aptitudinilor practice și adaptarea la mediul din grădiniță; • promptare și asistență în răspuns.	2024-2025	ciclului de învățământ prescolar	Maria - Magdalena
Servicii de asistentă psihopeda-gogică prin cadrul didactic itinerant și de sprijin	---	---	---	---	---
Servicii de consiliere și orientare școlară	Centrul Județean de Resurse	• transmite reprezentantului legal posibilitatea accesării serviciilor de consiliere;	An școlar 2024-2025	Până la finalizarea ciclului de învățământ	Profesorul consilier școlar

	și Asistență Educațională Constanța — cabinet școlar de asistență psihopedagogic	• asigură informarea și consilierea elevului cu CES, dacă reprezentantul legal solicită acest serviciu, a părinților, a colectivului de apartenență pentru optimizarea relațiilor școală-elevi-părinți; • asigură sprijin metodologic cadrelor didactice care interacționează cu elevul; • desfășoară activități de prevenire și diminuare a factorilor care determină tulburări comportamentale, comportamente de risc sau disconfort psihic prin intermediul metodelor, procedeelor și tehnicilor specifice; • desfășoară activități în funcție de solicitările unității de învățământ și în acord cu principiul egalității de șanse în educație pentru toți copiii; • desfășoară activități de consiliere frontală la nivelul grupei;		prescolar	....

Servicii de terapie logopedică/ terapia tulburarilor de limbaj și de comunicare	CJRAE Cabinet logopedic interșcolar	Terapia tulburarilor de limbaj	An școlar 2024-2025	An școlar 2024-2025	Profesor logoped .....
Asigurare transport la unitatea de învățământ	Serviciul Public de Asistență Socială din cadrul primăriei	- acordarea facilităților legale pe mijloacele de transport conform L.E.N. 1/2011 și H.G. nr. 680/2007 cu modificările și completările ulterioare	An școlar 2024-2025	Până la finalizarea ciclului de învățământ preșcolar	Asistentul social din cadrul DGAS
Măsuri de sprijin pentru educația incluzivă	Gradinita cu Program Prelungit „Azur”, Constanta	• integrare progresivă la debutul grădiniței fișe de lucru individualizate,alternative; sarcini de lucru descompuse în pași, de la simplu la complex • evaluare orală • evaluare prin produse ale activității (desen, colaj etc.) - sensibilizarea aparținătorilor colegilor preșcolarului cu C.E.S. la nevoile speciale ale acestuia în cadrul întâlnirilor cu părinții	An școlar 2024-2025	Până la finalizarea ciclului de învățământ preșcolar	Prof. Cătrună Maria - Magdalena

Responsabil caz servicii psihoeducationale

Prof. Cătrună Maria - Magdalena

Director,

.....

Aprobat în ședința **Comisiei de Orientare Școlară și Profesionala** din data de .....,

Pesedinte C.O.Ş.P

.....

Vicepreședinte C.O.Ş.P.

.....

Membri,

.....

Secretar C.O.S.P.

.....

COPII DIFERIȚI- ELEVI AI ACELUIAȘI DASCĂL
STUDIU DIDACTIC DESPRE INTEGRAREA ELEVILOR CU C.E.S.

RĂDUCEA MIHAELA
COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „REGINA MARIA”, PLOIEȘTI

Moto:
„Învăţătorul este cel care dăruieşte fiecărui om, la pornirea lui pe drumul spre lumină, primele elemente, călăuzindu-i paşii spre marele titlu de OM. El este acela care modelează materialul cel mai de preţ – COPILUL – tinzând ca din fiecare bloc de marmură brută să realizeze o fiinţă înzestrată cu cele mai frumoase trăsături, un om care să înmănuncheze calităţile morale cele mai înalte. El este acela care îi ajută pe copii să descopere „tainele naturii”. Toate acestea au făcut ca activitatea sa să fie socotită „profesiunea de aur” (Dumitru Palade).

Omul este prin definiție o ființă dependentă de cei din jurul lui, având în permanență nevoia de a comunica, de a coopera, de a-și împărtăși emoțiile, de a se manifesta într-un mediu social și de a-și face cunoscute abilitățile și aptitudinile de care dispune.

Din păcate însă, nu toți suntem la fel de înzestrați, nu toți suntem la fel de dotați intelectual, nu toți ne putem bucura de un fizic frumos, atrăgător. Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe, mai mult sau mai puțin sesizabile. În societatea civilă ei sunt percepuți diferit, perceperea lor nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, datorită concepției greșite pe care și-au format-o despre această categorie de oameni pe baza unor prejudecăți și stereotipii nefondate.Trebuie însă să realizăm că acești oameni diferiți sunt la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului. Nu avem dreptul să segregăm această categorie de oameni, să o tratăm ca pe o „paria” a societății ci, dimpotrivă, să încercăm reabilitarea ei, integrarea în societate, promovarea în contextul comunității în care ea viețuiește.

Impedimentele ivite în acceptarea copiilor cu cerințe speciale în societate nu vin întotdeauna din partea persoanelor neutre, ci, uneori, chiar din partea propriilor părinți și, ce este mai de condamnat, din partea cadrelor didactice. Studiile efectuate în urma derulării unor programe-pilot în acest domeniu, au evidențiat faptul că există situații când părinții dramatizează excesiv atât situația în care se află copilul, izolându-l cu bună știință, cât și reacțiile inadecvate venite din partea unor persoane străine, identificând o falsă rea intenție într-un gest oricât de neutru. În alte situații, părinții refuză să recunoască existența, sau gravitatea reală a deficienței, cultivând la copil convingerea că lumea în care trăiește este rea, ipocrită. O altă categorie de părinți, cea a părinților echilibrați, acceptă cu realism situația și își organizează viața în așa fel încât să acorde atenție copilului cu nevoi speciale. În toate situațiile însă, se pune problema școlarizării acestor copii existând oscilații între a-i înscrie într-o școală specială, sau a încerca integrarea lor într-o școală de masă.

Se adaugă acestor categorii de părinți și o parte, ce-i drept nu foarte numeroasă, care susține că locul acestor copii este într-o școală specială și nu acceptă cuprinderea lor în școala obișnuită sub pretextul că prezența lor ar afecta performanțele școlare ale elevilor obișnuiși și va altera climatul clasei. Este într-adevăr foarte greu de a schimba mentalitățile, având în vedere că în țara noastră, până în anul 1990 a existat obișnuința ca elevii cu cerințe speciale sau cei care nu se adaptau regimului din școlile de masă, să fie orientați spre școlile speciale.

După anii '90, problema incluziunii copiilor cu C.E.S. în învățământul de masă a devenit un subiect central, mult discutat și controversat al învățământului românesc, urmare a alinierii acestei instituții la reglementările internaționale . În acest sens, la nivel național, s-au derulat o serie de proiecte-pilot, iar studiile efectuate în urma derulării acestora au evidențiat faptul că includerea copiilor cu cerințe speciale în școlile de masă este posibilă și poate fi extinsă.

Incluziunea vizează implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și formarea comportamentelor copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, al acceptarii și oferirii de șanse egale pentru toți. Pentru îndeplinirea acestui ideal este nevoie de crearea unui sistem coerent și bine coordonat de incluziune a școlarilor cu diferite dizabilitați, dar și pregătirea celorlalți copii, astfel încât aceștia să-i poată accepta într-un mod firesc, fără a-i izola pe cei care prezintă diferite probleme. Este foarte important felul în care acești copii reușesc să se integreze în colectivul de copii din învățământul de masă, de aceasta depinzând în mare parte mai apoi, evoluția lor.

Din experiența personală pot să afirm că profesorul poate folosi, în procesul predare-învățare-evaluare, diverse strategii și intervenții utile pentru a-i ajuta pe copiii cu cerințe speciale să depășească ostilitatea colegilor și chiar a părinților unora dintre aceștia, să înlăture barierele din calea învățării, să ofere un mediu afectiv pozitiv în care copiii să poată vorbi cu lejeritate despre dificultățile pe care le pot întâlni și să aibă curaj să ceară ajutor. Desigur pentru a reuși toate acestea, profesorul trebuie să posede abilități care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală, să sprijine copilul să devină membru al grupului, să manifeste empatie, să fie ferm și consecvent, să folosească înțelegerea și calmul ca modalitate de stingere a manifestărilor agresive ale elevului, să folosească o mimică binevoitoare și o atitudine deschisă. În colectivul de copii pe care îl conduc a fost cuprins și un copil cu probleme de comportament și dificultăți de învățare manifestate prin incapacitatea de integrare și racordare a celor auzite și văzute . Se știe că procesul citirii constă în translația ordinii literelor într-o ordine corespunzătoare a sunetelor și că, dacă între stimulii percepuți vizual (litere) și stimulii auditivi (sunete) nu se realizează această legătură, atunci copilul nu poate asimila procesul citirii. În cazul elevului meu această incapacitate s-a reflectat, evident, în performanța de citire, scriere, calcul-procese în care această aptitudine joacă un rol decisiv. Din cauza acestei incapacități, care s-a manifestat și în comportamentul lui, copilul risca să fie respins de colectivul de copii, risca să nu atingă nivelul performanțelor colectivului și chiar integrarea în mediul social.

Am încercat remedierea acestei deficiențe printr-o abordare diferențiată a învățării/educării acestui elev, concretizată pe de o parte în colaborarea cu psihologul școlar și, pe de altă parte, în planificarea și desfășurarea unor activități recuperatorii, conform nevoilor lui. Nu am omis colaborarea cu familia acestuia și nu în ultimul rând cu familiile celorlalți elevi, colegi de clasă ai copilului.

Jocurile sociale sunt esențiale pentru copiii cu cerințe speciale, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii, se desfășoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, este bine ca acești copii cu deficiențe să fie cuprinși în sistemul de învăţământ alături de copiii obișnuiți. Ei sunt suficient de simpli și deschiși pentru a accepta ușor un coleg cu

probleme de sănătate. Prin joc, copiii cu CES pot ajunge la descoperiri de adevăruri, își pot antrena capacitatea lor de a acționa creativ, pentru că strategiile jocului sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea, rabdarea, îndrazneala.. În acest caz, intenția principala a jocului nu este divertismentul, rezultat din încercarea puterilor, ci învățătura , socializarea care pregătesc copilul pentru muncă și viață. Copilul găsește în joc un răspuns pozitiv la încercările sale mascate de a fi înțeles și o confirmare a sentimentului propriei valori. Prin jocurile de educație pentru societate- „Să primim cu o petrecere noul coleg" „„Împreună într-o excursie imaginară", „Sărbătorim ziua de naștere a unui copil", „Ce aș face dacă....."- am urmărit dezvoltarea conștiinței copiilor învățându-i că primirea celor diferiți alături de noi trebuie făcută nu doar din obligație sau milă, ci pentru că fiecare individ are dreptul de a face parte dintr-un colectiv, fiecare copil are dreptul de a participa la activități care să conducă la dezvoltarea lui ulterioară și la integrarea lui în rândul membrilor comunității .Cultivarea toleranței, a spiritului de echipă, de întrajutorare, a încrederii reciproce, a respectului colegial și a înțelegerii naturii umane au fost obiective pe care le-am vizat prin organizarea concursurilor între elevii constituiți în echipe, prin organizarea excursiilor împreună cu părinții și a workshop-urilor.

Paralel cu munca de integrare a copilului a fost necesar și desfășurarea unor acțiuni socio-educative cu toți părinții. Am considerat că educând părinţii voi realiza şi o schimbare în mentalitatea lor . Părinţii trebuie să fie informaţi şi să accepte că orice copil:
este o persoană cu anumite caracteristici, speciale, diferite, în concordanţă cu gradul de dezvoltare, are drepturi egale care trebuie recunoscute de către societate şi în special de către părinţi, este o personalitate individualizată.

Modalităţile de realizare au fost variate şi s-au concretizat în: vizionări de filme educative, dezbateri, jocuri și exerciții practic –aplicative cum ar fi: „Ce îmi place/ce nu îmi place la copilul meu", exercițiul „Rece-fierbinte" (jocuri și exerciții desfășurate și în cadrul seminariilor cu părinții). Această abordare diferențiată a educării elevului cu tulburări de comportament și dificultăți de învățare nu ar fi avut rezultatul scontat dacă nu ar fi existat acea colaborare cu copiii obișnuiți, cu psihologul școlar și cu părinții, atât al celui în cauză cât și al celorlalți copii.

Consider că nu putem oferi rețete sau metode sigure, sau program unic pentru integrarea copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă, însă cred că cei care înțeleg că școala este mediul în care se învață acceptarea diversității fizice, psihice, economice, sociale și culturale, sunt acei dascăli vor găsi și cele mai eficiente strategii de integrare.

Integrarea copiilor cu C.E.S ar trebui să însemne o provocare pentru schimbarea atitudinilor, a mentalităților și a practicilor de excludere și segregare. În fața oricărui dascăl, toți copiii sunt diferiți, dar toți sunt la fel de importanți.

Bibliografie:

Constantin Cucoş(coordonator), **Psihopedagogie pentru examenele de definitivare şi gradele didactice**, Ediţia a III-a, Editura Polirom Iaşi, 2009

Alois Gherguţ, ***Sinteze*** **de psihopedagogie specială, Ghid pentru concursuri şi examene de obţinere a gradelor didactice**, Ediţia a III-a,Editura Polirom Iaşi, 2013

NECESITATEA INTEGRĂRII COPIILOR CU CES ÎN ȘCOALA DE MASĂ

ZGLEAJĂ ELENA-CARMEN
ȘCOALA GIMNAZIALĂ ..MIHAI EMINESCU",
GHERMĂNEȘTI, JUD. ILFOV

Ca o alternativă a învățământului special,, educaţia integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copii cu posibilităţi reale de recuperare şi reintegrare, care altădată ar fi fost orientaţi către şcoala specială"(https://isjgiurgiu.ro/jcms/attachments/article/1437/20170515%20-%20CJRAE%20-%20revista%20tendinte%20-%207,%202017.pdf)

Existenţa copiilor cu CES a pus în faţa învăţământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activităţii, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învăţare, modalităţi de diferenţiere a activităţii şi/sau a conţinuturilor învăţării, etc până la complexa problemă a integrării acestor copii în învăţământul de masă.

Pentru realizarea integrării copiilor cu CES este necesar să acţionăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalităţii lor, şi anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social. Asigurarea egalității șanselor educaționale ale elevilor ce întâmpină dificultăți în învățare se poate realiza prin sprijinirea, pe cât posibil, atât la nivelul școlii cât și al comunității.

T. Vrasmaș (Școala și educația pentru toți, 2004, p. 313) afirma că,, factorul determinant al succesului la școală este profesorul clasei și în mod deosebit așteptările acestuia față de elevi.Arsenalul de strategii și metode utilizate de de profesor la clasă ca și colaborarea dintre cadrele didactice, dintre acestea și diverse persoane resursă din afara școlii pot contribui semnificativ la reușita școlară a unui elev cu dizabilități, cu o anumită dificultate de învățare ori a unui elev supradotat și talentat".

O percepție generală a dizabilității este "boala", iar copiii cu dizabilități sunt percepuți drept copii bolnavi. Uneori dizabilitatea (în special cea intelectuală) este asociată cu instabilitate emoțională și agresiune. Astfel, copiii implicaţi în procesul integrării , indiferent că sunt copii cu dizabilităţi sau nu, capătă mai multă înţelegere faţă de ceilalţi, dar şi faţă de ei, devin mai

responsabili, mai empatici şi astfel devin practic mai pregătiţi pentru integrarea socială activă într-o lume caracterizată de multă diversitate. Află de timpuriu că diferenţa există, dar că ea nu dăunează nimănui, iar copiii pot aprecia mult mai bine potenţialul real al copiilor cu CES.

Un alt avantaj al integrării îl reprezintă dezvoltarea cognitivă, motorie, de limbaj, socială şi emoţională, fiind consolidată prin activități individuale specifice particularităților fiecărui copil și prin intermediul interacţiunilor semnificative cu cei de aceeaşi vârstă, aceștia servind drept model. Acest lucru este posibil prin transformarea mediului şcolar în unul sigur şi prietenos, stimulativ şi adecvat dezvoltării copilului cu cerinţe educaţionale speciale, astfel încât acesta să progreseze intelectual, fizic şi emoţional.

Bibliografie

Voinea, M. (2019-2020). *Fundamentele psihopedagogiei speciale* . Brașov: Universității Transilvania.

Vrasmas, T. (2004). *Școala și educația pentru toți.* București: Miniped.

https://www.logorici.ro/ce-este-dislalia/

https://revistaprofesorului.ro/tulburarile-de-vorbire-si-corectarea-lor-la-prescolari/

https://isjgiurgiu.ro/jcms/attachments/article/1437/20170515%20-%20CJRAE%20-%20revista%20tendinte%20-%207,%202017.pdf

EDUCAŢIA INCLUZIVĂ,
modalități de aplicare în învățământul românesc actual

DOBÎRTĂ IOANA AURA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.11 ALBA IULIA

Ideile unei educații de calitate, pentru toți copii, se pot mai bine realiza în toate treptele învățământului, începând cu cel pre-primar, până la cel universitar, prin introducerea, alături de modelul clasic, tradițional și orientările moderne, ale educațiilor contemporane.

Se promovează, prin politicile aplicării noilor educații, includerea tuturor copiilor în sistemul educațional, de la cei cu nevoi speciale, la cei cu dezvoltare normală, cuprinderea incluzivă a copiilor supradotați, diferențierea capacităților de lucru și asimilarea cunoștințelor după nevoi și capacități, diferențiat dar nediscriminatoriu, flexibilizarea conținuturilor curriculare, personalizat şi adaptat fiecărei categorii de copil educat.

Toate acestea poartă denumirea generică de ,,educație pentru toți". În această educație nu există un singur răspuns ci, pentru fiecare situație educativă, se nasc seturi de răspunsuri determinate de nevoile beneficiarilor. Educația pentru toți se valorizează nu numai în posibilitățile şi premizele de dezvoltare ale fiecărui copil, ci şi în potențialul şi motivația de schimbare şi dezvoltare profesională a fiecărui cadru didactic.

S-a observat în ultima vreme o preocupare frecventă pentru a delimita cât mai adecvat educația pentru toți, văzută ca o nouă provocare a pedagogiei moderne. Haideți mai întâi să introducem educația în context, printr-un scurt istoric, pentru a constata care i-a fost evoluția şi cum s-a ajuns la considerentele actuale, menționate anterior.

Preocupările pentru educarea copiilor datează din cele mai îndepărtate timpuri. În comuna primitivă toți copiii erau educați pentru activitățile specifice: de vânătoare şi de pescuit. Viața tribală impunea mici diferențe între educarea băieților şi cea a fetelor. Educația era făcută de adulți şi consta în îngrijirea fizică şi dobândirea de experiență de viață. Nu existau instituții specifice, educația realizându-se în activități cotidiene, prin ritualuri de inițiere şi prin joc.

În sclavagism, preocupările educative vizau în special aristocrația, pentru ceilalți acestea limitându-se la pregătirea de luptă şi pentru treburi gospodărești. Platon (428-348 î. H.) preconiza ca educația copiilor să se facă de către instituțiile publice, sub îndrumarea unor femei pregătite în acest scop, care să cuprindă mai întâi copii de 3-6 ani. Principalele forme de activitate erau constituite de jocuri, povești, legende şi cântece.

Aristotel considera că educația copiilor foarte mici 0-5 ani trebuie să o desfășurare familia, apoi urma o pregătire de 2 ani pentru școală, iar școala era destinată copiilor peste 7 ani, dar nu incluzând şi pe cei de sclavi.

În feudalism, educația era distinctă pentru laici şi clerici. Educarea copiilor până la școală se făcea în familie, apoi fetele feudalilor, de foarte tinere, erau duse pentru educație în mănăstiri. Copiii laici erau educați la curtea seniorului până la 7 ani, apoi, când au apărut școlile, erau pregătiți pentru administrație, primeau educație de nivelul culturii generale sau despre modul cum trebuiau să-şi apere privilegiile de clasă, ori erau educați pentru ierarhia bisericească . Copiii iobagilor şi ai meseriașilor erau educați în familie, prin muncă.

Epoca modernă aduce schimbări la nivelul educației. Odată cu revoluțiile burgheze şi apariția capitalismului, este cultivat umanismul, cultul libertății şi activității, copiii trebuiesc pregătiți ca să facă față noilor schimbări şi claselor sociale apărute. Reprezentant de seamă al școlii şi ideilor realiste a fost Comenius, care a promovat, printre altele, introducerea metodei intuitive. Au urmat apoi iluminiștii secolului al XVII-lea, reprezentant de seamă fiind J. J. Rousseau, care a susţinut observarea naturii pe baza simţurilor, dar a considerat că educaţia intelectuală trebuie introdusă abia după 12 ani, fapt ce a fost considerat o limită a gândirii sale pedagogice.

J. H. Pestalozzi, pedagog elveţian, a considerat necesară introducerea unor clase speciale, ,,kinderklassen" pentru educarea copiilor şi a militat pentru educarea poporului.

Numeroşi pedagogi, filozofi, oameni de cultură, au promovat în istoria modernă a educaţiei introducerea învăţării în şcoli pentru o masă cât mai largă de copii, însă structurarea pe clase sociale a produs în continuare diferenţieri majore între nivelul de educaţie şi cultură primit de cei care au acces la aceasta. Chiar şi în secolul al XX –lea, prin behaviorismul lui Watson, se propune educarea copiior în familii şi şcoli cu supunere din partea adultului ca autoritate, chiar prin aplicarea metodelor punitive. În 1930, Skiner considera că o educație de succes a copiilor poate fi realizată prin condiţionare determinată, prin recompensare consecventă a comportamentului în scopul întăririi comportamentelor pozitive, metodă ce se aplică cu succes şi astăzi. O influenţă în practicile de creștere şi îngrijire a copilului şi în educaţia timpurie a avut-o Maria Montessori, subliniind necesitatea tratării copilului cu demnitate, precum şi respectarea individualităţii acestuia. O contribuţie semnificativă în direcţia creşterii şi educării diferite a copiilor au dat-o între anii 1950-1960 Piaget şi Erikson, promovând idei contemporane .

Toată lumea afirmă că educația este importantă, chiar foarte importantă. Probleme apar însă atunci când se uită că educaţia este un domeniu complex şi complicat, cu o infinitate de variabile. Toţi suntem martorii şi actorii educaţiei, dar numai unii dintre noi devenim profesionişti în acest domeniu. Pentru toţi însă, educaţia se învaţă. Învеţi să înveţi. Te educi ca să educi. Ca părinţi, de multe ori simţim nevoia să fim informați şi sprijiniți pentru a ne creşte copiii mai bine. Profesionişti sau nu, toţi suntem implicaţi în procesul educaţiei şi este nevoie să identificăm schimbarea continuă a valorilor şi dimensiunile acesteia.

Fiecare om are dreptul de a beneficia de sprijin pentru formarea şi integrarea lui socială şi individuală. Toţi copiii au dreptul, şi este firesc să fie participanţi, la o educaţie de calitate, eficientă şi permanentă. Putem sintetiza că educaţia pentru toţi se defineşte ca:

- Educaţie de calitate
- Eficenţă
- Responsabilitate
- Pluridisciplinaritate proces complex
- Strategie de respectare a drepturilor
- Evidenţiere a valorilor individuale umane

Educaţia pentru toţi ne îndeamnă să gândim oarecum diferit faţă de modul tradiţional în care înţelegem şi realizăm formarea copiilor. Se pornește de la ceea ce s-a acumulat până acum în câmpul teoretic şi practic educaţional, şi, într-o viziune pluridisciplinară şi complexă, educaţia pentru toţi abordează actul formării tinerei generații dintr-o perspectivă nouă, a drepturilor individuale şi a valorii fiecărui om.

În Declaraţia Conferinţei UNESCO de la Salamanca din 1994 se spune că: ,,Școlile obişnuite cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, care creează condiţii primitoare, construiesc o societate incluzivă şi oferă forme de educaţie pentru toţi; mai mult, ele asigură o educaţie eficientă pentru majoritatea copiilor şi îmbunătățesc eficiența şi rentabilitatea întregului sistem de învățământ.

Altfel spus, şcolile incluzive sunt acele şcoli deschise, prietenoase în care se urmăreşte flexibilizarea curriculumului, ameliorarea calităţii procesului de predare-învățare, evaluare permanentă şi formativă a elevilor, precum şi parteneriatul educaţional, iar educaţia incluzivă se referă în esenţă la înlăturarea tuturor barierelor în învăţare şi asigurarea participării tuturor celor aflaţi în situaţii de risc sau vulnerabilitate la excludere şi marginalizare. Pentru a delimita mai bine cele două perspective privind şcolarizarea copiilor educabili, cu cerinţe speciale/dizabilităţi, putem recurge la următoarea sinteză:

- *Perspectiva integrativă*, comprehensivă-care urmăreşte identificarea unor strategii , modele, metode şi tehnici în şcolile obişnuite în vederea adaptării şi capabilităţii de a acorda asistenţă educativă eficientă copiilor cu cerinţe speciale;
- *Perspectiva segregaționistă*, delimitativă, respectiv aceea de a tria, delimita şi integra separat copiii cu dizabilităţi, în şcoli speciale, nu alături de cei din sistemul normal de învăţare.

Integrarea şcolară poate fi înţeleasă în sens mai larg ca procesul de plasare într-o clasă de elevi a oricărui copil, la debutul şcolar, în programul de învățământ preșcolar sau primar, iar în sens restrâns ea se referă la școlarizarea unor copii cu cerințe speciale/dizabilităţi în unităţile şcolare obişnuite, în structurile şcolare cât mai apropiate de şcolile obişnuite sau unităţile speciale de învăţământ. domeniile integrării şcolare pentru copiii cu cerinţe educative speciale sunt:

- domeniul instituţional- şcoli pentru toţi copiii, reglementări legislative, servicii de sprijin;
- domeniul curriculumului şcolar- delimitări ale curriculumului comun, de bază, diferenţiat, adaptat;
- sistemul unitar de formare a personalului didactic.

Integrarea școlară, ca proces, este dificil de realizat în interiorul unui sistem de evaluare bazat pe competiţie, care valorizează doar nivelurile de achiziţii academice ridicate. Chiar dacă, în aparenţă, copiii parcurg acelaşi curriculum, asta nu înseamnă că ei au aceleaşi experienţe şi competenţe educaţionale ca şi colegii lor ori că împart aceleaşi experienţe sociale cu ei. Interacţiunea pozitivă între copiii cu cerinţe educaţionale speciale şi semenii lor nu are loc automat, doar prin plasarea copiilor în medii presupuse „integrale”/„incluzive”.

Incluziunea, includerea reprezintă esenţa unui sistem educaţional comprehensiv, specific unei societăţi care are ca obiective valorizarea şi promovarea diversităţii şi egalităţii în drepturi. Acest sistem este caracterizat prin:

- relaţii interpersonale deschise, pozitive, bazate pe parteneriat;
- flexibilitatea programelor şcolare, a strategiilor educaționale şi a serviciilor de suport pentru elevii cu dificultăţi în învăţare;
- promovarea egalităţii în drepturi şi responsabilităţi, precum şi asigurarea accesului la oportunităţi;
- parteneriat cu familia/ părinţii;
- implicarea activă a comunităţii în programele şcolii;
- încurajarea exercitării dreptului la atitudine şi cuvânt.

Diferenţa dintre incluziune şi integrare presupune câteva coordonate:

Incluziunea este esenţa unui sistem educaţional comprehensiv real, opusă excluderii, orientarea şcolii ca instituţie deschisă pentru toţi.

Integrarea presupune focalizarea pe elev, examinarea de către specialist, diagnosticarea rezultatelor, programe adecvate pentru aceştia.

Integrarea pune accent pe nevoile copiilor speciali, recuperarea subiecţilor, beneficii pentru copilul cu nevoi speciale, experienţă specializată şi suportul formal, intervenţie specială, în timp ce incluziunea serveşte drepturilor tuturor copiilor, schimbarea în domeniul şcolilor, beneficii pentru toţi copiii, suport informal şi expertiza cadrelor specializate, predare- instruire, pentru toţi.

Ca *modalităţi* de realizare a educaţiei incluzive putem spune că pot fi următoarele:

- Valorizarea egală a tuturor elevilor şi a întregului personal didactic;
- Creşterea gradului de participare a elevilor la activităţile şcolare, culturale şi comunitare , precum şi reducerea gradului de excludere a elevilor de la acestea;
- Restructurarea culturilor, politicilor şi practicilor din şcoli, astfel încât să răspundă diversităţii elevilor din comunitatea respectivă;
- Reducerea barierelor din calea învăţării şi participarea tuturor elevilor , nu doar a celor cu dizabilităţi sau celor care intră în categoria , ,,cu cerinţe educative speciale”

- Acumularea de experienţă din încercările de depăşire a barierelor din calea accesului şi participării anumitor elevi, cu scopul de a opera schimbări în beneficiul tuturor elevilor;
- Perceperea diferenţelor dintre elevi mai degrabă ca o resursă de sprijin a învăţării decât ca o problemă ce trebuie depășită;
- Recunoaşterea dreptului, pe care îl are fiecare elev, la educaţie în propria sa localitate;
- Îmbunătăţirea şcolilor, atât pentru personalul didactic cât şi pentru elevi;
- Întărirea rolului pe care îl are şcoala, atât în dezvoltarea comunităţii şi a valorilor, cât şi în creşterea performanţelor şcolare;
- Promovarea unor relaţii de ajutor mutual între şcoli şi comunităţi,
- Recunoaşterea faptului că incluziunea în educaţie este doar un aspect al incluziunii în societate.

Pentru că desfăşor , în calitate de cadru didactic, munca la clasă în nivelul de învăţământ preșcolar, pot exemplifica mai ales cu aspecte de includere, sau de modalităţi de educaţie incluzivă pentru acest nivel.

În unitatea de învăţământ preșcolar unde desfășor activitatea didactică, la toate grupele de copii am inclus , sperând că prin procedeele aplicate i-am şi integrat, copii cu cerinţe educaţionale speciale. La unele grupe au fost şi încă lucrează copii cu unele deficienţe similare cu ale celor din grupa mea, cu manifestăţi diferite, evident, dar şi copii cu dizabilități fizice severe, nedeplasabili, cu deficienţă intelectuală sau cu intelect normal, copii cu sindrom down şi cred că e suficient pentru a dovedi că nu excludem din mediul educaţional omul cu nevoi speciale .

În unul dintre cazuri, am avut un copil cu comportament autist, fiind înscris alături de fratele mai mic, normal din punct de vedere fizic şi intelectual, timp de doi sau trei ani. Am încercat să-i deprindem acomodarea în colective de copii mai numeroase decât cel din centrul de recuperare. Copiii din grupă au fost îngăduitori, la sugestia mea, prin a nu-l deranja prea mult cu zgomotele, acest lucru perturbând starea lui de confort emoțional. Modul de manifestare a actului de educare a constat mai mult în recunoaşterea şi reproducerea diferitelor structuri verbale, de comunicare cu educatoarea şi cu un grup restrâns de copii, colorare respectând spațiile. Nu am reuşit să depăşim mari bariere dar nici aşteptările noastre nu au fost mai complexe. Sprijinul acordat l-a ajutat să meargă la şcoală, evident acolo beneficiază de program de lucru personalizat şi de învăţător de sprijin, lucru care ne-ar fi şi nouă de real folos.

Am lucrat și cu copil cu sindrom ADHD, de la grupa mijlocie, până la grupa mare, copilul fiind monitorizat de Direcţia pentru Protecţia Copilului, aflat în plasament familial. Trebuie să recunosc faptul că nu am fost pregătită să lucrez cu astfel de cazuri, a trebuit să mă documentez, am participat la cursuri de specializare să mă adaptez situaţiei deoarece copilul a început prin a refuza să se aşeze la masă, pe scăunel protestând prin ţipete care deranjau întreaga grupă de copii. Mi-a trebuit multă răbdare, consecvenţă, obţinerea toleranţei din partea copiilor din grupă şi a părinţilor lor deopotrivă, fiincă acel copil nu numai că deranja, dar şi agresa copiii fără să conştientizeze că efectul era neplăcut pentru alţii, totul fiind , din punctul lui de vedere o joacă, un amuzament, o modalitate de a fi permanent centrul atenţiei.

Aceste manifestări au durat pe întreaga perioadă a parcurgerii etapei de grădiniţă, în forme mai puţin violente pe măsură ce copilul a mai crescut. Nivelul de inteligenţă al acestui preșcolar era peste media de vârstă, dar nu-şi putea menţine atenţia de lucru mai mult de câteva momente. El nu accepta cu uşurinţă sarcini care presupuneau stabilitate, concentrare, răbdare, finalitate, de cele mai multe ori cerând sprijinul colegilor, cărora (în parte) le-a devenit simpatic prin spontaneitatea şi lipsa de rea intenţie, chiar cand făcea o faptă cu repercursiuni neplăcute pentru ei. În acest caz am făcut echipă cu psihologul, asistentul maternal şi medicul specialist ce monitorizau copilul.

Am avut şi alte cazuri (nu pot să cuprind în acest material toate amănuntele), însă pot spune că în urmă cu câţiva ani, când am început să cuprindem astfel de copii, odată cu desfiinţarea sau

reducerea amplorii centrelor speciale, mi-am manifestat temerea că nu voi putea răspunde corect, profesionist la astfel de situaţii. Trebuie să recunosc faptul că încă mai avem un drum lung până să putem afirma cu satisfacţie şi fără temeri că nu am făcut totul sau că nu am lucrat corespunzător. Când afirm aceste lucruri mă bazez pe următoarele argumente pozitive sau negative legate de acest aspect :

a. PUNCTE TARI ar putea fi :

- creşterea toleranţei din partea educatorilor, pentru includerea copiilor cu cerinţe educative speciale ori cu alte orientări, sau proveniţi din medii mai puţin agreate de majoritari;
- introducerea în programele de perfecţionare voluntară sau obligatorie a tematicilor specifice abordării copiilor CES;
- obligativitatea parcurgerii de către educatori a cursurilor de consiliere a părinţilor şi copiilor;
- creşterea gradului de interes al părinţilor pentru educaţia propriilor copii, sau obligativitatea legislativă de resposabilizare a acestora pentru modul în care se implică în educarea copiilor;
- cunoaşterea, pe baza practicii şi voluntariatelor, a diferitelor instituţii guvernamentale sau ONG-uri care lucrează cu copii sau cu persoane ce trebuiesc acceptate şi incluse în societate .

b.PUNCTE SLABE sau ce cred eu că s-ar putea schimba ori ameliora:

- schimbarea greoaie a mentalităţii că mai bine eviţi decât să te confrunţi cu astfel de cazuri, a educatorilor din sistem, care refuză la grupă, respectiv la clasă, copiii aceştia din motiv că le-ar reduce sau împiedica performanţa;
- fără să particularizeze, exemplificarea prin cazuri a situaţiilor copiilor cu diverse probleme, a modalităţilor de intervenţie, în scopul eliminării reţinerilor din partea părinţilor în a cere sprijin diversificat şi specializat;
- introducerea mai rapidă şi în sistemul de învăţământ preşcolar a sprijinului specializat pentru crearea de programe de lucru personalizate, particularizand cazurile existente pentru a nu mai lucra improvizat;
- schimbarea mentalităţii şi poate, de ce nu a legislaţiei în domeniu, de acordare a sprijinului mai consistent, concret şi nu atât de selectiv, pentru familiile care au neşansa, fără vreo vină care să le aparţină, de a avea astfel de copii sau persoane în întreţinere (aici mă refer la susţinere materială şi sprijin de integrare şcolară sau profesională).

Educaţia incluzivă, educaţia integratoare, educaţia pentru toţi reprezintă o nevoie a epocii noastre.

Depinde de fiecare dintre noi, de responsabilitățile pe care ni le asumăm, de modul de implicare personală, a tuturor dascălilor familiilor, persoanelor cu responsabilităţi sociale şi nu numai ca aceasta să devină o realitate din care fiecare să înveţe să se dezvolte.

Bibliografie:

- RENINCO,UNICEF, *Educaţia integrată a copiilor cu handicap, Bucureşti, 1998*
- Ecaterina Vrăjmaş, *Introducerea în educaţia cerinţelor speciale ,Editura Cedis, Bucureşti, 2004*
- Traian Vrăjmaş, *Învăţământul integratşi/sau incluziv, Editura Aramis, Bucureşti, 2001*
- Elisabeta Voiculescu, *Pedagogie preşcolară, Editura Aramis, Bucureşti, 200*3
- Alois Gherguţ, *Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale-strategii diferenţiate şi incluzuve în educaţie, editura Polirom , Bucureşti,2006*

„EDUCAȚIA PENTRU TOȚI: STRATEGII DE INCLUZIUNE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE”

LEUȘTEAN MIHAELA-ȘCOALA GIMNAZIALĂ ,,MIHAI EMINESCU’’GHERMĂNEȘTI

Educaţia integrată se referă la integrarea în structurile învăţământului de masă a copiilor cu CES (fie că este vorba despre copiii cu deficienţe senzoriale, fizice, intelectuale, de limbaj, defavorizaţi din punct de vedere socio-economic şi cultural, din centre de asistenţă şi ocrotire, fie de copiii cu diverse tulburări socio-afective şi comportamentale, copiii infectaţi cu virusul HIV etc.) cu scopul de a le oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase şi cât mai echilibrate.

Prin acest tip de educaţie, se urmăreşte dezvoltarea capacităţilor fizice şi psihice la copii cu CES, astfel încât să-i apropie cât mai mult de ceilalți copii, deoarece de cele mai multe ori aceşti copii mai «deosebiţi» sunt respinşi de societate, a implementării unor programe cu caracter corectiv-recuperator, stimularea potenţialului restant, ce permite dezvoltarea compensatorie a câtorva funcţii menite să le suplinească pe cele deficitare.

O primă strategie pe care o valorifică şcoala incluzivă este cea de a cultiva interdependenţa, dar şi independenţa copiilor. Astfel, ea vine în întâmpinarea nevoilor fiecărui elev din şcoală pentru ca acesta să se simtă binevenit şi în siguranţă.

O altă strategie adoptată de către profesori la clasă este cea de a se concentra pe unul sau două subiecte în timpul lecţiei, deoarece, dacă ar fi mai multe activităţi, atenţia profesorului s-ar diviza, iar acesta s-ar implica mai mult în organizarea clasei decât în activitate în sine. În timpul lecţiilor, profesorii pot crea posibilitatea de «învățare elev-elev», astfel elevii buni îi pot ajuta pe cei mai slabi. De asemenea, profesorul trebuie să se asigure că fiecare elev cu cerinţe speciale are partea lui de contribuţie în munca şcolară pentru a evita ca aceştia să devină dependenți de ceilalţi sau care au nevoie constant de ajutor.

Abordarea diferitor jocuri în care să fie implicaţi toţi elevii din clasă pot ajuta la consolidarea deprinderilor de a citi şi de a socoti, de a comunica - fie şi cu ajutorul gesturilor (indicare de mimare), expresii ale feţei (pentru a exprima mulţumirea/ nemulţumirea, uimirea, fericirea, indignarea, etc), imagini şi simboluri, cântece, dansuri, teatru etc.

Este important să se creeze rutine zilnice. Elevul cu cerințe educaționale speciale trebuie:

- să intre în clasă în același timp cu ceilalți elevi;
- să participe la activități în același timp cu ceilalți elevi;
- să fie încurajat să participe la toate activitățile din timpul orei;
- să fie ajutat doar atunci când e strict necesar și doar pentru o scurtă perioadă de timp;
- să fie încurajat să socializeze cu ceilalți copii și să primească sprijin de la aceștia, atunci când e cazul.

Adaptarile curriculare posibile pentru aceste situații sunt următoarele:

- evaluarea copiilor cu dizabilități se poate realiza într-un timp mai îndelungat;

- durata activităților la clasă trebuie să fie însă aceeași pentru toți copiii, chiar dacă sarcinile de lucru sunt diferențiate.

Elevului (elevilor) trebuie să li se ofere câteva **instrumente de organizare** a activității:

- orarul de lucru sau "harta zilei" – un instrument de planificare a duratei și succesiunii activităților;
- completarea calendarului zilnic (ce zi este azi, câte zile au trecut din luna aceasta, câte zile mai sunt, câte duminici are luna); acest instrument simplu dă rezultate remarcabile, chiar și la copiii de vârsta mare, atunci când scopul folosirii lui este cel al organizării mentale, al structurării, al organizării spațio-temporale a copilului. El poate fi redactat sub forma unei foi de calendar lunare, copiii colorând zilnic căsuța corespunzătoare zilei curente. Pot fi folosite culori diferite pentru zilele lucrătoare și zilele de odihnă;
- descompunerea unei sarcini de lucru în pași mici;
- folosirea echipamentelor adaptate (periferice și soft pentru calculatoare, lupe pentru copiii cu deficiente vizuale, aparate cu semnal sonor sau vizual, aparate cu retur vocal, sisteme de tip touch screen etc.)

a) Strategii motivaționale:

- verificarea temelor sau a lucrărilor de control se face încercuind răspunsurile corecte, mai degrabă decât greșelile;
- întărirea răspunsurilor corecte;
- realizarea unor grafice de înregistrare în timp a rezultatelor copilului.

b) Cititul:

- reducerea lungimii textului pe care trebuie să-l citească acest copil;
- vocabular de sprijin, liste de cuvinte uzuale.

c) Scrisul:

Elevii cu dificultăți de scriere au probleme în transferul conținuturilor pe care le vad într-o formă scrisă, din pricina problemelor motorii, vizuale și de prelucrare a informației. De aceea, este recomandat:

- să i se permită copilului să scrie mai puțin, într-un timp mai lung;
- liniatura caietului trebuie să fie mai mare, iar consemnele să poată fi scrise și pe calculator, înregistrate pe bandă etc.;
- copilul trebuie încurajat să scrie numai după ce a ascultat cu atenție și a înțeles consemnul;
- se pot folosi programe informatice de corectare a ortografiei, atunci când aceasta reprezintă o dificultate (există și o variantă românească de soft, intitulată "Corector");
- copierea de pe tablă trebuie să beneficieze de un timp mai îndelungat; se pot folosi fișe rezumat pentru diferite tipuri de consemne sau activități;

d) **Matematica:**

- folosirea unor suporturi concrete pentru învățarea conceptelor matematice (obiecte, imagini);
- exersarea, împreuna cu elevul, a pașilor de urmat în rezolvarea unei probleme (construirea strategiei de rezolvare).

e) Testele de evaluare:

- pregătirea anterioară a elevului pentru test și cerintele acestuia;
- fișe de recapitulare asemănătoare testului, verificate împreuna cu elevul, pentru a depista punctele tari și punctele slabe;
- profesorul trebuie să se asigure că elevul înțelege consemnele testului;
- posibilitatea ca anumite răspunsuri să fie orale, ulterior ele fiind înregistrate și transcrise;
- timp suficient pentru completarea testului.

Strategiile de predare folosite cu acești copii sunt următoarele:

- utilizarea unui program de predare-învățare foarte structurat (extrem de detaliat și concis);
- sarcinile de lucru trebuie să fie mai degrabă individualizate decât sarcinile de grup;
- consemnele și sarcinile de lucru trebuie să fie ușor de înțeles, iar timpul de rezolvare nu trebuie lungit foarte mult;
- evitarea pedepselor sau a criticilor, adoptarea unei atitudini pozitive, de respect, armonioasă în raport cu copilul;
- evitarea "creionului rosu", a sublinierii rezultatelor incorecte ale copilului, evidențierea celor valide.

În concluzie, pentru a crea un mediu educațional armonios și eficient, este crucial ca regulile impuse să fie puține și clare, dar respectate cu strictețe de către toți cei implicați. Aceste reguli nu doar că trebuie să limiteze comportamentele negative, dar și să asigure un cadru de învățare în care fiecare copil să se simtă responsabil și motivat. Implicarea activă a copilului în stabilirea regulilor contribuie la dezvoltarea unui sentiment de responsabilitate și autonomie, facilitând astfel o mai bună înțelegere a consecințelor acțiunilor sale. În același timp, este important ca educația să evite metode coercitive, cum ar fi forțarea copilului de a-și cere scuze sau aplicarea de pedepse colective, care pot conduce la resentimente și comportamente negative. De asemenea, trebuie evitate confruntările directe sau provocările care ar putea stimula un comportament deviant.

O abordare integrată, în care copilul, familia și școala colaborează eficient, este esențială pentru succesul unui program educațional de intervenție. Implicarea activă și susținută a tuturor părților, prin comunicare deschisă și adaptabilitate, asigură că nevoile individuale ale copilului sunt înțelese și adresate în mod corespunzător. Astfel, nu doar că se sprijină dezvoltarea unui comportament adecvat, dar se creează și un climat de încredere și cooperare, care poate duce la îmbunătățirea performanțelor școlare și la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de educație.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ – O ABORDARE MODERNĂ PENTRU O SOCIETATE MAI ECHITABILĂ ȘI TOLERANTĂ

CIUBOTARU NATALIA
IPLT „NICOLAE IORGA”
MUN. CHIȘINĂU, REPUBLICA MOLDOVA

Mediul educațional care contibuie la dezvolatrea individului este școala, care trebuie să ofere servicii educaționale oricărui copil, indiferent de natura, originea și particularitățile sale. Fiecare instituție publică de învățământ, care are drept scop formarea și dezvoltarea personalității umane, trebuie să corespundă cerințelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învăţare şi un potenţial intelectual şi aptitudinal peste medie, dar şi celor care manifestă deficienţe de învăţare. Ambele categorii pot fi considerate cu cerinţe educative speciale şi necesită un program individualizat de învăţare. Deci, școala are obligația de a implimenta strategii de incluziune a copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Incluziunea educațională reprezintă un proces complex și continuu, care urmărește să ofere tuturor copiilor, indiferent de abilitățile sau nevoile lor, oportunități egale de învățare și dezvoltare într-un mediu de învățământ comun.

Educaţia incluzivă este o mişcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenenţa sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităţilor sale, are dreptul la o educaţie de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităţilor sale cognitive şi de integrare socială.

Diferenţierea şcolară pe baza apartenenţei la o anumita categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă şi nu justifică excluderea din instituția de învățământ. Alt argument care susţine necesitatea mişcării integraţioniste este acela că şcoala este cea care asigură mediul, precum şi nivelul de calitate cel mai propice învăţământului şi însuşirii aptitudinilor sociale şi cognitive. Pentru a uşura integrarea copiilor cu dificultăţi este necesar ca în aceste şcoli să se asigure o atmosferă mai primitoare şi de acceptare.

În procesul educației inclusive, rolul-cheie îl au cadrele didactice. Toți copiii au dreptul de a fi educați împreună, oricare ar fi dizabilitatea sau dificultățile de învățare, de aceea este necesar ca profesorii să utilizeze metode activ-participative care vor permite elevilor să-și satisfacă cerințele educaționale prin efort personal sau în colaborare cu alți copii.

Există o multitudine de strategii care pot fi implimentate pentru a facilita această incluziune:

- ✓ Individualizarea – crearea de planuri de învățare personalizate, care să țină cont de ritmul și stilul de învățare a fiecărui elev;

✓ Diferențierea pedagogică – adaptarea conținutului, a activităților și a modalităților de evaluare pentru a răspunde nevoilor specific elevilor cu CES. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învăţare pentru ca un volum mai mare de informaţii să fie acumulat în aceeaşi perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învăţare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să ştim cum învaţă copilul, dar şi ce si cum este necesar să fie învăţat;

✓ Utilizarea tehnologiilor assistive – implimentarea de software, hardware și alte instrumente tehnologice care să susțină învățarea și participarea activă a elevilor cu dizabilități;

✓ Predarea colaborativă – încurajarea lucrului în echipă și a învățării reciproce între elevi cu sau fără CES;

✓ Crearea unui climat incluziv prin promovarea unei culturi de acceptare și respect față de diversitate;

✓ Comunicarea deschisă – stabilirea unei comunicări eficiente între profesori, părinți și elevi pentru a identifica și aborda eventualele bariere. Părintele are un rol activ în procesul educational, colaborând cu școala, oferind copilului sprijin emotional și monitorizând progresul;

✓ Colaborarea interdisciplinară se realizează prin implicarea tuturor actorilor implicați în educație: psihologilor, logopezilor, terapeuților, pentru a oferi un suport comlex elevilor cu CES;

✓ Adaptarea spațiului fizic – asigurarea accesibilității fizice a școlii și a sălilor de clasă pentru toți elevii.

Utilizarea strategiilor de învăţare prin cooperare a evidențiat o serie de rezultate, cele mai evidente fiind:

- creşterea motivației elevilor pentru activitatea de învăţare;

- încrederea în sine bazată pe acceptarea de sine;

- atitudine pozitivă și relații mai bune cu colegii.

Un aspect important în educația incluzivă este identificarea barierilor și oferirea soluțiilor:

- Atitudinile negative pot fi eliminate prin sensibilizarea comunității școlare, a părinților și prin modelarea comportamentelor incluzive;

- insuficiența de resurse poate fi lichidată prin crearea de parteneriate cu organizații comunitare, găsirea fondurilor externe de finanțare;

- pregătirea cadrelor didactice poate fi susținută prin oferirea gratuită și participarea la programe de formare continuă despre incluziune educațională;

- îmbunătățirea competențelor în utilizarea tehnologiei assistive prin participarea la cursuri specializate.

Răspunsul la cerinţele educative ale copiilor constituie condiţia unei dezvoltări armonioase, dar noi, cadrele didactice, în procesul de formare și dezvoltare a personalității umane, ne

confruntăm cu o complexitate de situații care ne fac să ne dezvoltăm concomitent cu educabilul. Educația incluzivă este tipul de educație care ne face să ieșim din zona de confort, este tipul de educație care ne face să înţelegem faptul că trăim într-o lume a diversităţii umane, că şcoala nu se poate eschiva de la rolul de promotor al progresului uman. Deci, este necesară schimbarea de atitudine faţă de cerinţele educative ale tuturor copiilor.

Incluziunea educațională este esențială pentru o dezvoltare durabilă, care reprezintă un proces continuu și complex, dar beneficiile pentru societate sunt incontestabile. Prin promovarea incluziunii, vom construi o societate echitabilă și tolerantă.

Bibliografie:

1. *Gherguț, A., Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale. Strategii de educaţie integrate, Editura Polirom, Iași, 2001.*
2. Mara, D. Abordarea dificultăților de învățare din perspectiva educației incluzive, AMT, vol II , Sibiu, 2011.

3. Mara, D., Strategii didactice în educaţia incluzivă, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2004.

4. Vrășmaș, Traian (coord.), Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale, București, Editura Vanemonde, 2010.

TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE
ÎN ALTERNATIVA STEP BY STEP

COȘNIȚĂ MIHAELA-IRINA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 17 GALAȚI

Incluziunea elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale abordează necesitatea tratării diferenţiată în procesul educaţional. Este susţinută de cauze cunoscute, generale şi situaţionale care se leagă de particularităţile individuale ale elevilor, dar şi de mediul socio-familial din care aceștia provin. Teoria inteligenţelor multiple constituie o altenativă a muncii diferenţiate, o strategie modernă de instruire interactivă care poate contribui la îmbunătăţirea performanţelor şcolare și incluziunea elevilor speciali. Practic, „individualizarea" defineşte acţiunea de adaptare a procesului didactic la particularităţile individuale ale elevilor.

Învăţământul modern, centrat pe elev, are ca filosofie teoria psihologiei umaniste, J.Piaget defineşte inteligenţa ca fiind o formă superioară de adaptare optimă, eficientă la situaţii noi, problematice, prin restructurarea datelor experienţei. Această adaptare este rezultatul interdependenţei dintre asimilarea de informaţie (experienţa cognitivă anterioară) şi acomodarea (transformarea experienţei cognitive).

În accepţiunea lui H.Gardner, inteligenţele reprezintă capacitatea cognitivă a individului, descrisă printr-un set de abilităţi, talente, deprinderi mentale pe care le deţine orice persoană dezvoltată normal, ele fiind grupate în opt categorii. Aceste opt inteligenţe sunt dezvoltate într-o anumită măsură, interacţionează şi se combină într-un mod unic, singular.

Fără a face vreo ierarhizare, Gardner a stabilit existenţa următoarelor inteligenţe:

- **Inteligenţa lingvistică** – capacitatea de a rezolva şi dezvolta probleme cu ajutorul codului lingvistic, sensibilitate la sensul şi ordinea cuvintelor.
- **Inteligenţa logico-matematică** – capacitatea de a opera cu modele, categorii şi relaţii, de a grupa, ordona şi a interpreta date, capacitatea de a problematiza.
- **Inteligenţa spaţial-vizuală** - capacitatea de a forma un model mental spaţial, de a rezolva probleme prin intermediul reprezentărilor spaţiale şi ale imaginii, simţul orientării în spaţiu, capacitatea de a citi hărţi, diagrame, grafice.
- **Inteligenţa muzicală** – capacitatea de a rezolva probleme şi de a genera produse prin ritm şi melodie, sensibilitate la ritm, capacitatea de a recunoşte diverse forme de expresie muzicală;
- **Inteligenţa corporal-kinestezică** – capacitatea de a rezolva probleme şi de a genera produse cu ajutorul mişcării corpului, îndemânarea în manipularea obiectelor;
- **Inteligenţa interpersonală** – capacitatea de a rezolva probleme prin interacţinea cu ceilalţi, abilitatea de a discrimina şi răspunde adecvat la manifestările şi dorinţele celorlalţi;
- **Inteligenţa intrapersonală** - capacitatea de a rezolva probleme şi de a genera produse prin cunoaşterea de sine, capacitatea de acces la propriile trăiri şi abilitatea de a le discrimina şi exprima, conştientizarea propriilor cunoştinţe, abilităţi, dorinţe.
- **Inteligenţa naturalistă** – capacitatea de a rezolva probleme şi de a dezvolta produse cu ajutorul taxonomiilor şi a reprezentărilor mediului înconjurător.

Pornind de la aceste teorii, se prezintă o activitate desfășurată alternativa Step by Step care are ca scop incluziunea tuturor elevilor în activitatea desfășurată zilnic: „Întâlnirea de dimineață". Sunt prezente „Mesajul și Agenda zilei" prin care elevii sunt pregătiți de sarcinile pe care le vor avea la centrele deschise în acea zi.

Mesajul zilei a fost realizat pe baza textului „Punctul de echilibru" de Angelica Lambru

din manualul de Limbă și Literatură Română pentru clasa a IV-a de la editura. Elevii au audiat inițial acest text la tabla inteligentă pe suportul digital oferit de manual. Ulterior, fiecare elev a ales ce inteligență consideră că îl definește, elevii au realizat multiple astfel de activități și își cunosc capacitățile, pasiunile, aptitudinile. S-au grupat și au realizat sarcinile date în grupuri mici de câte 3 elevi. Au reușit să își valorifice fiecare potențialul biopsihic uman, inclusiv cei 2 elevi cu CES. Aceștia s-au concentrat asupra unei activități care le face plăcere, au prezentat contribuția adusă și au împărtășit la Scaunul Autorului că s-au simțit bucuroși de faptul că au înțeles sarcina de lucru și că au lucrat în echipă.

Mesajul zilei a fost următorul:

Sarcinile au vizat toate tipurile de inteligență, acestea au facilitat înțelegerea textului prin mai multe mijloace preferate de elevi. Produsele activității au fost afișate pe tablă. Incluziunea elevilor cu CES se realizează prin activități pe care elevii le preferă pentru a spori gradul de implicare al acestora, deși deficiența sau tulburarea de care suferă îi oferă un parcurs școlar anevoios.

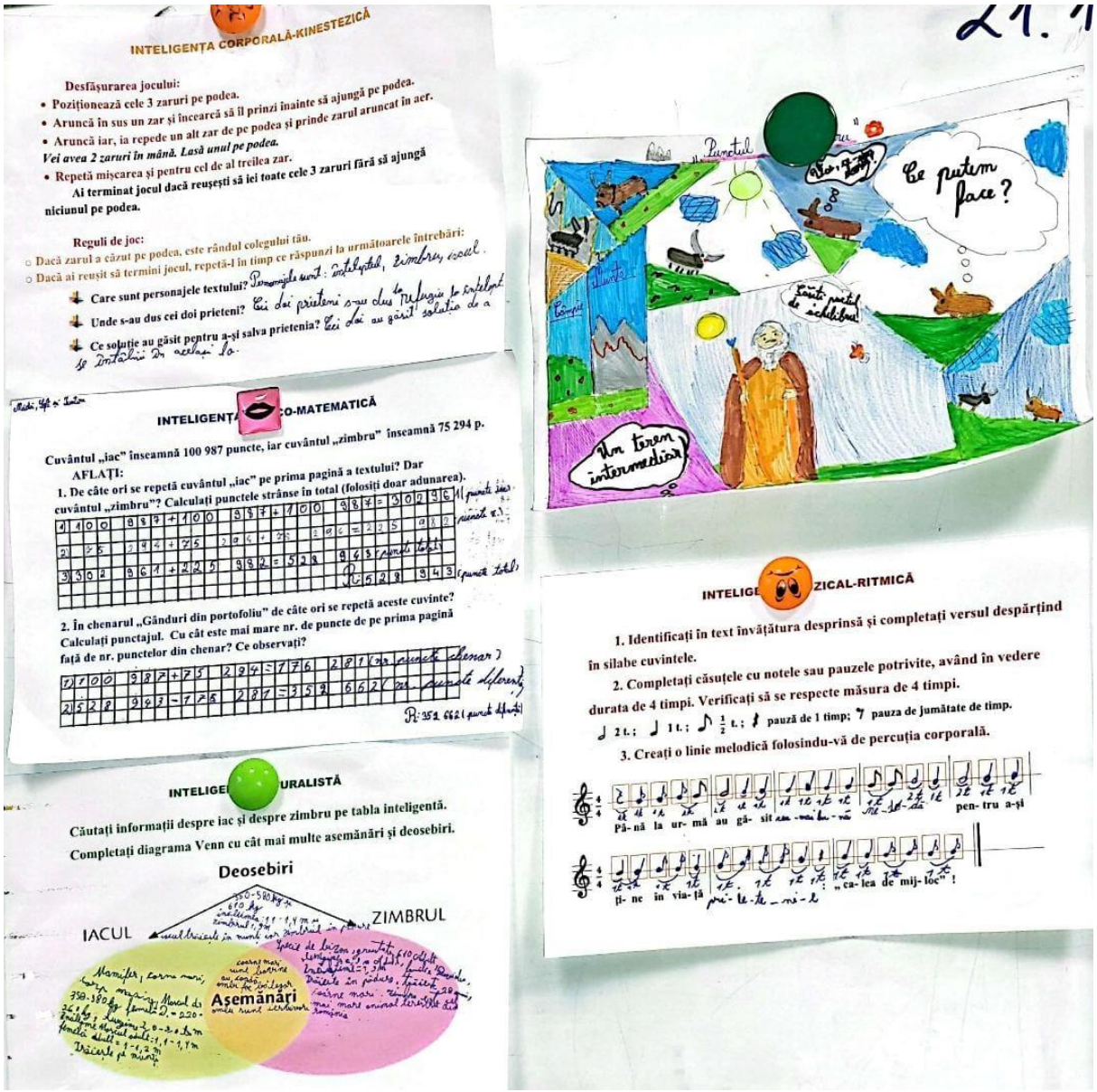

Bibliografie:

- Iliana Dumitrescu, Nicoleta Ciobanu, Vasile Molan, „Limba și Literatura Română. Manual pentru clasa a IV-a”, editura C.D. PRESS aprobat prin ordinul de ministrului educației Nr. 5145/30.08.2021;
- Howard Gardner, „Frames Of Mind The Theory Of Multiple Intelligences”, 1983;
- Piaget, J., & Răutu D. „Psihologia inteligenței”. Ed. Stiintifică, 1965;
- Cirstea, E. C. „Instruirea diferenţiată, ca aplicaţie a teoriei inteligenţelor multiple. În Ştiinţă, educaţie, cultură”, Vol. 2. 2023;
- Anghel, Elizabeta Elena. „Teoria inteligențelor multiple în deficiența de intelect.”Probleme actuale ale ştiinţelor umanistice.. Vol. 18. 2019.

CURRICULUM-UL ADAPTAT PENTRU ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALR

BORGOVAN ANAMARIA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL DORNA ARINI

În ultimii ani se vorbește din ce în ce mai mult despre «educația integrată», despre faptul că fiecare copil are dreptul la educație. Acest concept de educație integrată a apărut ca o reacție firească a societății la obligația acesteia de a asigura cadrul necesar şi condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu CES (cerințe educative speciale).

Curriculum-ul adaptat se referă la adaptarea conținuturilor, metodelor, mijloacelor și tehnicilor de lucru în cadrul activităților instructiv-educative. Adaptarea conținuturilor are în vedere atât volumul de cunoștințe, dar mai ales particularitățile copiilor cu C.E.S.

Educaţia integratã se referã la integrarea în structurile învăţământului de masa a copiilor cu CES (fie cã este vorba despre copiii cu deficienţe senzoriale, fizice, intelectuale, de limbaj, defavorizaţi din punct de vedere socio-economic şi cultural, din centre de asistenţã şi ocrotire, fie de copiii cu diverse tulburări socioafective şi comportamentale, copiii infectaţi cu virusul HIV etc) cu scopul de a le oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase şi cât mai echilibrate. Prin acest tip de educaţie, se urmăreşte dezvoltarea capacităţilor fizice şi psihice la copii cu CES astfel încât sã-i apropie cât mai mult de copiii normali, deoarece de cele mai multe ori aceşti copii mai «deosebiţi» sunt respinşi de societate, a implementării unor programe cu caracter corectiv-recuperator, stimularea potenţialului restant, ce permite dezvoltarea compensatorie a câtorva funcţii menite sã le suplineascã pe cele deficitare.

Misiunea oricărei școli este să asigure un climat educațional incluziv, să respecte principiul egalității șanselor pentru toți participanții la procesul instructiv-educativ, în scopul unei integrări școlare cu succes și a unei dezvoltări personale armonioase. Astfel participarea acestor elevi la acțiuni si activități prin care să se simtă că fac parte din comunitate, că nu sunt excluși, iar sentimentul că sunt marginalizați să nu mai domine viața lor.

Cadrului didactic îi revine o misiune importantă atunci când incluziunea „îi bate la ușă”, și anume: perfecționarea continuă în domeniul psihopedagogiei speciale și a lucrului cu elevul cu deficințe mintale și deficințe asociate; utilizarea eficientă a resurselor disponibile pentru asistența acordată copilului cu C.E.S.; dezvoltarea unui curriculum la decizia școlii care să valorifice dorințele, potențialul și aptitudinile fiecărui elev;asigurarea caracterului diferențiat al învățării și recuperării în funcșie de nevoile, cerințele și potențialul elevilor.

O primã strategie pe care o valorificã şcoala incluzivã este cea de a cultiva interdependenţa, dar şi independenţa copiilor. Astfel ea vine în întâmpinarea nevoilor fiecărui copil/ elev din şcoalã pentru ca acesta sã se simtã binevenit şi în siguranţã. O altă strategie adoptatã de cãtre profesori la clasã este cea de a se concentra pe unul sau douã subiecte în timpul lecţiei, deoarece, dacã ar fi mai multe activitãţi, atenţia profesorului s-ar diviza, iar acesta s-ar implica mai mult în organizarea clasei decât în activitatea în sine. În timpul lecţiilor, profesorii pot crea posibilitatea de «învățare elev-elev», astfel elevii buni îi pot ajuta pe elevii mai slabi. De asemenea, profesorul trebuie sã se asigure cã fiecare elev cu cerinţe speciale are partea lui de contribuţie în munca şcolarã pentru a evita ca aceştia să devină dependenți de ceilalţi sau «obiecte» care au nevoie obligatoriu de ajutor.

Abordarea diferitor jocuri în care sã fie implicaţi toţi elevii din clasã pot ajuta la consolidarea deprinderilor de a citi şi de a socoti, de a comunica- fie şi cu ajutorul gesturilor (indicare de mimare), expresii ale feţei (pentru a exprima mulţumirea/ nemulţumirea, uimirea, fericirea, indignarea, etc), imagini şi simboluri, cântece, dansuri, teatru etc.

Până în prezent s-a ajuns la concluzia cã cele mai eficiente metode şi strategii de învãtare în cazul elevilor cu CES sunt:

- Metoda ROBER, care presupune parcurgerea a 5 paşi : observarea-strângerea informaţiilor şi notarea lor; organizarea- ordonarea faptelor; ciorna-compunerea primei redactări; editarea-corectarea ciornei; redactare- forma finalã;
- Schematizarea – permite elevilor ameliorarea şi îmbunãtãţirea aptitudinilor de studiu individual, dar şi capacitatea de a organiza materia, de a rezuma şi de a planifica o lucrare. Tema sau ideea principalã sunt scrise la mijlocul foii de lucru, iar caracteristicile sunt distribuite în jurul imaginii;
- Metoda MOPO – metodã ce permite revizuirea sistematicã a unei ciorne sau eliminarea greşelilor din domenii precum: majuscule, organizare-sens, continuitate, structurã, ortografie, punctuaţie;
- Tehnica parcurgerilor repetate- permite strângerea de informaţii din mai multe surse. Textul este parcurs de mai multe ori, dar de fiecare datã se urmãreşte un alt scop (de exemplu: extragerea titlului, autorului, motivelor, temelor, reducerea unui paragraf la o idee, citirea primei propoziţii de la începutul fiecãrui paragraf etc).
- Metoda OMOLAR – utilă pentru susţinerea examenelor. Trebuie parcurse următoarele etape: buna organizare a timpului, găsirea cuvintelor-cheie, omiterea problemelor dificile, lectura atentã pentru a afla răspunsurile la problemele ridicate şi recapitularea.

Sunt doar câteva metode şi tehnici folosite cu succes de cadrele didactice pentru incluziunea copiilor cu cerințe educative speciale.

Dincolo de metode, este important ca și cadru didactic să observe fiecare copil în parte, să identifice ce îi face plăcere, ce nu, ce îl stimulează sau ce îl agită.

Din propria experiență, am observat că un copil diagnosticat cu ADHD asociat cu retard mintal reacționează bine la activitățile creative. Acestea au un rol benefic în dezvoltarea plenară a personalității, ajutând copilul să exprime și ceea ce nu poate exprima verbal, ci doar prin intermediul liniilor, culorilor, formelor, personajelor sau obiectelor. Materialele implicate satisfac curiozitatea și setea pentru cunoaștere, activitate și exprimare.

În concluzie, respectând principiul drepturilor egale la educație, *școala pentru toți*, prin curriculum adaptat, va putea estompa diferențele, decalajele dintre elevi, să compenseze deficiențele prin punerea în valoare a *ceea ce poate să facă elevul bine și uti.* modelul integrări și incluziuni vine în prelungirea filosofiei umaniste care valorizează omul și potențialul său, încurajează experiențe pozitive cu și fără sprijin, socializarea și formarea unor deprinderi adaptative de viață.

BIBLIOGRAFIE

***(2002)Curriculum pentru copiii cu deficiențe(dizabilități)severe și profunde, Asociația RENINCO România, Reprezentanța UNICEF în România, București,

Gherguț, A.(2005), Sinteze de psihopedagogie specială:ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice, Editura Polirom, Iași.

Popovici, D. V. (2007), Orientări teoretice și practice în educația integrată, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad.

Vramaș, E.(2004), Școala pentru toți, Editura Miniped, București.